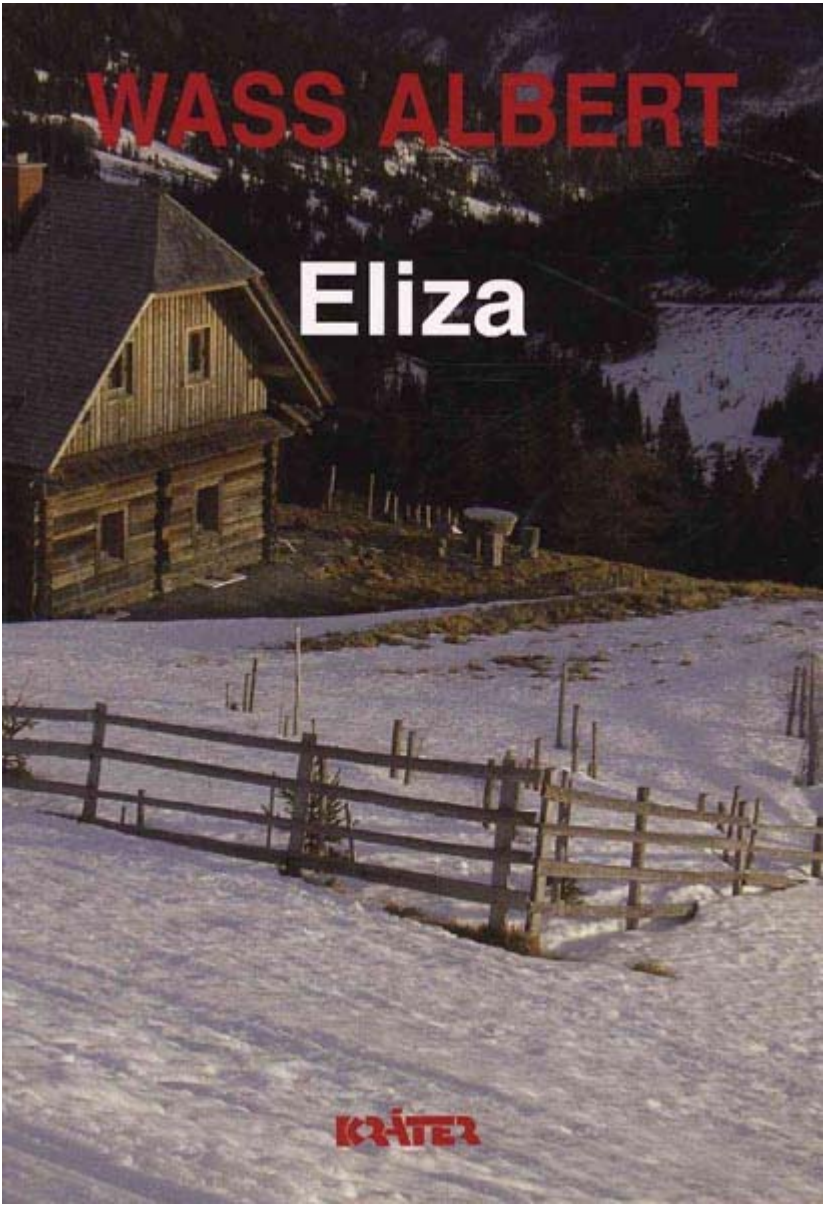

WASS ALBERT

Eliza

KRÁTER

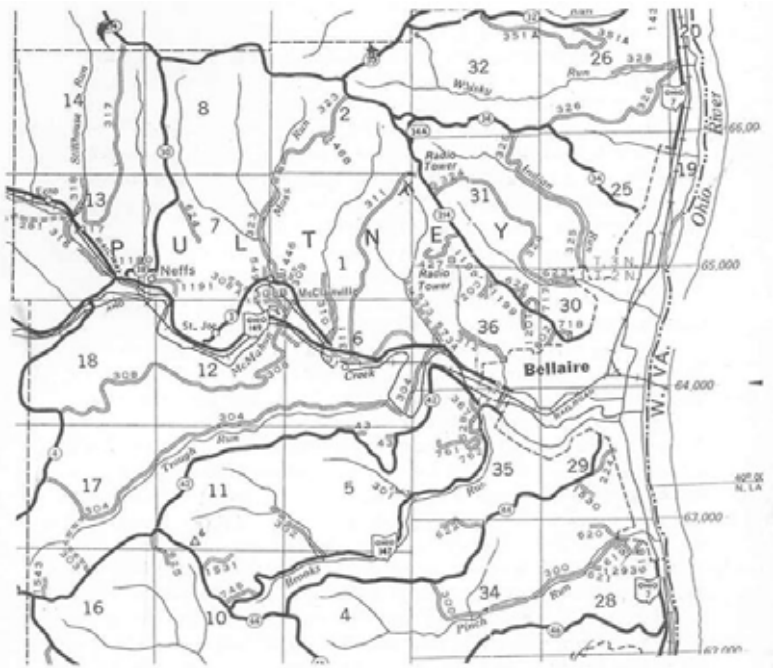
P U L T N E Y
Neffs
McClainville
Bellaire
Radio Tower
Ohio River
W. VA.
Whisky Run
Indian Run
Trough Run
Brooks Run
Pinch Run
Creek
St. Joe
65,000
64,000
63,000
1
2
4
5
6
7
8
10
11
12
13
14
16
17
18
19
20
25
26
28
29
30
31
32
34
35
36

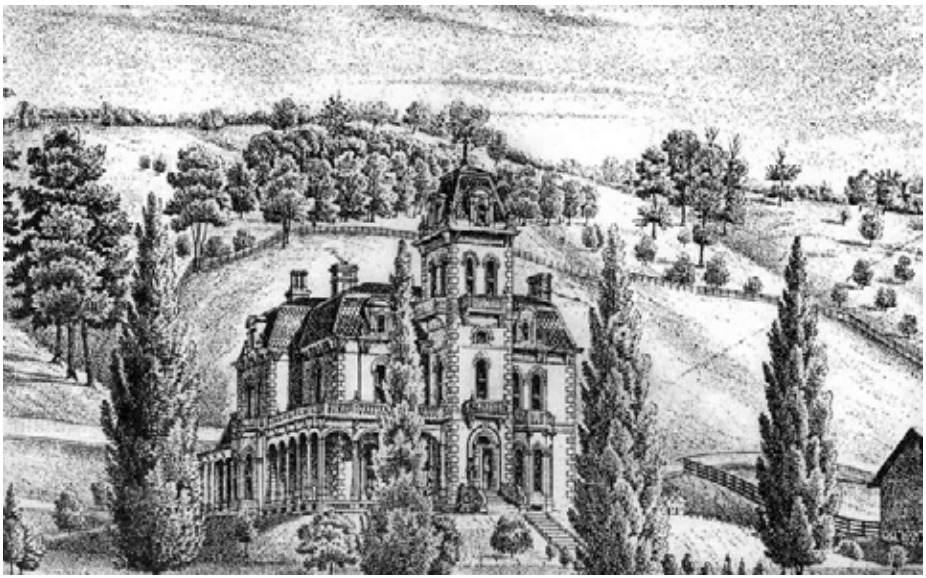

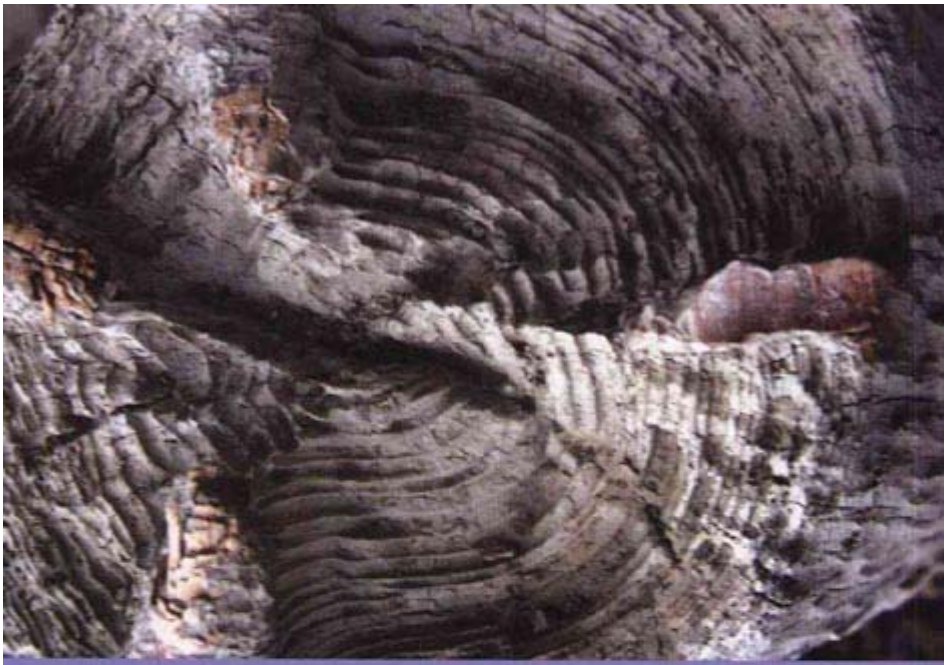

Az Amerikába érkező bevándorlók kezdeti nehézségeiről, gazdasági és szellemi kibontakozásukról szól a regény: hogyan jutnak egyes családok a semmiből egyről a kettőre pusztán kezük munkájával és józan eszükkel. Eliza Erdély nemes lelkű és dolgos asszonyaira emlékeztet, szinte mindenben összehasonlítható *A funtineli boszorkány* Nucájával, csakhogy Elizát és családját az amerikai életkörülmények más és más próbák elé állítják. „Aztán egy napon a ti gyerekeitek és unokáitok épp azt teszik majd, amit mi: néhány száz mérfölddel nyugatabbra költöznek, hogy elmeneküljenek, és olyan világot találjanak, amit még nem rontott meg a mohóság... De mi lesz, ha elfogy a tér, és már nem mehetnek tovább? Mi lesz akkor, Eliza, mondd, mi lesz?" – teszi fel a kérdést Wass Albert. A regény szereplői nevében? Az olvasók nevében? Az emberiség nevében?

Szutor Ágnes

Kráter Műhely Egyesület
Wass Albert Életműve
33. kötet
kemény kötésben 33. kötet

Pomáz, 2004

Kiadásunk az Eliza And The House That Jack Build
(Danubian Press, Inc., Astor, Florida 1982.) *alapján készült*

©Week *Szász Lóránt és örökösei, 2004*
©*Kráter Műhely Egyesület, 2004*
©Hungarian translation *Kovács Attila Zoltán, 2004*

Felelős kiadó és sorozatszerkesztő Turcsány Péter

Sorozattervező Kováts Kristóf

Borítótervező, tipográfus Kotsis Sándor

A borítókon Szomor Gergely *és* Kurkó Csaba *fotói*

ISBN 963 9195 38 3 Wass Albert Életműve
ISBN 963 9472 81 6 kartonkötés
ISBN 963 9472 76 X keménytáblás

Kiadja a Kráter Műhely Egyesület
2013 Pomáz, Búzavirág u. 2. Tel./fax: 06-26-328-491
E-mail: info@krater.hu
www.krater.hu

Szöveggondozók Marosi Annamária *és* Szutor Ágnes

Műszaki szerkesztő Csallóközi Katalin

Tördelés Kotsis Sándor (Dertako Bt.)

Nyomás Aduprint Kft.

Felelős vezető Tóth Béláné

Lábnyomok az Ohio partján
A Nagy-folyó
(Bevezető)

Már jóval Coloron de Blainville 1749. júliusi partraszállása előtt – aki azért indult útnak muskétás különítménye élén a Szent Lőrinc Erődből, hogy „helyreállítsa a rendet a vademberek földjén”, és elhelyezze a folyó partján a „birtokviszony megújításának” emlékműveit – a wyandok, a mohawk, a cayug és a seneca indiántörzsek „O-há-jó”-nak nevezték gyönyörű, kanyargós folyójukat, amely wyand nyelven azt jelenti: „a nagy folyó”.

Valóban, a folyó hatalmas és szépséges volt. A Mindenható ujja jelölte ki útját a Föld arcán, hogy isteni céljait szolgálja. Hogy a rengeteg vadonban elszórtan élő emberek rajta keresztül tartsanak kapcsolatot egymás között. Hogy összekösse a kis falvakat, amelyek a végtelenül rohanó áradat mellé települtek. Hogy a bőség kimeríthetetlen forrása legyen, s az örökké zabolátlan, roppant ereje magához csalogassa a kíváncsiakat, a messziretekintőket, a kalandot keresőket, az álmodozókat és az alkotó szelleműeket. S miután mindnyájukat magához édesgette, az ember és a természet gigászi küzdelme után önként kínálta kifogyhatatlan energiáit.

A Nagy-folyó hullámzó vizének gyengéden susogó hömpölygése és a holdfényt hallgatag árnyékként ezüstösen szétszóró víztükre gyógyírt adott a magányosok és a megtört szívűek lelkének.

A Nagy-folyó vad volt és csodaszép. Igéző világ. Olyan, amelyet tisztelni, csodálni, ám birtokolni is kell mély vizű, kanyargós patakjaival, meredek szikláival, fákkal borított domboldalaival, sűrű erdeivel, sötét és félelmetes barlangjaival és szurdokaival együtt. Teli volt vaddal, csobogó forrással, szelíd lapállyal és elbűvölő tisztással, melyek hívogatták mindazokat, akik szelíd fák alatt, egy patak mellett épült fakunyhóban képzelték el új otthonukat. De zord és vad is volt ez a világ, ahol csak a kemény és konok emberek boldogulhattak.

George Washington 1770. október 24-én, amikor lefelé hajózott az Ohión, hogy földet keressen a virginiai ezredében szolgált veteránok számára, ezt írta naplójába: „Napkelte előtt elhagytuk a táborhelyünket, és hat mérfölddel lejjebb egy csinos kis patak torkolatához érkeztünk, amit az indiánok ’Split Island Creek’-nek neveznek”. (Ezt ma Wheeling-pataknak és Wheeling-szigetnek hívják.) „Újabb hat mérfölddel lejjebb (a McMahon-patak a mai Bellaire-ben) és egy további mérföld után még egy torkolat látszik a keleti oldalon, ahonnan ösvény vezet Red Stone település felé. Ettől másfél mérföldnyire a Pipe Creek ömlik a folyóba. A patakot az indiánok egy itt talált kőről nevezték el, amelyből pipáikat készítették.”

A Nagy-folyónak épp ez a szakasza az, amelyről az első elnök beszámol 1770-ből, és amelyről ez a könyv is szól. Szilaj föld szilaj emberek számára, akikben volt kitartás, hogy otthonukká szelídítsék ezt az ősi vadont.

Nem tudhatjuk, hogy a híres Ebenezer Zane ezredes, a Henry Erőd építtetője és parancsnoka, nyugdíjba vonulása után miért döntött úgy, hogy itt marad, és megalapítja a Virginia állambeli Wheeling városát. Azt sem tudjuk, hogy mi vonzotta ide barátját, Mike Finket, aki 1771-ben telepedett le négy mérfölddel feljebb a folyóparton, s egész hátralévő életében itt maradt, gazdálkodott, és a környék első fűrészmalmát működtette. Azt sem tudjuk, hogy később az első üvegkészítők miért pont itt telepedtek le, és miért követték őket a többi mesterség képviselői. És azt sem tudjuk, vajon mi késztette ezeket az embereket arra, hogy ponyvás szekereiken nekivágjanak a zord Zane-ösvénynek és letelepedjenek, házat építsenek, családot alapítsanak, és a Nagy-folyónak ezen a partszakaszán éljék le az életüket.

Meglehet, hogy a gazdag ártéri földek mozgatták meg a farmerek fantáziáját. Az is lehet, hogy a környékbeli kő- és homokbányák szolgáltak kitűnő minőségű alapanyaggal az üvegkészítőknek. Sőt az is lehet, hogy a környéken növő különböző fafajták, valamint a folyón keresztül könnyen megközelíthető távolabbi piacok teremtettek jó lehetőséget a kádároknak és a bognároknak.

Ám az is lehet, hogy az Ohio és az őt körülölelő évszázados hegyek varázsa volt a döntő, ahol kabócák ciripeltek, madarak énekeltek, és lágy szellő suttogott a fák koronáján. Talán a tavaszi juhar édes illata, a végtelen, smaragdzöld erdőkön tündöklő napsugár, vagy a rohanó víz tükrén megtörő holdsugár okozta. Ki tudja?

Mindenesetre, azt biztosan tudjuk, hogy a szenet Mike Fink tizenéves fia – aki apja farmján nőtt fel – fedezte fel vadászat közben a folyó túlsó, nyugati partján. Előzőleg bizonyára hallhatott már az „égő kövek”-ről, így amikor valahol a szederbokrokban rábukkant a furcsa, fekete anyagra, letört belőle egy kalapra valót, és fatörzsből kivájt csónakjában hazavitte.

Feltehetően a felfedezés után Finkék, Zane-ék és talán Davisék is, akiknek a közelben volt a kunyhójuk, tüzelőanyagnak használták a szenet igen bölcsen fával keverve. Mindez jóval azelőtt történt, hogy 1830-ban az akkor huszonöt éves John Fink a nyugati parton egy bizonyos McMahonnak nevezett patak mellett földet vásárolt Jacob Davistől, és megnyitotta a völgy első szénbányáját. Sajátos, lapos fenekű uszályokat épített, megpakolta szénnel, és a folyón leúsztatta portékáját Kentucky-ig, később pedig egészen New Orleansig. A szénnel együtt eladta az uszályokat is, mivel nem volt lehetősége visszavontatni őket. A visszautat postakocsikon, lovon és gyalogszerrel tette meg.

Régi feljegyzéseket lapozgatva feltűnik az olvasónak, hogy a Nagy-folyó felfedezésében leginkább az angolok, a walesiek és a skótok jeleskedtek. Jöttek, és bölcs előrelátással, kitartással, erős kezekkel és szívós inakkal városokat építettek a vadonban. Vadhúson, halon, burgonyán, juharszirupon és szedren éltek.

Munkájuk eredményét ruhára és gabonára cserélték. Fűrészmalmokat építettek, kompokat, vontatóhajókat és gőzösöket működtettek. Takaros rendben húzták fel sorban egymás után a házaikat, s a köztük futó utakat a környező domboldalakból kifejtett hatalmas, négyszögletes kövekkel burkolták.

Amikor mindezzel elkészültek és a vadon megszelídült, új bevándorlók érkeztek, akik új álmokat és új tálentumokat hoztak magukkal. A görögök, az olaszok, a németek és a zsidók után a közép-európai áradat következett: szlovákok, magyarok és lengyelek szivárogtak be, friss arculatot adva a folyópartnak. Azért jöttek, hogy a bányákban és a gyárakban dolgozzanak. Számtalan apró javítóműhelyt alapítottak, éttermeket, kocsmákat, panziókat és szállodákat nyitottak, további színekkel gazdagítva a városok életét. A feketék a háborgó Délről érkeztek, s mivel otthonra találtak a dombok között, újabb szólamokkal bővítették a folyó hatalmas kórusát.

Az angolok, a skótok és a walesiek hidakat, utakat, bíróságokat, bankokat, könyvtárakat és iskolákat építettek. A németek leginkább kereskedőházakat alapítottak. A többiek boltokkal, éttermekkel, szállodákkal, pékségekkel, húsfüstölőkkel, szeszfőzdékkel, borospincékkel és egyéb hasznos vagy haszontalan dolgokkal elégítették ki az emberi természetben rejlő vágyakat. Miután megérkeztek, mindegyikük felépítette a saját templomát, és igyekezett megőrizni a saját zenéjét, a maga nyelvét és ősi szokásait, így egyre újabb és újabb hangok keveredtek ahhoz a színes forgataghoz, amely az idő múlásával egy jellegzetes és különös amerikai zeneműben olvadt eggyé.

Ám a fenséges csend, amely még Eb Zane-t és Mike Finket körülvette, zavaros zenebonává változott. A tiszta, friss levegőt füst szennyezte, a juharfák édes illatát pedig a szemét bűze nyomta el.

A régen élt elődök közül, akik először kötöttek ki ezeken az erdővel borított partokon, mára senki sem ismerne rá az egykor otthonul választott helyre. A szarvasok és a vadpulykák régen eltűntek erről a vidékről csakúgy, mint a csendes és meghitt esték, amelyek egykor úgy szálltak alá a szelíd dombokról, mint holmi lágy, aranyszínű fátyol, amit az angyalok szőttek a mennyben.

De a régi idők emlékei valahol azért mégis megmaradtak, mint ahogy a part első telepeseinek nyomait is őrzi ez a vidék a lelke mélyén. Noha ezek az emlékek és az elmosódott lábnyomok a szem számára láthatatlanok, a figyelmes lélek mégis képes megérezni a régen elmúlt álmok és az idővel elhaló fiatalkori vágyak rezdüléseit. Ha valaki csendben megáll és szívével hallgatja a csillagfényes éjszakát, érezni fogja a szerelmet, amelyet hajdan oly sokan, oly sokféleképpen éreztek és fejeztek ki a Nagy-folyó susogó vize mellett. Belepve a múló idő pókhálójával vágyak és bánatok, győzelmek és kudarcok mind-mind itt vannak valahol. Itt rejtőznek a vén fa árnyékában, amelyet egy régen élt ember ki tudja, milyen céllal ültetett. Meglapulnak a folyómeder zavaros mélységeiben, ahol egykor valaki az elemek haragjával dacolva életét kockáztatta, és cölöpöket vert le,

hogy az elkövetkező nemzedékek biztonságban kelhessenek át a hídon. Megbújnak a düledező pajta roskatag maradványában, mely elhagyatottan áll a domboldalon egy régen élt ember álmainak utolsó hírmondójaként, aki az állandóságot kereste ebben az örökké változó világban. Meghúzódnak a félig elsüllyedt csónak szúette deszkáiban. És itt vannak a szűk kisváros keskeny utcájának megfoghatatlan kacskaringójában is, néma mementójaként egy szomszédok között dúló hajdani viszálynak, mely akkor sok bánatot és szenvedést okozott, de az érzelmek múltával mára mindez szánalmas heg csak a város arcán.

A múlt nyomai mindig fellelhetők, hiszen az itt élők a változások ellenére mindvégig ugyanazt az életet élik, és ugyanazokat az álmokat álmodják. A folytonosság titkos szálai mélyen beleszövődnek az idő takarójába, így nem egyszerű megtalálni és megmagyarázni azokat. De mindig a megmagyarázhatatlan dolgok őrzik meg a lélek titkait, és a jövőnk érdekében éppen miattuk érdemes megismerni a múltat.

Ebben a könyvben megpróbáltuk felkutatni és láthatóvá tenni ezeket a titkokat. Megkíséreltük felidézni néhány ember életét, akik hátrahagyták szétszórt lábnyomaikat a folyóparti homokon, mielőtt az idő gyors áramlatai örökre elmosták volna őket.

A múlt feleleventése izgalmas kihívás, s csaknem reménytelen is. Másfélszáz év távlatából az arcok elmosódnak, és a parányi, ám a portréfestő szemének annál fontosabb vonalakat, amelyek ma már láthatatlanok, a fantázia finom ecsetjével kell újrafesteni.

Ezért illendő, hogy elnézést kérjünk az apróbb eltérésekért, amelyek csupán a részletekben fordulnak elő, s így mára már nem láthatók tisztán. Hiszen a lényeg az emberi elképzelések, álmok, remények nagyságán és nemességén múlik, és azon, hogy mennyit sikerül a léleknek ezekből megvalósítani az élet során. Sok esetben az eredmények nincsenek összhangban a belső elvárásokkal, s ilyenkor kudarcról beszélünk. Drámaiak vagy sem, a kurdarcok mindig tragédiák is. A tragédiák azonban éppoly fontosak a belső világunk alakulásában, mint a sikerek. A kettő keveréke, vagyis az átélt tragédiáké és a sikereké, határozza meg a valóságnak azt az elemét, ami egy adott pillanatban ránk törő hangulatért felelős. Azért az érzésért, amely a napnyugtában gyönyörködő és a múlt hangjaira figyelő embert elfogja.

Ez a könyv ezeket az érzéseket kívánta megragadni, szavakba önteni és a szavak segítségével újraéleszteni a múltat, s a megfakult emlékekből hús-vér embereket gyúrni, akik éltek, szenvedtek, álmodtak és dolgoztak… aztán elindultak a nagy ismeretlenbe, hátrahagyva lábnyomaikat az Ohio partján…

ELIZA

1. fejezet

1832. november tizenharmadikát írtak. A csupasz kukoricatáblák között egy elhagyatott pajta szénapadlásán Rodeferék nagy, vörös kakasa világgá kürtölte az új nap kezdetét. A hűvös, távoli égbolton még ragyogtak a csillagok, az Indián-zúgó környékén pedig sápadtan és magányosan ült a fogyó hold az erdőkkel tarkított hegyek fölött. A köd fehér volt és sűrű, mint az aludttej, és úgy emelkedett ki a folyóból, mint aki be akarja takarni a völgyet.

A Rodefer-farmtól fél mérföldnyire Davisék kakasa szárnyát verdesve röppent fel az öreg fatáblára, melybe a „Bel Air” feliratot égették, s válaszát erről a kerítés fölötti magaslatról kukorékolta bele a hajnali friss levegőbe. A távoli folyóig még jó néhány kakas rikkantotta el a hajnalhasadást, mely reggeli harsonaként áradt az Ohio felett a McMahon-pataktól a Whiskey-zúgóig, fel egészen a Wheeling-patakig és Martinsville-ig, sőt még annál is messzebb, a távoli hegyek közt megbúvó egyik farmtól a másikig.

Csipetnyi fagy volt a levegőben, mely elvegyült az égő fa illatával. Pompás, késő őszi illat volt ez, ami a nagy, sötét völgy felett terjengett: az otthonok tüzének, a készülő kávénak és a pajták nyitott ajtajain át kigőzölgő friss marhatrágyának az illata. Egy tiszta, éppen kezdődő új nap egészséges illata. A lomha folyó súlyos, keserédes szaga hűs, könnyű szellők hátán időről időre végigsöpört a ködös síkságon. Valahol a hegyekben egy kutya csaholt, magasan a folyópartot szegélyező fűzfák teteje felett pedig az elrepülő vadlibák szárnysuhogása hallatszott.

A Whiskey-zúgó partján egy kis fakunyhóban valaki meggyújtotta az olajlámpást, kézbe vette a sajtárt, kinyitotta a nehéz ajtót, hogy kimenjen a pajtába megfejni a tehenet. Tizenhat éves forma, karcsú, szőke lány volt, sötét szőttes szoknyát, hosszú ujjú fehér blúzt és birkabőr bekecset viselt. Egy pillanatra megállt a nyitott ajtóban, és a sötétségbe bámult. A kopasz fákon át homályosan látta lent a fogadót, mely nagy fekete szörnyként ült a folyóparton a révnél. Köd kúszott fel a folyó felől és halszagot hozott. Magasan a fák csúcsa felett egyetlen apró csillagocska még mindig ott pislogott reménytelenül a vastagodó ködben, és az égbolt egyre sápadtabb lett a wheelingi hegyek felett.

A lány ott állt egy másodpercig, belélegezte a friss reggeli levegőt, aztán kilépett a verandára, és becsukta az ajtót. Ruganyos léptekkel haladt az istálló felé. Aztán hirtelen kővé dermedt. A sajtár kiesett a kezéből, és tompa zajjal egy kőnek ütődött. Az égre bámult. Hatalmas tűztömeg zuhant lefelé, különös, kékeszöld

fénnyel árasztva el a hegyeket. Dél felé zuhant, valahol a földnek csapódott, majd hangtalanul eltűnt, elnyelte a sötétség.

– Istenem! – mormolta, miközben a völgyet fürkészte, ahol a különös fénynek nyoma veszett messze a fák mögött. Talpa alatt a föld igen hideg volt, és ez visszabillentette a valóságba. Felvette a vödröt, és az istállóba sietett. Valahol legbelül azonban még mindig érezte azt a furcsa izgatottságot. Csodát látott. Tudta, hogy csodát látott. Hullócsillagot netán? Istentől egy jelet?

Szélesre tárta a pajta ajtaját. A sötétben a tehén halkan, elégedetten bőgött. Ahogy belépett, megcsapta az állatok testének meleg szaga. Szinte gépiesen tapogatott ide-oda, végül meglelte a fejőszéket. Utána megpaskolta a tehén farát, és letette a széket az állat hasa alá. Néhány pillanat múlva a fejés békés, ritmikus hangja és a meleg tej illata töltötte be a sötétséget.

Amikor visszatért a kunyhóba, a völgy felett már kezdett virradni. A messzi látóhatáron a folyó még mindig sűrű homályba burkolózott, de a fűzfák a révnél hosszú, lecsüngő karjaikkal már átszúrták a köd fátyolát, és a fogadó sem tűnt többé ülő szörnyetegnek. Inkább ismerős látványt nyújtott az otromba, nagy, súlyos farönkökből összeácsolt épület, mely arra várt, hogy valaki felébressze és kiseperje belőle az elmúlt éjszaka szennyét.

Belépett a kunyhóba, a sajtárt a polcra tette, fogta a szitát, ráterített egy darab tiszta vásznat, majd a tejet lassan, óvatosan egy korsóba szűrte. Aztán töltött magának egy csésze friss tejet, szelt egy jó nagy karéj kenyeret, leült a padra és megreggelizett. Evés után elmosta a csészét a tűzhely melletti vizesvödörben, majd visszaakasztotta a helyére, utána kizúdította az ajtón a koszos vizet, felkapta mindkét vödröt, és lement a kunyhó háta mögött csobogó patakhoz. Kezét-arcát megmosta a tiszta, hideg vízben, ivott egypár kortyot a tenyeréből, aztán telemerítette a vödröket, és felcipelte őket a kunyhóhoz vezető meredek, keskeny ösvényen. Néhány pillanat múlva megint kijött egy régi, horpadt serpenyővel a kezében. A tyúkketrechez ment, kinyitotta az ajtót, és a serpenyőt félkörben lóbálva kiszórta a kukoricát az udvarra. A csirkék hangos szárnyverdesés és kotkodácsolás közepette kiözönlöttek az ólból, és rávetették magukat a szemekre.

Mire visszaért az istállóba, a borjú már anyja tőgyéből félig kiszopta a maradék tejet. Nyakánál megragadva visszavonszolta a borjút a helyére, két csésze árpadarát szórt az etetőjébe, feltöltötte vályúját vízzel, végül dobott egy villányi szénát a tehénnek a padlásról. Az istálló ajtaját nyitva hagyta és kitámasztotta a vasvillával, hogy a tehén bármikor kimehessen inni a patakra, vagy egy kis füvet legelni a rétre. Ekkorra a nap, mint egy hatalmas vörös golyó, már a hegygerincen ült, ragyogásától lent a völgyben lassan kezdett oszladozni a köd. A fákon át tisztán látta a folyót és a virginiai oldalon kikötött kompot. Bíborcsillogás ragyogott a vízen, és az áramlás közepe felett kis vadkacsaraj körözött.

Egy nagytestű, csontos kutya szaladt le a hegyekből kivezető ösvényen. A lány csettintett egyet.

– Duke!

A kutya farkát csóválva odalopózott hozzá. A lány megpaskolta a fejét, aztán visszament a kunyhóba, felkapta a moslékos vödröt a konyha sarkából, és kivitte a kutyának az ételmaradékot.

– Nesze, Duke.

A nagy, csontos állat mohón hozzálátott.

Visszatérve a kunyhóba a lány körülnézett, emitt felakasztott egy törülközőt, amott helyére húzott egy sámlit, aztán a belső szobába vezető ajtóhoz lépett. Résnyire kinyitotta:

– Anyám!

– Na? – válaszolt egy álmos hang a sötétből.

– Láttam egy csillagot lehullani ma reggel – mondta szenvtelen hangon, miközben a küszöbön egyensúlyozott. – Megyek és megpróbálom megkeresni.

– Csak ne menj túl messze, Eliza – motyogta a fáradt hang az ágyból –, és vigyázz a kígyókkal!

– Ebben az évszakban nincsenek is kígyók – válaszolta a lány csendesen, és becsukta a hálószoba ajtaját.

– Azért csak vigyázz! – követte a hang. – Hallod?

– Igen, anyám.

Amikor kilépett a kunyhóból, a völgyben már feloszlott a köd. Csak néhány ködfoszlány lebegett imitt-amott az öreg fák göcsörtös ágaihoz tapadva, melyek sötét, zegzugos gödrökből álltak ki, ahová a nap még nem érhetett el. Aranyló csillogás szikrázott a levegőben, és messze dél felé, ahol az éles, sziklás hegygerincek mindkét irányból mélyen lenyúlva eltakarták a Nagy-folyó kanyarulatát, világosan kéklett az égbolt. Olyan halványkék volt, mint a nefelejcs tavaszi virágai.

A sebes patak melletti kitaposott ösvényen lesétált a fogadó végéhez, ott vezetett el az egyetlen, tekergős út, mely ezt a kietlen völgyet összekötötte a külvilággal. Csupasz mezők völgye ez, ahol a levágott kukoricaszárak tüskeként állnak ki a puha, fekete földből, ami aztán odébb, a hegyek lábánál legelőkké és kaszálókká változik át. A hosszú völgyben három elhagyatott tanya fekszik az Indián-zúgó és a McMahon-patak között. Egyik végén Kelsey fogadója, a másikon pedig Fink szénbányája terpeszkedik – egy fölöttébb rút üzem, ami időről időre és mindig váratlanul megtöri a környező hegyek békés csendjét, amikor a szén utálatos, csikorgó zajjal lezúdul a bányából a csúszdán át a folyónál várakozó teherhajókig. Eliza fiatal szíve teljes szenvedélyével gyűlölte ezt a lármát, noha sohasem találkozott az ott dolgozó négy vagy öt bányász egyikével sem, bár néhanapján látta őket messziről a komphoz menet vagy jövet. Meg volt győződve arról, hogy mindnyájan gonosz, bajkeverő és komisz emberek, akiknek egyetlen céljuk van az életben: tönkretenni a világot.

Az ösvény még mindig sárban úszott a múlt heti esőktől, és Elizának a szélén kellett egyensúlyoznia, nehogy összekenje a csizmáját. Méretes lábbelit viselt, mi több vízállót, amilyet a favágók hordanak, s mivel nehéz tisztítani, nem is akarta összepiszkolni. Szinte araszolva lépdelt jobbra-balra tekingetve, hátha észrevesz valamiféle jelet, bár fogalma sem volt arról, hogy mit is keres. Egy tátongó lyukat a mezőn? Vagy valami csillogó tárgyat, ami kiáll a földből? Csupán annyit tudott, hogy lehullott az égről egy csillag, és azt neki meg kell találnia.

Éber, kék szeme körbepásztázta a vidéket: a füves síkságot a folyó mentén, a csupasz kukoricaföldeket, a távoli erdős lejtőket, melyekben jókora lyukak tátongtak ott, ahol a fákat már kivágták. Mint valami mély sebek a hegyek felszínén… De bármerre nézett, a fakó novemberi táj üresnek tetszett, titkok és meglepetések nélkül.

Az Indián-zúgónál egyik kőről a másikra kellett ugrálnia, nehogy csizmája besározódjon. Az ösvény átvezetett a keskeny, kis folyón, így akik gyalogosan keltek át, vagy a kövekre lépdeltek, vagy a vízen gázoltak át. Balján a Rodefer-ház állt újonnan készült sárga zsindelytetejével. Alatta a folyó napfényben fürdött, de ez a ragyogás hideg és üres volt. A nagy sziget melletti láposban vadkacsák és szárcsák lakmároztak a vízi moszatokból.

A Rodefer-ház sarkán egy férfi aprította a tűzifát a halovány reggeli napfényben. Baltájának hangját mindkét oldalról visszaverték a hegyek. A háztól vagy ötven láb távolságra egy rakás frissen hántolt farönk hevert. A lány letért az útról és közelebb ment a férfihoz. Az észrevette és kiegyenesedett.

– Jó reggelt! – mondta a lány tisztán csengő hangon. – A nevem Eliza, Eliza Armstrong. Közelebb mehetek?

– Igen – felelte a férfi hűvös tartózkodással –, de az út tőled jobbra van!

– Bocsánat – mosolygott a lány, és szemével az utat kereste. Copfba font hosszú szőke haja egészen a háta közepéig lógott, s csak úgy csillogott a reggeli napfényben. Átvágott a mezőn, hogy elérje a keskeny erdei utat, amit a nehéz fát szállító szekerek és a lovak patái vájtak a puha földbe. Az utat követve az új házhoz érkezett. A férfi ott állt várakozón, szakállas arcán rosszalló tekintettel.

– A nevem Rodefer – mondta hűvösen. – Mit akarsz?

A lány ránézett, majd megkérdezte:

– Látta a csillagot, ami ma reggel hullott le?

– A micsodát?

– A csillagot – ismételte a lány. – Ma korán reggel, amikor még sötét volt. Éppen ide kellett valahova esnie. Láttam.

A férfi rábámult, aztán megrázta fejét.

– Azt mondod, csillag? Nem, nem, semmi olyat nem láttam, nem. Egy csillagot?

– Sajnálom – mondta a lány. – Nem akartam zavarni. Látom, még egy házat épít – fordította fejét a szálfák felé. – Sok szerencsét… a családjának is!

– Köszönöm – motyogta a férfi zavartan –, bár pajta lesz ez, nem ház.

– Óh, igen? – ezzel a lány megfordult és elindult visszafelé az úton. Mögötte résnyire kinyílt a kunyhó ajtaja és egy termetes, kerek képű asszony kukucskált ki rajta.

– Ki ez? Mit akart? – suttogta férjének, aki még mindig ott állt zavartan, kezében a baltával, és a lány után bámult.

– Én… azt hiszem, ez az a lány Kelseyéktől – motyogta John Rodefer –, annak az asszonynak a lánya, aki ott dolgozik. Azt hiszem, láttam már őt sepregetni… persze a révtől – tette hozzá sietve, mert felesége, Barbara csökönyösen ellenezte a kocsmákat és az efféle helyeket.

– Nem vagyok biztos benne, de lehet, hogy ő sepregette a lépcsőt.

– Mit akart? – kérdezte Barbara gyanakodva.

– Egy csillagról kérdezett.

– Egy csillagról?

– Igen. Egy lehullott csillagról vagy ilyesmiről.

Néhány pillanatig mindketten a karcsú, magányos alakot fürkészték, amint a csupasz novemberi mezőn átsétál az úthoz. Ezüst pókháló csillogott körülötte a hideg reggeli napfényben, mintha valaki tündéri csipkét feszített volna ki a fűszálak és a kukoricaszárak között.

– Biztosan részeg – mondta undorral az asszony –, csillagot keres reggel, amikor minden becsületes ember dolgozik! Hah!

A kunyhóban felsírt a csecsemő.

– Mary, ne nyúzd a kishúgodat! – szólt az asszony ingerülten, majd eltűnt az ajtó mögött. A férfi sóhajtott, és aprította tovább a tűzifának valót.

Kint az úton Eliza folytatta a keresést. Lassan járt, feszülten figyelt, de nem látott semmi mást, csak csupasz, tág mezőket mindkét oldalon, amiket a folyóparton fűzfák hosszú sora, a másik oldalon pedig szürke, erdővel borított hegyek szegélyeztek. Valahol messze, ahol a csipkézett hegygerincek összeérni látszottak, egy kopó csaholása birkózott a csönddel. Aztán lövés dörrent az egyik távoli ködlepte mélyedésben. Tompa, komor hang, és a kopó kisvártatva abbahagyta a csaholást. Eliza felsóhajtott, megállt néhány pillanatig és figyelt. Fenn a hegyek némán álltak. Bármi volt is az, ami elfutott a kutya elől, már halott, ezt biztosan érezte. Talán egy szarvas szomorú, könnyes szemmel, vagy egy nyúl ártatlan, kajla kis füllel. Valakinek húsra volt szüksége, ezért egy állatnak meg kellett halnia. Tudta jól, ez az élet törvénye. Kegyetlen és fájdalmas törvény, hiszen pusztulást okoz, amitől a világ napról napra üresebb lesz és persze kevésbé szép. Olyan ez, mint a favágó munkája, aki megfosztja a lejtőket a fáktól csak azért, hogy az emberek kunyhókat építhessenek, aztán kiálló köveket és tüskés bozótokat hagy maga után.

Ha férfi volnék – mélázott el álmodozva az úton bandukolva –, mennék egyre csak tovább nyugat felé, ahol a világ még mindig eleven és gyönyörű, mert ott nincs ember, aki mindent lepusztítana.

A következő tanya, amelyik balra terült el mintegy félmérföldnyire a Rodeferkunyhótól, Daviséké volt. A tanyán álló hatalmas faházat még a St. Clairsville-i milícia építette olyan erősre, akár egy erődöt, az ifjabbik Jacob Davis őrnagy számára, aki az öreg Jacob Davis, a vén pionír fia volt. A tölgyek alatti első fakunyhót a hegy lábánál még az öreg ácsolta össze 1802-ben, aki azóta is ott él egymagában a lovaival és a kopóival. De nemcsak a ház dacolt az idővel, hanem a hatalmas pajta, az istálló, sőt még a csirkeól is. Ezek szép sorjában körülölelték a szérűskertet. Semmit nem csináltak „véletlenül" azután, hogy az új telepesek összeeszkábálták első lakhelyeiket. A Davisek már sokkal korábban a földből éltek Marylandben, minthogy az öreg Jacob nyugatra költözött volna, és már jó előre meg volt tervezve az is, hogy a fiatal Jacob hogyan telepedjen le az Ohio vidékén. Az is része volt e tervnek, hogy az öreg tölgyfáknak megkegyelmeznek, hiszen nyáron a ház déli szárnyának ez adott árnyékot. Szintén a tervhez tartozott a hátsó gyümölcsös és a gyorsan növő nyárfák telepítése mindenfelé, hogy a legelő marháknak legyen hol meghúzódniuk a déli forróságban. Az udvart szépen bekerítették szögesdróttal, amin két kapu nyílt az útra: egy széles a marhák, lovak és szénásszekerek számára, és egy keskeny a belépő embereknek, akik gyalogszerrel jöttek, vagy kint hagyták lovaikat az egyik oszlophoz kötve. A két kapu közt állott az a tíz láb magas cédrus a fatáblával, melybe fekete betűkkel égették: „Bel Air". Ez hű mása volt egy másik táblának, mely Maryland államban maradt a régi családi tanya előtt.

A kaputól a csapásig egyenes, széles út vezetett, amit az esővíz elvezetése céljából két sekély árok és két sor nyárfa szegélyezett. Miközben Eliza közeledett, három ló és vagy egy tucat marha vágtatott ki a pajtából. Egy kisfiú terelte őket, aki átszaladt az udvaron, és kinyitotta nekik a kaput. Az állatok száraz füvet és kukoricatöveket legelészve szétszóródtak a mezőn, mialatt a legényke felkapta a vödröt, a kúthoz ment, és vizet húzott a malacoknak, hogy ne röfögjenek és visítozzanak olyan türelmetlenül az ólban.

Eliza letért a csapásról, és befordult a nyárfák szegélyezte útra. A fiú még mindig a disznókat itatta, amikor a lány a kapuhoz ért.

– Hé, te ott! – kiáltotta.

A verandán erre ugatni kezdett mindkét kutya, a fekete meg a sárgásbarna is, mire a fiú felnézett. Nem lehetett több nyolc évesnél, göndör, szőke haja a szemébe lógott. Meglepetten bámult a lányra.

– Hogy hívnak? – kérdezte Eliza, és próbálta túlkiabálni az ugató kutyákat meg a sivító malacokat.

– John – válaszolta a fiú.

– John, nem láttál valamit ma reggel… nagyon korán? Az égen.

A fiú megrázta fejét.

– Nem… Csend legyen! – szólt rá a kutyákra. – Anya a házban van, apa pedig a pajtában…

Fenn, a verandán nyílt az ajtó, és Mrs. Davis lépett ki.

– Csitt! – szidta a kutyákat. – Ki van itt, John?

– Én vagyok, Mrs. Davis – kiáltotta a lány a kaputól. – Eliza. Eliza Armstrong.

A cingár, munkától meggyötört kis asszony hunyorgott a napfényben.

– Óh, te vagy az, Eliza? Jöjj közelebb, gyermekem, csak bátran! John, mi volna, ha elhallgattatnád azokat a kutyákat! Azt hinné az ember, hogy egy medve jött le a hegyekből.

A fiú megint rászólt a kutyákra. Lecsendesítette őket. A nyitott kapun át Eliza besétált az udvarra, és fellépdelt a verandára.

– Mi baj, gyermekem? – kérdezte az asszony. – Édesanyád megint beteg?

– Nem, nem – válaszolta mosolyogva a lány –, anyám jól van, köszönöm. Egy csillag végett jöttem. Látta lehullani ma hajnalban?

Az apró termetű asszonyka, kinek napbarnított arcán korai ráncok ültek és már jócskán őszült is, egy pillanatig a lányra nézett. Különös kifejezés ült az arcára. Aztán alig mozgó, sápadt ajkaival ezt suttogta:

– Úgy érted? Óh, te jó ég… azt hittem… szerinted csillag volt? Azt hittem… azt hittem, csak képzelődöm.

– Igen, Mrs. Davis, csillag volt. Láttam lehullani. Pontosan itt valahol.

– Óh, Istenem… – az asszony észrevette, hogy a fiú a kútnál tétován ácsorog, kezében a vödörrel és hallgatózik. – Jobban tennéd, ha befejeznéd a dolgodat, mielőtt az apád naplopáson ér! – mondta neki erélyesen.

– Hol látta, Mrs. Davis? – kérdezte a lány.

Az asszony felemelte karját és bizonytalanul dél felé mutatott.

– Azt hiszem… igen, a tűzhely mellett álltam, melegítettem a pogácsákat… A felét megégettem, annyira felzaklatott – tette hozzá. – Szóval, a tűzhely mellett álltam ott bent, az ablakkal szemben… aztán hirtelen megjelent az a fény.

– Kékeszöld – szólt közbe izgatottan a lány.

– Igen, kékeszöld – kapaszkodott bele szavaiba az asszony. – Pontosan… kékeszöld és vakító. Óh, Istenem, annyira megrémültem! Csak álltam ott, reszkettem hosszú percekig. Még a pogácsát is odaégettem. De Mr. Davis és a fiam egyszerűen nem hittek nekem.

A lány a konyhaablakra tekintett. Dél felé nézett.

– Akkor abban az irányban látta – mondta a folyó felé mutatva. – Mit gondol, milyen messze volt?

A nő zavartan rázta a fejét.

– Óh, te jó ég, nem is tudom… nem lehetett túl messze, az biztos… talán épp a patak túlpartján. Vagy talán közelebb?

– Köszönöm, asszonyom – mondta a lány udvariasan, de viszszafojtott lélegzettel, és a szeme csak úgy tündökölt az izgalomtól. – Nagyon szépen köszönöm! És kérem, bocsássa meg, hogy zavartam… Viszontlátásra, asszonyom! – s már sarkon is fordult.

– Nem akarsz bejönni és leülni egy kicsit? – kérdezte az aszszony kissé megbántva, de a lány meg sem állt, csak a válla felett szólt vissza, miközben a nyitott kapu felé tartott.

– Meg kell találnom azt a csillagot, asszonyom, meg kell találnom!

Úgy fél mérföldnyire egyenesen déli irányban volt még emberek által lakott hely: egy sebtében összetákolt, nagy, hosszú faház, három tekintélyes méretű szobával és hátul egy melléképülettel. A McMahon nevű vad, rohanó folyó túlsó partján állott, ez a folyó vezette le Ohio távoli hegyeiből az összes habzó vizet. A folyó felett göcsörtös, keskeny fahíd ívelt át, ami elég széles volt ahhoz, hogy egy ember vagy egy öszvér átjusson a házhoz, és az út épp a híd lábánál ért véget. Odaát nem volt más, csak a ház, körülötte néhány bokor, és a ház építéséhez felhasznált fák helyén félig rothadt fatuskók. A fiatal John Fink építette néhány éve, miután megvásárolta a földterületet Jacob Davistől. Az épület lakóhelyül szolgált azok számára, akik a szénbányájában dolgoztak ott fentebb a lejtőn.

Eliza még sosem járt ott azelőtt, de hallott már azokról az emberekről, akiket John Fink hozott át Wheelingből, hogy neki dolgozzanak. Néhányan közülük naplemente után megjelentek a kocsmában, „hitelbe” kértek innivalót, és a végén Kelseynek kellett kidobnia őket. Ezek főként csavargók voltak, akiket Fink a dokkok körül szedett össze, többnyire ott őgyelegtek. A munka büdös volt nekik, keveset teljesítettek, és továbbálltak, mihelyt egypár dollár került a zsebükbe.

A lány hallotta, amint az emberek azt beszélik, hogy amióta Fink talált néhány jó helyet a folyó mentén, ahol eladhatja a szenet, Philadelphiából hozott egy hivatásos bányászcsaládot, akik igencsak értették a dolgukat, és kocsmába sem jártak.

Lassan közelített a vad, rohanó folyó felett átívelő hídhoz, miközben jobbra-balra nézelődött, hátha talál valamilyen nyomot. Egy helyütt észrevett egy kupac feltúrt szemetet a legelő közepén. Hevesen dobogó szívvel odasietett. De csak egy friss hörcsögüreg volt.

Lent, a legelő alatt a folyó szélesen és lustán hömpölygött, útját bozontos nyárfák szegélyezték. A lassú folyású víz sötét volt, mint a melasz, s felszínén csillogott a megtört napsugár. A folyó torkolatánál, úgy száz lábnyira a gyaloghíd alatt, kivágták a fákat és a bokrokat. A nehéz tölgyfából épített masszív stéghez egy üres, lapos fenekű csónak volt kikötve. A folyó túlpartján semmi más nem volt, csupán egy nagy faház, mögötte és felette pedig már csak a tüskés, bozótos vadon, mely az érintetlen erdőbe nyúlt be. Gyönyörű hely egy tanya számára, gondolta Eliza, miközben rálépett a kissé rozoga hídra. A folyó mindkét oldalán jól kitaposott ösvény kanyargott fölfelé. A vízfolyás mentén kiirtották a fákat és a

bokrokat, így a zöldesen lezúduló fodrozódó habokban láthatókká váltak a hatalmas szürke kövek. Azok az ösvények biztosan a bányába vezetnek, morfondírozott magában. Aztán gondolatait hirtelen egy éles női sikoly szakította félbe. A hang a házból jött. Ugyanebben a pillanatban a folyó felé néző ajtó kivágódott, és egy hét-nyolc éves forma fiú rontott ki rajta. Mintha talpa alatt égett volna a föld!

– Edward Heatherington! – üvöltötte a harsány hang odabent a házban olyan különös kiejtéssel, amilyet Eliza sohasem hallott még. – Edward Heatherington, most azonnal felmégy, és megmondod az apádnak és fivéreidnek, hogy ebben a minutumban jöjjenek le, mert nem várok tovább egy percet sem! Lódulj!

A fiú, mint egy megriadt nyúl, úgy szaladt fel az ösvényen. Meglepetten bámult a hídon álló Elizára, motyogott valamit, de közben szaladt tovább, fel a hegyre.

Eliza lassú, egyenletes léptekkel elsétált a házig. Az ajtó félig nyitva maradt. Megállt a veranda szélén, megköszörülte a torkát, és beszólt a nyitott ajtón:

– Asszonyom!

Nem kapott választ. Újra próbálkozott. Aztán amikor éppen a verandára akart lépni, kivágódott az ajtó, és egy szikár nő jelent meg. Arca kemény volt, mint a kő.

– Ki vagy, és mit akarsz?

Eliza kissé megzavarodva a nyers hangtól hebegni kezdett:

– Elizának hívnak… Eliza Armstrongnak.

– Mit akarsz?

– Bo… bocsánat, hogy csak így betörök… csak meg akartam kérdezni…

– Megkérdezni mit? Beszélj hangosabban, gyermekem! – szakította félbe a nő szinte mérgesen. – Ha akarsz valamit kérdezni, kérdezd meg!

– Igen, asszonyom – dadogta Eliza –, egy csillagról…

– Miféle csillagról? – bámult rá az asszony.

– Amelyik valahova ide zuhant ma hajnalban. Még sötét volt… talán nem tetszett látni… – próbált visszakozni a lány.

Azonban a sápadt, szikár asszony szinte vad, tüzes pillantással nézett a lányra.

– Csillag? – kiáltott fel. – Te ezt csillagnak nevezed? Gyermekem, te jó ég, hát nem jöttél rá, hogy ez a tüzes szekér volt, amiről a Szentírás beszél? Isten megjelölte ezt a földet, és én nem maradok ezen a helyen még egy napot se! Erre mérget vehetsz!

– Sajnálom, asszonyom – mormogta bocsánatkérőn a lány, mintha a különös jelenség egyedül az ő hibája lenne –, de nem látta, hová esett? Úgy értem… az a dolog… hol… csapódott a földbe?

Beszélgetésük az ajtóhoz csalta a kunyhóban lévő többieket. Négy kíváncsi és rémült arc kukucskált kifelé a sötétből az asszony háta mögött, négy tizenhat és hat év közötti leány orcája.

Rájuk sem hederítve a nagydarab szikár asszony szúrós tekintettel nézett Elizára.

– Mit számít az neked, gyermekem?

– Láttam lezuhanni – válaszolta némi közönnyel –, csak meg akarom találni.

– Minek?

A lány vállat vont.

– Nem is tudom…

– Édes Istenem! – kiáltott fel a nő. – Hová vezet a tétlenség és a tudatlanság! Nincs jobb dolgod, gyermekem? Nincs neked anyád, aki megtanítaná a Szentírást? Meg vagyon írva: ne kísértsd az Urat, a te Istenedet! Az Ő céljait mi nem ismerhetjük!

Aztán a hangja valamelyest megenyhült, mintha egy tudatlan gyermeket oktatna, aki nincs tisztában a veszéllyel.

– Jel volt az, drágám, rettenetes jel! És minden jó kereszténynek, aki látta azt a csillagot lehullani, térdre kell borulnia, bűnbocsánatért esedeznie, és továbbállni, amilyen gyorsan csak tud, mert ezt a völgyet ma reggel a Mindenható haragja megjelölte. Hol laksz?

– Feljebb, a Whiskey-zúgó partján – felelte a lány, aztán megkeményítve arcát hozzátette:

– Meg fogom találni azt a csillagot bármi áron! Jó napot, asszonyom! Bocsánat, hogy zavartam.

Sarkon fordult, és elindult az erdő felé.

– Menj csak, te szerencsétlen bolond! – kiáltotta utána az aszszony az ajtóból. – Menj csak, mit bánom én? Isten irgalmazzon neked, te ostoba leány!

Az ajtó becsapódott, és sűrű csend borult a völgyre. A lány szíve hevesen vert, de ment tovább, egyenesen a bokrok felé. Egyre csak ment, keresztültörve magát mindenen. Amikor elérte azt a részt, ahol a növények újra benőtték az irtást, megállt a legelső tölgy alatt, és visszanézett. A kunyhó már nem látszott. Megkönnyebbülést érzett. Egyedül volt.

Tüzetesen átvizsgálta a területet törött ágak, leszaggatott fakoronák és megcsonkított bokrok után kutatva. Egy idő múlva meghallotta a folyó hangját. Egyszer csak szaporábban kezdett dobogni a szíve: szétszóródott kövek hevertek mindenfelé a szederbokrok közt, kövek, amiket nem sokkal azelőtt gördíthetett le a lejtőn valami titokzatos erő. Olyan erő, amely képes az útjában álló bokrokat beledöngölni a földbe.

Miután alaposan szemügyre vette az egyik nagy, mohos követ, majdnem elállt a lélegzete. Egy üreg szélén találta magát, melynek közepére fura szerkezetet eszkábáltak. Úgy nézett ki, mint egy fémlapokból készült hatalmas itató, amit erős gerendák tartanak. Az üreg meredeken ereszkedett le a folyóig, ahol a rohanó víz vadul himbált egy hatalmas uszályt, amelyet négy vastag kötéllel rögzítettek mindkét parthoz. Eliza soha nem látott ilyesmit azelőtt, de rögtön tudta, mi az. A

széncsúszda, melynek kattogó, csikorgó hangját messziről már oly sokszor hallotta. Az üreg körül a fák, a bokrok és a kórók feketéllettek a szénportól. Ahol a csúszda kezdődött, férfiak egy csoportja beszélgetett. Mögöttük mindenfelé szétszóródott köveket látott és a szénbánya fekete falát.

Úgy tűnt, ott fönn a férfiak megbeszélést tartanak. Egyiküket felismerte, mivel Kelsey egyik barátja volt, és gyakran járt le a fogadóba. John Fink volt az, a bánya tulajdonosa. Mellette állt csinos, fiatal felesége, akit Elizának hívtak, akárcsak őt. Aztán az egyik oldalon ott volt ugyanaz a kisfiú, akit már látott a kunyhónál, őt szalasztotta el anyja az üzenettel. Két idősebb fiú és egy fiatal férfi állt egy idősebb férfi oldalán, aki John Finkkel szemben ácsorgott egy csákányra támaszkodva. Valahogy mind egyformának tűntek, a fiúk, a fiatalember és az öreg is. Tartásuk egyenes, válluk széles és erős.

John Fink beszélt. A lent csobogó víz zúgása ellenére minden szavát jól lehetett hallani.

– Nem tehetik ezt velem, Mr. Heatherington – mondta Fink szinte könyörgőre fogva. – Két uszályom van itt, amit még ki sem fizettem! Nagyon fontos lenne, hogy ezeket megtöltsem szénnel, hogy levihessem legalább Maysville-ig, máskülönben nem tudok fizetni az uszályokért, és magukat sem tudom kifizetni! Csak azért, mert nem írtunk alá szerződést…

– A mi szavunk ér annyit, mint az írás – szakította félbe a fiatal férfi –, addig maradok, ameddig kell, és segítek.

Az öregebbik férfi az elnyűtt bányászsapka alatt megvakarta üstökét.

– A körülmények, Mr. Fink – mormogta lassan –, nagyon szokatlanok. Egyenesen ijesztőek. És Mrs. Heatherington nem marad még egy éjszakát, bármi is történjék. Ezt tudjátok jól, fiúk. Semmit nem tehetünk ellene. De mindegy, legjobb tudásunk szerint kisegítjük a bajban, uram, mert ami helyénvaló, az helyénvaló, ami pedig helytelen, az helytelen. Ed – fordult a kisfiúhoz –, szaladj vissza és mondd meg anyádnak, hogy készülődjön! Napnyugta előtt indulunk. Addig megtesszük, ami tőlünk telik, hogy annyi uszályt töltsünk meg, amennyit csak bírunk. Rajta, fiúk!

Mindnyájan szó nélkül nyúltak a szerszámaikért, kivéve persze a legkisebbet, aki elindult hazafelé az ösvényen.

– Lekötelez! – mormogta Fink, és maga is felvett egy lapátot. Csinos, szőke, kék szemű felesége, aki nehéz háziszőttest és magas szárú hajóscsizmát viselt, lassan megfordult, egy másik lapátot keresett. Amikor pillantása a nagy szikla mellett álldogáló lányra esett, felkiáltott.

– Eliza! Mit keresel te itt?

Fink és az öt Heatherington megálltak, és meglepve fordultak hátra.

– Én… azt a csillagot keresem – válaszolta a lány szégyenlősen, és elpirult az idegenek bámész tekintetének kereszttüzében.

– Miféle csillagot?

– Azt, amelyik ma reggel hullott le. Itt kell lennie valahol. Mrs. Davis is látta az ablakából – tette hozzá –, éppen valahol itt…

A Fink házaspár egymásra nézett, de mielőtt egy szót is szólhattak volna, az öreg Heatherington szólalt meg. Hangja mély és határozott volt.

– Ifjú hölgy – mondta –, az nem hulló csillag volt. Saját szememmel láttam. Nem tudom, mi volt, de nagyon ijesztő, annyit mondhatok. És ha a helyedben lennék, messzire elkerülném ezt a helyet, amilyen messzire csak tudom. Az ember nem játszadozik olyasmivel, amiről nem tudja, micsoda. Nem, kisasszony.

Aztán megcsóválta fejét, a földre köpött, visszafordult a fekete falhoz, majd felemelte súlyos csákányát és belevágta a szénbe. Fiai követték apjuk példáját. Több szó nem hangzott el, csak a csákányok csattogását visszhangozta a völgy. Súlyos szénrögök omlottak le. Fink egyenesen a csúszdába lapátolta. Eliza Fink felemelte hangját, hogy a lecsúszó szén serregő, morajló zaját túlharsogja, és azt mondta a lánynak:

– Nincs itt semmi, csak kövek, fák és bokrok! Se lehullott csillagok, tüzes szekerek vagy effélék. Nem volt itt semmi, csak a képzeleted játszott veled. Eredj haza, anyád már biztosan aggódik!

– Igen, asszonyom – felelte a lány illemtudón, de szavait elnyelte a csúszda robaja. Sarkon fordult és megindult. Egy pillanat múlva eltűnt a szemek elől.

– Észrevetted? – fordult Eliza Fink a férjéhez. – Gyorsan nő ez a lány. Nem volna szabad egymagában járkálnia ebben az erdőben. Az anyját jól meg kéne korbácsolni!

Választ nem is várva megragadta a másik lapátot, és szaporán rakta a kifejtett szenet a csúszdába.

2. fejezet

A nap már magasan járt, amikor a széncsúszda alatt veszteglő uszály annyira megtelt, hogy le lehetett úsztatni a vízen. Ezt a nehézkes műveletet nagy körültekintéssel és szakértelemmel kellett elvégezni. Eliza Fink a szénrakás tetején állt a 12 láb széles és 45 láb hosszú, nehéz fauszály orrában egy hosszú rúddal a kezében. Az ő feladata volt menet közben távol tartani az uszályt a nagyobb kövektől és szikláktól. Mögötte a tat oldalaihoz két hosszú, vastag kötél volt erősítve, melyet az egyik parton John Fink, a másikon pedig Jacob Heatherington, az angol bányász legidősebb fia tartott erősen. Ők gondoskodtak arról, hogy a sebes folyón a nehéz rakomány lassan és egyenletesen haladjon, hogy a hajó orrában álló fiatalasszony elkerülhesse a veszélyes sziklákat. A munka kemény volt, és bár a két férfi közti korkülönbség csupán nyolc év lehetett, a tapasztaltabb John Fink sokkal belevalóbbnak számított, mint az angol legény, bármilyen erősnek is látszott.

– Vigyázz, szikla! Kapaszkodj abba a fába! Tartsd feszesen a kötelet!

Finknek újra és újra át kellett kiabálnia figyelmeztetéseit a zúgó folyón. Végül elérték a lapályt, ahol a víz kiszélesedett és lelassult, és elmaradtak a kövek meg a sziklák is, amikre addig nagyon oda kellett figyelni. Onnantól a fiatalasszony akár egyedül is el tudta volna végezni a feladatát, csak leúsztatta az uszályt a dokkhoz, ahol a férfiak végül kikötötték a hágcsókat a cölöpökhöz.

Eliza Fink, szénportól feketéllő arccal a partra ugrott. Jó alakú, szemrevaló asszony volt, és magas, mint az ura. Kissé nagy, ám szépívű száját éppen szólásra nyitotta, amikor mozgolódást vett észre a két férfi mögötti füzesben. Egy pillanatra elképedt, aztán csak megcsóválta a fejét.

– Megint itt van a lánykánk – mondta kissé csípősen –, a csillagkereső!

A két férfi a nő pillantását követve hátrafordult. Valóban, ott volt a lány, jött kifelé a fűzfák közül a folyópartra. Hosszú szőke hajának néhány tincse kiszabadult a copfokból, és hetykén az arcába lógott. A vállától lefelé hosszú szakadás húzódott ingujján, felfedve fehér bőrén a véres karcolást.

– Uram-teremtőm, te gyermek! – kiáltott fel Eliza Fink. – Borzalmasan nézel ki! Megsérültél?

– Csak egy kis karcolás – válaszolt amaz fáradt hangon –, semmi komoly.

– Mit szól majd anyád?

– Semmit – mondta szenvtelenül a lány –, észre se fogja venni… Egyébként – terelte el a szót – a lovaik messze lent vannak a következő folyónál.

– Jó fű van ott a Pinch-zúgó mentén – bólintott az asszony –, még a fagy után is.

– No, megtaláltad a csillagodat? – tudakolta tréfásan John Fink, miközben eloldozta a másik uszályt, amit fel kellett vontatni, hogy megtöltsék.

A lány fáradt arccal megrázta a fejét.

– Nem. Megnéztem mindenütt, egészen a folyóig, ahol a lovak vannak. A hegygerinctől egészen a folyóig – sóhajtotta. – Biztosan azon a folyón túl esett le. Próbáltam átjutni, de nem tudtam.

John Fink csodálattal nézett rá.

– Ugye komolyan beszélsz? Igazán azt hiszed…

Az ifjú Heatherington, miközben próbálta kibogozni a kötelet, félbeszakította:

– Persze, hogy azt hiszi. Ahogyan én is.

– Tessék? – mordult Fink a fiatalemberre bámulva.

Az végzett a kötél kioldásával, a derekára tekerte, majd felnézett. Először Finkre, aztán a lányra. Arca komoly lett.

– Éppen ott volt, az ajtó előtt – mondta. – Amit mi Angliában meteornak hívunk. Pont ide esett – mutatott állával a vízpart felé –, azt mondanám, a fűzfák mögé… épp a mögé a kettő mögé. Sajnálom, de a folyóba.

– Na, akkor szerencsénk van, hogy nem találta el az uszályunkat – jegyezte meg Fink szárazon, aztán a lány felé fordult és így szólt:

– Eliza, ismerkedj meg ezzel a másik álmodozóval! Jacob Heatheringtonnak hívják. Jacob, ez az ifjú hölgy itt Eliza Armstrong. És most lássunk munkához! Fel kell húznunk oda a másik uszályt.

– Örvendek… – mondta kissé bizonytalanul a lány, mire Jacob csupán félszeg mosollyal bólintott. Mindössze erre maradt idejük, mert John Fink máris vontatta az üres uszályt a folyó torkolatához, miközben odakiáltott a feleségének, hogy ragadja meg a rudat és ugorjon a hajó orrába. És sürgette Jacobot is, hogy tartsa erősen a kötelet, aminek másik végével ő maga a hídhoz rohant, átkelt a túlsó partra, és a folyó közepére húzta a hajót.

– Most mozdítsuk meg! – üvöltötte. – A híd alatt húzd át a kötelet, hallod?

A lány várt néhány pillanatig és nézte őket. Aztán a hídhoz ment, és lekiabált a hajóban álló Eliza Finknek:

– Jobb, ha most megyek!

Majd Jacob felé fordult:

– Örvendek a találkozásnak!

Aztán anélkül, hogy visszanézett volna rájuk, átkelt a keskeny hídon, és elindult hazafelé az ösvényen.

– Talpraesett lány – jegyezte meg Jacob Heatherington, miközben Finkkel mindketten a híd alatt küszködtek a kötelekkel.

– Makacs, az egyszer biztos – ismerte el Fink a másik oldalon. – Vigyázz arra a csonkra! Ne engedd, hogy beleakadjon a kötél!

A bánya fölött a fáradt novemberi nap már a hegy tetején pihent és mély árnyékot vetett a lejtőre, amikor végre kikötötték a második megpakolt uszályt is a dokknál. Batyuk, kosarak és ládák sorakoztak szépen egymásra pakolva a kabin előtt. A szikár angol asszony emelt fővel, egyenes háttal az ajtóban állt, és parancsokat osztogatott a lányoknak. Eliza Fink odament hozzá.

– Mrs. Heatherington – mondta –, bárcsak meggondolnák magukat! Nagyon szeretnénk, ha itt maradnának velünk…

– Köszönöm a kedvességét, Mrs. Fink – érkezett a határozott válasz a szorosra zárt ajkak közül –, és bizonyos, hogy lekötelezettjei vagyunk az urának, amiért idehozott bennünket. Ám azt tanácsolom magának, hogy adják fel ezt a helyet, és keressenek egy másik bányát. Biztos vagyok abban, hogy van még szén ezekben a hegyekben máshol is, ahol hozzáférhetőbb, és a környék is kevésbé veszélyes. Az Isten megjelölte ezt a völgyet, drágám, és ahogy a Szentírás mondja, ne kísértsük az Urat!

A Heatherington fiúk kivezették a két lovat – a kistermetű, ámde izmosabb állat kapta a fanyerget –, felpakolták rájuk a ládákat, kosarakat és batyukat, és mindent jó erősen lekötöztek. Aztán elindultak, Fink vezette az egyik lovat, felesége a másikat, a Heatherington család többi tagja pedig felsorakozott mögéjük. Mindegyikük cipelt valamit, aminek nem jutott hely a lovakon. Átkeltek a gyaloghídon, hátuk mögött hagyva a kunyhót és a két megrakott uszályt.

Már sötétedett, amikor elérték a Kelsey fogadója alatti kikötőhelyet. Az alkony ráborult a nagy folyóra, és magasan a hegyek fölött már csak egyetlen árva, sápadt csillag hunyorgott. A levegő fagy illatát hordozta.

A komp ott állott kikötve a sötétben. Míg a Heatherington család lepakolt a lovakról, addig John Fink felment a fogadóba. Hamarosan visszatért a révésszel és két favágóval.

– Minden készen van, asszonyom? – kérdezte hangosan az olcsó whiskytől bűzlő hórihorgas hajós.

– Igen, Mr. Cunningham – válaszolta Isabelle Heatherington barátságtalanul –, készen állunk az indulásra. És nagyra értékelem a türelmét, uram. Nem én vagyok az oka a késedelemnek.

– Igencsak örültem annak, hogy elküldték a kislányt szólni a terveikről, asszonyom – felelte Cunningham –, másképp már elmentünk volna.

– Le vagyunk kötelezve, asszonyom, le vagyunk kötelezve – mondta elnyújtva az egyik részeg favágó. – Volt egy kis időnk, hogy pihentessük a csontjainkat, igaz-e, Hank?

Azonban Hank, aki barátja karjába kapaszkodott, túlságosan részeg volt ahhoz, hogy válaszolni tudott volna. John Heatherington súlyos tenyerét John Finknek nyújtotta.

– Az Isten legyen magukkal, Mr. Fink! Ahogy már mondtam, sajnálom, hogy így alakult. Remélem, nincs harag.

– Nincs – felelte Fink. – Jó utat, asszonyom, és sok szerencsét mindnyájuknak!

Nem láthatták egymás arcát, ahhoz túl sötét volt. A révész nekilátott, hogy eloldozza hajóját. Láncok csörgése hallatszott. Ekkor Jacob Heatherington egy váratlan mozdulattal az apjához lépett.

– Sok szerencsét, apám! – mondta magára erőltetett kedvességgel. – Isten vele, anyám!

– Hogy érted ezt? – fortyant fel az öreg meglepetten.

– Jacob! Mit jelentsen ezt? – csattant fel anyja éles hangja szinte ugyanazon pillanatban a sötétből.

– Maradok – felelte a fiatalember hangjában alig érezhető remegéssel –, betartom a szerződést, amit Johnnal kötöttünk. Be fogom tartani mindannyiunk nevében.

– Ostobaság! – csattant fel Mrs. Heatherington. – Ülj le az egyik batyura, és menjünk! Csupán fáradt vagy, ennyi az egész. Bolondságokat beszélsz!

Remegés futott végig a komp teljes hosszában. Fém csikordult. Az egyik ló felhorkant.

– Elmúltam tizennyolc esztendős – mondta Jacob most már teljes nyugalommal. – Jogom van ahhoz, hogy a magam sorsáról magam döntsek. Maradok!

Egy döccenés, aztán a komp mozgásba lendült. Elöl a ló megint horkantott egyet.

– Mindenki üljön le! – dörögte a révész.

Jacob a partra szökkent.

– Viszontlátásra, apám! Viszontlátásra, anyám! Sok szerencsét mindannyiuknak! Már sötét, széles rés ékelődött a komp és a kikötődokk közé és sebesen tágult. A rohanó víz a hajó oldaldeszkáit nyaldosta, és a komp gyorsan siklott, bele a sötétségbe.

Több szó nem esett. Az éj gyorsan szállt le a völgyre, némaságba burkolva a világot. A part felett a fogadó ajtaja kinyílt, és egy nő sziluettje jelent meg a mögötte világító olajlámpa sárga fényében. Egy pillanatig belehallgatott az éjszakába, aztán megint becsukta az ajtót. Az ablakok elsötétedtek. Valaki ott fenn elfújta a lámpást.

Ahogy Jacob Heatherington hosszú, magányos útján elindult vissza a bánya alatti üres kunyhóba, hallotta, hogy egy másik ajtó is csapódik valahol a fogadó hátsó részén. Megállt, hallgatózott. A csillagos ég alatt, az éjszaka sötétjében elcsendesülő fiatal fakoronák közt még halványan látta a fogadó hatalmas tetejének körvonalát, de a többi része már formátlan volt, mint a sűrű melasz. Aztán valahol az épület háta mögött megszólalt egy hang, lágyan simogatva a csendet, egy ismerős hang, amit nem is oly régen hallott. A lány hangja.

– Anya!.. Mekkora egy csillag?

Pár pillanatig csend lett, és Jacobnak úgy tűnt, hogy lépéseket hall, mint amikor valaki egy jól kitaposott ösvény kemény földjén halad. Aztán messzebbről egy másik hang ért el hozzá a csenden keresztül. Egy asszony hangja.

– Egy csillag? Lássuk csak! Akkora, mint a Föld. Van, amelyik még nagyobb is. Philadelphiában, az iskolában, amikor nagyjából annyi voltam, mint te, volt egy tanárunk…

A többi szó elmosódott. Jacob ott állt még egy darabig az ösvényen, de több hang már nem hallatszott. Valahol odébb egy kutya csaholt bele a halovány messzeségbe, és a hűvös szellő a Nagy-folyó hömpölygő morajlását és mocsaras illatát hozta el hozzá a messzi távolból.

3. fejezet

Dér fehérlett a mezőkön, és ezüstös pókhálófátyol borította be a környező bokrokat a következő reggelen, amikor Jacob Heatherington kinyitotta a kunyhó ajtaját. A nap még csak akkor ébredt a virginiai hegyek mögött, de felettük a levegő már rézszínben ragyogott, bár a folyó még mindig hófehér ködlepel alatt didergett.

Jacob lassan lesétált a dokkhoz, onnan a vízpartra lépett, leguggolt, és ujjait beledugta a vízbe. Hideg volt. Megmosta a kezét, aztán egy kis vizet paskolt az

arcára. Ezt többször megismételte, majd tenyerét végighúzta pehelyszakállas állán, és hirtelen eszébe jutott, hogy egyik első keresetéből borotvát akart venni. Ez hónapokkal ezelőtt történt, de a pénz mindig fontosabb dolgokra kellett.

Erről hirtelen eszébe jutott, hogy egy árva penny sincs a zsebében, és egy falat kenyér sem maradt a kunyhóban. Egyetlen edény, serpenyő, tál, csésze, de még egy kanál sem. Semmi. Egyetlen vagyona egy övéhez láncolt öreg bicska a nadrágzsebében. Viharvert, öreg jószág, ami nagyapja halála után reá szállt.

No – merengett saját tükörképét nézegetve a vízben –, apám mindig azt mondta, a függetlenségnek ára van. Ez hát ez az ár, amiről az öreg beszélt, a marcangoló üresség a gyomromban.

Két tenyerével vizet mert magának. Hűs volt és édes. Jó víz. Egyenesen a forrásból. Épp amikor felegyenesedett, és lerázta a vizet a kezéről, nyerítést hallott a háta mögött. Megfordult, és a Fink házaspárt pillantotta meg, akik éppen a hídon keltek át. Elöl-hátul zsákok és batyuk voltak felerősítve mindkét nyereghez, amik a lovak minden lépésére megcsörrentek.

– Jó reggelt, Jacob! – köszöntötte Fink a fiút vidáman. – Édesanyád hazaküldött néhány edényt meg miegymást, amire valószínűleg szükséged lehet. Egy pokrócot és pár ruhát is. Gyerünk, málházzunk le!

Egy öreg pokrócban ruhaféle, egy zsákban pedig ütött-kopott lábasok, fazekak, egy kopott vödör, néhány tál, csésze, tányér, és kanál volt anyja küldeménye. Könnyek szöktek a fiú szemébe, de öklével sietve letörölte. Fink átnyújtott neki egy másik, kisebb tarisznyát is.

– Itt van egy kis elemózsia – mondta –, nem sok, mert amúgy sem tudod hol tartani. Nesze, egy nyílhegy – nyújtott át egy éles fémtárgyat a fiúnak. – Tudod, hogyan kell használni?

– Használni, mire? – csodálkozott Jacob.

– Miegyébre, mint halfogásra – nevetett fel John. – De sokat kell még tanulnod. Vágj magadnak egy egyenes botot, öt vagy hat láb hosszú legyen, aztán erősítsd ezt a végére! Időnként a halak kijönnek a partra – tette hozzá –, és akkor könnyen lándzsavégre kaphatod őket. De önvédelemre is jó, ha szükséges. Van fegyvered?

– Mi? Soha életemben…

– Nos, ha másra nem, hogy szerezz egy kis húst – mondta John Fink –, de erről majd ejtünk szót, amikor visszajövünk. Most valami másról kell beszélnem veled.

Eliza elővett egy fatányért az egyik zsákból, egy kis vekni sötét kenyeret, egy darab húst tett rá, és odavitte hozzájuk.

– Ez itt a tiéd – mondta mosolyogva Jacobnak. – Hideg marhahús és rozskenyér. Reggelire.

– Nagyon köszönöm, asszonyom! – mondta Jacob és elvette az asszonytól a fatányért. – Éhes vagyok, az egyszer biztos!

John Fink nevetett.

– Ez az élettel együtt jár. Ne hidd, hogy nem tudom. Nyolc évesen kezdtem el dolgozni a nagybátyám farmján a Wheeling-folyó felett. Tizenkét évesen állást szereztem magamnak a wheelingi kompon, és tizenöt évesen már hajószakács voltam. Húsz centet kaptam egy napra és ételt, amíg ki nem tanultam a navigálás mesterségét és kormányos nem lettem napi ötven centért. Barátocskám, én aztán elég jól tudom, milyen az élet! Ide figyelj, amikor összeházasodtunk, Eliza meg én, kettőnknek összesen hetven centje volt. És amikor nászajándékot akartam neki venni – egy kartonruhát hitelbe –, a jóságos wheelingi boltos szerint nem voltam elég bizalomgerjesztő ahhoz, hogy kockáztassanak miattam és hitelbe vásárolhassak. Ha-ha! – nevetett fel szívből. – Emlékszel, Eliza? Trágyát hordtam egy béristállóban, hogy megéljünk. Ha! Amíg egy nap eszembe nem jutott ez a szénpart itt fenn, amit akkor fedeztem fel, amikor tizennégy évesen vadpulykára vadásztam. Igazán megszenvedtünk a boldogulásunkért, öcsém! Nem volt könnyű, hidd el, és még most sem az!

Míg beszélt, Jacob leült a dokkra és ette a kenyeret meg a húst. Aztán John Fink így folytatta:

– Figyelj, egyezséget ajánlok. Elfogadod-e vagy sem, rajtad áll. Mi most elmegyünk egy hónapra vagy még több időre – folytatta ünnepélyesen. – Ezúttal talán le tudom vinni a szenet egészen New Orleansig, és ott eladom. Talán 350 dollárt is megadnak uszályonként. Fel szeretnélek fogadni, hogy viseld gondját a bányámnak, míg távol vagyok. Ötven centet kínálok egy napra, hozzá még kosztot és kvártélyt, s a tetejébe húsz dollárt minden hajórakomány szénért, amit felhalmozol a csúszdánál. Mi a válaszod?

– Tisztességes ajánlat – bólintott csendesen a fiatalember. – Mit csináljak a lovakkal?

– Vidd el Kelseyhez, miután elmentünk. Megmondtam neki, hogy lásson el élelemmel, míg vissza nem térünk. Mert… szóval… itt a bökkenő, barátom: e pillanatban csupán öt dollár hatvan centünk van, és biztos, hogy erre szükségünk lesz az úton, ha netán vészhelyzet állna elő. Hajóztál valaha ezen a folyón? Nem hiszem. Nos, tele van cápákkal, mégpedig kétlábú cápákkal, akik készek arra, hogy darabokra szaggassanak. Így hát nem adhatok most egy lyukas garast sem neked! Ez az ajánlatom, barátom. Fogadd el vagy utasítsd vissza! Mit mondasz?

– Azt hiszem, elfogadom – felelte kimérten Jacob.

John Fink kinyújtotta a kezét.

– Nem fogod megbánni – mondta mosolyogva –, kezet rá!

Kezet ráztak.

– Most pedig induljunk! – mondta Fink a feleségének.

Jacob segített nekik lemálházni a lovakat, felhordta az edényeket, egy kis tűzhelyet, babot, szárított húst, pár oldal sózott, nyers szalonnát, egy bödön zsírt és a többi szükséges élelmet az uszályokra, míg John és Eliza mindkét hajó közepén

egy-egy sátrat épített vízhatlan ponyvából, amit egy hevenyészve összeeszkábált fakerethez kötöztek erősen. Mikor mindezzel elkészültek, John két puskát vett elő, a nyeregkápából pedig két puskaporos szarut és két kicsi, ámde súlyos tarsolyt, amiben golyók voltak összekeverve ólomdarabokkal. Jacob zavart tekintetét látva elmosolyodott.

– Nem csak emberölésre jók – mondta, – húst kell szereznünk a parton. Önvédelemre van itt valami más!

Vastag kabátja szélét kihajtva megmutatta elefántcsont nyelű pisztolyát, és a súlyos vadászkést, mely az övén lógott. Jacob csak csóválta a fejét.

– Indián földön utaznak keresztül?

– Annál sokkal rosszabb földön – jött a válasz –, kalóz földön, törvényen kívüliek földjén, hívd, aminek akarod! Ezúttal az a célom, hogy elérjek New Orleansba, ahol a szén ára duplája a maysville-i árnak. Még az is lehet, hogy tudok venni egy öreg hajót, megtöltöm cukorral, melasszal és némi kávéval, legénységet fogadok és felhozom. Meglátjuk.

– Meddig fog tartani? – kérdezte Jacob – Egy hónapig?

– Egy hónapig? – méltatlankodott John Fink – Barátom, nagy ország van ám ott lenn! Egy hónapig tart csupán az, hogy lejussunk a sodrással, vagy talán még tovább is, ha az ellenszél erős. A visszaút? Nos, postakocsival Alabamán és Kentuckyn keresztül körülbelül három hétig tart. Árral szemben, felfelé, rúddal kormányozva? Legalább a duplája…

Jacob füttyentett.

– Ez azt jelenti…

– Azt jelenti, barátom, hogy két és fél hónapig vagy még tovább fogsz Kelsey kosztján élni, és itt tanyázol a vadonban egy fillér nélkül. Megijedtél, mi? Még nem késő meggondolni magad! A családod még mindig Wheelingben van, arra várnak, hogy egy vasúti kocsi elvigye őket Galenába, északnyugatra!

Jacob megrázta fejét.

– Túlélem – mondta.

John Fink elégedetten mosolygott:

– Le merném fogadni.

Néhány perc múlva mind a két uszály elindult. John Fink kezében az evezővel terpeszben állt az első uszály orrában, és beljebb tolta a hajót a sodrásba. Mögötte állt Eliza a második rakománynyal, de a nehéz, hosszú rudat éppoly nagy szakértelemmel kezelte, mint az ura. Vörös kendője alól kikandikáló aranyszín hajával és a hűvös szellőben lobogó hosszú, vízhatlan bálnavadász-kabátjában olyan volt, mint egy igazi felfedező, amilyet Jacob Heatherington még soha nem látott azelőtt.

Csak állt ott és bámult utánuk. A Nagy-folyó sodrása elragadta őket, először az egyiket, majd a másikat, mintha valamiféle megfakult, lehullott falevelek lennének egy óriás fáról. Néhány másodperc múlva a kanyarban álló fűzfák végleg

elnyelték őket. Semmi nem maradt utánuk, csupán egy pár batyu a kunyhó előtt, és a füzesben békésen legelésző két ló. És persze a hatalmas, üres folyam, ami vég nélkül egyre csak hömpölygött, hömpölygött bele az örökkévalóságba.

Szemben a nap éppen akkor bújt elő a röghegység mögül, és amint az első ébredő aranysugarak elérték a nyugtalan folyót, a csillogás szikrázva tört milliónyi apró szilánkra a hullámok tetején.

Jacob ivott még egyet a forrás hűsítő vizéből, aztán felkapta a zsákokat, amit Finkék hagytak ott neki, és felvitte a kunyhóba. Alvóhelynek a sarokba kotorta a szétszórt öreg szalmát, ráterítette a tetejére a nehéz gyapjúpokrócot. Szögre akasztotta azt a néhány ruhadarabot, amit anyja a batyuba göngyölt, az edényeket meg az ételt pedig a tűzhely melletti polcra tette.

Aztán fogta a fejszét, kiment a fészer melletti farakáshoz, felhasogatott jó három ölnyi fát éjszakára, majd szép rendben felhalmozta bent, az öntöttvas tűzhely mellett.

Mire végzett a tűzifával, a nap már félig fent járt a vakító kék égbolton, s a levegő olyan volt, mintha tavasz lett volna. Egy fakopács kopogott a lejtő egyik fáján, és egy csapat apró, zöldessárga madárka csivitelt a bokrok közt. Magasan a hegycsúcsok felett egy-két varjú körözött az égen. Szomorú, vontatott károgásuk a magányosság érzését röpítette hegygerincről hegygerincre.

A fiú kiment a bányához, ahol a szerszámok még mindig szép sorjában lógtak a nyersfa állványon, melyet apjuk eszkábált az első napon, amikor odaérkeztek. Ennek nem volt még három hónapja sem. A hely borzalmasan üresnek és sivárnak tűnt. Alant a gyér novemberi napfényben nyújtózó völgy fájdalmasan néma volt. Imitt-amott egy-egy elhagyatott épület, és köztük semmi, csak a kietlen mezők. Az egyetlen mozgást a megtört napfény remegése jelentette a folyón. Szomorú egyedüllét lebegett az egész táj felett a hűvös, közönyös égből lógó láthatatlan fonalakon.

Olyan volt ez, mint egy átok, és a fiú, akit éppen akkor ért a független férfiúi lét társtalansága, ösztönösen megérezte, hogy védekeznie kell e rossz érzés gonosz rabsága ellen. A csákányért nyúlt és nekiesett a szénfalnak. Ütéseinek zaja valósággal megtörte a csendet, és elhaló, szinte hátborzongató visszhangot hozott a környező hegyektől.

Hosszú idő után eszébe jutottak a lovak. Mi lesz, ha átmentek a gyaloghídon és elszaladtak? Felnézett, és meglepetten vette észre, hogy a nap már elhagyta a delelőt, s a felette meredő hegygerinc felé tartott. A sziklák árnyéka kezdett megnyúlni lent a vízmosás felett. A munkába feledkezve nem is vette észre az idő múlását. Hirtelen éhséget és szomjúságot érzett, most már ez is zavarta, nemcsak a gondjaira bízott lovak iránti aggodalma. Lapát után nyúlt, a lefejtett szenet nagy sietősen halomba lapátolta, ahogyan tanulta, és elégedett volt magával. Tekintélyes rakás lett, legalább 12 szakajtónyi. Ettől melegség öntötte el a szívét. Jó volt

érezni, hogy véghezvitt valamit, hogy olyasvalakivé lett, aki megállja helyét a világban.

Útban a kunyhó felé fütyörészett. Még a hatalmas üres szoba, a sarokba vetett szénaágy, a rideg tűzhely és a szinte üres polcok sem tudták kedvét szegni. A maradék kenyeret eszegetve elindult megkeresni a lovakat. Nem kellett sokáig keresgélnie. A folyóparton talált rájuk, és nagy megkönnyebbülésére békésen tűrték, hogy felkantározza és felnyergelje őket, majd átvezesse a gyaloghídon, fel az ösvényen a távoli domboknál a folyó kanyarulatáig, ahol Kelsey fogadója állt, de most alig látszott a sűrű, kékes ködben. A fákkal körülölelt fogadó az ereszkedő hegygerinc valóságos védőbástyája volt. Úgy állt ott, mintha a kopár kukoricaföldek és az elszórtan megbúvó három település völgyének bejáratát őrizné.

Mivel eddig még nem volt dolga lovakkal, Jacob megriadt a gondolattól is, hogy felüljön a nyeregbe. Az, hogy kantáron vezette őket, lassúvá és nehézkessé tette a hosszú utat. A közeli Davis-udvarban néhány férfi a korlátra támaszkodva a malacokat figyelte. A fiú felé fordították a fejüket, mikor elhaladt mellettük, de amikor kezét az elnyűtt bányászsapkához emelte, senki sem viszonozta köszönését. Fél mérföldd el odébb, a Rodefer-kunyhó üresnek tűnt, de a hegyoldalon fejszék csattogtak, és látott két férfit, amint lovak segítségével fatörzseket vonszolnak le a lejtőn.

Amikor átvezette a lovakat az Indián-zúgón, történt egy kis baja. Az állatok ugyanis folyton lerángatták az átkelésre használt kövekről, és emiatt mellettük kellett átgázolnia a bokáig érő vizet.

A komp, ami előző éjjel elvitte a családját, üresen ringatózott a dokknál. A fogadó ajtaja nyitva állt. Előtte egy nő a lépcsőt takarította egy ciroksepűvel. Egyszer csak felnézett s rákiáltott:

– Hé, maga! Vigye azokat a lovakat hátra a pajtába! Itassa meg őket, és vessen eléjük egy kis szénát a padlásról! Aztán hozzon egy adag tűzifát, és jöjjön be a konyhába! Az istálló ajtaja nyitva van.

A nyers fogadtatás miatt Jacob kissé bosszúsan vezette a lovakat hátra az épület mögé. Az istállóban lekantározta őket, dobott nekik egy köteg szénát, majd megtöltötte az itatót forrásvízzel. Jó nagy épület volt, sötét és üres, tele a hideg trágya szagával. Egy patkány szaladt el a jászol alatt.

Amikor becsukta a pajta ajtaját, a nap már letűnt a hegygerincről. Csupán a fák ágai nyúltak hosszú, csontos ujjakkal a sápadt égbolt felé. Pillantása a fészer nyitott ajtajára tévedt. Egy rakás szépen felhasogatott tűzifa állt ott, mellette egy törött láda. Egy pillanatig gondolkodott, aztán odament, megtöltötte a ládát fával, és hátravitte a verandához. Éppen le akarta tenni, hogy benyisson, amikor váratlanul kinyílt a konyhaajtó, és egy lány mosolygó arca jelent meg:

– Óh, köszönöm! Nagyon köszönöm! Éppen most akartam…

A lány hangja elakadt. Csodálkozva bámult a fiúra, és elvörösödött.

– Óh… – hebegte.

Az a lány volt, akivel előző nap találkozott. Aki a csillagot kereste. Jacob sapkája ellenzőjéhez illesztette az ujját és mosolygott.

– Miss Eliza… így hívják, igaz?

A lány bólintott.

– Igen… maga pedig Jacob…

– Jacob Heatherington.

Egy-két másodpercig csak álltak ott félszeg némaságban és egymást nézték. A lány törte meg a csendet:

– Behozná a fát, kérem?

– Természetesen – sietett a fiú a válasszal.

Bevitte a fát, és letette oda, ahová a lány mutatta, a nagy tűzhely mellé. Hatalmas konyha volt ez, egy óriási olajlámpás világította be, ami az egyik gerendán lógott.

– Nagyon köszönöm – mondta a lány.

– Szóra sem érdemes – motyogta Jacob. – Itt dolgozik?

– Tulajdonképpen…

– Óh…

A fiú tett egy lépést a hátsó ajtó felé, amikor egy másik ajtó kinyílt a háta mögött, és a nő jött be seprűvel a kezében. A nő, aki megparancsolta, hogy menjen hátra, és végezze el azokat a tennivalókat.

– Hát itt van – mondta az asszony. – Látom, behozta a fát…

Magas, szép termetű nő volt, haját tarkóján kontyba kötötte.

– Heatheringtonnak hívják, igaz?

– Jacob Heatheringtonnak, igen, asszonyom…

– Ez itt a lányom, Eliza.

– Találkoztunk…

– Jó. Akkor üljön le oda az asztalhoz, és Eliza majd összeüt magának valamit. Mr. Fink azt mondta, etessük magát az ő kontójára, s lássuk el mindennel, amire szüksége van. Egyes-egyedül fog abban az isten háta mögötti házban lakni?

– Igen, asszonyom…

– Hány éves, Jacob?

A fiú odament a fal melletti asztalhoz és leült.

– Tizennyolc – jött a válasz, ami megpróbált méltóságteljesnek hangzani.

Az asszony megrázta a fejét.

– Édes Istenem! Maguk, gyerekek, próbálnak önállóak lenni, mihelyt tudják, hogyan kell begombolni az ingüket. Eliza, süss egy szelet húst ennek a fiatalembernek, és adj hozzá krumplit! Aztán tölts meg neki egy zsákot…

– Van saját zsákom, asszonyom – szólt közbe félénken Jacob.

– Igen! Hah! – a nő ránézett, aztán ismét csak a fejét ingatta. – Tizennyolc éves! Jobb, ha egy nap legalább egyszer lejön egy jó tál meleg ételért – tette hozzá. – Nem elég öreg még ahhoz, hogy egymaga legyen!

A tűzhelynél álló lány kuncogva elfordult, és Jacob érezte, hogy a vér a fejébe tódul.

– Tudok olyan jól főzni, mint bárki más – dünnyögte az orra alatt –, és az ide-oda járkálás csak elveszi az időt a munkámtól. Hálás volnék, asszonyom, ha megkaphatnám a heti adagomat. Szükségem van krumplira, némi lisztre, kenyérre, babra…

– Nem kell elmondania, mire van szüksége – szakította félbe sértődötten az asszony. – Én már akkor is készítettem útravalót vadászoknak és favágóknak, amikor maga még nem is élt. Egész hétre akarja?

Szemrehányóan nézett a fiúra.

– Úgy akar élni, mint egy vakond az üregben, egy álló hétig egyfolytában?

– Igen, asszonyom – érkezett a nyugodt válasz.

Az asszony vállat vont.

– Csinálja, ahogy akarja! – Lefogadom, hogy három napnál tovább úgysem bírja – tette hozzá –, a magány rettenetes kísértet. A semmiből jön elő, és felőrli az embert.

Odakintről kiáltozás hallatszott. Favágók jöttek le a hegyekből. Néhányan hátravitték a lovakat az istállóba, mások egyenesen a kocsmába tartottak. Lármásak és harsányak voltak. Az asszony odaadta a zsákot a lánynak.

– Nesze. Tégy bele sok szalonnát, és egy kicsit abból a vadhúsból, amit tegnap kaptunk! Hagymát, krumplit, és ne feledd a sót! Hosszú hete lesz ott, hosszabb, mint azt valaha is hitte. Vigyázz a húsra is! Megyek, megnézem a vendégeket.

Visszasietett a fogadó étkezőjébe. Bentről erős lárma hallatszott, aztán ajtó csapódott. Egy mély hang szólalt meg:

– Az italokat a pultnál kapják meg, emberek. Mindjárt jön az ételük is, csak várjanak egy kicsit! Ki kér vadhúst, ki marhát? A vadhús hat penny, a marha nyolc. A krumpli és egy sör ingyen van. A többiért fizetni kell.

– Ez az a férfi, akit Kelseynek hívnak? – kérdezte Jacob.

A lány a tűzhelynél bólintott.

– Igen, ő.

– Olyan, mint egy bika.

– Az is. Látnia kéne, hogyan bánik a részegekkel. Csak felemeli őket fél kézzel és kidobja az ajtón. Van, aki egészen a kompig gurul le a lépcsőn!

– Azt hiszem, ez a foglalkozásával jár – válaszolta Jacob szárazon.

Az asszony visszajött. Néhány vastag szeletet vágott a kétféle húsból, külön serpenyőbe dobta őket a többi közé, aztán levett egy tucat tányért a polcról, sült

krumplit tett rá, és mellé mindkét húsból egy-egy darabot. Hármasával tálcára rakta, és sietve kihordta az ételt a vendégeknek.

– Figyelj a húsra! – mondta a lányának.

Amikor harmadjára tért vissza, egy korsó sör volt a kezében, amit letett Jacob elé az asztalra.

– Itt van – mondta –, ez az ételhez jár. Később kaphat még egyet. Eliza, nincs még kész a hús?

– Épp most sült meg – válaszolta a lány a tűzhelynél.

– Krumplival tálald, ahogy a többit!

Jacob az asszonyra nézett, és kezével a korsó felé legyintett.

– Nagyon köszönöm, asszonyom, de nem élek ilyesmivel.

– Nem iszik sört? Mit iszik? Bort? Whiskyt?

– Vizet, asszonyom. Csak vizet.

Az asszony ránézett, aztán megcsóválta a fejét, és visszavitte a sört az étkezőbe. A lány letette elé a tányért a hússal és a krumplival, aztán leakasztott egy korsót a szögről, a kancsóból vizet öntött, és az étel mellé helyezte.

– Nagyon köszönöm, Miss Eliza – mondta a fiatalember, aztán hozzátette –, remek szakács, ha meg nem sértem.

A lány kissé elpirult. Megrázta a fejét és így szólt:

– Köszönöm… – egy pillanatig habozott. – Megkérdezhetem, hová valósi? Furcsán… beszél… úgy értem, ne sértődjön meg – tette hozzá sietve –, csak… máshogyan!

– Az angliai Durhambe – válaszolt nyugodtan a fiatalember a húst rágva –, és ha furcsa a beszédem, csak azért van, mert maguk itt máshogy mondják a dolgokat, mint mi Durhamben. Ne is szabadkozzon!

– Nem akartam szabadkozni – felelte a lány kis éllel a hangjában, majd lágyan hozzátette –, tetszik, ahogyan beszél!

Az asszony visszajött, kinyitotta a tűzhely ajtaját, vetett még néhány hasábot a lángok közé, aztán az üres ládát a lány felé lökte.

– Mi volna, ha hoznál még be fát! Valami házaló éppen most vetődött be két farmerrel Rock Hillből. Lehet, hogy hosszú éjszakánk lesz, s kezd megint hűvös lenni odakünn. Hol a kés? Le kell vágnom még pár szelet húst.

Amint Eliza elindult a hátsó ajtó felé a rozzant ládával, Jacob tüstént letette kezéből a kést és a villát, s talpra ugrott.

– Ne fáradjon, majd én hozok fát!

– Maradjon nyugton, fiatalember! – fordult feléje az asszony. Hangja éles volt, arca fagyos: – Maga itt vendég, nem családtag. Valaki fizeti a kosztját, elfelejtette? Eliza el tudja végezni a dolgát, akár világos van, akár sötét.

A lány gyorsan kisurrant a rekesszel, a fiú pedig zavartan viszszaült. Az asszony hátat fordított neki, mivel a tűzhelynél foglalatoskodott, ő pedig a lehető leggyorsabban legyűrte a maradék ételt. Egyikük sem szólt egy szót sem.

Kisvártatva a lány visszatért a tűzifával, vele együtt a hideg levegő is bevágott a konyhába. Terhét a tűzhely sarkához vitte, és nagy puffanással letette.

– Attól tartok, fagyni fog – szólt, s közben kapkodta a levegőt a cipekedés és a sietség miatt.

Jacob letette a kést és a villát az üres tányérra, kiitta a maradék vizet és felkelt.

– Lekötelezett, asszonyom – mondta hidegen, megragadta nehéz válltáskáját, és az ajtó felé indult. – Jó éjszakát, asszonyom! Jó éjt, Miss Eliza! Köszönöm a kedvességét!

Az asszony, aki a sistergő húst böködte egy hosszú villával, anélkül, hogy ránézett volna, ezt kérdezte:

– Van meleg takarója?

– Igen, asszonyom – érkezett a hűvös válasz az ajtóból –, jó éjszakát!

– Jó éjt!

– Jó éjt… – suttogta lágyan a lány az ajtó felé fordulva, de a fiú már kint járt a sötétben.

Miután az ajtó becsukódott utána, Eliza az anyjára nézett, s szemében szemrehányás ült.

– Nem kellett volna megbántanod, anyám – szólt. – Csak segíteni akart.

– Sötétben segíteni annyi, mint esélyt adni az ördögnek – válaszolta ridegen az asszony. – Ismerem a fajtáját, higgy nekem! Ma itt, holnap ott. Rendre kell őket utasítani. Mind egyformák.

4. fejezet

Éjszaka a szél feléledt, és olyan erővel fújt, hogy a McMahonon álló magányos kunyhó füstölgő kéménye csak úgy nyögött belé. Jacob felébredt. Hideg volt. Kibújt a pokróc alól, és a sötétben tapogatózva a tűzhelyhez botorkált. Még mindig pislákolt egy kis izzó parázs a hamu alatt, vetett rá pár száraz gallyat, s addig fújta, mígnem egy gyenge kis láng fellobbant. A pattogó tűz vidám hangja kisvártatva betöltötte a szobát, és a tűznyelvek sárga fénye táncolni kezdett a sötét falakon.

Jacob az ajtóhoz csoszogott. A szél az arcába vágta a folyó illatát. Délről jött a vihar, és hatalmas, súlyos fellegeket kergetett a gazdagon csillogó ékszeres égbolton. A fák recsegve hajladoztak a hegygerincen. Becsukta maga mögött az ajtót, rakott még a tűzre, majd visszafeküdt a szalmára. Hamarosan meghallotta az eső kopogását a tetőn. Először csak a halk kaparászást a zsindelyen, aztán a csepergés egyre hangosabb lett, mígnem úgy hangzott, mint távoli dobpergés, mely végül álomba ringatta.

Amikor felébredt, még mindig esett. Nem nagyon, csupán sűrűn és egyenletesen szitált, a sebesen csöpögő víz milliónyi színtelen fonalával kötözve a földhöz a nehéz, szürke felhők alacsony takaróját. A dokk alatt a folyó mogorván

sötétlett, s a hegyek, mintha messze eltávolodtak volna tőle, elrejtőztek a ködfátylak mögé.

Szalonnát sütött, s kenyérrel ette meg, aztán vállára vetette kopott, viaszosvászon köpenyét, sapkáját szemébe húzta, és elindult a bányához. A föld halkan szörcsögött léptei alatt, a fákról és a bokrokról pedig víz csepergett, s apró erecskékbe gyűlve gördült le a lejtőn mindenfelé. Még nem érte el a bányát, de lába máris átnedvesedett az öreg csizmában, s hiába volt az esőálló köpeny, víz csordogált sapkájáról a nyakába, be az inge alá. A bányában a kivájt szénfal alatt már félig-meddig védve volt az esőtől, mert felette sziklák tornyosultak, levetette hát a köpönyegét és munkához látott. A csákány tompán kondult, nem volt sehol a megszokott csengő-bongó hang, és visszhangja sem támadt sehonnan..

Gyomra jelezte, hogy lassan dél felé jár. Kint semmi nem változott: ugyanazok a sötét fellegek körös-körül, ugyanaz a szitáló eső, ugyanazok a vizes sziklák és fák, és a szürke köd mögé visszahúzódott, messzi hegyek. Semmi sem változott, minden ugyanolyan volt, bús, hideg és barátságtalan, mintha az idő végleg megállt volna, és a világ egy helyben forogna. Nem lett volna értelme visszamenni a kunyhóba élelemért, aztán újra idevánszorogni a sártengeren keresztül. Tovább folytatta hát a munkát, csákányozta a szénfalat, kilapátolta, megint fejtette, megint lapátolta, mígnem a fáradság lassan a csontjaiba hatolt, és a csákány ólomnehéz lett a kezében.

Betette a szerszámokat a kövek alá, és lassan leereszkedett a csúszós ösvényen a kunyhóig. Csuromvizes volt az esőtől is meg az izzadságtól is. Először levonszolta magát a folyóhoz, lemosta a sarat a kezéről és a szénport az arcáról. Aztán felvitt egy vödör vizet a patakról és egy öl víztől csöpögő tűzifát. Kikapart pár izzó széndarabot a hamu alól, és felélesztette a tüzet. Mivel túl fáradt volt ahhoz, hogy a főzéssel bajlódjon, lekuporodott a tűzhely mellé a padlóra, és eszegetni kezdte a kenyeret, s szelt mellé egy szelet füstölt húst is, amit egy tiszta vászonba csavarva talált. Mire végzett az evéssel, és két pohár vízzel leöblítette az ételt, a tűz már lobogott, s a tűzhely két oldala kezdett vörösödni. Kinézett a kunyhó ajtaján. Még mindig esett, de valahogy minden egy kissé sötétebbnek tűnt, mint előtte. Lehet, hogy már este van – gondolta.

Visszament, levetette vizes ruháit, és a tűzhely mellett egy szögre akasztotta. Aztán beburkolózott a pokrócba, és elnyúlt a szalmán. Lehunyta a szemét. Csupán az eső dobolását hallotta a tetőn, s néha a tűz sercegését. Próbált gondolni valamire. Először apja arca jelent meg lehunyt szemhéja alatt, ahogy ott állt a szürkületben, lába alatt már mozgott a komp, és különös, meglepett arccal nézett rá. Aztán anyja arcát látta meg azzal a leírhatatlan döbbenettel, ahogy próbált mondani valamit, de nem találta a szavakat… aztán az arc lassan átváltozott egy másik arccá, egy lány arcává, akit már látott valahol, de arra már nem emlékezett, hogy hol, mert körülötte tompulni kezdett minden: az eső távoli dobolása, a tűz pattogása, a világ… míg végül semmi sem maradt.

Az eső még két napig szakadatlanul áztatta a hegyeket. A kunyhó mögötti folyó zavarossá vált, és úgy dübörgött, mint egy dühös szörnyeteg, csapkodta a sziklákat és fehér, habos karmaival a remegő gyaloghíd felé kapkodott. A megduzzadt víz komorrá és fenyegetővé vált, erős csápjaival a két partot ostromolta, fákat csavart ki, bokrokat nyelt el, és magával ragadott mindent, ami útjába került.

Aztán egyszer csak, a harmadik nap derekán újra feltámadt a szél, de ezúttal észak felől. Foszlányokra tépdeste, és szétkergette a felhőket az ázott hegyek felett. Itt-ott már látszott az égbolt egy-egy darabja tisztán és fényesen, mint a frissen pucolt ablakszem. Aztán éppen mielőtt beesteledett, a nap kiült a gerincre, s hideg, vakító fénnyel árasztotta el a völgyet. Perceken belül letűnt a megtépett fák mögött és nyoma veszett, széles, sápadt tűztengert hagyva a fél égbolton, de az is gyorsan fakult. A szél elállt, és a hirtelen beállt csendben az ember hallhatta, ahogy a folyó ostromolja a meggyötört partot.

Fagy ült a levegőben és a csillagok dideregve bújtak elő a sápadt égbolt mögül. Reggelre jég borította a pocsolyákat, a léptek alatt pedig kopogott a föld.

Fenn a bányában, a tiszta, hideg fényben Jacob alaposan szemügyre vette a munkát, amit az elmúlt három napban elvégzett. Egy jó nagy halom szén állt kupacban felhalmozva a csúszdánál, de szakavatott szeme azonnal észrevette, hogy sürgősen szükség lesz valamiféle aládúcolásra, ha követni akarja a szén útját a sziklák alatt. Ez azt jelentette, hogy jóféle fára és sok segítségre van szüksége. Egy ember egymaga ezt nem tudja elvégezni.

Ott álldogált egy darabig és gondolkodott. Öt-hat napig még farigcsálhatja a széleket a sziklaomlás veszélye nélkül, de ez minden. Mi lesz azután?

Fonnyadt levelek hullottak alá a fákról, aranyszínűek és vörösek. A fakopács újra ott volt, egy száraz fán kalapált. Jacob körbesétált, megvizsgálta a sziklákat, próbált valahol egy másik nyílást találni a szénhez, míg végül egy meredek sziklához érkezett. Alant egy szűk vízmosásban erecske csörgedezett elő a mohos kő alól. Miután se a lejtőt nem tudta követni tovább, se a gerincre nem tudott felmászni, nem volt más választása, mint hogy óvatosan leereszkedjen a folyóhoz. Vigyázva lépdelt, de megcsúszott, és a hátán leszánkázott egy mély verembe, miközben letarolt egy vastag, tüskés szederbokrot. Kezét és arcát alaposan összekarcolta, háta kissé fájt, amikor nekiütődött a sziklának, de más baja nem esett. Felkászálódott a szederindák közül, megtapogatta csizmája alatt a szétmállott kövek érdes élét. Néhány bokrot félretaposott, és szénre bukkant. Egy omladozó szénkupacon állt. Miután aprólékosan megvizsgálta a helyet, úgy vélte, hogy egy legalább ötven láb széles és száz láb hosszú szénmezőre talált. Magasan a feje felett, a vastag aljnövényzet és néhány fa mögé rejtőzve ott volt a szénfal, ahonnan Isten tudja mikor, de bizonyos, hogy sok-sok évvel azelőtt a széncsúszda indult. Elég nagy telep volt. Jó tizenkét láb magas és több mint száz láb egyik sziklától a másikig.

Úgy érezte magát, mint egy kincsvadász, akinek szenvedéseit végül siker koronázta. Miután tovább vizsgálódott, felfedezte, hogy a folyó nem több, mint talán százhúsz lábnyira van lejjebb, néhány fa takarásában. Mindössze egy új széncsúszdát kell építenie, és az uszályokat kétszáz lábnyira onnan meg lehetne pakolni, megspórolva egy csomó munkát azzal, hogy elkerülik a folyó hajózhatatlan szakaszát, ahol az uszályoknak veszélyes sziklák közt kell átvergődniük.

Izgatott volt. Ha nála lettek volna a szerszámai, nyomban nekilátott volna a fák kivágásához, a bokrok kiirtásához, s hogy a lejtőt a széncsúszda számára átalakítsa. De csak a bicskája volt nála, ezért úgy döntött, inkább felfedezi a keskeny lejtőt, ami dél felé húzódott a gerinc és a folyó között.

Már majdnem dél volt, mikorra visszaért a bányához. Leült egy kőre, és a reggeli maradékát rágcsálva átgondolta a helyzetét. Világosnak tűnt, mit kell tennie. Először is ki kell fejteni annyi szenet ebből a falból, amennyit csak lehetséges a sziklaomlás kockázata nélkül. Aztán át kell vonulni a másikhoz, kiirtani a bokrokat a meredek szikla alatt, hogy legyen hol felhalmozni a szenet, aztán elkezdeni a kitermelést onnan is, amíg Finkék vissza nem érnek. Amennyiben hat-hét hétig lesznek távol, ahogyan tervezték, öt-hat hajót meg tudna tölteni, melyek indulásra készen várnának rájuk. Darabjáért húsz dollár, az… nos … lássuk csak… hozna …száz dollárt… adjuk hozzá a napi fél dollárt hat hétre… szóval…

Jacob Heatherington egyetlen napot sem töltött az iskolában. Hatéves kora óta dolgoznia kellett a bányában, Durhamben. Édesanyja megtanított neki néhány betűt, és megtanította a pénzt megolvasni, hogy ne csaphassák be a boltban. Alá tudta írni a nevét is, és el tudott számolni százig, vagy még tovább, ha kellett, ujjai és egy kis idő segítségével. De sosem volt alkalma igazán megtanulni írni-olvasni.

Amint ott üldögélt és a madárlátta rozskenyeret eszegette, arra a következtetésre jutott, hogy a hat hét letelte után legalább százhúsz vagy száznegyven dollár üti a markát, ami hihetetlen nagy összegnek tűnt. Vehetne pár ruhát és ágyneműt, néhány fazekat, lábast, a többi pénzt meg félretehetné addig, amíg elég nem lesz arra, hogy vegyen egy darabka földet valahol a közelben, és megépítse a saját kunyhóját!

Az utolsó falat kenyér is elfogyott. Lement a patakhoz, hogy igyék egy keveset, aztán visszamászott a széncsúszda mellett, tenyerébe köpött, felkapta a nehéz csákányt és egyenletes, ütemes ütésekkel nekiesett a szénfalnak, mint az olyan ember, akinek célja van.

Még három napig fejtette a szenet, hajnaltól késő éjszakáig. Az idő kitartott: minden reggel fagy ült a füvön, de mihelyt a nap magasabbra kúszott a tiszta, kék égbolton, a fiúnak le kellett vetnie a kabátját, sőt még az ingét is. Aztán a harmadik nap az egyik szikla elszabadult, és nagy robajjal legurult. Tudta, itt az ideje, hogy

aládúcolja a tárnát. A következő csákányütés életveszélyes lehet. Fára és munkaerőre volt szüksége.

Összelapátolta a maradék szenet a csúszda végénél. Félelmetes halom hevert ott, megtöltötte volna mind a két uszályt, amit Finkék levittek a folyón. Hogy tovább folytathassa a munkát, két dolog közül kellett választania: vagy felbérel néhány embert és fát vásárol, vagy Fink visszatéréséig úgy hagyja az egészet, ahogy volt, és elkezdi a másik falat, amit lentebb fedezett fel. Ebben az esetben egy másik pásztára[* Közösen megmunkált szakasz, terület *(A szerk.)*] is szükség lesz. A döntés a kezében volt.

Először is megbecsülte, mennyi faanyag kell ahhoz, hogy biztonságossá tegye a tárna bejáratát. Aztán lelépte a távolságot a szederbokrok közt talált szénlejtő és a patak között. Gondosan emlékezetébe véste mindkét adatot, lement a kunyhóhoz, megmosta a kezét, inget váltott, lerázta a szénport a kabátjáról, vállára vetette az üres zsáktarisznyát, és elindult Kelsey fogadójához. Épp itt volt az ideje, hogy újra ennivalót kérjen.

Késő délutánra járt, a megfáradt novemberi nap csupán néhány hüvelyknyire emelkedett a gerinc fölé, magányos, sötét árnyékot vetve a fákkal borított lejtőkre. A fogadó alatt a ládákkal és hordókkal megrakott komp épp akkor futott be a dokkhoz. Mihelyt a nagydarab, tagbaszakadt révész kikötötte hajóját, az egyetlen utas, egy hatalmas, kövér ember viseletes marhabőr kabátban, felkapta az egyik nagy csomagot, vállára emelte, és elindult fel a fogadóhoz. Amikor észrevette Jacobot, megállt a kőlépcsőn és rákiáltott:

– Gyere, segíts!

Azután kinyitotta a nagy, súlyos ajtót, és vállán a ládával belépett. Az ajtót nyitva hagyta.

Jacob gondolkozott egy pillanatig, aztán sietség nélkül lesétált a dokkhoz.

– Hozzám beszélt az utasa? – kérdezte a révészt, aki épp a legutolsó kötelet oldotta ki.

– Mr. Kelsey? – válaszolt meglepetten a férfi. – Azt akarja, hogy segítsd kipakolni ezt a szemetet. Nem te vagy az a fickó, aki Mr. Finknek dolgozik?

– A nevem Jacob Heatherington – mondta Jacob csendesen –, és a magáé?

– Cunningham – válaszolta a tagbaszakadt fickó, miközben végigmérte a fiút. – H. B. Cunningham. Ez vagyok én. Ezt a kompot kezelem itten. Világos?

– Nagyon is, Mr. Cunningham – szólt Jacob. – Most, hogy már ismerjük egymást, nincs semmi akadálya, hogy segítsek, nem igaz?

És minden teketória nélkül felkapott egy jókora ládát, vállára emelte, akárcsak előtte a kövér ember, és elindult vele a fogadó felé. A harmadik lépcsőfokon állt, amikor a marhabőr kabátos, kövér ember megjelent a nyitott ajtóban.

– Vidd ezt a hátsó szobába és tedd oda, ahova Mrs. Armstrong mondja! – parancsolta nyersen a férfi, miközben elhaladtak egymás mellett.

Jacob megállt, megfordult, és egy pillanatig a férfi után bámult azon gondolkozva, hogy letegye a málhát ott, ahol van, vagy bevigye. Végül a második mellett döntött. Vállán a nehéz teherrel belépett az ajtón, és egy asztalokkal és székekkel teli teremben találta magát. Hátul hosszú söntéspult, mögötte üvegekkel teli polcok, elöl pedig magas székek álltak. Balra a falnál hatalmas kandalló parázsló fahasábokkal, mellette szépen elrendezve, magasra rakva tűzifa. Éppen szemben, a söntés végéből nyílt egy ajtó, s a fiú észrevette a konyhai tűzhelyet és az ismerős kisasztalt, ahol ült és evett, amikor először járt itt. Belépett a konyhába és körülnézett. Senkit sem látott, de jobboldalt volt még egy ajtó, ami úgy tűnt, az éléskamrába vezet. Közelebb lépve egy asszonyt pillantott meg, aki az első láda fölé görnyedt, és éppen üvegeket pakolt ki a polcokra. Ugyanaz az asszony volt, aki enni adott neki az első napon.

– Jó estét, Mrs. Armstrong – mondta –, hová tegyem ezt?

Az asszony meglepetten fordult hátra. Azonnal felismerte a fiút, arca megenyhült.

– Ó, hát maga az! Azt hittem, mostanra már felfalták a rókák. Tegye csak oda, abba sarokba! – mutatott baljára, aztán még megjegyezte:

– Azt gondoltam, már leszokott az evésről, de látom, elhozta a tarisznyát. Mihelyt végzek ezzel, ellátom magát.

– Nem kell sietnie, asszonyom – mosolygott Jacob. – Nagyon köszönöm. Letehetem valahová?

– Csak dobja az asztalra! – felelte.

Mikor Jacob a következő csomagért indult, majdnem ugyanazon a helyen találkozott a lépcsőn a kövér emberrel, ahol az elébb. Utat adott neki, aztán ott maradt, várt. Amikor a férfi visszajött, a fiú hozzálépett:

– A nevem Jacob Heatherington – mondta nyugodtan –, és szívesen segítek, Mr. Kelsey. Jól tudom, hogy ön Mr. Kelsey, igaz?

– Úgy van – válaszolt a hatalmas ember mogorván, nehezen lihegve a tehertől, melyet épp az imént cipelt be. – Vigyük be ezeket, öcsém!

Jacob nem mozdult. Csak állt ott, és egyenesen a fogadós véreres szemébe bámult.

– Mint már mondtam, Mr. Kelsey, szívesen segítek, de nekem nem parancsol senki, csak ha a munkaadóm!

A nagydarab, kövér ember már két lépcsőfokkal lentebb járt. Hirtelen megállt és visszafordult.

– Úgy? – dörmögte.

– Úgy bizony – bólintott békésen Jacob –, és nem emlékszem, hogy felbérelt volna engem, uram.

Kelsey egy-két pillanatig a fiúra meredt, aztán nevetés tört ki belőle:

– Hallod ezt, H. B.? – fordult Cunningham felé, aki néhány hordót gurított le a kompról. – Hallottad ezt? – Hangja úgy zúgott át a folyón, mint a bika bömbölése, s a virginiai hegyek visszhangozták azt.

– Nem emlékszik, hogy felfogadtam volna! Ha-ha-ha! Bocsásson meg, öcsémuram! De mivel egyébként szívesen segít, akár meg is ragadhatna valamit ott lenn, mert mindjárt olyan sötét lesz itt, mint a medve farka alatt, és a vendégeim lassan leszállingóznak a hegyekből. Ha-ha-ha! Tetszik a modorod, fiú! Gyerünk, végezzünk ezzel, aztán igyunk egyet!

De amikor elvégezték a munkát, s mindent felcipeltek a kompról, és Jacob udvariasan visszautasította a felkínált italt, Kelsey már nem nevetett. Komolyan nézte a fiút, aztán csak ingatta súlyos, nagy fejét:

– Fura szerzet vagy te, Jacob, de vinni fogod valamire, ebben átkozottul biztos vagyok. Isten áldjon meg, öcsém, köszönöm a segítségedet! De azt hiszem, elemózsiáért jöttél. Mrs. Armstrong majd gondoskodik rólad. Meleg ételt is ad, ne félj! Tehetek érted én is valamit? Hogy boldogulsz a szénnel?

– Éppen erről akartam beszélni önnel – felelte Jacob. – Leülhetek?

– Persze – kiáltott fel Kelsey –, ide Cunningham mellé, ha akarsz. Mivel visszautasítottad a whiskyt… inkább sört innál? Amíg Mrs. Armstrong elkészül a vacsorátokkal…

– Köszönöm – vágott közbe Jacob –, de egy pohár víz jól esne.

Kelsey megint megrázta fejét és így szólt:

– Legyen! Még sosem próbáltam, de úgy tudom, iható… Miután Jacob elmagyarázta a problémát, Kelsey Cunninghamre nézett.

– Wood új fűrészmalmában, Poormanben lesz deszka az új pásztához, ebben biztos vagyok. Egypár favágó kivágná a fákat ott helyben, és egy-két nap alatt felállítanák a dolgot. Mit gondolsz?

– Nem látok okot, miért ne – válaszolt a révész.

– Egy jó ok van – szólt Jacob.

– Mi lenne az? – kérdezte Kelsey szemöldökét felhúzva.

– Nincs pénzem, hogy kifizessem az embereket vagy a fűrészmalmot.

– Hozzácsaphatnánk Fink számlájához.

– Várjunk egy percet – vágott közbe Cunningham. – Van ez a fickó fent Wheelingben a dokkoknál. Épp most vett egy uszályt, hogy elszállítson valamit Cincinnattibe. Új gyárakat építenek ott. Talán hasznát vennék egy kis szénnek…

– Hol találom meg azt az embert? – tudakolta Jacob.

– Fent a dokknál horgonyzott, és ma nem láttam uszályt elhaladni, úgyhogy biztosan még mindig ott van – felelte a révész. – Borzasztóan aggódott, hogy valamivel meg kellene rakodnia az uszályt, és el kellene indulnia, mielőtt beköszönt a kemény fagy…

Kinyílt a konyhaajtó és ott állt a lány, Eliza, kezében tálca, a tálcán két tányér. Jacob pillantása a lányra esett, és azon nyomban kiegyenesedett. A lány szebb volt, mint valaha. Egyenesen az asztalhoz jött.

– Jó estét, Miss Eliza… – motyogta félszegen.

– Jó estét, Jacob – válaszolt az mosolyogva. – Megtalálta a helyet, ahová a csillag esett? Oly sokáig maradt el!

– Találtam egy másik szénpartot – tréfálkozott Jacob –, talán a csillag ezt akarta elmondani, ki tudja!

– A lány összehúzta szemöldökét, aztán az egyik tányért Cunningham, a másikat Jacob elé tette. Kést és villát is rakott a tányérok mellé, és egy pohár vizet Jacobnak.

– Nagyon köszönöm – mondta Jacob. A tányéron párolt hús gőzölgött. A remek illattól a fiú szájában összefutott a nyál.

– Szívesen – felelt a lány anélkül, hogy rátekintett volna. Majd visszament a konyhába az üres tálcával.

Alig végeztek a vacsorával, amikor súlyos harang kondult odakint.

– Valaki át akar kelni – szólt Cunningham, és máris felkelt az asztaltól. Jacob is felállt.

– Átvisz? – kérdezte. – Most nincs pénzem, de kifizetem, ahogy tudom…

Cunningham bólintott.

– Gyerünk! Segíthetsz a kötelekkel.

Egy lókupec érkezett Neffsből három frissen vásárolt csikóval, amiket kantáron vezetett. Jacob segített neki felvezetni a csikókat a kompra. A nap már lenyugodott, és sötétkék köd tömöttődött a hegyek lábánál. Jeges szél siklott végig a folyó felett északról.

– Fagyni fog az éjjel – jósolta Cunningham –, kemény fagy lesz.

Igaza lett. Amikor úgy két órával később Jacob visszatért Wheelingből, kabátja gondosan be volt gombolva. A szél elállt ugyan, de olyan fagy maradt utána, amitől a fiú léptei alatt ropogott az útszéli fű. Legalább fél órát kellet várnia, amíg Cunningham visszajött érte néhány félrészeg favágóval, akik a virginiai oldalon laktak, és Wood fűrészmalmában dolgoztak a Whiskey-zúgó északi lejtőin. Akkorra Jacob már didergett.

– Mondtam, hogy hideg lesz – szólt Cunningham. – Jobban tennéd, ha innál egy jó pohár whiskyt, amikor átérünk, különben megbetegszel.

De Jacobnak nem a whiskyn járt az esze. Vagy nyolc favágó ült a három asztal körül, amikor a fiú a hidegtől sápadt arccal belépett a fogadóba. A favágók rá sem hederítettek. Keményen ittak és hangosan beszélgettek.

Követte Cunninghamet a söntéshez, ahol Kelsey trónolt, mint egy császár, ki birodalmát veszi szemügyre.

– Jobb, ha öntesz ennek a legénynek valami erőset – mondta Cunningham. – Át van fagyva, mint a hóban felejtett madárijesztő! És nekem is egyet! – tette hozzá.

Kelsey az üvegért nyúlt, amikor Jacob megszólalt. Fogai még mindig vacogtak, de hangja határozott volt.

– Nagyon köszönöm, de nem szeretem az ilyesmit. Csak azért jöttem be, Mr. Kelsey, hogy megmondjam, eladtam egy hajórakomány szenet Mr. John Fullmannek kettőszáznyolcvan dollárért. Ez nagyjából ugyanannyi, mint amit Mr. Fink két uszállyal levitt New Orleansba abban a reményben, hogy egyenként háromszázötven dollárért eladja hajóstul. Azt hiszem, elég tisztességes árat kaptam érte, és az utat is megtakarítottuk. Holnap fizet ki, amikor felpakolja a szenet. Természetesen segítenem kell neki, hogy felhúzhassa a hajóját a folyón – tette hozzá.

Kelsey Cunninghamre tekintett, a révész vállat vont. Jacob folytatta:

– A pénzből megveszem az új pásztához való deszkákat abban a fűrészmalomban, amiről beszélt. Aztán felfogadok néhány favágót, hogy segítsenek kivágni a fákat, és megépíteni a bakot a széncsúszdának. A maradék pénzt pedig letétbe helyezem itt magánál, ha nincs ellene kifogása…

– Miért volna? – felelt Kelsey és ámulatában majd' leesett az álla. – Te aztán nem pihensz, kölyök!

– Akkor mindent megbeszéltünk – szólt Jacob Heatherington. – Nagyon köszönöm, uram. Pár nap múlva, remélem, látjuk egymást… Jó éjszakát, Mr. Kelsey, jó éjszakát, Mr. Cunningham, köszönöm a segítségüket!

Sarkon fordult, készen a távozásra, amikor a konyhaajtó kinyílt és az asszony jelent meg egy tálca frissen mosott pohárral. Meglátta Jacobot és a válla felett visszakiáltott:

– Az a Jacob nevű legény visszajött, Eliza! Jobban teszed, ha idehozod a vászontarisznyáját, mielőtt megint eltűnik!

– Ó, ne haragudjon, asszonyom! – szabadkozott elpirulva Jacob. – Teljesen kiment a fejemből. Nem kell kihoznia, bemegyek én érte! Annyira sajnálom…!

Miután a konyhaajtó becsukódott mögötte, Kelsey így szólt Cunninghamhez:

– Fura szerzet, de vinni fogja valamire, ebben átkozottul biztos vagyok. H. B., emlékezz a szavamra, és tartsd a szemed a fiún! Egy napon olyasvalaki válik belőle, akire büszke lehetsz, hogy ismered.

– Erre iszom – felelte a révész és felemelte a poharát.

Az asszony letette a tálcát, a konyha felé tekintett, és sóhajtva ingatta a fejét. Aztán tovább rakosgatta a poharakat a polcra.

A konyhában Jacob az asztalra fektetve lelte meg a tarisznyáját. Degeszre volt tömve. Amikor érte nyúlt, a lány, aki a fal melletti kispadon ült, megszólalt:

– Mr. Kelsey azt mondja, hogy a Heatheringtonok zenészcsalád. Igaz ez?

– Igen, kisasszony – válaszolt a fiú, miközben először próbálta egy kézzel megemelni, de aztán kénytelen volt két kézzel megmarkolva a vállára venni a jól megpakolt tarisznyát. – Ez nehéz – szaladt ki a száján, aztán folytatta. – Igen, volt egy zenekarunk Philadelphiában.

– Milyen hangszeren játszik? – kíváncsiskodott a lány.

A fiú arca újra lángba borult.

– Ó, semmi különös, csak dobon. Bárki képes püfölni egy dobot. Jó éjt, Miss Eliza!

– Jó éjt!

A hátsó ajtón át távozott, mint egy héttel azelőtt. Az éjszaka hideg és csöndes volt. Hallotta, ahogy a lovak a száraz szénát ropogtatják az istállóban. Az épület mögül a felkelő hold hideg, sápadt fénnyel ragyogta be a hegyeket, a völgyeket, és az udvarra vetette a fogadó hosszú, fekete árnyát. Kilépett az árnyékból, ráfordult az ösvényre, és a holdfény az arcába világított. Szinte érezte a hideg csóva érintését. A telihold a virginiai hegyek tetején őrködött és a Nagy-folyó nyugtalan sodrását fagyott ezüstporral hintette be. Valahol a hegyekben egy bagoly magányos huhogása küszködött a csenddel, mígnem elhalt, és semmi nem maradt, csupán a holdfényes éjszaka jéghideg varázsa.

5. fejezet

Több mint egy hét múlva Jacob Heatherington újra felbukkant Kelsey fogadójában. Véznább és nyúzottabb lett, arca borostás, ragyogó szemei mélyen ültek gödrükben. Vasárnap délután volt, de Jacob nem tudta, milyen nap van éppen. Felbaktatott az ösvényen – balról a hideg téli napfény, maga mögött a tétlen, kikötött komp –, aztán felment a kőlépcsőn a fogadóhoz és benyitott. Odabenn sötét volt, a kandallóban a sárga lángnyelvek imbolygó fényt vetettek a hatalmas, üres teremre. Csak Kelsey üldögélt pohárral kezében a tűz mellett egy jókora faragott karosszékben, és a fiúra bámult.

– Ki a fene… – morogta, aztán amint a fény ráesett a fiatalember arcára, hangja kissé megváltozott. – Hát, te vagy az, fiatal barátom! Mi az ördögöt csinálsz itten vasárnap?

– Vasárnap? – csodálkozott Jacob. – Nem tudtam…

Közelebb lépett a kandallóhoz.

– Elhoztam a pénzt, ami megmaradt – mondta –, hogy biztonságban legyen. Itt van, tessék.

Kelsey letette poharát és furcsa kifejezés ült az arcára:

– Elhoztad a pénzt? – kérdezte.

– Igen, uram.

– Az istókját! És magadnak mit vettél?

Jacob összevonta szemöldökét.

– Magamnak? Semmit. Nem az én pénzem.

Zsebébe nyúlt, elővett valamit, ami egy rongyba volt becsavarva, és a fogadós előtt álló asztalra tette.

– Itt van. Számolja meg! Száznyolcvannyolc dollár hatvankét centnek kell lennie. A többi elment a széncsúszda építésére. Bár az is igaz, hogy nem a patakhoz, hanem egyenesen a folyóhoz visz, és ezért került többe, mint számoltam. De hosszú távon kifizetődik…

– A mindenségit! – horkant fel Kelsey, miközben eltette a pénzt. – Gondolom, mindent felírtál.

– Nem, uram.

– Neeem?

– Nem, uram. De leírhatja, ha óhajtja. El tudok sorolni most rögtön minden egyes pennyt…

– Le merném fogadni. Öcsém, te… nos… úriember vagy, igen, az! Kérsz egy italt? Nem, te nem iszol – javította ki magát gyorsan. – Mit kérsz akkor? He?

– Enni – vigyorgott Jacob. – És mindent, amit megeszek, míg Mr. Fink visszatér, vonja le ebből a pénzből, így szól az egyezség!

– Ez minden, amit a munkádért cserébe kapsz tőle? – kérdezte a fogadós némi döbbenettel a hangjában.

– Nem, uram – felelte Jacob. – Napi ötven centet kapok és húsz dollárt minden hajórakomány szénért…

– Akkor ebből a kupacból még elveszel húsz dollárt meg az eddig megkeresett béredet?

– Nem, uram, nem vehetem el! Ez Mr. Finket illeti, ha visszajön.

Kelsey néhány pillanatig a fiúra bámult, aztán újra megrázta a fejét.

– Jacob – szólt mély meggyőződéssel –, hallottam már egy favágótól valamit arról, hogy a világnak hét csodája van. Átkozottul biztos vagyok abban, hogy te vagy az egyik.

Aztán olyan hangosan, hogy az ablakok beleremegtek, ezt kiáltotta a konyha felé:

– Eliza! Hé, Eliza!

Kinyílt az ajtó, és megjelent a lány. Meglepetten nézett körül a sötét, üres ebédlőben. Mögötte az olajlámpa arany fényt szórt a hajára.

– Van itt egy éhes és különös ember – mondta Kelsey mély hangon. – Jobb, ha beviszed a konyhába, és adsz neki enni valamit!

A lány szó nélkül visszalépett a konyhába, de az ajtót nyitva hagyta.

– Menj! – bólintott Kelsey. – Majd gondom lesz a pénzre.

Lassú, megfontolt léptekkel Jacob az ajtóhoz ment, és belépett a konyhába. A lány a tűzhelynél állt, háttal neki, kezében a serpenyővel. Egyedül volt.

– Jobb, ha becsukja az ajtót – szólt a lány. – Mr. Kelsey nem szereti, ha nyitva van.

– Hol van az édesanyja? – tudakolta Jacob.

– Anyám beteg – válaszolt a lány csendesen. – Ma nem tudott bejönni. Én felelek a konyháért, ha valaki netán betévedne. Vasárnaponként nem sok minden történik itt – tette hozzá –, nem szolgálunk fel italt sem.

Leguggolt a tűzhely elé, kinyitotta az ajtaját, és tett néhány hasábot az izzó parázsra. A tűz pattogni kezdett.

– Remélem, nem súlyos – mondta Jacob együttérzőn.

– Azt hiszem, megfázott – felelte a lány kiegyenesedve, majd az üres ládára mutatott a tűzhely mellett:

– Hozna nekem egy kis fát? Azt hiszem, emlékszik, hol a fáskamra…

A vacsora jó volt: rakott krumpli jó sok kolbásszal. Míg a fiú evett, a lány a padon ücsörgött.

– Köszönöm, ez nagyon jó volt – mondta elégedetten Jacob, amikor végzett.

– Köszönöm. Örülök, hogy ízlett – felelte csöndesen a lány.

Aztán Jacob kiment, hozott még egy adag tűzifát, azután pedig két vödör vizet. Odakint már sötétedett. Különös szél suhogtatta a fákat, és az ég is befelhősödött. A pajta háta mögött a patak erősebben zubogott, mint máskor. A hegyek néma megadással vonultak vissza az estébe, mintha valami elkerülhetetlen dologra várnának. Különös este volt, sötét fátylak közeledtek minden irányból. Alant a folyó nyugtalanul hadakozott a súlyos csenddel, mint egy óriás, mely rosszat álmodik éppen, és kétségbeesetten próbálja lerúgni magáról az álom takaróját.

Miután visszatért a konyhába a két vödör vízzel, Jacob megint leült. Az asztal már le volt szedve, az edények elmosogatva.

– Nem indul még? – kérdezte a lány nyersen.

– Nem – válaszolta Jacob félénken –, arra várok, hogy hazakísérjem.

A lány meglepetten nézett rá.

– Arra semmi szükség. Ismerem az utat.

– Mindegy, akkor is hazakísérem. Sötétedik.

Ott ültek aztán némán, a fiatalember az asztalnál, a lány a padon.

Tétova csend telepedett rájuk, és néma várakozással töltötte be a szobát.

– Nehéz kenyér a bányászat? – tudakolta a lány egy idő után, csak hogy megtörje a hallgatást.

– Hát – felelt a fiú –, hozzászokik az ember…

– Gondolom…

– Maga itt született? – kérdezte Jacob kisvártatva.

– Nem. Anyám hozott ide. Messzebb laktunk, a hegyekben…

A hallgatás megint közéjük lopakodott. Valahol egy szú percegett.

Aztán hirtelen kitárult az ajtó, és Kelsey jelent meg.

– Akár haza is mehetsz… – motyogta halkan, aztán megállt, mikor meglátta, hogy Jacob még midig ott van.

– Azt hittem, már régen elmentél – mondta meghökkenve. – Hazakísérnéd a lányt?

– Igen, uram – felelte Jacob és felkelt.

– Az jó – bólintott Kelsey. – Mostanság nincsenek indiánok errefelé, és nincs túl sok farkas sem – tette hozzá, – de egy lány mégsem járhat egyedül éjjel. Ráadásul havazni fog, azt hiszem.

– Igaza lett. Amikor kiléptek az éjszakába a hátsó ajtón, olyan volt, mintha egy hatalmas fekete barlangba léptek volna. A sötétség puha takaróként borult a világra. És egyszerre csak parányi, hideg hópihék cirógatták arcukat.

A lány elindult előre, a fiú pedig követte. Néhány lépés után Jacob szeme már hozzászokott a sötéthez, és ki tudta venni a pajtát, a fák vonalát, sőt még a nagy hegyek púpjait is a messzeségben. Különös, fakó sötétségben sétáltak, egy láthatatlan, kanyargós ösvényt követve, be a fák közé, aztán fel, egyre feljebb a meredek lejtőn. Jobbra tőlük a csörgedező patak, baljukon a néma fák, és kereken mindenütt hatalmas, sötét sziklák.

– Túl gyorsan megyek? – kérdezte a lány az ösvény egyik éles hajlatában.

– Nem, dehogy – mondta Jacob néhány lépéssel lemaradva –, csak maga ismeri az utat, én meg nem…

– Itt van – szólt a lány –, kapaszkodjon a kendőm végébe.

A fiú megragadta a feléje nyújtott puha gyapjúkeszkenőt, és újra megindultak felfelé az ösvényen, elöl a lány, lassan, óvatosan lépkedve, mögötte a kendő szélébe kapaszkodó fiú.

Néha a lány hátraszólt:

– Vigyázzon, ezen a sziklán túl egy meredek lejtő jön!

Vagy féltőn figyelmeztette:

– Óvatosan, fatörzs fekszik keresztbe az úton…

Aztán hirtelen egy fénysugár villant fel előttük a fák közt, s szinte ugyanakkor egy kutya ugatni kezdett.

– Duke! – kiáltott a lány, mire a csaholás abbamaradt. Előttük a sötétség mintha hirtelen kinyílt volna, egy tisztáson találták magukat. A tisztást minden oldalról fák vették körül, és egy ablakból kiszűrődő, széles, sárgás fénysugár világította meg. Hópelyhek szállingóztak át a fénysugáron, mint parányi, mozdulatlan szárnyú pillangók. A nagy, sárga kutya közelebb szaladt, körbetáncolta a lányt, miközben fürkészve szimatolgatott Jacob felé. A fiú elengedte a kendőt és megállt.

Eliza megfordult. Mivel a kivilágított ablak előtt állt, Jacob nem láthatta az arcát.

– Köszönöm, hogy hazahozott – szólt a lány –, most már tudja, hol lakom. Visszatalál?

– Hogyne!

Ott álltak egymással szemben a különös szürkületben. A hó most már óriási pelyhekben hullott. Körös-körül mély csend honolt, csak a patak békés csobogása hallatszott a kunyhó mögül, a kutya pedig halkan szűkölt.

– Jó éjszakát! – mondta a lány. – És még egyszer köszönöm.

– Jó éjt!

Lefelé menet Jacob fáknak és szikláknak ütközött. Néhányszor megbotlott egy-egy fatörzsben vagy gyökérben, mielőtt kijutott az erdőből és rálelt az ösvényre, mely hazavezette a sötét, havas éjszakában. Ugyanekkor fent a kunyhóban Eliza anyja felült az ágyban és megkérdezte:

– Valakivel beszéltél odakint?

– Igen, Jacobbal, a szénbányásszal – felelte. – Hazakísért.

– Ó, ő kísért haza? Kíváncsi vagyok, ki vezetett kit…?

A lány azonban túlságosan el volt foglalva a tűzzel ahhoz, hogy felelhetett volna.

6. fejezet

Abban az évben a tél igen korán érkezett, és kemény hideg köszöntött be. A hó térdig ért, és csípős szelek fújtak északról nap mint nap. A McMahon-patak torkolatánál a szél besüvített a kunyhó deszkái között, ezért Jacob Heatheringtonnak egész éjjel fűtenie kellett. A folyó befagyott a partok mentén, és a patak feletti sziklákon mindenütt jégcsapok csüngtek.

Jó hat héttel azután, hogy Finkék elmentek a két uszállyal, Kelsey üzenetet kapott tőlük, pontosabban egy rövid feljegyzést csupán, amit az új gőzös, a *Washington* kapitányával küldtek. Ez volt az egyetlen hajó, ami elég erős lévén dacolni tudott a jeges vizekkel New Orleans és Pittsburgh között. A kapitány egy McKee nevű hajóácsra bízta az írást a wheelingi dokknál, aki néhány nappal később átadta Cunninghamnek, ő pedig Kelseynek. A fogadós már alig várta, mikor jön be Jacob az ellátmányért, hogy átadja neki a híreket.

Ezen a ropogós, hideg téli napon a vakító napfény oly fényesen szórta szét sugarait a csillogó hótakaró felett, hogy a szem szinte belesajdult. Mikor Jacob meggémberedett kézzel és fagyos lehelettel beesett a fogadó ajtaján, Kelsey vidáman kiáltott fel:

– Hej, öcsém, gyere csak ide! Ez a papiros pár napja jött John Finktől. Neked szól az üzenet, bizony!

Dél felé járt már, de a söntés kihalt volt, csak a kandallóban pattogott élénken a tűz. A tagbaszakadt, kövér, mindig derűs Kelsey, mint általában, most is a faragott karosszékében üldögélt a tűz mellett.

Jacob odament hozzá, mindkét kezét a lángok felé nyújtotta, miközben szikár, borostás arcán mohó kíváncsiság tükröződött.

– Mikor lesz itt?

– Nos – szólt Kelsey, és bekecse zsebéből előhúzta a gyűrött, piszkos papírlapot –, itt van. Nekem szól, de magad is elolvashatod.

Jacob azonban nem nyúlt a papírért. Ehelyett a szemét dörzsölgette, és zavartan motyogta:

– A szemem… még mindig káprázik a hótól. Mi volna, ha egyszerűen csak elmondaná, mi áll benne?

– Szóval – tette le Kelsey a papírt az asztalra –, az áll benne, hogy Finkék jó boltot csináltak odalenn, New Orleans-ban; vettek maguknak egy használt teherhajót, de mivel itt fenn korán jött a tél, úgy döntöttek, hogy először tesznek pár fuvart New Orleans és St. Louis között, ezzel keresnek egy kis pénzt, aztán márciusra visszajönnek ide egy rakomány cukorral és kávéval…

– Márciusra? – nyelt nagyot Jacob. – Mi van most? December!

– Aha – felet Kelsey –, december tizenkilencedike, hogy pontosak legyünk. Valóban, messze még a március. John azonban adott nekem pár utasítást rád vonatkozóan.

Felvette a gyűrött papírdarabot, és a tűz fénye felé fordította.

– Azt írja: Gondoskodj arról, Frank, hogy a legénynek a bányámban meg legyen mindene, ami télre kell! Adj neki némi pénzt, és ha elég szenet termelt ki ott fenn, próbálj meg eladni belőle, de vékánként ötven cent alatt vagy hordónként egy ötven alatt semmiképpen se… Szóval – mondta feltekintve az irományból –, elég jó áron adtad el azt a szenet rakományonként, hallod-e? Nos, ennyi. Ki kell húznod télen egymagad, úgy tűnik. Már üzentem, hogy lent is van szén, ami csak arra vár, hogy elszállítsák. Meglátjuk, ki kap az alkalmon. Most pedig rólad. Azt akarja, hogy adjak neked pénzt és gondoskodjam arról, hogy meglegyen mindened, ami a megélhetésedhez kell. Hát, öcsém, eléggé megkönnyítetted a dolgomat! Nem kell pénzt adnom neked! Van pénzed abban az acélládikában, ott a pult mögött, ahol a fegyveremet látod! Mindössze annyi a dolgom, hogy visszaadjam neked, és akkor mehetsz egyenesen Wheelingbe megvenni, amire szükséged van! Elég idős vagy már ahhoz, hogy boldogulj magad is!

Felkelt, odament a nehéz, vaskos acélládához, nadrágzsebéből kivette a kulcsot, felnyitotta a fedelét, benyúlt, majd megfordult, és átadta Jacobnak ugyanazt a piszkos, csomóra kötött rongyot, amit megőrzésre átvett tőle néhány héttel azelőtt.

– Itt van, öcsém, úgy, ahogy hagytad. Azt tanácsolom, menj le most rögtön a partra, míg a nap fenn jár, kiálts át H. B.-nek, aki most épp a másik oldalon van, és vitesd át magad. Ha sietsz, napnyugtáig visszaérhetsz. Ki tudja, lehet, hogy pár nap múlva a jég már túl vastag lesz, ezért H. B.-nek a partra kell húznia a révet, és meg kell várnia a tavaszt. Akkor majd felgyalogolhatsz a szigethez és átkelhetsz a jégen gyalog, ha el akarsz jutni Wheelingbe.

Mindkét jóslata helyesnek bizonyult. Jacob visszaért napnyugtára, vállán a hatalmas csomaggal, ami egy vastag pokróccal volt körbecsavarva, Cunningham

pedig tényleg úgy döntött, hogy kihúzza a nehéz kompot a folyóból, még mielőtt befagy, s felhagy a révészkedéssel, míg meg nem változik az idő. Jacob beugrott a fogadóba, és a maradék pénzt visszaadta Kelseynek, ugyanabba a koszos rongyba csavarva.

– Itt van, Mr. Kelsey. Van papírom mindenről, amit vettem, és odatettem a pénzhez.

Fél tucat favágó tartózkodott a teremben, ettek, ittak, tréfálkoztak, de egyikük se hederített a fiúra.

– Megígértem Mr. Cunninghamnek, hogy segítek a komppal – tette hozzá. – Felhúzzuk a partra. Kezd igen hideg lenni odakünn…

Hirtelen nagy csend támadt a teremben, mintha abban a pillanatban egy láthatatlan kéz elvágta volna a beszélgetések fonalát. Minden favágó a söntés felé nézett.

– Mit mondasz, fiatal barátunk? Mi van a komppal? Felhúzza? Hé, haza kell jutnunk! – kiáltotta valaki. Két favágó felkelt és az ajtóhoz sietett. A többiek egymásra néztek. Aztán valaki halkan megszólalt:

– Nyakunkon a tél, úgy bizony…

Kelsey elvette a pénzt és bedobta a ládába.

– Megvettél mindent, amikre szükséged van?

– Azt hiszem.

– Jó, akkor akár le is ülhetnél, és megtölthetnéd a bendőd valami meleg étellel. H.B.-nek egy darabig nem lesz szüksége segítségre…

A fiú letette batyuját a sarokba, és visszament a konyhába. Mrs. Armstrong, aki sápadt volt és igen fáradtnak tűnt, a lócán ült, míg lánya a tűzhely körül szorgoskodott.

– Nagyon örülök, hogy jobban érzi magát, asszonyom – mondta Jacob.

– Köszönöm – mosolygott erőtlenül az asszony. – Hogy boldogul ott kint?

– Nem panaszkodhatom…

– Csak üljön le, mindjárt hozunk magának valamit – szólt Eliza a tűzhely mellől – csülök van babbal.

– Az jó lesz!

Már felkúszott néhány sápadt csillag az égre, amikor elindult haza, terhe alatt kissé meggörnyedve. A jeges hó recsegett-ropogott az új csizmája alatt. A hegyek gyors iramban vonultak vissza az este fagyos, kékesszürke függönyei mögé. A hideg és a vállára nehezülő málhájának súlya ellenére jól érezte magát. Ebben a különös, vad országban most először megvolt mindene, amire szüksége volt, étele-itala s jó vastag pokróca, ami ezentúl melegen tartja.

Meg volt ott még valami gondosan becsomagolva a batyuba, amire igazából nem volt semmi szüksége, csak jó volt megszereznie, s ettől puha melegség öntötte el. Azon az estén, hazafelé sétálva a hosszú, magányos ösvényen, elkezdte számlálni a napokat. Kelsey azt mondta, tizenkilencedike van. Húsz…

huszonegy… huszonkettő… huszonhárom… huszonnégy… még öt napnak kell eltelnie… még öt napnak. Elhatározta, hogy vág hat kis pálcikát a tűzifából s a polc végére teszi. Aztán minden reggel elhasznál egyet a tűz meggyújtásához. Az első reggel, amikor nem lesz több pálcika, az lesz karácsony napja.

Az elkövetkező öt nap hosszabb volt, mint bármelyik azelőtt. A kunyhó körüli teendők és a bányában végzett munka úgy tűnt, mintha a megfagyott idő végtelen folyamában lebegne, s a lassú mozgású napkorong után kullogna, miközben a zsindely kopogott a fagytól.

Aztán eljött a reggel, amikor nem maradt már több pálcika a polcon. Jacob kinyitotta az ajtót, érezte bőrén a hófödte völgyhöz hozzáfagyott mély csend friss csípését. A hegyek tiszta fehérben tündököltek, s a fák karcsú menyasszonyként pompáztak a csillogó hófátyol alatt. A patak alig hallhatóan csobogott a befagyott partok között. A hangtalanul hömpölygő folyó lüktető, ezüstös vonala is jól látszott. Mikorra Jacob felvitte az aznapra szükséges vizet és tüzelőt a kunyhóba, a nap végleg fénylő meseországgá változtatta a völgyet. Millió és millió megfagyott hókristály ragyogott a finoman csiszolt gyémánt vakító gyönyörűségével.

Daviséknél, a távolban volt némi mozgás. Valaki kivezetett egy lovat a pajtából. Aztán kinyílt a ház ajtaja, és egy asszony jött ki két gyermekkel. A férfi felsegítette az asszonyt a nyeregbe, felemelte ölébe az idősebb gyermeket, aztán a kisebbet a nyakába véve kivezette a lovat az udvarból, fel a hegyek irányába.

– Templomba mennek – villant át a fiú agyán, és hirtelen igencsak magányosnak érezte magát. Visszament a tűzhöz, reggelit készített, majd leült a tűz mellé és evett. Esze azonban máshol járt. Egy kis szürke kőtemplomban, Durhamben. Anyjával és apjával minden vasárnap reggel felsétáltak oda. A vasárnapok valahogy mindig különlegesek voltak. Együtt énekeltek, tréfálkoztak, aztán a bányászok termében együtt zenéltek a többiek szórakoztatására. Nem volt ez túlságosan jó élet, nem remélhettek sokat tőle, de legalább közös élet volt, és sosem érezte magát egyedül…

Egy darabig csak üldögélt ott, s a tűzbe bámult. Aztán felkelt, magára öltötte új, téli öltönyét, zakója alá a meleg gyapjúszvettert, felnyúlt a második polcra, óvatosan levett valamit, s a zsebébe csúsztatta.

Lassan sétált át a csillogó mezőn. Daviséknél látta a patanyomokat és egy férfi hatalmas lábnyomát, melyek keresztezték az ösvényt. Követte a keskeny, kanyargós csapást a hegyek felé. Kell lennie egy templomnak ott fenn valahol, gondolta, és fura érzése támadt, ahogy a templomra gondolt. Mint egy mély, rejtett vágyódás valami után, ami oly sokáig hiányzott anélkül, hogy ezt tudta volna.

Az Indián-zúgónál a gázló keményen be volt fagyva, de a tiszta jég alatt látta a zubogó víz buborékait. A fogadó elhagyatottnak tűnt, akárcsak lent a rév. Felment a kőlépcsőkön, de a súlyos tölgyfaajtó belülről be volt reteszelve. Hátrament. Az istálló csukott ajtaján keresztül hallotta a lovak neszezését. Aztán

bekopogott a konyhaajtón. Egyszer, kétszer. Hirtelen nehéz lépések zaja hallatszott. Az ajtó kinyílt, s Kelsey, puffadt, vörös arca nézett ki rajta.

– He? Mit akarsz…? Ó, te vagy az!

– Áldott karácsonyt, Mr. Kelsey! – mondta Jacob.

– Mi? Ó… hát persze, karácsony van, úgy van… be akarsz jönni?

Jacob nyelt egyet.

– Miss Eliza…? – motyogta, és azon törte a fejét, mit is mondhatna egyebet. Kelsey megelőzte:

– Eliza és az édesanyja fent vannak a kunyhójukban. Meglátogathatod őket, ha van kedved. Biztos vagyok benne, hogy örülni fognak…

Jacob újra egyedül maradt. A patak mentén elindult felfelé a kanyargós ösvényen a néma fák között. Valahol egy harkály belekalapált a csendbe, és egy csapat csivitelő széncinege repült át a bozóton, s lesöpörte a porhavat az ágakról. Hallotta lentről a hófödte patak fojtott csobogását. Háta mögött a nap, mely magasan járt már a gyöngykék égbolton, csillogóvá varázsolta a világot. Olyan volt ez, mintha egy ódon tündérmese elvarázsolt erdejébe tévedt volna, ahol titkok bújnak meg minden fa mögött, s a hófödte sziklák minden lépését figyelnék.

Aztán hirtelen kutyaugatás lármázott bele a csendbe. A fák kissé szétnyíltak, s a tisztáson feltűnt a hófödte kunyhó. A kéményből, mely hosszú volt, mint egy oszlop, kékes füst szálldogált fel az égre. A nagy sárga kutya a veranda előtt állt és csaholt. A fiú emlékezett a nevére, és csettintett egyet feléje:

– Duke!

A kutya abbahagyta az ugatást. Okos, barna szemével csak nézett Jacobra s megcsóválta a farkát. Aztán kinyílt az ajtó, és ott állt a karcsú, szőke leány, vállán a sötét kendővel.

– Boldog karácsonyt! – mondta vidáman.

– Boldog karácsonyt! – felelte a fiú. Közelebb lépett, és az új télikabátja zsebében kotorászott.

– Jöjjön be!

A legény megtalálta, amit keresett. Kihúzott egy finom papírba csomagolt kis tárgyat.

– Ezt magának hoztam – szólt félénken, és a lány felé nyújtotta. A ritka borosta nem fedte el teljesen a pírt az arcán. – Boldog karácsonyt!

– Óh! – szólt a lány megilletődve, és átvette az ajándékot. – Mi ez? – A veranda szélén állva óvatosan kibontotta.

– Óh! – szólt –, milyen gyönyörű!

Egy kis, karcsú váza volt porcelánból, egy-egy rózsaszín pillangóval mindkét oldalán.

– Milyen gyönyörű! – ismételte a lány, s kék szeme hirtelen könnytől lett nedves és csillogó. – Köszönöm, Jacob… nagyon köszönöm… Egy barkaágat fogok beletenni, és várni fogom, mikor rügyezik ki…

A fiúra nézett, aki a lépcsőn álldogált, és újra ezt suttogta:

– Köszönöm…

– Ki az? – érkezett egy erőtlen hang az ajtó mögül.

A lány kebeléhez szorította a kis vázát s mosolygott.

– Miért is hagyom, hogy itt álljon kint a hidegben? Jöjjön be! Éppen most kezdjük a reggeli áhítatot!

A szoba takaros, meleg és tiszta volt. Középen asztal állt, rajta fehér vászonterítő, két személyre terítve. A kék mintás porcelán, a finom poharak és az ezüst éles ellentétben álltak a kis fakunyhó egyszerű berendezésével. A sarokban lábasok gőzölögtek a tűzhelyen.

Mrs. Armstrong, aki sápadtan és elgyötörten ült az asztalfőn, rámosolygott a fiúra és bágyadtan így szólt:

– Isten hozta, Jacob, és boldog karácsonyt kívánok magának! Kérem, üljön le! Éppen most kezdjük.

Először elénekeltek egy zsoltárt, amit Jacob még sosem hallott azelőtt. Aztán imádkoztak, majd anya és lánya felváltva olvastak fel hosszú passzusokat a Bibliából. Jacob ült a székében, fejét lehajtotta, keze ölében nyugodott, hallgatta a szavakat és a régi, durhambeli karácsonyokra gondolt. Végezetül egy olyan régi zsoltárt énekeltek, melyet Jacob is jól ismert, így tiszta szívből kiereszthette a hangját. Az asztalfőn ülő asszony rámosolygott:

– Köszönöm, kellemes hangja van!

Eliza még egy porcelán- és ezüstterítéket tett az asztalra anyja és a sajátja közé, s hozzáláttak az ebédhez: vadpulykát ettek szederlekvárral. A pulykát az egyik favágó lőtte, aki eladta Kelseynek, a szeder pedig a lejtőn termett, és Eliza szedte a nyáron.

Ebéd után Eliza anyja a pulyka maradékát egy tálba tette, becsavarta egy terítőbe, felvette kalucsniját, meleg kabátját, még egy nagy fekete kendőt is magára borított, majd így szólt:

– Eliza, szórakoztasd a vendégedet! Én lemegyek ezzel…

– Igen, mama – felet amaz. – Majd én elmosogatok.

Miután minden edényt elmosogatott és rendben elpakolt, leültek egy kicsit. Beszélgettek a télről és a bányáról, aztán Eliza néhány kérdést tett fel az angliai életről, és ez olyan volt, mintha kinyitott volna egy zsilipet, ami mögött emlékek sorakoztak, s a ki nem mondott érzések felduzzasztott áradata egyszerre csak ott kavargott, várva, hogy végre szabadjára eresszék. Jacob beszélt Durhamről, a családjáról, barátairól és a gyermekkoráról. Egyre csak beszélt, és lassacskán a tűz teljesen kihunyt a tűzhelyben s a hideg téli levegő kezdett beszűrődni a deszkafalon át. Eliza hirtelen talpra ugrott:

– Óh, te jó ég, kialudt a tűz! Be kell hoznom még fát és vizet. Bocsánat, Jacob, nem akartam félbeszakítani. Annyira érdekes volt minden, amiről mesélt, mintha egy könyvet olvastam volna meszszi földekről…

A fiú segített neki fát és vizet hordani. A nap már a fák mögé húzódott, és hosszú kék árnyékot vetett a lejtőre. A hó már nem szikrázott. Fakó s egyhangú lett minden, és a hideg könyörtelenül befedett minden létezőt.

– Jobb, ha megyek – mondta a fiú, miután az utolsó vödör vizet is felhozták a patakról.

– Várjon – szólt a lány. – Mutatni akarok valamit. Duke, itt maradsz! – fordult a kutyához, majd elindult felfelé, be az erdőbe. Jacob követte.

A nagy, csontos kutya vinnyogott, de a verandán maradt, míg ők ketten egyre feljebb mentek a patak mentén. A hó mély volt. Elérkeztek egy hatalmas sziklához, és innen egyenesen felmásztak egy meredek kaptatóra. A hó ott még mélyebb volt, lassan haladtak hát előre. A lány ment elöl, a fiú pedig próbált lépést tartani vele.

Aztán ritkábbak lettek a fák. Elérték a gerincet. Alattuk, a másik oldalon hatalmas mélyedés tátongott, közepén egy szurdok, melyet egy kis liget vett körbe. Lent a szurdokban egy kis csermely barkabokrot táplált. Egy őzsuta és a gidája épp a zsenge barkából lakmározott.

– Minden délután ide járnak legelni – suttogta a lány –, de ne mondja el senkinek, különben még valaki kilövi őket…

Az őz nagy, barna füle úgy járt előre-hátra, hangok után pásztázva a levegőt, mint valami hosszú, karcsú kanál. Borja pedig óvatlanul ugrándozott a puha hóban. Valóban égi látvány volt. Jacob még sosem látott ilyet.

– Menjünk – suttogta a lány egy kis idő múlva –, a szél megfordulhat, és nem akarom elijeszteni őket… meg aztán anyám mostanra már visszaérhetett, és szüksége lesz rám.

Mialatt a lejtőn ereszkedtek lefelé, a fiú megkérdezte:

– Beteg az édesanyja, Eliza?

A lány megtorpant, ránézett. Szemeiben szomorúság ült.

– Nem akarom elmondani senkinek – szólt –, még Kelseynek sem. A doktor Wheelingben azt mondta, valami baja van a tüdejének. Pihennie kell. De egyszerűen nem hagyja abba a munkát, sehogyan sem! Kérem, ne mondja el senkinek! Nem akarja, hogy mások megtudják…

Mikor visszaértek a kunyhóhoz, a kutya farkcsóválva jött eléjük.

A lány a fiúhoz fordult.

– Köszönöm, hogy eljött – szólt halkan.

– Nagyon jó volt nekem is.

– Eljön újra?

– Biztos lehet benne!

A lenyugvó nap utolsó sugarai drágakő-seprűként söpörtek végig a bíboran csillogó fakoronákon, s néhány pillanatig megvilágították a folyó túlpartján magasodó hegyeket is. Aztán mindez eltűnt. A színek tompa és hideg szürkévé fakultak. Az est függönyei kezdtek összezáródni a téli táj felett.

– Búcsúzom, Eliza.

– Viszontlátásra, Jacob. Boldog karácsonyt!
– Boldog karácsonyt!

7. fejezet

A tél jeges láncok alatt tartotta a világot, és a Nagy-folyó mentén az élet annyira lelassult, hogy már csak a fagy túléléséhez szükséges dolgokért mozdultak ki az emberek. Nem jártak az uszályok, a kompok, s nem közlekedtek az áruval megrakott folyami teherhajók sem. Csak egy pöfögő, füttyögő, sötét füstöt eregető pedálos gőzös jelent meg időnként a magányos folyam hátán, szárcsák, vadkacsák és néha nagy északi ludak csapatait kergetve el a jeges vízről.

Az óév szinte észrevétlenül fordult át az új esztendőbe. Egy öreg házaló jött, két nagy batyu portékával. Rock Hillből Poormanbe tartott. A befagyott patakon átkelt a Wheeling-szigetre, és megállt egy kis pihenőre Kelsey fogadójában. Jacobon kívül senki nem volt a fogadóban, ő is éppen akkor ugrott be a következő ellátmányáért. Hátát a kandalló felé fordítva állt, és meggémberedett kezét dörzsölgette.

Az öreg házaló rendelt egy üveg whiskyt, és amikor Kelsey kivitte az asztalához, Jacobhoz fordult:

– Gyere, fiatal barátom, igyál velem egyet!

Jacob megrázta a fejét.

– Köszönöm, uram, én nem iszom.

– Teringettét! – morogta az öregember. – Hé, Kelsey! Gyere ide hátra! Igyunk egyet együtt!

– Tudod, hogy sosem iszom a vendégeimmel – dörmögte a potrohos ember a söntés mögül.

– A keservit! – motyogta az öreg kufár undorodva, és az üvegért nyúlt. – Akkor hadd igyak a magam egészségére! Boldog új évet!

Szájához emelte az üveget, nagyot húzott belőle, és azt mondta:

– Fiatal barátom, neked is boldog új évet! – Aztán megint húzott egyet az üvegből.

Jacob Heatherington tizennyolc évesen így tudta meg, hogy újév napja van.

Január közepén Kelsey kezdte feltölteni a fogadó mögötti jégvermet, amit nyáron a fák védtek a melegtől. Felbérelt pár embert Kirkwoodból, akik vágták az egy láb vastag jeget a mólón túl, a kis, sekély öbölből. A folyót is jég fedte, de nem teljesen. Még mindig volt egy nyitott csatorna a közepén, ahol szárcsák és vadkacsák lubickoltak, itt kavarta fel hatalmas lapátjaival a szürke, nehéz vizet néhanapján egy öreg gőzhajó. De egyre ritkábban járt az is. Nagyon kevés ember vállalta az utazást a nagy hidegben, és akiknek muszáj volt, inkább az országutat választották. Időnként még átgördült néhány megpakolt szekér Wheelingből a szigetre az Ohio folyót átszelő egyetlen hídon, amit a Zane testvérek kitartó

igyekezetének köszönhettek, akik a híd felépítésével lakhatóvá tették a környéket. A szigettől nyugatra a víz sekély volt. Nyáron az ember akár gyalogszerrel vagy a legnehezebb szekérrel is átgázolhatott rajta. De télen a jeget minden nap ki kellett próbálni, mielőtt a szekerek rámentek.

Épp azon a napon, amikor a férfiak a fogadó számára nekiláttak a jégvágásnak, Kelsey ezt mondta Jacobnak:

– Jobban tennéd, ha magadnak is építenél egy jégvermet. Nyáron segít, mert van, hol elálljon a hús. Csak annyit kell tenned, hogy keresel egy alkalmas helyet, amit nem önt el a tavaszi árvíz. Ásol egy jó nagy gödröt, kibéleled rönkökkel és ágakkal, készítesz rá fedelet, ami szorosan zár, a jeget befeded szalmával, ráilleszted a fedelet és lapátolsz rá egy lábnyi földet. Jöhet a nyár, s ha csak éjjel nyitod ki, amikor hűvös van, a jeged valószínűleg késő őszig kitart!

A tanács hasznosnak tűnt. A következő reggelen Jacob, mielőtt a bányába ment, kinézett egy árvizektől védett területet, ami nem volt túl sziklás az ásáshoz. Az egész napja rámént arra, hogy kiássa a hat láb mély és öt láb széles gödröt a fagyott földben. Még egy teljes nap kellett ahhoz, hogy kivágjon néhány kisebb tölgyfát, rönköket fűrészeljen, keretet ácsoljon, és kibélelje a vermet ágakkal, ahogy azt Kelsey javasolta. A harmadik napon összeállította a fedelet, és hozzálátott a jégdarabok kivágásához. A munka legnehezebb része az volt, hogy felhúzza a veremhez a hatalmas jéghasábokat azon a szánon, amit két kettévágott farönkből és egy ölnyi ágból eszkábált össze. Az ötödik nap délutánján a verem fel volt töltve. Ráfektette az ajtót, és megnézte, hogy szorosan zár-e. Szalma helyett a hó alól kiásott egy kevés száraz tölgylevelet, a tetejére szórta, végül az egészet befedte egy jó lábnyi fagyott földdel.

Ahogy ment vissza a kunyhóba, vállán a szerszámokkal és szívében azzal a jó érzéssel, hogy teljesített valamit, most először érezte magát otthon. Volt valamije, amit ő készített és ami a jövőt célozta meg. Jó hangulata volt, és a biztonság érzése áradt szét a lelkében. Valakinek el kellett mondania.

Mivel élelmiszerkészlete egyébként is megcsappant, megmosta kezét és arcát a hóban, felöltötte kabátját, vállára csapta a zsákot, és nekivágott az ösvénynek. A nap már a bánya tetején pihent. Sápadt, hideg fényénél a fák hosszú, vékony árnyéka a lejtőre vetődött, s kék volt, mint az edzett acél.

Már elhagyta Davisék tanyáját, amikor arra lett figyelmes, hogy egy szarvas kiugrik a hegy lábánál a fák közül, és keresztülfut a széles mezőn a McMahon-patak felé. Úgy háromszáz láb távolságra a szarvas mögött három szürke árny némán üldözte. Nem kutyák voltak, nem ugattak, csak teljes erőből, némán rohantak. Farkasok voltak. Néhány pillanat múlva a szarvas meg a farkasok is eltűntek a patak partját szegélyező bozótban.

– Azt hiszem, láttam három farkast, amint épp egy szarvast üldöztek! – robbant ki belőle az izgatottság, mikor betoppant a meleg konyhába a fogadó hátsó ajtaján át.

A lány a tűzhelynél állt, kezében fakanállal.

– Az évnek ebben a szakában – felelte nyugodtan – lejönnek északnyugatról. Duke-ot a kunyhóban kell tartanunk – tette hozzá –, megölnek minden kutyát, amelyikkel találkoznak.

Jacob körülnézett.

– Hol az édesanyja?

– Megint rosszul érzi magát. Már harmadik napja vagyok itt egyedül.

Később Kelsey egy lámpást adott a fiúnak, hogy kísérje haza Elizát.

– Tudom, hogy e nélkül is odatalálsz – mondta –, főként, hogy csillagos az éjszaka. De a lámpás még a puskánál is jobban véd a farkastól. Te amúgy sem tudod, hogyan kell használni a fegyvert. A tűztől viszont félnek.

A lány ment elöl, fel a keskeny ösvényen, a fiú követte a lámpással. Sápadt, fogyó hold ült a dermedt égbolton, s a szürkületben a morcos fák a kanyargós ösvény mentén úgy néztek ki, mint az éhező kísértetek.

– Köszönöm, hogy hazakísért – szólt a lány, amikor felértek a kunyhóhoz. Odabenn a kutya halkan vinnyogott.

– Kiengedem futni egy kicsit – tette hozzá, s már húzta is el az ajtóreteszt.

A kutya boldogan incselkedett, felugrott a lányra, aztán berohant a magányos éjszakába. A házban sötét volt, csupán a tűzhely felől villódzott egy kis vörös izzás.

– Anyám…!

– Jól vagyok – hangzott valahonnan a sötétből –, csak próbálok spórolni az olajjal… van valaki veled?

– Jacob van itt – felelte a lány.

– Ereszd be… és dobj egy kis fát a tűzre, hogy lásson!

– Köszönöm, Mrs. Armstrong – mondta Jacob odakint. – Jobb lesz, ha sietősre fogom, mielőtt lemegy a hold… Jó éjt! Jó éjt, Eliza!

– Jó éjszakát, és még egyszer köszönöm – mondta a lány a küszöbön állva, készen arra, hogy mielőbb becsukja maga mögött az ajtót. A fák felől elfojtott ugatás hallatszott, majd a kutya átszaladt a havon, fel a verandára. Morogva fordult vissza az erdő felé. Nyakán felállt a szőr.

– Érzi a szagát valaminek, amitől fél – szólt a lány az ajtóban –, talán a farkasokét. Miért nem marad éjszakára? Van hely a padláson…

– Nem volna helyes – felelte halkan Jacob –, amellett holnap dolgoznom kell. Nem voltam a bányában öt napja. Ahogy Kelsey mondta, ez a lámpás itt egyébként is távol tartja őket. Jó éjt, és ne felejtse el bereteszelni az ajtót!

A lámpást visszavitte Kelseynek, és kölcsönkért egy hosszú fanyelű csáklyát, amit a fészerben látott, amikor a tüzelőt hordta be. De nem volt szüksége fegyverre. A csillagfényes éjszaka olyan hideg, hangtalan és magányos volt egészen a kunyhóig, mint egy óriási sírkert, amit még a holtak is elhagytak.

8. fejezet

Egyik este, úgy január vége felé újra havazni kezdett. Azon az éjszakán a szél is feléledt, s a havazás hóviharba csapott át. Két hosszú napon át fújt a szél, közben sűrű, nehéz pelyhekben hullt a hó. Helyenként tíz láb magas hótorlaszok tornyosultak. Amikor elállt a hóvihar, erős fagy szállt alá a bágyadt kék égből, s hallani lehetett, ahogy a fák recsegtek-ropogtak a lejtőkön. Egyes részein a folyó teljesen befagyott, de a jég alattomos és kiszámíthatatlan volt. Kelsey hírét vette, hogy valahol fent Martinsville-nél egy egész családot nyelt el a jeges áradat, amikor szekérrel megpróbáltak átkelni a folyón.

Az emberek bezárkóztak otthonaikba és ha tehették, ott is maradtak. A domboldalakról nem hallatszott fejszecsattogás, és a farmerek sem terelték már rég ki az állataikat. A hegyeket, a mezőket és a legelőket beborító vastag, fehér hótakarón egyáltalán nem voltak nyomok, csupán néhány magányosan legelésző szarvas vagy kóbor róka tévedt arra nagyritkán. Csak a farkasfalkák csapásai szürkélltek a kemény, szűz hóban.

Ezekben a hetekben Jacob minden nap megpróbált szenet fejteni, de néhány órányi munka után keze elgémberedett, orra és lába átfagyott, nem folytathatta. Kelsey is becsukta a fogadót, és téli álomba merült, mint egy morgós medve. Eliza és az anyja a kunyhójukban maradtak. Kelsey szinte naponta vitt nekik élelmet, és amikor Jacob benézett hozzájuk, búcsúzás előtt mindig gondoskodott arról, hogy legyen elegendő tűzifájuk és vizük odabenn.

A hóvihar után ösvényt kellett vájnia a hóbuckák között egészen a hátsó melléképületig és a folyóig. Aztán egy napon, már február közepe felé, amikor üres zsákjával megjelent a fogadóban, Kelsey egy gyűrött borítékot adott át neki.

– Cunningham hozta ezt a múltkor Wheelingből – mondta –, amikor Poormannél átkelt a jégen olajért. A postamester adta neki. Neked szól.

Jacob megnézte, néhányszor megforgatta, aztán kabátja zsebébe tömte.

– Nem akarod elolvasni? – tudakolta Kelsey. – Lehet, hogy fontos!

– De igen, uram. – felelt a fiú. – Majd elolvasom. Van még egy kis dolgom odafent.

Aztán a kunyhónál zavartan és pirulva így szólt Elizához:

– Eliza… nem nevet ki, ha kérek valamit?

A pajtában voltak, a lány épp befejezte a fejést, és felállt a fejőszékről.

– Miért nevetnék? – csodálkozott. – Sokkal többel tartozom, mint amit valaha is vissza tudnék fizetni! Miről van szó?

Jacob előhúzta zsebéből a gyűrött levelet.

– Ez nekem jött – mondta –, de… de nem tudok olvasni. Tudja, sosem jártam iskolába. Én csak azt tudom, hogyan kell dolgozni a bányában. Hatéves korom óta ezt csinálom. Maga mindig a Bibliát olvassa, akkor talán ezt a levelet is el tudja olvasni…

– Persze, hogy el tudom olvasni – felelt a lány szolgálatkészen. – Menjünk be, itt nincs elég fény.

– Az édesanyja talán alszik – ellenkezett Jacob. – Ne zavarjuk…!

Eliza huncutul mosolygott, és gyengéden megpaskolta a fiú karját.

– Ugyan, ugyan, ne szégyellje magát! A legtöbb embernek, aki itt nőtt fel, nem volt ideje vagy lehetősége arra, hogy iskolába járjon. De az én anyám tanítónő volt ott keleten, és megtanította nekem a betűket kiskoromban. Armstrong's Millsben, ahol régebben laktunk, ott sem volt iskola. Jöjjön csak, nincs oka a szégyenkezésre! Nagyon sok írni-olvasni tudó férfi nem tudná így megállni a helyét a bányában! Mindannyiunknak vannak erényei és hibái.

Bent a kunyhóban a lány átvette a levelet, és a mennyezetről lelógó olajlámpás alá állt.

– Ezt valóban magának címezték – mondta. A belső szoba ajtaja szélesre volt tárva, hogy a tűz melege eljuthasson a betegágyig. Odabent azonban sötét volt és mély csönd. A lány feltépte a borítékot, s a dőlt kézírással teli papírlapot az olajlámpa fénye felé tartva olvasni kezdett.

– Drága fiam… Azt hiszem, ez a szüleitől jött – kiáltott fel a lány. – Igen, itt áll a végén, hogy „Édesanyád"… Drága fiam, reméljük, hogy az Úr veled van. Mindnyájunknak igen nehéz volt, amikor úgy határoztál, hogy ott maradsz. Nem panaszkodhatunk, bár édesapád egészsége az utóbbi időben nem a legjobb. Azt mondta, írjak neked és mondjam meg, hogy az itteni munka nem olyan, mint amihez ő és a bátyáid hozzá voltak szokva, így tavasszal visszatérünk Wheelingbe, jó volna, ha keresnél munkát és lakhelyet. Semmi szín alatt nem megyünk vissza arra az elátkozott helyre, ahol a tüzes szekér megjelent, de apád azt mondja, biztos abban, hogy más szénpartok is vannak a közelben, ahol tudásának megfelelő munkát kap és megbecsülik. Remélem, megkapod ezt a levelet, drága fiam. Isten veled! Édesanyád.

– Én tudok egy helyet – szólalt meg ekkor az asszony a másik szobában –, hallottam, amint Cunningham egyik nap mesélte Kelseynek, hogy Mr. Woods odaát Poormanben… vagy Elizabethtownban, ahogy mostanában hívják… szóval Mr. Woods szenet talált a földjén, s azt tervezi, hogy tavasszal elkezdi a kitermelést. Néhány kunyhót fog ott építeni a bányászoknak… Menjen és beszéljen vele!

Aznap este, amikor Jacob hazafelé készülődött, kint a verandán Eliza még megkérdezte tőle:

– Akarja, hogy megtanítsam írni-olvasni? Nem nehéz.

Jacob egy pillanatig meglepetten bámult rá. Aztán kirobbant belőle a nevetés.

– Az volna ám a látvány, ugye? Miss Eliza, a tanítónő!

– Mi olyan mulatságos ebben? – kérdezte a lány rosszalló tekintettel.

– Hej, látnia kellett volna a tanítónőt Durhamben, a falunkban! – kuncogott Jacob. – Vénlány volt, szikár és egyenes, mint aki karót nyelt! Sosem tudtam

elmenni az iskolájába, de láttam minden vasárnap a templomban és mindig úgy nézett rám, mintha keresztül akarna döfni a tekintetével. Azt hiszem, még neve sem volt. Ő… csak egy tanítónő volt, ez minden… de maga egyáltalán nem úgy néz ki, mint egy tanítónő!

A lány szigorú arcát látva azonban abbahagyta a nevetést.

– No, ha volna olyan szíves megmutatni, hogyan kell olvasni! Meg tudom csinálni! A bányában is sokat tanultam úgy, hogy csak figyeltem…

Jacob még aznap este megkapta az első leckét. Mielőtt Eliza elengedte, fel kellett ismernie nevének minden egyes betűjét. A nyomtatott betűkhöz a Biblia volt a tankönyv, ami pedig a táblát illeti, megtette egy új polcból visszamaradt falap és egy megpörkölt végű faág.

Elég későre járt már, amikor Jacobot hazaengedték. Addig maradt, míg fel nem ismerte azokat a betűket, amire a lány háromszor egymás után rámutatott a Bibliában. Az éjszaka furcsán sötétlett, amikor kiléptek a verandára. Hideg szél fújt az erdős lejtőn. Érezték a fagyot az orrukban, és a leheletük olyan volt, mint a sűrű köd. A fák ágai recsegtek-ropogtak a nagy szélfújásban, és riadt felhőfoszlányok iramodtak szerteszét a csillagfényes égbolton.

– Azt hiszem, megint havazni fog – szólt Jacob, mélyet lélegezve a metszőn hideg levegőből.

– Esni fog – igazította ki a lány. – Figyeljen…. nem hallja a folyót? Ha itt fenn hallani a folyót, mindig eső készül…

És nem tévedett. Mire a fiú átkelt az Indián-zúgón, már eltűntek az égről a csillagok. A sötét szinte selymes volt, a csizmája alatt pedig nem ropogott a hó. Olyan puhának tűnt, mintha vizes homokon járna. Az első esőcseppet akkor érezte meg az arcán, amikor átkelt a hídon a McMahon felett. Alatta a patak néma volt, mint egy hatalmas, sötét takaró alatt dobogó szív.

Egész éjjel esett. Nem erősen, csak halk kaparászása hallatszott a zsindelyen. A hűvös éjszakában dél felől egy lusta szellő a folyó nyers illatát röpítette.

Későn jött a reggel. A kunyhó körül a hó szürke és kásás volt, a patak pedig morajlott, habzott, és a sziklákat verdeste. A part mentén a jég olvadozott, odébb a megduzzadt, mérges és sötét folyam hatalmas jégdarabokat cipelt a hátán. Még akkor is esett, lágyan szitálva, kitartón.

Cunningham egész nap Kelseynél üldögélt és a folyót kémlelte. Ha ez a tél vége, a völgyben lakóknak segítségre lehet szükségük. Előkészítette csónakját és vészhelyzet esetére indián kenuját is, ha gyorsan kell cselekedni az ár ellen. Kelseyvel régi árvizekről beszélgetett, amelyek újra fölelevenedtek benne, aztán időnként az ajtóhoz ment, kinézett, visszajött, újra leült, húzott még egyet az üvegből, és tovább beszélt. Később Kelsey elszunnyadt megszokott karosszékében a kandalló mellett, mire Cunningham abbahagyta a beszédet. Csak üldögélt ott egész nap és egész éjjel**.** Másnap virradtra H. B. végzett három üveg whiskyvel, és

már az ajtóig sem tudott elvánszorogni. Csak lezuhant a padlóra, elaludt, s úgy horkolt, mint egy vadkan. Kint szürkeség borított be mindent.

Szerencsére az eső elállt, a szél észak-északnyugatira fordult, és elsöpörte a felhőket. Mire megjelent a nap, az ég olyan tiszta lett, mint a vasárnap reggeli templomlépcső, és a fagy ismerős illata terjengett újra a levegőben. A megolvadt hó ismét megfagyott, s a Davis gyerekek a szérűskert udvarán jót csúszkáltak a sikamlós jégen.

A tél búcsúzóban volt. Bár az éjszakák hidegek maradtak, déltájban a nap már elég erőt gyűjtött ahhoz, hogy a havat kásássá tegye, és a jégcsapokat megizzassza. Nappal a patakok elhordták a megolvadt havat, de éjszakánként a fagy újra jéggel vont be mindent. Aztán március első hetében visszatért az eső, és két nap alatt kimosta a telet a hegyekből. A folyó vize megemelkedett, és elárasztotta a völgy alacsonyabban fekvő részeit, s a meleg, napos délutánokon a halak kiúsztak a sekélyesbe. Megjelentek a fura kis gőzhajók is a folyón, és Kelsey időnként el tudott küldeni néhány kapitányt Jacob széncsúszdájához, hogy újratöltsék a széntartályaikat. Aztán az egyik délután, úgy március vége felé egy nagy, barna vitorlás teherhajó tűnt fel a folyó kanyarulatában. Küszködött a sodrással, de két vitorlája dagadt a keleti széltől, és mindkét oldalán erős férfiak eveztek hosszú lapátjaikkal.

A fák még nem rügyeztek. Jacob, aki éppen a bányában dolgozott, megállt egy pillanatra, hogy letörölje homlokáról az izzadságot. Ahogy a csákányra támaszkodva körbetekintett, pillantása arra a teherhajóra esett, amelyik lassan haladt felfelé a virginiai parton. Olyan volt, mint egy nagy barna csiga, ami a folyó felszínén mászik. Valami fehér sálféle lobogott a hajó orrában, de túl messze volt ahhoz, hogy bármit kivehessen belőle.

Mivel ez volt az elemózsia-készlet feltöltésének a napja Kelseynél, Jacob kissé korábban fejezte be a munkát. A kunyhóhoz indult, s közben a part mellett csobbanásra lett figyelmes. A ficánkoló halak némelyike egészen nagy volt. Hirtelen eszébe jutott a szigony, amit a nyílhegyből készített. Bement, előkereste a különös fegyvert, és levitte a partra. A tiszta vízben vagy fél tucat hosszú orrú tűhalat látott, amint lustán sütkéreztek. Egy hatalmas példány kergette a kisebbeket, s lassan siklott a part felé, mint egy nagy hajó, ami a víz alá süllyedve halad előre. Jacob mozdulatlanul állt, kezében a szigonnyal. A nagy hal egyre közelebb úszott, hasa szinte a meder alját súrolta, háta pedig elérte a felszínt. Nem lehetett több, mint nyolc vagy tíz lábnyira a fiútól.

Aztán egyszer csak megállt és vissza akart fordulni. Jacob tudta, elérkezett a pillanat. Karja teljes erejével beledöfte a szigonyt. A sekély víz valósággal kettényílt előtte. A hatalmas tűhal vadul, fröcskölve csapkodott. Az éles acél azonban a földhöz szegezte, és a hosszú kőrisnyél, bár meghajlott a küzdelemben, erősen tartotta. A víz pillanatok alatt vörösre változott a part mentén. Aztán egy idő

után az elszánt küzdelem kezdett alábbhagyni, s a fiú ki tudta vonszolni a zsákmányát. Valóban tekintélyes méretű példány volt, úgy öt láb hosszú.

Ott helyben megtisztította, levágta a fejét és lepikkelyezte, ahogyan az apjától látta, amikor évekkel ezelőtt harcsát pucolt Durhamben. Óvatosan, hosszú fehér szeletekben lefejtette a húst a csontokról, majd tiszta ruhába bugyolálta. Harminckét szelet finom fehér halhús lett a zsákmánya!

Ez a munka eddig ismeretlen volt számára, sok idejébe is telt. A nap már régen leáldozott, amikor visszaért a kunyhóhoz. Gyorsan fogott két szép szelet halat, málélisztben megforgatta, és forró zsírban kisütötte. Aztán két jó nagy szem krumplit begurított a hamuba, és ráhúzta a parazsat. Fél óra múlva élete legízletesebb vacsorájának látott neki, erre meg mert volna esküdni.

Odakint már sötét volt, a pislákoló hold épp akkor kapaszkodott a folyó fölé. Mivel a hideg ellenére sem kívánta túl sokáig a kunyhóban tartani a halat, kivett egynéhány szép szeletet a ruhából, besózta, s a polcra tette. A maradékot pedig berakta a zsákba, a batyut a vállára vetette, és elindult Kelseyhez.

A fogadót bevilágította a három gerendára akasztott olajlámpás. Úgy egy tucat férfi iszogatott és beszélgetett odabenn. Bár a folyó vízszintje igen magasan állt, és mindkét dokk jó egy lábnyira a víz alá került, Cunningham beindította a kompot. A favágók és a házalók újra rendszeres esti vendégi lettek a fogadónak. Hébe-hóba betértek wheelingi üzletemberek is, akik el akartak szökni a családjuktól és egy jót mulatni a régi cimborákkal. Jacob egyenesen a söntéshez ment, és kivette a halat a zsákból.

– Ajándékot hoztam magának, Mr. Kelsey – mondta.

A nagy, elhízott ember rábámult.

– Mit mondasz, öcsém? Ajándékot? Nekem? – Óvatosan kibontotta a ruhát. – Hal? Te jó ég, hal! Tűhal, azt mondanám… te fogtad?

– Aha.

– Hú, hát nem csak a szénfejtéshez értesz! Köszönöm, édes öcsém! Miért nem viszed hátra a konyhába a fehérnépnek?! Egyébként Finkék visszajöttek. – tette hozzá. – Üzentek, hogy légy itt holnap délben. Cunningham azt mondta, lehet, hogy átküld egy legényt holnap reggel, ha ma nem jössz. De itt vagy, úgyhogy minden rendben. Még egyszer köszönöm a halat!

Hátul a konyhában Eliza szorgoskodott az ételek körül. Anyja a lócán ült, sápadtan és elgyötörten, vállát sötét gyapjúkendő takarta, pedig elég meleg volt a konyhában. A tűzhelyen sercegő húsra ügyelt.

– Nagyon sok a dolgunk ma este – szólt Eliza. – Behozna egy kis fát és egy–két vödör vizet?

Jacob behordott két ölnyi fát és pár vödör vizet. Megette a vacsorát, amit Eliza eléje rakott, megtöltötte a zsákot elemózsiával, majd a hátsó ajtón át hazaindult. A söntésben hangosan énekeltek, s a nyers, harsány hangok elkísérték egészen az

Indián-zúgóig. Onnantól kezdve már semmi sem hallatszott, csupán a folyó halk hömpölygése a füzek mögül.

Másnap a napkorong alig ért az ég tetejére, amikor Jacob megérkezett a fogadóba, de Finkék még nem voltak ott. Cunningham kompja a túlsó parton várakozott reájuk. Jacob leült a kőlépcsőre és várt. Hűvös, de kellemes idő volt, a napsugár úgy tündöklött és szikrázott a rohanó víz felszínén, akár a sodródó arany. Alacsonyan a víz felett vadkacsa rajok tartottak észak felé, átmeneti pihenőhelyet keresve.

Szemben, a virginiai oldalon egy lovas kocsi döcögött lassan, a félig elárasztott úton Wheeling felől. Már messziről is látszott, hogy a szekér ugrál a kátyúkban, s ettől a rajta ülők előre-hátra dülöngéltek.

A kocsi megállt a révnél. Jacob felismerte Cunninghamet, amint felkelt a padról, megragadta a nagy pej kantárját és átvezette a sekély vízen a kompra. Azt is jól látta, hogy két ember a szekérülésen épp Cunninghammel beszélget. A férfin barna hajtókás, szürke városi öltöny, fején szürke keménykalap volt. Az asszony széles kék kalapot viselt, rajta nyalábnyi toll. A komp már majdnem átért, amikor Jacob megismerte őket. John és Eliza Fink ült a kocsin!

Te jó ég! – ámult el, és felkelt a kőlépcsőről. Amikor utoljára látta őket a két uszályon, tengerészsapkát, koszos, vízhatlan kabátot és halászcsizmát viseltek. Első gondolata ez volt: biztosan nagyot arattak, ott lenn, New Orleansban. Aztán Cunningham kikötötte a kompot, óvatosan a partra vezette a lovat és a kocsit. Jacob még mindig ott állt várakozón. A két arc ugyanolyan volt, mint amilyenre emlékezett, de minden egyébben teljesen megváltoztak.

– Jacob! Hogy megy sorod, öcsém? – köszöntötte John Fink, miközben leugrott a bricskáról és lesegítette a feleségét. – Elvinnéd a jó öreg Susyt hátra, és adnál neki egy kis szénát? A hámmal ne bajlódj, úgyis kimegyünk a bányába délután.

Miután ellátta a lovat, Jacob belépett a fogadóba. A söntésben John Fink már mindenkinek rendelt italt, még a sarokban üldögélő mogorva favágóknak is, akik a bablevesüket szürcsölgették. Amikor Jacob kinyitotta az ajtót, Finkék éppen az ebédet beszélték meg Kelseyvel. Nem kértek a tűhalból, inkább füstölt sertésbordát választottak babbal.

– Arról van szó, Jacob – vigyorgott rá John Fink az asztaltól –, hogy az utóbbi néhány héten semmi mást nem ettünk, csak halat. Néha úgy éreztem, hogy kócsaggá változom. Gyere, ülj le hozzánk! Kelsey, adj ebédet a barátunknak is! Még mindig nem iszol semmi rendeset, csak vizet?

– Meg hólevet – tette hozzá Jacob szárazon. – Meg is kedveltem.

Aztán John beszámolt a messzi és csodálatos New Orleans-i utazásukról.

– Nem volt sok bajunk lefelé menet – kezdett bele –, igaz, majdnem halálra fagytunk az első néhány éjszakán. Ember, az volt ám a jeges orkánszél! Később meg, lenn a Mississippin találkoztunk egy csapat részeg huligánnal, akik először

pénzt követeltek tőlünk, majd amikor rájöttek, hogy az nekünk nincs, Elizával kezdtek el tusakodni. Elő kellett vennem a puskámat, hogy elkergessem őket. Mit ne mondjak, a puska jól jött néhányszor! Az utazás egyedül is elég veszedelmes, hát még egy ilyen szép nővel! Szóval… néha puskával szereztünk vadhúst a parton, ami felüdítő változás volt a sok hal után, mert útközben rengeteget fogtunk….

Később aztán Kelsey, a favágók, Cunningham, sőt még Eliza és az anyja is köréjük gyűltek és figyelték, amint John mesélt a fényűző gőzösökről, a hatalmas birtokokról és palotákról meg a Mississippiről, ami olyan széles, hogy ahhoz képest az Ohio csak egy kis patakocska. Beszélt az alligátorokról, melyek akkorák, mint egy hajó, és a part közelében ólálkodnak, hogy hatalmas állkapcsaikkal elkapják a halászokat… a kígyókról, melyek olyan vastagok, mint az ember lába, és azonnal marnak, ha rájuk tapos valaki… és mesélt a fekete rabszolgákról is, akik a hatalmas birtokokon szinte pőrén dolgoznak, egész éjjel énekelnek, s még aszszonyaik is alig viselnek valamit…

Mesélt a csinos francia lányokról New Orleans utcáin… hintókról, amiket aranyozott szerszámos lovak húznak, viszik a gazdag embereket, akik fura ruhákat hordanak… cukorgyárakról, amik éjjel-nappal működnek egész évben, és hozzák a pénzt a világ minden részéből…

Azok számára, akik körben ültek vagy álltak, az egész úgy hangzott, mint egy tündérmese. Akár egész nap elhallgatták volna, olykor-olykor hitetlenkedve csóválták a fejüket, néha hümmögtek vagy felhördültek, mikor milyen fordulatot vett a történet. Egy idő után azonban az étel elfogyott és a mese is véget ért… John Fink felemelte poharát, melyben New Orleansból hozott édes francia bor volt, és így szólt:

– Igyunk a sikerre! Te is, Jacob öcsém! Nem fog megártani. Ide, ide! Új üzleti vállalkozásunk sikerére! Mostantól mi látjuk el a New Orleans-i cukorgyárakat szénnel, Wheelingtownt pedig cukorral! Üdvöz légy jószerencse istennője!

Felálltak, és kiitták egyszerre a bort.

– Most pedig, Jacob öcsém, beszéljünk az üzletről! Mi újság a bányában?

– Hogyhogy mi újság?

– Úgy értem… van elég szén, hogy megtöltsünk egy hajót?

Eliza és az anyja, a favágók, de még maga Kelsey is visszavonult, hadd beszélgessenek.

– Mennyi fér bele? – tudakolta Jacob.

– Háromszáz hordó. Az harminc tonna. Úgy kilencszáz véka – tette hozzá.

– Nos – bökte ki Jacob lassan –, a tonnát értem. Ezt használtuk Durhamben is.

– Szóval?

– Azt hiszem, most rögtön meg tudnék tölteni két folyami teherhajót – szólt Jacob csendesen –, és van egy másik szénfal, tudja – tette hozzá –, mert az első

veszélyessé vált, és nem volt segítségem, hogy aládúcoljam. Építettem onnan egy új pásztát is, egyenesen a folyóhoz. Nem kell többé a patakkal bajlódnunk…

John Fink eltátott szájjal, feszülten figyelt.

– Ezt mind megcsináltad? Télvíz idején? – kérdezte hitetlenkedve.

– Aha. Túl hideg volt ahhoz, hogy csak üldögéljek – vigyorgott Jacob. – Valamit csinálnom kellett.

Kelsey visszatért hátulról egy kis bugyellárissal a kezében, és letette az asztalra a Fink házaspár elé.

– Mi ez? – kérdezte John.

– A pénzetek – mondta Kelsey fejével Jacob felé intve. – Ez a fiú itt eladott egy kicsit a szenedből, míg oda voltatok. Sosem számoltam meg, csak őriztem neki, de biztos van vagy ötszáz, ha nem több. Kivettem belőle azt, amivel tartozott az ételért a múlt hónap végéig – tette hozzá Kelsey –, és valamelyik nap kivette a bére egy részét is. Azt hiszem, takarót és téli ruhát vett. A többi mind itt van!

A Fink házaspár összenézett. Eliza mosolygott, John csak a fejét csóválta.

– Jacob Heatherington – mondta őszinte csodálattal a hangjában –, te egy csoda vagy! Lámpással kell az ilyet keresni! Remélem, mindent leírtál egy papírra.

Jacob elpirult.

– Nem, uram, de itt van az egész a fejemben… Csak vegyen elő egy papírlapot és íróeszközt, s egyenként elmondom…

A Fink házaspár és Kelsey rövid pillantást váltott egymással, aztán John Fink odatolta a kis pénzes zsákot a feleségének:

– Te vagy a pénztáros, viseld hát a gondját!

Hosszas keresgélés után Kelsey előhozott egy papírlapot a söntés mögül, egy tintatartót, egy tollat, és mind Eliza Fink elé tette az asztalra. Az asszony halkan sóhajtott, kipróbálta a tollat a papír csücskében, aztán így szólt:

– Kezdhetjük!

Jacob vett egy mély lélegzetet, lehajtotta fejét, szemét behunyta s elkezdte az első hajórakomány szénnel, amit az a fickó, akinek már a nevére sem emlékezett, vitt el Cincinattibe, mielőtt az első hó leesett. Kettőszáznyolcvan dollárt fizetett, amiből ennyi elment az új széncsúszda építésére, annyi ment Kelseynek az ételért, amannyit kivett magának, hogy vegyen pár dolgot, amire szüksége volt… aztán ott volt az első gőzös, ami megállt a dokknál szénért, ennyit vitt és annyit fizetett érte… aztán a hosszú bajuszú kapitány… meg az a másik, aki olyan részeg volt, hogy járni is alig tudott…

Eliza Fink feljegyzett mindent, amit Jacob mondott, aztán amikor végül abbahagyta, feltekintett és megkérdezte:

– Még valami?

Jacob átgondolta, aztán megrázta fejét.

– Tudomásom szerint semmi más.

Pár percig Eliza szorgalmasan osztott-szorzott, aztán így szólt:

– Ezek szerint hétszáznyolcvankét dollár van ebben a zsákban.

– Nézzük meg! – javasolta az ura.

Kiürítették a bugyelláris tartalmát az asztalra, és kezdetét vette a számolás. Hétszázhetvenkettő lett a vége.

– Nem jó – mondta Jacob a fejét csóválva –, számolják meg újra!

Úgy tettek. Még mindig csak hétszázhetvenkettő volt.

– Várjunk csak egy pillanatig! – jutott eszébe Jacobnak valami. – Mr. Kelsey, nem kértem magától tíz dollárt aznap, amikor az a prédikátor jött csuromvizesen, miután beleesett a lékbe, és pénzt kért, hogy otthont építhessen árváknak? Úgy gondoltam, ez jó ügyet szolgál…

A fogadós szemei elkerekedtek, miközben Jacobra bámult. Aztán felbődült:

– Istenemre mondom, öcsém, igazad van! Tíz dollárt kértél, és amikor odaadtam, beletetted a prédikátor kalapjába épp itt, a terem közepén, és mindnyájunkat zavarba hoztál! Istenemre, emlékszem! Erősködtél, öcsém, hogy én tizenötöt adjak, hogy ne főzzön le egy magadfajta legény, és mind a többieknek, akik körben álltak, a zsebükbe kellett nyúlniuk. Teremtőm, hogyne emlékeznék! Néhány favágó annyira felbőszült, készek lettek volna kitekerni a nyakadat, mert kicsaltad a dollárokat a zsebükből…! Ha-ha-ha, micsoda nap volt az! Persze, hogy emlékszem, hogy' is felejthettem volna el? Aznap tizenöt dollároman kerültél! Ha!

John Fink a fejét csóválta, s így szólt:

– Jacob, már mondtam neked, de újra mondom: te valamiféle csoda vagy! Úgy dolgozol, mint egy öszvér, úgy gondolkodsz, mint egy üzletember, és legfőképpen: józan vagy és becsületes, mint egy szerzetes. Akkor most, Eliza, számoljuk ki, mennyi ebből a pénzből az övé s mennyi a miénk?

Elizának csak pár percre volt szüksége. Napi fél dollár 126 napra, az 63 dollár, háromszor 20 dollár egy-egy uszályrakomány szénért, az megint 60 dollár… Harminc tonna a gőzösöknek, az még 20 dollár… összesen 143 dollár. Vegyünk el először 18 dollárt, aztán 10-et arra a prédikátorra… az összesen 115 dollár.

– Jacob, gazdag emberré teszel engem – mondta John, miután leszámolta a pénzt –, meg kellene jutalmaznom téged valamivel, az biztos…

– Ugyan – szólt Jacob –, a jutalom itt van a markomban. Olyan sok, hogy nem is tudom, mit kezdjek vele.

John hirtelen csettintett az ujjával.

– Tudom, mit fogok csinálni! – mondta. – Berendezem tisztességesen azt a kunyhót, hogy rendes otthonod legyen! Ajándékként. Akkor talán egy nap meg is nősülhetsz és letelepedhetsz itt. Magadfajta embert igen nehéz találni…

– Erre semmi szükség – tiltakozott Jacob –, van már elég pénzem, hogy vegyek magamnak egy ágyat, egy asztalt és néhány széket. Mire lehetne még szükségem?

Fink azonban nem tágított.

– Ide figyelj, Jacob – mondta –, azt mondtad, elég szén van ott ahhoz, hogy megtöltsük a teherhajómat meg hozzá az uszályokat is. Biztos vagy ebben?

– Ha az uszály nem nagyobb azoknál, amiket előzőleg elvitt, és a teherhajójába nem fér több harminc tonnánál, akkor biztos.

– Rendben. Ma kedd van. Pénteken korán reggel itt leszek, hogy felvegyek hetven tonna szenet. A fedélzeten lesz a bútorod, az embereim kipakolják majd neked. Ez az én hálám. És most az üzlet. Két dollárt fizetek neked minden tonna szénért, ami lejön a pásztán. Nem bér, hanem tiszta részesedés. Mit szólsz?

Nem kellett csak egy-két másodperc ahhoz, hogy Jacob átgondolja a dolgot.

– Hogyan tart velem lépést? – kérdezte a homlokát ráncolva. – Ha felhalmozódik a szén, míg hónapokra elmegy…

– Ez hadd legyen az én gondom – szakította félbe Fink. – A te dolgod az, hogy kitermeld a hegyből a szenet, az enyém pedig az, hogy piacra vigyem. Ha minden úgy megy, ahogy elterveztem, fel kell bérelnünk pár embert, hogy inkább neked segítsenek lépést tartani velem.

– Szeretném én azt látni! – vigyorgott Jacob. – Hacsak azokat a cukorgyárakat, amott lenn, néhány száz mérfölddel közelebb nem költözteti hozzánk!

John Fink állta a szavát. Pénteken reggel, mikor a nap még a virginiai hegyek mögött volt, és aranyát a keleti égboltra szórta, egy nagy teherhajó, oldalán az *Eliza* felirattal, előúszott a ködből, és egyenesen a széncsúszda alá siklott. Mögötte egy uszály jött lefelé a folyón, s két ember a partra kormányozta.

Eliza Fink elsőként ugrott le a hajóról. Úgy volt öltözve, mint egy férfi, vízhatlan kabátban, lábán tengerészcsizma és erős kord térdnadrág. Széles mosollyal köszöntötte Jacobot, aztán egyenesen a kunyhóba ment, míg mögötte hat ember mindenféle bútort kezdett kihordani a hajóból.

Kitárta annak a két szobának az ajtaját, amit Jacob sosem használt, és elrendezte benne a bútorokat, John Fink pedig, látva Jacob zavart ábrázatát, elnevette magát:

– Ne is figyelj rá! Egy nőt nem lehet sehogy sem megakadályozni abban, hogy úgy rendezzen be egy otthont, ahogy annak szerinte ki kellene néznie. Átrendezhetsz mindent, amit akarsz, ha már elmentünk. Most vigyél magaddal három embert, menjetek fel, és hadd jöjjön a szén!

Négyüknek körülbelül egy óra kellett, hogy lapátjaikkal megtöltsék a teherhajó gyomrát. Aztán az emberek a dokknál elkormányozták az útból a megrakott hajót, és az uszályt tolták a csúszda alá. Újabb óra múlva az is meg volt rakva.

– Maradt még szén? – kérdezte Fink, amikor Jacob visszajött az emberekkel.

– Úgy három vagy négy tonna – felelte Jacob. – Azt hittem kevesebb van fent nekem.

– Ide figyelj, Jacob – szólt Fink –, a múltkor említetted, hogy az első szénfalhoz kellene egy kis alátámasztás, ha folytatni akarjuk a munkát.

– Igen – bólintott Jacob, letörölve arcáról a fekete izzadságot. – Tárnát kell nyitni. Alá kell dúcolni, hogy biztonságos legyen.

– Felbéreltem három embert – folytatta Fink. – Hétfőn reggel itt lesznek és a rendelkezésedre állnak. Én fizetem őket. Te csak mondd meg nekik, mi a dolguk. Rendes emberek mind a hárman. Nem lesz velük bajod.

Ezzel fölugrott a teherhajó fedélzetére, ahol felesége már kezdte kibontani a fehér vitorlákat a két árbocon, és a kormányosok pillanatok alatt ellökték a megrakott hajót a parttól. A friss északkeleti szél belekapaszkodott a vitorlákba, és a rohanó folyam egyre növekvő sebességgel vitte őket lefelé. Az uszály, fedélzetén a két emberrel, követte őket. Kisvártatva eltűntek a rügyüket bontó parti fűzfák mögött.

Lassan lépdelve, gondolataiba merülve Jacob visszabattyogott a kunyhóba, ott hirtelen megállt, mintha a küszöbhöz szegezték volna. Egy rendes konyhát látott, középen asztallal és székekkel, a tűzhely mellett lócával, külön szekrénnyel a tányérok, az edények, és a tepsik számára … a szalmazsák, amin eddig aludt, hiányzott. A pokrócok is. A szobát tisztára seperték.

Zavartan lépett be. A jobb oldali ajtó kitárva, és ugyanígy a konyha mögötti is. Eddig mindkét szoba üres volt. De most a jobbra eső kis szobában egy ágyat talált a sarokban… szépen bevetett faágyat lepedővel, párnával, pokróccal… éjjeliszekrényt… a fal mellett fiókos szekrényt és egy egyszerű ruhásszekrényt, ahová néhány ruhája már szépen be is volt akasztva… bárhova nézett, egy asszony keze nyoma látszott, és ez a kéz a kunyhót újjá varázsolta. Melegség töltötte el. Volt már otthona!

A hátsó nagyszoba, ami olyan hosszú volt, akárcsak a konyha és az ő szobája együtt, úgy nézett ki, mint egy katonai barakk. Négy faágy állt az üres belső falnál, mindegyiken frissen húzott párna és új takaró. Az ágyak között a falon ruhaakasztó, alatta szék. Aztán néhány polc, semmi több.

– A munkásoknak – gondolta Jacob, és a melegség, ami előbb elöntötte, valahogy hirtelen elszállt –, ez csupán egy hálóhely, semmi több. A külön szoba a főnöknek jár…

Hirtelen eszébe jutott, hogy a pénze az ünneplő kabátja zsebében volt, mely a sarokban lógott egy szögön, a fekhelyénél. A szög ott volt, de a kabát nem. Beszaladt a másik szobába, kinyitotta a szekrény ajtaját… benne lógott, szépen felakasztva. A pénz a zsebében volt.

Kivette onnan, és körülnézett. Egy biztonságos helyet keresett, egy igazán biztonságos helyet. Pillantása a konyhapolcon álló kis, üres bödönre esett, amiben egyszer zsírt hozott haza Kelseytől. A fedele is jól záródott. Beletette hát a pénzt a bödönbe, egy madzaggal lekötözte, aztán fogta a fejszét, kifeszítette a szobája és a konyha között az ajtó tokját, beékelte a bödönt két deszka közé, majd a tokot

visszakalapálta a helyére. Ha a ház nem ég le, itt biztonságban lesz, bárki jöjjön is lakni a hátsó szobába.

9. fejezet

A nap alig kelt fel hétfőn reggel, s ahogyan azt Fink jósolta, három férfi jött lefelé az ösvényen, egy-egy zsákkal a vállukon. Átkeltek a hídon, észrevették Jacobot a kunyhó előtt, és odamentek hozzá.

– A nevem John Wallace – mondta a legidősebb, körülbelül harmincéves, tagbaszakadt, sötét szakállú férfi –, ez pedig az öcsém, Robert. Favágók vagyunk Kirkwood-wayből. Ez a fiatalember pedig Frazier, William Frazier, de mi csak Billnek hívjuk. Pittsburgh-i, most tanulja a szakmát. De jó ember. Kelsey bérelt fel minket egy bizonyos Mr. Fink megbízásából, hogy jöjjünk ide, és segítsünk magának. Nem Jacobnak hívják?

– De, de igen. Jacob Heatherington vagyok. Tegyék le a holmijukat benn, és menjünk!

Az első két nap megállás nélkül vágták a fát, feldarabolták rönkökre, és egy rakásba tették a régi bányánál. Jacob hagyta, hogy úgy csinálják, ahogy akarják, míg ő tovább fejtette a szenet. Aztán a harmadik napon abbahagyta a munkáját, és megmutatta nekik, hogyan kell összeilleszteni a dúcot és hogyan kell biztonságosan megépíteni egy tárnát.

Péntek délre elkészültek a munkával.

– Jacob, te aztán érted a dolgodat – szólt John Wallace. – Öröm volt veled dolgozni. Isten áldjon!

Vállukra vették zsákjaikat, s elmentek. A következő hétfőn azonban visszatértek, ezúttal kétszer annyi málhával, mint előtte.

– Kelsey azt mondta, Mr. Fink szeretné, hogyha építenénk még két kunyhót itt – indokolta John Wallace a visszatérésüket. – Egyet, ami épp olyan, mint ez, meg egy kisebbet neked. Ezt mondta. És azt, hogy te majd megmondod, hogy pontosan hol legyen a helyük. Ellátott minket két hétre elegendő élelemmel, mi meg úgy döntöttünk, Bill lesz köztünk a szakács. Mit szólsz?

– Nekem tökéletesen megfelel – helyeselt Jacob –, amíg ő meg tudja enni a saját főztjét, én sem válogatok!

Aztán egy darabig egyedül járkált fel s alá, majd úgy határozott, hogy az új szálláshelynek éppen itt, a másik mellett kell állnia, míg a kis kunyhó, ami csak az övé lesz, egy kissé lentebb állhatna, közelebb a bányához.

A három férfi még délelőtt munkához látott. A fejszék szüntelen csattogása megtörte az addigi tökéletes csendet. Ám mire leáldozott a nap, a szerszámok mind elnémultak. Jacob is végzett a bányában s hazament. Az olajlámpás már égett a konyhában, az asztalon négy teríték volt, és az egész kunyhót a tűzhelyen párolgó

ragu ínycsiklandó illata töltötte be. Bill Frazier büszkén rakta teli egymás után a tányérokat.

– Pennsylvaniai ragu – mondta a többieknek –, és ha valaha ettetek ennél jobbat… akkor nem mondtok igazat!

Az építkezést a kisebb kunyhóval kezdték, s mire Finkék viszszatértek az *Eliza* fedélzetén, a falak már álltak, sőt a tetőszerkezet egy részét is összeácsolták. Április dereka volt. Kék és sárga vadvirágok bújtak meg a fák alatt, és a szellő bimbózó juharfák édes illatát repítette szerteszét. Finkék kirakták Wheelingben a rakományt, megnézték a munkát, kifizették az embereket, kifizették Jacob részét is a szénből, aztán megrakodtak, és elmentek.

De mielőtt elindultak, Fink így szólt:

– Jacob, te vagy a legjobb munkás, akit valaha láttam, de egy ember mégis csupán egy ember. Gyorsan nő a szén kereslete, és ha lépést akarunk tartani ezzel, fel kell vennünk még embereket. Van egy barátom Wheelingben, aki nyitva tartja majd a szemét, és ha talál valakit, aki szerinte megfelel a munkára, ide küldi, hogy a segítségedre legyen.

– No – mondta John Wallace, miután Finkék elmentek –, remélem, nem fogod ezentúl egyedül csákányozni a sziklákat! Biztosan nagyon magányos munka.

– Szeretek egyedül dolgozni – felelte Jacob. – Az igazat megvallva, inkább dolgozom egymagam, minthogy a nyakamba varrjanak valakit, aki csak púp a hátamon.

– Pontosan tudom, mire gondolsz – bólintott a szakállas ács –, sokfélék az emberek. De bárhogy is van, Mr. Fink igazat mond, Jacob. Egy bányába bányászok kellenek, hogy az termelhessen. Egy ember nem boldogul egymaga! Meg aztán az öcsémmel mi is keresünk egy helyet, ahol felhúzhatnánk magunknak pár kunyhót. A családom egy patkánylyukban él fent Kirkwoodban, és már fáraszt, hogy csak néhanapján látom őket. Ha tudsz eladó földet a környéken, szólj nekem, hallod-e? Ez itt épp megfelelő hely ácsoknak, mert a bányának is mindig szüksége lesz fára, és idővel újabb bányászok költöznek ide, új kunyhók kellenek…

Jacob egyáltalán nem örült John Wallace jóslatainak, és mindig csak a fejét rázta, amikor ez szóba került. De Johnnak lett igaza, és tizenegy hónap múlva, amikor az ifjabb Davis kijelölte a „Bel Air” nevű jövendőbeli város első utcájának a helyét a mocsaras legelőn, a Wallace testvérek és Frazier voltak azok, akik megvették az első három telket a McMahon túlpartján, darabját harminc dollárért. Borsos ár volt ez egy kétszáz négyzetlábnyi földdarabért, mely a semmi közepén állt. Akkorra már azonban hat vagy tíz ember is dolgozott Fink szénbányájában, attól függően, mekkora volt a jövés-menés a léhűtők között..

Amikor 1833-ban John Fink és felesége harmadjára tértek viszsza New Orleansból, nem az *Eliza* teherhajón érkeztek, hanem az ugyanezt a nevet viselő nagygőzös fedélzetén álltak büszkén, ami egy használt, kétkerekes hajó volt ugyan, de majdhogynem nyolcvan tonna rakományt tudott befogadni. Alig két hét alatt

tette meg az utat le New Orleansig úgy, hogy hónap végéig vissza is ért. Szénre pedig, amivel megtöltik a hajó gyomrát, mindig szüksége volt… Többre, mint amit Jacob egymaga ki tudott fejteni a hegyoldalból. Fink wheelingi irodájában folyamatosan embereket toboroztak, jókat és rosszakat, mindenfélét, s Jacobhoz küldték, hogy főjön miattuk az ő feje. És valóban, főtt is rendesen.

Legtöbbjük csavargó volt. Csupán pár napig voltak hajlandók dolgozni, és mihelyt egy kis pénzt kerestek, továbbálltak. Mások családjukkal együtt jöttek keletről, letelepedésre alkalmas helyet kerestek, de kevés volt a pénzük, ezért más munka után néztek. Ezek voltak a jobbak. De egyikük sem azzal a céllal jött, hogy itt marad. Sokat beszéltek, lassan dolgoztak és keveset teljesítettek.

Augusztusra Jacobnál betelt a pohár, és amikor Fink megjelent, így szólt:

– Beszélnem kell magával…

A dokknál álltak. Várták, hogy az emberek belapátolják a szenet a gőzös tartályába. Meleg nap volt, kora délután, bolyhos felhők úsztak az égbolt kékjén.

– Nekem is veled – válaszolta Fink. – Üzlettársammá akarlak tenni, Jacob.

– Hogyhogy? – bámult rá Jacob gyanakodva.

– Elmondom, hogyan lesz. A szén árából, amit New Orleans-ban kapok, levonjuk az összes költséget. Az emberek bérét, a fa árát, meg minden mást, ami esetleg felmerül. Ami marad, azt háromfelé osztjuk. Egy rész megy a bánya tulajdonosának. Ez én vagyok. Egy rész megy a szállításra, és a harmadik rész a tied a bánya vezetéséért. Mit szólsz?

– Nem is tudom – motyogta Jacob zavartan. – Rendben van, azt hiszem… ha úgy gondolja… megpróbálhatjuk…

Fink benyúlt kabátja zsebébe és előhúzott egy kis kecskebőr erszényt.

– Kezdetnek itt van kétszáz dollár – mondta, – hogy kifizesd az embereket, és minden mást, ami felmerül. Ami hiányzik ebből a pénzből, azt kipótolom abból, amit a szénért kapok. A maradék egyharmada a tiéd. Érted?

– Azt hiszem, igen – bólintott Jacob, és nyelt egy nagyot. Amit mondani akart, az a torkában ragadt. Nem volt ínyére a dolog.

– A bánya műveléséhez – mondta – bányászok kellenek, vagy legalábbis olyan emberek, akik hajlandóak kitanulni a szakmát és hajlandóak keményen dolgozni. Ezekkel a semmirekellő léhűtőkkel, akiket Wheelingből küldenek nekem napi ötven centért, nem érdemes bajlódni!

Mondandója végén már szinte mérgesnek tűnt a hangja. Fink, fél lábbal az *Eliza* fedélzetéről, kissé meglepve fordult vissza:

– Mondtam a wheelingieknek, hogy bányászokat keressenek, és ajánljanak nekik napi egy dollárt, ha olyannak bizonyulnak, amilyenekre neked szükséged van. Ez időbe telik – tette hozzá derűsen –, de előbb-utóbb, hidd el, találunk olyanokat, akikkel együtt tudsz dolgozni. Addig próbáld meg kitanítani az ügyesebbjét, és szabadulj meg a jöttmentektől!

Az utolsó tanácsot nem volt túl könnyű teljesíteni. Némely naplopó egyszerűen fogta a cókmókját és odébbállt, amikor megmondták neki, hogy dolgozni kell. Két alkalommal Jacobnak ölre kellett mennie, hogy tekintélyét érvényesítse. Egyszer leütötte egy részeg virginiai, és azt üvöltözte, hogy neki egy zöldfülű ne parancsolgasson. Egy Massuil nevű alacsony, sötét bőrű fickó volt az, aki véget vetett a verekedésnek: fogott egy lapátot és fejbe kólintotta a részeget. Aztán nem akart tágítani attól, hogy a férfit rá kell kötözni egy farönkre, és leúsztatni a folyón egyenesen a pokolba, ahová való. Ez a James Massuil, egy portugál kalóz fiának mondta magát, ő lett az első, aki hajlandó volt kitanulni a szakmát, és letelepedni a bányánál. A második egy tizenhét éves forma, Pittsburgh mellett élő farmer fia, aki megszökött a szomszéd lányával, hogy a lány fivérei agyon ne lőjék. James Dunlapnek hívták. Tizenöt éves asszonyát Kelseynél hagyta, hogy takarítson, végezze a pajta körüli teendőket, és segítsen Elizának a konyhán.

Eliza anyja nem tudott már dolgozni. Pihennie kell, mondta az orvos, és Kelsey ragaszkodott ahhoz, hogy az asszony maradjon otthon és vigyázzon magára. Eliza el tudta látni a konyha körüli teendőket James kedvesének, Louisenak a segítségével, aki, mint kiderült, még meg sem esküdött a fiúval, aki megszöktette.

Ezt Louise vallotta be Elizának egy esős szeptemberi napon Kelsey fogadójának a konyhájában. Még aznap, amikor munka után az ifjú James Dunlap eljött meglátogatni a párját, Eliza azt üzente Jacobnak, hogy legyen a kunyhónál vasárnap mindjárt napfelkelte után templomhoz öltözve, és hozza magával Dunlapet is.

– Meg kell esküdnötök! – mondta ellentmondást nem tűrő hangon Eliza a pajtában Jamesnek. Arca kemény lett, mint a kő, kék szeme szikrázott. – És ha nem jössz el, James Dunlap – szavai pattogtak, mint az ostor –, akár soha többé ne is gyere, mert Louise a barátom, és nem tűröm, hogy ilyen szégyenben hagyd!

Jacob jóízűt kacagott másnap reggel, amikor Dunlap elvörösödve és hebegve, mint egy iskolás fiú, átadta neki Eliza üzenetét.

– Papot hoz a fogadóba? – tudakolta Massuil némi áhítattal. – Talál itt a környéken?

– Nincs szükségünk papra – vágta rá Dunlap, ingerülten. – Megteszi egy prédikátor is. Az meg van egy fent Rock Hillben.

– Megfutamodsz? – kérdezte Massuil gúnnyal vegyes részvéttel a hangjában.

Dunlap úgy nézett, mint egy ökör, amikor a pajta nyitott ajtaját bámulja, és próbálja eldönteni, bemenjen-e vagy elfusson. Jacob azonban nem hagyott neki időt a választáshoz.

– Ott lesz, és elveszi a lányt – mondta határozottan –, mert rendes embernek azt kell cselekednie, ami helyénvaló.

Hát ennyi. James Dunlap vett egy mély lélegzetet, és szó nélkül munkához látott. Egész nap alig szólt. Másnap vasárnap volt. Mihelyt a nap felkelt, Jacob a

barátja vállára tette kezét, és elindult vele a híd felé, aztán tovább az ösvényen, mialatt Massuil szótlan csodálattal bámult utánuk.

Meglepetésükre Eliza nem a Rock Hillen álló templomba vezette őket. Ehelyett Louise kezét fogva felment egy keskeny csapáson a gerincre, aztán végig a legelő széléig, onnan egészen az erdőig, majd belépett a gesztenyefaligetbe.

Szeptember vége felé járt. A juharfák levelei aranyszínűvé változtak, a gesztenyefák bronza finoman fénylett a szikrázó napfényben. Egy sólyompár körözött a kék égen, egyre magasabbra, mígnem eltűntek valahol az örökkévalóságban. Meleg, békés nyugalom honolt a hegyeken, az elmúlt nyár emlékét idéző csend. A búcsúzó nyár készült arra, hogy az érkező ősz arató keze nyomán csendesen tovatűnjön.

A gesztenyefaligeten egy keskeny ösvény vezetett át az Indián-zúgó forrása feletti lankás domboldalra. Úgy száz lábnyira a pataktól fakunyhó állt, mellette pajta és fészer. A ház mögött egy holdnyi bekerített földterület. Egy parcella érett kukorica, mely lágyan susugott a szélben, egy ágyás káposzta, konyhakert és egy virágágy, kék, piros és sárga virágokkal. Körülbelül két tucat birka és néhány szarvasmarha legelészett a legelőn.

Eliza a kunyhóhoz vitte őket. Éppen be akart kopogni, amikor egy magas, szakállas ember jelent meg az ajtóban, meleg, kedves tekintettel nézve rájuk.

– Isten hozott, Eliza gyermekem! Kérlek, fáradjatok be! – mondta a férfi. – Azt hiszem, ez a mi ifjú párunk, akik az Úr áldását akarják kérni…

– Ő Louise – mutatta be a lányt Eliza –, és itt a vőlegénye, James Dunlap. Ő pedig Jacob Heatherington, a szénbánya főnöke. Ő lesz a tanú…

– Fáradjanak be, kérem! – szólt a szakállas ember. – A vőlegény és a menyasszony az asztal elé, kérem! Így jó lesz. Ti ketten mögéjük, kérlek… Nancy! A zsoltárral kezdjük!

A szoba homályos szegletében, a tűzhely mellett egy sötét ruhába öltözött nő állt fel a lócáról. Magas, derék asszony volt, haja a tarkóján kontyba csavarva. Szigorú arccal és szinte mozdulatlan ajkakkal, erős és átható hangján elkezdte énekelni a zsoltárt:

– „Urunk, Jézus, fordulj hozzánk, Szent Lelkedet ma töltsd ki ránk!”

A férfi az asztal mögé lépett, mély hangja kellemesen olvadt egybe az asszonyéval. Egy aranyozott, fekete könyv volt előtte. A Biblia.

Eliza finom szopránja félénken követte őket a zsoltár éneklésében. A második sor után Jacob is énekelni kezdett, amitől a lány boldog meghatottsággal pillantott rá.

– Imádkozzunk! – szólt a nagy ember, miután a zsoltárnak a végére értek. Lehajtotta fejét.

– Uram, te megteremtetted a férfit és a nőt szent céljaidra. Ezért most alázatosan könyörgünk tehozzád, mindannyiunk Atyjához, hogy áldd meg ezt az

ifjú férfit és ifjú nőt, hogy hosszú és boldog életük legyen, hogy Téged dicsőíthessenek minden cselekedetükkel. Ámen.

Aztán felvette a Bibliát, és az előtte álló két zavart, sápadt fiatal elé tartotta:

– Tegyétek a kezeteket a Szentírásra! – parancsolta. Azok remegő kézzel engedelmeskedtek.

– James, őszinte szívvel akarod-e az itt jelenlévő Luise-t nőül venni, hogy hites feleséged legyen, míg a halál tőle el nem választ?

– I… igen, uram… – hebegte Dunlap verejtékező homlokkal abban a szűk ingben, amit Massuiltól kapott kölcsön erre az alkalomra.

– Louise, őszinte szívvel akarsz-e hozzámenni ehhez a férfiúhoz, hogy hites urad legyen, míg a halál tőle el nem választ?

A lány nyelve azonban nem forgott, és Elizának meg kellett böknie hátulról, hogy kicsikarja belőle a szavakat.

– I… igen, persze… hogyne!

– A mi Urunk nevében ezennel férjjé és feleséggé nyilvánítlak benneteket – szólt zengő hangon a férfi. – Isten áldjon meg mindnyájatokat, és legyen veletek mindörökkön örökké!

– Van egy dollárja? – súgta Eliza Jacobnak. A fiú a zsebébe nyúlt, kotorászott egy darabig, míg meglelte. Előrelépett és odanyújtotta a testes embernek.

– Nagyon köszönjük, tisztelendő úr – mondta.

– Köszönöm, fiatalember – mondta a férfi, s elvette a pénzt. – De nem vagyok tiszteletes, csupán Isten szegény szolgája.

Majd az ifjú párhoz fordult, akik még mindig ott álltak megdermedve, mintha a földbe gyökerezett volna a lábuk .

– Ti ketten adjátok meg amott a feleségemnek, Nancynek a neveteket, szüleitek nevét, a születésetek időpontját és helyét, ha egyáltalán tudjátok, hogy elkészíthesse az írást! És örvendezzetek – tette hozzá a szakálla alatt mosolyogva – , már nem éltek bűnben.

– Ámen!– mondta hátul az asszony hangosan. – Ámen!

– Észrevettem, hogy ismeri a zsoltárt – mondta Eliza lefelé menet Jacobnak. – Hol tanulta?

– Természetesen a templomban – felelte az. – Még Durhamben.

– Miféle templom volt az?

– Metodista.

– Óh… nem hiszem, hogy van ilyesmi errefelé.

– Ha jól tudom, most már van egy Wheelingben – mondta Jacob –, miközben felemelt egy Eliza útját keresztező ágat, és ledobta a lejtőn. – Ideérkezésünk után vasárnaponként feljártunk a Rock Hill-i templomba – tette hozzá –, az anyám ragaszkodott hozzá. De az emberek valahogy kevélyek voltak… mi meg túlságosan újak … talán mások is, mint ők…

– Tudom. Ott fenn a farmerek régi telepesek. Nem igazán szeretik az újonnan jötteket, és… sok mindenben maradiak, mint például… miféle munkát szabad egy nőnek végezni és milyet nem, hogy megéljen…

Aztán kis idő múlva így folytatta:

– Úgy gondolják, hogy egy nő állhat térdig egy trágyagödörben, és lapátolhatja a bűzlő trágyát egész álló nap, mégis nő marad… de ebédlőt takarítani és a vendégeket kiszolgálni az asztalnál mocskos dolog… erkölcstelen vagy ilyesmi! Miért?

– Nem tudom – hárította el a kérdést Jacob. – A munka az munka, s hogy jól csinálja az ember vagy sem, nekem ez az egyetlen mérce. Végezzék azt akár irodában, konyhában, disznóólban vagy száz lábnyira a föld alatt… kit érdekel?

– Én is így érzem – szólt a lány –, de vannak mások… – Elnémult, és a befejezetlen mondat úgy lebegett a levegőben, mint a fáról letépett pókháló ezüstös fonala. Jacob várt néhány pillanatig, majd a maga szájíze szerint fejezte be:

– Mondja meg nekik, hogy fogjanak egy követ és ugorjanak a folyóba!

Jutalma egy erőtlen mosoly és egy hálás pillantás volt, és az, hogy utána hosszú, szótlan séta következett a fogadóig.

Kelsey aznap egymaga felelt a konyháért. Nem volt templomba járó, de mindenki tudta, hogy vasárnap soha nem szolgál fel szeszt, így az emberek békén hagyták vasárnaponként, kivéve, ha valaki enni akart. Eliza megállt a fogadónál, bement az anyjáért. A sült hús illatát már a zárt ajtón keresztül is érezni lehetett.

Kelsey hat személyre terítette meg az asztalt az üres ebédlőben, gyertyákkal, porcelánnal és ezüsttel. Eliza anyját az asztalfőhöz kísérte, maga pedig a másik végére ült, mintha ők volnának az ara apja és anyja, egy vidéki földesúr és úrnője.

Az ifjú pár igencsak meg volt lepve, de éhségük nagyobbnak bizonyult félénkségüknél, így mihelyt elmondták az asztali áldást, nekiestek a sült húsnak. Az asztalfőn ülő sápadt, beteg asszony minduntalan elérzékenyült, s amikor Kelsey köszöntőre emelte kristálypoharát, csillogó könnycsepp gördült beesett szeméből.

– Kívánok nektek hosszú, boldog életet! Igyunk a jövőtökre! Kívánom**…** – szeme az ifjú párról a szemben ülő sápadt asszonyra tévedt –, kívánom, hogy igaz legyen… ami annak tűnik…

Hangja cserbenhagyta, elcsuklott a feltörő érzelemtől. Kiitta a borát, letette a poharat és vett egy mély lélegzetet:

– Louise, James, itt maradhattok a kisszobában hátul, amíg fel tudjátok építeni a saját kunyhótokat. Egy külön szobában lakni mégis jobb, ha szükségszállás is, mint együtt mindenféle férfiakkal… az nem nőnek való élet. A fiatalembernek sem árt meg, ha reggelente innen sétál fel a bányába.

A varázs egyszeriben megtört, és az elharapott szavakon senki nem töprengett tovább. Később azonban, amikor Eliza kiment a pajtába felnyergelni anyjának az egyik lovat, hogy ne kelljen gyalogosan felmennie az ösvényen, Jacob követte, hogy segítsen neki:

– Mire gondolt Kelsey? Azt kívánja, bárcsak igaz lenne, ami annak tűnik?

– Anyám és ő egyszer jegyben jártak, nagyon régen, még Philadelphiában. Aztán történt valami, nem igazán tudom, mi… de bárcsak ne történt volna… ő több nekem, mint apa…

Valaki kijött, és a lány nem fejezte be. A súlyos léptek megálltak a pajta ajtajánál. Kelsey állt ott, és hunyorgott a fák közé bekúszó erőtlen őszi napfénytől.

– Jacob? Bent vagy?

– Igen.

– Valamit elfelejtettem közölni veled, öcsém – mondta –, az egyik fivéred itt járt, és téged keresett. Visszajöttek Galenából s az öreg Chuck Poorman özvegyétől bérelnek egy kunyhót odaát Poormanben. Úgy értem, Elizabethtownban, ahogy ma nevezik Andrew Wood elhunyt felesége után, legyen áldott az emléke…

10. fejezet

A nap útja még mindig felfelé ívelt, amikor Jacob a folyó mentén haladva elérte Elizabethtown első házát. Egy öregasszony épp krumplit ásott ki a kertben. Odament hozzá, és megkérdezte, hol találja Chuck Poorman özvegyét. A nénike rekedt hangon felelte:

– Már meg is találtad, édes fiam. Én vagyok az. És ha a családodat keresed, megleled őket feljebb, a lejtőn. Látod amott azt az öreg kunyhót a fák alatt? A temető alatt? Mi ketten építettük azt Mr. Poormannel nagyon-nagyon régen, amikor még tizennyolc éves voltam. Jó kis ház, annyit mondhatok. Ez volt az első, amit ezen a lejtőn építettek, ezért nagyon sokáig Poormannek hívták ezt a helyet a férjem és magam után. Hát igen. De az emberek gyorsan felejtenek és hálátlanok, úgy ám! Nemrég az a zöldfülű Wood, aki csak most költözött ide, Elizabethtownra változtatta a nevet, mert azt hiszi neki mindent szabad csak azért, mert pénze van, nekem meg nincs…

Az öregasszony ezzel visszatért a munkához, és még akkor is dolgozott, amikor Jacob már félúton járt a fák alatt megbúvó öreg kunyhó felé. Jóleső izgatottságot érzett belül, gyöngyöző örömöt, kedves, meleg várakozást, hogy újra láthatja a családját. Fivéreit, nővéreit, anyját és apját… Majdnem egy év telt el azóta, hogy elmentek, és hirtelen rájött, mennyire hiányoztak neki. Nagyszerű volna újra együtt lenni! Talán még együtt is dolgozhatnának, mint azelőtt! Abban a bányában bőséggel van hely jó munkásoknak, és rengeteg pénz jutna mindenkinek… Talán mindnyájan üzlettársakká válhatnának egyszer, saját földet vásárolhatnának, aztán egy nap saját bányájuk lehetne!

Olyan gyorsan kapaszkodott felfelé, hogy kifulladt, mire elérte a tölgyek között megbúvó öreg tanya füves udvarát. Mindanynyian kint üldögéltek a verandán. Egy kislány felpattant közülük, tett néhány gyors lépést feléje… Elizabeth volt, a kicsi Elizabeth…! Aztán anyja éles hangját hallotta. Azt nem

értette ugyan, hogy mit mondott, de úgy pattogott az a hang, mint az ostor, s a kis Elizabeth ettől kővé dermedt a lépcső tetején, nem moccant, nem futott hozzá, csak nézett tágra kerekedett szemeivel… Aztán hátat fordított, és visszarohant a hosszú lócához, leült Ed mellé, aki valami különös ok miatt ugyanolyan rémült kifejezéssel ült ott, mint a kishúga. A látványtól olyan érzése támadt, mintha egy jeges kéz markolt volna a szívébe. Mi történt? Mi folyik itt?

Sietve átment az udvaron a lépcsőig. Szíve hevesen vert. Talán csak attól, hogy ennyire igyekezett felfelé, talán valami mástól is. Amikor felért, még egy kicsit kapkodva a levegőt, így szólt:

– Apám… anyám… és ti mindannyian… Nagyon örülök, hogy láthatlak benneteket…

Valaki hiányzott. Végignézett az arcokon, és megkérdezte:

– Hol van Jane?

– Hozzáment Tomhoz! – bökte ki Elizabeth. – Ő…

– Jane is elhagyta a családunkat – szakította félbe Jacob anyja a kis Elizabethet. – Ahogyan te is. Az ember sohasem tudhatja, mi lesz a gyerekéből – tette hozzá keserű, vádló hangon. – Van, aki annyira önfejű, hogy úgy dobja el a szüleit, mint valami használt tárgyat, amire nincs szüksége többé.

Szavait csend követte. Jacob apja a falnak támaszkodott és csak nézte a langyos szeptemberi estét. A gyerekek a veranda padlóját borító kifakult szőnyeg virágmintájára szegezték a tekintetüket.

– Bejöhetek? – kérdezte Jacob a lépcső aljában, és a torka egyszeriben úgy kiszáradt, hogy alig tudta kiejteni a szavakat.

– Természetesen – felelte az apja –, van hely ezen a padon éppen elég. Kíváncsi vagyok, hány gyerekük volt Poormanéknek, hogy ekkora padra volt szükségük.

– Én csak azt tudom – tette hozzá az anyja fagyosan –, hogy a szegény pára ott lenn egyes egyedül él a házában. Nincs senki, akihez szólhatna.

Jacob felsétált a lépcsőn és leült a pad végére, Elizabeth mellé.

– Hogy vagy, húgocskám? – kérdezte halkan. – Nem is vagy már olyan kicsi, hallod-e? Vagy hat hüvelyknyit nőttél, talán többet is!

Elizabeth boldog, hálás mosollyal tekintett rá, aztán arcocskája újra kővé meredt, ahogy anyjára pillantott. John erőtlen mosollyal bátyja felé biccentett. Így tett Rebecca és Ed is. A többiek csak ültek ott komoran, a padlót bámulva.

– Nos, azt hallottam, hogy még mindig Finknek dolgozol – törte meg a csendet az apja.

– Igen – felelte Jacob buzgón –, de most már üzlettársak vagyunk… és úgy gondoltam, nagyszerű lenne, ha…

– Elszegődtünk ehhez a MacKee nevű hajóácshoz, mert szénbányát nyitott odaát Kirkwoodban – szakította félbe hűvösen az apja. – Van ott egy jó szénfal a felszínen, de biztos vagyok benne, hogy találunk jobbat is, ami közelebb van a

folyóhoz. Addig John és Ralph a dokkoknál dolgozik MacKee-nek, hogy a családnak legyen mit ennie…

– Jó fiúk – jegyezte meg Jacob anyja élesen. – Ők tudják, mi a kötelességük a családdal szemben.

A beszélgetés elakadt, és nem is indult újra. Némán ültek a hosszú lócán, míg rájuk borult az est.

– Jobb, ha megyek – szólt Jacob egy idő múlva, és mintha valami a torkát fojtogatta volna –, hamarosan besötétedik…

– Egyre rövidebbek a nappalok – jelentette ki az apja érzéketlenül.

– Ahogy az életünk is, a Jóisten akaratából – tette hozzá sóhajtva az anyja.

– Jó éjszakát!

– Jó éjszakát…

– Jó éjszakát… jó éjszakát… jó éjszakát… – visszhangozták testvérei tompán, gépiesen.

Ahogy a lejtőn haladt lefelé, különös űrt érzett a lelkében, mintha örökre elvesztett volna valamit, amire soha többé nem tud már rátalálni, mert hogyan is találhatna meg az ember olyasmit, amiről nem tudja, hogy létezett-e egyáltalán?

11. fejezet

– Hallod-e, Jacob – szólt a portugál fickó az ötödik napon, amikor a sötétben lefelé jöttek a bányából –, ha meg akarod ölni magad, az a te dolgod, de én sokáig akarok élni! Úgyhogy vagy lassabban dolgozunk holnaptól, vagy kilépek! Úgy ám!

– No – felelte Jacob, és a másik nem igazán tudta, hogy mosolyog-e, vagy a homlokát ráncolja. – Mondok én neked valamit. Te is a magad útját járod, én is a magamét. Érthető, nem? Ha akarod, csak hagyj itt és nincs harag! Szeretek egyedül dolgozni, egyedül élni és egyedül meghalni.

Október első hetében az *Eliza* újra arra járt, felvett egy rakomány szenet, és elment. Jacob részesedése az utolsó szállítmányból már 372 dollárra rúgott.

– Elégedett vagy? – tudakolta Fink.

A fiú vállat vont:

– Miért ne lennék? Ha így haladunk, hamarosan saját földet vásárolhatok, és saját bányát nyithatok. Akkor végre majd egyedül fogok dolgozni a saját tempómban, és nem kell elviselnem azt a sok semmirekellő csavargót, akit a maga wheelingi irodája rám szabadít.

Fink Jacob arcát fürkészte.

– Komolyan saját földet akarsz venni?

A fiú megint vállat vont:

– Egy napon. De ne féljen, időben szólok majd.

Mosolygott, és Fink visszamosolygott rá.

– El is várom!

Amikor legközelebb Fink a feleségével újra partra szállt, már november vége felé járt, és esett. Érezhető volt a feszültség köztük. Jacob behívta őket a kunyhóba. Ezúttal 340 dollárt kapott. Miután elrendezték az üzleti dolgokat, Eliza Fink körbenézett a kunyhóban és megjegyezte:

– Szép lett az otthona, Jacob. Szereti?

– Bizony szeretem, asszonyom – válaszolta a fiú.

– Örülök, hogy megépítettük neked – mondta John félre nem érthető célzással. – Megérdemled, Jacob. Jó ember vagy. Olyan, akiben meg lehet bízni. Kevés az ilyen…!

Aztán hirtelen felkelt az asztaltól, az ablakhoz lépett, kinézett az esőbe, és így szólt:

– Úgy döntöttem, idén már nem jövök vissza. Sokkal több pénzt kereshetek azzal, ha cukrot és melaszt szállítok fel St. Louis-ba, ott megrakom a hajót prémmel és bőrrel, aztán eladom New Orleansban, ahol a szőrme ára magas. Szerintem hatszor is fordulhatnék a télen New Orleans és St. Louise között. Úgy tudom, hogy a Mississippi nem fagy be.

Megfordult és Jacobra nézett, aki még mindig csendben ült az asztalnál Eliza mellett. Úgy tűnt, az asszony zavarban van, a padlót bámulta.

– Nos, Jacob, mit szólsz?

– Sok szerencsét!

Az asszony felnézett, és tekintete találkozott az uráéval. A férfi idegesen megköszörülte a torkát.

– Azt hiszem, nem értettél meg egészen – mondta. – Nem viszek több szenet, legalábbis tavaszig nem.

– Értem én – bólintott Jacob. – Hogyan is vihetne, ha nem jár erre?

Fink újra megköszörülte a torkát.

– De gondoskodom arról, hogy találjak valakit, aki felvásárolja a szenet, ne aggódj!

– Nem aggódom én – nézett rá Jacob meglepve –, miért aggódnék? Az itteni szén első osztályú. Ha magának nincs rá szüksége, majd elviszi más. Kiveszem a részem, és megtartom a többit, amíg visszajön…

A Fink házaspár újra pillantást váltott.

– Mondd meg neki, mit határoztunk! – sürgette Eliza Fink az urát.

A férfi visszajött az ablaktól, és Jacob vállára tette a kezét.

– Jacob, barátom – szólt ünnepélyesen –, te kivételes ember vagy. Nemcsak jó munkás, becsületes üzlettárs, de jó barát is. Úgy határoztunk, hogy teljes jogú üzlettársnak teszünk meg a bányában.

Egy pillanatra megállt, aztán a szavakat óvatosan latolgatva így szólt:

– Fele-fele. Mindenért te felelsz, állsz minden költséget, levonsz minden egyes pennyt, amit a szénért kapott pénzből elköltesz, és ami marad, annak a fele a tiéd, a fele pedig az enyém. Amikor visszatérek, elszámolunk. Mit szólsz?

Jacob nem mutatott elragadtatást, de méltatlankodás sem látszott rajta. Csak ült ott, bólintott, és így szólt:

– Nekem megfelel, ha magának jó!

Mikor az *Eliza* eltűnt a folyó kanyarulatában, Jacob az egyetlen fizetett munkásához, James Massuilhoz fordult:

– Mass, mára szabadnapot kapsz, azt csinálsz, amit akarsz. Én bemegyek a városba…

– Veled mehetek?

– Miért is ne?

Dél felé járt, amikor Cunningham átvitte őket a folyón. Az eső éppen elállt, de a fellegek még mindig súlyosan hömpölyögtek a völgy felett, mint holmi tömött dunnák, melyek fennakadtak a fák koronáján és a sziklás hegygerincen. A folyó sötét volt és mogorva, a hűvös északi szél felkorbácsolta a hullámokat.

Amikor visszatértek, megint esett, hideg és barátságtalan permet homályosította el a világot. Mindketten eláztak, akár a hajtásból visszatért vadászkutyák, s ahogy partra szálltak, betértek Kelsey fogadójába, hogy megszárítkozzanak, és egyenek egy-két falatot. Csupán négy hangoskodó, csuromvizes favágó téblábolt a kocsmában, Kelsey a szokott helyén üldögélt a söntésben, Louise pedig ki-be szaladgált a konyha és az ebédlő között.

– Mi lett Jamesszel? – kérdezte Massuil a lányt. – Nem jött egész héten!

– Mostanában Mr. Kelseynek dolgozik – suttogta Louise –, tűzifának valót vág ki télire… ugyanannyit kap, egy dollárt egy napra…

Jacob benézett a konyhába, de Eliza nem volt ott.

– Mr. Kelsey felküldte, hogy az anyjával legyen – mondta Louise –, kettőnknek nem volt itt elég tennivaló.

– Finktől tudom, hogy teljes jogú társává tett – mondta később Kelsey Jacobnak. – Szerintem ez volt a legokosabb dolog, amit tehetett. Én is segíthetek neked vevőket szerezni a szénre, ha akarod.

– Igazán lekötelezne – felelte Jacob. – Minél több a vevő, annál jobb az ár!

– Gondolsz valakire?

– Már beszéltem pár emberrel lenn a dokkoknál. A gőzösöknek mindig szükségük van szénre, és úgy tudom nincs sok bánya errefelé. Legalábbis innen lefelé egy sem… Épp most találtam egy festőt Wheelingben, aki csinál nekem két nagy táblát, az egyik a parton lesz, szemben a dokkokkal, és ez áll majd rajta: Gőzösök! Kiváló szén kapható két mérfölddel lejjebb! A másik a mi dokkunk mellé kerül, és annyi áll majd rajta, hogy: Első osztályú szén eladó! Minden egyes betű két láb hosszú lesz és vastag, mint a karom, hogy a kapitányok már messziről elolvashassák.

Kelsey ránézett, és kisvártatva így szólt:

– Öcsém, amikor először megláttalak, azt mondtam, ez a fickó még viszi valamire! Megvan hozzá a maga esze. Azt hiszem, igazam volt.

Három nappal később Jacob visszament Wheelingbe, de félúton, amikor átkelt a révvel, így szólt Cunninghamhez:

– H. B., ne várjon meg! Valahogy csak visszajutok majd a vízen, mert amit hozok, az olyan nagy lesz, hogy nem a hátamon cipelem ám!

Úgy két órával később látták, hogy Jacob úszik lefelé egy öreg csónakban, amit három dollárért vett, és tényleg volt előtte valami nagy. Integetett, Cunningham és James Dunlap visszaintegettek a partról, ahol ládákat és hordókat pakoltak ki Kelseynek. Később valaki azt mesélte a fogadóban, hogy pont szemben a dokkokkal máris áll egy hatalmas, új tábla, amire az van írva, hogy két mérfölddel lentebb szén kapható. Kelsey csettintett az ujjával, és azt mondta:

– Hej, ez a fickó! Ember a talpán, én mondom nektek!

Akkorra már lenn a folyóparton, a révnél óriási fekete betűkkel egy másik hatalmas tölgyfa oszlopra szögezett tábla is hirdette az eladó szenet.

Két nappal később, kora délután egy nagy, fehér, emeletes hajó úszott lefelé a folyón. December első napján az idő száraz volt és hideg. A bánya körül a lejtőn csupán néhány tölgyfán maradt még pár megbarnult levél. A hatalmas gőzös lelassított a folyó közepén, és orrát a part felé fordította. Megfújta a kürtöt.

Jacob és a portugál fickó még javában dolgoztak, amikor meghallották a kürtöt. Massuil vette észre elsőként a nagy gőzhajót.

– Hé, Jacob! Nézd csak, mi jön itten!

Jacob lesietett a lejtőn. Épp akkor ért a dokkhoz, amikor a *Washington* horgonyt vetett, és három matróz hosszú kötelekkel a partra ugrott, hogy a nagy kétszintes hajót közelebb vontassák a parthoz, a csúszda alá. A fedélzeten utasok bámészkodtak, a férfiak szőrmebundában, a nők cifra ruhákban, és kíváncsian figyelték a műveletet.

– A nevem Henry Shreeve kapitány! – kiáltotta a termetes, ősz hajú, fehér szakállú, aranysujtásos egyenruhába öltözött férfi a hajóhídról. – Hat tonna első osztályú szénre van szükségem. Mit kér érte?

– Tizenöt tonnánként! – kiabálta vissza Jacob.

– Van csurgód a csúszdához?

Jacobnak tátva maradt a szája.

– Miféle csurgó, uram?

– Az ördögbe! – mordult fel Shreeve kapitány a parancsnoki hídon – Ti szárazföldi patkányok nem tudjátok megkülönböztetni a fejet a lábtól! Jennings! Doudley! Hozzátok ki azt az istenverte csurgót a középső fedélzetről, de sietve ám! Csak az időnket vesztegetjük!

Két embere már hozta is szaporán a csurgót, mely úgy nézett ki, mint egy furcsa, hosszú fémcső, ami az egyik végén kiszélesedett, mint egy tölcsér, a másikon pedig szűk volt, mint a madár csőre. A tölcsérszerű végét pillanatok alatt a csúszdához illesztették, a másik vége pedig eltűnt egy lyukban a fedélzet alatt.

– Hadd jöjjön! – rendelkezett a kapitány.

Jacob felemelte a kezét, mire fent a bányában Massuil kezdte rálapátolni a halomba rakott szenet a csúszdára. Hamarosan nagy robajjal ömlött a csurgóba, amitől a szerkezet csattogott, rázkódott, zakatolt. Valaki lent kiáltott:

– Állítsd meg!

Jacob intett, s a zaj megszűnt. A két ember kihúzta a tölcsér csőrét, és átvitte a következő nyíláshoz, de közben néhány szem fekete szén a tiszta fedélzetre pottyant.

– Mondtam már, hogy rázzátok meg egy kicsit, amikor kiveszitek, ti ostoba fajankók! – üvöltötte posztjáról a kapitány. – A rakodás után öt perccel pedig ragyogjon a fedélzet is úgy, mint a tükör! Megértettétek? Te ott fent, küldd már azt a szenet, nem kirándulni jöttünk!

Miután a második tartály is megtelt, az emberek kimosták a csurgót a vízben, és visszavitték a hajó gyomrába. A kapitány kilencven dollárt fizetett Jacobnak, és így szólt:

– Mindegyik tartályba három tonna szén fér, két üres tartályt töltöttünk meg, az hat tonna. Jó minőségű, azt innen is láttam. Szépen fénylik. Sosem veszek olyan szenet, ami nem fénylik. De legközelebb legyen saját csurgód, érted? Az enyémet csak vészhelyzetben használom. Legközelebb, amikor meghallod a kürtömet, gondoskodj arról, hogy a csurgó felszerelve várjon. Nem szeretem az időt fecsérelni. Megértettél?

– Igen, uram.

Jacob még aznap újra elment Wheelingbe, és Bell hajóépítő telepén rendelt a széncsúszdájához egy csurgót. Egy héttel később James Massuillal különös szerkezetet vonszoltak haza a csónakjukban. Mire végre felszerelték a tölcsért úgy, ahogy azt Bell mondta, kezük meggémberedett a hidegtől. Két nappal később havazni kezdett.

12. fejezet

A tél komisz hóviharral köszöntött be, később erősen fagyott. Amikor Jacob és James Massuil átmerészkedett a hegyeken Kelsey fogadójába élelemért, a hó már térdig ért. Az egész völgy egyetlen nagy hómezőként fehérlett, az ösvénynek nyoma veszett. Fárasztó és nehézkes volt a mély hóban gázolni. Egyedül Davisék és Rodeferék behavazott kunyhói igazították őket útba.

Meglepetésükre Kelsey azt jósolta, hogy enyhe telük lesz.

– Amikor így kezdődik, lefogadhatjátok bármibe, hogy latyakos és esős lesz a tél. Jobb, ha ügyeltek a jégre, és feltöltitek időben a vermeket, mert ha sokáig vártok, a végén meglehet, hogy nyárra nem lesz jegetek!

Igaza lett. A karácsony előtti héten feltámadt a déli szél, és súlyos, alacsonyan szálló esőfellegeket kergetett az égre, melyek fennakadtak a hegycsúcsokon, és hosszú ideig ott is maradtak. Esni kezdett, a folyó megduzzadt, a patak

kristálytiszta, iható vize sárgává változott. Napok alatt eltűnt a hó. A híd és a Davis-tanya közti terület egy összefüggő, hosszú sártengerré változott. Helyenként a latyak tavakban gyűlt össze a part mentén, s elárasztott jó néhány hold kukoricaföldet és legelőt.

A szakadatlan esőzés és az áradás ellenére a folyami hajók továbbra is közlekedtek. Útban Pittsburgh felé, a karácsonyt megelőző napon Shreeve kapitány is újra eljött a *Washington*nal. Megfújta a kürtöt, és kivetette a hágcsókat a széncsúszda alatt.

– Látom, van már csurgód! – kiáltott Jacobnak. – Szeretem az olyan fickókat, akik megszívlelik az okos tanácsot. A te szened a legjobb, amit valaha vettem, és jól tennéd, ha mindig tartalékolnál nekem belőle, különben még tengerészátkot szórok rád!

A *Washington* alig hagyta el a dokkot, amikor egy *Augustina* nevű gőzös horganyzott le. Tele volt rakománnyal és délnek tartott. Egy vízhatlan kabátba burkolózott férfi kiáltott oda Jacobnak a fedélzetről, aki az esőben ácsorgott kabát nélkül, bőrig ázva.

– Mit kérsz az ócska szenedért?

– Olyat nem árulok – vágott vissza Jacob. – Rossz helyre jött – és elindult a kunyhó felé.

– Hé! Állj meg, te szárazföldi patkány! – mennydörögte utána a viharkabátos fickó. Nem érted a tréfát? Mennyi hát az ára?

– Tizenöt dollár tonnája – válaszolt Jacob.

– Tizenöt dollár? Ennyiért New Orleansban is vehetek szenet!

– Akkor menjen, és vegyen ott!

Jacob faképnél hagyta, és nyugodtan folytatta az útját. A férfi ekkor megszólaltatta a hajókürtöt.

– Mindig ilyen paprikás hangulatban vagy? – kérdezte Jacobot, amikor az vonakodva visszatért a dokkhoz.

– Csak amikor esik!

A férfi nevetett, de úgy hangzott, mintha röfögne.

– Rendben van, adj három tonnát! De honnan tudjam, hogy nem versz át?

– És én honnan tudjam, hogy maga nem ver át engem? – adta vissza Jacob a sértést. – Lehet, hogy a tartályba több fér, mint három tonna!

– Egy ilyen teknő tartályába sosem fér háromnál több – morogta a férfi. – Nem tudtad? Néha azt kívánom, bárcsak…

Jacob felcsatolta a csurgót, és intett Massuilnak, hogy engedje le a szenet.

– Tetszik a merszed, barátocskám – szólt a kapitány, miután odaadta neki a pénzt, és egy üveget húzott elő a zsebéből. A nevem McMahen. Húzd meg, fiú, hiszen olyan vagy, mint egy ázott ürge!

– A nevem Heatherington, és örvendek a találkozásnak – felelt Jacob, miközben zsebre vágta a pénzt –, és köszönöm, de nem iszom.

A férfi hitetlenkedve bámult rá.

– Nem iszol? Bányász vagy, és nem iszol? Prédikátornak készülsz, vagy mi?

Jacob rávigyorgott.

– Dehogy! Csak egy olyan szénbányász vagyok, aki nem szereti az italt, s ha nem szeretem, hát nem is iszom, ennyi az egész…

Estig a zsebében tartotta a pénzt. Miután megvacsoráztak, és Massuil visszament a szálláshelyére, Jacob hátrament a melléképületbe, felemelte a küszöbül szolgáló nagy, lapos követ, szétkaparta alatta a nedves földet és a lyukból két zsírosbödönt húzott elő. Az egyiknek egy nagy F betű volt az oldalára vésve, a másikra semmi. A pénzt elosztotta a két bödön között, majd mindkettőt visszatette a rejtekhelyre.

Jacob könyvelése egyszerű és biztos volt. Tévedéstől nem kellett tartania: a szénért kapott pénzt mindig egyenlően osztotta szét a két bödönben. Ha pedig fizetnie kellett, például a csurgóért vagy amikor Massuil bérét adta ki, a pénz egyik felét az egyik, a másikat a másik bödönből vette ki. Ha ennivalót vettek, a sajátját és Massuilénak a felét a maga bödönéből fizette, a másik felét meg abból vette ki, amelyiknek az oldalára az F betű volt vésve. Ami a rejtekhelyet illeti, a melléképület biztonságosabbnak tűnt, mint a kunyhó.

Másnap reggel Jacob ünneplőbe öltözött. Már éjszaka elállt az eső, a levegőben a tavasz illata érződött. Minden lucskos volt és sáros, a McMahon túlpartján víz borította a mezőket is. A két tanya olyan volt, mint két sziget a messzeségben. Vadkacsarajok kutattak élelem után az elárasztott kukoricaföldeken.

– Hé, Mass, boldog karácsonyt! – köszöntötte a portugált, aki reggelizni jött át. – Átmegyek Kelseyhez. Velem tartasz?

– Átgázolni ezen a hatalmas vízen? – nézett rá undorodva. – Nincs az a pénz!

– És a ladik?

– Miféle ladik?

– A mi ladikunk. Ami a révnél van kikötve!

– Szóval az a ladik. Hát… megpróbálhatjuk…

Az egyetlen kérdés az volt, hogy a McMahon torkolatánál hogyan jutnak át az erős sodráson. Onnantól kezdve a kis ladik könnyedén siklott át a mezőket elárasztó sekély vízen. Mindössze annyit kellett tenniük, hogy a rudakkal tolják. Az Indián-zúgó torkolatánál ki kellett kötniük a csónakot egy fűzfához. Otthagyták, mert a túlpartot nem lepte már el a víz, és a part mentén árral szemben feltolni a csónakot túl sok időt igényelt volna. Kelsey fogadójáig már úgysem volt több, mint fél mérföld.

– Én majd bordát eszem – ábrándozott Massuil, amint a fogadó felé haladtak. – Talán még egy marhaszeletet is, mit szólsz? Végtére is karácsony csak egyszer van egy évben! Te mit fogsz kérni?

– Nem is tudom – felelte Jacob csendesen. – Megnézem, Mrs. Armstrong ott van-e, vagy fent a kunyhóban. Tavaly náluk voltam karácsonykor. Felolvasott a Szentírásból, tudod… az tetszett nekem.

– Igen – mondta Massuil –, tudom, mire gondolsz. Amikor kisfiú voltam, az anyám engem is elvitt a templomba. Szerettem vele templomba járni, s mindig azt kívántam, bárcsak az apám is velünk lehetne, mert a többi fiú mind az apjával járt a templomba. De én az apámat sohasem ismertem. Egyébként sem jött volna el velünk…– tette hozzá. – Kalóz volt.

A kihalt fogadóban csupán Kelsey üldögélt egy üveg whiskyvel a kandallója mellett. Louise és férje a konyhában tettek-vettek.

– Nincs jól, egyáltalán nincs jól – sóhajtott Kelsey –, úgy értem, Mrs. Armstrong. Bárcsak rá tudnám beszélni a wheelingi kórházra. Két jó doktor is van ott, akik kiválóan értenek a betegekhez. Mi volna, ha te megpróbálnád, öcsém? Téged nagyon nagyra tart, és a lánya is… nos, James fiam – fordult Massuilhoz –, mit szólnál ahhoz, ha innánk egy karácsonyi italt, aztán ennénk valami jóféle disznóhúst ebédre azzal a turbékoló gerlicepárral? A ház kontójára!

– Efféle ajánlatot nehéz visszautasítani – vigyorgott a kis portugál, és máris az üvegért nyúlt, amit Kelsey odatolt elé az asztalon.

Az eget könnyű, selymes felhők takarták, de nem esett. A fákról csöpögött még a ráhullott eső, és a sziklákról is szivárgott a víz. A kunyhóhoz vezető ösvény csúszós volt, alatta a patak morajlott, habzott, és dühösen csapkodta a sziklákat.

A nagy, sárga kutya vakkantott egyet, leugrott a verandáról, odaszaladt a fiúhoz, aztán megállt, és csóválni kezdte a farkát.

– Emlékszel rám, mi?

Jacob megpaskolta a kutya fejét, és fellépett a verandára. Nyílt az ajtó, és ott állt a lány. Arca sápadt volt és gondterhelt.

– Boldog karácsonyt!

– Boldog karácsonyt…

A fiú egy apró, papírba csomagolt tárgyat húzott elő a zsebéből.

– Ezt magának hoztam.

A lány elvette és kibontotta. Egy kis fanyelű tükör volt.

– Köszönöm, Jacob… maga mindig gondol rám!

– Csak egy kis apróság.

Pár pillanatig álltak ott, és nézték egymást.

– Bejön? Látja az ablakpárkányt? A váza, amit tavaly hozott nekem… a barka benne épp most fog kirügyezni!

A konyha üres volt és sötét. Az asztal, a székek… szép rendben, mint egy olyan házban, ahol egyedül laknak.

– Jöjjön – intett a lány a fejével a belső szoba felé.

Az asszony az ágyban feküdt, sötét, nehéz takaróval volt bebugyolálva egészen az álláig. Arca fehér és beesett volt, szeme betegesen fénylett.

– Boldog karácsonyt, Jacob! – mondta halk, erőtlen hangján, mely úgy remegett, mint egy ijedt pillangó verdeső szárnya. – Kedves magától, hogy eljött. Éppen most kezdtük el az istentiszteletet. Kérem, üljön le! Eliza, mutass neki egy széket!

A fiú az ágy lábánál ült, míg Eliza Jézusról olvasott a Bibliából. A lány széke az ablaknál volt, hogy jobban lásson, és ahogy a könyv fölé hajolt, egy apró, aranyszínű tincs rakoncátlanul kiszabadult a kontyból, a homlokába lógott, és olyan elragadóvá tette kedves arcát, hogy a fiú nem tudta levenni róla a szemét. Hallotta ugyan a szavakat, de úgy érezte, csak annak van értelme, amit a szeme fog fel.

Egy idő után, – lehetett egy óra vagy pár perc csupán –, a kutya ugatni kezdett odakint. A lány felemelte a fejét, kinézett az ablakon, és becsukta ölében a könyvet.

Az asszony lehunyta a szemét, és arcán halovány mosoly jelent meg, amikor felsóhajtott:

– Áldja meg az Isten… karácsonyi ebédet küld nekünk..!

Eliza felkelt. Louise lépett be, kezében szalvétával letakart tálca.

– Boldog karácsonyt mindenkinek! – mondta vidáman.– Ünnepi ebédet hoztam nektek!

De nemcsak sülthús-szeletek, krumpli és szósz volt a tálcán, hanem egy boríték is. Nem volt leragasztva, és nem volt ráírva semmi. Eliza odavitte anyjának, majd kijött, hogy elővegyen néhány tányért az ebédhez. Hirtelen elfojtott zokogás hallatszott a szomszéd szobából. Eliza, mielőtt bement volna, ujját felemelve kérte Jacobot, hogy ne kövesse. Csendes beszéd szűrődött ki, majd megint zokogás. Aztán a lány kijött, kezében a fehér borítékkal. Szeme tele volt könnyel. Szó nélkül odanyújtotta a fiúnak, és könnyeit törölgetve elfordult. Jacob belepillantott, és öt darab százdollárost látott benne, és egy fehér papírlapot, amire nagy, kusza betűkkel néhány szó volt írva. Eliza felolvasta neki az üzenetet: „A legjobb doktorokra és a legjobb kórházra, soha el nem múló szeretettel!”

Később, amikor Jacob menni készült, kint a verandán a lány odaadta neki a borítékot. Az öt százdolláros bankó még mindig benne volt, a levél azonban hiányzott.

– Anyám azt akarja, hogy ezt vigye vissza Mr. Kelseynek – suttogta Eliza –, és mondja meg neki, hogy köszöni a jóságát, és hálás a nagylelkűségéért, de az ő egyetlen orvosa és kórháza Isten szava. Meg tudja ezt mondani neki?

– Megpróbálhatom…

Hideg szél zörgette a faleveleket, és a felhők lassan felszakadoztak a gerincen. Ott egy keskeny sávban már látszott a kék ég.

Jacob visszavitte a borítékot Kelseynek, és igyekezett az üzenetet is pontosan elmondani. Kint beszélgettek a pajta ajtaja előtt. Dunlap szénát vetett a lovaknak, Massuil segített neki az abrakolásban. Kelsey csak állt meggörnyedve, kezében a

borítékkal, lehajtott fejjel, és annyira szomorú volt, hogy egészen belesápadt. Aztán néhányszor bólintott és felsóhajtott:

– Igen, igen, tudom – motyogta. Hangja fáradt volt és rekedt. – Annyiszor hallottam már… Megfordult és Jacobra nézett:

– Szerinted van Isten?

– Hát – motyogta Jacob zavartan a váratlan kérdés hallatán. – Azt hiszem, van…

– Akkor mondd meg nekem – kezdte fojtott hangon olyan közel hajolva a fiúhoz, hogy érezte leheletében a whiskyt –, mondd meg nekem, hogyan lehet az, hogy ez az Isten, aki az emberek szerint jóságos és igazságos, engedi, hogy egy ilyen asszony szenvedjen? Hogyan lehet, a keservit!

Különös tél volt abban az évben. Karácsony után kicsit fagyott, de még nem volt annyira hideg, hogy jeget vágjanak a jégvermek feltöltésére. Aztán január közepén olyan balzsamos meleg jött, hogy Davisék háza mögött mind a hat barackfa kivirágzott tőle. A déli lejtőkön néhány juhar is megbolondult, és vörösbe váltott. Néhány napra rá jeges szél söpört végig észak felől, s minden lefagyott. Február első hetében a part mentén a jég végre elég vastag lett, ezért mindenki sietett, hogy telirakja a vermét.

A gőzhajók továbbra is egyfolytában tülköltek, és egész télen kavarták a Nagy-folyó vizét. Jacobnak rengeteget kellett dolgoznia, hogy vevőinek jusson elég szén. Fel kellett bérelnie még két embert Massuil mellé. Bob Torbet, egy farmer fia a hegyeken túlról jött, míg Richard Hawkins Wheelingből. Mivel jó munkások voltak mindhárman, Jacob felemelte fizetésüket napi egy dollárról egy húszra.

Valamikor március közepén Finkék is visszatértek az *Eliza* fedélzetén. Jó kedvük volt. Az északi prémvadászoktól vásárolt prém jelentős nyereséget hozott New Orleansban. A wheelingi piacra siettek cukorral és melasszal megrakodva, de megálltak, hogy megnézzék a bányát.

– Jó, hogy végre jöttek – mondta Jacob az üzlettársának –, ki kell ürítenie a bödönt!

– Miről beszélsz? – kérdezte Fink értetlenül.

– Hát a részéről – jött a válasz. – Csak üljenek le odabent, egy perc múlva én is itt vagyok.

Hideg eső szitált, így Finkék örömmel fogadtak szót. Annyi idejük volt csupán, hogy leüljenek az asztalhoz, Jacob máris visszatért. Nála volt a zsírosbödön, aminek az oldalán az F betű állt.

– Itt van – mondta – mindennek a fele, amit eladtam, és levonva a költségek fele.

– Mennyi?

Jacob vállat vont.

– Nem tudom. Csak beleraktam a nevével megjelölt bödönbe a szénért kapott pénz felét, s mindig kivettem a felét annak, amit fizetnem kellett munkára, fára, meg olyan dolgokra, mint a csurgó, amit azért rendeltem, hogy kedvében járjak a gőzösöknek, no meg a táblákra, amiket felállítottam…

John Fink jóízűt nevetett és fejét csóválta.

– Ez a legfurcsább könyvelési módszer, amit valaha láttam! – kiáltotta. – Mit szólsz, Eliza? Meg kell hagyni, jól kifundáltad, öcsém! Papírokat írogatni? Mit számít az? Az számít, ami ebben a bödönben van!

Felesége úgy látszott, nem mindenben ért egyet vele, de egy mukkot sem szólt. Fink kinyitotta az edényt, s tartalmát az asztalra öntötte.

– Ejha! – szólt elégedetten. – Jó sok pénz van benne. Kezdjünk csak számolni, Eliza!

Összesen 868 dollár és 50 cent volt az asztalon.

– Nem rossz, Jacob, egyáltalán nem rossz – mondta Fink vigyorogva, amikor zsebre vágta a pénzt. – Hány embered dolgozik itt?

– Egész télen csak ketten voltunk. Úgy egy hónappal ezelőtt viszont szereznem kellett még kettőt. Egyre több gőzös áll meg itt…

– Mit fizetnek?

– Tizenötöt egy tonnáért.

– Tizenötöt? Ennyiért árulják odalenn New Orleansban is!

– Én is ezt mondtam nekik – húzta ki magát Jacob büszkén. – Ha ugyanezt az árat ott lenn akarják kifizetni, nekem mindegy!

Finkék nevettek, nagyokat bólogattak, és hamarosan ismét útra keltek. Öt nappal később azonban visszatértek, hogy megrakodjanak szénnel.

– Bell épít nekünk egy uszályt – mondta Fink. – Az majd magától lecsorog a sodrással, felfelé jövet meg az Eliza visszatolja. Nyolcvan tonna kell, hogy megtöltsük. A wheelingi iroda annyi munkást fog küldeni neked, amennyi csak kell!

– Nincs szükségem azokra a csavargókra – tiltakozott Jacob. – Csak a fejem fáj miattuk, és az időt fecsérlem!

– Ide hallgass, Jacob – szólt Fink, és a hangja komoly lett –, te keményen dolgozol, és becsületes ember vagy. De nem tudod, mi folyik a világban. Az ipar terjeszkedik. Hamarosan annyi gyár lesz itt a folyó mentén, hogy azt el sem tudod képzelni. Hosszú kéményeikből füstöt eregetnek majd, és mindnek szénre lesz szüksége. Persze továbbra is én akarom ellátni őket, mielőtt valaki más beszáll, s elviszi előlünk az üzletet. Már nyílik egy új bánya fent, Kirkwoodban. Úgy tudom, apád fogja irányítani… Fel kell vennünk a kesztyűt, ha versenyben akarunk maradni. Olyan világ van, hogy holló a hollónak is kivájja a szemét!

Jacobnak ezúttal el kellett ismernie, hogy Finknek igaza van. Az utóbbi időben nem múlt el úgy hét, hogy valaki ne állt volna meg a dokknál, és ne akart

volna szenet venni. Mariettában már fel is épült egy gyár, Cincinattiben pedig kettő. Mindegyik szenet akart, sokat és olcsón.

Aztán az egyik áprilisi napon, amikor Jacob és emberei fönn ültek a nagy lapos sziklán, és ebédjükhöz láttak, valami furcsa dologra lettek figyelmesek. Davisék mezején, épp a McMahon partján, három ember cölöpöket vert le, és egy hosszú kötelet húzogattak maguk után.

– Valamit mérnek! – mondta Richard Hawkins, aki már dolgozott a földmérőknél.

Később, délután újabb három ember jelent meg. Végül Jacob leszalasztotta Hawkinst, hogy tudja meg, mi folyik ott. A fiú izgatottan tért vissza.

– Davis elad néhány telket – mondta kifulladva. – Kimért egy utcát az ösvénytől a folyóig, és a földsáv mindkét oldalán telkeket mér ki, egyenként százötvenszer kétszáz láb nagyságúakat. Három egymás mellett lévőt már el is adott közülük.

– Ki veszi meg azokat itt, a semmi közepén – kérdezte Torbet.

– A két Wallace fivér vett egyet-egyet, a harmadikat pedig James Dunlap, aki most Kelseynek dolgozik. Régebben ő is a bányában volt, ha jól tudom… és Davis szerint nem a semmi közepén lesz – tette hozzá. – Már ki is rakott egy táblát a most kimért utcának a sarkára. Az áll rajta, hogy „Bel Air”, s ugyanolyan, mint amilyen a tanyája előtt áll. Szerinte hamarosan egy igazi nagyváros épül ezen a helyen, mert az emberek sáska módjára vándorolnak ide keletről…

Két héttel később John és Robert Wallace kétlovas szekéren hordta le a fát a domboldalról. A fát Davistől vették, a lovakat is tőle bérelték. Nekiláttak az első ház összeácsolásához. Az ifjú James Dunlap velük dolgozott egész nap, mert megegyeztek, hogy az első Wallace-kunyhó elkészülte után segítenek neki megépíteni a sajátját. Mindkét Wallace fivér agglegény volt, egy kis kunyhó egyelőre elégnek bizonyult kettejüknek. Ezután Richard Hawkinsnak is meglett a saját telke, épp Wallace-ékkal szemben a sarkon, ahol az ösvény találkozott az új utcával, a szomszédos telket pedig Bob Torbet vette meg. Aztán egy vasárnap este, amikor Jacob hazatért a Whisky-zúgóról, Massuil jelent meg, arcán szégyenlős vigyorral.

– Főnök – mondta –, azt hiszem, most már egész életemben neked fogok dolgozni. Vettem magamnak én is egy telket a folyó partján!

– Miért a folyó partján? Nem láttad talán, amikor mindent elárasztott?

– Szeretek halászni – vigyorgott a portugál –, és életemben először a saját földemen fogok horgászni! Ami azt a kis vizet illeti, ami időnként kiloccsan… egyszerűen úgy fogom megépíteni a házam, ahogy lenn délen, bayou földön szokták, ahol felnőttem… lábakra!

Amikor Finkék visszatértek, a Wallace-kunyhó ácsszerkezete úgy meredezett a mező közepén, mint egy magányos csontváz. Fink jól megnézte a dokkról, meghallgatta Jacobot, s azt mondta:

– Hidd el, Davisnek igaza van! Keletről tényleg nagy tömegek érkeznek majd. Remélem, van elég szened kéznél – váltott témát –, mostanra már biztosan elkészült az uszályom, és ott vár Bellnél, én pedig megígértem, hogy 80 tonnát viszek le Maysville-be tíz napon belül.

– Nem tudom, van-e annyi – felelte Jacob. – A gőzösök mostanában sokat visznek…

– Rengeteg van a hegyben – mordult fel Fink –, csak ki kell szednünk. Küldök ki holnap néhány embert, hogy segítsenek nektek.

– Akkor küldjön szerszámokat is velük – vágott vissza Jacob –, a körmükkel nem mennek sokra. Egyébként sem veszem majd semmi hasznukat – tette hozzá kelletlenül –, csak vesződöm azzal a semmirekellő népséggel.

Fink ránézett, aztán szigorúan hozzátette:

– Jacob, a munka és az üzlet különböző dolgok. Te foglalkozz a munkával, én pedig az üzlettel! Mostantól fogva egyedül járok a rakománnyal, Eliza Wheelingben marad és vezeti az irodát. Ő majd küld neked munkásokat. A rosszaknak add ki az útját, a jókat pedig tartsd meg! Ez a te dolgod.

Másnap déltájban nyolc férfi baktatott lefelé az ösvényen. Megálltak a félig kész kunyhónál, és beszélgettek egy kicsit a Wallace fivérekkel. Aztán átbaktattak a hídon, és körbeálltak a szálláshely előtt. Jacob otthagyta a munkáját, s lement hozzájuk.

– Keresnek valakit? – kérdezte tőlük hűvösen.

– Aha – mondta egyikük vontatottan –, egy Henrikton, vagy valami hasonló nevű fickót. Állítólag ő itt a főnök.

– Én vagyok Jacob Heatherington – mondta Jacob a homlokát ráncolva –, mit akarnak?

A férfiak egymásra néztek. Elmosolyodtak, némelyikük a földre köpött és a fejét rázta. Kemény fickóknak látszottak. Végül az, aki az előbb beszélt, elröffentette magát:

– A mindenségit! Egy kölyök parancsol felnőtt férfiaknak? Hány éves vagy, fiacskám?

– Elég öreg ahhoz, hogy visszaküldjem magukat oda, ahonnan jöttek! – mondta Jacob határozottan. – Nekünk itt olyan emberek kellenek, akik a kezükkel dolgoznak, nem a nagy szájukkal. Menjenek innen!

A férfiak újra összenéztek.

– Várj csak egy percet…

– Nem, maguk várjanak! – Jacob hangja pattogott, mint egy korbács. – Dolgozott már valamelyikük bányában?

– Nem…

– Akkor mondok én maguknak valamit, nagyokosok! Jöjjenek, és fejtsék a szenet egy kicsit velünk! Lássuk, miféle férfiak! Ha lépést tudnak tartani, és bírják

a munkát, tisztelni fogom magukban a férfit, és jó bért fizetek. Ha nem, mert túl gyengék vagy lusták, kotródhatnak innen. Megértette, nagyszájú?

A nyolc férfi egymásra nézett. Arcuk komor volt, néhányuké valósággal eltorzult a dühtől.

– Rendben van, főnök úr! – mondta gúnyosan az a robosztus, hosszú hajú fickó, aki már az előbb is beszélt. – Versenyt akarsz? Megkapod! Lefogadom egy üveg whiskybe, hogy erősebb vagyok, mint te, s bármikor, bármilyen munkában túlteszek rajtad. Gyerünk!

Jacob szó nélkül vezette fel az embereket a bányába. Érezte hátában a vigyorukat, amitől egyre komorabb lett. Torbet, Hawkins és Massuil abbahagyták a munkát, csak álltak szerszámaikra támaszkodva, és figyelték a különös menetet.

Jacob felvette az egyik csákányt, ami a földön hevert, aztán odadobta a nagydarab, rőt képűnek.

– Nesze! – morogta.

Megfogta a sajátját, amit egy sziklához támasztva hagyott.

– Gyerünk, nagyszájú! Ez itt az én vájatom, az meg ott a tied! Essünk neki! Ha harc, legyen harc! Egyikőtök kezdje lapátolni a felgyülemlett szenet, hogy ne kelljen megállnunk! Hadd adjak néhány csapás előnyt, nagyszájú! – Ezzel belevágta csákányát a fekete falba, s a széndarabok kezdtek legördülni a lábához. Újra sújtott, egy újabb adag omlott le. A fickó elvigyorodott, levetette a bőrzekéjét, megragadta a csákány nyelét, és a szénfalhoz lépett.

– Akarod, hogy ezt az egész istenverte hegyet egy csapással leomlasszam? Hm? – Terpeszbe állt, meglendítette a csákányt, és teljes erejéből a falba vágott. A csákány hegyes vége megrepesztette a szénfalat, és beragadt a mélyedésbe.

– Az istókját…!

Felbőszülten kirángatta.

– Használd a másik oldalát! – kiáltotta oda Hawkins.

Megfordította a szerszámot és újra meglendítette. Ezúttal a szén legördült a lábához.

– Rendben, fiacskám! – kiáltott fel győzedelmesen –, most már belejöttem! Kösd fel a gatyádat, és nézd, hogyan dolgozik egy igazi férfi!

Jacob válaszra sem méltatva tovább csákányozott. Úgy tett a másik is. Puff…puff…puff…puff… A többiek álltak ott egy darabig és nézték, majd Hawkins így szólt:

– Hát, folytassuk a munkát mi is. Bárki, aki közületek meg akarja kapni a félnapi bérét, fogjon egy szerszámot, és essen neki!

– Én itt maradok a lapáttal – mondta Massuil, és kezdte ellapátolni a szenet először Jacob lábától, majd a másik elől.

Azok ketten tovább csákányozták a szenet. Puff, puff… puff, puff… puff, puff… Arcuk kipirult. A veríték folyni kezdett homlokukon. Csuromvizes ingük a hátukhoz tapadt. Puff, puff… puff, puff… a szén egyre csak gurult le hatalmas

darabokban, Massuil alig győzte lapátolni. Kis idő múltán mindkettejük előtt jókora mélyedés tátongott, és idővel a vájatok egyre mélyebbek lettek.

Aztán a termetes, tagbaszakadt fickó, aki már csuromvizes volt és lihegett, mint egy bika, kezdett oldalt pillantgatni Jacobra. Csodálattal nézte, ahogy a fiú gépiesen, rezzenéstelen arccal csákányozott tovább, szemét mereven a szénen tartva. A hideg tavaszi nap, amely lassan nyugat felé billent, egyre nagyobb árnyékot vetett a lejtőre. A többiek egymás után hagyták abba a munkát, összegyűltek a nagy lapos sziklánál, és figyelték kettejük párharcát, ami olyan volt, mintha bajvívást néznének.

– Nézd őket! – suttogta Hawkinsnak az ifjú Torbet. – Mindketten a végét járják… meg kéne valahogy állítanunk őket, mielőtt összeesnek!

Ehelyett azonban más történt! Az idegen túlságosan mélyen vájta be magát a falba anélkül, hogy a széleket lenyeste volna, ahogy Jacob tette, emiatt balján a fal hirtelen leomlott, és egy hatalmas széndarab eltalálta a vállát. Megtántorodott, a csákány kihullott a kezéből, és a férfi a lezúduló szénkupacra esett.

Jacob eldobta a csákányt, és társa segítségére sietett. Mielőtt a többiek odaérhettek volna, talpra is állította. A fickót nedves szénpor borította, szemei vérben forogtak, és erősen zihált, akár egy sebesült medve. Inge elszakadt, válla vérzett.

– A keservit… – dörmögte –, a keservit ennek az átkozott hegynek…

Kimosták a sebét a vállán. Csak egy karcolás volt. Barátai egy vödör vizet zúdítottak a fejére. Hüppögött és püffögött.

– Adjatok inni, a szentségit!

A vödörből ivott, hatalmas, mohó kortyokkal nyelte a vizet.

– Elég már, hagyd abba! – kiáltotta Jacob, és elvette tőle a vödröt.

– Ha? – bámult rá eltorzult arccal, még mindig lihegve. – Add vissza, a keservit…!

– Meg akarsz halni, te ökör, hiányzik neked egy tüdőgyulladás? – ordított Jacob, miközben ő is lihegett. – Hát csak tessék!

Az ember a sziklán gubbasztott és magában motyogott. Jacob egy kövön ült. A többiek körülöttük álltak, és halkan vitatták a helyzetet. Egy idő után a fickó feltápászkodott, s így szólt:

– Hé, te, bárhogy is hívnak… tudd meg, nem győztél le, igaz, én se téged. De mondok én neked valamit. Te aztán férfi vagy! Sajnálom, hogy letegeztelek. Mostantól nem így lesz, az szentbiztos! Itt a kezem, mister! A nevem Hank, Hank Sullivan. És ha szüksége van egy férfira, aki magának dolgozik, én vagyok az a férfi.

Azzal vigyorogva kinyújtotta széles, koszos kezét. Jacob elfogadta, és az ő izzadt arcára is kiült a mosoly.

– Nevem Jacob Heatherington, és büszke vagyok, hogy találkoztunk, Mr. Sullivan…

– Hank! – dörmögte a tagbaszakadt fickó.

– Hank – fogadta el Jacob a kiigazítást –, maga olyan ember, aki meg tudja fogni a munka végét. Ha kitanulja a bányász mesterség csínját-bínját, addig lesz itt munkája, ameddig csak akarja!

Nyolcuk közül kettő még az első este távozott, de a többi hat, élükön Hank Sullivannel, maradt. Jó munkát végeztek, és négy nappal később John Fink nyolcvan tonna szenet rakodhatott fel a Maysville-be tartó új uszályára, és még húszat az *Eliz*ára, amelyik Cinicinattibe vitte a szenet. Jacob az emberek fizetését napi egy dollár ötvenre emelte, amin Eliza Fink nagyon megdöbbent, és azzal érvelt, hogy Pittsburgh és New Orleans között az egy dollár huszonöt a legmagasabb fizetés.

– Többé nem – felelt Jacob szárazon –, az én bányám mostantól egy ötvenet fizet, de csak a legjobbakat alkalmazza, és sosem többet tizenkettőnél. Az napi tizennyolc dollár, és Isten segedelmével minden nap tíz tonna szenet termelünk ki ezért a pénzért!

A következő héten magára hagyta „Hank bandáját”, ahogy a hat újonnan jöttet nevezte, hogy tovább fejtsék a szenet, míg ő Hawkinsszal, Torbettel és Massuillal a régi bányához ment, és pár nap alatt meghosszabbították az ottani csúszdát száz lábbal, majd összekötötték a másikkal, ami egészen a Nagy-folyóhoz vitt le. Azután kipróbált néhány embert, akiket az iroda küldött Wheelingből. Miután felvett még kettőt, volt már mindkét bányához legénysége, a munkásoknak pedig maradt elég mozgásterük ahhoz, hogy ne akadályozzák egymást.

Eközben a Wallace fivérek tető alá hozták az új kunyhójukat, kerítést építettek köréje, melynek kapuja az „utcára” nyílt, s végül beköltöztek. Napsütésben csak úgy ragyogott a vadonatúj, sárga zsindelytető, és a levegő a frissen hántolt farönk édes illatával volt teli. Néhány napon belül már Bill Frazier házán dolgoztak, aki sürgősen el akarta hozni családját Wheelingből. Júniusban be is költözhettek, és a két kis Frazier kölyök együtt horgászhatott a három Hawkins gyerekkel a folyóparton. Akkor már James Dunlap kunyhója is épült. Ráadásul egy George Wheatley nevű termetes ember, akit senki sem látott azelőtt, egy dupla telket vásárolt Massuil telkével szemben a folyóparton, ahol Davis már egy második utcát osztott ki a „Bel Air” néven emlegetett kis település számára.

Mivel sok új ember dolgozott a Fink-bányában, és sokan vettek Davistől telket, Kelsey fogadójának forgalma is gyorsan növekedett. Úgy határozott, kibővíti a fogadót hátul, és a pajtához építtet egy hosszú, négyszobás szárnyat és melléképületeket.

– Vendégszobák lesznek – mondta, mikor valaki az épületről kérdezte. – Olyan, mint egy szálloda. Negyed dollárt fogok kérni egy szobáért, vagy tíz centet egy ágyért. Minden szobában három ágy lesz.

Egyik szombat este, augusztus közepe felé, Mrs. Armstrong összeesett a konyhában. A kocsma tele volt emberekkel, azért jött le az asszony, hogy segítsen

Lousie-nak s Elizának. Sebtében hordágyat készítettek, és két tagbaszakadt favágó visszavitte a kunyhóba. Jacob csak másnap tudta meg, amikor reggel átment, és egyedül találta Kelseyt az ebédlőben, aki úgy járkált fel s alá, mint egy bezárt bika az istállóban.

– Nem megy kórházba, bárhogy könyörgök neki! – fakadt ki elkeseredve. – Próbálj meg beszélni vele, ugye megteszed? Téged nagyra tart, talán hallgat rád…

Az ösvény két oldalán, még mindig nyíltak a színes vadvirágok. A nagy tölgyek árnyékában csirkék kapirgáltak. A tehén békésen legelészett a tisztáson, és a kis patak ezüst csengettyűket görgetett a sziklák alatt. Minden szelíd és nyugodt volt. A nagy sárga kutya farkcsóválva jött elé.

A kunyhó ajtaját gondos kezek szélesre tárták, hogy a nyárutó meleg, virágillattal teli levegője a szobába áradhasson. Belül azonban sötétség volt. Az asszony halovány arccal, mozdulatlanul pihent a fehér vánkoson, a nehéz gyapjúpokróccal most is nyakig be volt takarva. Az ágy mellett, a régi hintaszékben ült a lány tehetetlenül, magába roskadva. Csak ült ott és a fiút nézte, amikor az belépett. Ujját szájához emelte, hogy csendre intse. Aztán óvatosan felkelt a hintaszékből, anyjára pillantott, lábujjhegyen kiment a konyhába, majd a verandára. Nyitva hagyta az ajtót, és a padra mutatott:

– Üljön le, kérem – suttogta. – Anyám alszik. Olyan erőtlen… alig eszik valamit…

Némán ültek egymás mellett. Enyhe szellő suhant át a fák között, lágy érintésére bókoltak a levelek. Időnként egy csirke kotyogása hallatszott a bokrok alján, a hegyek felől pedig egy gyászoló galamb panaszos búgását hozta a szél.

– Miért nem viszi el az édesanyját a kórházba? – kérdezte a fiú kiszáradt szájjal. – Ha a pénz miatt…

– Nem a pénz miatt – vágott közbe a lány halkan, s szemébe könnyek gyűltek. – Kelsey felajánlotta, hogy kifizet mindent. Egyszerűen nem akar orvost látni. Egyre azt hajtogatja, hogy mindez Isten akarata ellen való volna…

Zsebkendőt vett elő, letörölte könnyeit és kifújta az orrát.

– Tudja, mit mondott tegnap? Azt, hogy megérdemli a halált. Hogy ez Isten büntetése azért, amit tett! – szólt a lány meg-megakadva, s újra csak a szemét törölgette. – Jacob… úgy félek!

Kövér könnycseppek gördültek le az arcán. Válla rázkódni kezdett, és néma zokogásban tört ki. Jacob gyengéden kinyújtotta karját, s a lány belehanyatlott, mint egy elhervadt virág. Arcát a fiú vállába temette, és az hamarosan érezte, hogy könnyek áztatják ingét. Gondolatai kuszán kergetőztek. Szegény kicsi leány, szegény kicsi leány… de nem tudta, mit is mondjon neki. Így csak ült ott magatehetetlenül, fájdalommal a szívében, vállán a zokogó leánnyal.

Aztán hirtelen egy élettelen, alig hallható hang érkezett a nyitott ajtó felől.

– ’Liza…!

A lány talpra ugrott, letörölte arcáról a könnyeket és besietett.

– Igen, anyám!

Jacob ottmaradt a padon, és a napszítta fákat bámulta. Hallotta a fojtott hangokat odabentről. Aztán minden elcsendesedett. Egy idő után a lány megint kijött, de nem ült le.

– Azt akarja, hogy menjek fel Martin atyához – mondta alig érezhető, fáradt kétségbeeséssel a hangjában –, és kérjem meg, hogy üzenjen Campbell testvérnek, a prédikátornak. Az Úr gyógyító irgalmát akarja…

Jacob felkelt a lócáról.

– Magával mehetek?

A lány megrázta fejét. A könnyek megállíthatatlanul folytak az arcán.

– Nem hagyhatom őt itt, Jacob, egyszerűen nem – suttogta remegő ajkakkal –, ilyen állapotban… Elmenne? Kérem!

– Természetesen – felelte Jacob. – Ez a Martin testvér az, aki…

– Aki összeadta Louise-t és Jamest. Fent a kunyhóban…

– Emlékszem – bólintott a fiú komoran. – Egy pillanat alatt ott leszek.

– Óh, köszönöm, Jacob…

A fiú a keskeny csapást követve kaptatott fel a meredek lejtőn. Meglelte a legelőt, ahol egy tucat marha legelészett, emlékezett, hogy itt balra kell fordulnia, aztán elindult a legelő szélén, és hamarosan ráakadt a gesztenyeligetre. Amint gyors, egyenletes léptekkel haladt a terebélyes fák alatt a liget szélén kitárulkozó napsütötte rét felé, ahol a kunyhó állt, hirtelen hangokra lett figyelmes. A hangot kutatva megpillantott egy árnyas tisztást az ösvény mellett, ahol hét vagy nyolc ember ült farönkökön, és egy szép szál ember beszédét hallgatták. Azonnal megismerte a férfit. Martin volt az.

Letért az ösvényről, és a tisztás felé sietett. Léptei neszére néhányan hátrafordultak, és rosszallóan pisszegtek rá. Négy férfi és három nő ült ott, egyikük Martin felesége, Nancy volt, aki a zsoltárt énekelte James Dunlap esküvőjén. Ugyanúgy ült ott most is, feszesen, egyenes háttal, férjére szegezve tekintetét.

Jacob már éppen kilépett a tisztásra, amikor ráeszmélt, hogy a szakállas ember a Bibliából olvas fel. Akarata ellenére egy vasárnapi istentisztelet szakított félbe. Zavartan állt meg. Ekkor a kis csoport előtt álló termetes férfi feltekintett, becsukta a Bibliát, és így szólt:

– Imádkozzunk!

Az imádság után egy zsoltár következett, és Jacob, kezében a bányászsapkájával, velük együtt énekelt. Aztán a szakállas ráemelte tekintetét, és barátságosan így szólt:

– Köszöntünk körünkben, fiatal testvérem! Azt hiszem, emlékszem reád! Te vagy a szénbányász lentről, igaz? Ha tudtuk volna, ifjú testvérem, hogy minket keresel, bizonyosan megvártunk volna…

Amikor Jacob kissé megilletődve közelebb lépett, a férfiak mind kezet fogtak vele, az asszonyok kedvesen mosolyogtak, és tudni akarták, van-e családja… Időbe tellett, míg Martinhoz ért, és megrázhatta a feléje nyújtott kezet.

– Nagyon örülök, hogy itt láthatlak, testvér! Áldjon az Isten!

– Üzenetet hoztam – szakította félbe Jacob nyersen, és ettől zavarba jött, mert faragatlannak érezte magát. – Elnézését kell kérnem, de Miss Eliza Armstrong kért meg, hogy jöjjek el önhöz, Mr. Martin. Édesanyja nagyon beteg, kórházba nem akar menni, hanem azt szeretné, hogy ön üzenjen a tiszteletesért…

Hirtelen megállt, mert nem emlékezett a névre. Csend honolt körülöttük a tisztáson, mindenki őket figyelte.

– …Campbellért – bólintott komoran a szakállas ember.

– I-igen, Campbell tiszteletesért – kapott a néven Jacob –, azt akarja, hogy küldjön Campbell tiszteletesért. – Mrs. Armstrong szeretne…

– Tudom – szakította félbe Martin, és széles karimájú kalapjáért nyúlt, ami egy farönkön hevert. Hóna alá tette a Bibliát, és így szólt a felségéhez:

– Nancy, odaleszek egy darabig. Menjünk, fiatalember! A neve…

– Heatherington.

– Persze, Heatherington. Menjünk, Heatherington! Szólít az Úr!

Hóna alatt a Bibliával, hosszúra nyújtott léptekkel a szakállas Martin ment elöl. Át a gesztenyefa-ligeten, végig a legelőn, le a lejtőn, egyetlen szó nélkül. Jacobnak igyekeznie kellett, hogy lépést tartson vele.

– Ez a… Campbell tiszteletes… valahol a közelben van? – tudakolta.

– Nem – felelt Martin anélkül, hogy megállt volna, vagy feléje fordult volna.. – Most éppen Philadelphiában tartózkodik.

– Akkor hogyan…?

A lefelé vezető ösvény kanyarulatában Martin megállt egy nagy szikla mellett, Jacobra nézett és így szólt:

– Isten szava nincs egy emberhez kötve, gyermekem. Mindenkié, ahogy az Úr Jézus mondá. Asztalosként csupán egy szegény ember vagyok. Keresztény tanítványként azonban Isten szava által gazdag, és az Úr áldása velem van, bárhová is tartok!

E szavakkal újra megfordult, és folytatta útját lefelé.

Amint megérkeztek, kezében a Bibliával Martin belépett a kunyhóba, kiküldte Elizát, és becsukta az ajtót. A lány sápadt volt, szeme könnyes, amikor leült kint a lócára. Jacob szótlanul mellé telepedett. Langyos szellő fújt a lejtőn, lágyan ringatta a lombokat. A nap még mindig magasan járt, bágyadt ragyogással melengette a fákat. Csendben ültek a teraszon, s a csukott ajtó mögül időnként hallották a mély hangot, és néha még a szófoszlányokat is megértették. „És Jézus mondá nékik…ha valaki énutánam akar jönni, vegye fel naponként a keresztet, és kövessen engem. Bizony, mondom néktek…”

Ahogy ott ültek csendben, körös-körül a szélben sóhajtozó erdővel, a csukott ajtón kiszűrődő halk szavak felröppentek a kék égig, és valami ismeretlen dolog láthatatlan erejével töltötték meg a világot. A Mindenható megnyugtató és vigasztaló jelenlétét érezték meg ekkor, mely ugyanúgy vigyázza a sas röptét, mint ahogy törődik a piciny fűszállal is. Az idő megszűnt, nem létezett más, csupán a lágy, csöndes békesség, mely átölelte a világot… egy parányi örökkévalóság.

– Meg kell fejnem a tehenet és megetetnem a csirkéket… – szólt Eliza, és valóban, a nap már lent járt a fák mögött, rózsaszín festéket szórva az aranyszínű égboltra. Kis madárrajok érkeztek haza a mezőkről, és a közeledő este csipogó hangjaival töltötték meg a sötétedő erdőt.

Jacob bevezette a tehenet, míg Eliza csipegetni valót szórt a csirkéknek a kunyhó mögött. Aztán a lány megfejte az állatot, ő meg üldögélt közben a jászolnál. Az ég lassan bíborszínűre változott a fák koronája felett, de a tető alatt már szinte teljes volt a sötétség. Egy gőzös kürtjének távoli, panaszos hangja törte meg a csendet, de gyorsan el is halt a leszálló éjszakában.

Amikor kiléptek a pajtából, az esthajnalcsillag már ott pislogott a keleti égbolton. A lány lábujjhegyen bevitt egy vödör tejet a hátsó ajtón, aztán újra kijött.

– Bent csend van – suttogta, és hangja reszketett a félelemtől. – Biztosan imádkoznak… – tette hozzá, hogy megnyugtassa önmagát.

Némán odasétáltak a ház elejéhez. A fák közt átszűrődő bíbor ragyogásban látták, hogy valaki ül a verandán.

Megálltak. Aztán Eliza zokogva rohant fel a verandára. Anyja ült ott a lócán.

13. fejezet

Annak a napnak az emléke sok-sok éven át kísértette Jacob Heatheringtont, és megtöltötte elméjét olyan megfoghatatlan kérdésekkel, amelyekre nem talált feleletet. Mialatt a szenet fejtette, vagy a csúszdába lapátolta, néha meg-megállt, s a semmibe bámult. Gyakorlatias, józan esze küszködött, hogy felfogjon és megértsen valamit, ami rejtélyes volt, sűrű ködbe burkolt titok, és érezte, hogy mindez szorosan összefügg azzal a misztikus képzettel, amit megtanult Istennek nevezni. Az, hogy megpróbálja keresztültörni a képzetét ellepő ködrétegeket, túl sok lett volna a számára. Ezért hát megtett minden tőle telhetőt, hogy elfogadja a valóságot: Eliza anyját valamiféle csoda gyógyította meg. Nem kérdőjelezte meg annak mikéntjét, és választ sem keresett a számtalan hogyanra és miértre, melyek elméje legbensőbb zugaiban bujkáltak. De mindhiába, amikor munkáját végezte, és senki nem volt körülötte, akihez szólhatott volna, s teste csupán a munkavégzés gépies mozdulataival volt elfoglalva, gondolatai őrizetlen nyájként szétszéledtek, és újra meg újra elméje csukott ajtaja előtt kötöttek ki, melyet képtelen volt megnyitni. E mögött az ajtó mögött, mélyen rejtőzött a kérdés, amit sohasem mert feltenni.

A nyár lassan őszbe fordult. A szén felhalmozódott a csúszda körül, a pénz meg a bödönökben. Lenn a laposon, ahol már négy ház állt, látta, amint férfiak hosszú köteleket vonszolnak, mérik ki a földet, és tudta, valaki megint építkezésbe fogott. Először ez a George Wheatley, aki két telket is megvett a folyó partján, és egy viskót gyorsan fel is húzott rá, majd nem sokkal ezután egy Dick Dickson nevű öregember segítségével szeszfőzdét nyitott benne. Ezzel magára haragította Daviséket, Rodeferéket, s az ifjú Davis majdnem ökölre ment vele. Még azt is felkínálta, hogy visszavásárolja a két telket kétszeres áron. Wheatley azonban kemény fickónak tűnt, és kitartott amellett, hogy joga van azt csinálni a saját földjén, amit akar. Így hát, mielőtt beállt volna a tél, Davisék és Rodeferék háborút hirdettek Wheatley szeszfőzdéje ellen. Cunningham szerint azonban, aki révész lévén mindenről tudott, ami a környéken történt, Wheatley legjobb törzsvendége maga az öreg Davis lett, aki fent lakott a hegyoldalban. Minden egyes alkalommal, amikor az öreg Dick Dickson lehajtotta a hegyekből a két teherhordó lovát, melyek csöves kukoricával voltak felmálházva, visszafelé az éj leple alatt mindig elvitt egy-két üveget az öreg Davis kunyhójába. És egy ideig még el is üldögélt a magányos öregemberrel, mivel Cunningham szerint a régi medvevadász-idők óta jó cimborák voltak.

Akárhogy is, George Wheatley vállalkozása rohamosan gyarapodott. Hajók jöttek-mentek, néha még gőzösök is megálltak. Ahogy a fák kezdtek színt váltani, Wheatley épített magának egy nagy, rút épületet a viskó mellé, s „áruháznak” nevezte el. Olyan volt, mint egy hatalmas pajta. Nem voltak ablakai, csak két nagy ajtaja a folyó felé. A hatalmas zsanérokat és zárakat egyenesen Pittsburghből hozatták a *Mars* kapitányával.

November közepére a négy füstölgő kéményű kunyhó mellett öt másik építése is elkezdődött a „Bel Air” nevű új város gondosan kimért utcájában. Bár Davisék és Rodeferék nem voltak hajlandók szóba állni Wheatleyvel, az új házakban lakó asszonyok meglehetősen elégedettek voltak az „áruházzal az utcában”, mert bármikor odasétálhattak és megvehettek mindent, amire szükségük volt, a fazéktól a seprűig, a krumplitól a kígyóolajig. Még öntöttvas tűzhelyet, hintaszéket és kerti szerszámokat is rendelhettek. Wheatley még arról is gondoskodott, hogy a gőzösökön utazók nála szerezzenek be minden szükséges portékát, hiszen ott volt a legolcsóbb.

Miután az ifjabb Davis kimérte a második utcát is, egy kis kutat épített ott, ahol az út felfutott a hegy lábához. A víz a kövek közt egy kis nyúlfarknyi vascsövön bugyogott fel, hogy mindenki forrása legyen. Bárkinek, aki odalenn telket vásárolt, joga volt felmenni egy-két vödör ivóvízért. A kis kút vize jóízű volt és hideg, még a legforróbb nyári napokon is. Ugyanennek az utcának a túlsó végén a családos férfiak egy mosóhelyet alakítottak ki a folyóparton, ahol az asszonyok térdig a vízben állva, mángorlóval, faggyúszappannal és sulykolóval mostak.

Amint a tél hidegre fordult, a férfiak feladata lett, hogy így vagy úgy vizet vigyenek a folyóról. Decemberben egy Hiram McMeechem nevű férfi, aki újonnan érkezett, egy kétkerekű kocsit épített hordóval a tetején, amibe egynapi mosáshoz elegendő víz fért bele, s megengedte a szomszédoknak is, hogy használják. Később Bob Torbet lehozott egy öreg szamarat apja farmjáról, s attól kezdve a szamár hordta a vizet a folyóról.

A szenet egész télen két csapat termelte ki, az egyiknek Hank Sullivan, a másiknak Richard Hawkins volt a vezetője. Jacob megmaradt magányos farkasnak. A széleket és a sarkokat munkálta meg, ahol csak egy embernek jutott hely. Ő volt az, aki lerohant a dokkhoz, valahányszor egy gőzös megfújta kürtjét, vagy egy uszály siklott a csúszda alá.

Karácsony és újév között esni kezdett a hó, és majdnem egy hétig abba sem hagyta. Le kellett állni a munkával. Mindenütt hótorlaszok keletkeztek, és utat kellett lapátolni a kunyhóktól az erdőig meg a melléképületekig. Amikor elállt a havazás, minden megfagyott. Az ember hallhatta, ahogy a dermedt faágak ropognak fenn a lankákon.

Jacob, ahogy ki tudta ásni magát a hó alól, elindult Kelseyhez, hogy meglátogassa Elizát. Az ösvényt legalább kétlábnyi fagyos hó fedte, ami megnehezítette a gyaloglást. Késő délutánra járt az idő, az este halványszürke fátylai lassan ráborultak a lejtőre, és a gyenge, öreg nap fáradtan ereszkedett lefelé a gerincen. A világ hideg és halálosan fehér volt.

Amikor megérkezett Kelsey fogadójához, odabenn már égtek az olajlámpások, melyektől hosszú sárga csíkok vetődtek ki a bepárásodott ablakokon át a szürkületbe. Amikor Jacob kinyitotta az ajtót, a párás levegő és a forralt bor fűszeres illata csapta meg. Sokan ültek odabenn. Ott volt Cunningham, Frazier, a Wallace fivérek, James Massuil, Hank Sullivan és az egyik legjobb új bányásza, Harrison Porter is. Mindnyájan „Bel Airből”. Az ajtó nyikorgására néhányan felkapták a fejüket.

– Hé, Jacob! Gyere, igyál egyet! A legjobb orvosság a hó ellen!

Massuil kihúzott egy üres széket.

– Gyere, főnök – böffentette tréfásan –, csatlakozz a boldog agglegényekhez, akiknek nincs családjuk, ami miatt csak főhetne a fejük!

Mielőtt azonban felelhetett volna, Kelsey egy bólintással a söntéshez hívta. A mindig vidám arca most végtelenül komoly volt, és szemében aggodalom ült.

– Megint összeesett – mondta halkan. – Három nappal ezelőtt. Hordágyon kellett felvinnünk a kunyhóba. Egyszerűen nem akar kórházba menni. Sehogy sem tudtam üzenni neked a hóvihar miatt…

Jacob szó nélkül megfordult, és visszasietett az ajtóhoz. A férfiak az asztaloknál némán figyelték, fejüket csóválták. Amikor kilépett a hófödte éjszakába, örült a csípős, hideg levegőnek és az ösvény menti néma fák ismerős látványának. A hó térdig ért. Fenn a tisztáson álló kunyhó aprócska ablakából

kiszűrődött az olajlámpás gyenge fénye. Olyan volt, mint egy fojtott segélykiáltás a magányos éjszakában. A kutyát biztosan bezárták a pajtába a tehénhez, mert nyomát sem lehetett látni. Úgy tűnt, mintha minden némaságba fagyott volna. A félelem és a kétségbeesés dermedtsége ült a levegőben, ahogy a kunyhó ott gubbasztott a fekete, bársonyos ég alatt, melyen apró, rémült csillagok pislákoltak.

Fellépett a verandára, lerázta csizmájáról a havat, és kopogtatott az ajtón. Egyszer. Kétszer. Az ajtó résnyire kinyílt.

– Oh, Jacob… jöjjön be…! – szólt a lány remegő hangon. – Anyám épp most aludt el… felmenne Martinékhoz? Megtenné, kérem?

Két ízben is eltévedt a gerincen. A mély hóban és az éj sötétjében minden fa, kőszikla, minden kis tisztás egyformának tetszett. Elég későre járt már, amikor végre felismerte a gesztenyefák sötét vonulatát. Valahol elöl egy kutya kezdett csaholni, és Jacob tudta, hogy végre-valahára megtalálta a helyet. A kunyhóban már sötét volt. A fészerből előjött a kutya, s ott állt a hasáig érő hóban és ugatott.

Odabenn valaki meggyújtotta az olajlámpást. Aztán kinyílt az ajtó.

– Van odakinn valaki? – kérdezte egy mély hang.

– Jacob Heatherington.

Egy pillanatig csend volt. Aztán ugyanaz a hang halkan ezt kérdezte:

– Armstrong testvérünk…?

– Igen.

– Várjon egy percet.

Az ajtó becsukódott, és belülről suttogás hallatszott. Valaki biztosan felélesztette a tüzet, mert hallotta a fa pattogását. Aztán súlyos csizmák dobbantak, és nyílt az ajtó.

– Menjünk! – szólt Mr. Martin. A hórihorgas alak kilépett az éjszakába, és becsukta maga mögött az ajtót. Fejére prémsapkát húzott, széles vállára pedig hosszú, térdig érő bundát terített.

– Nehéz volt idetalálni? – tudakolta.

– Kétszer tévedtem el – ismerte be Jacob.

– A Jóisten vezeti azokat, akik jó célért küzdenek – szólt a férfi kilépve a hóba –, másképp sosem találtál volna ide, elhiheted!

Mr. Martin ment elöl, köveken és fatuskókon botladoztak keresztül, és Jacob úgy érezte, hogy rossz irányba mennek. De aztán hirtelen megjelent előttük egy sárga fénysugár, és megvilágította a sötét fatörzsek oldalát. Jacob rájött, hogy alaposan lerövidítették az utat.

Már a csizmájukról rázták le a havat a verandán, amikor az ajtó hangtalanul kinyílt. A bentről jövő gyenge fényben a lány izgatottan suttogta:

– Még mindig alszik…

Nehéz csizmáikban lábujjhegyen mentek be, olyan halkan, ahogyan csak lehetett. A termetes, szakállas ember levette kucsmáját, meleg télikabátját, és kezében a Bibliával belépett a sötét hálószobába. Leakasztotta az olajlámpást a

kampóról, és odavitte a beteg ágyához. Eliza közben kinyitotta a tűzhely ajtaját, és a táncoló fehér lángnyelvek villogó fényénél Jacob láthatta, hogy nincs több fa, amit a tűzre lehetne vetni. Felkapta az üres kosarat, és óvatosan a hátsó ajtóhoz osont. Odakint az éjszaka sötét és néma volt.

Amikor visszaérkezett, Eliza a tűzhely mellett ült a lócán, lehajtott fejjel és karba tett kézzel. A másik szobából Mr. Martin halk hangja hallatszott, amint a Szentírásból olvas fel.

Jacob letette a kosarat, tett néhány hasábot a tűzre, és leült a leány mellé. A lángok szikrázva és pattogva nyaldosták körül a fákat. A másik szobában a férfi azt a történetet olvasta éppen a Bibliából, amikor egy asszony meggyógyult csupán attól, hogy megérintette a Megváltó köpenyét.

Azután csend lett, csak a konyhában duruzsolt a tűz. Hallották, amint Mr. Martin felkel a székből és fel-alá járkál. Súlyos léptekkel az ajtóhoz jött, ott megállt, és imára kulcsolta a kezét.

– Imádkozzunk!… Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved…

Mély hangja betöltötte a szobát. Jacob felállt, és úgy érezte, valami hideg érinti meg a szívét. Eliza ajkai is követték a miatyánkot.

– Ámen – mondta zengő hangon Mr. Martin. – Nyugodj békében, Agnes testvérünk, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében…

Eliza válla rázkódni kezdett. A régóta tartó aggodalom és a megtapasztalás döbbenete a fájdalom könnyáradatát indította el. A fal felé fordult, arcát kezébe temetve zokogott. Jacob kinyújtotta érte a karját, és szorosan magához ölelte.

A következő éjszaka volt a leghosszabb és a legsötétebb, amit Jacob valaha átélt. A termetes Mr. Martin, aki olyan gyengéd volt, mint egy újszülött bárányt dédelgető juhász, egész éjjel ott virrasztott, imádkozott, felolvasott a Bibliából, és az örök életről beszélt. A lány a tűzhely melletti lócán gubbasztott, már nem zokogott, még csak nem is sírt, csak kuporgott ott, mint egy kicsi, védtelen, sebzett madár. Talán ez az éjszaka tartott a legtovább ezen a világon.

Jacob újra meg újra kiment fáért, újból és újból felélesztette a tüzet, aztán a lócára ült ő is, hallgatta az Úr szolgáját, és figyelte a magába temetkező Elizát.

Aztán hosszú-hosszú idő után, amikor megint fáért ment ki, látta, hogy pirkad az ég alja a folyó túlsó oldalán, a virginiai hegyek fölött. Új nap hajnala jött el.

Bent a kunyhóban Mr. Martin is észrevette, hogy véget ért az éjszaka. Becsukta a Bibliát, felkelt és elfújta a lámpát. Különös félhomály borult a szobára, a lángok is csak pislákoltak a kályhában, a nyitott ajtó mögött pedig sötétség volt, és annak a sötétségnek a legsötétebb sarkában állt az ágy a halott asszonnyal.

– Jacob, vezesd fel Elizát a feleségemhez! Velünk marad egy ideig – jelentette ki Mr. Martin erélyesen. – Eliza, szedd össze, amire szükséged van! Jacob majd viszi helyetted.

A lány feltekintett, kisírt szemekkel, sápadtan, és megrázta a fejét.

– Nem mehetek – szólt, és hangja mintha nagyon messziről jött volna. – Meg kell fejnem a tehenet, megetetnem a csirkéket…

– Én majd gondoskodom róla, hogy valaki mindezt elvégezze – mondta határozottan a férfi. – És gondoskodom a koporsóról, meg minden más egyébről. Édesanyád elmondta nekem a végakaratát, és én megígértem neki, hogy tiszteletben tartjuk.

Eliza újra zokogásban tört ki. Mr. Martin a lány vállára tette súlyos kezét.

– Eliza – szólt –, az Isten majd erőt ad néked. Most menj, és tedd, amit mondtam! Jacob, légy mellette!

És Jacob úgy tett. Segített összeszedni a ruháit és betekerni egy lepedőbe, aztán a batyut a vállára vette, és átvezette a lányt a hófödte erdőn Martinékhoz. Magasan jártak már a gerincen, a hátuk mögött a felkelő nap ragyogása beborította az egész hegyoldalt. A kék ég olyan ragyogó volt, és a mindent betakaró hó olyan vakítóan szikrázott, hogy a lányt megállította a varázsos szépség káprázata.

– Istenem… – mondta – ó, Istenem…

Mrs. Agnes Armstrongot másnap eltemették a gesztenyefaliget alatti kis temetőben, kőhajításnyira a tisztáson lévő gyülekezőhelytől. Azt a területet Mr. Martin épp ilyen célra tartogatta, és már két sírkő emelkedett ki a hóból.

Csak néhány ember gyűlt össze a nyitott sírhant körül. A koporsót egy szánhoz erősítve vitték oda, melyet Kelsey egyik lova húzott. Mr. Martin, ezúttal rövidre fogta a gyászbeszédet, mert hideg, csípős szél süvített a lejtőn.

Kelsey mosómedveprém bundájában állt ott, és hamuszürke, komor ábrázattal meredt a sírra. Tíz dollárt adott Martinnak a koporsóért, a sírhelyért és a gyászbeszédért, ami szokatlanul nagy összeg volt, és nagymértékben továbbdagasztotta a pletykákat, amik már így is keresztül-kasul bejárták a völgyet.

A szertartás után, amikor a kemény ohióí agyag fagyott rögeivel befedték a fakoporsót, az emberek lassan szétszéledtek, míg végül nem maradt ott más csak Eliza, aki Mrs. Martin karjába kapaszkodott, Kelsey, Jacob, és a sír lábánál Mr. Martin, kezében a Bibliával.

Aztán Mrs. Martin lassan elvonszolta onnan a megdermedt lányt.

– Velünk maradsz egy darabig – mondta határozottan. – Az a kunyhó ott lenn egyébként sem a tiéd, hanem Mr. Kelseyé…

– Ott maradhat, ameddig csak akar – szakította félbe Kelsey dörgő hangja. – Még dolgoznia sem kell!

Eliza megtorpant, és megpróbált ellenállni a derék asszony vonszolásának. Tanácstalanul nézett körül.

– Maradhatok, Mr. Kelsey? Tényleg?

– Hát persze, hogy maradhatsz! Gondoskodom arról, hogy semmiben ne szenvedj hiányt!

– Én azt ajánlom… – kezdte az asszony parancsolón, de a férje közbevágott:

– Nancy, hadd tegye a lány azt, amihez kedve van! – szólt. – A Jóisten majd utat mutat neki, ebben bizonyos vagyok.

Útban hazafelé egyikük sem szólt egy szót sem. Kelsey ment elöl, és arcán sötét, majdnem mérges tekintettel taposta a havat. Mögötte a lány egy nagy, kötött, fekete kendőbe burkolózva, amit Martin asszony erőltetett rá csökönyös jóakarattal, hátul pedig Jacob, aki Eliza batyuba kötött ruháit cipelte. Lehajtott fejjel követték a hófödte, keskeny, kanyargós ösvényt, nyomokat tapostak a végtelen hótakaróba, mely befedte a hegyeket, völgyeket, sziklákat és fákat, amit csak imitt-amott törtek meg élelmet kereső szarvasok vagy rókák magányos lábnyomai. A világ szikrázott a délutáni napsütésben, és magasan fent, a kék égbolton egy sólyom körözött szélesre tárt szárnyakkal. Időnként ugrándozó mókusok vagy cinkeszárnyak egy kis havat söpörtek le az ágakról. Lentről hallották a patak fojtott hangját, ami úgy lopakodott keresztül a csenden, mint egy távoli templom zümmögő zsoltára.

A kunyhó még nem látszott, amikor lent egy kutya csaholni kezdett. Eliza megtorpant.

– Duke… – suttogta, és mintha valami visszatért volna hozzá a távoli múltból. Aztán hangja erőre kapott, amint belekiáltott a téli erdőbe.

– Duke! Ide, Duke!

A kiáltás úgy szaladt körbe a hófödte hegyeken, mint egy ezüst csengettyű hangja, és pillanatokon belül a nagy, sárga kutya már iramodott is fel a lejtőn, átugrálta a havas fatuskókat, áttörte magát a bokrokon. Lihegett, de a szeme örömtől csillogott, és boldog izgalommal nyüszített.

– Duke… ó, Duke…

A kunyhó előtt Kelsey megállt.

– Eliza… ha félsz itt maradni egyedül…

– Köszönöm – vágott közbe a lány –, nagyon jó hozzám Mr. Kelsey… de ha nem haragszik… ez még mindig az otthonom…

Bementek. A kunyhóban meleg volt, a tűz égett a kályhában, a tüzelő pedig majdnem a mennyezetig állt felpakolva. Három vödör teli volt vízzel, ahogy az asztalon álló kancsó is.

– James valóban gondoskodott mindenről – jegyezte meg Kelsey elégedetten. – Jó fiú ez a James…

Eliza kiment a pajtába, hogy utánanézzen a tehénnek. Kelsey és Jacob féltőn utánaeredt. Nagy halom széna volt a jászolban az állat előtt. Az alkonyi fényben a fák hosszú, rideg, kék árnyat vetettek a hóra. Ahogy kísérték vissza a kunyhóba a lányt, a hideg, hófödte világ olyan üresnek, olyan félelmetesen magányosnak tűnt, hogy Kelsey megtorpant, és fojtott hangon így szólt:

– Lánykám, figyelj rám… édesanyád kedvéért… egy üres szoba odalenn rád vár. Nem jó az neked, ha itt vagy egymagad…

– Köszönöm – felelte Eliza hálás mosollyal –, de nem vagyok egyedül.

Mielőtt befejezhette volna, Jacob tett egy lépést előre, tekintete határozott volt.

– Tudom, hogy most nem illendő ilyet mondani – kezdte, majd mély lélegzetet vett és kibökte –, de ha hozzám jönne feleségül…

Eliza szemei tágra nyíltak, arca lángba borult, ahogy rámeredt Jacobra. Kelseynek földbe gyökerezett a lába.

– Igazad van, fiam! Nem illendő, most ezt előhozni. Ez a helyes kifejezés! – förmedt rá a fiúra. – Te mondtad, nem én!

Egy másodpercig dermedt csend lett, melyet a lány lába előtt heverő kutya szűkölése csak még feszültebbé tett. Aztán a lány erőt vett magán, s szavai elűzték a zavartságot.

– Köszönöm mindkettejük jóságát. Épp mondani akartam, Mr. Kelsey – folytatta visszanyerve nyugalmát –, ha nem bánja, itt maradnék a kunyhóban, és megtartanám a munkám is odalenn. Nem vagyok egymagam – tette hozzá, ujjaival megérintve a kutya fejét. Aztán Jacobhoz fordult, és újra elpirult.

– Higgye el, Jacob, én is nagyon… vagyis… most nem igazán… – alig tekintett a fiúra. – Nem gondolja, hogy bölcsebb lenne várni, egy keveset?

Jacob vérvörös arccal állt ott, szíve hevesen vert, de egyetlen szót sem tudott kinyögni. Csak szófogadón bólintott. Kelsey megköszörülte a torkát.

– No, azt hiszem, mi most már el is indulhatunk… Természetesen megvan még az állásod, hát hogyne. Akkor hát holnap…

Lefelé az ösvényen Kelsey hirtelen megállt és hátrafordult, hogy Jacob szemébe nézhessen.

– Ez aztán a leány, nem igaz? – bökte ki nyersen.– Isten áldja meg az anyját, az is pont ilyen volt. Az a fajta asszony volt, akivel az ember csak egyszer találkozik az életben… – hangja elcsuklott. El kellett fordulnia és kifújnia az orrát. – Igen, öcsém, nagyon különleges nő volt, nagyon különleges…

Hátuk mögött a nap éppen nyugovóra tért, és a hegy árnyéka kékre festette a havat.

– Csak azt akartam mondani neked, Jacob fiam – folytatta Kelsey mély lélegzetet véve –, hogy nem hibáztatlak egy fikarcnyit sem azért, amit ott fenn mondtál. Csak olyan hirtelen jött. Ha olyan idős lennék, mint te, kezem-lábam törném, és feje tetejére állítanám az egész világot…, hogy el ne kövessem ugyanazt a hibát másodszor is. Szóval, amit mondani akarok… sok szerencsét kívánok, de igazán. Megérdemelsz egy jó asszonyt, öcsém, és őnála különbet nem találsz.

14. fejezet

Kemény, hosszú tél volt. A Wheeling-sziget gázlója újra befagyott, és az emberek könnyedén átjárhattak rajta. Még a lovas kocsik is átjuthattak anélkül, hogy beszakadt volna alattuk a jég. Hideg szelek fújtak északról éjjel-nappal, és a

csákány nyele úgy odafagyott a kezekhez, hogy még a nyúlszőrből vagy vastag gyapjúból készült kesztyűk ellenére sem lehetett egyhuzamban fél óránál tovább fejteni a szenet anélkül, hogy az ember ne akart volna melegedni a tűznél, amit egész nap ébren kellett tartani a tárna bejáratánál.

Február vége felé az enyhébb szél és az eső hatására kezdett széttöredezni a part menti jég, így a gőzösök és az uszályok is meg tudták közelíteni a széncsúszdát. Az üzlet gyors ütemben fejlődött. A Cincinattiben épülő új gyáraknak jócskán kellett szén, és Fink vásárolt egy második uszályt is, hogy teljesíthesse a rendeléseket. Egyre több munkásra volt szüksége a bányában, a wheelingi irodája meg csak küldte-küldte az embereket, akik munkát keresve a kikötő körül őgyelegtek.

Március közepére Jacobnak elfogyott a türelme. Amint az *Eliza* Wheeling felé tartva feltűnt a folyón, Jacob lejött a bányából, kivette rejtekhelyéről a két bödönt, a hóna alá fogta, és elindult velük Wheelingbe.

Nem volt nehéz ráakadnia Fink irodájára a dokkok közelében. De időbe tellett, hogy megtalálja magát Finket, akit azóta nem látott, amióta a hó leesett. „Kint van valahol a városban, üzleti ügyben”, válaszolta kérdésére a fehér inges, fekete kézelős idősebb úriember az íróasztal mögül. Jacob leült a lócára és várt. Telt-múlt az idő, a dél délutánba fordult, a délután kezdett egyre hosszabbra nyúlni, mint az árbocok árnyéka odakint a kikötőben. De végül megjött, telve energiával, divatos, aranygombos egyenruhában, tengerészkapitány-sapkában és fényes csizmában.

– Jacob, ifjú barátom! – kiáltott fel kedélyesen. – Mi szél hozott? Remélem, jó hírek! Épp az imént adtam el még egy uszály szenet néhány mariettai embernek. Szállítás két hét múlva!

– Az a maga dolga, John – mondta a fiú szárazon. – Én azért jöttem, hogy egyeztessük a könyvelésünket. Itt a maga része, emitt meg az enyém. Odaadom, amivel tartozom, és maga is ideadja, ami nekem jár a legutóbbi szállítmányból, aztán pedig beszélnünk kell.

John Fink arca elkomorodott.

– Valami baj van, Jacob? – tudakolta.

– Igen. De menjünk csak sorjában! – felelte Jacob, átnyújtva Johnnak a két bödönt. Fink azonban csak azt vette el, amelyiknek a nagy F betű volt az oldalára vésve, és átnyújtotta az íróasztal mögött ülő embernek.

– Mr. Miller, ez a szénpénz – mondta a zavart könyvelőnek. – Olvassa meg és tegye el! Aztán adja át Mr. Heatheringtonnak a cincinatti szénbevételből származó részét! Ebédeltél már? – fordult vissza Jacobhoz. – Eliza igencsak örülne…

– Új egyezséget akarok kötni magával, ezért vagyok itt – vágott közbe Jacob. Hangja komoly és eltökélt volt. John Fink meglepetten nézett rá.

– Miféle új egyezséget?

– Földet akarok venni magától, amit havonta törlesztenék, ahogy tudok. Saját házat szeretnék építeni, és saját bányát nyitni. Hamarosan megnősülök.

– Hej, ezt örömmel hallom! – kiáltott fel Fink. – Ki az a szerencsés leány?

– Őt is Elizának hívják – mondta Jacob lassan, és a feje búbjáig elvörösödött –, Eliza Armstrongnak.

Fink arckifejezése kissé megváltozott.

– Az, aki a Whiskey-zúgó felett lakik?

– Igen.

John Fink vett egy mély lélegzetet, kinézett az ablakon és sóhajtott.

– Miért akarsz a magad ura lenni? Nem vagy elégedett azzal, hogy üzlettársak vagyunk?

– Dehogynem – sietett Jacob tisztázni a félreértést. És az is akarok maradni. De egyedül szeretek dolgozni. Nem tudom elviselni azokat a csavargókat, akiket a maga irodája küld hozzám. Nem, uram! Egy nappal se tovább!

– És ha hivatásos bányászokat hozok Pennsylvaniából? Vagy egyenesen Angliából?

– Akkor már egyébként sem lesz rám szüksége – felelte Jacob mosolyogva.

Fink megrázta a fejét, és kezét Jacob vállára tette.

– Jacob! – szólt, hangjában mély őszinteséggel. – Bárki felfogadhat hivatásos munkaerőt, ez csupán pénz kérdése. Amit nehéz megtalálni, az az emberség és a becsület. És ezért vagy te értékes nekem, barátom! Nos, legyen! Eladok neked pár hold földet ott, ahol te kiválasztod, a bányától délre, a folyóparton. Fizethetsz havonta vagy akár évente, nem számít. Ami számít, az, hogy maradj a bányában…

De Jacob csak ingatta a fejét.

– Rám nincs szüksége, John. Két jó csapata is dolgozik ott. Betanítottam, kiképeztem őket, jól végzik a dolgukat. Becsületesség? Becsületesek ők! Csupán annyit kell tennie, hogy az elvégzett munkájuk után fizeti őket. Minél többet dolgoznak, annál magasabb legyen a bérük! Fizesse őket tonnánként, és engedje, hogy a főnökük ossza szét a pénzt köztük! Tonnánként három dollár éppen megfelelő lesz…

Pár másodpercnyi csönd következett. Aztán Fink megint sóhajtott.

– Nem akarlak elveszíteni, Jacob.

– Miért vesztene el? Akkor is dolgozhatnánk együtt!

– Hogyan?

– Nos, úgy százlábnyira a második bányától van még egy szénfal, most még bokrok takarják. Nem nagy, de épp megfelel egy embernek. Mi lenne, ha bérbe adná azt nekem úgy, ahogy eddig, ötven-ötven százalékban? Maga üzemelteti a két nagy bányát annyi emberrel, amennyit jónak lát, én meg itt egyedül fejtek, ahogy mondtam, fele-fele arányban.

– Ki felügyelné a bányászaimat? – kérdezte Fink.

– Megmondom ki: Richard Hawkins. Ő született bányász! Családos ember, és épp ott lakik a hegy lábánál, az egyik új faházban. Megtanítottam mindenre, amit tudnia kell, és szereti a munkáját.

Fink vett egy nagy levegőt.

– Nem lesz túl bonyolult ugyanazt a csúszdát használni? Hogyan különítjük el a te szenedet az övékétől?

– Természetesen építek egy újat – mondta mosolyogva Jacob. – Nem túl nagy munka. Fele-fele alapon csináljuk azt is: maga fizeti a költségek egyik felét, én meg a másikat. A munkámat meg ingyen adom bele…

Már sötétedett, amikor Jacob megkongatta a harangot a virginiai oldalon a révnél, és sok időbe telt, míg Cunningham felelt a hívásra. A fogadó tele volt emberrel, emiatt Elizának rengeteg dolga akadt. Csak késő éjjel, amikor a leányt hazakísérte, tudta elmondani neki a Finkkel kötött új alkut. A lány fáradt volt és álmos, egy kukkot sem értett az egészből.

– Most majd megépíthetjük a saját otthonunkat a saját földünkön! – kiáltotta Jacob a lány mögött, amint felfelé mentek a sötét ösvényen.

Az éjszaka hűvös volt, az égbolt telis-teli csillaggal. Nyers földszagot és a megduzzadt vizek bódító illatát repítette feléjük a tavaszi szél. A lány szótlan maradt. A kutya boldog ugrándozással jött eléjük. A csillagfényes szürkületben a fák ködös árnyékként állták körbe őket.

– Tudom, ma még nem sokat ígérhetek – mondta a fiú halkan, miközben kiértek az erdőből, és végre a lány mellé léphetett –, de néhány esztendő múlva igazi faházat építek magának, emeleteset, lépcsővel, meg fenn hálószobákkal…

Elizából kirobbant a kacagás, ahogy Jacob arcába nézett. Egy apró tisztás közepén álltak, a kis ház körvonala előttük egybeolvadt a csillagos égbolttal.

– Jacob Heatherington – szólt elérzékenyülten, és a hangjából sugárzott az öröm –, azt hiszed, hogy mindez számít nekem? Akkor is boldog leszek, ha egy barlangban élhetek a férfival, akit szeretek… ha eljön az a nap!

Átkarolta a fiú nyakát, megcsókolta az arcát, aztán vidám kuncogással felszaladt a házhoz, Jacob pedig ott maradt megzavarodva és céklavörösen.

Mindez 1835 márciusának utolsó szerdáján történt. Két nappal ezután John Fink kilovagolt, hogy megnézze a bányát, és meghozza a szükséges döntéseket. Richard Hawkinst tette meg vezetőnek dupla fizetésért, és Jacobnak meg kellett ígérnie a zavarban lévő új főnöknek, hogy segít minden bajban, amivel esetleg szembekerül, különösen, ha alá kell majd dúcolni a tárnákat.

Aztán Fink látni akarta a „partot a bokrok közt”, amit Jacob bérbe szándékozott venni. Beletelt némi időbe, míg átmásztak a sziklákon, és átverekedték magukat a tüskés szederbokrokon. John elegáns lovaglóruhája még el is szakadt, amikor végül a szederindák közepén állva Jacob valami feketére mutatott egy távoli szikla alatt.

– Ezt akarod te bérbe venni tőlem? – kiáltott hitetlenkedve Fink, és döbbenet ült ki az arcára.

– Igen.

– Fele-fele?

– Ez az, amit mondtam.

Fink megrázta a fejét.

– Neked elment a józan eszed! Hogyan hozod ki a szenet erről az istenverte helyről?

– Ahogy mondtam. Építek egy csúszdát.

– Egyenesen a folyóhoz?

– Egyenesen a folyóhoz. Aztán egy hatalmas tartályt itt fenn, ami legalább 40 tonnát befogad, az aljára egy zsilipet szerelek, amit az ember csak kinyit, és leereszti a szenet anélkül, hogy lapátolnia kellene. Munkát takarítunk meg vele…

– Mibe kerülne mindez? – tudakolta Fink.

Jacob gondolkodott egy darabig.

– Biztos, hogy nem fog többe kerülni száz dollárnál – mondta. – Maga fizeti az egyik felét, én meg a másikat.

– Megegyeztünk – bólintott rá Fink –, és hol van az a föld, amit meg akarsz venni?

– Azt is megmutatom – felelte Jacob. A múltkor leléptem, és megjelöltem néhány helyen. Persze egy napon ki kell majd pontosan mérnünk.

Levitte Johnt a folyópartra, aztán a sűrű füzes mentén, úgy negyed mérföld hosszan egy fiatal nyárfához vezette, amit egyik oldalán fejszével jelölt meg.

– Itt kezdődik – mondta. – A folyó partján fut úgy ötszáz láb hosszan, aztán fel annak a hegynek a csúcsáig. Hét vagy nyolc hold, azt hiszem.

Azon a helyen a völgy erősen beszűkült, csupán néhány százlábnyi, enyhén lejtős területet hagyva. Felette a hegy rögös volt és meredek. A folyóparti fákat szinte a meredély lábáig kivágták, így ott teljesen elburjánzott a bozót.

Fink megrázta a fejét.

– Miért ennyire messze, Jacob? Egy ház számára sokkal jobb helyek vannak fentebb. Ráadásul elég távol leszel a csúszdától!

Jacob egyenesen a szemébe nézett.

– Odafenn, a sziklák alatt szén van – mondta lassan. – Egy napon saját bányám lehet ott, ha a Jóisten is úgy akarja…

John Fink csodálattal bámult ifjú barátjára, és széles mosollyal így szólt:

– Jacob Heatherington, belőled sosem válik sikeres üzletember. Soha! Ahhoz túl becsületes vagy.

Mély lélegzetet vett.

– Rendben, Jacob. Nyolc hold, holdanként százötven, visszafizetendő tizenkét év alatt, három százalékos kamattal. Mit szólsz?

– Köszönöm.

Még ugyanazon a napon, amikor Fink újra elhajózott, Jacob fogott egy fejszét, és visszament frissen szerzett tulajdonához, hogy alkalmas helyet keressen a házának. Szíve hevesen kalapált az izgatottságtól. A saját földje! Nyolc hold! Odaát Durham megyében ez már kész birtok!

Keresztül-kasul járkált a bokrok közt. Aztán felmászott a sziklákra, ahol szenet talált, és szeme egy képzeletbeli vonalat húzott a szénfaltól egészen a folyóig. Ide kell majd egy napon a csúszdát építeni. A ház nem állhat a közelében, a szénpor miatt. Tájékozódási pontnak volt ott egy terebélyes, öreg fűz, melynek koronája ráhajolt a folyóra épp azon a helyen, ahol a rakodó dokkot kell majd megépíteni. Fentről úgy látszott, hogy a fától jó kétszáz lábnyira felfelé a folyón volt némi vízszintes terület, mely elég nagy volt ahhoz, hogy épületet lehessen rá felhúzni. Lesietett és hamarosan meglelte a helyet. Majdnem sík volt, nem több mint háromszáz lábra a folyótól, de legalább hatlábnyira vagy még többel felette. A délnyugati csücskében néhány hatalmas tölgy állt, alattuk kis forrás bugyogott fel egy lapos szikla alól. Megízlelte a vizet. Jó volt.

Nyomban fejszét ragadott, és nekilátott kiirtani a bokrokat. De annyira izgatott volt, hogy nem bírta sokáig. El kellett mondania valakinek az érzéseit. Így hát visszasietett a kunyhóba, megmosta a kezét és az arcát, tiszta inget húzott, és anélkül, hogy időt szakított volna a vacsorára, útnak indult.

A kora délutáni szellő madárdalt hozott az erdős hegyoldalról. A levelek még nem bújtak ki a rügyekből, de a fűzfák sárgán csillogtak, és halványzöld, puha fátyol lengte be őket. A lejtőket sötétvörös lepel fedte, ahol a juharok, nyárfák, szilek és a gesztenyefák bontották rügyeiket.

Az erdő csendjét azonban balták, fűrészek és kalapácsok zaja zúzta szét az új „Bel Air” építkezésein, ahol a frissen szántott, nedves föld szaga elvegyült az erjedő kukoricaliszt átható illatával, ami Wheatley főzdéjéből szivárgott ki.

Közvetlenül az ösvény mellett, az egyik saroktelken Bill Frazier és a két Wallace fivér egy faház felállításán szorgoskodott.

– Kié lesz ez a ház? – állt meg Jacob mellettük.

– Cunninghamé – felelte Frazier a szerkezet tetejéről. – Kezd elege lenni abból, hogy minden este felgyalogol az apja farmjához vagy Kelseynél alszik. Lehet, hogy egy nap még meg is nősül!

– Meddig tart, amíg itt végeztek? – tudakolta Jacob.

– Úgy két hét. Miért?

– Épp most vettem egy kis földet Finktől, és azt szeretném, ha ti hárman építenétek meg a házamat.

– No, nézd csak! – kiáltott Frazier tréfásan. – Tán házasodni készülsz?

– Lehet, hogy éppen ezt akarom tenni! – mosolygott vissza Jacob. – Szóval? Átjöttök hozzám? Megegyeztünk?

– Megegyeztünk! De aztán el ne felejts meghívni a mennyegződre! – ugratta Frazier.

Az Indián-zúgónál is dolgoztak emberek, hidat vertek. Davis is ott szorgoskodott.

– Minek kell ide híd? – kíváncsiskodott Jacob.

– Nem lehet úgy várost építeni – válaszolt Davis fontoskodva –, hogy közben az embereknek át kell gázolniuk a vizeken, mintha valahol a vadnyugaton élnének. Hamarosan egy színház is jön Wheelingbe…

Jacobot érdekelte volna, hogy mi köze a színháznak az Indián-zúgóhoz, de ment a dolgára. Sietett.

Kelsey ebédlője üres volt. Louise a konyhában tett-vett a tűzhely körül.

– Kelsey bement a városba – mondta Louise –, Eliza pedig még nem jött. Az imént hallottam, hogy erősen ugat a kutyája. Remélem, nincs baj! Felküldtem volna Jamest, hogy megnézze, de Kelseyvel tartott.

Ahogy Jacob nekivágott az ösvénynek, tüstént meghallotta a kutyát. Szokatlanul ugatott. Felbőszülve. Sosem hallotta Duke-ot ilyen dühödten ugatni. Megnyújtotta a lépteit, szinte nyargalt felfelé. A kutyaugatás egyre erősebb lett. Ahogy máskor, a csirkék most is a fák alatt kapirgáltak, a legelőn a barna tehén békésen kérődzött a napfényben. A kutya egyre vaddabul csaholt. A verandával szemben állt, hátán felborzolódott a szőr, és veszettül ugatott. Jacob szíve nagyot dobbant. Tudta, hogy valami baj van. Aztán meglátta a veranda szélén üldögélő nagydarab embert.

Szöghaja és a sötét szakálla is hosszú volt. A lócán ült az ajtó mellett, izmos lábait kinyújtotta maga előtt. Indián mokaszint viselt, amit marhabőr zsineggel kötött meg, lábszárvédője és zekéje szarvasbőrből készült. Rézveretes puskáját maga mellett tartotta a falhoz támasztva, széles karimájú, gyűrött fekete nemezkalapja pedig a padon hevert.

A kutya Jacob láttán felbátorodva közelebb merészkedett a férfihoz, felhúzott ínnyel vicsorgott rá, és ugatása még hangosabb és dühödtebb lett.

– Elhallgass, te féreg! – dörögte a férfi a verandán. – Rögtön beléd eresztek egy golyót!

Durva hangja úgy töltötte be a tisztást, mint egy feldühödött medve üvöltése.

Jacob erősen az ajkába harapott, igyekezett határozottnak látszani, ahogy közelített az idegenhez. A kutya úgy szaladt hozzá, mintha nyüszítésével el akarna valamit mondani. Az idegen csak ült ott és figyelte őket. Nem volt már fiatal. Szakállába ősz szálak vegyültek, arcát mély barázdák szántották. Hosszú pengéjű, veszedelmes kés lógott az övén a dohányzacskó és a puskaporos szaru mellett. Sötét szemének metsző tekintete olyan volt, mint egy vadállaté.

Jacobot kirázta a hideg. Tudta, hogy fél. Nem maga miatt, hanem a lány miatt. Mi történt vele? Miért volt olyan mérges a kutya? Tudta, ha harcra kerülne sor, nem sokból állna ennek az óriásnak, hogy legyőzze. Ráadásul a kése sem volt nála,

s hiába pillantott körbe valami fegyverként használható tárgyért, semmit nem látott. Csak ment tovább elszántan, felszegett fejjel, fel a veranda lépcsőjén egészen a lócán pöffeszkedő idegenig. Megállt előtte.

– Hol van Eliza? – kérdezte olyan nyugodtan, hogy higgadtságán maga is meglepődött.

A férfi csak ült ott, s úgy nézett a fiúra, mint az öklelni kész bika.

– Ki az ördög vagy te, he? – mordult fel. – Mi közöd ahhoz, hol van?

Már maga a hangja viszolygást váltott ki Jacobból. Közelebb lépett, egyenesen a férfi véreres szemébe nézett:

– A nevem Jacob Heatherington – mondta minden bátorságát összeszedve. – És kérdeztem valamit! Hol van Eliza?

Az idegen felhorkant, és nem lehetett tudni, kinevette-e, vagy a megvetését jelezte.

– Most aztán nagylegény vagy, mi? Az én nevem Thomas Armstrong, a szarvasvadász, ahogy hívni szoktak, és azért jöttem, hogy elvigyem a lányomat. Megteszi válasznak? És most te mondd meg, tejfelesszájú, mit keresel itt! Hm?

– Elizához jöttem – felelte Jacob halkabban. Sosem halott Eliza apjáról, és a váratlan fordulattól hirtelen összezavarodott. – Bent van?

– Megkérdeztem egyszer, megkérdezem még egyszer. Mi közöd ahhoz, hol van? Hm?

Egy-két pillanatig Jacob csak állt, és bámulta a férfit. Aztán mély lélegzetet vett:

– Jegyben járunk.

A férfi szeme rákerekedett, száját eltátotta.

– Úgy? –hangzott újra a medvemorgás.

– Úgy! – válaszolta Jacob visszanyerve határozottságát.

– Hm. És miből élsz? Hm? Tudsz neki rendes otthont teremteni? El tudod tartani? Hm?

– Bányász vagyok.

– Bányász? – kérdezte a férfi, mintha nem hallotta volna jól.

– Saját földem és saját bányám van – emelte fel a hangját Jacob. – Ha éppen magára tartozik, Mr. Armstrong. Feltéve, hogy az, akinek mondja magát. De ezt Elizától akarom hallani!

Egy lépést tett az ajtó felé, de a férfi a vállára tette a kezét, és ez a hatalmas, súlyos tenyér szinte a padlóhoz szögezte.

– Maradj csak nyugton, barátocskám! – mondta, de hangja már nem volt annyira fenyegető.– Nincs itt.

– Akkor hol van?

– Nem tudom – felelt Eliza apja, és hangja szinte szomorúnak tűnt.

Jacob lerázta válláról a nagy kezet, és hátralépett. Tehetetlen dühében felemelte a hangját:

– Nem tudja? Ül itt, mint aki jól végezte dolgát, és nem tudja, hol van? És még az apjának nevezi magát?

Egyetlen ugrással az ajtónál termett, és szélesre tárta. A konyha üres volt. A szoba is. Minden szépen a helyén állt, dulakodásnak semmi nyoma, semmi nem hiányzott. Kiment a hátsó ajtón, benézett a pajtába és a fáskamrába. Felment a szénapadlásra is.

– Eliza! – de nem jött válasz. A nagy sárga kutya mindenhová követte, s halkan vinnyogott, mintha ő is kétségbeesve keresné a gazdáját. Lement a patakhoz. – Eliza! – kiáltott be a tavaszi erdőbe, ahol a fák már bontották a zöld rügyeiket. – Eliza! – Nem jött válasz.

Amikor visszatért, a behemót vénember még mindig ott ült a lócán fegyvere és kopott kalapja mellett. Volt valami szánalmas abban, ahogy ott ücsörgött, és a semmibe bámult. Jacob felment a verandára, és megállt előtte.

– Rendben. Mi történt? – kérdezte.

– Ülj le! – mondta a férfi inkább kérőn, mint parancsolón. – Beszélnem kell veled.

Megvárta, míg Jacob tőle kicsit távolabb, a lóca másik végén leül, aztán belefogott.

– A malomnál hallottam úgy egy héttel ezelőtt, hogy Agnes meghalt – kezdte mondókáját a férfi. – Isten nyugosztalja a lelkét! Követett el hibákat, és megfizetett értük, mint bárki más. Mint mindegyikünk, azt mondom. Nem neheztelek rá. Magam sem vagyok angyal… Az egyik idevalósi farmer, valami Griffin nevezetű, aki néhány bőrt hozott a tímárhoz Armstrong Millsbe, mondta, hogy Agnes eltávozott közülünk, a lánya egyedül maradt, és abban az átkozott fogadóban dolgozik… Nem vagyok szent – folytatta –, de egy fogadó nem rendes lánynak való hely. Ebben az egyben biztos vagyok, öcsém. Persze nem tudhatom, hogyan nevelte az anyja, mivel maga is egy kocsmáros ágyasa volt…

– Tisztességesen felnevelte, és jobban teszi, ha elhiszi! – vágott közbe védelmezőn Jacob. – Jó anya volt!

– Ha azt mondod, öcsém, te tudod – bólintott béketűrőn az óriás. – Örömmel hallom, akár igaz, akár nem…

– Soha életemben nem hazudtam! – berzenkedett Jacob –, és nem érdekel, akárki is …

– A pokolba, öcsém, csihadj már! – morgott a szarvasvadász –, most nem akarok verekedni. Azért jöttem, hogy megtaláljam a lányomat, és hazavigyem oda, ahová tartozik. Tudod, mit tett? Elfutott! Egyszerűen elfutott, amikor meglátott, mint egy riadt nyúl! Ennyire ijesztően nézek ki?

– Bizony úgy! – szólt Jacob. – Nem hibáztathatja azért, mert elfutott. Csak nézzen magára!

A válasz csupán egy horkantás volt. Aztán néhány pillanatnyi hallgatás után a termetes ember megkérdezte:

– Te nem tudod, hova mehetett, ugye?

– Ha tudnám, se mondanám meg, erre mérget vehet! – vetette oda a fiú foghegyről.

– Miért nem? Az apja vagyok!

– Igazán?

A férfi arca elborult.

– Ezt hogy érted?

– Hol volt, amikor szüksége volt magára? Nem elég csupán a világra nemzeni egy gyermeket, öreg!

Az óriás hosszú ideig sötét és fenyegető arccal nézett Jacobra bozontos szemöldöke alól. Aztán újra kezdte:

– Darabokra szaggathatnálak és a csontjaidat megetethetném a kutyákkal – mondta most már nyugodtan –, de nem teszem, mert tetszel nekem, öcsém. Jó vér folyik az ereidben, az egyszer szent! De mit tudsz te az életről, mi? És azt mondod, elveszed a lányomat?

– El én, akár tetszik magának, akár nem – jött a dacos válasz –, akár megeteti a kutyákat a csontjaimmal, akár nem, el fogom venni őt feleségül!

– Ej, hallgass már, és ne beszélj velem ilyen félvállról, mert elvesztem a türelmem! – csattant fel mérgesen az öreg. – Ha valóban te leszel a vőm, rám figyelhetnél végre!

Jacob vállat vont, és nem szólt egy szót sem. Arca kemény volt, akár a kő. Fent a fákon a pajkos áprilisi szél a friss zöld lombokkal játszadozott. A levegőt a juharfák zsenge illata töltötte meg. A szakállas óriás szusszant egyet, majd folytatta:

– Én sem vagyok hiba nélkül, soha nem is állítottam. De elhagyni engem, ahogy Agnes tette… nem, ez nem volt helyénvaló. Utána jöhettem volna, az igaz. Behajíthattam volna azt az átkozott fogadóst a folyóba, és hazavihettem volna az asszonyt meg a lányt is, haza, ahová tartoztak. Igen, megtehettem volna könnyedén. De én nem szoktam a házamba kényszeríteni senkit. Ha nem akart velem élni, hát nem akart. Csak menjen, ő döntött így! Ha eljöttem volna a lányért, senki sem állíthatott volna meg, az biztos. Eliza akkoriban hatéves lehetett, azt hiszem. Igen, visszavihettem volna, de nem tettem…

Megállt, felnézett a fákra, mintha ott próbált volna választ találni a fel nem tett kérdéseire. Aztán mélyet sóhajtott.

– Szóval – folytatta. – Alexander fiam velem maradt, de négy évvel idősebb volt és fiú. Mit kezdhettem volna egy kisleánnyal a hegyekben egyes-egyedül? A fiúk mások. Az ember megtanítja őket halat fogni, szarvast zsigerelni, medvét nyúzni, csapdát állítani… elviszi őket hetekre a vadonba. A fiúknak ez kell. Szeretik. De egy lány? Nem, ezt nem tehettem. Úgy gondoltam, jobb lesz neki az anyjával még akkor is… nos, még akkor is, ha egy fogadó konyhájában kell felnőnie.

Egy mély lélegzetet vett, Jacobhoz fordult és mindkét kezével a térdére csapott.

– Most viszont egyedül van, eljöttem hát érte, hogy magammal vigyem! Ennyi az egész.

– Nem – mondta Jacob eltökélten. – Ez nem minden.

– Mi? – dörrent rá az óriás.

– Nincs egyedül – vágta oda dacosan Jacob. – El fogom venni feleségül, mondtam már!

Thomas Armstrong, a szarvasvadász bosszúsan tekintett rá.

– Még nem adtam rá az áldásomat. És nem vagyok biztos benne, hogy megteszem…

Ekkor Jacob mérgesen felpattant, a szemébe húzta bányászsapkáját, és elindult, hogy megszabaduljon végre ettől az embertől, de a lépcső aljában még megállt egy pillanatra és hátraszólt:

– Tartsa meg, öreg! Egyébként is, kinek kell a maga áldása?

Lelépett az udvarra, megpaskolta a kutya fejét, és határozott léptekkel folytatta az útját. A szakállas óriás egy-két pillanatig döbbenten ült a lócán. Aztán akkorát üvöltött, hogy a kunyhó beleremegett, a kutya pedig hátraugrott, és eszeveszett ugatásba kezdett.

– Hé, te átkozott senkiházi! – üvöltötte. – Gyere vissza! Azt mondtam, gyere vissza! Hogy törne ki a nyavalya!

De Jacob határozott léptekkel ment tovább. Még csak vissza se nézett. Egy-két pillanatig csend volt, ám ahogy a fiú elérte az első fát, ahol rá akart fordulni a lefelé tartó ösvényre, szörnyű robajjal valami elsüvített fölötte, levitte a fejéről a sapkát, majd hatalmas csattanással épp az orra előtt lévő tölgyfába csapódott. Azonnal megfordult. Az öregember puskával a kezében állt a verandán, és füst gomolygott a fegyvere csövéből.

– Ha azt mondom, hogy visszajössz, akkor visszajössz, hallod? – ordított. – Vagy elevenen nyúzlak meg!

Jacob nyugodtam felvette öreg bányászsapkáját, jól szemügyre vette a golyó ütötte nagy lyukat, aztán fejét csóválva újra visszafordult a verandán álló férfi felé.

– Ne üvöltözzön, öreg! – mondta szikrázó szemekkel – visszamegyek, ebben biztos lehet!

Kezében a kilyuggatott sapkával visszaindult a kunyhó felé. A kutya egyre vadabbul ugatott a veranda mögül.

– Hallgass, te átkozott korcs, mielőtt beléd eresztek egyet! – bömbölte a feldühödött férfi.

Már töltötte volna újra a puskáját, amikor Jacob komor elszántsággal ugrott oda hozzá.

– Mit heveskedsz, te csatornatöltelék… – kezdte ordítva a nagydarab ember, de nem tudta befejezni mondókáját, mert Jacob egyetlen gyors mozdulattal

kicsavarta kezéből a puskát, és nekivágta a verandaoszlopnak. A hatalmas reccsenésre még az eresz is megremegett, és az ósdi rézveretes hosszúcsövű középen kettéhasadt. Jacob az udvarra dobta.

– Ezt azért, mert szétlőtte a sapkámat – mondta. – És most tudd meg, öreg… Hangjának éle felbőszítette az amúgy is dühös embert.

– Ezért megöllek, te…

Hatalmas kezével, megragadta Jacob kabátját, és a falhoz penderítette a fiút. Másodszor is odavágta volna, de ezúttal Jacob se volt rest, ököllel válaszolt, és próbálta leszorítani az öreget. Egy csavarás, és az ifjú bányász vasmarkának szorítására a másik megtántorodott, majd egy utolsó ökölcsapás a mellkasa alatt végleg megadásra kényszerítette az öreget, és visszahanyatlott a lócára.

– No, öreg! – lihegte Jacob kifulladva. – Fegyverrel ijesztgetni könnyebb, mint ökölharcot vívni valakivel, igaz-e? Jobb ha visszamegy oda, ahonnan jött, és sosem gondol a lányával! Jól meglesz az maga nélkül is!

A szakállas csak ült a lócán leforrázva, és bambán nézett a fiúra.

– Legyőztél, fiú!– motyogta – Még most is darabkora vághatnálak ezzel a késsel, hidd el! És igazán viszket a tenyerem, hogy megtegyem, mert eltörted a puskámat. Aki ilyet tett velem utoljára, egy francia prémvadász volt, akinek a csontjai most is ott száradnak az északi erdőkben, ahol hagytam őket. Nem akartam ártani neked, öcsém! Csak azt akartam, hogy visszagyere és megbeszéljük a dolgokat, te szamár! Tetszel nekem, fiú, és ha nem törted volna el a puskámat, még meg is kedveltelek volna, mivel azt mondod, el fogod venni a lányomat feleségül. Most azonban jobb, ha elválnak útjaink, mielőtt meggondolom magam…

Felkelt, egy lendítéssel félrelökte Jacobot, felvette a törött puskát, megnézte, és megcsóválta a fejét.

– Nem, ezt nem kellett volna…

Visszanézett a verandára, ahol Jacob még mindig a falnak támaszkodott, és így szólt:

– Ha eljön az ősz, és még mindig nem vetted el a lányomat, visszajövök, hogy kiegyenlítsem a számlát, hallod? De ha ti ketten akkorra már egy pár lesztek, no, azt hiszem, tartozom neki annyival, hogy békén hagylak benneteket. Bizonyára jó férj válik majd belőled. De vő? Ez a puska itt közénk állt, fiú…

Sarkon fordult, és az erdei emberek hosszú, egyenletes járásával elindult felfelé a hegyre, kezében a törött puskával. Egy perc se telt bele, elnyelte az erdő.

A kutya lassan odament Jacobhoz, aki még mindig ugyanott állt az ajtó mellett. Csak a farka hegyét csóválta, halkan vinnyogott, és várta, hogy Jacob megpaskolja a fejét.

– Rendben, Duke, menjünk és keressük meg Elizát!

Tudta, csak egyetlen helyre mehetett, Martinékhoz. Igaza volt. A lány szeme vörös volt a sírástól, tekintete olyan, mint a riadt őzgidáé.

– Láttad őt? – Ez volt az első kérdése. – Borzalmas ember!

– Hazament – próbálta csitítani Jacob.

– Biztos vagy ebben?

– Biztos. Mához két hétre Frazier és a Wallace fivérek a mi házunkat kezdik építeni, és amikor kész lesz, azonnal összeházasodunk…

Mindezt egy szuszra mondta el Martinék konyhájában. Mrs. Martin a tűzhely körül tüsténkedett, készítette a vacsorát. Eliza a fiúra bámult, aztán csillag gyúlt a szemében. Hirtelen felkacagott, lángra gyúlt arcát két tenyerébe temette, a lócához szaladt és egyszerre sírt és nevetett, szorosan a szemére tapasztott ujjai közül csak úgy peregtek a megkönnyebbülés könnyei.

Jacob zavartan állt ott, kezében a golyó szaggatta sapkával. Mrs. Martin letette a fakanalat, Elizához lépett és átölelte a vállát.

– Ugyan, ugyan, drágám – mondta –, ugyan, ugyan, kedvesem. Nincs miért sírnod. Akarod, hogy fogjam a sodrófát, és kikergessem innen ezt a fiatalembert? Csak egy szavadba kerül, lelkecském, és megteszem! Meg én!

A lány, még mindig hüppögött, de már rájuk emelte a tekintetét. Lassan a sírás is abbamaradt, csak egy utolsó sóhaj hagyta el az ajkát.

– No, hát, ha akarsz valamit mondani neki, lelkem, akkor most mondd! – évődött tovább az asszonyság, és mosollyal a szája szegletében visszatért a sütőhöz.

– Jacob Heatherington – szipogta a lány –, borzasztó vagy!

15. fejezet

A következő héten Jacob Heatherington minden nap hajnaltól késő estig dolgozott, csak néha állt meg, hogy szomját oltsa, és délben tartott egy kis szünetet, hogy egyen valamit. Mindjárt az első napon kiirtotta a bozótost az építkezés helyén. A második napon szabaddá tette az új csúszda útját, s egy hajókikötőt alakított ki a folyóparton. A harmadik napon nekilátott a favágásnak. Először olyan fák után nézett, melyek a széncsúszda állványzatához kellettek, majd olyanokat keresett, amikből a leendő házát felépíthette. Előzőleg megkérdezte a Wallace fivéreket, mennyi szálfa szükséges egy tekintélyes, kétszobás ház, a hozzá tartozó pajta és a melléképületek megépítéséhez. Fenn a lejtőn hamarosan kivágott és le is gallyazott minden szükséges fát, s már csak a vontatás maradt hátra. Barátai, Hawkins, Massuil és Hank Sullivan elképedve figyelték, amint őrült tempóban dolgozik. Egy napon meglátogatták az épülő faházánál, s amikor látták, hogy szinte már csak hálni jár belé a lélek, így szóltak hozzá:

– Te őrült vagy, Jacob. Jó állásod volt, jól is kerestél… Ha meggondolnád magad, még mindig dolgozhatnál a bányában, Fink örömmel visszafogadna. Miért ölöd magad azzal, hogy egy favágó munkáját végzed?

Jacob szótlanul ült a lócán. Olyan sovány volt, mint egy prérifarkas tél derekán, és torzonborz, mint az álmából ébredő medve, de az arcát takaró borosta mögül csendesen mosolygott:

– Be kell fejeznem, amit elkezdtem…

Szombaton felment Andrew Wood fűrészmalmához Elizabethtownba, és megrendelte az összes pallót, amire szüksége volt a csúszda és a ház padlójának megépítéséhez. Visszafelé megállt ott, ahol a családja lakott. Csak az anyja és kistestvérei: Martha, a kis Elizabeth, meg a kilencéves Ed voltak otthon. A többiek, még a tizenöt éves Rebecca is dolgozni mentek. „Összetartunk, ahogy egy igazi családnak illik”, vetette oda az anyja, aki a verandán ült, és egy szakajtóra való malátasarjat tisztított, amit a gyerekek gyűjtöttek össze zöldségnek.

Feszült volt ez a látogatás, csak ültek a lócán, és valami beszédtémát próbáltak találni. Olyan volt éppen, mintha az ember egy jéghegyet próbálna néhány tűzkővel megolvasztani. A gyerekek ugyan őszintén örültek, hogy eljött, de boldog csacsogásukat beléjük fojtotta anyjuk rosszalló tekintete.

Amint a beszélgetés végleg elakadt, Jacob felnézett a verőfényes áprilisi égboltra, nagyot sóhajtott, és így szólt:

– Megnősülök – aztán a halálos csendben hozzátette –, csak azt akartam, hogy tudjátok…

– Remélem, tisztességes keresztény leány – szólt az anyja anélkül, hogy fiára nézett volna.

– Az. Elizának hívják. Eliza Armstrongnak.

Anyja szinte kővé dermedt.

– Csak nem az a kis fruska a fogadóból? – kérdezte, s most először találkozott a tekintetük. Pillantása szúrt, mint az éles acélpenge. – Amit az anyjáról hallottam…

– Az anyja halott – vágott közbe Jacob ugyanolyan ridegen –, és egy jó keresztény nem bírálja a halottakat, engem úgy tanítottak!

Anyja hirtelen felugrott, megragadta a szakajtó zöldséget, és erőteljes léptekkel indult be a házba. Anélkül, hogy hátranézett volna, még visszaszólt a küszöbről, és minden egyes szava úgy fájt, mint az ostorcsapás.

– Szégyen és gyalázat! A fiam egy kocsmai szajhát vesz feleségül! Hallani sem akarok róla! Gyerekek! – csattant fel odabent. – Gyertek be azonnal, és csukjátok be az ajtót magatok mögött!

Martha és Ed azonnal felugrott, és követték anyjukat anélkül, hogy egy pillantást is mertek volna vetni Jacobra, a kis Elizabeth azonban vonakodva követte őket. Szemében könny csillogott, és amikor elhaladt bátyja előtt, hirtelen a nyakába ugrott, szorosan átkarolta és megcsókolta, aztán a többiek után szaladt. Az ajtó becsapódott, és Jacob magára maradt. Arcán még érezte kishúga könnyeit, amitől keserves szomorúság fogta el, és nem értette, mit hibázott el megint. Lassan felkelt,

és lába szinte magától vitte le a verandáról, le a hegyről, vissza Cunningham kompjához, majd át Wheelingbe.

Besötétedett, mire hazakeveredett. Másnap korán reggel megmosakodott a folyóban, felöltötte vasárnapi öltönyét, átsétált az új hídon az Indián-zúgó felett, majd ráfordult az ösvényre, amely felvezetett a hegyekbe. Üde, hűvös, szikrázó tavaszi reggel volt, a mátyásmadarak harsányan fütyörésztek, ezernyi tavaszi virág pompázott az erdő alján, s a szellő a nyíló virágok illatát hozta.

Eliza karján kis kosárral a tojásokat szedte össze a szénapadláson, amikor meglátta a fiút közeledni a gesztenyeligeten át. Visszasietett a kunyhóba, és amikor Jacob kezében pár szál vadvirággal megérkezett, a fekete ünneplőbe öltözött Mr. Martin, hóna alatt a Bibliával éppen kilépett a házból.

– Dicsértessék az Úr, Jacob testvér! – köszöntötte a fiút a jól ismert mély hangján. – Mindjárt kezdjük a szertartást. Kérlek, ülj le.

Fejével a lóca felé intett.

– Még elő kell készülnöm – tette hozzá –, de Mrs. Martin és Miss Eliza mindjárt itt lesznek veled – ezzel eltűnt a fészer mögött, ahol az asztalosműhelye állott.

Jacob, kezében a virággal, leült és a madarakat figyelte, amint kereken röpködtek a tisztás üde pázsitja felett, melyet a gyermekláncfű rikító sárgája tarkított. Egy kis idő múlva hallotta, hogy nyílik mögötte az ajtó, és amikor várakozón arra fordult, Mrs. Martint pillantotta meg talpig feketébe öltözve.

– Dicsértessék az Úr, Mr. Heatherington! – köszöntötte a fiút fenséges mosollyal. – Jó, hogy itt van!

Jacob zavartan felkelt, és valami „jó reggelt” félét motyogott, amikor a fekete ruhás hölgy mögött feltűnt Eliza, ragyogó kékbe öltözve, s olyan sugárzó volt, mint az áprilisi égbolt. A fiúnak tátva maradt a szája, és csak állt ott a lányt bámulva.

– Nos – szólalt meg Mrs. Martin, megtörve a varázst –, nem szól semmit, fiatalember? Hogy tetszik az új ruhája? Az egészet ő maga varrta, én csak tanácsokat adtam… szóval?

A fiú alig tudott kinyögni valamit.

– Gyönyörű… hihetetlenül gyönyörű!

– Csak ennyit tudsz mondani? – kérdezte Eliza tettetett haraggal. – Semmi jó reggelt? Azokat a szép virágokat – incselkedett tovább –, gondolom a csirkéknek hoztad!

– Ó – dünnyögte a fiú, és érezte, hogy arcát elönti a pír. – Ezt természetesen neked hoztam… és még valamit…

Mrs. Nancy Martin máskor szigorú arcán enyhe mosoly jelent meg, amikor lassan elindult a gesztenyés felé. Eliza elvette a virágokat.

– Milyen illatosak! – szólt mosolyogva. – Vízbe teszem őket.

Sietős léptekkel bement a konyhába. Jacob követte, és figyelte, amint a lány leveszi a polcról azt a kis vázát, amit az elmúlt karácsonyra adott neki, belemeríti a vizesvödörbe, óvatosan beleteszi a virágokat, és az asztal közepére helyezi.

Jacob közelebb lépett.

– Azt mondtam, van még valami – és a zsebébe nyúlt.

– Talán kismadár? – kérdezte tréfásan a lány.

– A fiú előhúzott egy kis szelencét, és átnyújtotta a lánynak. Elizának kerekre nyíltak a szemei.

– Mi ez?

– Nyisd ki és meglátod!

A lány tenyerére fektette a dobozkát, és óvatosan felnyitotta. Arcáról eltűnt a mosoly, s meglepetten nézte a ragyogó kék ékköves kis aranygyűrűt a dobozban.

– Édes Istenem! – suttogta csodálattal –, nekem?

Néhány pillanatig csak állt meghatottan, s a gyűrűt bámulta. Jacob kivette a dobozkából, és a lány ujjára húzta.

– Tökéletesen illik rá – mondta elégedetten –, és a kő éppen olyan színű, mint a szemed!

– Óh, Jacob… – kiáltott fel a lány, s a fiú szemébe nézett –, óh, Jacob!

– Tetszik?

– Hogy tetszik-e? Soha, de soha életemben nem láttam ilyen gyönyörűségeset!

Két karjával hirtelen átölelte a fiú nyakát, és ajkával Jacobét kereste. Ugyanabban a pillanatban fémes hang kondult valahol a nyitott ajtón túl, egyszer, kétszer, háromszor, négyszer. A lány karjai lehanyatlottak a fiú nyakáról.

– Mennünk kell – mondta Eliza lángoló arccal –, ez a szertartásra hívó hang!

Kisurrant az ajtón, vissza se nézett Jacobra, és lehajtott fejjel elindult, át a tisztáson. Jacob alig tudott lépést tartani vele. „Bim, bam, bamm”, szólt a különös hang a hegyeken át. Amikor odaértek a tisztásra, látták, hogy egy férfi az egyik terebélyes gesztenyefa ágán lógó fém háromszöget kongatja ütemesen egy vasrúddal, így „harangozott”.

Néhány ember már ott üldögélt a súlyos farönkökön. Mosolyogva fogadták az újonnan érkezőket. A férfiak némán kezet fogtak Jacobbal. Eliza az utolsó rönkre ült hátul, s a fiú melléje telepedett. A kongatás abbamaradt, a férfi pedig a háromszög mellé akasztotta a vasrudat, majd ő is leült. Csend lett a tisztáson.

Valahol egy fakopács kalapált, és hallották a vadméhek távoli zümmögését a virágzó gesztenyefákon. Hátuk mögött léptek zaja hallatszott. Újabb emberek érkeztek, a sietségtől kipirultan. Eliza a gyűrűjére pillantott, majd Jacobra mosolygott. Aztán a feketébe öltözött James Martin lassan kijött a fák közül, kilépett a tisztásra, és a szertartás kezdetét vette.

Nem is annyira az aznap kimondott szavak érintették meg Jacob szívét, hiszen templomba járó emberként a Biblia igéit jól ismerte, hanem a köréjük magasodó néma fák méltósága, a felettük tündökölő tiszta, kék égbolt, és a piciny tisztást

bearanyozó fénylő napsugár. Mindez meghitté tette a szertartást, és a szentírásból felolvasó ember arca olyan lett, mintha egy sokat megélt tölgyből faragták volna… Jacob ebben a pillanatban úgy érezte, hogy nagyon közel van Istenhez.

Pontosan négy vasárnappal később, 1835. május nyolcadikán Alexander Campbell tiszteletes, a Keresztények Egyháza megalapítójának, Thomas Campbellnek a fia, a huszonegy éves Jacob Heatheringtont és a tizennyolc éves Eliza Armstrongot az Indián-zúgó feletti gesztenyefa-ligetben Isten és ember előtt összeadta.

Ragyogó volt az a májusi nap. Martinék esküvői lakodalmat rendeztek, amelyre a szertartás után minden jelenlévőt meghívtak. Asztalként a fűrészbakokra szerelt táblák szolgáltak a Martin-kunyhó mögött álló két hatalmas szilfa alatt. A Wallace fivérek, Bill Frazier, Richard Hawkins, James Dunlap, Hank Sullivan, és a portugál Massuil farönköket és tuskókat görgettek oda, melyekre padokat szögeltek, hogy legyen mire ülni. Kelsey levágott egy egyéves ökröt, és Nancy Martin vezetésével az asszonyok lakodalmi ebédet főztek. Kelsey felajánlott egy hordó jó francia bort, de őszinte sajnálatára James Martin határozottan elutasította, hogy bármiféle ördögi ital legyen az otthonában, különösen, amikor Campbell tiszteletes is jelen van. Így hát a fogadós, aki méltóságteljesen és büszkén játszotta el az após szerepét, titokban meghívott minden kevésbé aggályoskodót egy lakoma utáni koccintásra, le a fogadóba, hogy megünnepeljék az alkalmat, és áldomást igyanak az ifjú pár egészségére.

Miután a lakomának vége lett, és a tiszteletes ellovagolt Wheelingbe, a vendégek segítettek Mrs. Martinnak rendet rakni. Mr. Martin pedig befogta két indián póniját a kocsi elé, és felpakolta rá a nászajándéknak szánt tükrös kredencet, amit mélyvörös vadcseresznye-fából készített. A tetejére rakta Eliza összekészített holmiját, a tehenet pedig a szekér után kötötte, és elindult lefelé a Kirkwoodon keresztülvezető hosszú kocsiúton, hogy még napnyugta előtt az új Heatherington-házhoz érjen. A fogadó feletti kunyhónál hagyott baromfit és a bútorokat Jacob barátai Kelsey lovain már korábban átvitték. Jacob és Eliza az Indián-zúgótól a rövidebb úton ment, csak ők ketten, és sarkukban a nagy sárga kutya. Eliza a könnyű kék ruhájában volt, Jacob pedig a vasárnapi öltönyében, rendesen megnyírt szakállal és hajjal, de a fakókék bányászsapkáját mégiscsak a fejére húzta.

A délután szikrázó napsütést hozott, egyetlen felhő sem látszott az égbolton. Mindenütt vadvirágok pompáztak. Egy hatalmas szilfa tetején rigó dalolt, aranyszín begye csak úgy tündökölt a lágy napsütésben.

– Még nem is láttam az idén sárgarigót! – torpant meg Eliza a madarat csodálva.

– Talán éppen miattad jött! – mondta tréfálkozva Jacob. A fiatalasszony azonban nem vette tréfának.

– Isten küldte őt egy üzenettel, ebben biztos vagyok – suttogta. – Figyelj! Hallod? Azt mondja: „Isten úgy szerette a világot, hogy mindent tökéletesnek teremtett benne”, és látod, a mai napon minden szépséget nekünk adott!

Ahogy az ifjú pár továbbhaladt a McMahon hídja felé, az út mellett fekvő új Hawkins-tanyáról emberek vidám hada rohant ki eléjük. A gyermekek vadvirágokat, a férfiak és az asszonyok ételt, frissen sütött kenyeret és korsókban italt, tálakon süteményt hoztak. Elhalmozták őket minden földi jóval.

– Hogy az új asszonykának pár napig ne a főzéssel legyen gondja – mondta Cunningham, a környék szószólója, arcán széles vigyorral –, inkább a férjével legyen elfoglalva!

James Massuilnak, aki a már félig kapatos bányászok élén állt, az a remek ötlete támadt, hogy kerít egy jó nagy vesszőkosarat, amibe beletehetnek mindent, amit kaptak. Így hát ajándékokkal felpakolva végre elindultak saját otthonuk felé, maguk mögött hagyva a még mindig pajkos jó tanácsokat osztogató, vidáman hangoskodó barátaik seregét.

A bányászkunyhóktól kezdve az ösvény elég göröngyös volt, tuskók álltak ki a földből, és csúnyán letaposott bokrok szegélyezték.

– Ezt rendbe kell hoznunk! – szólt Eliza.

– Igen – motyogta Jacob –, egyik nap nekilátunk.

A kosár nehéz volt. Le kellett tenniük, hogy Eliza pihenhessen.

– Mi az a csúfság? – kérdezte Eliza az új csúszdára mutatva.

– A széncsúszda – magyarázta Jacob.

Miután átmentek alatta, a fák közül hirtelen előbukkant az új otthonuk. Zsindelyteteje csak úgy ragyogott a tündöklő napsütésben. Még érezni lehetett a frissen hántolt szálfák nyers illatát.

– Káprázatos! – mondta halkan Eliza.

A tyúkok már ott kapirgáltak a bokrok alján. Egy vörösbegy a csobogó patak feletti bokron üldögélt, és teli torokból trillázott.

16. fejezet

Így eresztett gyökeret az élet a McMahontól délre, a Nagy-folyó partján, 1835 tavaszán. A fiatal pár életének minden percét áthatotta a beteljesült szerelem varázsa, ám a csodavárás helyett a létért való örökös küzdelem megedzette és leleményessé tette őket a mindennapokban. Szinte mindent saját maguk teremtettek elő. A tehén adott nekik tejet, a tyúkok tojást, és Eliza jól ismerte a természet bőkezűségét is. Tudta, hogyan használja fel a gyermekláncfű és a spárga levelét, miként készítsen ízletes ebédet a medvekáposztából vagy a galambbogyó zsenge hajtásaiból és más növényekből, melyek a lejtőkön nőttek.

Jacob pénze ugyan elfogyott, de ott volt a szén, és tudta jól, mit kezdjen vele.

Házaséletük első napjának hajnalán Jacob csendesen kikelt az ágyból, ruháját és csizmáját a hóna alá csapva lábujjhegyen kiosont a szobából, és hagyta tovább aludni Elizát. A kosárban az ajándékok közt talált egy vekni kenyeret és egy darab sonkát reggelire, és mielőtt a nap felkelt, ő már szenet fejtett a hegyoldalon.

Déltájban, mikor éppen a szenet lapátolta az új csúszda szájánál, meglátta Elizát, ahogy jött felfelé a fák közt, karján kis kosárkával. Még nem volt kész az ösvény az új ház és a bánya között, emiatt a lánynak sziklák és szederbokrok közt kellett meglelnie a járást, de ő azért csak jött és hozta az ebédet urának. Jacob megállt és nézte, amint közeledik, s a látvány melegséggel töltötte el.

A lány felért, és elsőként azzal kezdte, hogy „Szükséged van egy idevezető ösvényre, Jacob Heatherington, és én majd gondoskodom arról, hogy meg is legyen.” Aztán körülnézett, kivett a kosárból egy sárga terítőt, s ráterítette egy lapos kőre.

– Most pedig enni fogunk – mondta, miközben két cseréptányért vett ki a kosárból. Megleltem a legnagyobb martilapu mezőt, amit valaha láttam, éppen a part felett. Annak a sonkának a maradékával készítettem el, amit reggelire ettél. Jacob Heatherington – emelte fel hangját színlelt haraggal –, ha még egyszer, csak egyszer így kisomfordálsz mellőlem, soha többé nem szólok hozzád! Most egyél!

Az étel jóízű volt.

– Mi a neve ennek a dudvának, amit megetetsz velem? – érdeklődött óvatosan Jacob.

– Martilapu – felelte önérzetesen a lány –, és csak azért, mert vadon nő, még nem gaz! Ehető növény, amit Isten adott nekünk. Úgy bizony!

Miután végeztek az evéssel, és ittak egy jót a korsóból, Eliza összeszedett mindent a kosárba, majd felkelt. Szeme meglelte otthonuk sárga tetejét a lombok közt.

– Meg kell találnom a legrövidebb utat a házunkig – mondta –, ott az a szikla, amit meg kell kerülnöm, onnan pedig addig a kiszáradt fáig… Van itt fent valahol egy fejszéd?

– Minek?

– Hogy kitisztítsam az ösvényt lefelé menet.

Jacob egy kiálló sziklához ment, ahol a szerszámait tartotta, és előhúzott egy fejszét.

– A te kezedbe inkább egy kisbalta való – mondta. – Ez nehéz.

– Jó lesz az – felelt a lány és a fejszéért nyúlt. – Találkozunk napnyugta után, bányász-uram!

Jacob figyelte a lányt, amint lemegy a lejtőn egyenesen a sárga tető irányába, mint egy fészkét kereső galamb, s emitt megjelöl egy fát, amott meg egy bokrot a súlyos fejszével. Mosolyogva figyelte, amíg látta fel-felvillanni a fehér blúzát a lombok közt. Egy idő után már csak a fejsze hangja jutott fel hozzá a csenden át. Jókedvvel vette fel a csákányt, és folytatta a munkáját.

A nap már a bánya feletti szikláról permetezte be bronzzal a hegyeket, amikor Eliza újra megjelent fejszével és kapával. Bokrokat vágott ki, s a földet egyengette az ösvény számára.

– Egyszerűbbnek találtam kis kerülővel jönni, mint egyenesen fel a kapaszkodón – szólt erősen zihálva, mikor felért férjéhez. – Lefelé menet ki kell vágnunk még néhány bokrot, és azzal kész az ösvény!

Apró izzadságcseppek fénylettek szemöldöke felett, arca kipirosodott, haja kócos volt, csupasz karját tüskék karcolták össze.

– Figyelj csak – mondta. – Beszélnünk kell valamiről. Észrevettem, hogy a pajtában az egyik padlódeszka mozog, és tudod, mit találtam ott? Két zsírosbödönt pénzzel. Az egyikben csak nyolcvanhét cent volt, de a másikban úgy háromszáz dollár! Hogy lehet? Azt mondtad nekem, hogy nincs pénzed.

– Mert a miénk az, amelyikben csak nyolcvanhét cent van – felelte Jacob mosolyogva, és átkarolta a lány derekát. – Mondta már valaki, milyen szép vagy, amikor ilyen morcosan nézel?

– Szégyelld magad, Jacob Heatherington – dorgálta a fiút, és a kezére csapott. – Kinek a pénze az?

– Johné.

– John Finké?

– Igen, egy F betűt véstem a bödön oldalára, pont úgy, ahogy te mutattad. Hogyhogy nem vetted észre?

A lány rosszallón csóválta a fejét.

– A pénzt a wheelingi bankban kell tartani, ahogy Mr. Kelsey teszi. Nem pedig a pajtában!

– Majd ha eljutunk oda, ahol Mr. Kelsey van – felelte Jacob –, majd mi is a bankban tartjuk. Addig azonban a pajta épp oly jó hely, mint bármi más, ha nem jobb, mert egyetlen tolvaj sem fogja ott keresni.

– Nos – szólt a lány fejcsóválva –, erre később visszatérhetünk. Hol tartod az elszámolást? Annak is a pénz mellett kellene lenni.

– Miféle elszámolást? – csodálkozott Jacob.

– A feljegyzéseket, amik megmutatják, mi folyik be, és mi megy ki. Úgy tudom, felesben bérled a bányát. Ez azt jelenti, hogy valamiféle elszámolást kell csinálni.

Jacob, kissé zavarban ugyan, de elmagyarázta módszerét a két bödönnel: mindennek a fele az egyikbe megy, fele pedig a másikba.

– Elég egyszerű – ismerte el homlokát ráncolva Eliza –, Fink biztosan megbízik benned, hogy ezt elfogadja így.

Jacob meglepetten nézett felségére:

– Miért ne bízna? Én is megbízom őbenne!

Eliza újra megcsóválta a fejét, elmosolyodott, karjával átfonta férje szénporos nyakát, és csókot nyomott fekete arcára.

– Jacob Heatherington – szólt –, szeretlek. De hamarosan el fogom kezdeni neked a könyvelést!

Elengedte, és felnézett az égre. A nap még mindig fent volt, tüzes nyilait messze röpítette a végtelen kékségbe.

– Korán van még hazamenni – mondta és körülnézett. Meglátta a lapátot s felvette.

– Mit szeretnél csinálni? – kérdezte gyanakodva Jacob.

– Természetesen segítek neked – felelte a lány, s máris tolta a lapátot a szénkupacba, majd egy lendítéssel beledobta a széncsúszdába –, és nem csak szeretném, csinálom is! Mit álldogálsz ott – nevetett urára –, mozogjon az a csákány, Mr. Heatherington!

Néhány perc múltva már a keze és az arca is ugyanolyan fekete volt, mint a férjéé.

– Istenemre mondom – mosolygott Jacob –, új munkatársat szereztem magamnak!

Majdnem besötétedett már, amikor hazaindultak a hepehupás ösvényen. A bozótosban körös-körül madarak surrogtak. Könnyű szürke köd szállt fel a folyóról, és lépteik neszébe a nyugodni térő vadkacsák távoli szárnysuhogása vegyült.

Később, amikor asztalhoz ültek az olajlámpás alatt, Jacob öszszekulcsolta kezeit, és így fohászkodott:

– *Mennyei Atyánk, áldd meg ezt az étket… és áldd meg a mi otthonunkat! Ámen.*

Feltekintett, már nyúlt volna a kanálért, de Eliza feje még mindig le volt hajtva.

– *És köszönjük neked, Atyám, mindazt, amit adtál nekünk* – mondta egészen csendesen –, *ezt az otthont, az ételt s a szenet… és legfőképpen köszönjük a szeretetet és a boldogságot, amit szívünkbe oltottál… Ámen.*

Fejét felemelve férjére mosolygott, aztán a nagy fakanálért nyúlt és megtöltötte Jacob tányérját az asztal közepén gőzölgő tálból. Húsdarabok voltak, amiket sötétzöld, kásás anyag vett körül.

– Mi ez? – kérdezte gyanakodva Jacob.

– Füstölt kecskenyak csalánnal – érkezett a válasz. – Ez a legegészségesebb zöldség, amit csak ehetünk, és egy fillérünkbe sem kerül! Holnap hal lesz vadkáposztával.

– Honnan veszel halat? – kérdezte Jacob elbizonytalanodva az új ételféléktől.

– Épp most állítottam fel egy varsát a sekélyesben – felelte egyszerűen Eliza.

Másnap reggelire füstölt kecskesajtot és rozskenyeret ettek, ami Martinék különleges ajándéka volt. Aztán Eliza megmutatta neki a varsát. Nem volt más, mint egy vesszőből font kerítésdarab, amit a folyó sodrásával szemben állított fel egy kiszögellésnél, s a végén egy kör alakú csapda. Már két hal csapkodott benne.

– Hagyd csak ott! – szólt Eliza, amikor Jacob ki akarta venni őket. – Nem mennek sehova. Estére több lesz. Kóstoltál már valaha vadkáposztát? Nagyon jó, főleg hallal…

Az első néhány napon Jacob megpróbálta lebeszélni feleségét arról, hogy vele dolgozzon a bányában, de Eliza csak nevetett ezen.

– Ha neked nem árt, nekem miért ártana? – tette fel a megválaszolhatatlan kérdést a lány. – Úgy tudom, társak lettünk egy életre, nem?

Jacobnak el kellett ismernie, hogy megnyugtató volt a felesége jelenléte. A munka nem volt többé magányos. Jó volt így együtt dolgozni. Minden reggel hajnalban keltek, megreggeliztek, Jacob kiengedte a tehenet és a csirkéket, Eliza meg ebédet főzött. A tehenet nem kellett már fejni, elapadt a teje, mert csak egy hónapja volt hátra a borjadzásig. Aztán együtt felmentek a bányába. Jólesett a séta a reggeli friss, hűvös levegőn, gyönyörűség volt figyelni, ahogy a felkelő nap arany seprűje letisztítja a lejtőről az ottmaradt ködfoszlányokat, és jó volt mélyen belélegezni a vadvirágok édes illatát és a harmatlepte fák nyers szagát.

Fenn a bányában Jacob csákányozott, két erős karja lassú, megfontolt lendítéseivel folyamatosan vágta, faragta a drága fekete rögöket, Eliza meg azonnal ellapátolta, ahogy földet értek a széndarabok. Néha megálltak szusszanni egyet, s ha ilyenkor egymásra néztek, melegség járta át a szívüket. Délben lementek a kövek alól felzubogó kis csermelyhez, megmosták kezüket és arcukat, leültek a közeli nagy tölgy árnyékába, és Eliza elővette az ebédet a kis kosárból. Mialatt ott ültek és ebédeltek, szemük megpihent a folyó nyugtalanul csillogó sodrásán, vagy az ég kékjében köröző sasmadáron és a fa tetején zsákmányára leső sólymon. Néha Jacob felkelt és leszakított egy szép szál vadvirágot, s átadta a lánynak, aki tüstént aranyszín hajába tűzte, mely huncutul kikandikált a szénportól feketéllő kendő alól. Aztán a rövid pihenő után beraktak mindent a kosárba, s visszatértek a bányába.

Amikor a nap elhagyta a felettük húzódó kiálló sziklát, és a közeli juharfa árnyéka elérte a széncsúszdát, Eliza letette a lapátot, felvette a kosarat, majd hazaindult, hogy gondoskodjon a tehénről, a csirkékről és persze a vacsoráról. Egy jó óra elteltével, amikor az est fátylai kezdtek ködfüggönyt vonni a virginiai hegyek köré, és az első sápadt csillag is felszökött a bársony-égre, Jacob követte a feleségét. Amint ment lefelé az ösvényen, egy kis sárga fénysugár hívogatón pislákolt feléje a lombok között, hogy az otthon meleg, lágy kikötőjében fejezhesse be a napot.

Három hét telt el anélkül, hogy egyetlen felhő is lett volna az égen. A verőfényes napokat hűvös, harmattól nedves éjszakák követték. Vasárnaponként felsétáltak az Indián-zúgón lévő gesztenyésbe, leültek a tuskókra, és hallgatták Isten szavát, ahogy azt James Martin olvasta fel nekik a Szentírásból. A második vasárnapon visszafelé menet Eliza így szólt:

– Fohászkodtam Istenhez egy vevőért. Ott van az a rengeteg szén, de még mindig csak ugyanaz a nyolcvanhét cent van a bödönünkben, ami azelőtt. Pénzzé

kell tennünk a szenet. Amellett – tette hozzá gyakorlatiasan – most már mindenképpen el kell mennem a boltba, vagy a végén csak vízben főtt csalánt és halat fogunk enni!

Nehezen ment a szén eladása, annak ellenére, hogy Jacob kiásta a nagy táblát a régi kikötő mögül, s átvitte az újhoz. Ráadásul Fink bányája is rendületlenül dolgozott. Tavasszal újabb léhűtők érkeztek Wheelingbe, és Fink irodája egyre csak küldte őket a bányába. Időnként több mint húsz ember dolgozott ott. A wheelingi iroda vezetője úgy döntött, hogy a szerződéseket, melyeket John Fink kötött, mielőtt New Orleansba hajózott volna, a Fink-féle bányának kell teljesítenie. Csak szénhiány esetén szólhattak Jacobnak, hogy szállítson fele-fele alapon. Sajnos úgy látszott, hogy Hawkins és Sullivan sohasem fogy ki a szénből, és valahányszor egy gőzös megfújta a kürtöt vagy egy uszály kikötött, hallhatták a régi széncsúszda csattogását.

Jacob érezte, tennie kell valamit, de egyszerűen nem tudta, mit. Az új feladat szokatlan volt számára. Sosem kellett házalnia a szenével, mindig a vevők jöttek el hozzá. Most versenyeznie kellett azzal a bányával, amit ő maga hozott létre. Időnként úgy érezte, hibát követett el, és talán maradnia kellett volna a régi bányában, mert most más lett a helyzete, mint annak előtte volt. Ott volt neki Eliza, és felelős volt érte.

Egyik este hazafelé menet megálltak Hawkinséknál, ahol Richard Hawkins éppen az új fészere tetejével küszködött.

– Tudom, hogy vasárnap van – morogta a szikár, csontos ember a tetőn –, de az öreg Davis válla azt mondja, hogy eső van készülőben, és egyszerűen meg kell csinálnom ezt a tetőt, mert az ő válla sosem hazudik! Sem a Wallace fivérek, sem Bill Frazier nincsenek itt, hogy segítsenek, mert a bolond Dan Zane felbérelte őket dupla fizetségért a Wheeling-szigeten, hogy azon a nagy házon dolgozzanak, amit ott a semmi közepén épít. Holdkóros az a Zane, én mondom neked…

Jacob felajánlotta, hogy segít neki, így Eliza – aki egy darabig csak álldogált ott, és Mrs. Hawkinssal beszélgetett – végül egyedül ment haza. Fogott egy ásót, felásott egy jókora ágyás gazdag, fekete földet a folyópart felett konyhakertnek, majd kivett pár halat a csapdából, megpucolta és vacsorát főzött belőlük. Majdnem este volt már, mire Jacob hazaért.

– Hej, biztos, hogy az imádságod nyílegyenesen a Jóisten fülébe jutott! – mondta izgatottan, amikor meglátta a verandán üldögélő Elizát. – Épp most adtam el negyven tonna szenet! Holnap korán reggel már itt lesznek és felpakolják.

Kiderült, hogy George Wheatley találkozott Jacobbal és szólt neki, hogy feltétlenül látogassa meg az „áruházában”, mielőtt hazaindul. Amikor odaért, Wheatley első kérdése ez volt: „Van valamennyi szened? Úgy negyven tonna? Van itt egy uszály, s nem akar üresen visszamenni Cincinattibe.” Eredetileg negyven tonna szenet akartak venni a Fink bányából, de az irodában közölték a kapitánnyal,

hogy semmi szenük nem maradt. Az uszályos véletlenül elmondta ezt Wheatleynek, ő pedig azonnal tudta, kinek kell szólnia.

– Negyven tonna, tizenöt dollárjával, mennyi az? – kérdezte Jacob a feleségétől széles mosollyal. – Elég ahhoz, hogy végy néhány dolgot a városban? A Jóisten igazán gyorsan meghallgatott téged!

Később, miután megették a halat a medvekáposztával, és még üldögéltek egy keveset a verandán, hogy figyeljék a folyón megpihenő néma éjszakát, Eliza kicsit tétován tette fel a kérdést:

– Észrevetted, hogy nem hívott be a házába? Csak álltunk ott és semmiségekről beszélgettünk… még csak szívélyes sem volt. De miért?

Jacob egy vállrándítással elintézte a dolgot.

– Honnan tudhatnám? Lehet, hogy fájt a feje, vagy valami hasonló. Tudod, milyenek a nők…

Eliza azonban nem elégedett meg a válasszal, mert kis idő múlva újra megszólalt:

– Miért kerül engem a legtöbb asszony? Mert Kelseynél dolgoztam? Egy fogadóban dolgozni miért rosszabb, mint bárhol máshol? Nem mindegy az? Nem az számít, hogy becsületesen dolgozz egész nap?

– Nem ismernek téged, ennyi az egész – próbálta csitítani Jacob. – Várd ki, amíg jobban megismernek! Biztos, hogy szeretni fognak, úgysem tudják megállni!

– Gyere! – szólt egy idő után. – Kezd hűvös lenni az este. Ideje lepihenni. Holnap nagy nap lesz. Mihelyt végeztünk azzal az uszállyal, beviszlek Wheelingbe.

Hajnalban megjött az uszály, és az emberek pontosan a csurgó alá tolták, amit Duke, a nagy sárga kutya szakadatlan csaholása kísért. Jacob felment a bányába, és hamarosan a szén elindult lefelé. Eliza az uszály kapitánya mellett állt, és figyelte, amint a tartály lassan megtelik.

– Honnan fogom tudni, mikor van bent a negyven tonna? – kérdezte. A kapitány elmosolyodott.

– Maga sehonnan, asszonyom. Én fogom tudni.

– Honnan?

– Kitalálom!

Miután az uszály elment, és Jacob leért a hegyről, az első dolog, amit Eliza mondott, miközben átnyújtotta neki a hatszáz dollárt, ez volt:

– Ki kell találnunk, hogyan mérjük meg a lejövő szenet. Ezek az uszályosok úgy csapnak be, ahogyan csak akarnak! Nem lehet tudni, mennyi fér beléjük.

– A gőzösök tartályát vonalak jelzik. Ha megtöltjük az első hosszú vonalig, tudjuk, hogy az tíz tonna. A rövid vonal öt tonna…

– De ezen az uszályon egyáltalán nem voltak vonalak! – kötötte az ebet a karóhoz Eliza.

– Persze, hogy nem – magyarázta Jacob. – Mindenféle árut szállítanak. Vékánként vagy hordónként kell mérni…

Jacob elvette a pénzt, hátrament, kihozta a két bödönt a rejtekhelyről, beletett háromszáz dollárt az F-fel jelzett edénybe, kétszázat a másikba, és visszatette őket a deszka alá. A kezében maradt százast odaadta Elizának, aki még mindig ott állt a verandán, gondolataiba merülve.

– Tessék – mondta Jacob –, ebből megvehetsz mindent, amire szükséged van.

A lány ránézett a pénzre és megrázta fejét.

– Nem kell mind. Talán tíz… de elteszem. Ide hallgass, gondolkodtam azokon a vonalakon, amit említettél – mondta nagyon komolyan –, tudod, a gőzösök tartályában. Miért ne lehetne nekünk ott fenn egy nagy tartályunk… vagy akár itt lenn… egy zsilippel az alján, amit egyenesen a csúszdába lehetne nyitni? Ugyanazokkal a vonalakkal a tartályban, amik a tonnákat jelölik? Miért nem?

– Semmi akadálya – felelte az ura zavartan. – Csak sosem gondoltam erre.

– Sokba telne építeni egyet?

– Nem többe, mint egy csúszdát. Vastag deszka kell hozzá, amit a fűrészmalomból lehetne hozni. Acéllemezzel kellene kibélelni, hogy a szén könnyebben csússzon, és ne ragadjon a fához…

– Hogyan mérnéd ki az első tonnákat – kérdezte Eliza –, hogy pontosak legyenek a vonalak?

– Vékánként vagy hordónként. Lassan menne, de meg lehetne csinálni. De most menjünk – sürgette Jacob –, tudod, hogy hosszú még az út a városig!

A gyaloglás kellemes volt. Látták, amint a meleg napfényben Davis és a kisfia kukoricát vetettek az alsó táblába. A felső területen a zab már kihajtott, és zöld fátyollal fedte be a termékeny, fekete földet. Még feljebb John Rodefer is kukoricát vetett. Néma kézlendítéssel felelt Jacob üdvözlésére.

Úgy félúton az Indián-zúgó és Kelsey fogadója között néhány férfi földet mért ki egy hosszú kötéllel és pirosra festett karókkal.

– Fink kapitány hat hold földet vett itt az öreg Miss Duertől – mondta az egyik ember, amikor Jacob odament hozzá és megkérdezte. – Úgy hallottam, házakat fog építeni és eladja őket. Annak a Finknek aztán van pénze!

Amíg Cunninghamre vártak, hogy átjöjjön a komppal, Kelsey is lejött hozzájuk.

– Hallom, hogy a bányában dolgozol, Eliza – mondta, és a szeme sarkából mérgesen nézett Jacobra. – Az nem nőknek való munka! Ha munkára van szükséged…

Eliza mosolyogva nézett rá.

– Tud olyan munkát, ami heti ötven dollárt fizet, Frank bácsi?

Kelsey megrázta a fejét, aztán elnevette magát.

– Édes öcsém – tette rá súlyos tenyerét Jacob vállára –, te aztán meglelted a párod! Nem lopjátok a napot, az egyszer szent! Csak nem akarjátok szétcsákányozni az egész hegyet? Ti aztán villámgyorsan milliomosok lesztek!

– Addig is – mondta Jacob együtt nevetve vele –, mi volna, ha küldene pár vevőt?

– Tonnánként és vékánként is áruljuk – tette hozzá Eliza gyorsan, és lángolt a tekintete. – Ne felejtse el, hogy pár hónap múlva beköszönt a tél, és a szén több meleget ad, mint a fa! Lehet, hogy kemény tél jön!

– Na nézzenek oda! – rikkantott fel a kövér fogadós. – Máris micsoda üzletasszony lett belőle! Még a kakastejet is el tudná adni, ugye, öcsém?

Cunningham a kikötőhöz siklott, partra tett néhány embert, köztük egy üstfoltozót két öszvérével, Eliza és Jacob pedig búcsút intett Kelseynek. A folyó nyugodt volt, szelíden csobogott a rév deszkái alatt. Körülöttük a levegő nehéz volt a ránehezülő ködfüggönytől, csak a messzi hegyek szikráztak a fülledt, erős napsütésben.

– Esni fog, még napnyugta előtt – mondta Cunningham, letörölve homlokáról az izzadságot –, és keményen fog esni, úgy bizony!

– Ezt már másodjára hallom – jegyezte meg Jacob. – Hawkins mondott tegnap valamit arról, hogy amikor az öreg Davis válla sajog…

– Igen – bólintott Cunningham, és húzott egyet a kötelén –, az biztos jel. Nagyon kell az eső, főleg fenn a farmon!

Míg Eliza vásárolni ment, Jacob lesétált Bell hajójavító műhelyébe. Hosszasan beszélgetett Bell-lel. Visszafelé menet észrevett egy evezős csónakot, ami egy oszlophoz volt kikötve, „ELADÓ” felirattal. Visszament az irodába.

– Mibe kerül az a csónak?

– Magának öt dollár – mosolygott Bell.

– Három.

– Négy.

– Három és fél!

– Vigye.

Eliza igencsak meg volt lepve, amikor Jacob odalépett hozzá a szatócsboltban, átvette tőle a szatyrokat, zacskókat, táskákat és dobozokat, majd így szólt:

– Nem megyünk haza gyalogszerrel ezzel a sok holmival. Vettem magunknak egy csónakot!

– Egy csónakot?

– Három és fél dollárért – nyugtatta meg Elizát. – Megérte!

Mikor a kikötő felé cipekedtek, Jacob így szólt a csomagok mögül:

– Beszéltem Bell-lel arról a tartályról. Azt mondja, látott már hasonlót valahol Pittsburgh környékén az egyik szénbányában. A jövő héten elküldi egyik emberét, bizonyos Barneyt, aki meg tudja tervezni, hogy bírja is azt a hatalmas súlyt… ez a

Barney lehozza majd hajón az összes anyagot, ami kell hozzá, és segít nekünk összerakni.

Mikor berakodtak mindent a kis csónakba, az eget felettük már szürke, ködszínű fátyol borította, bár a lehanyatló nap még forróbban sütött, mint előtte. A fiatal pár nem sokat törődött ezzel. Jacob besegítette Elizát a középső ülésre, eloldotta a kötelet, beszállt hátulra, és megragadta az evezőket. A sodrás már vitte is őket lefelé a part mentén.

– Egyébként – jutott eszébe Jacobnak –, mához két hétre egy másik uszály fog megállni szénért. Addigra ötven tonnával készen kell lennünk.

Eliza arca felragyogott:

– Rendben, Mr. Heatherington, akkor mire vársz? Húzd gyorsan azt az evezőt, hallod-e?

A Wheeling-szigetre vezető híd alatt siklottak el éppen, amikor az első égzengés hangja végigdördült a hegyekből. Szinte ugyanabban a pillanatban az első széllökés korbácsként érte a folyót, előrelökte a csónakot, felkavarta a vizet, majd újra eltűnt, akár egy pajkos manó.

– Vihar lesz! – kiáltott ijedten Eliza, és Jacob háta mögé mutatott az északi égboltra, ahol az első fekete fellegek már előtörtek a hegycsúcsok takarásából a megfakult égboltra. Néhány pillanatra megrekedt a levegő, forró volt és feszültséggel teli, még szellő sem rebbent. Aztán újabb mennydörgés robaja tört át az égbolton, aztán megint egy, majd még egy. A folyó beleremegett. Az első villám valahol Wheeling környékén csapott le. Aztán feltámadt a szél, az erős orkán hatalmas karmait belevájta a reszkető vízbe, és hosszú, ezüstös cafatokra tépte. A csónak előrebillent.

– Mindjárt vitorlássá változunk! – próbált tréfálkozni Jacob. – Egy-kettőre otthon leszünk.

– Jobb lesz, ha gyorsan átevezel a másik oldalra! – figyelmeztette Eliza. – A szél nem jó irányból fúj. Talán később nem sikerül.

Igaza volt. A szél egyre nagyobb sebességgel tolta a kis csónakot a virginiai part felé. Felkorbácsolt hullámok verték az oldalát. Habos, fehér tarajuk vizet zúdított rájuk.

– A lisztem! – jajveszékelt Eliza, s próbálta a csomagok egy részét a szoknyájával betakarni. – A cukor! A só!

A révátkelőnél jártak, amikor megérezték arcukon az első súlyos esőcseppeket. A villámok egymást követték a folyó felett, egyik hegytől a másikig, fülsiketítő ropogással. Minden sötétbe borult, a szél tombolva süvített, az eső sűrű záporként verte őket, mintha millió és millió dézsából öntenék.

Jacob minden erejével az evezőkbe kapaszkodott, és próbálta a kis csónak orrát a part felé kormányozni. Érezte, hogy a vihar felkapja a kis lélekvesztőt, megemeli, majd újra beletaszítja mélyen a vízbe. Újabb hullámok csaptak át

felettük. Az orkán fákat tépett ki tövestől. Aztán valami erős ütést éreztek, és a csónak keresztbefordult.

Jacob egy faágat látott a feje felett, megragadta, és erősen megkapaszkodott belé. Alatta megrázkódott a csónak.

– Fennakadtunk egy tuskón! – kiabálta túl Eliza a vihar robaját.

– Kapaszkodj erősen! – kiáltotta vissza Jacob. – Kikötöm magunkat ehhez a fához!

Végigkúszott az ágon, és a csónak farát közelebb nyomta a parthoz. Ágak és gyökerek csaptak az arcába.

– Fogd meg a kötél végét, és dobd ide nekem!

A csónak már megtelt vízzel, de Eliza megtalálta a kötelet az alján, odavetette Jacobnak, aki néhányszor gyorsan körbetekerte az ág tövénél. Aztán a kötélbe kapaszkodva belépett a csónakból a vízbe. Csak térdig ért. Ahogy a súlya már nem terhelte a csónakot, a szél újra megragadta és körbefordította, farával a nyílt sodrás felé. Jacob minden erejét összeszedve tartotta a kötelet, a partra ugrott, áttörte magát az aljnövényzeten, és a kötél végét olyan szorosra húzta, amilyenre csak bírta. Kétszer, háromszor, négyszer, ötször körbetekerte az ág tövénél, majd jókora csomót kötött rá. Aztán a sűrű bozóton áthatolva visszavergődött a csónakhoz. Felette a fák hajladoztak, nyögtek a szélben. Eliza mozdulatlanul ült a derékig érő vízben, a csónak farában, és egy faágba kapaszkodott.

Jacob kinyújtotta kezét.

– Engedd el az ágat, és fogd meg a kezem!

Eliza szó nélkül engedelmeskedett.

– Gyere, ki kell jutnunk a szárazra. Bármikor belénk csaphat a villám.

– A csomagok… – nyögte Eliza.

– A pokolba a csomagokkal! Gyere…

Éles, cikázó fény villant, és egy mennydörgő csattanás követte. Eliza egyetlen ugrással kint termett a csónakból, és Jacob karjaiba vetette magát.

– Édes Istenem!

Jacob a partra vonszolta a bozóton keresztül, egyre magasabbra a meredek lejtőn. Egyszer csak Eliza összecsuklott. Ruhája csuromvizes volt és nehéz. Kimerült. Az eső még mindig szakadt, s olyan volt a hangja, mintha egy csapat vadállat csörtetne keresztül az erdőn. Jacob körbetekintett. A közelben nem voltak nagy fák, csak bokrok. A partoldal meredek és sáros volt. Leült felesége mellé, és gyengéden átkarolta.

– Akár itt is maradhatunk – mondta –, itt nincsenek nagy fák, amik idevonzanák a villámokat. Támaszd a lábad a bokor tövének – tanácsolta Elizának –, akkor nem csúszol le, és tudsz pihenni. Más egyebet úgysem tehetünk. A vihar nem tarthat örökké.

Egy ideig úgy tűnt, mégis örökké fog tartani, aztán hirtelen vége lett. A villámlás és a mennydörgés egyre messzebb és messzebb vonult dél felé, s már

csak távoli robajként hallatszott. Az eső tovább áztatta a lejtőt, a víz pedig, amely aprócska erek százaiban gyűlt össze körülöttük, mindenfelől ömlött lefelé a hegyoldalon a folyóba.

Lassan az eső is elveszítette erejét. Már nem verte a lombokat, csak egyenletes hangon dobolt. A sötétség kissé feloszlott. Tisztán látták egymást, és a megtépázott bokrok levelei közt homályosan kirajzolódtak a hegyek. Aztán az ég sem zengett többé, csak az eső kopogott. A szél is elállt. Az egyenletes szemerkélésben a csend lassacskán előkúszott a bokrok alól, és rátelepedett a világra. Egy hang sem hallatszott. Semmi, csak az eső.

– No – biztatta Jacob Elizát, akit még mindig szorosan a karjaiban tartott –, azt hiszem, vége a viharnak. Lehet, hogy az eső egész éjjel kitart. Akár haza is mehetnénk.

Hangja megtörte a dermesztő csendet. Az egyik bokortól a másikig kapaszkodva visszacsúsztak a sáros lejtőn a folyóhoz, el-elestek és újra felkeltek, mígnem végül a csónak mellett belecsúsztak a vízbe. A folyó megduzzadt, de különben nyugodt volt. Szellő sem rezdült, csak az eső szürke függönye lebegett körülöttük.

Egymásra néztek, és kacagni kezdtek. Nemcsak csuromvizesek voltak, hanem nyakig sárosak is. Először ki kellett merniük a vizet a csónakból, amire az aznap vett új lábas éppen megfelelt. Míg Jacob a vizet merte, Eliza felmérte a kárt. A liszt elázott, a cukor és a só szintén. A többi holmi nagy részét viszont csak meg kell majd szárítani. Aztán Jacob eloldozta a ladikot, s miután mindketten viszszaszálltak, megragadta az evezőket, és eltolta a csónakot a parttól.

– Az a tuskó, az fogott fel minket – mutatott Eliza a félig víz alá került nagy, kiszáradt fára.

– Megmentette az életünket – bólintott Jacob.

– Isten mentette meg – javította ki urát Eliza. – A tuskó csupán eszköz volt.

Amikor kisiklottak a vízre hajló vizes bokrok alól, éppen George Wheatley áruházával szemben találták magukat. Sötéten és üresen állt. Az egész völgy sötét és üres volt.

– Talán most már rendben lesz minden – vigasztalta ifjú feleségét Jacob, és a csónak orrát egyenesen a túlsó parton álló házak felé fordította. Aztán minden erejével elkezdte húzni az evezőket. A sodrás elragadta a csónakot és vitte magával, de Jacob erősen ellene evezett, így rövid időn belül elérték a folyó közepét, miközben sebesen sodródtak lefelé. Szemben valaki kijött az egyik bányászkunyhóból, meglátta, hogy a sodrással küszködnek, és a többiekért kiáltott. Pillanatokon belül egy sereg férfi termett a parton, kiáltoztak, tanácsokat osztogattak. Aztán jóval odébb, a kis csónak majdnem belesodródott a megáradt víz egyik sebesen forgó örvényébe. A délceg termetű Hank Sullivan, aki derékig benne állt a rohanó habokban, egyik kezével egy fűzfa meghajlott ágába kapaszkodott, s elkapta a sebesen rohanó csónak peremét, megtartotta, egy-két

pillanatig küszködött ugyan az elemekkel, de aztán lassan magához húzta. Innen már erős karok ragadták meg Jacobot és Elizát, majd biztonságban a partra emelték őket.

Azon az estén Eliza vastag pokrócba csavarva üldögélt a tűz mellett, és még sokáig didergett. Életében először és utoljára megivott egy pohár forralt bort. Majdnem megfulladt tőle, de kedvére akart tenni a segítségükre siető Hanknek, aki szerint ez az egyetlen biztos módja annak, hogy az ember elkerülje a tüdőgyulladást és minden egyéb betegséget, amit az elázás és az átfázás okoz. Biztos, hogy igaza volt, mert Eliza pár perccel azután, hogy ivott abból a borzalmas italból, abbahagyta a köhögést, és ott helyben a tűzhely melletti lócán elaludt. Másnap reggel még mindig esett. Eliza kelt fel elsőként, és oldalba bökte férjét:

– Kelj fel, Jacob! Van ott fenn még egy kis szén, ami kifejtésre vár!

17. fejezet

Így zajlott Mr. és Mrs. Heatherington élete az Ohio folyó partján, az úr 1835. esztendejében, az alapítója által „Bel Air” névre keresztelt parányi településtől délre. Faházban éltek, akárcsak a többiek, két kezükkel keresték a kenyerüket pirkadattól alkonyatig, maguk termesztették a zöldséget, s maguk vágták a tűzifát. Csirkéket neveltek, tehenet fejtek, dacoltak az időjárással, és családalapításra is gondoltak, mint bárki más, aki ugyanazon a vad vidéken telepedett le.

Egyetlen vagyonuk az akaraterejük és a kitartásuk volt, olyan képességek, melyekkel előbbre jutottak, és ez megkülönböztette őket a legtöbb embertől. Tudták, mit akarnak, és meggyőződéssel hittek abban, hogy a világot Isten teremtette, és minden, amit ő alkotott, az valóban nagyon jó.

Azon az első nyáron Eliza a bányában dolgozott, együtt az urával. Jacob lendítette a csákányt, Eliza pedig lapátolt. Barney, ez a nagy termetű, rőt hajú ember, aki Bell hajóműhelyében dolgozott, egy teljes hétig építette az óriási tartályt a folyóparton, mely nyolclábnyira állt a föld felett és tizenhat, tölgyből faragott oszlop tartotta. Mindegyik vastagabb volt, mint egy ember lába, és mintegy hatlábnyira voltak leverve az agyagba. Barney szabaddá tette a csúszda végét, hogy a szén egyenesen a tartályba potyoghasson, ami kissé lejtett a folyó felé. A legalacsonyabb sarkában volt egy háromszor három láb széles csapóajtó, amihez Barney fémlapokból készült, négyszögletes csövet erősített. Ez forgatható volt, és elég hosszú ahhoz, hogy elérjen akármelyik hajóig, amelyik a kikötőhöz érkezett.

Jacobnak és Elizának ezután még egy napjába tellett, hogy az új tartály oldalába beleégessék a pontos jelzéseket. Jacob felment a bányába, egy vékáskosarat teletöltött szénnel, majd beleöntötte a csúszdába. Harminc kosár tett ki egy tonnát. Jacob százötven véka szenet zúdított le, Eliza ügyelt arra, hogy a

számolásban ne legyen hiba. Aztán egyenletesen szétterítette a szenet a tartályban, fogott egy hosszú, fanyelű vasdarabot, izzó szénben felhevítette, és egy-egy rövid vonalat égetett a tartály négy oldalába. Miután leérkezett a következő százötven vékányi, újabb négy vízszintes vonallal jelölte meg a szén szintjét s egy álló vonallal az első tíz tonnát. A második tíz tonnát két álló vonallal jelölte meg, a harmadikat hárommal. A tartályba kicsivel több, mint negyven tonna fért. Hogy ne érjen a szénhez a forró vassal, Eliza úgy két hüvelykkel feljebb tette a jeleket, ami Jacob szerint éppen megfelelő volt arra, hogy egyetlen vevőt se csapjanak be.

John Fink nagyon meglepődött, amikor július közepén visszatért, és meglátta a hatalmas alkotmányt. De még jobban meglepődött, amikor megpillantotta a szénporos, verejtékező Elizát.

– Na, figyeljetek ide, ti ketten! – mondta, mikor a tartály alatt álltak, és Fink gőzösét töltötték fel szénnel. – Ha tudni akarjátok a véleményemet, a bánya teljes egészében férfinak való dolog. De egy nőnek? Nem. Ez egyszerűen nem megy!

Eliza csak mosolygott:

– Kár vitatkozni, Mr. Fink! Ahogy ön is láthatja, megy ez!

– Társak vagyunk – próbálta elmagyarázni Jacob –, társak egy életre!

John megvonta a vállát.

– Várjatok csak, míg el nem mesélem az én Elizámnak – mondta –, nagyon fel lesz háborodva! Lenn New Orleansban a hölgyek hosszú kesztyűt viselnek, hogy még a nap se érinthesse a kezüket…

– Én nem vagyok hölgy, Mr. Fink – vágott közbe Eliza egy éles szemvillanással. – Feleség vagyok!

– No várjunk csak egy pillanatig! – tiltakozott Jacob. – Bizony, hogy hölgy vagy! Annak, hogy valaki hölgy-e avagy nem, semmi köze a munkához!

Eliza meleg pillantással viszonozta a kijelentést, de Fink oda se hederített. Rosszalló tekintettel nézett Elizára.

– Hát persze, hogy feleség vagy. És mi lesz, ha majd anya leszel? Akkor is szenet lapátolsz majd? Talán egy Heatherington csecsemővel a hátadon, mint lenn délen… – fakadt ki hirtelen, és a gőzös fedélzetén álldogáló emberei felé fordult:

– Megrakodtatok?

– Igen, uram! Indulásra készen állunk!

– Akkor gyerünk! Majd találkozunk, ha visszajövök! Elizám akkor majd velem lesz, és biztos vagyok abban, hogy lesz hozzátok egy-két szava!

Ez azonban nem következett be. Még Finkék visszatérése előtt történt valami, ami gyökeresen megváltoztatta az életüket.

Kiderült, hogy a legújabb szénfal, aminek bérletére Jacob a függetlenségét alapozta, pénzt és munkát fektetett bele, bányásznyelven szólva egy „marharépa” volt. A felszínen széles fallal indult, de néhány láb után egy „tölcsérbe” szűkült, ami mélyen benyúlt a föld gyomrába. Jacob tudta, hogy a bányászatban az az igazi siker, ha lejutnak az alul lévő szénrétegekhez. Ehhez azonban emberek és

felszerelés kellett. Jacob érezte, hogy nem szívesen venné nyakába egy nagy cég terheit.

Amikor rájött, hogy a szénfal tölcsérbe keskenyül, első gondolata az volt, hogy otthagyja ezt a helyet, és megpróbálkozik a másikkal, ami a saját földjén van. Ez azonban egy új csúszda építését jelentette volna, új kikötőt meg új tartályt: olyan befektetést, aminek költségeit Fink nem lett volna hajlandó megosztani. Tudta, hogy képtelen mindezt tavaszig megcsinálni. A tél már az ajtón kopogtatott, az üzlet ilyenkor lelassul vagy akár még le is áll. Elizával az oldalán a kockázat túl nagy volt. Úgy határozott, kihozza a legjobbat abból, amije van, legalábbis tavaszig.

Ez azt jelentette, hogy egy aknát kellett építenie, hogy meglelje a beszűkülést. A hegy belsejébe szinte nyílegyenesen egy nyolcszor tíz láb széles ér vezetett, ami csak nagyon kicsit emelkedett, így könnyű volt követni. Kivágott néhány közeli fát, feldarabolta a megfelelő méretre, és Eliza segítségével odahúzta őket az akna bejáratához. Ott kifaragta az aládúcolást, hogy jól illeszkedjen, és megint csak Elizával a helyükre emelte. Az első keret elkészülte után, körülbelül két hétig tudták még fejteni a szenet. Azután már nem volt biztonságos mélyebbre ásni a támaszték meghosszabbítása nélkül.

Szeptember második felében az idő még mindig meleg volt, de a lejtőt szegélyező szederbokrok már kezdtek vörösbe fordulni. Sárguló levelek tarkították a nyárfákat, a folyóparton pedig az őszi kikerics lilás foltjai hirdették a nyár végét. Már a cserszömörce levelei is élénkvörös ruhát öltöttek a sziklák tetején, abban az évben túlságosan korán, ami Kelsey szerint azt jelentette, hogy hosszú és kemény tél van készülőben.

Egyik alkalommal, amikor vagy tíz láb mélyen dolgoztak az aknában, Eliza hirtelen elveszítette az eszméletét. Nekiesett a talicskának, s mivel az üres volt, oldalra billent, és Eliza a földre zuhant. Jacob éppen az utolsó két összekötő gerendát illesztette a helyére az aládúcoláshoz, a talicska szokatlan hangjára hátrafordult, s látta, hogy Eliza a földön fekszik. Azonnal a lányhoz rohant.

– Eliza! Eliza! – kiáltotta rémülten.

A lány nem felelt. Lélegzett, de a szeme csukva volt. Az akna gyér fénye szürkére festette az arcát. Jacob felemelte, s kivitte a napfényre. Kora délután volt, a nap még magasan járt. Óvatosan ráfektette a lapos sziklára, amit pihenésre használtak, majd fogott egy kancsót, és vizet loccsantott Eliza arcára. A legördülő vízcseppek hosszú barázdákat mostak a szénporba. Eliza felnyitotta szemeit.

– Eliza! Mi történt?

A lány egy-két pillanatig Jacobra bámult, aztán lassan felült.

– Mi baj, Eliza? – faggatta Jacob kétségbeesetten.

– Jaj, hallgass már – legyintett Eliza –, nincs semmi baj. Csak még nem akartam elmondani…

– Micsodát?

Eliza egyenesen férje szemébe nézett:

– Gyermekünk lesz, Jacob.

Néhány pillanatig csend volt. Hallották, amint a szél susog a fák közt, valahol messze pedig egy kutya csahol.

– Akkor én… – motyogta Jacob a lapos sziklán térdelve, és értetlenül bámult a feleségére – , akkor én…!

Attól a naptól fogva Eliza nem lapátolhatott többé a bányában. Vitatkozott, veszekedett, duzzogott, még sírt is, Jacob azonban hajthatatlan maradt. Dolgozhatott a kertben, a ház körül, de nem a bányában. Néhány hét múltán beletörődött új életmódjába, és más dologba fogott. Összekalapált néhány régi deszkát, amit a viharok és áradások sodortak a füzek alá, és nagy fekete betűkkel rámázolta: SZÉN ELADÓ. A táblát egy oszlopra szögezte a széntartály mellé, eszkábált magának egy padot a tulipánfa árnyékában, és amikor nem akadt jobb dolga, ott üldögélt, oldalán egy vékáskosárral és babaruhát kötött.

George Wheatley volt az, aki elsőként jelent meg az ösvényen.

– Láttam a táblájukat múltkor egy gőzősről, fiatalasszony – mondta. – Vékánként is árulja?

– Igen – felelt Eliza. – Foglaljon helyet!

Wheatley azonban nem ült le.

– Mennyi? – tudakolta.

– Fél dollár egy véka.

– A bányászok nem szeretik vékánként árulni – folytatta Wheatley, kíváncsisággal apró, okos szemében –, hogyhogy maga igen?

– Miért ne árulnám? – felelt vissza mosolyogva Eliza egy másik kérdéssel. – Nem kerül semmibe, hogy itt üldögélek és eladom magának.

– Azt hiszem, igaza van – helyeselt a rőt hajú Wheatley és elment. Fél órán belül egy csézával tért vissza, és tíz véka szenet vett öt dollárért.

– Lehet, hogy kemény telünk lesz az idén – magyarázta –, és ha rádobunk néhány széndarabot a fa tetejére, hosszú ideig meleg marad a tűzhely!

– No meg a szeszfőzdét is melegen tartja – tette hozzá Eliza közömbösen, de szeme huncutul csillogott.

Wheatley meglepetten nézett rá, aztán némi gondolkodás után így szólt:

– Hát igen, igaz. Ha gondolja, esetleg egy keveset…

Elizából kirobbant a nevetés, és hevesen rázta a fejét.

– Te jó ég, dehogy, Mr. Wheatley, nem úgy értettem! Én nem élek vele, és a férjem sem! Csak bolondoztam. Bocsásson meg, kérem! Nem akartam megbántani…

– Persze, hogy nem – mosolygott Wheatley, s megragadta lova kötőfékét. – Tőlem nem kell elnézést kérnie, asszonyom. Maga finom hölgy, akárhogy is… hej, gyí, te lustaság – rántotta meg a kötőféket. – Viszontlátásra, asszonyom!

A második ember, aki szénért jött, egy Bradford nevű új ember volt, aki két telket vett a folyó partján, éppen Wheatley áruházával szemben. Martinsville-ből jött, ahol bátyja szegkovács volt. Amikor júliusban építkezni kezdett, Bel Air néhány jóérzésű embere, főleg az asszonyok, eléggé fel voltak háborodva, mert ez a most érkezett kopasz nem csinált titkot abból, hogy fogadót épít. Davis még meg is próbálta visszavásárolni tőle a telkeket, húsz dollárral többet kínált értük, mint amennyit Bradford fizetett. De ő csak megrázta a fejét és nevetett, az emberek meg sehogy sem tudták megállítani.

Kis kocsival érkezett, melyet egy öreg öszvér húzott. Tíz vékával vett, akárcsak Wheatley. Felpakolta a szenet, kifizette az öt dollárt, aztán csak állt ott várakozón, mint aki mondani akar valamit.

– Más egyebet, Mr…? – kérdezte Eliza, és újra leült.

– Bradford, asszonyom, Gene Bradford – mondta a férfi, és kopott kalapját hátrébb tolta a feje búbjára. – A szomszédom, ez a Wheatley megemlítette, hogy kegyed már dolgozott fogadóban azelőtt…

Eliza arcáról eltűnt a mosoly. Ültében kiegyenesítette a hátát, az arca szigorú lett.

– Hogy jön ez ide, Mr. Bradford?

– Hát – kereste a kopasz ember a szavakat –, fogadót építek fentebb a folyón, épp Wheatleyvel szemben. A jövő hónapban szándékozom megnyitni, ha Isten is úgy akarja. A feleségem kórházban fekszik, két gyermekünk pedig a nagyanyjuknál van. Segítségre lesz szükségem, asszonyom, és csak kíváncsi voltam…

Eliza szigorú vonásai megenyhültek.

– Teljes állásom van, Mr. Bradford – mondta mosolyogva –, ahogy láthatja…

A férfi bólintott.

– Látom, asszonyom – motyogta –, de gondoltam… talán néhány hétig, míg a feleségem jobban lesz… vagy amíg találok valaki mást… nem olyan nehéz munkára gondoltam, mint a padlósikálás vagy bármi hasonló. Csak éppen kiszolgálni a vendégeket… egy olyan kedves mosoly, mint az öné, sokat ér az ilyen üzletben…

– Köszönöm, Mr. Bradford, jólesik, amit mond – felelte komolyan Eliza. – Tényleg. De mint mondtam, a férjem oldalán van a helyem. Azért köszönöm.

– Ne nehezteljen rám, asszonyom! – kérte a férfi. – Nem akartam megbántani. Csak hallottam…

– Nem bántott meg, Mr. Bradford.

Jacob őszinte ámulatára néhány hét leforgása alatt Eliza vállalkozása virágozni kezdett. Jöttek az emberek szárazföldön és vízen, evezős csónakokon vagy kisebb-nagyobb szekerekkel, még olyan messziről is, mint Neffs. A hegyeket ellepték a szüntelenül dolgozó méhek, és rengeteg cserebogár kezdte beásni magát a földbe, ami a farmerek szerint biztos jele volt annak, hogy igen hosszú lesz a tél.

Finkék október harmadik hetében tértek vissza délről. Csak egy rövid látogatásra, mondták, hogy elrendezzék az üzleti ügyeket a wheelingi irodában.

Két nappal azután, hogy a derekasan megrakodott *Eliza* az árral küszködve elúszott előttük, egy pej ló fényes, sárga bricskát húzott át a McMahon hídján, és megállt a bányászok házánál. Finkék voltak azok. John leszállt, átadta feleségének a gyeplőt, ő meg felsétált a bányába. Mrs. Fink áthajtott a Heatherington-házhoz. Duke, a nagy sárga kutya, ugatva jött elő a pajtából, és Eliza is kilépett a tornácra. Hűvös, tiszta délután volt, elszáradt leveleket repített a lejtőn a nyugati szél. Az égbolt halványkékben úszott, és hideg, csillogó porrá szűrte az áttetsző napfényt.

– Elizám! Hogy vagy? – kiáltotta Mrs. Fink vidáman, amikor leugrott a kocsiról, és a gyeplőt egy fiatal nyárfához kötötte.

Eliza lelépett a verandáról, és lassú léptekkel elindult a vendége felé. Hosszú, barna ruha volt rajta, ami sikertelenül próbálta elrejteni alakját. Mrs. Fink, aki divatos új ruhában, fehér kesztyűben és széles karimájú kalapban érkezett, néhány lépést tett feléje, aztán hirtelen megállt, mintha a földbe gyökerezett volna a lába.

– Ez nem lehet igaz! – mondta meglepetten. – Nem hiszem el!

Összecsapta a kezeit.

– Milyen csodálatos! – kiáltott fel és megölelte Elizát. – Bárcsak nekem és Johnnak is lehetne gyermekünk! De sajnos az orvos szerint ez nem valószínű… óh, Eliza! Lehetek én a keresztanyja? Ugye lehetek!

– Természetesen – felelte mosolyogva Eliza. – Én is gondoltam erre. Jöjjön, üljünk le a verandán!

Később John is megjött a bányából, és így szólt:

– Ezt meg kell ünnepelnünk! Mit szólnátok a holnap estéhez? Elküldök értetek egy bricskát!

– Meg kell kérdeznie Jacobot – tért ki Eliza a válasz elől. – Mostanában nagyon keményen dolgozik. Egyes-egyedül. A múltkor hallottam, hogy magában beszél… – panaszkodott a lány. – Alig várom már, hogy segíthessek újra neki!

Mrs. Fink gyengéden megérintette a vállát.

– Ugyan, ugyan – mondta vigasztalón –, mostantól a gyermek az első, ezt meg kell értened. Elmúlt az az idő, amikor úgy dolgozhattál, mint egy férfi, kedvesem!

Hamarosan Jacob is hazaérkezett. Arca sápadt és beesett volt, haja hosszú, szakálla torzonborz. Johnnak nem nagyon tetszett, amit látott.

– Mi van veled, Jacob? – kérdezte döbbenten. – Hová lett a mosolyod?

Jacob próbált valami mosolyfélét erőltetni az arcára, de csak grimaszra tellett az erejéből. Felsóhajtott.

– Nem is tudom – mondta. – Talán az a baj, hogy egész nap egyedül vagyok, és ez teljesen remetévé változtatott már. Ne is törődjön ezzel! – tette hozzá. – Hamarosan egy fiú lesz mellettem, és velem lapátol!

Mosolya ezúttal őszinte volt, de Johnt nem győzte meg, és csak csóválta fejét.

– Az még messze van, Jacob barátom – mondta. – Addig találnunk kell melléd egy társat. Van egy ötletem, ami lehet, hogy tetszeni fog neked! Egyébként – váltott témát – mennyi szén is van pontosan abban a nagy tartályban?

– Azt hiszem, tele van…

– Ötven tonna – szólt Eliza.

– Pár nap múlva visszamegyünk délre – mondta Fink –, viszek egy uszályt. Szükségem van hatvan tonnára. Meglesz?

– Igen. Még több is.

– Remek! Lehet, hogy hatvanötöt is fel tudok venni, s talán még tízet a gőzösbe. Meglesz, lássuk csak… a jövő hét közepére? Inkább tőled vinném, Jacob, mert a többi bányám tele van szerződésekkel, és úgy látom, alig győzik a kitermelést…

– Nyolcvan tonnám lesz készen akkorra – ígérte Jacob.

A következő héten már fagy terjengett a levegőben, amikor Jacob lassú, nehéz léptekkel elindult az ösvényen felfelé a bányába. Felette az égbolt szürke volt a folyóról felszálló ködtől, de keleten, a virginiai hegyek felett már tisztán derengett az ég, egy újabb verőfényes nap ígéretével.

Épp hogy felért, és indult be a tárnába az üres talicskával, amikor meghallotta lentről a hajókürtöt. Az *Eliza* siklott lefelé a folyón, és egy uszályt vontatott. Nyomában a víz ólomszínűre változott.

Jacob lesietett, és ahogy odaért, a gőzös és az uszály a dokkhoz siklott, Finkék pedig a partra léptek.

– Hoztunk neked valamit, Jacob – mondta John titokzatos mosollyal. – Az embereim mindjárt lerakják az uszályról.

A gőzös lassan előreúszott, míg az uszály neki nem ütődött a kikötőnek. Három ember egy keskeny pallót eresztett le, aztán valamit próbáltak kituszkolni az uszály gyomrából. Rá kellett emelniük a pallóra, ahonnan már könnyedén gördült a kikötőre. Jacob azonnal felismerte. Egy csille volt.

– Legutoljára Durhamben láttam ilyet – mosolygott elégedetten. – Az biztos, hogy egyszerűbb bánni vele, mint a talicskával! Vagy nehezebb is – tette hozzá töprengve. – Síneken gurítottuk. Attól tartok, Elizának nehéz lesz…

– Van itt valami más is, ami orvosolja ezt a gondot – vágott közbe Fink, és kezével jelt adott embereinek, akik eltűntek az uszály gyomrában. Nemsokára nagy zaj hallatszott. A dübörgés olyan volt, mintha valaki kalapálásba kezdett volna odalenn: kopp, kopp, kopp, kopp…

Jacob és John Fink egymás mellett álltak a dokknál, Jacob keze a csillén nyugodott. A két Eliza a közelből szemlélte az eseményeket. Azon az ösvényen álltak, mely a kikötőtől a kis ház felé vezetett. Mindnyájan izgatottan várakoztak: Mrs. Fink mosolyogva, fél szemmel a várandós nőt nézte, aki egy nagy barna kendőbe burkolózva állt mellette. John Fink kíváncsian várta, mit szól majd Jacob ahhoz, ami következik.

Aztán hirtelen nagy zűrzavar támadt az uszály gyomrában, a férfiak káromkodtak, valami pedig vadul dobogott, majd a palló pereménél egy fej jelent meg… sötét, nagy, rémült szemekkel, és két hosszú füllel. Rekedt hangon bőgött rájuk: „Iá! Iá! Iá!”

Az állat háta mögött egy jókora csattanás hallatszott, mire a szamár egyetlen hatalmas ugrással a pallón termett, és Jacob arcába ordította: „Iááá”!

– Istenem! – kiáltott Jacob, és kezét kénytelen volt a fülére tapasztani, ijedtében még hátra is hőkölt, hogy majdnem elvesztette az egyensúlyát. John csak nevetett és megragadta a haragos állat kötőfékét.

– Jacknek hívják. Öszvér, kétéves, be van tanítva arra, hogy kocsit vagy bármi mást húzzon. Egy pillanat alatt meg fogja tanulni, hogyan kell a csillét húznia neked. Jár hozzá lószerszám is. Ez a mi ajándékunk… Hé, hozzátok ki a lószerszámot is! – kiáltotta oda az embereinek.

Akkorra már Eliza is odaért, arca csupa kacagás volt, ahogy szinte szaladt a nehéz, sötét kendőben, ami úgy repült utána, mint egy hatalmas szárny. Felugrott a mólóra, és megragadta az öszvér kötőfékét.

– Jacknek hívják? Ó, milyen gyönyörű állat! – nevetett rá. Az öszvér előrenyújtotta puha, bársonyos orrát, és gyengéden megbökdöste Elizát.

– Tetszem neki! – derült fel Eliza. – Mondani akar valamit nekem!

– Majd mindjárt én mondok neked valamit, fiatalasszony! – szólt közbe Mrs. Fink dúlva-fúlva, amikor utolérte a kikötőnél. – Hát szabad így rohangálni a te állapotodban? Megbotlasz és eleshetsz! Az Isten szerelmére, úgy viselkedsz, mint egy gyermek!

– Ugyan már – búgta Eliza, miközben arcát az öszvér fejéhez dörgölte –, nézzen rá! Mindig is szerettem az öszvéreket. Olyan bölcsen és szeretettel tudnak nézni.

Így került Jack, az öszvér a Heatherington család tulajdonába azon a késő októberi napon, 1835-ben. Egy ideig semmi dolga nem akadt, csupán egész nap legelészett a folyóparton, ahol a tehén és a sárga kutya volt az egyedüli társasága. Aztán novemberben az ifjú James Dunlap összefutott Elizával Wheatley áruházában, és elmondta neki, hogy Kelsey fogadója előtt egy eladó kordé van kirakva. Mivel kora délután volt, Jacob pedig fenn dolgozott a bányában, Eliza hazament, felszerszámozta az öszvért, és kötőféken vezetve az állatot elindult a Whiskey-zúgó mellett fekvő fogadóba.

Nem törődött a kíváncsi pillantásokkal, a gyerekek sikoltozásával, a kutyák csaholásával, ő csak vezette rendületlenül az öszvért a fogadó felé.

Kellemes nap volt a sétához: a levegő ugyan hűvös, de tiszta, az ég vakítóan kék, az út pedig száraz, s kereken a hegyek mindenféle színekben pompáztak, a folyó meg csak úgy tündökölt és szikrázott a bágyadt novemberi napfényben. A kordé valóban ott volt, ahogy James mondta. Már messziről látta, hogy ott áll az

épület mellett, oldalán egy nagy, otromba táblával: ELADÓ. Takaros kis kétkerekű kocsi volt: az elején deszkaülés, a hátuljában pedig egy vesszőkosár.

Kikötötte az öszvért az egyik oszlophoz, és felsétált a kőlépcsőn. Most először vette észre, hogy hamar elfárad, és nehéznek érzi magát. A nagy ebédlő üres volt, Kelsey pedig a megszokott székében ült a kandalló mellett, és újságot olvasott. A léptek zajára feltekintett, majd amikor meglátta Elizát, azonnal ledobta az újságot, és arcán széles mosollyal a lány elé sietett.

– Eliza! Milyen jó, hogy benéztél! – kiáltott fel. – Hogy megy sorotok? De régen láttalak! Gyere be, ülj le! – Egy pillanatig a lányra bámult, majd halkabban így szólt – Hé… jól látom? Te tényleg?

– Igen – fojtotta belé a szóáradatot Eliza –, de nem ezért vagyok itt…

Be sem fejezhette a mondatát, mert a fogadós elérzékenyült hangja félbeszakította. Még a szeme is könnybe lábadt.

– A legjobbakat, kincsem, a legjobbakat! Nem tudom megállni édes lányom, de úgy érzem magam… mint egy nagyapa! Ülj le, kérlek! Hadd hozzak neked valamit! Egy kis finom almabort? Úgy szeretted régen! Most kaptam Neffsből, különlegesen jó…

Amikor Eliza végre el tudta mondani látogatásának okát, Kelsey égnek emelte kezét:

– Vidd, ha tudod valamire használni, vidd! Valami fickó hagyta itt három hónappal ezelőtt, mert nem volt hely az uszályon. Valahova Missouriba ment. A lovának eltörött a lába, és le kellett lőni… vidd el, drágám, vidd el!

– Mennyi? – érdeklődött Eliza.

Kelsey elborzadva nézett rá.

– Hogyhogy mennyi? Természetesen semennyi! Ajándék az én… szóval… – arca egyre vörösebb lett – a gyermeknek, úgy értem… azt mondod, van egy öszvéred? Hadd lássam…

Kimentek és Kelsey gondosan megvizsgálta az öszvért.

– Nem rossz – mondta –, fiatal állat, jó felépítésű. Szelíd, ahogy látom. De vigyázni kell ezekkel az öszvérekkel, néha átkozottul agyafúrtak. Hadd nézzem csak!

Befogta az öszvért a kocsiba, felkászálódott a bakra, és a gyeplőért nyúlt.

– Gyí, te!

Az öszvér oldalra pillantott Elizára, aztán elindult, és a gyeplőnek engedelmeskedve nyugodtan húzta körbe a kocsit.

– Hóóó!

Az öszvér megállt.

– Gyí, te!

Az öszvér körülnézett, meglátta az ott álldogáló Elizát, és elindult.

– Hóóó!

Az állat újra megállt, és prüszkölt, mint aki unja már ezt az egész képtelenséget. Eliza nem tudta megállni, hogy el ne nevesse magát, olyan mulatságos volt. Kelsey azonban semmit sem vett észre ebből. Leszállt a bakról, és elégedett mosollyal adta át Elizának a gyeplőt.

– Ez tényleg egy jól betanított öszvér – mondta. – Örülök, hogy ezt kaptad ló helyett. Az olyan jó öszvérek, mint ez is itt ni, sokkal nyugodtabbak és megbízhatóbbak a lovaknál. Ez sokat számít a te…. hm… állapotodban!

Visszafelé menet Eliza az újonnan szerzett kocsija bakján ülve újra elhaladt Bel Air házai előtt, meglátta egy pajta előtt álldogálni ugyanazokat a gyerekeket, akik az elébb visongva utána szaladtak.

– Akartok kocsikázni egyet? – kiáltott oda nekik.

Azok egymásra néztek, s már szaladtak is. Öten voltak. A legidősebb tízéves forma lehetett, a legkisebb talán öt.

– Hóóó – mondta Eliza, s az öszvér megállt.

– Ugorjatok fel!

– Mindnyájan? – kérdezte az egyetlen lány.

– Persze. Te is, kis hölgy, ide mellém, a többiek meg hátra.

Felkapaszkodtak, és Eliza befordította az öszvért az első utcába, a folyó felé.

– Futni tud? – kérdezte az egyik fiúcska hátul.

Eliza odasózott a gyeplővel az öszvérnek, mire az ügetésbe kezdett. A kocsi kattogott alattuk, a gyerekek sikoltoztak és kacagtak. Arcok jelentek meg a házak ajtajában.

– Hogy hívnak? – kérdezte Eliza a bakon ülő kislánytól.

– Martha… Martha Huffman, asszonyom… apám a bányában dolgozik ott fenn… Régebben Mr. Heatheringtonnál dolgozott… A két öcsém is itt van, John és Don…

– Kik a többiek, Martha?

– Az a fiú a kockás ingben Sammy Hawkins, a másik, a vörös hajú pedig Timmy McMeechen. Ő még új. A papája Mr. Bradfordnak dolgozik.

Az utca végén, Wheatley áruháza és az új Bradford-féle fogadó között, két kicsi evezős csónak volt kikötve a parton. Eliza megfordította az öszvért, rácsapott a gyeplővel, és máris felfelé döcögtek az utcán, a gyerekek pedig ugyanúgy sikoltoztak és kiáltoztak.

– Hóóó – mondta Eliza az öszvérnek, amint elérték az ösvényt. Az állat megállt.

– No, jobb, ha most leszálltok – szólt Eliza. – Mára elég volt ennyi. Mindenkinek haza kell mennie.

– Köszönjük a kocsikázást, asszonyom – mondta Martha Huffman udvariasan, és néhány fiú is követte a példáját.

Ekkor az egyik kis faházból egy terebélyes asszonyság lépett ki az udvarra, és harsányan üvöltött:

– Martha! Ha nem mondtam már el neked legalább százszor…

Elizát nem igazán érdekelte, mi volt az, amit az asszony százszor elmondott már a rémült kislánynak, utoljára még egyszer rámosolygott a gyerekekre, meglegyintette a gyeplővel az öszvér csontos farát, mire Jack ügetni kezdett a kocsival az ösvényen, át a hídon a rohanó McMahon felett, egészen hazáig.

A megfáradt nap akkor már a hegygerincen pihent a bánya felett, és nyugvóhelyet keresett a félig csupasz fák mögött. A folyó néma volt, a levegő hűvös, s a kék árnyak mögött a fagy illata már elő-elősettenkedett.

Eliza leugrott a bakról és nekilátott, hogy leszerszámozza az öszvért, de hirtelen meggondolta magát. Visszamászott a kocsira, aztán lassan, óvatosan a folyópartra hajtott, majd tovább a tüskés bozótokon és a sűrű bokrokon át, kikerülve a tuskókat és a köveket. Egy nagy tisztásig ment, ahol már júliusban lekaszálták a rétet, hogy legyen mit ennie télen a tehénnek. Hat jókora méretű szénaboglya állt ott, szépen sorba rendezve.

Ahogy odaért az elsőhöz, hirtelen ráeszmélt, hogy nem hozott magával vasvillát. Pár pillanatig gondolkozott, hogy vajon visszasétáljon-e érte vagy sem. „Badarság” –, gondolta, és kezdte puszta kézzel megrakodni a kocsit. Eltartott egy darabig, de azért sikerült körülbelül a szénarakás harmadát a kocsira szuszakolnia. Lesúlyozta rudakkal, hátha feltámad a szél, és mivel már nem volt hová ülnie, kezébe vette a gyeplőt, és az öszvér mellett bandukolva elindult hazafelé.

Az este hűvös árnyai gyorsan ereszkedtek le a völgyre, és Eliza éppen akkor érkezett a folyópartra, amikor Jacob is jött lefelé az ösvényen. A szürkületben alig hitt a szemének, hirtelen megtorpant, egy-két pillanatig hitetlenkedve bámulta őket, aztán meggyorsította lépteit, és ugyanakkor ért a pajtához, mint a szénásszekér.

– Mi az ördög ez? – kérdezte hüledezve.

Eliza, kinek kócos haja szénával volt tele, fáradtan mosolygott az urára.

– Hogy tetszik? Ez az első rakomány a szénánkból, és ha az idő kitart még néhány napig, mindet felhordhatjuk a padlásra, mielőtt jönnek az esők.

Jack

18. fejezet

A következő néhány nap alatt behordták az összes szénát. Eső nem esett, s az öszvér is kitartóan dolgozott. A padlás megtelt, sőt még a pajtában is csak annyi hely maradt, hogy Jack és a tehén éppen hogy csak elfért benne.

Reggelenként már sűrű dér lepte a földet, a fű pedig keményen ropogott a léptek alatt. Délutánonként vadlibák húztak el magasan a völgy felett délre. Panaszos gágogásukat hallva az utolsó didergő vörös levelek is lehullottak a juharfákról. Aztán az egyik délután nyugat felől szél érkezett, amolyan lusta szél, és lassan felhőkkel borította be az égboltot. Napnyugtakor szitálni kezdett az eső, éjszaka hóvá kristályosodott, és reggelre a világ fehérbe öltözött. A hegyekből lejöttek a szarvasok és lerágták a fűzfaágakat. Jacob elővette az öreg puskát, ami még Eliza anyjáé volt, és kilőtt belőlük egyet a húsáért.

Az állat megnyúzásával sokat bajlódott, de Eliza segített neki még abban is, miként kell szétdarabolni és felfüstölni a télire szánt húst. Amikor a házat építették, a kémény mellett úgy alakítottak ki egy helyet, hogy abban húst lehessen füstölni, de Jacobnak nem volt gyakorlata ebben.

– Vehetnénk egy malacot, hogy máskor is legyen elegendő hús itthon – javasolta Eliza, miután feldarabolták a szarvast. – A füstölt sonka, a szalonna és az oldalas hónapokig eláll – mondta –, és mindig kéznél van. Finomabb is, mint a szarvashús – tette hozzá.

Vacsorára szarvasmájat ettek hagymával. Azután még üldögéltek a lócán, s a tüzet figyelték. Odakünn már hideg volt az éjszaka, a csillagok dideregve gyűltek a hold köré. Jólesett a tűz melegénél beszélgetniük egymással.

– Tudod – folytatta Eliza –, amikor kislány voltam, mi is neveltünk malacokat. Felhizlaltuk a malomból szerzett moslékkal, és télen levágtuk őket. Volt egy füstölőnk, és az mindig tele volt hatalmas oldalszalonnákkal, sonkákkal… Később, amikor már csak anyámmal éltem a Whiskey-zúgónál, gyakran gondoltam vissza vágyakozva azokra a téli napokra, amikor a hátsó udvarban disznót vágtunk. Bőség és a biztonság vett körül minket… igen, éreztem a gondviselést… – Felsóhajtott. – Butaság, tudom, de később is annyira hiányzott… minden, ami a disznóvágással együtt járt… ezek a telek már nem ugyanazok többé.

Hangja elcsuklott, csend borult a házra. Csak a tűz duruzsolt halkan, és a víz bugyogott a teáskannában.

Úgy három héttel később, amikor a hó napközben már lassan olvadásnak indult, de az éjszakák még hidegek maradtak, egy borongós hajnalon Jacob óvatosan kiosont a házból, az ajtó előtt felhúzta nadrágját, csizmáját, télikabátját, csendesen felszerszámozta az öszvért, befogta a kocsiba, és a lehető leghalkabban útnak indult. Hideg szél söpört végig a folyón, s a völgy felett a csillagok reszketve visszahúzódtak a homályba, míg végül egyik sem látszott már. Csak az új nap fagyos, ködös hajnala derengett.

Amikor Eliza felébredt, sápadt fény áradt be az ablakon. Hideg volt. Észrevette, hogy Jacob nincs mellette, de nem törődött ezzel. Valószínűleg éppen tüzet rak a konyhában, gondolta, vagy vizet hoz be.

De amikor kikászálódott az ágyból, rájött, hogy tévedett: a konyhát is üresen találta. A tűzhelyben sem égett a tűz. Kicsit csodálkozott, de hozzálátott a reggeli teendők elvégzéséhez. Kikaparta a parazsat a hamu alól, aprófát vetett rá, és addig fújta, amíg fel nem éledt a láng. Rakott rá pár hasáb fát, aztán vállára terítette a nehéz, fekete gyapjúkendőt, és kinyitotta az ajtót. Hideg szél csapott az arcába. Lenn fehérség gomolygott, a folyó pedig olyan szürke volt, mint az ólom.

Duke, a nagy sárga kutya előmászott a szénából és farkcsóválva köszöntötte. Jacob azonban sehol sem volt. Benézett az istállóba is, de csak az állatok ismerős szaga fogadta. A tehén feléje fordította fejét, és barátságosan bőgött. Hasa hatalmasra kerekedett, hamarosan megellik, gondolta Eliza. Aztán hirtelen ráeszmélt, hogy az öszvér sincs ott, és a lószerszám sem lóg a szögön. Újra kilépett: a kocsi is eltűnt. Különös, gondolta, ez nem vall Jacobra. Miért nem ébresztett fel engem, ha mennie kellett valahova? Miért nem mondta meg?

Maga sem tudta miért, de nagyon elszomorodott. Csak nem az állapotom miatt? – füstölgött magában. – De ez nem ok arra, hogy szó nélkül itt hagyjon!

A tűz mellett álldogálva megpróbálta kitalálni, hova tűnhetett Jacob. Talán rendelt valami felszerelést a bányának, s azt mondták neki, hogy Wheatleynél átveheti, de elfelejtett szólni róla. Igen, ez jellemző lenne rá – próbálta nyugtatgatni magát –, felkelni a sötétben, hazahozni, akármi legyen is az, hogy ne veszítsen a munkaidőből… Igen, ez Jacob.

Megetette a csirkéket is, de az ura még mindig nem volt sehol. A szél elfújta a ködöt, már látszott a nap. Hidegen szikrázott a gerincen a folyó túloldalán, s bronz színét szétterítette a fagyott völgy felett. Sehol sem maradt már hó, s bár a nap sütött, a világ mégis rideg és kopár maradt.

Bement, becsukta az ajtót, készített magának egy csésze forró teát, s a tejre gondolt, ami több mint egy hónapja nem volt a háznál. Levágott egy szelet kenyeret, és duzzogva leült a tűz mellé. Ha csak Wheatleyhez ment, gondolta, már rég visszaért volna. Biztosan Wheelingbe ment! El kellett volna mondania nekem! Én is elmentem volna. Bevásárolhattam volna. Ez nem járja! Miért tette ezt velem?

Ahogy múltak a percek, órák, a keserűség lassan-lassan haraggá változott. Nem tudott tovább nyugodtan üldögélni. Felkelt, fel s alá járkált, s valahányszor elhaladt az ablak előtt, megállt és kinézett a hídra, de semmi mozgást nem látott.

Valamit csinálnia kellett. Újra kiment, felkapta az ásót a fészerben, és nekilátott felásni a patak alatti területet, ahol a következő évben kertet akart csinálni. Ám a föld felső rétege fagyott volt. Erősen rá kellett taposnia, hogy az ásó lapja áthatoljon rajta odáig, ahol már puhább, nedvesebb, sötétbarna réteg következett.

Kifordította a földet, amilyen mélyen csak bele tudta nyomni az ásót. Egy sor, két sor, három sor. Időnként megállt, hogy szusszanjon egyet, és az út felé pillantson, de nem volt mit néznie. Rövidesen sajogni kezdett a háta, keze átfagyott és fájt, de nem adta fel. A harag és a keserűség úgy forrt benne, mint egy túlhevített üst, csak ásott és ásott. A nap egyre magasabban járt. A vízen egy gőzös úszott el, kéménye hosszú fehér csíkot húzott a szürkeségbe. Később valaki még odakiáltott neki egy arra haladó uszályról, aztán teljesen magára maradt.

Az idő egyre csak telt, már dél is elmúlt. Dühe lassan félelemmé változott. Biztosan történt vele valami és most bajban van! Megállt, zihálva lélegzett. Bár hideg volt, izzadság csurgott végig az arcán.

Egész testében reszketett. Az ásó kihullt a kezéből. Botladozva a ház felé indult, de összeesett, nagy nehezen felkelt, majd megint összecsuklott. Arcán érezte a kutya hideg orrát, és nagyon távolról hallotta a nyüszítését, de semmit sem látott, csupán egy szürke, homályos falat.

Amikor magához tért, az ágyon találta magát. Jacob mellette ült, s a kezét szorongatta. Tekintete tele volt aggodalommal.

– Mi… mi történt…? – hebegte Eliza.

– Kint leltem rád a földön – mondta Jacob. – Hogy is dolgozhattál kint a te állapotodban, kedvesem? Rengeteg idő van még arra a kertre!

Eliza felült.

– Hol voltál? Miért nem mondtad el?

Jacob restellkedve vallotta meg eltűnésének okát.

– Meg akartalak lepni – magyarázta vigasztalón. – Emlékszel, mesélted nekem, hogy gyerekkorodban disznót vágtatok, és menynyire hiányzik most neked. No, hát én megkértem Wheatleyt, hogy tartsa nyitva a szemét. Aztán tegnap felküldött egy fiút a bányába azzal az üzenettel, hogy Andrew Woods Elizabethtownban eladja a disznait. Meg akartalak lepni, úgyhogy korán keltem, reméltem, hogy visszaérek, még mielőtt felébredsz. De várnom kellett Woodsra, aki ragaszkodott ahhoz, hogy a legjobbat válasszuk ki, aztán volt egy embere, aki ott helyben le is vágta… Csak nem tudtam, hogy ilyen sokáig tart megperzselni, lekaparni, megtisztítani és feldarabolni egy disznót, főleg egy hatalmas, 340 font súlyút! Olyan boldog voltam, mint egy gyerek, ahogy hazafelé tartottam, és hoztam neked ezt a sok húst szépen felvágva. Aztán ott találtalak a kertben az arcodat nyalogató, vinnyogó kutyával… Te jó Isten az égben!

Eliza úgy ült az ágyon, bepiszkolódott ruhában, kócos, arcába lógó hajjal, mintha mondani akarna valamit, de nem talált szavakat… Aztán a könnyek lassan peregni kezdtek az arcán.

– Ó, Jacob… – szipogta és szorosan átölelte az ura nyakát –, ó, Jacob, úgy szégyellem magam… úgy viselkedtem, mint egy gyerek…

Jacob is átölelte Elizát.

– No jó, jó, ne sírj hát!

Eliza hirtelen felegyenesedett, sírástól feldagadt szeme már mosolygott, és így szólt:

– Miért ülünk itt? Ott a disznóhús a szekéren, nem igaz? Csináljunk vele gyorsan valamit!

Kiugrott az ágyból, de megtántorodott, és Jacob vállába kapaszkodott támaszért.

– Mi a baj? – kérdezte Jacob kétségbeesve.

Eliza nagyon elsápadt.

– Nem tudom… Megszédültem, azt hiszem… Túl gyorsan keltem fel…

– Van egy ötletem – szólt Jacob. – Kiviszek egy széket neked, jól bebugyolálva ott üldögélsz, és majd mondod, mit csináljak. Gyerünk!

Eliza engedelmesen tűrte, hogy Jacob kisegítse, leültesse, és körbecsavarja egy meleg pokróccal. Egyre csak ezt hajtogatta:

– Ne aggódj… mindjárt elmúlik… tudom, hogy elmúlik…

De nem múlt el. Jacob felvágta a négy oldal szalonnát, megsózta őket és feltette füstölni. Eliza utasításait követve elkészítette a sós levet a pác számára egy nagy teknőben, majd beletett négy sonkát. Megtöltött egy nagy lábast is sós lével,

abba a fejet, a lábat és a csülköt rakta pácolódni. Felvágta az oldalast, azt meg felakasztotta a füstre. A tepertőnek valót apróbb kockákra vágta, és egy másik fazékba dobta, hogy kisüsse a zsírját. A szívet és a tüdőt odavetette a kutyának. A májat egy-két fej hagymával és pár szelet szalonnával megpirította vacsorára.

Sötét volt már, mire mindennel végeztek. A levegőből a fagyos szél elűzte a finom sültek illatát. Jacob vizet és tűzifát hordott be, megetette a csirkéket, vetett egy kis szénát a tehénnek meg az öszvérnek, és mikor belépett a házba, így szólt:

– Holnap beviszlek Wheelingbe a doktorhoz!

Eliza azonban hallani sem akart róla.

– Hányszor mondjam még, hogy nem vagyok beteg! Amellett Isten az, aki gyógyít, az orvosok csak vigasztalják azokat, akik meg vannak ijedve. Különben sem halhat meg addig senki, míg el nem végezte az összes dolgát itt a földön – tette hozzá –, és az enyém még csak most kezdődik. Ne izgasd magad annyira, hanem eredj és hozd be a sót, amit kinn hagytál, mielőtt megnedvesedik…

19. fejezet

A tél korán köszöntött be abban az évben, és keményen sújtott le. Karácsonyra vastag hó takarta a mezőket, az árkokban és a szakadékokban felgyülemlett hó akár egy lovat is beboríthatott volna.

A Nagy-folyó lassan visszahúzódott a medrébe, és csak középen maradt belőle egy nyugtalanul lüktető, hullámzó áramlat, amire nagy szárnycsapkodással szálltak le a vadkacsarajok. A partot kemény jég és szikrázó hótakaró fedte, amin néhol feltűntek az éhes rókák árulkodó lábnyomai.

A völgyben csak akkor volt élet, ha egy kis időre előbújt a nap, és csillogással árasztotta el a vidéket. Ilyenkor a hegyek sötétkék árnyékként borultak a lejtőkre, és lenyúltak egészen a folyóig. Az élet visszavonult az otthonokba, és csak a kéményekből felszálló kékes füst – mely olyan egyenes volt, mintha a fagyott eget tartó pillér lenne – jelezte, hogy emberek is élnek arrafelé.

Jacob csupán addig dolgozott a bányában, amíg a nap a hegyoldalt sütötte, és a hideget még el tudta viselni. Nem volt szükség arra, hogy ennél többet robotoljon. A tartály megtelt, és egy másik halom is várakozott a csúszda szájánál. A Fink-féle bánya viszont elhagyatottan tátongott. A Nagy-folyó és az országút szintén halott volt. Csak időnként jött valaki szánon néhány véka szénért, hogy aztán összekeverje fával, és könnyebben győzze le a hideget.

Jacob és Jack, az öszvér nap mint nap hordták a tűzifának valót a hegyoldalról. Jól tudtak együtt dolgozni. Amikor Jacob azt mondta: „Jack, fordulj!”, akkor az állat megfordult és várt, amíg Jacob körbetekerte a kötelet a rönkön, ha így szólt: „Gyerünk, Jack!”, akkor lassan elindult, és levontatta a rönköket a fészerhez, ott megállt és megvárta, míg Jacob kibogozta a fagyott kötelet. Az úton olyan ügyesen lépkedett a hóban, hogy még a köveket és a

fatuskókat is botlás nélkül kikerülte. Amikor a hó méteres lett, Jacob leszerelte a kerekeket a szekérről, és átcserélte két szántalpra, amit keményfából hasított ki.

Karácsony napjának reggelén Elizát vastag pokrócba bugyolálta és felhajtottak Martinékhoz a karácsonyi istentiszteletre.

Végig az Indián-zúgó mentén hótorlaszok nehezítették a járást a felfelé vezető ösvényen. Az öszvér néha szügyig süppedt a hóba, aztán valahogy átvergődött a sziklák és a kidőlt fák között. Jacob szinte az egész úton kötőféknél fogva vezette az állatot, s néha erősen tartotta a szánt, hogy fel ne billenjen. De bármilyen lassan és nehezen haladtak is, valahogy megérkeztek. Jacob a pajtába vezette az öszvért, szénát szórt eléje, pokrócot tett a hátára, majd levette feleségét a szánról, és az ölében vitte be a kunyhóba. Eliza tüstént szóvá is tette:

– Először bezzeg Jackkel törődtél, csak azután velem! Te aztán szereted azt az öszvért, igaz?

Arca piros volt a hideg levegőtől, szeme csillogott, vidáman évődött az urával. Jacob válasza azonban komolyan hangzott, és arca is komoly maradt.

– Hát persze, hogy szeretem. Ő nem csak egy igavonó barom. Jó barát!

Eliza nevetett.

– Te buta! Tegyél le! Én is tudok járni, nem csak Jack barátod.

A kunyhó tele volt nagykabátos, csizmás emberrel, sokan álltak, mert nem jutott mindenkinek ülőhely. Cipőjükről a hólé a padlóra csorgott, s a levegő nehéz volt az ázott gyapjú és a füst szagától. Utat nyitottak Elizának, és valaki felkelt a székéről, hogy ő leülhessen. A szertartás végén, amikor a kalap körbejárt, Jacob egy tízdolláros bankót tett bele, és azt mondta, a születendő gyermekért.

Aztán január derekán Eliza, amikor magot szórt a csirkéknek a pajta előtt, elcsúszott a jégen, és nekiesett egy ottfelejtett létrának. Néhány órányi keserves vajúdás után megszületett a gyermek – egy hónappal korábban. Lány volt, és Melindának nevezték el. James Martin keresztelte meg január 23-án Jacob és Eliza háza előtt a folyóparton, ahol Jacob e célra egy kis négyszögletes léket vágott a jégbe. Két nappal később a csecsemő meghalt, s a szülők, de különösen Eliza számára a világ már soha többé nem volt az, mint előtte.

A pici koporsót a kunyhó mögött temették el a hegy lábánál. James Martin Isten kegyelmébe ajánlotta a gyermeket, Jacob pedig egy lapos sziklába véste a kis „Melinda” nevét, amit a sírhant fejéhez állított. A piciny, sötét halom olyan magányosan és elhagyottan feküdt a nagy, fehér, téli világban, hogy a szívük hasadt meg, valahányszor csak reá esett a pillantásuk.

Jacob, hogy elfoglalja magát, hatalmas jégdarabokat vágott ki a folyóból, szánra tette, és megtöltötte velük a jégvermet, amit a fák alatt ásott még ősszel. Eliza egész nap a tűz mellett üldögélt, ölében fonalgombolyagok, amit Martinéktól kapott ajándékba a keresztelő napján, hogy szép, meleg ruhát kössön a babának. A kezében sebesen járt a kötőtű, és amikor elkészült a ruhácskával, kivitte, és a parányi sírra fektette. Akkora már nem maradt hó a hegyeken. Március közepe

volt. Lenn a folyóparton rügyeztek a barkák. Uszályok siklottak a széles, megáradt folyón, és gőzösök kürtölték tele a világot.

Egyik este, amikor Jacob hazajött a bányából és leült a vacsoraasztalhoz, Eliza halkan, de nagyon határozottan így szólt:

– Akarok egy másik gyereket, Jacob. Nagyon szeretném…

Egyszer, egy enyhe vasárnap délután, amikor John Fink hazafelé tartott New Orleansba, kikötötte gőzösét a hajóállomásnál. Jacob megkereste és így szólt hozzá:

– Meg kell beszélnünk valamit, John. Azt tervezem, hogy saját bányát nyitok.

– Komolyan beszélsz? – kérdezte Fink meglepve. – Hol?

– Ott fenn – mutatott Jacob a kis háza felett magasodó hegyre –, azon a földön, amit magától veszek meg.

Egy pillanatig csend támadt. A hajó fedélzetén álltak, körülöttük az emberek a gőzös takarításával voltak elfoglalva, vagy szenet rakodtak éppen. Fink értetlenül és döbbenettel nézett Jacobra.

– Körülbelül ezer dollár vár itt magára – folytatta Jacob –, egyik fele az eladott szén magára jutó része, a másik fele pedig az én törlesztésem a földért. Mostantól fogva nem dolgozom magának, John!

Mindezt csendesen, de komoly eltökéltséggel mondta, hiszen előzőleg hetekig latolgattak, alaposan átgondoltak mindent Elizával. Fink most zavartan csóválta a fejét.

– Szomorúan hallom, barátom, nagyon szomorúan – felelte. – Igazán sajnálom.

Aztán elmosolyodott, és nagyot sóhajtva folytatta:

– De megértem. Az igazat megvallva számítottam is erre – tette hozzá kicsit vidámabban. – Te aztán nem vagy szolgalélek, Jacob barátom, de sajnálom, mert jó és becsületes munkaerő voltál, a legjobb, akivel valaha találkoztam. Megértelek, mert magam is épp ilyen vagyok!

Bent a házban Jacob, miután átadta neki a pénzt, így szólt:

– Mostantól nem vagyunk társak többé, de a szén, ami még a tartályban van, a magáé is, John. A barátságunk azonban megmarad továbbra is.

– Erre iszom! – kiáltott Fink.

– Én viszont nagyon sajnálom – mosolygott Eliza, aki az asztalnál ült a könyvelés jegyzeteivel –, de szeszt nem tartunk itthon…

– Semmi baj! – válaszolta Fink. – A jövő szombaton úgyis nagy mulatságot rendezünk a wheelingi fogadóban – magyarázta. – Az én Elizám már most az előkészületekkel van elfoglalva. Számítunk rátok, sőt ragaszkodunk ahhoz, hogy ti is ott legyetek! Pontosan szombat este hét órakor!

A háziasszony tétova arckifejezését látva, gyorsan hozzátette:

– Lesz bőven időtök arra, hogy ellátogassatok néhány gazdag ruhaboltba Wheelingben, és mindent megvegyetek, amire szükségetek van. A feleségem örömmel segít, ebben biztos vagyok.

– Sajnálom – mondta Eliza kertelés nélkül –, de most, hogy saját vállalkozást nyitunk, szükségünk lesz minden fillérre, és a napnak minden egyes percére. Ráadásul nem vagyunk hozzászokva a nagyon zajos élethez…

– Badarság! – vágott közbe Jacob határozottan. – Nagyon köszönjük a meghívást, John, és ott leszünk. Néha kell egy kis kimozdulás. És ez jó alkalom lesz arra is, hogy megismerjenek bennünket, mint új bányatulajdonosokat.

– Ez a beszéd, barátom! – értett egyet Fink. – Ha saját üzletet alapítotok, biztos, hogy nem ártanak az új kapcsolatok a piacon!

Eliza heves tiltakozása ellenére Jacob másnap reggel elvitte feleségét Wheelingbe az öszvér húzta szekéren. Egyesek mosolyogtak, mások tréfás megjegyzéseket tettek, amikor Jacob felhajtott a béristállóhoz Jackkel.

– Öszvéreket is őriznek, vagy csak lovakat? – kérdezte Jacob a szolgálatban lévő öregembertől.

– Uram, napi húsz centért az ördög öreganyját is őrizzük – felelte az aggastyán, aztán az öszvér kötőfékéért nyúlt s így szólt: „Gyerünk, hosszúfülű!”

Jack azonban hátrasunyta fülét, kitátotta a száját, és tiltakozásképpen kivicsorította hatalmas fogait.

– Gyerünk már! – ösztökélte az öreg. – Nem eszlek meg!

Jack megmakacsolta magát, egy tapodtat sem volt hajlandó menni, és csak horkantott mérgesen. A körülöttük állók jót nevettek és epés megjegyzéseket tettek, mire Jacob nyugodtan odalépett az öszvérhez, és rákiáltott az öregemberre:

– Vegye le róla a kezét!

Aztán Jackhez fordult:

– Gyerünk, Jack, ne lopd az időmet! Gyerünk!

Az ott bámészkodók legnagyobb meglepetésére Jack nyugodtan követte gazdáját a pajtába.

Mrs. Fink a férje irodájában várt rájuk. Elvitte Elizát a „Minnie’s”-be, ami Cincinattitől északra a legjobb ruhaboltnak számított, míg Jacob a maga útját járta. Három óra múltán, amikor megnyírt szakállal, megborotválva és vadonatúj öltönyében feszítve belépett a „Minnie’s”-be, Elizája alig ismert rá, bár ő maga is jó nagy változáson esett át. A poros, munkától elgyötört bányásznő, aki volt, gyönyörű hölggyé változott. Jacob büszkén csillogó szemekkel lépett oda hozzá, meghajolt és bemutatkozott:

– A nevem Jacob Heatherington. Csatlakozhatom a gyönyörű hölgy társaságához?

Jacob szemrebbenés nélkül fizette ki a számlát. Elizát furdalta a kíváncsiság, és hazafelé menet, amikor kettesben maradtak, még megkérdezte:

– Mennyi pénzünk maradt?

– Úgy hatvan dollár, azt hiszem – jött a felelet.

– Te jó ég! – akadt el Eliza lélegzete –, hogyan fogjuk ennyi pénzből elindítani a bányánkat? Új csúszda, új tartály, új kikötő… Mondtam neked, hogy nem kellene magunkból bolondot csinálni!

– Nyugodj meg! – dorgálta feleségét Jacob. – A Jóisten majd gondoskodik mindenről. Amellett – tette hozzá – már megegyeztem Barneyval. Holnapután leviszi hajón az összes anyagot, és két nap alatt mindent összerak. A csúszda, ami oda kell, fele olyan hosszú lesz, mint a másik, mert a mi bányánk csupán háromszáz lábra van a folyótól. Megegyeztünk, hogy majd csak abból fizetem ki, amit majd az első szénért kapok. Holnap kedd, péntek estére a csúszda és a tartály munkára kész, ehhez mit szólsz? Egyébként – folytatta, miközben az öszvér a Cunningham kompjához vezető úton zötyögött velük – megszerveztem a szombat délutánt. Egy fiú a béristállóból hoz nekünk egy bricskát, és nálunk marad addig, míg éjjel vissza nem térünk. Na, ehhez mit szólsz?

– Jacob Heatherington, te úgy szórod a pénzt, mintha a hegyoldalban nőne! – kiáltott Eliza bosszúsan. – És hogyan vezetünk haza egy lovat az éjszaka kellős közepén?

– Ne félj, épp telihold lesz akkor – csitította asszonyát Jacob. – És majd holdfényben kocsikázunk! – tette hozzá huncutul mosolyogva. – Ami pedig a hegyoldalban termő pénzt illeti, hát eltaláltad! A szénbányászat éppen ilyen.

Három napig Heatheringtonék keményebben dolgoztak, mint valaha: kitisztították az ösvényt a folyóparttól egészen a hegygerincig, ami felett már a szénfal csillogó fekete pereme lógott ki a sziklák közül, fákat vágtak ki, feldarabolták megfelelő hosszúságúakra, és segítettek Barneynak összeszerelni az új tartályt, megépíteni a kikötőt és felállítani az új csúszdát. Mindehhez rengeteg verejték kellett, hajnaltól szürkületig megállás nélkül dolgoztak, ami még belenyúlt a holdfényes éjszakába is.

Pénteken késő este, amikor elkészültek a munkával, Barney ötven dollárt kapott, és beleegyezett, hogy a többire vár még két hétig.

Mindketten holtfáradtak voltak, különösen Eliza. Mindössze pár dollárjuk maradt, de boldognak érezték magukat. Másnap reggel, ahogy fölébredtek, felmentek a saját bányájukba. Jacob nekilátott ellapátolni a földet, a köveket, és egy nyolc láb magas és tizenkét láb széles szénfalra bukkant.

– Úgy látom, lesz itt még több is! – mondta, letörölve arcáról az izzadságot. – De kezdetnek ez is megteszi. Most már saját szenünk van, s csak arra vár, hogy kitermeljük!

Eliza egy lapos sziklán üldögélt, s közben valamit bevésett az egyik kőbe a csákány hegyes végével. Felnézett és mosolygott. Arca elgyötört volt a háromnapi kemény munkától, de a mosolya bizakodással teli.

– Gyere ide! – mondta.

A szikla szegletére mutatott. A következő volt bevésve nagy, durva betűkkel: J E H 6 29 1836.

– Mi ez? – kérdezte Jacob.

– Jacob és Eliza Heatherington, ezernyolcszáz-harminchat, június huszonkilencedike! Ez az a nap, amikor megnyitottuk a saját bányánkat!

Ott álltak a lapos sziklán, magasan a folyó felett, és ragyogó szemmel nézték egymást. Lágy nyári szellő suhant felfelé a lejtőn, a vadvirágok mézillatát és az alattuk hömpölygő folyó távoli morajlását hozta magával. Az egész világot köröttük tündöklően fényesnek és rendíthetetlenül ragyogónak látták a felkelő nap arany sugaraiban.

20. fejezet

Délután hatalmas porfelhőt kavarva feltűnt a kocsiúton a wheelingi béristállóból kivett bricska. Két hete egy csepp eső sem esett, a kukorica már kókadozott a tikkasztó forróságban.

Takaros kis bricska volt, fényes sárga, melyet egy hatalmas herélt pej húzott, és egy fiatal lovászfiú hajtott. Eliza elővette újonnan vásárolt divatos ruháját, és vonakodva bár, de nekifogott átöltözni. Titokban abban reménykedett, hogy a bricska nem érkezik meg, és akkor nem kell elmenniük. A kocsi azonban megérkezett. Jacob elmondta a fiúnak, mi a dolga, mit hol talál, amíg rájuk vár, hol van az ennivaló, aztán ő is felöltötte új öltönyét. Fél órával később felsegítette Elizát a kocsiba, adott még néhány utasítást a legénynek, aztán megragadta a gyeplőt, és utolsó dollárjukkal a zsebükben elindultak Wheelingbe.

Amikor elhaladtak az új házak előtt, Mrs. Hawkins néhány aszszonnyal éppen a frissen mosott ruhákat teregette ki száradni. Jacob üdvözlésképpen kalapjához emelte ujját, Eliza pedig integetett, de azok csak álldogáltak zavartan, és bámultak rájuk. Az ifjabb Davis és John Rodefer a kukoricamezőket szemlélték az út szélén. Ők is csak nézték a bricskát, nem ismerték meg Jacobot az elegáns öltönyében mindaddig, amíg oda nem ért hozzájuk, és meg nem állította a kocsit.

– Eliza – fordult a feleségéhez –, szeretném, ha megismerkednél szomszédainkkal, Mr. Davisszel és Mr. Rodeferrel. Uraim, bemutatom Elizát, a feleségemet.

A két férfi zavarban volt, és hamarjában nem tudták, mit is mondjanak, így a szárazságra kezdtek el panaszkodni.

– Remélem, hamarosan kapunk egy kis esőt – mondta Eliza együttérzőn, Jacob pedig hozzátette:

– Adják át üdvözletünket az ifiasszonyoknak! – aztán fogta a gyeplőt, mire a pej nagyot rántott a kocsin, vágtába kezdett, s hatalmas porfelhővel terítette be az ott állókat.

– Lehet, hogy nem szép tőlem – ismerte be Eliza derűsen –, de nem bánom, hogy ellepte őket a por.

Amikor megérkeztek, a nap még mindig magasan járt a fákkal borított hegygerinc felett, és egy simogató szellő a frissen kaszált széna illatát hozta le a völgybe.

A béristálló a fogadó tőszomszédságában volt, ahol a vendégek már javában gyülekeztek a hatalmas verandán. John Fink divatos kapitányi egyenruhájában feszített, és eléjük ment, hogy fogadja őket.

– Hölgyeim és uraim – mondta fennhangon –, szeretném, ha megismerkednének kedves barátaimmal, Mr. és Mrs. Jacob Heatheringtonnal. Azt javaslom, figyeljenek oda erre a ragyogó fiatal párra – tette hozzá –, mert eljön még az a nap, amikor tevékeny és kimagasló szerepet fognak játszani az Ohio völgyének üzleti életében! Hölgyeim és uraim: Jacob és Eliza Heatherington!

Később az összejövetel alatt egy idősebb, őszülő halántékú és szakállú úr Jacobhoz fordult:

– Észrevettem, hogy nem iszik, fiatalember.

– Úgy van, nem iszom – felelte Jacob kurtán.

A magas úriember helyeslőn bólintott.

– Nagyon dicséretes – mondta –, országunkat tiszta fejű, józan és keményen dolgozó emberek építették hajdanán. Sajnálattal tapasztalom, hogy az ifjú nemzedék, persze csak általában véve, egyre inkább behódol az európai gyengeségeknek és léhaságoknak. Az italozás az egyik legegészségtelenebb szokás, mely gátolja az elme hatalmát, és így családok, társadalmak és nemzetek bukását okozza. Jól tudom, hogy egy bányát üzemeltet?

– Igen, uram.

– Nevem Hiram Caroter – mondta az idősebb úriember. Mint bizonyára tudja, épp most indítottam be egy üveggyárat, és első osztályú feketeszenet keresek, amivel a kemencémet fűthetem. Heti két tonnára van szükségem. Eddig csak Pennsylvaniában találtam megfelelő minőségűt, de mostanában a szállítóm ragaszkodik ahhoz, hogy egyszerre egy teljes rakományt vásároljak, ami körülbelül nyolcvan tonna. Nem lenne baj, csak sok helyet foglal, és túl sokáig fekszik felhasználatlanul, így az eső meg a szél tekintélyes károkat okoz benne. Hajlandó vagyok a legmagasabb árat fizetni a jó minőségű szénért, ha az ön bányájában van ilyen. A szállítást a saját embereimmel biztosítom. Hol van a bányája?

– A folyó másik oldalán, uram. Úgy másfél mérföldre lefelé a komptól. Az út éppen az én széntöltő állomásomnál ér véget – nyugtatta meg Jacob.

– Remek – bólintott beleegyezése jeléül Hiram Caroter. – Hajlandó vagyok tizenhat dollárt fizetni tonnánként. Elküldök majd valakit szénmintáért, és ha a minőség kielégítő, aláírhatunk egy öt évre szóló szerződést heti két tonnára, ha önnek ez megfelel.

Jacob egyenesen a szemébe nézett.

– Van az én szavam is olyan jó, mint bármiféle papiros, uram – mondta –, és az öné is, ebben biztos vagyok. A szenem pedig kiváló. Tudom, mert hat éves korom óta szénnel foglalkozom, az angliai Durhamben kezdtem. Ott pedig igazán jó szén van. Első osztályúnak mondják, de ez még annál is jobb. Bármikor meggyőződhet róla!

– Rendben, fiatalember – szólt Hiram Caroter mosolyogva. – Megbízom a szavában.

Zsebébe nyúlt, és előhúzott egy bankjegyet. Megnézte, majd átadta Jacobnak.

– Itt van száz dollár előlegnek. Abból, amit mondott, úgy vettem ki, hogy a bányája valahol a Davis-farm alatt van. Az én kocsim lesz az első hétfőn reggel!

Aztán megismételte:

– Az első hétfőn reggel!

Megfordult és elsétált, Jacob pedig ott maradt egy ropogós százdolláros bankóval a kezében.

Eliza „szerencsepénznek” nevezte, és elrejtette a bankót vészhelyzet esetére. Aztán vasárnap reggel, ahelyett, hogy templomba mentek volna, mindketten felmentek a bányába. Két tonna szénnek kellett készen állnia hétfő reggelre.

A munka lassan haladt. Először a köveket kellett az útból eltakarítani. Jacob a csákánnyal igyekezett, Eliza pedig lapátolt. Déltájban még alig fél tonna állt csak felhalmozva a csúszda szájánál, amit Jacob egyszerűen csak „tölcsérnek” nevezett.

Eliza hazament, és hozott egy kis pörköltmaradékot ebédre.

– Nem éppen vasárnapi ebéd – mondta bocsánatkérőn –, de tegnap éjjel elég sok finomságot ettünk. Vacsorára majd sült hal lesz zöldbabbal és retekkel. Képzeld, minden zöldség a saját kertünkből való! A halat most találtam a horgon, amit tegnap vetettem be a mólónál, egy kis szalonnadarabkával a végén.

Amint ott ültek és eszegettek a sziklaperem árnyékában, Jacob így szólt:

– Érdekes volt a tegnap este. Fárasztó, de érdekes, nem?

– Nem élnék úgy, mint azok az emberek, még egymillió dollárért se – csóválta a fejét Eliza.

– Ha egymillió dollárod volna, muszáj lenne úgy élned – mondta Jacob félig komolyan, félig tréfálkozva. – Ez a felső tízezer!

– De nem nekem – vitatkozott vele Eliza –, én nekik hagyom az ilyen életet!

Amint befejezték az evést, sietve visszatértek a munkához. A szénfal Jacob erős csákányütései alatt hamar leomlott, Eliza így máris átlapátolhatta a tölcsérhez a göröngyöket. A nap erősen sütött, és a folyó, mint ezernyi apró darabra összetört üveglap, szikrázva csillogott alattuk. A lapát egyszer csak megállt Eliza kezében. Ahogy lepillantott a fák zöld koronája között, szeme mozgást észlelt. A lombokon keresztül látható útszakaszon két embert vett észre, akik lassan közeledtek a házuk felé. Ünneplőbe voltak öltözve, az egyikőjük férfi volt, a társa nő. Néhány pillanat múlva eltűntek a fák mögött.

– Jön valaki – mondta Jacobnak. – Lemegyek, megnézem, mit akarnak. Egy szempillantás múlva itt vagyok.

Miközben sietett lefelé az ösvényen, hallotta a kutya ugatását, és amikor kilépett a fák közül a kis pataknál, a látogatók már ott álltak a kis háznál, és Duke dühödten ugatta őket.

– Duke! – szólt rá a kutyára Eliza.

A látogatók a hang felé fordultak, és ekkor Eliza is megismerte őket.

– Nahát! Mr. és Mrs. Hawkins! – köszöntötte őket a váratlan látogatás miatt kissé meglepődve. – Micsoda megtiszteltetés! Bocsássák meg az öltözékem, de éppen segítettem az uramnak a bányában… Kérem, jöjjenek be! Jacob sajnálni fogja, hogy nem találkozik magukkal, de van egy sürgős megrendelése holnap reggelre, és akár vasárnap van, akár nem, dolgoznia kell. A Jóisten majd megbocsátja neki, ebben biztos vagyok. Kérem, kerüljenek beljebb! Megkínálhatom önöket valamivel? Talán egy csésze teával? Vagy forrásvizet inkább? Nekünk van a legjobb vizünk, amit valaha is kóstoltak…

Csevegett, hogy leplezze zavarát amiatt, hogy ilyen szénporosan látják. Richard Hawkins felment a bányába, míg felesége leült a verandán, és beszélni kezdett a szárazságról, a most érkezett emberekről, akik telket vásároltak az „új utcában” és hamarosan építkezni fognak, végül pedig Fink estélyére terelte a szót, és alig várta, hogy megtudjon minden apró részletet. Fink kapitány fontos személy, mondogatta, nagyvilági ember, és amikor ő estélyt rendez, biztosan sokféle neves ember egybegyűlik nála!

Kis idő múltán Hawkins újra lejött, megrázta fejét és így szólt:

– Asszonyom, az ön férje megháborodott. Ahelyett, hogy egyszerűen megmondaná annak az embernek Wheelingben, hogy szerdán jöjjön a szénért, megígéri, hogy hétfőre meglesz, és majdnem megöli magát, hogy állja a szavát. Vagy milliomosként hal meg, vagy a bolondokházában végzi!

– Azon leszek – szólt Eliza büszke mosollyal –, hogy inkább az első jóslata teljesüljön, Mr. Hawkins. Megteszem, ami tőlem telik, hogy segítsek neki. Jacob szereti állni a szavát.

Mihelyt Hawkinsék elmentek, Eliza visszament a bányába, hogy tovább lapátolja a szenet. A munka azonban lelassult, mert omladékos agyagpala és homokkő törmeléke hullott újra és újra fentről, s ezt mind el kellett takarítani.

– Egy új bánya feltárása mindig fáradságos munka – magyarázta szakértelemmel Jacob –, amíg be nem vájsz legalább nyolc lábnyira a hegy gyomrába, és fel nem állítod az első dúcot. De szeretném, ha te hazamennél, kedvesem. Majd én befejezem.

Eliza azonban maradt. A nap lassan leáldozott, és szürkület borult a nagy völgyre. Dolgoztak, míg be nem sötétedett, és fel nem jött a hold, aztán folytatták a holdfényben. Eliza időnkét hallotta, hogy korog a gyomra. Mindketten éhesek

voltak. Jacob azonban tovább csákányozott, Eliza pedig tovább lapátolta a szenet férje lába alól.

Végül tekintélyes fekete szénhalom állt a csúszda torkánál. Jacob lerakta a csákányt, és felsóhajtott:

– Azt hiszem, ennyi elég lesz!

Fogalmuk sem volt arról, mennyi lehet az idő, de az elkeskenyült hold már félúton járt a csillagos égbolton, és derengő ezüstös fényt szitált a völgyre. Egymásra néztek a szürkületben, és csak most vették észre, milyen rettenetesen festenek mind a ketten. Nevetésben törtek ki.

– Úgy nézel ki, mint egy kormos arcú kéményseprő! – nevetett Eliza.

– Te is elég ijesztő vagy! – viszonozta Jacob a bókot. – Még egy boszorkány is megijedne tőled!

Valahol a fejük felett egy bagoly hangos huhogásba kezdett. Eliza megborzongott:

– Siessünk, mert még a bagoly is azt hiszi, hogy boszorkány vagyok!

Lefelé menet a fák alatt Jacob megfogta a kezét, hogy vezesse a sötétségben. Eliza keze jéghideg volt.

– Eliza… jól vagy?

– Kicsit szédülök… – felelte Eliza. – Hadd kapaszkodjam beléd egy pillanatra…

Előrehajolt, Jacob a karjában tartotta. A fák alatt sűrű volt a sötétség. Csak a fogyó hold világított felettük, de fénye a lombokon nem tudott áttörni. Jacob nem láthatta felesége arcát. Az ösvény keskeny volt, lehetetlen volt egymás mellett haladni.

– Túlságosan keményen dolgoztál, biztosan kimerültél – mondta Jacob. – Haza kellett volna kergesselek. Gyere, viszlek egy kicsit! Nem vagy olyan nehéz…

– Butaság – utasította vissza Eliza. – Megy egyedül is.

Jacob hagyta, hogy felesége menjen elöl, ő meg szorosan mögötte maradt, hogy elkaphassa, ha netán megbotlik. De Eliza nem botlott meg. Otthon egyenesen a belső szobába ment, át sem öltözött, ledőlt az ágyra. Fogai vacogtak, teste jéghideg volt.

Jacob meleg pokrócot terített rá, felélesztette a tüzet a konyhai tűzhelyben, és készített neki egy csésze forró teát. Amikor visszatért a teával, Elizát már elnyomta az álom.

Másnap reggel, röviddel napfelkelte után két igásló húzott egy nehéz szekeret a wheelingi úton, és nagy zörgéssel, dobogással közeledett. Eliza még aludt.

– Mennyit tudsz felrakni rá? – kérdezte Jacob a magas, szőke fiút, aki a kocsit vezette.

– Egy egész tonnát – mondta. – Itt az írás meg a pénz. Van mérlege?

– Nincs – rázta fejét Jacob –, és a tartályom is vadonatúj, még nem volt időm bejelölni. Tudod, mit? – mondta egy-két pillanatnyi gondolkodás után –, töltsük meg a kocsit, aztán Mr. Caroter majd leméreti.

– Nekem megfelel – mondta a legény.

Jacob az új széncsúszda tölcsérét elfordította a tartálytól a szekérhez.

– Most maradj itt! – mondta a legénynek. – Én felmegyek, és elkezdem lapátolni a szenet lefelé. Zajos lesz – figyelmeztetett. – Jobb, ha erősen tartod a lovaidat.

– Hozzá vannak szokva a lármához – jött a felelet.

– Fogd azt az lapátot – utasította Jacob a fiatal fickót –, menj fel a kocsiba, és egyengesd közben a szenet, hogy ne halmozódjon fel középen! De ne állj a csúszda alá!

– Ne aggódjon, uram! – felelte nyugodtan a legény. – Több mint egy éve hordom már a szenet Mr. Caroternek. Tudom, mi a dolgom.

– No – mondta Jacob rámosolyogva –, ha tudod a dolgod, az remek! De amikor megtelt a kocsi, ints nekem, rendben? Máskülönben nem fogom tudni, mikor álljak le.

A legénynek igaza volt, Hiram Caroter hatalmas lovai hozzá voltak szokva a zajhoz. Nyugodtak álldogáltak, míg a szén zörögve, csattogva zúdult lefelé a csúszdán, bele a szekérbe. A halom több mint fele lejutott már, amikor a legény integetni kezdett, hogy megtelt. Mire Jacob leért, a szekér már megfordult, és indulásra készen állt.

– Azt hiszem, bőven megvan az egy tonna – mondta a legény –, a kocsi mércéje majd megmondja. Megkapta a pénzt, igaz? A borítékban volt!

– Igen – mondta Jacob, és kihúzta inge zsebéből a gyűrött borítékot. Belenézett. – Tizenhat dollár.

– Rendben – mondta a legény a kocsiról, miközben a gyeplőért nyúlt. – Holnap jövök a második rakományért. Délután sódert kell szállítanom Mr. Caroternek. – Hóóó! Gyí, te!– és a lovak nekifeszültek a hámnak, a szekér elindult.

Amikor Jacob visszatért a házhoz, felesége már kint ült a verandán.

– Felébredtél? Hogy érzed magad?

– Fel kellett ébrednem erre a szörnyű ricsajra… – felelte Eliza szárazon. – Nagyon sajnálom a tegnap estét…

– Tessék – szakította félbe Jacob, átnyújtva a pénzt –, itt a tizenhat dollár. És többet nem dolgozhatsz ott fenn, remélem, értjük egymást? A következő tonna holnap esedékes, és egyedül is megbirkózom vele.

– Van valami, amivel nekem is egymagamnak kell megbirkóznom… – vágott vissza Eliza tréfásan, de arca komoly maradt. – Végre újra gyermeket várok, Jacob!

Öt hónap múlva, 1836. december 21-én, csupán három nappal karácsony előtt egészséges fiúgyermekük született. Bár soha nem jött el meglátogatni az unokáját,

Jacob apja után a John nevet kapta. A kis John boldog csecsemő volt, aki nagyokat aludt vagy vidáman gőgicsélt egész nap. James Martin azt mondta, azért ilyen nyugodt, mert a győzelem napján született, azon a napon, amikor a fény győzelmet aratott a sötétség felett, az élet a halál felett.

Rá három hónapra, 1837 márciusának vége felé, egy jóképű, fiatalember lovagolt fel a házukhoz egy pej kanca nyergében. Eliza azt gondolta, valaki Wheelingből szenet akar venni. Akkorra a Heatherington-féle bánya Hiram Caroter mellett már rendszeresen ellátott egy másik ügyfelet is: egy Fulton nevű hajótulajdonost, aki megjelenésekor így kezdte:

– Kiváló minőségű szénre van szükségem, hallja-e, bányász uram? Wheelingben azt hallottam, hogy magának van ilyen. Hadd lássam!

– Szolgálja ki magát – felelte Jacob keserűen. Aznap különösen rossz hangulatban volt. Nedves volt a tél, sokat esett és alig fagyott. Eliza is gyakran betegeskedett, nem volt jég, amivel feltölthették volna a vermet, és mindennek a tetejébe víz tört fel a sziklák alól, közvetlenül a bánya felett. Az öszvér segítségével éppen fel akart vinni pár csövet, amit Wheelingből hozott, hogy elvezesse a vizet az aknából, amikor megérkezett az uszály.

A hajós a partra lépett, felmászott a létrán a tartály tetejére, megvizsgálta a szenet, majd lejött.

– A nevem Fulton – szólt –, Thaddeus J. Fulton. Húsz tonna kellene ebből a szénből, hogy Cincinattibe szállítsam. Húsz tonna, se több, se kevesebb. Három hét múlva megint eljövök újabb húsz tonnáért, világos? És ezentúl minden harmadik héten ugyanennyiért. Teljes árat fizetek: tizenhat ötvenet tonnánként. De itt kell lennie minden harmadik héten pontosan. Megegyeztünk?

– Megegyeztünk – bólintott Jacob.

– Férfiúi becsületszavára?

– Az én becsületszavamra.

Az ember elmosolyodott.

– Megbízom magában, bányász! Hogy hívják?

– Heatherington. Jacob Heatherington. No, de akkor induljon, nem érek rá egész nap. Víz tört fel odafenn a tárnám közepén, és valamit csinálnom kell vele…

És úgy is lett. Hetente két tonna Hiram Caroternek, háromhetente pedig húsz tonna Thaddeus J. Fultonnak. Abban a saras, latyakos télben, mely nagyon hátráltatta, ez volt a legtöbb, amit Jacob még kibírt. Így amikor Eliza megpillantotta a közeledő újabb lovast, arra készült, hogy megmondja neki, menjen a Fink-féle bányába, mert jelenleg nincs elég szenük.

Aznap is esett, és az út csupa sár volt. A mezőket víz borította, és a McMahon túlpartján Bel Air „utcái” ingoványá változtak. Dél felé járt. A szél messzire elkerülte ezt a szomorú vidéket, és az alacsonyan ülő, szürke felhők fennakadtak a fák csúcsain. Hideg, egyhangú, szitáló eső pergett ki belőlük, mintha vékony szürke fonalak lógtak volna le az égből. Mindenhonnan csöpögött a víz, a fákról is,

az ereszről is. Eliza a tűz mellett üldögélt a nyitott ajtónál, s nézte az ázott barkákat a megáradt folyó partján, miközben a kis Johnt szoptatta. Ekkor a nagy sárga kutya a fészer mellett hirtelen dühödt morgásba kezdett. Eliza karján a gyermekkel az ajtóhoz ment, és meglátta a lovast, aki a permetező esőben a ház felé tartott. Sötét viaszosvászon köpönyeget viselt csuklyával, olyat, amilyet a matrózok hordanak. A köpeny egészen a csizmája hegyéig ért. Fellovagolt a házig, ott megállította a lovát. A kutya dühösen morgott tovább, pedig Eliza már a nyitott ajtóban állt.

– Eliza? – kérdezte jó hangosan a férfi, hogy túlharsogja a kutya acsarkodását.

– Hallgass, Duke! – szidta az ajtóban álló asszony az állatot. Aztán a hirtelen beállt csendben, halkabban így szólt:

– Az a nevem.

– Alexander vagyok – mondta a fiatalember a lóról. – Alexander Armstrong, a fivéred.

Hangjától a kutya újra csaholni kezdett, és Elizának ismét le kellett csendesítenie. Aztán visszafordult a férfihoz:

– Kerülj beljebb, Alexander! Először vidd a lovadat az istállóba – tette hozzá –, és ne törődj a kutyával! Duke a neve.

A vendég leszállt a lováról, és csettintett az ujjaival:

– Duke!

A kutya kicsit megcsóválta a farkát, de a szeme továbbra is éber maradt.

– Volt egy ilyen nevű kutyánk gyerekkorunkban – mondta a férfi.

– Tudom – felelte Eliza, és bement a házba. Belefektette a csecsemőt a bölcsőbe, leült a tűz mellé és várt.

Nemsokára a vendég is bejött, levette a köpenyét, és felakasztotta száradni a kémény mellett lévő szögre.

– Ülj le, Alexander!

A magas, sötét hajú fiatalember azonban csak állt, és nézte a bölcsőben fekvő gyermeket.

– Hogy hívják?

– John. Ülj le, kérlek!

A férfi leült az asztal melletti székre. Csizmája és lovaglóöltönye elsőrangú volt.

– Hogy megy sorod? – kérdezte.

– Nagyon jól, köszönöm.

– Hol a férjed?

– Fent a bányában.

– Úgy tudom, saját bányája van.

– Igen.

– Szeretném megismerni.

Az asszony gondolkodott egy pillanatig, aztán felkelt, kiment a vendég mellett a verandára, fogta a gerendán lógó vasrudat, és elkezdte ütni vele a mellette lévő

nagy, vasból készült háromszöget. A hangos, csilingelő lárma betöltötte a völgyet, és visszaverődött a körülöttük magasodó hegyekről.

– Iá! Iá! – érkezett fentről a különös válasz, mire az asszony felakasztotta a vasrudat a helyére, és visszatért a vendégéhez.

– Lejön – mondta.

– Csak nem ő volt, aki válaszolt – kérdezte a férfi nevetve, de az asszony arca komor maradt.

– Az Jack volt, az öszvér – felelte. – A férjemet Jacobnak hívják. Jacob Heatheringtonnak.

A vendég felsóhajtott:

– Nem nevetsz többé – mondta merengve, az emlékei között kutatva. – Mi történt veled, Eliza? Hová lett a gondtalan nevetés, amire olyan jól emlékszem?

Az asszony egyenesen a szemébe nézett:

– Hol voltál, amikor anyát eltemettük? Hol voltál, Alexander? És amikor beteg volt? Amikor szenvedett? Hol voltál?

A fiatalember lehajtotta a fejét.

– Nem tudtam róla – suttogta. – Senki sem mondta el nekem…

Hallgatás telepedett közéjük, súlyosan, vádlón, szinte elviselhetetlenül. Csak az hallatszott, hogy az eső kalapálja a zsindelyt. A csecsemő halkan gügyögött a bölcsőben.

– Nagyon fáj ez nekem – szólalt meg egy idő után a fiatalember, és hangja őszinte volt –, de ezen már nem tudok változtatni. Valaha mi is közel álltunk egymáshoz, te és én, emlékszel? Régen volt, az biztos. De…

Hangja elcsuklott. Mély lélegzetet vett, és csizmája orrát nézegetve folytatta:

– Jogosan haragszol, tudom. De… nem feledhetnénk el egyszerűen a múltat, és folytathatnánk ott, ahol abbahagytuk? Nem az én hibám volt, nem is a tiéd, hogy elválasztottak minket. A papa sohasem akarta azt, hogy így legyen. Anyánk volt az, aki…

– Hagyd abba, Alexander! – szakította félbe hirtelen Eliza. – Nincs értelme erről beszélni többé. Persze, hogy még mindig testvérek vagyunk. Ezt semmi sem változtathatja meg. Minden kettőnkön múlik, igaz? Miért nem mondjuk ezt: egyikünk hosszú-hosszú utat tett meg. Te vagy én, vagy talán mindketten? Nos, itt vagy újra, Alexander, és ez az, ami számít.

A fiatalember világoskék szeme sarkában könnycsepp jelent meg, felállt a nyikorgó székből, odament a húgához, és megcsókolta a homlokát.

– Ó, Alexander, Alexander… – suttogta Eliza, és mindkét karját bátyja nyaka köré fonta.

Ebben a pillanatban kivágódott az ajtó, a küszöbön Jacob állt csuromvizesen, koszos bányászsapkáját most is fél szemére húzta. Állt egy pillanatig félig tátott szájjal, értetlenül, és a szeme vészjóslón villogott.

– Teringettét! – mordult rájuk a szobába lépve.

Eliza levette a karját bátyja nyakáról. A fiatalember kiegyenesedett, és az ajtó felé fordult. Egy fejjel magasabb volt, mint Jacob. Jobbját nyújtva, nyugodt hangon így szólt:

– Örülök, hogy megismerhetlek, Jacob.

Jacob nem mozdult, a férfit bámulta, aki épp az imént csókolta meg a feleségét, s valami csúnyát készült mondani, de Eliza gyorsan elejét vette a félreértésnek.

– Ez itt a bátyám, Alexander – mondta halkan, nehogy felébressze a gyermeket. – Mikor utolszor láttam, kisfiú volt még. Most nézd meg!

Jacob felmordult:

– Még szerencse! – mondta zavart mosollyal koszos arcán. – Már majdnem kiütöttem a fogait, mert megcsókolt téged.

Aztán kezet ráztak, s így szólt a sógorához:

– Örvendek, Alexander. Eliza gyakran mesél rólad. – Mi szél hozott erre mifelénk?

– Csak látni akartam a kishúgomat – ismerte el Alexander –, és természetesen azért, hogy téged is megismerjelek.

– No, akkor foglalj helyet! – mutatott Jacob a székek felé. – Eliza, tégy valami ételt az asztalra, míg én megmosakszom! Így mégsem ülhetek közétek.

Levett a kampóról egy törülközőt, és kiment. Eliza felkelt a lócáról és a tűzhelyhez lépett.

– Velem igazán ne legyen gondod! – szólt a bátyja. – Tisztességesen bereggeliztem, ahol megszálltam éjszakára. Ott mondták el, hogyan talállak meg.

– Nem jelent gondot – mondta Eliza –, egyébként Jacob is éhes, neki is kell ebédet adnom. A pörkölt kész, csak meg kell egy kicsit melegíteni.

– Nyúl?

– Nem. A férjem nem vadász. Bárányunyak. Wheatleytől kaptam szénért cserébe.

– Látom, manapság a szén olyan, mint a pénz – jegyezte meg Alexander. – Nyitnak egy pár szénfejtőt felettünk is, persze csak a környéket tudják ellátni, mert nincs semmi, amivel elszállíthatnák. A papa azon gondolkodik, hogy a malmot átállítja vízről szénre, de én ellenzem ezt. Mihelyt út épül a folyóig, a szén ára fel fog menni, meglásd. A víz ingyen van…

– Mennyiért árulják a szenet odafenn? – kérdezte Eliza, miközben megpiszkálta a tüzet a lábas alatt.

– Vékája tíz cent. Néha nyolc. Attól függ. Ti mennyit kaptok érte itt a folyó mellett?

– Ötvenet.

Alexander bólintott.

– Azt mondom én neked, kishúgom, egy nap valaki majd rájön, hogyan szállíthatja fel innen a szenet, és egy vagyont fog keresni vele. Úgy tudom, odaát

Angliában szénnel fűtött gőzgépeket használnak arra, hogy egymáshoz kapcsolt kocsikat húzzanak vassíneken. Vasútnak nevezik. Valaki, aki nemrég jött keletről, azt mondta nekem, hogy már építik azokat a síneket New Yorktól Philadelphiáig és innen Pittsburghig. Erről aztán érdemes gondolkodni…

21. fejezet

Azon a nyáron Alexander Armstrong még háromszor jött el a távoli hegyekből, hogy meglátogassa húgát és családját. Valahányszor jött, egy ajándékokkal felmálházott teherhordó lovat vezetett. Tímárműhelyéből finom bőröket, malmából lisztet, vadászataiból szarvashúst hozott. Második látogatása alkalmával még két kis csobolyót is a nyeregkápához erősített. Az egyikben bodzabor volt, a másikban almapálinka.

– Amikor először itt jártam, észrevettem, hogy semmi mást nem isztok, csak vizet – mondta. – Valószínűleg nehéz errefelé jóféle itókát találni. Remélem, mindkettőtöknek ízleni fog.

Eliza nem örült túlságosan ezeknek a tüzes italoknak:

– Nem kellett volna fáradnod, Alexander – mondta tartózkodón. – Jacob csak tejet vagy vizet iszik, semmi mást. Akár vissza is teheted a nyeregre, mielőtt az uram meglátja.

– Ó, az más – motyogta Alexander csalódottan. – Ő is egy olyan, igaz?

– Igen, olyan – felelte Eliza büszkén –, és én így szeretem!

– Sebaj! – szabadkozott Alexander, és visszatette a két kis csobolyót. – Bármikor el tudom adni útközben. Semmi baj, húgocskám, a férjed attól még lehet rendes ember…

Amikor egy hideg, sötét novemberi napon megérkezett a második fiúcska az Ohio partján álló házikóba, Eliza kívánságára a bátyja után az Alexander névre keresztelték meg, és Jacob nem ellenkezett.

Jó év volt az 1837. esztendő, nemcsak Heatheringtonék, hanem mindenki más számára az Ohio völgyében, aki hajlandó volt keményen dolgozni. Abban az évben még két üveggyár nyílt Wheelingben, Martinsville-ben pedig egy szöggyár. A Zane fivérek befejezték azt a vállalkozást, ami nem kevesebb mint négy évükbe telt, így az első híd büszkén feszült az Ohio felett, először Wheeling és a Wheeling-sziget között, majd a Wheeling-sziget és Canton között, s ezzel a híd nyugati hídfőjénél fekvő aprócska település neve Cantonról Bridgeportra változott. Az öreg kocsiutat, ami keletről kígyózott a virginiai hegyeken át egészen Wheelingig, az új hidak összekötötték az Eb Zane ezredes-féle „Nemzeti Út”-tal, s az egyre növekvő forgalom hamarosan felpezsdítette az életet a Nagy-folyó völgyében.

Amikor a kis Alexander megszületett, már huszonhárom faház és két gerendaház állt Bel Airben. Az első természetesen az ifjú Davisé volt, a másodikat

azonban egy Jessey Bailey nevű ács építette Bradford fogadója mellett. A McMahontól délre John Fink összesen huszonnégy telket adott el azon a nyáron a bányászkunyhók szomszédságában. Ezt a részt „Old Bel Air”-nek nevezték el, mivel már jóval azelőtt ott álltak, mielőtt Davis árulni kezdte volna a telkeit a McMahontól északra. Az ebből keletkezett vita tovább növelte a szakadékot a Bel Air-i „úri népek” és a bányászok között, akiket sokan egyébként is veszélyesnek tartottak az „elviselhetetlen lárma” miatt, ahogy a wheelingi újság fogalmazott: „amit az okoz, hogy a szenet a nap vagy az éjszaka bármely órájában a hegytetőről a folyóhoz hatalmas fémcsúszdákon eresztik le, s ennek csikorgása és zakatolása mérföldekre elhallatszik.”

Nem volt hát csoda, hogy olykor-olykor verekedésekre is sor került Bradford kocsmájában a „régi” és az „új” Bel Air-i lakosok, a „vájárok” és a „tisztességes emberek” között. Történt azonban egyszer egy olyan csetepaté, ami egyeseket arra késztetett, hogy egy pillanatra megálljanak, és józanul átgondolják, az eseményeket.

Mindez karácsony előtt történt, úgy három héttel azután, hogy Alexander megszületett. Hó takarta már a földeket, és fagyos szél süvített a kéményekben. Jacob nem hagyta, hogy Eliza menjen Wheatley boltjába olajért és más szükséges dologért, inkább a szokásosnál hamarább abbahagyta a munkát, és vállán egy jó nagy vászonzsákkal maga vágott neki az útnak.

Amikor belépett az áruházba, egy nagyobb csoport álldogált a hasas szeszkazán körül, és éppen Wheatley főzdéjének legújabb italát kóstolgatták. George Wheatley, kezében egy korsóval állt közöttük. Látta, amint nyílik az ajtó, és Jacob belép.

– Hej, Jacob! – kiáltott oda neki jókedvűen. – Elég hideg van odakinn, hogy megengedhess magadnak egy italt? Gyere, próbáld ki, csak a móka kedvéért!

Jacob levette sapkáját, és megrázta a fejét. Mindenki ránézett. Mint mindig, Bob Wallace most is elsütött egy tréfát.

– Jacob akár halálra is fagyhat, de hozzá nem érne az ördög poharához! Egyenesen a mennybe akar jutni, a szentek közé, halleluja! Még Hollingshead házavatóján sem láttam a múltkor. Akkor mi volt a kifogás, Jacob?

Francis Hollingshead Davis jó barátja volt. Előző évben két telket vásárolt tőle, de tavaszig nem tudta eladni a kis cantoni szatócsboltját, így csak nyár dereka felé kezdett építkezni. Házat és boltot is akart egymás mellett, de csak a ház készült el. Időbe tellett, míg családját átköltöztette, és a házavatót valamikor decemberben tartották. Nagy esemény volt. Mindenki, aki csak élt és mozgott Bel Airben, meghívást kapott, kivéve a bányászokat.

– No, mit mondasz erre, mi? – feszítette tovább a húrt Bob Wallace, aki már alaposan felöntött a garatra. – Ott kellett volna lenned!

– Nem hívtak meg – felelte Jacob nyugodtan, majd levette válláról a zsákot, és Wheatleyhez fordult:

– George, szükségünk lenne egy kis olajra és néhány más apróságra…

Az áruházban síri csend lett, így mindenki hallhatta a szavait. Egyesek összenéztek, mások próbáltak kimaradni a készülő viharból. Hollingshead is ott ácsorgott, a kezét melengette a kályhánál. Magas ember volt, rőt képű, nagy orrú. Bob Wallace kissé tántorogva odafordult hozzá:

– Igaz ez, Francis? Nem hívtad meg a legjobb barátomat? Hogy lehet az?

A férfi csak megvonta a vállát.

– Mit tudom én? – motyogta. – Nem tarthatok számon minden új jöttmentet ebben az átkozott völgyben.

– Jöttment? – harsogta Wallace, miközben erősen megragadta a másik vállát. – Azt mondtad, jöttment? Jacob már rég itt volt, amikor te felbukkantál, hallod-e? Már énelőttem is itt volt, vagy bárki más előtt. Ha ő jöttment, akkor te mi az ördög vagy?

Hollingshead hevesen rázta a fejét.

– Mit bánom én, hogy jöttment-e vagy sem – csattant fel. – Mindnyájatokat meghívtam, nem? Mind ott voltatok, nem? Én és a feleségem meghívtunk mindenkit, aki alkalmas együtt lenni másokkal anélkül, hogy megsértene bárkit is!

Néma csend lett. Hallani lehetett a fa pattogását a nagy kazánban. A férfiak egy része kezdett szedelőzködni, hirtelen eszükbe jutott, miért is jöttek valójában.

– Ami az új talicskát illeti, George… – mondta valaki.

Bob Wallace ott állt italával a kezében, és Hollingsheadre bámult.

– A keservit! – ordította. – Alkalmas? Ezt mondtad, ugye? Kinek a nyavalyának alkalmas? Azoknak a kényes dámáknak, akikkel a feleséged mostanában összejár, mi? Ide figyelj, te nyomorult! Nekem az egész átkozott vendégsereg, az összes piperkőc, paszományos, pipaszárlábú vénséggel együtt nem ér annyit, mint a barátom, Jacob kisujja. Ezt jól jegyezd meg! S ha te meg a feleséged nem tartjátok alkalmasnak Jacobot és Elizát arra, hogy meghívjátok az istenverte házatokba, akkor azt mondom, vigyen el az ördög, és te nem vagy alkalmas arra, hogy itt élj! Menj a pokolba!

Hollingshead feléje köpött, kiitta a maradék italát, és odavágta a poharat egyenesen Wallace elébe.

– Én meg azt mondom, te tűnj a pokolba!

– Hé, hé – szólt csitítóan Wheatley. – Ha verekedni akartok, menjetek ki a hóra, ott majd lehűltök legalább. Ha nem tudnátok, ez itt egy bolt, nem pedig aréna!

– Átkozottul igazad van, kimegyek a hóra – morogta Bob az ajtó felé tántorogva. – Idebenn valami bűzlik!

– Nem lesz itt semmiféle verekedés – horkant fel egy melák férfi a szeszfőzőnél. – Csak részeg szegény feje.

Hollingshead is kifelé indult éppen, de Jacob elébe állt.

– Én viszont nem vagyok részeg – mondta vészjósló nyugalommal –, és tudni akarom, miért nem vagyunk „alkalmasak”, ahogyan maga fogalmazott?

Hollingshead megállt, végigmérte a fiatal bányászt, és elvörösödött.

– Ide figyeljen, maga egy… – kezdte, de Jacob félbeszakította:

– A nevem Jacob Heatherington, és választ akarok!

– Ne vegye személyeskedésnek… – Hollingshead kereste a szavakat –, tudnia kell, hogy jobb körökben… vagy nem tudja? Nekem azt mondták, a felesége…

Habozott.

– Igen? Mi van vele? – mondta hűvösen Jacob, és hagyta, hogy tovább kínlódjon a szavakkal.

Hollingshead mély lélegzetet vett, aztán felemelte nagy kezét, és Jacob vállára tette.

– Szóval – mondta vontatottan – tudja, hogy van ez a hölgyekkel. Ne vegye sértésnek, fiatal barátom, de a társaságunkbéli hölgyek nem akarnak vegyülni csaposlányokkal meg efféle…

Eddig jutott. Jacob ökle váratlanul lecsapott, és a gyomrán találta el. Hollingshead felnyögött és előregörnyedt, ekkor Jacob másik ökle fültövön találta, ettől a padlóra zuhant, mint a mészárszéken letaglózott ökör.

– Sajnálom, George, bocsánatot kérek – fordult Jacob a szatócsbolt tulajdonosához. – Kaphatnék egy gallon olajat, hisz’ azért jöttem, meg öt font cukrot és teafüvet?

Az ökölharcok nem voltak szokatlanok akkoriban. Ami pár mérfölddel fentebb a folyón, Wheelingben botránynak minősült volna, az itt, a nyugati parton, a hegy lábánál csupán kellemetlen kis incidensnek számított. Mégis úgy egy héttel később Louise Dunlap és Natalie Porter átgyalogoltak a nagy hóban Heatheringtonékhoz, hogy figyelmeztessék Elizát a férje ellen szőtt összeesküvésre. Híre ment ugyanis, hogy Hollingshead és néhány régi barátja Cantonból azt tervezik, hogy az egyik nap viszonozzák Jacob látogatását, és fenn a bányában megleckéztetik.

Ezen a hideg, téli délutánon Eliza régi hintaszékében üldögélt a tűzhely közelében, és a pici Alexandert etette, amikor Duke odakint csaholni kezdett. Felkelt, az ablakhoz ment, és két asszonyt látott közeledni. Ajtót nyitott nekik. Az asszonyok először egy kicsit dédelgették a gyerekeket, azután előrukkoltak látogatásuk igazi okával. Kiderült, hogy Eliza semmit sem tudott a Wheatleynél történtekről, de a beszélgetés alatt mindvégig megőrizte a nyugalmát.

– Az én uram békeszerető ember – mondta mosolyogva a vendégeinek –, semmi áron nem keveredne verekedésbe, hacsak nem kényszerítik. Ha megütötte azt az embert, biztosan jó oka volt rá, és a Jóisten majd vigyáz rá.

De mihelyt az asszonyok elmentek, visszatette a csecsemőt a bölcsőbe, rápillantott a kis Johnra, aki közben a másik szobában elaludt, majd levette a nagy puskát a falról, ellenőrizte, hogy töltve van-e, aztán beburkolózott vastag

gyapjúkendőjébe, és a fegyverrel a hóna alatt kiment, halkan becsukta az ajtót, és elindult az ösvényen felfelé a bányához.

Jacob éppen a szenet töltötte a csillébe. Akkorra az akna már jó ötvenlábnyira nyúlt be a hegybe, a szénmező kiszélesedett és mélyülni kezdett, jó hasznát vette hát a Finktől kapott csillének. Jack, az öszvér békésen álldogált egy fához kötve, és fülét előre s hátra mozgatva hallgatta, mit beszél a gazdája.

– Ez után még két rakomány következik, Jack, aztán mehetsz szénát ropogtatni, én meg visszatérek a csákányhoz egy időre. Azt hiszem, tavasszal veszek egy uszályt. Tudod, miért? Hogy kiköthessem, és amikor tele a tartály, csak odafordítom a csúszdát az uszályhoz, és máris leeresztem a szenet. Így itt nem fog túl sok felhalmozódni, érted? Abba az uszályba legalább nyolcvan tonna belefér, és amikor teletöltjük, eladjuk az egészet, és veszünk egy másik üres uszályt, na mit szólsz? Rendben, Jack, most te jössz! Gyí, te, húzd!

Jack megindult, kihúzta a megrakott csillét a sötét tárnából a téli napfényre, Jacob pedig követte. Odakinn az öszvér a szikla széléhez húzta a csillét és megállt.

Jacob eltolta a kart, leborította a terhet, és a szén a kupac tetejére gördült.

– Látod azt a kupacot? – magyarázta Jacob az öszvérnek. – Lassan túl nagy lesz. Ha meglenne már az uszály…

Az öszvér az ösvény felé fordította fejét, ahol Eliza sietett felfelé, kendőjébe burkolózva, hóna alatt a puskával.

– Mi történt? – kérdezte Jacob meglepetten a feleségére bámulva –, minek az a puska?

– Jacob Heatherington – mondta az asszony, és egy kicsit lihegett a meredek lejtőtől –, nem mondtad, hogy verekedtél!

A férfi nagyot nyelt.

– Szóval…

– Semmi szóval! A felséged vagyok, elfelejtetted? Jogom van tudni mindenről! Amellett – és hangja hirtelen megváltozott – miattam történt, nem igaz?

Választ nem is várva folytatta:

– Egyébként sem érdekelnek a koszos estélyeik, Jacob! Ki akar ott ülni órákon át, és semmi mást sem csinálni, mint receptekről fecsegni, meg arról, hogy ki milyen kalapot vett… Jobban járunk, ha nem hívnak meg az ilyen ostoba összejövetelekre. Nekem ott a templom meg a családom, másra nincs szükségem.

Az öszvér békésen álldogált közöttük, csak a füleit mozgatta, hol ide, hol oda. Miután Eliza mindent elmondott, ami a szívét nyomta, és amit az asszonyoktól hallott, Jacob váratlanul így szólt:

– Tudom. Már jártak itt tegnapelőtt.

– Ki járt itt tegnapelőtt? – kérdezte Eliza tágra nyílt szemmel.

– Az a boltos, az a hogyishívják meg egy másik, akit sosem láttam. Jack látta meg őket, és jelzett nekem. Így én már csákánnyal vártam őket, ennyi az egész.

Váltottunk pár szót, de nem merészeltek belépni a tárnába. Ennyi volt. Nincs értelme, hogy ezekkel a dolgokkal téged nyugtalanítsalak, nem igaz?

Eliza csak csóválta a fejét, aztán kisvártatva átölelte az urát és megcsókolta.

– Nem igaz! Mindent el kell mondanod nekem, mindent, ami téged aggaszt! Tudod, miért? Mert szeretlek, te koszos vén bányász, te!

Néhány hétig, csak azért, hogy Eliza kedvébe járjon, Jacob mindennap elvitte magával a puskát. De semmi nem történt, így egy idő után Eliza elfeledkezett az esetről. Az érzések azonban nem változtak. Amikor egy metodista hittérítő, Battelle tiszteletes először látogatott el a Bel Air nevű új településre február végén, Davisék vendégül látták otthonukban, s tekintet nélkül a vallási hovatartozásra meghívtak mindenkit, hogy találkozzon a jámbor tiszteletessel. A Fink-féle bánya csavargó alkalmazottait nem számítva Heatheringtonék voltak az egyetlen letelepedett család, akik nem kaptak meghívást.

Néhány jó érzésű ember, miután felfedezte, hogy Jacob és Eliza nincs a vendégek között, hirtelen távozott az estélyről, nagy zavarba hozva ezzel a háziakat.

Az Indián-zúgó felett James és Nancy Martin gesztenyeligete napos időben csodás helyszín volt az istentiszteletetek tartására. Esős vasárnapokon és a téli hónapokban azonban a házuk túlságosan szűknek bizonyult, és akik lent éltek a völgyben, amúgy is nehezen jutottak fel oda, különösen rossz időben, nőkkel és gyerekekkel.

Volt közöttük egy bizonyos John Archer nevű elkötelezett hívő ember, aki körülbelül harmincéves lehetett, foglalkozását tekintve pedig kádár. Vett egy kis földet Rodefertől, s azt tervezte, hogy feleségével, Cynthiával és három gyermekükkel ideköltözik, és kádárműhelyt nyit. James Martin felajánlotta segítségét Archeréknek, ha hajlandók olyan nagy műhelyt felhúzni, hogy az templomként is szolgáljon mindaddig, amíg egy igazit létesítenek, mint amilyet Davis épített a földjén a metodista gyülekezet számára. John Archer elfogadta az ajánlatot, és az összes tanítvány megígérte, hogy segít neki felépíteni az otthonát és a műhelyét, mihelyt az időjárás engedi.

Míg mások munkát ajánlottak fel, Jacob és Eliza száz dollárt adományoztak, hogy segítsék az új kádárműhely mielőbbi elkészültét. A szénüzlet jól ment. Március elején meg tudtak venni egy öreg uszályt. A széncsúszda végében horgonyozták le, és azzal a szénnel töltötték meg Jackkel, a hűséges „társsal”, ami a rendelések teljesítése után megmaradt, és a tartályba sem fért már több. Júniusra megtelt az uszály, és Jacob ezzel fizette ki Finket a földért. Két hét múlva vásárolt magának még egy területet, amivel megnövelte birtokát egészen „Old Bel Air” első házáig.

Nem sokkal később Barney segítségével odavontatott egy másik uszályt az újabb „maradék” szén számára. Másnap reggel, amikor az első csille szenet öntötték bele a szikla szélénél, Jacob odakiáltott az öszvérnek:

– Hé Jack, fogadok veled hat tucat sárgarépába, hogy augusztusra már ezt is megtöltjük!

Archerék otthona május végére készült el, és a család beköltözött. A kádárműhely még nem volt ugyan kész, de már tető alá hozták, így a vasárnapi istentiszteletek leköltöztek a hegyről Bel Airbe. A prédikátor az idősebb John Archer volt. Júniusban az első uszály szén eladásából Jacob és Eliza egy kis harangot rendelt a pittsburghi öntödéből, hogy felállíthassák a kádárműhely előtt. A harangot július közepén szállította oda egy gőzös kapitánya, Otis McDuff, egy potrohos fickó, aki mindig tele volt tréfával és persze whiskyvel is.

Megfújta a hajókürtöt, és odasiklott a kikötőhöz.

– Hé, van itt valaki? – kiáltotta.

Jacob épp azelőtt jött le a bányából.

– Itt vagyok – felelte, kilépve a fák közül. - Mennyi kell?

McDuff végigmérte.

– Az attól függ. Ha whiskyt árul, egy gallon megteszi. Ha pénzt…

– Szenet – vágott közbe Jacob –, mennyit?

– Nem, nem. Nem veszek, bányászkám. Én hoztam valamit. Egy bizonyos Mr. Heatheringtonnak. Ismeri?

– Én vagyok Heatherington.

A kapitány ámulva nézett rá.

– Maga nem prédikátor, ugye?

– Nem. Bányász vagyok – csattant fel Jacob türelmét vesztve. – Mit akar? Nem érek rá.

– Nem rendelt egy templomi harangot hatvan dollárért? – kérdezte McDuff, mint aki maga sem hisz a válaszban.

– De igen – felelt Jacob –, elhozta? Tegye ki, uram, addig én elmegyek a pénzért.

Elindult a kunyhó felé. McDuff, aki még mindig meg volt zavarodva, utánakiabált.

– Szállítással együtt hatvankettő ötven!

Amikor Jacob visszatért a pénzzel, a legénység két markos tagja éppen a súlyos harangot rakta ki a partra.

– Itt a pénz, ahogy kérte – mondta Jacob –, hatvankettő ötven.

Az egyik matróz elvette a pénzt, a hídon álldogáló McDuff pedig aranysujtásos tengerészsapkájához emelte az ujját.

– Viszontlátásra, bányász uram.

– Viszontlátásra, csónakos – felelte Jacob kurtán.

A kapitány elvörösödött.

– Hé, maga – mennydörögte –, elvesztette tán a szeme világát? Én ennek a hajónak a kapitánya vagyok!

– Én pedig ennek a bányának a tulajdonosa! – világosította fel Jacob. – Van még kérdése?

– Van hát! – harsogta McDuff, mialatt a legénység behúzta a pallókat, és a vízre eresztette a hajót. – Mondja, tulajdonos úr, mihez kezd azzal a haranggal?

– Természetesen kongatni fogom! – jött a felelet a partról.

A kapitány legyintett és mondott még valamit, de abban a pillanatban a hajócsavar forgatni kezdte a vizet, és Jacob nem hallotta szavát a lármától.

A következő vasárnapon felállították a harangot a kádárműhely előtt. Archer megkérte Jacobot, hogy végezze el a megtisztelő feladatot, és elsőként ő húzza meg a kötelet. Ahogy szállt a poros utcák meg a faházak felett, az emberek a bányáktól egészen Elizabethtownig megálltak és figyelték tiszta, szép, telt hangját. Mindenki örvendett: mosolyogtak, tapsoltak, és a bongás felszállt a hegyekbe, fel a magas, kék égbe….

A kádárműhelytől egy kőhajításnyira, Bradford fogadójában a férfiak épp az új komp felavatását ünnepelték, aminek tulajdonosai maga Bradford, valamint Hollingshead és Wheatley voltak. Reggel hattól este nyolcig üzemeltették, s révésznek Bob Wallace-t tették meg. Közös vállalkozásuk első napja volt ez, és reményeik szerint a nagyobb forgalom újabb üzleteket hoz majd a környék életébe. Amikor az emberek meghallották a harangszót, mindnyájan kitódultak az utcára. Ott álldogáltak söröskorsókkal a kezükben, s a kádárműhely előtti kis csoportot bámulták. Aztán valaki halkan így szólt:

– Ezt is megértük, fiúk! Templom van a városban.

Bradfordnak és társainak sok idejébe tellett, míg engedélyt kaptak a hatóságoktól az új komp üzemeltetésére. A gőzhajótársaságok ellenezték, és ez a jogvita a három Bel Air-beli üzletembernek temérdek pénzébe került, de közben jó hírverés is volt ez a kompjuk számára. Amikor végül szigorú üzemeltetési feltételek mellett megkapták az engedélyt, az emberek a virginiai oldalon már mindkét irányból utat építettek az átkelőhöz. Akik pedig a folyó mellett laktak a nyugati parton, egy hegyeket átszelő kocsiút munkálatait kezdték el.

Két héttel azután, hogy Bob Wallace járni kezdett az új komppal, Cunningham megszüntette a régit a Whiskey-zúgónál. Nincs rá szükség többé, mondta, amellett több pénzt keresett azzal, hogy az újonnan érkezettek számára házakat épített Bel Airben, mint azzal, hogy embereket szállít ide-oda a folyón. Kelsey sem bánta, hogy Cunningham kompját megszüntetik. Az övé volt az egyetlen fogadó a folyó nyugati partján, ahol az utazók megpihenhettek, így szinte minden este telt ház volt nála. Házalók, kintornások, köszörűsök, bádogosok, lókupecek, hamiskártyások, komédiások és mutatványosok szálltak meg nála egy-két éjszakára, és hozták a híreket az ország minden szegletéből. A közelben lakóknak, akik kíváncsiak voltak arra, mi folyik a világban, csak be kellett térniük Kelsey fogadójába egy italra, és saját fülükkel szerezhettek tudomást mindenről.

Forró nyár volt. Szakadó záporesőkkel, hirtelen áradásokkal, tomboló viharokkal, amikor a villám még emberekbe is belecsapott. Rabszolgák szöktek meg a wheelingi rabszolgapiacról, elrejtőztek az erdőkben, éjjel pedig átúsztak a folyón, vagy rozoga lélekvesztőkben próbáltak átkelni, de legtöbbször agyonlőtték őket vagy a vízbe fúltak. Suttogtak olyan emberekről, akik rejtegették a feketéket üldözőik elől, és az éj leple alatt titkos ösvényeken visszajuttatták őket a távoli hegyekbe. Forró nyár volt…

Aztán egy augusztusi napon, úgy déltájban Jacob öccse, ifjabb John Heatherington bukkant fel. Nem látták egymást már több mint két éve.

Reggel nagy záporra ébredtek, ami teljesen ködbe burkolta a völgyet. Az utak sárban úsztak, a kukoricaföldek eláztak, a folyó mélyzöld volt és vészesen kavargott. Egyszerre csak a szél elült, és a folyóparti füzek mozdulatlanul, lógó ágakkal állták örökös sorfalukat a rohanó folyó partján, mint néma szerzetesek.

Jacob éppen sajtot evett rozskenyérrel a tárna előtti lapos sziklán ülve, amikor megpillantotta, hogy valaki a házhoz ér. Fentről nem ismerte fel, ki lehet az, csupán azt látta, hogy Eliza a kis Alexanderrel a karján kilépett a házból, és megmutatta a látogatónak a bányába vezető utat. Bár még nem tudta, ki közeledik, szíve valahogy mégis hirtelen elnehezült.

Amikor John felbukkant a sziklák között, akkor végre felismerte, de tudta azt is, hogy valami baj van.

John kissé lihegett a meredek kaptatótól, elment a sombokor zsenge hajtásait legelésző öszvér mellett, és egyenesen Jacobhoz lépett.

– Jacob!

– John!

„Nőtt egy-két hüvelyknyit”, gondolta Jacob, „Magas, mint apa… És tán férfiasabb is lett…”

John leült mellé a kőre, megköszörülte a torkát, majd így szólt:

– Apa meghalt. Tegnap délután. Gondoltam, tudni szeretnéd.

Néhány pillanatig súlyos csend telepedett közéjük, ami úgy ereszkedett le a ködös-kék augusztusi égboltról, mint egy láthatatlan felhő. Jacob felocsúdva a kábulatból megkérdezte:

– Mi történt?

A hangja rekedt volt. John is nehezen találta a szavakat.

– Egyszerűen… összeesett… kezében a csákánnyal. A férfiak kivitték a levegőre, de már nem volt benne élet. Állítólag a szíve mondta fel a szolgálatot. Már jó ideje nem ugyanabban a bányában dolgoztunk – tette hozzá.

Még sokáig ültek ott szótlanul. Csak néztek maguk elé, és bámulták az alattuk hömpölygő Nagy-folyót és a smaragdként ragyogó szemközti hegyeket. Jacob szólalt meg először:

– Anya hogyan viseli?

– Ismered anyát – mondta sóhajtva John. – Sosem mutatja ki az érzéseit.

– Igen, tudom. Azért biztosan nehéz neki.

– Azt hiszem, igen.

Magasan a hegyek felett néhány héja körözött a sötétkék égbolton. Mindketten azokat figyelték egy ideig, aztán John felkelt.

– A temetés holnap délután lesz – mondta. – Mr. Woods adott sírhelyet az új temetőben. Ingyen.

– Rendes ember – jegyezte meg Jacob.

– Igen – értett egyet John, majd kicsit később még hozzátette: – Jól tudom, hogy ez a bánya a tied?

– Igen.

– Hogyan boldogulsz?

– Haladunk, Eliza és én. Együtt vagyunk benne.

– Értem. Láttam a gyerekeket – tette hozzá John félénk mosollyal –, remek kis lurkók. A feleséged mondta, hogy az idősebbet Johnnak hívják.

– Igen, apa után.

– Hát persze – hosszan sóhajtott. – Jobb, ha most megyek. Csak gondoltuk… tudni akarod…

– Köszönöm, John. Ott leszünk mindnyájan.

– Két órát mondott a prédikátor. Akkor holnap találkozunk.

– Igen.

John már rég elment, de Jacob még mindig ott ült a lapos kövön, és a semmibe bámult. Egy idő után Jack előjött a bozótból. Kopogó patákkal ballagott a csilléhez és megállt.

– Iáá – közölte panaszosan.

Jacob ránézett, és lassan feltápászkodva felelte:

– Igazad van. Tegyük a dolgunkat, Jack! Ma még harminckét csillét kell kiürítenünk, mielőtt hazamegyünk!

Másnap, ebéd után rögtön elindultak a temetésre. Eliza vitte Alexandert, míg Jacob a kis Johnt a nyakába ültette. Az ünneplő öltönyét viselte, Eliza pedig azt a régi fekete ruháját vette fel, amit még Nancy Martin varrt neki édesanyja temetésére.

Ahelyett, hogy a szekérrel és az öszvérrel vesződtek volna, úgy határoztak, hogy gyalog mennek. Valahogy ez tűnt ésszerűbbnek, hiszen Elizabethtown nem volt négy mérföldnél messzebb.

Amikor odaértek a régi Poorman-házhoz, a prédikátor már ott várakozott, és tekintélyes méretű tömeg gyülekezett. A koporsót kint a kertben ravatalozták fel, és le volt már zárva. Jacob anyja a koporsó fejénél ült, feketében és mereven. Egyik oldalán a lányok, Rebecca, Martha és a kis Elizabeth, a másikon a fiúk, John, Ralph és Edward. John vette észre őket először, és szótlanul bólintott, de a többiek is feltekintettek, és ahogy meglátták őket gyászba öltözve a gyermekekkel, az anyjukra pillantottak. Ő azonban nem mozdult. Nem is intett. Jelt sem adott.

Csak ült ott rideg szigorúsággal, és a koporsót bámulta. Jacob és Eliza megálltak a tömeg szélén. Aztán a prédikátor elkezdte a szertartást.

Útban a sírhant felé Jacobnak a kis Johnnal a vállán sikerült utolérnie testvéreit. Azok észrevették, de anyjuktól való rémületükben lehajtották a fejüket. Csak Elizabethnek volt bátorsága ahhoz, hogy kicsit lemaradjon, és odasúgja fivérének:

– Hogy hívják?

– John – suttogta Jacob.

A kisfiú kinyújtotta kezét, és megérintette Elizabeth haját.

– De édes! – suttogta a kislány a gyermekre mosolyogva.

– A kisebbet pedig Alexandernek hívják – mondta Jacob fojtott hangon.

Hangja eljuthatott a koporsó mögött haladó anyja fülébe, mert gyorsan hátrapillantott.

– Elizabeth! Gyere ide! – parancsolta ellentmondást nem tűrve.

A tizenkét éves leányka elvörösödött és engedelmeskedett. A szertartás után Jacob odament az anyjához.

– Anyám, szeretném bemutatni az unokáit – mondta. – Ez itt a legifjabb John, akit apa után neveztünk el. A kisbaba neve pedig…

– Minden jót kívánok nekik – vágott közbe Mrs. Heatherington kimérten anélkül, hogy odanézett volna, és már ment is tovább.

Jacob nyelt egy nagyot, és próbált lépést tartani anyja gyors tempójával. Eliza a csecsemővel lemaradt.

– Sajnálom apát – motyogta a szavakat keresve.

Anyja hirtelen a szemébe nézett. Pillantása jeges és kíméletlen volt.

– Valóban?

Megint elfordult, és megragadta Rebecca karját.

– Menjünk haza – mondta neki. – Törődnünk kell a vendégekkel. Rengeteg jó ember vár már ott, akik tisztelték apádat, nem úgy, mint a saját fia!

22. fejezet

Anyja szavai úgy hasítottak Jacob szívébe, mint a mérgezett tüskék, aminek a fájdalmát örökké érzi az ember, és soha nem tud megszabadulni tőlük. Beléje csimpaszkodtak, és véreztek lelkében hosszú, hosszú évekig, amikor a csákányt lendítette, vagy a szenet lapátolta, amikor a lapos kövön pihent, vagy a madarak röptét nézte. Hogy szúrásuktól szabaduljon, még az eddiginél is jobban igyekezett elfoglalni magát valamivel, amiben el tudott merülni. Munka közben Jackkel beszélgetett a bányával kapcsolatos terveiről, a szén áráról, az időjárásról, a gyerekekről, az uszályokról, később pedig a gőzösökről, amiket vásárolt. Érezte, hogy ezek a beszélgetések megnyugtatják a bányában töltött hosszú, magányos órák alatt.

Az, hogy a munkába menekült, kétféle eredményt hozott. Az egyik az volt, hogy több pénzt keresett, mint amivel tudott volna mit kezdeni. Ugyanakkor úgy tűnt, történt valami közte és Eliza között. Mintha eltávolodtak volna egymástól. Jacob ideje legnagyobb részét Jackkel töltötte egyedül a bányában, míg Eliza élete a gyerekek, a házimunka, a kert, a csirkék és a tehén között telt. Jacob egyre később ment haza a bányából, épp csak bekapta a vacsoráját, s máris holtfáradtan belezuhant az ágyba, s alig szólt egy jó szót a feleségéhez. Sötétben kelt, kapkodva megreggelizett, vállára vetette elemózsiás tarisznyáját, és elindult az öszvérrel. Elizát egész nap lekötötték a gyerekek, a kert meg a házimunka. Nem tudott már felmenni urához a bányába, hogy segítsen neki a szénfejtésben, vagy hogy ott üljön, és szóval tartsa munka közben.

Jacob csak akkor engedett meg magának némi pihenőt, amikor egy gőzös megfújta a kürtjét, vagy egy uszály siklott a kikötőhöz, hogy megrakodjon szénnel. Ilyenkor le kellett jönnie a hegyről, és Eliza is kiment hozzá, hogy segítsen neki összeszorozni a tonnákat a szén árával.

Eliza számára ezek boldog, sőt izgalmas pillanatok voltak. Ott állhatott férje mellett a kikötőn: emberekkel beszélgethetett, néha-néha még tréfálkozhatott is, ilyenkor egy félszeg mosoly sejlett fel férje borostás arcán, mely nemcsak a szénportól, hanem a lelkében kavargó sötét gondolatok miatt is a legtöbbször komor volt.

És eljöttek a vasárnapok is. Egy kicsit tovább alhattak, aztán felvették az ünneplő ruhájukat, a gyerekeket is szépen felöltöztették, és a templomi harang hívó szavára átsétáltak Archer kádárműhelyéhez. A templomba mindig elmentek, akár esett, akár fújt, ha hótorlaszokon kellett is átverekedniük magukat.

Aztán ott volt a nagy esemény, bátyja, Alexander menyegzője egy ragyogó, tiszta napon, 1839 májusában. Mátkája, az elbűvölő Elizabeth Welsh a wheelingi Pénzváltóbank elnökének, David Welshnek a lánya volt. Az esküvőt a St. Matthew érseki templomban tartották. Eliza még sosem látott ilyen hatalmas épületet. Tömve volt, főleg a Welsh család tagjaival, akik Pittsburgből és Philadelphiából érkeztek, sőt akadt olyan is, aki a messzi Baltimore-ból utazott ide.

Eliza itt találkozott újra az apjával. Furcsa találkozás volt ez.

A gyerekeket arra a napra Mrs. Hawkinsnál hagyták, átkeltek a komppal a folyón, és a virginiai parton elgyalogoltak Wheelingbe. Jólesett a tiszta, májusi reggel friss illatát belélegezniük.

Az új templom látványa mindkettejüket lenyűgözte. A szertartás után találkoztak a népes családdal. Alexander melegen magához ölelte a húgát, majd az újdonsült Elizabeth Armstrong csókolta meg az arcát.

– Ó, úgy örülök, hogy el tudtatok jönni! – suttogta.

Miután az ifjú pár egy virágokkal feldíszített fogaton elhajtott, Eliza megfordult, hogy mondjon valamit Jacobnak, ám ekkor szemben találta magát az apjával.

Thomas Armstrong még mindig jóvágású férfi volt, magas, széles vállú és egyenes tartású, akár egy tölgy. Haja azonban ritkásabb lett, ősz szakálla pedig mély barázdákat takart. Szomorú szemmel nézett leányára.

– Eliza…

– Apám…

Thomas Armstrong Jacobra pillantott, és a kezét nyújtotta:

– Fiatalember…

– Mr. Armstrong.

Visszafordult Elizához:

– Alexander azt mondta, hogy aranyos kis unokáim vannak. Nem hoztad el őket véletlenül?

Eliza felnevetett, de nevetése erőltetettre sikerült.

– Nem, ahhoz még túl kicsik! A szomszédok vigyáznak rájuk. – Rövid szünet után hozzátette: – Bármikor eljöhetsz megnézni őket, apám…

A férfi szemébe könnyek szöktek.

– Nagyon köszönöm, Eliza. El fogok menni.

Talán szeretett volna még mondani valamit, de a háta mögött felbukkanó férfi harsány hangja megzavarta:

– Hej, Tom! Ki ez az édes kis hölgy, akit próbálsz elrejteni előlem, mi? Megint egy csókos kuzin, akit még nem ismerek? – És még mielőtt Thomas Armstrong kinyithatta volna a száját, az újonnan érkezett előrefurakodott, és hatalmas mancsát kinyújtotta Eliza felé:

– Nevem Archibald Armstrong, asszonyom, és véletlenül ennek a szökevény medvevadásznak a fivére vagyok! Vagyis a bátyja. És maga kicsoda, édesem?

– Elizának hívnak – tört ki belőle a nevetés. – Mrs. Jacob Heatherington, korábban Eliza Armstrong!

– Eliza? – bámult rá egy-két pillanatig megzavarodva Archibald. – Nekem is van egy Eliza nevű lányom! Nagyjából egyidős magával! Ehhez mit szól?

– Ő pedig a férjem, Jacob – mondta Eliza a férjére mutatva.

A férfi megfordult, Jacobra nézett, és a kezét rázogatva így szólt:

– Nagyon örülök, Jacob. Várjunk egy percet… azt mondta, Heatherington? Nem rokona annak az illetőnek a túlparton, aki jóbarátomat, Hiram Carotert látja el szénnel? Hiram nagyon nagyra tartja őt.

– Ő maga az a bányász, Arch – vágott közbe öccse ugyanazon a harsány hangon –, és átkozottul jó bányász! Ő a vejem!

– Akkor meg mi a fenére várunk? – kiáltott vissza Archibald. – Ez elég ok az ünneplésre! Menjünk át a vendéglőbe, egy-két lépés az egész! Lefogadom, hogy a jobbik felem már rég ott van, én meg mindjárt szomjan halok!

Igaza volt. Archibald felesége, már az egyik asztalnál ült, és a férjére várt. A dús keblű, ősz hajú matróna fekete bársonyruhát viselt, s igen barátságosan mosolygott Jacobra és Elizára, amikor bemutatták őket, de nehezen értette meg,

miért nem akar egyikük sem mást inni, mint vizet. A fiatal párnak e furcsa viselkedése egy kicsit megakasztotta a beszélgetést, de ahogy az idő haladt, a hangok egyre vidámabban csengtek, és előbb-utóbb mindenkinek megeredt a nyelve. Egy másik asztalnál egy rikító lila ruhás, kövér asszony mellett vézna kis emberke üldögélt. Archibald Armstrong hirtelen odakiáltott nekik:

– Hej, Zeb! Zeb Green! Miért nem meséled el ezeknek a fiataloknak, hogyan szerezted a feleségedet attól az átkozott vízi ördögtől, Mike Finktől? Mert ha te nem meséled el, akkor majd megteszem én!

– Mondd csak bátran! – felelte Zeb hevesen. – Tudod, hogy nem szeretek hencegni…

– Nem, a fenét nem! – vágott közbe a termetes asszonyság. – Jobb, ha magad mondod el, mert ha úgy meséli el, ahogy szokta, hát nem állok jót magamért! Mondd már, az isten szerelmére! – tette hozzá sürgetőleg, majd az előtte álló pohárért nyúlt, és magába döntötte a tartalmát.

Férje, arcán széles mosollyal hátradőlt a székében, és belekezdett a mesébe. A körülöttük ülők legtöbbje rá se hederített, és tovább beszélgettek egymás között. Valószínűleg már sokszor hallották a történetet. Ez azonban cseppet sem zavarta Zeb Greent. Láthatóan szerette a saját hangját.

– Szóval, ugyanabban az évben történt, amikor elkezdtem itt dolgozni Archnak. Kibányásztam a sódert, fellapátoltam az ütött-kopott szekeremre, és egy öreg lóval elszállítottam annak, akinek csak akarta. Arch tizenkét centet fizetett minden egyes rakományért, ő pedig húszat kapott. Tisztességes üzlet volt, mivel én végeztem a munkát, de az övé volt a sódergödör. Valóban csak egy gödör volt, mellette pedig a viskó, amit maga Arch épített, meg egy rozzant pajta, abban laktam én és a lovam.

– Akárhogy is, egy nap jött az öreg teherhajó lefelé a folyón, és éppen ott horgonyzott le, ahol most Bell rakpartja van. Az öreg fűzfa ma is ott áll, ahhoz kötötték ki a hajót… A környékről mindenki ment megnézni, mert az maga az átkozott folyami ördög, Mike Fink kapitány hajója volt. Biztosra veszem, hogy már hallottatok róla. Erős volt, mint egy bivaly, és kegyetlen, mint egy erdei farkas. Mindenki más tudta, hogy kikötött ott, csak én nem… Én a sóderbányában aludtam. Hirtelen lövöldözésre ébredtem, a hang a folyópart felől jött. Fogtam egy vasrudat, és lementem megnézni, mi a fene az. Szóval, az első dolog, amit megláttam, egy nagyon csinos leány volt, aki magasan a térde fölé felhúzott ruhában állt a folyóparton. Istenemre, csinos lába volt! Sőt, még mindig csinos a lába – tette hozzá a feleségére pillantva.

Az asszony elpirult és ezt motyogta:

– Ugyan, folytasd már, te fogatlan, vén kecske!

– Akárhogy is – szőtte tovább meséjét vigyorogva Zeb –, ott állt a folyóparton, és egy nagy piros almát szorított a két térde közé. Aztán bumm! Egy lövés érkezett a hajóról, és kettévágta az almát. Te szent ég, gondoltam magamban,

miféle ember tenne ilyesmit! Aztán megjelent az elkövető, egy nagydarab, rút barom, szőrös, mint egy kanmedve, puskával a kezében állt a fedélzeten, eszelősen röhögött, és holtrészeg volt. „Akar valaki kiállni velem? – ordítozott odafenn. – A lány a tét, halljátok? Na, ki veszi fel a kesztyűt, ti nyavalyás szárazföldi patkányok?” Komisz egy ember volt, az ijedt leány meg csak állt ott felhúzott ruhában, miközben az alma leve csurgott lefelé fehér lábszárain. Olyan szánalomra méltó és elesett volt, hogy nem bírtam tovább. „Hé, te nagy ökör! – kiáltottam át a hajóra. – Nem tudom, ki az ördög vagy, de nem is érdekel! Kiállok ellened bármikor, bárhol, úgy is, hogy az egyik karom le van kötözve, hallod-e? Csak hagyd békén azt a leányt!” – mondtam neki.

– Furcsán nézett rám, aztán mint aki meghibbant, böfögve felröhögött. A hajón és a parton álldogáló emberek vele együtt nevettek. Nem tudtam, mi a fenén, és kezdtem elvörösödni. Odamentem a leányhoz és így szóltam: „Kisasszony, leengedheti a ruháját. Az a nagy marha nem ér többé magához, erről kezeskedem.” Pontosan ezt mondtam, igaz, Annabelle? Rám mosolyogtál, és leeresztetted a ruhádat. És az volt a legszebb mosoly, amit valaha asszony arcán láttam, erre akár meg is esküszöm!

– Szóval – folytatta –, akkor már senki sem nevetett. Csak furcsán néztek rám. Aztán a kapitány megszólalt, és én egy szempillantás alatt rájöttem, miért néztek rám úgy az emberek. Mert ezt mondta: „Az én nevem Mike Fink kapitány, ha épp tudni akarod, te girhes emberivadék. Azt mondják, félig indián vagyok, félig alligátor, egészében véve pedig maga az ördög. Az ott pedig – mondta – az én nőm, és azt teszek vele, amit akarok. Megkorbácsolhatom, meg is ölhetem, és senkinek semmi köze hozzá. Akarsz még tudni valamit, te szájhős?” Higgyétek el, izzadni kezdtem, mert akkoriban a Mike Fink név elég volt ahhoz, hogy bárki megbénuljon a félelemtől. De nem mozdultam, csak így szóltam hozzá: „Ne vegye sértésnek, kapitány, de épp most kérdezte, kiállna-e valaki maga ellen, és hogy ez a leány a tét. Nos, uram, mint az előbb is mondottam, bármikor!” – ezt mondtam neki, igaz, Annabelle?

– Igaz hát!– hahotázott a nő – és én úgy sajnáltalak…

– Szóval – folytatta a vézna öregember –, ahogy ő is mondja, mindenki, aki csak ott állt, engem sajnált. Még a nagy Mike is úgy nézett le rám a hajó fedélzetéről, mintha bolond volnék, vagy valami hasonló. Aztán szinte barátságos hangon ezt kérdezte: „Részeg vagy, nyeszlettkém?” „Nem, uram – mondtam –, de amikor célba kell lőni, kiállok bárki emberfia ellen!” Megint végigmért. „Biztos vagy ebben?” „Bármibe fogadhat” – mondtam én. „Láttad, mit csináltam az almával – mondta. – Te is meg akarod próbálni?” „Én jobban célzok – mondtam neki. – Van elég almája?” „Van bőven – kiáltott le a hajóról, és rám vigyorgott. – De ne aggódj! Egy is elég lesz. Mert ha a golyód csak egy kicsit is súrolja a bőrét, darabokra téplek, kiskomám, egyenként töröm össze a csontjaidat.” „Ezzel ne legyen gondja! – mondtam neki lentről –, nem fogok hibázni. Hívjon ide bárkit a

tömegből, adjon neki egy almát, aztán dobja fel olyan magasra, amilyenre csak tudja, én pedig szétlövöm. Aztán egyet maga is dobjon fel, uram! Ha elvéti, a hölgy az enyém, ahogy ígérte. Tisztességes alku?" Ezen elgondolkodott egy pillanatig. Aztán ezt kérdezte: „És ha te véted el?" „Nos – mondtam neki –, én nem adhatok magának sem nőt, sem pénzt. Semmim sincs, csak egy kivénhedt lovam, egy öreg szekerem és ez a puska. Ha elvétem, a magáé mind a három!" Akkorát nevetett, hogy beleremegett a hajó. „Nem kell a lovad, és nem kell kocsi sem. A puskádat azonban elveszem. Hé te, ott lenn! – üvöltötte. – Te, abban a nagy kalapban! Nesze egy alma! Dobd fel neki!"

– A kalapos elkapta az almát, rám nézett, aztán feldobta a le vegőbe. Jó dobás volt, és én könnyedén eltaláltam, még felfelé röptében. Akkora már szép kis tömeg gyűlt össze körülöttünk. „Maga jön, kapitány!" – mondtam. Egy szót sem szólt, megtöltötte a puskáját, és ledobott egy másik almát. „Dobd!" – mondta. A férfi feldobta az almát, és Mike Fink golyója éppen akkor hasította ketté, amikor egy pillanatra mozdulatlanul állt a levegőben, és zuhanni kezdett volna visszafelé. Szavamra, értette a dolgát!

– Egy szakajtó almája volt a kapitánynak, és úgy éljek, mindet ripityára lőttük. Egyet sem vétett el, és én sem hibáztam. Amikor elfogyott az alma, megrázta a fejét, és mosolyogva nézett rám: „Még mindig kell a nő, te csontváz?" „Igen, uram – feleltem. – Ha nincs több almája, dobálhatunk köveket is, és betartom, amit ígértem." Megrázta a fejét: „Mindketten jól bánunk a fegyverrel – mondta –, nincs értelme tovább pazarolni a puskaport. Ahova tartok, ott a puskapor és az ólom olyan drága, mint az arany, mert az életed függ tőlük. Mondok én valamit – ajánlotta. – Elviheted Annabellát, egyébként se tud főzni!" Aztán egyszerűen a legénységéhez fordult és elüvöltötte magát: „Oldozzátok el a köteleket! Elő az evezőkkel, emberek! Ne pocsékoljuk a drága időt!" Annabellát egy szál ruhában hagyta rám, ez az igazság!

Egyesek nevettek, mások azonban mogorvák maradtak. Egy férfi az asztal végénél epésen megkérdezte:

– Na, és megtanult az asszony valaha is főzni?

– Jobb, ha elhiszi! – érkezett a válasz. – Igen.

A vézna, töpörödött ember kinyújtotta csontos kezét, és gyengéden rátette felesége húsos karjára. Az asszony visszamosolygott rá:

– Te, te nagyszájú! Mindenkinek el kellett mondanod a történetemet, még ezeknek az ártatlan fiataloknak is?

Jacob eléggé el volt képedve, Eliza szintúgy. A vacsora hátralévő részében szótlanul ültek az asztalnál. Mindenki ivott körülöttük, egyre hangosabbak lettek, és egyre sikamlósabb történeteket meséltek. Egy idő után Jacob felállt, Eliza is követte.

– Nagyon sajnálom – szabadkozott Jacob. – Hosszú út áll még előttünk, és haza kell érnünk, mielőtt besötétedik. A gyerekek már várnak, az állatokat is el kell rendeznünk.

– Gyalog vagytok? – kérdezte Lizz Armstrong sajnálkozva. – Arch, miért nem viszed őket haza a kocsin?

– Nem, nem, köszönjük! – tiltakozott Eliza élénken. – Erre semmi szükség. Az idő gyönyörű, és csak pár mérföld az út. De azért köszönjük.

– Legalább hadd vigyelek el benneteket a révig – mondta Archibald feltápászkodva. – Hazafelé megnézhetitek a házunkat, hogyha legközelebb Wheelingben van dolgotok, tudjátok, hol kell megállni!

Armstrongék büszkék voltak az otthonukra. Övék volt az első kőház Wheelingben. Egy kis domb tetejére építették, épp a Wheeling-patak felett, csak egy kőhajításnyira az Armstrong Kő- és Kavicsbánya-társaság telephelyétől. Jacob jól szemügyre vette a házat. Az első kőház volt, amit látott, mióta eljött Angliából.

Hazafelé menet Eliza megjegyezte:

– A házuk tényleg gyönyörű helyen van! És észrevetted körülötte a sok-sok virágot?

Jacob azonban úgy tűnt, meg sem hallotta a kérdést.

– Szeretem a kőházakat – mondta. – Sokáig tartanak. Egy nap építek neked egyet.

– Ugyan már! – nevetett Eliza –, egy egyszerű gerendaház is megteszi.

– Nem most – tette hozzá sietve –, majd ha sok pénzünk lesz…

Néhány nappal Alexander esküvője után az öreg Thomas Armstrong állított be hozzájuk, hogy lássa az unokáit. Lóháton érkezett, és a nyereghez erősítve hozott a lányának ajándékba egy nagy farkasbőr takarót.

Hétköznap volt, Jacob a bányában dolgozott. Az öregember a verandán üldögélt egy darabig, elnézte a gyerekeket, mesélt a malomról, a bőrcserzésről, Alexanderről meg a terveiről, s amikor kifogyott a mondanivalóból, elhallgatott és a folyót nézte.

– A férjed le sem jön pihenni vagy enni? – kérdezte.

Eliza megrázta a fejét.

– Csak sötétedés után. Keményen dolgozik.

Az öreg Thomas Armstrong sóhajtott egyet.

– Éppen úgy, mint Alexander – mondta. – A legtöbben azért jöttünk ide, hogy elszökjünk az elől az élet elől, ami úgy nyomta a vállunkat, mint valami rabiga, mert reggeltől estig ugyanazt a munkát végeztük, ugyanazon a helyen, anélkül, hogy előbbre jutottunk volna. Itt is nehéz időket éltünk át, ez nem kétséges. De azért voltak jó napjaink is. Például, mikor a hat láb magas hóban egy farkasfalkát követtünk, vagy egy szarvascsordát cserkésztünk be… szóval, voltak páratlan élményeink, amitől más volt az életünk, mint a tiétek. Most azonban az olyan fiatalemberek, mint Jacob, azon igyekeznek, hogy felépítsék maguknak azt a fajta

világot, ami elől mi elfutottunk, ide a vadonba. Hát nem különös? Aztán egy napon a ti gyerekeitek és unokáitok épp azt teszik majd, amit mi: néhány száz mérfölddel nyugatabbra költöznek, hogy elmeneküljenek, és olyan világot találjanak, amit még nem rontott meg a mohóság… De mi lesz, ha elfogy a tér, és már nem mehetnek tovább? Mi lesz akkor, Eliza, mondd, mi lesz?

Néhány pillanatig némán ült, mintha választ várna. Aztán a lánya felé fordult:

– ’Liza… boldog vagy vele?

– Igen – felelte Eliza csendesen, elkerülve apja pillantását. – Boldog vagyok.

Apja sóhajtva bólintott.

– Akkor, azt hiszem, minden rendben.

Késő este, amikor Jacob lejött a bányából, és a vacsorája után lefeküdni készült, megtalálta a nehéz farkasbőr takarót szépen összehajtva az ágy lábánál.

– Mi ez? – kérdezte meglepetten.

– Nászajándék édesapámtól – felelte Eliza. – Eljött, hogy megnézze a gyerekeket.

– Miért nem hívtál le?

– Sietett – tért ki Eliza a válasz elől. – Minden rendben a bányában?

– Hát persze – viszonozta kurtán Jacob. – Mi baj lehetne? Megy, mint a csille: felteszed a sínre, és csak tolni kell.

– Vagy mint a karikacsapás.

– Igen. Úgy is lehet mondani.

A következő tavaszon, május harmadikán megérkezett az újabb, a harmadik gyermek. Születésekor Cynthia Archer bábáskodott, mivel sokkal közelebb lakott, mint Nancy Martin. Lány lett, és a Martha nevet kapta. Négy hónappal később szüleivel és két testvérével együtt keresztelték meg a Fink-féle bánya felett folydogáló kis patakban, ami Jacobnak fontos és komoly eseményt jelentett, Eliza pedig életének legboldogabb és a legtökéletesebb beteljesedést nyújtó napját élte át.

Mindez 1840 júliusának első vasárnapján történt. A sötétkék égen egyetlen felhő sem látszott. A mosolygó napsütésben a vidáman rohanó patak csobogó vize úgy csillogott, mint az olvadt aranyban úszó gyémánt szilánkok. A virágillatú szellő boldogságot repített mindenkihez a völgyben.

Ez volt az a nap, amikor a negyvenegy lelket számláló új gyülekezetet hivatalosan a „Bel Air-beli keresztény gyülekezetnek” kiáltotta ki Alexander Campbell tiszteletes. Az új gyülekezet, mely a környező hegyekből és völgyekből jött össze, John Archer vezetésével elindult a kádárműhelytől fel a hegyekbe. Amikor elérték a hatalmas tölgyektől övezett kis tisztást, félkörbe álltak a szelíden folydogáló patak mellett. Campbell tiszteletes középre lépett, s az erdő békés csendjében, amikor csak a madarak éneke hallatszott, prédikációba kezdett.

Aztán egymás után a vízbe merítkeztek.

Az a csodálatos júliusi nap fordulópontot jelentett Jacob és Eliza életében. Addig kívülállók voltak, akik nem tartoztak a „régi telepesek” közé, mint Davisék vagy Rodeferék. Most egyszeriben ők is megbecsült tagjaivá váltak egy olyan gyülekezetnek, amely komoly, elhivatott férfiakból és nőkből áll, akik között már ott voltak Bel Air első lakói is, mint Frazierék és Hawkinsék.

Még augusztusban megválasztották Jacobot egyházi presbiternek. Ez nagy megtiszteltetést jelentett. A gyűlésre a kádárműhelyben került sor a vasárnapi istentisztelet után, és Jacob hazafelé menet a következőt mondta Elizának:

– Építenünk kell egy templomot, egy igazi templomot, kőfalakkal. Hisz van közöttünk egy jó kőműves, Bill Hunter!

– Honnan szerzel téglát? – kérdezte Eliza.

Már elhagyták az utolsó házat, és a saját ösvényükön haladtak, melynek egyik oldalát az évek során kivágott fák tövéből kinőtt sűrű, magas bozót szegélyezte, a másik oldalon a Nagy-folyó zubogott lágyan. Fölöttük madarak énekeltek, körülöttük pedig csupa sárga pillangó szálldosott virágról virágra.

– A tégla agyagból készül, aztán kiégetik – felelte Jacob. – Agyagunk van, fa is akad, hogy kiégessük, meg van emberünk is, aki ért hozzá. Mi adományozhatnánk a telket!

Eliza boldogan tekintett urára:

– Szeretlek, Jacob Heatherington! Ahogyan te elmondod, úgy olyan egyszerűnek tűnik. De a templomépítéshez több kell, mint csupán egy telek, agyag és fa!

– Igen – értett egyet Jacob –, akaraterő is kell hozzá. És természetesen a Jóisten áldása… – kerekítette teljessé a gondolatot.

A kis John előttük futkározott, a lepkéket kergette. Jacob nyakában Alexander nyugtalanul fészkelődött, ő is szaladgálni akart. Jacob megállt, és letette a gyermeket. A hároméves fiúcska bátyja után rohant a bokrok közé.

– Hékás! Lassabban, Alexander! – szólt utána Eliza a legkisebbel a karján, Jacob azonban csendesítette.

– Hadd fusson! Itthon vagyunk.

Úgy háromszáz lépésre lehettek a háztól. A tehén és Jack, az öszvér a füzesben legelésztek, a csirkék a fák tövénél kapirgáltak, az öreg sárga kutya pedig a verandáról figyelte őket. Csendes, csodaszép augusztusi nap volt, a kék eget habos felhők ékesítették, s mindenütt tücskök ciripeltek. A kis John hirtelen kiáltozni kezdett.

– Mama! Papa! Gyertek, nézzétek, mit találtam! Egy furcsa kék követ! Gyertek gyorsan!

A szederbokor közepén állt, a kis Alexander mögötte guggolt. Jacob utat tört magának az indák közt, lehajolt a gyerekekhez, és szemügyre vette a követ. Amikor felegyenesedett és visszafordult Elizához, hangja különösen csengett:

– Gyere, nézd meg te is! – mondta. – Ha ez az, aminek gondolom…

Szavai még a levegőben csengtek, amikor újra lehajolt a fiaihoz. Eliza, óvatosan kikerülte a tüskés ágakat, s máris ott volt karján a csecsemővel a bokornál.

– Furcsa kő, mama! John talált egy furcsa követ! – kiáltozta a kis Alexander is.

A talajba ágyazódva egy különös, éles, kék kő meredezett felfelé. Jacob két kézzel ragadta meg, de nem mozdult.

– Nehéz – mondta. – Sokkal nagyobb, mint amilyennek látszik. – Eliza lehajolt, hogy jobban lássa.

– Láttam ilyen követ gyerekkoromban – emlékezett vissza Jacob, – a múzeumban. Meteornak hívták.

– Meteor…?

Egymásra néztek.

– Gondolod…? – suttogta Eliza.

Jacob bólintott.

– Hány éve is volt az? Hét? Nyolc? Azt hittük, messzebb esett le.

Ott álltak, és a kőre meredtek. A gyerekek elunták, és odébb mentek a bozótban gyíkot kergetni. Aztán Jacob így szólt:

– Házat fogok neked építeni ezen a helyen. Igazi házat. Éppen ezen a helyen, amit Isten megjelölt.

23. fejezet

Az új ház érdekében az első lépéseket két hét múlva tette meg Jacob, amikor véletlenül találkozott egy Zeb McMahon nevű kőfaragóval, aki egy rakomány szépen faragott követ szállított le kocsin a hegyoldalból. Két vézna lovával Ben Weish kunyhójához vontatta a köveket, ami Hollingshead szatócsboltjával szemben állt.

Ben Weish ruhakereskedőnek nevezte magát, bár kezdetben nem volt túl sok portékája. Szabó volt, aki jó minőségű öltönyöket varrt tartós anyagból. Az egyetlen zsidó lévén a környéken, félénk, zárkózott és udvarias volt. Feleségével élt, akit csak akkor lehetett látni, amikor a verandát söpörte, vagy kosárral a karján bevásárolni indult. Volt egy gyerekük is, egy tízéves forma, sápadt kisfiú, aki a vizet és a tüzelőt hordta, és órákig üldögélt a verandán egy könyvvel az ölében, míg a többi gyerek az utcán játszadozott. A kis Bennek sokat kell tanulnia, mondta az apja, mikor kuncsaftjai kérdezték a fiú felől. Többre kell vinnie, mint az apjának, ha majd felnő. Mivel zsidó, ebbe a törvénybe született bele.

Akkoriban Bel Airnek már volt „iskolája”, aminek egy kis faház adott otthont Mr. Davis földjén. Ő volt egyben a tanító is. Az ifjú Ben Weish azonban nem járt iskolába, ahogy a többi gyerek. Túlságosan félénk volt. Más ruhákat hordott, mint a többi fiú, haja zsidó szokás szerint két hosszú pajeszban lógott arca két oldalán.

És legfőképpen nem volt szüksége arra a tudásra, amit Mr. Davis nyújthatott. Édesanyja tanította otthon, mint kiderült, nagyon is jól, ugyanis a szomszédban lakó gyerekek, ha nem tudták megcsinálni a leckéjüket, csak átszaladtak Benhez, és egyből kaptak segítséget, bármely tantárgyról volt is szó.

Zeb McMahon több napig szállította a sok követ a Weish-házhoz, és egymásra borította a telek hátsó végében. Jacob mindvégig hallotta a nagy zörgést, dübörgést, miközben a bányában dolgozott. Aztán egy nap lesétált és megkérdezte:

– Mit fog csinálni azzal a sok kővel?

Zeb ránézett s így felelt:

– Építek.

– Mit épít?

– Házat.

Jacob néhány pillanatig az alapot szemlélte. Jól meg volt csinálva.

– Mennyi időbe telik?

– Körülbelül két hónap.

– Tudna egyet építeni nekem is, ha már itt befejezte?

Zeb McMahon most először vette alaposan szemügyre Jacobot.

– Miért ne? – felelte. – Persze csak a falakat, nem többet. És a fagy beálltától tavaszig már nem dolgozom. A hidegben szétreped a malter.

– Rendben – mondta Jacob –, megegyeztünk. Kér előleget?

– Nem – felelte McMahon. – A szava elég. Hol lakik?

– Amott – mutatta állával Jacob. – Lent, a túlsó bánya alatt.

– Ohohó – mondta a kőfaragó most már tisztelettel –, maga az a bányász az óhazából, igaz? Ott leszek.

És valóban eljött, úgy hat héttel később, amikor Weish telkén már álltak a durva, szürke kőfalak, a tetőzetre várva. Jacob elvitte arra helyre, ahol az a bizonyos kék kő kiállt a földből.

– Ide akarom – mondta –, négy szoba lent, négy szoba fent.

– Mi? – csóválta fejét a rőt hajú ember. – Kétszintes házakat nem építek, csak egyszerű, nyolc láb magas falakat. Négy szobát, azt igen, de két emeletet nem.

– Az emeletet lehet fából építeni?

– Annak semmi akadálya.

– Mibe fog kerülni, és mikor tud kezdeni?

– Napi öt dollár, a maga köveivel onnét a hegyoldalból. És holnap kezdem.

– Megegyeztünk – bólintott Jacob.

– Szeretek magával üzletet kötni, fiatalember – mondta Zeb mosolyogva. Nem kertel sokat. Isten áldja! Reggel találkozunk.

– Várjon egy percet – mondta Jacob –, mutatni akarok valamit.

Félrehajtotta a szederbokor ágait a különös kék kő fölött.

– Meg tudja nekem mondani, mi ez?

– Hát persze – mondta a férfi. – Tiszta gránit. Méghozzá a legjobb fajta. Van még itt ebből? Remek fal lenne belőle!

– Biztos benne, hogy nem meteor? – kérdezte Jacob zavartan.

– Dehogy. Sosem láttam még olyan… me-te-or mifenét, de egész életemben gránittal dolgoztam. Ez a legjobb, amit találni lehet. Sok van belőle itt fenn a hegyen**.** Csinos kis sírkövet lehetne csinálni belőle. Viszont nehéz faragni.

Körbenézett.

– Nem látok többet.

– Mert nincs is több – mondta Jacob csüggedten. Aztán még odasúgta a férfinak:

– Megtenne nekem egy szívességet? Ne mondja meg a feleségemnek, hogy ez nem meteor.

Zeb McMahon nem igazán értette a kérést.

– Ha ezt akarja – mondta mosolyogva. – Ne rontsuk el a fiatalasszony örömét. Egyébként – tette hozzá – még sosem láttam olyan égből érkezett követ, és ki tudja, hogy ott fenn nincs-e gránit?

Másnap reggel Zeb McMahon hozzálátott a ház helyének kiásásához, és köveket hozott a hegyoldalból. Október végére elkészült az alap. Jacob felkínálta, hogy segéderőt is fizet neki, de Zeb megrázta nagy, vörös fejét:

– Egyedül dolgozom, ahogy maga is. Azt sem szeretem, ha a saját fiam lábatlankodik körülöttem, amikor a munkámat végzem, és ez már így is marad. Ha tetszik, tetszik, ha nem, nem…

Jacobnak tetszett, annak ellenére, hogy a munka lassan haladt. Zeb igazi művész volt. Úgy faragta ki a köveket, mintha minden egyes darab valóságos műalkotás lenne. Már ott a hegyoldalon megjelölte őket krétával, mielőtt a kocsira emelte volna. A malterét meg olyan gondosan keverte, mint ahogy a gyógyszerész készíti az orvosságot.

– Ha felhúzok egy falat – mondta –, annak az idők végezetéig állnia kell!

De lassan dolgozott. Amikor beköszöntött az első fagy, pár napig nem is mutatkozott. Amint az idő enyhébbre fordult, megint ott kalapált a hegyoldalban, véste a köveket, leszállította, és a számok szerint szépen halomba rakta, de nem volt hajlandó a falat felhúzni belőlük.

– Tavaszig semmiképpen sem – mondta határozottan. – Ha fagy éri a maltert, mielőtt kiszárad, szétporlad. Nem fogom meggyalázni a munkámat hevenyészve összecsapott kontárkodással, csak hogy a kedvére tegyek!

Aztán röviddel mindenszentek előtt megérkezett a második fagy, és utána hamarosan a hó is. A munka leállt. A megtisztított földterület közepén állt a ház alapja, szépen és pontosan megjelölve. Négy tekintélyes méretű szoba, köztük a társalgó, ami összekötötte az első és a hátsó verandát. Szélesen és ormótlanul terült így el a semmi közepén, a hó lassan betakarta, s csupán nyulak, mosómedvék és makk után kapirgáló vadpulykák jártak arrafelé.

Az épülő ház előtt a hatalmas kék kő úgy állt ki a földből, mint egy másik világból küldött, rejtélyes üzenet. Eliza és a gyerekek mindig tisztára seperték a hótól, és Jacob soha egy szót sem szólt nekik arról, hogy az csak egy közönséges gránitdarab. Meg aztán Zebnek is igaza lehet: ki merné azt állítani, hogy a csillagokban nincsen gránit?

A tél három hosszú hónapig súlyosan telepedett rá a világra. A hegyekben élő emberek emlékezete szerint ez volt a leghidegebb és a leghosszabb tél. A folyó teljesen befagyott. A nagy völgy kihalt volt, csupán a kéményekből felszálló vékony kék füstoszlopok jelezték, hogy van még élet a néma kis házak hófödte tetői alatt.

Karácsony után az emberek, akik lejártak a templomba a hegyekből, farkasokról beszéltek, hogy éjjelente zargatják a jószágot, és megölik a házőrző kutyákat. Aztán január közepén, egy holdfényes éjszakán Duke vadul csaholni kezdett a pajtában.

Eliza ébredt fel elsőnek. Meghallotta a kutyát, aztán felkeltette az urát. Akkorra már az ijedt öszvér dobogását is lehetett hallani. A kutya dühödten és megállás nélkül ugatott.

Jacob kiugrott az ágyból, felaprított fát dobott a parázsra, a lángok fényében levette a falról a puskát, megtöltötte, s az ajtóhoz ment. Eliza egy égő gallyal meggyújtotta az olajlámpást a konyhában. Az öszvér nagyokat horkantott a pajtában, a kutya üvöltése pedig kétségbeesett vonyítássá változott.

Majdnem telihold volt, és a hó hidegen csillogott a sápadt fényben. Kezében a puskával, Jacob mezítláb lépett ki a verandára, és úgy érezte, mintha a fagyott deszkák helyett forró vason járna. Az udvart, a folyót és a szemközti hegyeket tisztán látta, mintha nappal lenne. Jobbról a holdfény megcsillant a pajta hófödte tetején, a ház és a pajta között azonban mély és sötét volt az árnyék. Benn a pajtában a kutya eszeveszettül csaholt, az öszvér idegesen horkantott és a falat rugdosta, a tehén rémült nyögéseket hallatott, a tyúkok pedig szárnyukkal csapkodtak és riadtan kotkodácsoltak. A közelből farecsegés hallatszott. A hang a sötétből jött, a pajta ajtaja felől. Jacob valami mozgást látott az ajtónál, kerek szürke árnyak kavarogtak, karmukkal és fogaikkal szaggatták a deszkákat. Farkasok. Úgy fél tucat. Felemelte a puskáját, de nem akart lőni. A golyó áthatolhat a vékony deszkákon és eltalálhatja valamelyik állatát.

– Hooó! – kiabálta, ahogy csak a torkán kifért – Hoooó!

A farkasok morogva és vicsorogva feléje fordultak és visszahátráltak a pajta ajtajától. De nem mentek el. Érezték a bentről áradó háziállatok jó meleg szagát, és éhesek voltak.

Jacob felemelte puskáját, valahova a mozgó árnyak közepébe célzott, és meghúzta a ravaszt. Láng és mennydörgés csapott ki a csőből, és szürke füst szállt fel belőle. A kutya még erősebben, szűkölve acsargott, az öszvér elviselhetetlenül nyihogott, a csirkék pedig valósággal vijjogtak. Amint felszállt a fegyver füstje,

Jacob látta az erdei farkasok súlyos, szürke alakját, amint felfelé szaladnak a hegyre a hóban, majd eltűnnek a fák közt.

Mezítláb lépett ki a hóba, hogy közelről is szemügyre vegye a pajta ajtaját. Jól be volt zárva. Szólt néhány szót, hogy megnyugtassa a kutyát és az öszvért, majd visszasietett a kunyhóba. Eliza hálóruhában dideregve állt az ajtóban. A kezében baltát szorongatott.

– Mi történt?

– Elinaltak.

Jacob gyengéden betuszkolta feleségét. A tűzhely ajtaja még mindig nyitva volt, jó volt érezni a lángok melegét.

– Kemény fagy van odakinn. Semmi dolgod ott.

Kezdte újratölteni a puskáját.

– Eltaláltad valamelyiket? – kérdezte Eliza még mindig reszketve.

– Nem tudom. Reggel meglátjuk.

A sarokból, ahol a gyerekek aludtak, álmos hang kérdezte:

– Mi volt ez a zaj, mama?

– Semmi – felelte Jacob –, aludj tovább!

Vetett néhány hasábot a tűzre, becsukta az ajtót, majd mind a ketten lefeküdtek, de Jacob már nem tudott elaludni.

Még pirkadat előtt felöltözött, fogta a puskát, és kiment.

Érezte, ahogy orrlikai összeragadnak a jéghideg levegőtől. A világ élettelen volt körülötte.

Kinyitotta a pajta ajtaját, és kiengedte a kutyát. Az állat idegesen szimatolt bele a hóba, a hátán felállt a szőr, úgy követte a nyomokat. Jacob felpillantott a hegyre, és látta a mély barázdát, amit a farkas falka taposott a hóba. Duke követte a nyomokat az első fákig, majd megállt, visszanézett a gazdájára, és ugatni kezdett.

– Duke! – hívta Jacob.

A kutya azonban ahelyett, hogy engedelmeskedett volna, előreugrott, s dühödten morogva ugatott az erdő felé. Jacob a kutya után iramodott. A pajtától mintegy százlábnyira észrevett valami sötétet a havon. Vér volt, sötét, fagyott vér. Az egyik farkas vérzett. Nyilván lemaradt a többiektől, és kétszer is meg kellett állnia, mielőtt elérte a menedéket adó erdőt. Mindkét helyen nagy, sötét vértócsa volt.

Jacob a nyomokat követve haladt egyre tovább. A nagy sárga kutya mindig előtte járt, ugatott, morgott, időnként felborzolta a szőrét és előre szaladt a hóban, bevárta gazdáját, aztán megint előrerohant.

A megsebzett állat egészen a szederbokrokig követte társait, ahol a sziklák meredeken emelkedni kezdenek. A falka egyenesen felrohant, de a sebesült farkas már túl gyenge volt, ezért behúzódott a szederbokrok közé. Volt ott egy tüskés bozóttal benőtt kis szakadék, és a véres nyomok egyenesen odavezettek. A kutya a

bozót széléig követte a nyomot, majd hirtelen megállt. Ugatott, morgott, hátán égnek meredt a szőr, és egy tapodtat sem mozdult.

Jacob a puskát félig vállához emelte, és óvatosan megközelítette a szakadékot. Egyszerre csak megtorpant. Előtte, néhány lábnyira ott feküdt a sebesült farkas a hóban. Elgyötört szemeivel Jacobra tekintett, fejét próbálta felemelni a fagyott földről. Körülötte a hó fel volt túrva, s vöröslött a vérétől. A hatalmas, izmos, szürke állat fájdalmas haláltusája után most erőtlenül, kimerülve, üveges szemmel terült el, és Jacobot nézte. Szemében nem volt semmi vadság, csupán félelem és kétségbeesés.

Duke a gazdája lábánál keresett menedéket, és éles hangon tovább ugatta a haldokló farkast. Jacobot hirtelen mérhetetlen szomorúság fogta el, vigasztalan bánat szorította a szívét, bűntudatot érzett. Mély lélegzetet vett és felemelte a puskát. A farkas szemei becsukódtak, feje lehanyatlott a véres hóba. Olyan volt ez, mint a néma belenyugvás az elkerülhetetlenbe.

A golyó pontosan a két szeme között találta el a sebesült farkast. Nagy, szikár testén remegés futott végig, egyet sóhajtott, és vége lett.

– Mire lőttél? – kérdezte Eliza, amikor férje visszatért a hegyoldalból.

– Egy sebesült farkasra – mondta Jacob, s hangja valahogy különösen csengett.

Puskáját a fészernek támasztotta, fogta a lapátot és a csákányt, s visszament a hegyoldalba. A nap akkor kelt fel. Úgy ült ott a folyóval szemközti gerincen, mint egy szikrázó aranyrög. Fent a szakadékban Jacob mély gödröt ásott, eltemette a farkast, és jelzésképpen egy kerek követ tett a sírjára, ami akkora volt, mint az állat feje.

Hazament, elrakta a szerszámait. Megmosta a kezét, visszaakasztotta a puskát a falra, s anélkül, hogy egyetlen szót szólt volna, megreggelizett. Aztán felment a bányába és estig le sem jött.

Ez volt az utolsó alkalom, hogy Jacob elsütötte a fegyverét. Önvédelmi okokból a falon tartotta ugyan, időnkét beolajozta és megtisztította, de soha többé nem lőtt vele.

24. fejezet

Végeláthatatlan volt a tél. Tovább tartott, mint valaha, Erős fagyokkal, füstölgő kéményekkel, fejszék, fűrészek csattogásával, és a csizmák alatt ropogó jeges hóval.

Wheatley és Hollingshead lovas szánon hozatta magának az árut Wheelingből, egyenesen át a befagyott folyón. Bár a szenet sehogy sem lehetett eljuttatni Cincinattibe, Jacob Heatherington üzlete nem állt le. A Hiram Caroternek szállított rendszeres heti rakomány mellett egyre nagyobb számban érkeztek kisebb megrendelései a környékről. Az embereknek ugyanis lassan elfogyott a száraz

fájuk, és a nedves rönköket, amiket a hegyoldalból vontattak le, szénnel kellett helyettesíteniük, hogy fűthessék otthonaikat. Voltak, akik minden harmadik vagy negyedik napon szánkón jöttek egy pár vékáért, mások lovas kocsin érkeztek. Az egyik egy Joseph Rine nevű ember volt, vékony arcú, alacsony, német fickó, aki Pittsburghből költözött ide családjával, miután vásárolt egy kis házat Amos Worlytől, az asztalostól. Worly korábban befektetett egy kis pénzt, és hat telket vásárolt Davistől. Az egyiken először magának épített egy takaros gerendaházat, aztán még néhányat eladásra, az újonnan érkezetteknek. Ezek egyike volt Joseph Rine, aki kereskedőnek mondta magát. Mindenféle szerszámot árult, boltját pedig egyszerűen csak „vasboltnak” nevezte. Bel Airben azonban nem volt elég ember, akinek szerszámra lett volna szüksége, ezért a feleségének el kellett szegődnie Davisékhez, Rodeferékhez, Bradleyékhez és Hollingsheadékhez, hogy hetente kétszer kimosson náluk .

A szokatlanul hosszú és kemény tél miatt Rine úgy gondolta, hogy jó üzlet lesz, ha a szenet kis mennyiségben árulja. Húsz vékával vett Jacobtól hitelbe, vékánként ötven centért. Háza elé még egy táblát is kirakott a következő felirattal: „SZÉN FONTONKÉNT ELADÓ! NÉGY FONT SZÉN MÁR JÓ MELEGET AD!” Fontonként két centért árulta, így minden vékán nyolcvan centet keresett.

– Nem könnyű kenyér – mondta Jacob, amikor egy vasárnap a templomban valaki beszámolt neki arról, hogy a németnek tetemes haszna van a szénen. – Inkább kibányászom a szenet a hegyből, minthogy zsákonként áruljam. Az az ember megérdemli, hogy sok pénzt keressen.

Hétfőtől a szén vékáját ötven helyett negyvenöt centért adta el Rine-nak.

Abban az évben a tél áldozatokat is szedett. Február első hetében a sűrű hóesés hóviharral párosult, a szél lesodorta a hegyről a havat, és felhalmozta az utakon, a kerítések mentén és a házak udvaraiban. Volt, akinek valóságos hóhegy alól kellett kiásnia magát, még Jacobnak is, pedig az ő portájának védelmet nyújtottak a felette álló fák, viszont utat kellett lapátolnia a mély hóban a verandától a pajtáig, a pajtától a fáskamráig, és tovább, egészen a melléképületig.

A hóvihar szerda délután kezdődött, és csütörtökön egész nap hordta a havat, s kitartott péntek estig. Aztán nagy hirtelen elállt a szél, az ég kitisztult, és éjjel hallani lehetett, ahogy ropognak a fák a hidegben. Azon az éjjelen a farkasok visszatértek Bel Airbe. Ezúttal nem a folyó mentén jöttek, hanem a hegyek felől, és megérezték a bárányok szagát az öreg Davis pajtájában a hegy lábánál. Biztosan nyitva találták a szénapadlásra vezető felső ajtót, mert felmásztak a hófalon, amit a szél hordott a pajta elé, és felülről lepték meg a rémült állatokat.

Az öregember, aki felesége halála óta egyedül élt, felébredt a lármára. Két kopója a konyhában üvöltött. Magára kapta nadrágját, csizmáját és bundáját, puskát ragadott és kiment. Az akol körülbelül kétszáz lábra lehetett a háztól. Hallotta a birkák kétségbeesett bégetését, a ló vérfagyasztó nyihogását, a kutya

vonyító szűkölését, és már rohant is át a havas udvaron, ahogy csak a lába bírta. A fogyó hold sápadt, didergő fényt szitált a hegyekre.

Kezében a puskával a pajta ajtajához szaladt. Szorosan zárva találta. Belülről a halálra rémült állatok üvöltése hallatszott. Félretolta a reteszt, és felrántotta a kétszárnyú ajtót.

– Hohó, hohó! – kiáltotta a sötétségbe. Először a trágya meleg szaga csapta meg az arcát, de rögtön megérezte a vér szagát is. Mindenhonnan, súlyos állkapcsok csattogása, horkantás és nyögés hallatszott. Aztán paták dobogása, s a következő pillanatban a nyitott ajtó felé igyekvő, rémült szarvasmarhák hada lökte fel, melyek tébolyodottan menekültek.

Az öreg Davis hátraesett a hóba. Rohanó paták tapostak testére. A puska elsült, és a tus mellbe vágta. A tehén elbődült, és a súlyos test a földre zuhant. A többiek átcsörtettek rajta. Aztán hirtelen minden elcsendesedett.

Az öregember megpróbált felkelni, de nem tudott. Csípőjében égő fájdalmat érzett, és lentebb a lábában is. Jobb karja nem mozgott. Érezte, hogy vér csöpög az arcára.

A pajta ajtaja tárva-nyitva állott, és a sötétből morgás, dulakodás és csontok ropogása hallatszott. A farkasok bent a zsákmányukból lakmároztak.

Az öreg bal kezével a puska után tapogatózott. Meglelte. Új puska volt, fiától kapta karácsonyra. Újfajta fegyver volt, amilyent a hegyekben élő emberek még nem láttak. Egy hátultöltős. Állával tartotta a fegyvert, ép kezével benyúlt a bundája zsebébe, kihúzta az egyik tölténytárat, a szájában tette, majd kinyitotta a reteszt, kivette fogai közül a tárat, és óvatosan belecsúsztatta a csőbe. Épp jókor. Valami szürkeség bukkant fel a sötétből a pajta ajtajánál. Megállt, beleszagolt a levegőbe, és morgó hangot hallatott. Mellette egy másik árny jelent meg. Az öregember kétségbeesetten összeszedte minden erejét, ép kezével felemelte a fegyvert, mintha pisztoly volna, a morgó sötét árnyak felé irányította, és meghúzta a ravaszt.

A dörrenés hangja betöltötte az éjszakát. Fájdalom nyilallt a kezébe. Úgy tűnt, mintha a visszarúgás ereje letépte volna ujjait, a puskatus pedig keményen hasba vágta. Csípőjében a fájdalom olyan erős lett, hogy elvesztette az eszméletét.

Azon az éjszakán John Rodefer a kutyája ugatására ébredt. Felkelt az ágyból, az ablakhoz lépett, és kinézett az éjszakába. A fogyó hold erőtlen fényében egy lovat látott az udvarában, a havat kaparta, és nagyokat horkantott. Messzebb két tehén ügetett az úton.

Meggyújtotta az olajlámpást és így szólt a feleségéhez:

– Elkóborolt állatok vannak az udvarban, Martha. Jobb, ha megnézem.

– Légy óvatos!

– Az leszek.

Magához vette a fegyverét. A verandára lépett, és látta a kiszűrődő fényt Davisék ablakából. A környéken mindenfelől kutyaugatás hallatszott.

Nem kellett megfognia a lovat. Az állat prüszkölve és remegve maga ment oda hozzá. Szeme idegesen csillogott a holdfényben. John azonnal felismerte – az öregé volt. Körbenézett és még hat-hét marhát látott szétszaladni a hólepte mezőkön. Odaát Daviséknél valaki egy lámpással járt-kelt.

– Hé, Jack! – kiáltott át Rodefer a mezőn. – Apád lova itt van! Mi folyik itt?

– Tudja az ördög! – érkezett a válasz a fagyott éjszakából. – Én néhány fiatal üszőt találtam! Jobb, ha átmegyünk apámhoz és körülnézünk!

Az öregre a pajta és a ház között félúton találtak rá, hasán kúszott a nagy hóban. Amikor felemelték, és a kunyhóba vitték, csupán ennyit tudott kinyögni:

– Remélem, eltaláltam néhányat… remélem, eltaláltam…

Kora reggel az ifjabb Jack Davis bevitte apját a wheelingi kórházba. Indulás előtt két pohár brandyt diktáltak belé, hogy enyhítsék a fájdalmát, majd egy szalmaágyra fektették a szán hátuljában.

Rodefer és még néhány szomszéd összeszedték az állatokat, s kitakarították a pajtát. Volt benne agyonlőtt farkas, egy döglött ló, két szétmarcangolt tehéntetem és három csúnyán megcsonkított fiatal ökör. Csak hat birka maradt életben. A többi húszat darabokra tépték a farkasok.

Ugyanaznap déltájban a környező hegyekből földművesek gyülekeztek a Rock Hill-i templom előtt, kezükben puskákkal. Vagy tízen szétszóródtak a hegycsúcs körül, ketten a farkasfalka nyomát követték a McMahon mentén körülbelül egy mérföldön át, aztán vissza a hegyekbe. Ott találkoztak Neffsékkel, akik elmondták, hogy a falka már átkelt a gerincen. Miután lerohantak a Wheeling-patakig, felmentek az erdőbe a másik oldalon. A nap akkora már leáldozóban volt, és túl késő lett volna ahhoz, hogy utánuk eredjenek.

Abban az évben a farkasok többé már nem tértek vissza. Március elején, amikor a hó elolvadt a lejtőkön, valaki egy emberi koponyát, és néhány elszórt csontot talált az egyik vízmosásban. Némi töprengés után rájöttek, hogy az csak az öreg Hanké lehetett, aki egymaga élt egy kunyhóban a Shadyside felett. A közeli Neffsbe járt át dolgozni a hegyen túlról, hogy legyen egy kis pénze, amiből whiskyt vehet és berúghat. Utoljára február harmadikán látták, Neffsből indult útnak, mindkét kezében egy-egy üveggel. A vizsgálódás kiderítette, hogy többé már nem látták Shadyside-ban. Szomszédai azt hitték, Neffsben maradt, hogy átvészelje a hideget, Bill Neffs és emberei pedig úgy gondolták, hogy a kunyhójában üldögél. A seriff szerint berúghatott hazafelé, leült megpihenni és halálra fagyott. A farkasok elvégezték a többit.

A tavasz hatalmas árvízzel köszöntött be. Ez volt a legrettenetesebb árvíz, amit a völgyben lakók két évtized óta láttak.

Meleg esővel kezdődött, ami három teljes napon át tartott. A könnyű déli szél szétkergette a felhőket, a hó pillanatok alatt eltűnt a hegyekből, és a patakok zavaros víztől morajlottak. A McMahon kilépett köves medréből, átszökött a híd

fölött, és eléntötte a parányi Bel Air házainak udvarát, még mielőtt a Nagy-folyóba belefutott volna.

Néhány nappal később, amikor a lezúduló, zavaros vízáradat az Ohióba ért, a folyó megfeszítette fodrait, és az egybefüggő kásás jeget táblákra szaggatta. A dühödt hullámok a hátukra kapták, odavágták a kikötőkhöz, a hajókhoz, neki a cölöpöknek, és összezúztak mindent, ami az útjukba került. A Wheeling-sziget közepén a Zane-kúria nyolclábnyi magas dübörgő vízben állt, de szilajul állta a feltorlódott jégtáblák ostromát. Összetört csónakok, széttört kalyibák, csirkeólak, döglött állatok, és elsodort épületek úsztak a folyón, ki tudja, honnan, óriási sebességgel. Az árvíz úgy tombolt végig a rettegő völgyön, mint egy mesebeli sárkány, aki kegyetlen bosszút áll a birtokára merészkedőkön. A félelem és a pusztítás majdnem egy teljes hétig tartott, de fenn magasan az ég olyan tiszta kék volt, mint soha azelőtt. Szorgos kis angyalkák sikálták ragyogó tisztára, és életet leheltek az alvó füzekbe a háborgó patakok mentén, felnyitották a juharfák bimbóit a napsütötte lejtőkön, és előcsalogatták az első kicsiny virágokat az erdő nedves avartakarója alól.

Jacob és Eliza vesztesége csupán egy öreg uszály volt, ami a jégben rekedt. Összetörött, és a folyó elsodorta. A víz a széntartályok aljáig ért, de az öreg fűzfák őrt álltak a parton, visszatartották a jégtáblákat, és így nem torlódhattak fel a tartócölöpök mellett. A folyó a veranda lépcsőjét mosta, Eliza kertje is két napig víz alatt állt.

Mások nem voltak ilyen szerencsések. Wheatley áruháza és Bradford fogadója majd' egy héten át három láb magas vízben ázott. Amikor a folyó végre visszavonult, törmeléket, sártengert és rengeteg kárt hagyott maga után. Wheatleynek három hétig tartott, míg rendbe hozta szeszfőzdéjét, a fogadós pedig egy hónapig küszködött, míg újra megnyithatta ajtaját a vendégek számára. Rodefer és Davis akkorra már nekiláttak a vetésnek. Miután végeztek, Davis újra elkezdett tanítani abban a kis egyszobás faházban, amit a földje hátsó részén építettek, hogy legyen a gyerekeknek iskolája. Ahogy a sártenger felszáradt az iskola körül, reggelente a nebulók megint odajártak, hogy elsajátítsák minden tudás alapját: az olvasást, az írást és a számtant. Abban az évben a kis John ötödik életévét töltötte be, és Eliza úgy döntött, ideje, hogy iskolába járjon. John korához képest érett volt, és már ismert néhány nyomtatott betűt, mivel édesanyja megtanította arra, hogyan keresse meg azokat a Bibliában. Ha megtalált tíz azonos betűt anélkül, hogy egyet is kihagyott volna, minden alkalommal egy kanál lekvár vagy méz volt a jutalma. Ily módon a tanulás remek szórakozásnak tűnt, ezért a kis John kész volt összemérni tudását Mr. Davis iskolájának más gyermekeivel.

Azt a döntést, hogy iskolába küldik, heteken át tartó vita előzte meg, Jacob ugyanis ellenezte. A fiú még túl fiatal, mondta. Épp elég neki, ha az anyja tanítja. Először dolgozni kell megtanulnia. A kis John már segédkezett a pajta körül, a kertben és a ház körül. De Jacob „nyelvén" a munka a lapátolást, a csákányozást és

a csille tolását jelentette. Annak idején ő is hatéves volt, amikor apja oldalán munkába állt fele keresetért, míg az iskola csupán vasárnapi játszadozás volt a pap házában. Ha neki elég volt, érvelt, elég lesz a fiának is.

Eliza azonban másként látta a dolgot. Egyfolytában az idők változására emlékeztette a férjét. A tudás igényére és fontosságára. Arra, hogy könnyebb módja is van a boldogulásnak, mint egész nap a sziklákat csákányozni.

– Hiszen te magad mondtad nekem – vitatkozott Eliza –, hogy hamarosan elég pénzünk lesz ahhoz, hogy saját gőzöst vegyünk, és oda szállítsunk, ahol a lehető legjobb árat kapjuk. Ígérted, hogy visszafelé valami más rakományt hozhatunk. Ahhoz, hogy ez sikerüljön, tudomány kell, Jacob. Lehet, hogy egy nap majd John fogja a gőzösünket kormányozni, hogy ne lopja ki a szemünket valami idegen, akiben nem lehet megbízni!

Ez az utolsó érv megtette a hatását. Valóban, lehet, hogy a fiúra hamarosan szükség lesz, és nem is a bányában, hanem az üzlet irányításában. Valóban, bölcs dolog lenne, ha a fiú jobban értene a betűkhöz és a számokhoz, mint az apja.

Így hát április végén egy ragyogó hétfői reggelen Eliza, miután végzett a ház körüli teendőivel, fia nyakába akasztott egy tarisznyát, amit egy régi abroszból készített. Volt benne palatábla, palavessző és két frissen sütött, kicsi rozscipó. Aztán útnak indította fiát az iskolába. Úgy húsz gyerek gyűlt össze aznap a kunyhóban. Mr. Davis végignézett rajtuk a táblánál álló íróasztala mögül, név szerint üdvözölte azokat, akiket már az előző évből ismert, és kipipálta őket a névsorban. Aztán így szólt:

– Most azoknak a nevét akarom hallani, akik ma vannak itt először. Kezdjük veled, te szalmakalapos! Először vedd le a kalapod, aztán mondd meg a nevedet!

A kis John volt a harmadik, és hangosan mondta, amit édesanyja tanított:

– John Heatheringtonnak hívnak, és a Heatherington-féle bánya alatt lakom az Ohio folyó nyugati partján, Wheelingtől délre, egy Bel Air nevű településen.

Egy szuszra mondta végig mindezt, mire néhány gyerek kuncogni kezdett. John körülnézett és elvörösödött.

– Mi olyan vicces? – dünnyögte sértődötten.

A kuncogás nevetésbe csapott át. Davis tanító úr megkopogtatta ceruzájával az asztalát.

– Csendet! – aztán felhúzott szemöldökkel Johnra nézett. – Csak a nevedet akarom hallani. Mondd újra!

– John Heatheringtonnak hívnak, és… – itt észbe kapott és elhallgatott, arca vörös lett, és dacosan az ajkába harapott.

– Jártál már iskolába?

– Nem.

– Nem, uram – javította ki Davis. – Így mondd!

– Igen, uram… – a háta mögül ismét kuncogás hallatszott. – Akarom mondani… nem, uram. – Valaki megint felnevetett.

– Csendet! – dörgött a tanító az asztal mögül. – A következőt. Te ott!

A kis John első napja az iskolában siralmas volt. A szünet alatt összeverekedett a két Bailey fiúval, mert minden alkalommal, amikor mondott valamit, kinevették. Nekikment. A végén vérzett az orra, palatáblája eltörött, és három sompálcától származó, fájó hurka sajgott az ülepén, amit azért kapott, mert ő kezdte a verekedést. Eltökélte, hogy soha többé nem megy iskolába. Apja azonban este rávette arra, hogy meggondolja magát.

– Megvertek, mi? Ezért nem akarsz visszamenni? – kérdezte fiát.

– Igen… akarom mondani… igen, uram.

– No – mondta apja –, szóval akkor gyáva nyúl vagy. Pipogya alak. Igaz?

A fiú elvörösödött.

– Nem vagyok a! – fakadt ki felháborodva.

– Nem vagyok az – javította ki Eliza a tűzhely mögül.

– Nem vagyok az! – ismételte a gyerek anyja szavait.

Jacob újra vállat vont.

– Azt hiszem, talán az egyetlen módja annak, hogy bebizonyítsd – mondta szenvtelenül –, az lenne, ha visszamennél, és nem hagynád magad.

– Tanuld meg, hogy soha ne kezdeményezz verekedést! – intette anyja.

– De ha valaki megüt, jogod van visszaütni – tette hozzá a véleményét apja –, és sose panaszkodj, ha elpáholnak. Többé nem akarok ilyesmiről hallani! De ha nem mégy vissza, sosem tudjuk meg, hogy bátor vagy-e vagy sem – fejezte be a témával kapcsolatos beszélgetést.

Másnap reggel a kis John korán kelt, megette reggelijét, megragadta válltarisznyáját, beletett egy szelet kenyeret és egy kis füstölt húst, s elindult az iskolába. Amikor délután visszatért, hazahozta három új barátját, hogy megmutassa nekik az új uszályt és a széncsúszdát.

Gyönyörű nap volt, az öreg Zeb az új házon dolgozott. Lassú, megfontolt mozdulatokkal válogatta a szépen sorba rendezett köveket, gondosan szemügyre vette a rápingált számot, néhányszor megforgatta a kezében, mint a kirakójáték darabjait szokás, hogy lássa, hová illik, aztán a legutolsó kő tetejére rakta.

A kőműves-kanállal merített egy adag maltert, a kőre öntötte, elsimította, és a másik kőhöz illesztette, erősen rányomta, s megnézte, hogy rendesen áll-e, majd a következő kőért nyúlt.

A gyerekek megigézve nézték az öregember hozzáértő mozdulatait.

– A nagyapád? – kérdezte egyikük suttogva.

– Nem – súgta vissza John.

– Mit csinál?

– Falat rak.

– Minek?

– Az új házunknak.

A gyerekek tátott szájjal bámultak Johnra.

– Kőházatok lesz? Mint az embereknek az óhazában? A nagyapám azt mondta, itt csak a gazdag emberek élnek kőházban! Hűha! Az apád biztosan sok pénzt keres! – csacsogtak a fiúk izgatottan.

Másnap reggel az iskolában már minden gyerek tudta, hogy John apja kőházat épít. Napnyugta táján már erről beszéltek az egész környéken. Alig múlt el nap, hogy egy falubéli arra ne járt volna. Váltottak pár szót az öreg Zebbel, néhány percig csodálták a munkáját, aztán fejüket csóválták, és hazafelé így morfondíroztak: „Nahát, ez a Heatherington… kőházat! Mit képzel ez magáról?" A Bel Air-i asszonyok, akik néha összegyűltek a kertajtóban egy kis pletykálkodásra, vagy amikor összetalálkoztak vásárlás közben, esetleg templomba menet, még azt is tudták, miért épül az a furcsa ház.

– A felesége – suttogták egymás közt –, az a kis lotyó, felszolgáló volt Kelsey fogadójában, most meg akarja mutatni mindenkinek, micsoda úri élete van! Még ilyet! Ezzel az úrhatnámkodással halálra fogja dolgoztatni szegény férjét, majd meglátjátok! Nincs az a férfi, aki eleget tud keresni ahhoz, hogy kielégítse a fajtáját! Még hogy kőház! Hah!

Június első vasárnapján még John Archer is úgy érezte, félre kell hívnia presbiterét a szertartás után, és nyíltan megkérdezte tőle:

– Igaz, hogy kőházat építesz, Jacob? Nem Krisztus tanítása ellen való ez? Ne hivalkodj, mondja a Biblia…

Jacob a homlokát ráncolta, egy-két pillanatig valami nyers válasz volt a nyelve hegyén, de lenyelte.

– A kő tartósabb, mint a fa – mondta óvatosan megválogatva szavait. – Tehát egyszerű takarékosság, hogy felhasználjuk ott, ahol a Jóisten bőséggel adott belőle. A kétszáz dollár, amit a templomra ígértem, félre van téve – tette hozzá –, nem számít, hogy az én házam mennyibe kerül, a ti pénzetek biztonságban van.

– Tudom, Jacob – felelte kissé zavarban Archer –, nem úgy értettem. Végül is igazad lehet, ami a követ illeti… tartós és ingyen van… egyébként – váltott gyorsan témát – a jövő héttől kezdve saját postahivatalunk lesz itt, az én műhelyemben. A posta hetente egyszer megy és jön…

Addig az egyetlen postahivatal Wheelingben működött, ahol Davis felállított egy fadobozt, amire nagy vörös betűkkel ráírta a BEL AIR feliratot. Bárki, aki arra járt, belenyúlhatott, kivehette, ami neki szólt és hazavihette. Ha valakinek jobb dolga nem akadt, átvihette a küldeményeket Hollingshead szatócsboltjába, hogy adja át annak, akinek a neve a borítékon vagy a csomagon áll, amikor az illető, vagy annak családtagja, esetleg szomszédja éppen betér a boltba. John Archer intézte el, hogy az Egyesült Államok Postaszolgálata rátette Bel Airt a térképére, és ezzel véget vetett az összevisszaságnak.

A kemény tél és a pusztító árvíz tavasza után az év hátralévő része szerencsésen alakult. A folyó iszapja jól megtrágyázta a kerteket, így gazdagon termett benne a zöldség, a kukorica magasabbra nőtt, mint valaha, és az árpa

kalásza is elérte a hat hüvelyket. John Fink újabb földeket kínált eladásra a Bel Air mellett lévő, magasabban fekvő területen, és három hónap alatt nem kevesebb mint huszonnégy telket adott el. De nemcsak az újonnan jötteknek. Néhány régebbi telepes, mint Richard Hawkins, Harrison Porter és James Dunlap, akiket komoly kár ért az árvíz miatt, szintén vásároltak tőle telket abból a megfontolásból, hogy magasabb területre költözzenek, ahogy lesz rá pénzük.

Július utolsó hetében az öreg Zeb McMahon elkészült az új ház falaival. Mestermunka volt, és az emberek még Martinsville-ből is csodájára jártak.

– Mikor teszel rá tetőt? – kérdezte Jacob néhány barátja az istentisztelet után, és szemük tágra nyílt, amikor ezt felelte:

– Először a második szintet kell felhúzni rá.

– Kőből? – tudakolták, de Jacob a fejét rázta.

– Dehogy. Zeb túl öreg ahhoz, hogy olyan magasra felmászszon. Fából fogjuk megépíteni.

Jacobnak időre volt szüksége. Az öreg Zeb napi öt dolláros bére azt jelentette, hogy már százhetvenöt dollárt épített bele a falakba, és nem volt több pénzük a folytatásra. Két új uszályt is kellett venniük. Volt ugyan egy Richard O'Neal nevű hajóács, aki csupán egy háznyira lakott Bradford fogadójától, és hajlandó lett volna elvállalni a munkát, de egy-egy uszályért háromszáz dollárt kért. Az árak folyton emelkedtek, kivéve a szénét. A csúszda javításra szorult, másik tehenet kellett venni meg néhány disznót, a pajtán is akadt javítanivaló, új jászolt kellett építeni… és mindezért a munkáért készpénzzel kellett fizetni, mivel Jacob és Jack, az öszvér a szénnel voltak elfoglalva, hogy teljesítsék a megrendeléseket. Végül, szeptember közepén felfogadta Amos Worlyt és két fiát, hogy befejezzék a házat.

Amos Worly bútorasztalos volt, aki vett egy nagyobb földdarabot Finktől, épített magának egy gerendaházat, aztán a telkét felosztotta, és eladta olyanoknak, akik el akartak menekülni a következő áradás elől. Így azokon a telkeken szeptemberben már három kunyhó állt, melyek gyorsan felépültek Worly tizennyolc és tizenhat éves fiainak keze alatt. Apjuk, Amos Worly ezekben a munkákban nem vett részt. Ő asztalos, mondta. Gerendaházak faszerkezetén dolgozik, nem pedig kunyhókon. Azokhoz bárki érthet.

Így amikor szeptember közepén Jacob megkérte közvetlen szomszédját, hogy egy második szintet húzzon fel a kőfalakra, Amos elég nagy kihívásnak tekintette ahhoz, hogy rögtön elfogadja. Még sosem állított favázat kőfalra, de épített már kőalapra, és úgy gondolta, az elv ugyanaz.

Először megrendelte a tölgyfa-gerendákat Martin Todd fűrészmalmából, majd a hatalmas gerendák alá három pár görgőt tett, és Todd lovaival átvontatta. A nehéz gerendákat csigával, több ember segítségével és komoly szakértelemmel felemelték, s a kőfalak tetejére illesztették. És ez még csak a munka kezdete volt! Jacobnak már ez a kezdet is százhatvankét dollárjába került.

Október végére állt a második szint valamennyi oszlopa, a talpgerenda és a tartógerendák, elkészült a mennyezet, a szarufák felállításával pedig a tetőszerkezet is a helyére került. Aztán heves esőzés kezdődött, és le kellett állni a munkával. Az új ház váza sok hónapon át elhagyatottan állt az esőben.

Az őszt enyhe tél követte. Napokig csak esett, az utak ismét sárban tocsogtak, s a felhők alacsonyan szálltak. Hiába derült ki az ég, a nap erőtlenül szórta sugarait, fagyos maradt minden. Az elkövetkező hónapokban négyszer havazott, de a hó soha nem tartott tovább három-négy napnál. A folyó majdnem kilépett a medréből, vize sötét és zavaros volt, de abban az évben nem okozott kárt.

A tavasz korán jött. A fák kirügyeztek, először a füzek, aztán a juhar, a nyár, legvégül a szilfák. A kertekben virágba borultak a gyümölcsfák, a földművesek sietősen elvetették a kukoricát, a krumpli zöld levélkéi már előbújtak a barázdákból… aztán egyszer csak június első hetében olyan fagy jött, hogy minden odalett.

Akkora az új ház már tető alatt volt. A zsindelyt Adam Long apja készítette a legjobb nyárfából, amit csak talált a hegyen. Igazi mestermunka volt, sima és fényes, akár a selyem, és tökéletesen illeszkedett mindenütt.

Aztán Amos Worly lerakta a padlót és a földszinti mennyezetet. Június végén már az emeleti ablakokon és ajtókon dolgozott. Augusztus első hetében hozzálátott a padláshoz. Eliza nagy padlást akart, sok hellyel. Pincét is szeretett volna, de nem tudták kiásni egy nagy, lapos szikla miatt, mely a ház alatt csupán kétlábnyira húzódott a földben. Ezért különálló pincét ástak a hegyoldalba, kövekkel és égetett tölggyel támasztották meg a falait, hogy jó tartós legyen. Augusztus 28-án elkészült a ház. Tágas volt és csodaszép. A szürke kőfalak felett az emeletet ragyogó fehérre festették, ugyanígy a házat körülvevő verandát is. Az ajtók és ablakok keretei zöld színt kaptak, a zsindelytetőt pedig vörösre mázolták. Lenyűgöző látványt nyújtott a folyó felett. A gőzösök lelassítottak, s az utasoknak tátva maradt a szájuk. Ez volt a legigényesebben megépített, legjobb helyen fekvő, legszebb ház nemcsak Bel Airben, hanem az egész völgyben.

Hamarosan kezdetét vette a belső kialakítás. A háznak a konyhával együtt nyolc szobája volt. Középen széles társalgó, melynek kétszárnyú faragott tölgy ajtaja volt elöl, és egy egyszerűbb, de szintén tölgyből készült hátul, ahonnan egy lépcső vitt fel az emeletre, ami szintén Amos Worly keze munkáját dicsérte. A lépcsőfokok és a korlát sötét, lakkozott tölgyből készültek.

A konyhaszekrényt szintén Amos készítette és szerelte fel, míg a hálószoba berendezése James Martin ajándéka volt. A többi bútor Wheelingből érkezett. Mrs. Fink gondoskodott arról, hogy barátnője, vagy ahogy néha tréfásan hívta, „a kis hegyi remete” a legjobb bútort kapja, amit a wheelingi kereskedők árulnak. John Fink egyenesen odáig ment, hogy négyszázalékos kamatra részletfizetést járt ki, hogy enyhítse Jacob pénzügyi terheit. Három hetébe tellett, hogy rábeszélje

Jacobot a kölcsön elfogadására, mert Jacob az eladósodásnak még a gondolatától is irtózott.

– Ez szabad ország! – bátorította barátját John. – Itt nincs adósok börtöne, mint Angliában. Ha nem tudsz fizetni ma, akkor majd fizetsz holnap! Olyan csökönyös vagy, mint az öszvéred! – szidta, de tovább nógatta. – Fel kéne venned pár embert és növelni a termelést, ahogy én csinálom, meg ahogy mindenki! Lehetne elég pénzed!

– Meggondolom – ígérte Jacob bizonytalanul. – Az egyetlen segítség, akivel ki tudok jönni, az Jack. Tudtad ezt jól, amikor elhoztad őt nekem. Ő az én egyedüli jó társam a bányában. Akkor dolgozik, amikor én, és tartja a száját. Mindenki más, akit el kellett viselnem, csak panaszkodott egyfolytában, amíg bele nem fáradtam hallgatni. Jack olyan, mint én. Nem panaszkodunk, csak tesszük a dolgunkat, ahogy kell.

Októberben Eliza nagy izgalommal kezdett átköltözni az új házba. Több helye volt, mint életében valaha. A gyerekekre egy tágas szoba várt fent a hálószoba mellett. Lett varrószobája és maradt egy üres szoba a vendégeknek, vagy arra az időre, ha a gyerekek nagyobbak lesznek. Lent iroda, ebédlő, nappali és konyha, mellette éléskamra. Kint az egyik öreg szilfa mögött húzódott a pince, mellette egy sor almacsemete, amit Eliza még tavasszal ültetett. A „kék kő” a ház előtt feküdt, és Eliza virágágyást tervezett köréje a következő tavasszal. Az egyedüli kényelmetlenség a víz volt. A patakról kellett hordani a régi ház mögül, jó kétszáz yardnyi távolságból. Ez John és öccse, Alexander feladata volt. Jacob megígérte, hogy egy nap felfogad egy kútásót, hogy vizet találjon valahol a ház közelében. Azt is megígérte, hogy új pajtát, csűrt, fáskamrát és tyúkólat is épít hátul, hogy a jószágok közelebb legyenek. Mindezzel azonban várni kell, mondta, amíg ki nem fizetik az adósságot, és újra lesz pénzük.

Október 29-én Eliza megtartotta a házavatót. Erre a fontos eseményre mindenkit meghívott Bel Airből, sőt, még néhány olyan jó barátot is, akik messzebb laktak, lenn a völgyben, a hegyekben vagy Wheelingben. A meghívókat is ott nyomtatták Mrs. Fink irányításával. Két héttel a nagy ünnep előtt megcímezték és elküldték a meghívókat.

Tiszta, hűvös nap volt 1842. október 29-e. Az ég vakítóan kék volt, de a hegyeket már vörös és arany színűre festette az ősz. Imitt-amott néhány kikerics virágzott még mindig. A folyón nyugodtan és tisztán csillogott a nap.

Aznap délután elsőként asszonyok egy kis csoportja érkezett meg Bel Air déli végéből, jó ismerősei Elizának, valamennyien a keresztény egyház tagjai. Segíteni jöttek, süteményt, tortákat, gyümölcsöket hoztak. Még a beköltözés előtt ők fényesítették a padlót viasszal, és helyükre tették a bútorokat .

Aztán Finkék gőzöse tűnt fel a nyugodt folyón a délutáni szelíd napsütésben, és megfújta a kürtöt. A régi kikötőnél kellett megállniuk, mivel az új ház előtti még

nem készült el. Az elegánsan öltözött vendégeknek a régi kis faháztól végig kellett gyalogolniuk az ösvényen, hogy felérjenek az új kőházig. Finkékkel együtt még mások is jöttek, akiket Eliza és Jacob alig ismert. Kisvártatva három fogat tűnt fel az úton. Az elsőben Alexander Armstrong ült a feleségével és sógornőjével. A második hozta apósát, Samuel Welsh-t és feleségét, Agathát, a harmadik kocsiban pedig az öreg Thomas Armstrong ült a hegyekben élő jóbarátjával, Jeremiah Griffinnel.

A társalgó egyik szeglete hamarosan megtelt ajándékokkal. A legcsodálatosabb közülük egy kecses, wheelingi üvegpohárkészlet volt, ezt Hiram Caroter és felesége hozta nekik ajándékba.

Utolsóként Thomas Armstrong adta oda lányának, amit széles vállán cipelt be a házba. Mint kiderült, egy tarka mintás szőnyeget hozott, ami teljesen befedte a nappali padlóját.

– Mexikói – mondta –, azt hiszem, indián szőttes. És ne aggódjatok, nem öltem meg érte egyetlen rézbőrű törzsfőnököt sem. Még édesanyádnak vettem egy mexikói házalótól a natchezi úton, úgy húsz évvel ezelőtt.

Tréfálkozva mondta ugyan, de a szeme könnyben csillogott, s miután Eliza megcsókolta, el kellett fordulnia néhány pillanatra, hogy kifújja az orrát.

Mire véget ért a házavató, már majdnem besötétedett. Eliza rendet tett a konyhában, és amikor végzett, Jacobot a nyitott ajtóban találta, aki csak állt ott és a csillagfényes éjszakát csodálta. Eliza odalépett hozzá. Az éj hideg volt és csendes. Hallották a folyó halk, rohanó susogását a füzek mögött.

– Ki fogok vágni néhány fűzfát. Szeretnék ellátni innen a folyóig, és úgy látom, te is. Építenem kell egy kikötőt is, de lejjebb, hogy ne takarja el a kilátást. – Aztán kisvártatva még megkérdezte: – Egyébként… nem hívtad meg Daviséket? Meg Rodeferéket?

– Dehogynem – válaszolt kissé keserűen Eliza. – Bradfordékat, Hollingsheadéket és az egész úri népséget. Egyikük sem jött el. Most megmondom neked, Jacob, hogy ettől a perctől kezdve végeztem velük! Mindegyikükkel! Ezentúl Wheelingbe járok majd vásárolni.

Néhány pillanatig szótlanul álltak. Benwood felől egy éjszakai bagoly rikoltása szállt át a folyón.

– Egyszerűen nem érdekelnek többé – mondta Eliza halkan. – De örülök, hogy legalább Kelsey eljött. Észrevetted, milyen a járása? Kezd öregedni, áldja meg az Isten…

Fentről hangok hallatszottak. A gyerekek veszekedtek. Martha visított.

– Jobb, ha megnézem, mit csinálnak – mondta Eliza, és elindult felfelé. A súlyos tölgyfa gerendán lógó, gyönyörű olajlámpás sárga fénye a hátsó falra vetítette mozgó árnyékát, Jacob tekintetével követte karcsú alakját, s nagyon törékenynek és sebezhetőnek látta ebben a pillanatban.

– A keservit… – motyogta fojtogató keserűséggel a szívében – a keservit! Ki az ördögnek képzelik ezek magukat? Egy nap majd megmutatom én nekik! Hajlongani fognak még előttem, Isten engem úgy segéljen!

25. fejezet

Attól a naptól kezdve Jacob Heatherington életfelfogása megváltozott. Többé már nem volt megelégedve az addigi keresetével. Egyre többet és többet akart, terveket szőtt, hogyan érhetné el mindazt, amit megálmodott.

A következő tavaszon annyi félretett pénze gyűlt össze, hogy vett belőle egy kis gőzöst. Nem újat, mert arra nem futotta, és nem is volt éppen a legjobb állapotban, de kormányosa szerint elég erős volt ahhoz, hogy a megrakodott uszályt az árral szemben maga előtt tolja. A „kormányos” pedig nem volt más, mint ama bizonyos Otis McDuff, a zömök, vörös orrú és mindig spicces gőzhajó-kapitány, akinek pár évvel azelőtt Jacob azzal adta ki az útját, hogy soha többé ne menjen hozzá szénért, mert még egy marékkal sem ad olyannak, akinek mocskosabb a szája, mint a cipőtalpa.

Az ütött-kopott gőzös a wheelingi kikötőnél rostokolt egy peres ügy miatt. Végül a bíróság elrendelte az elárverezését. Elsőként John Fink szerzett erről tudomást, s miután alaposan szemügyre vette, felvetette a lehetőséget Jacobnak, hogy egy viszonylag használható hajót vehetne elérhető áron. Jacob átgondolta, s úgy döntött, hogy hatszáz dollárnál többet nem ad érte. Megkérte barátját, hogy valaki az irodából legyen ott az árverésen, de semmiképpen se menjen feljebb a hatszáz dollárnál. Az árverés napján John éppen a városban tartózkodott, és megvette a *Lassie*-t ötszázhuszonhét dollárért. Mielőtt elutazott Philadelphiába, üzenetet küldött Jacobnak, hogy további huszonnyolc dollárért megrendelte a hajó átfestését és rendberakását. Mikor a munka elkészül, a „kapitány”, aki a „az alku részeként” a *Lassie*-hez tartozott, majd felviszi neki a folyón. Az üzenet azonban nem tett említést a kapitány nevéről.

Ezért hát érthető, hogy egy héttel később Jacob nagyon meg volt döbbenve és fel volt háborodva, amikor a fehérre mázolt, csillogó *Lassie* az új házuk előtti kikötőbe siklott, kormányánál az egyetlen emberrel, akit kitiltott a bányájából.

– Mit keres a hajómon? – ez volt Jacob első kérdése.

A szürke szakállú, köpcös, kapitányi egyenruhában feszítő ember tisztelgett, aztán dörgő hangon jelentette, miközben két segédje a lehorgonyzással foglalatoskodott:

– Otis McDuff kapitány a *Lassie* fedélzetén kétfőnyi legénységgel a szolgálatára jelentkezik, uram!

– Mit jelentsen mindez? – mennydörögte vissza Jacob. – Nem megmondtam magának, hogy…

Eközben McDuff lejött a parancsnoki hídról, végigsétált a fedélzeten oda, ahova a legénysége lerakta a pallót, és szó nélkül a partra lépett. Megállt Jacob előtt, levette kapitányi sapkáját, letörölte az izzadságot tar fejéről, majd feltette ismét a sapkát.

– Igen, megmondta, Mr. Heatherington – szólt csendesen. – Hogyne mondta volna. Én is megígértem, hogy elfordítom a fejem minden egyes alkalommal, amikor elhaladok ezzel a hajóval az átkozott bányája előtt, nehogy tengeribetegséget kapjak. Ezt mondtam. De Isten, vagy az ördög, vagy aki a vitorláinkat igazgatja, másképpen döntött. A bírói végzés kimondja, hogy teljesítenem kell a szerződésben foglaltakat, ami még egy év szolgálat ezen a hajón, akárki is az új tulajdonos. Én csak azt teszem, uram, amire a bíró utasított. Ami a két emberemet illeti… nos, pár éve már nálam szolgálnak, és jó embereim. Azt gondoltam…

– Semmi kifogásom az emberek ellen, McDuff – szakította félbe Jacob hűvösen. – Magával van bajom, maga egy felfuvalkodott, beképzelt, részeges…

Elvörösödött, és abbahagyta pár pillanatra, mert keresnie kellett a szavakat.

Az öreg tengeri medve lehajtott fejjel, megadón befejezte a mondatot:

– … hatvanöt éves szamár. Igen, fiatalember, ez vagyok én, mert az egész életemet ezen a folyón töltöttem, és mások kacatjait szállítottam ide-oda ahelyett, hogy valahol letelepedtem volna, és családot alapítottam volna, mint mások. Mint például maga, Mr. Heatherington. Maga egy okos fiatalember, én pedig egy vén bolond vagyok. Na – és itt mély lélegzetet vett –, most hogyan tovább?

A *Lassie* érkezése kicsalta Elizát a házból. Lassan lesétált az új kikötőhöz, kézen vezette a hároméves Marthát. Az udvar még mindig kopár volt, fű és virágok nélkül, nem számítva azt a kis kerek ágyást a kék kő körül, mely tulipánokkal volt beültetve. John és Alexander a hegyoldalban játszottak, és amikor meghallották a hajókürt hangját, és észrevették a parthoz sikló fehér gőzöst, mely ott ragyogott előttük a lágy, késő délutáni napsütésben, rohanni kezdtek lefelé, és sikítoztak az izgalomtól. Épp akkor értek oda, amikor Otis kapitány a könnyű tavaszi szélben feltette a kérdését: „Na most, hogyan tovább?”

Jacob gyermekeire és feleségére tekintett, majd csendesen így szólt:

– Menjen az irodába, kapitány, hogy tisztázzunk néhány dolgot!

Először azonban Eliza és a gyerekek látni akarták a hajót. McDuff körbevezette őket, még azt is megengedte Johnnak és Alexandernek, hogy megfújják a hajókürtöt. Később az irodában az öreg így szólt:

– Gyönyörű családja van, Mr. Heatherington. Maga nem csupán egy keményen dolgozó bányász, ahogy magam is gondoltam még néhány éve. Ön egy bölcs ember, és megkövetem, uram.

Megköszörülte a torkát és folytatta:

– Háromféle ember van a világon: azok, akik a maguk urai, azok, akik másoknak dolgoznak, és azok, akik egyszerűen kerülik a munkát. Akik a maguk

urai, mint ön is, azok a mindentudók, mert uralják a sorsot. Ők azok, akik városokat, országokat, nemzeteket képesek felépíteni. Ők azok, akik a világot olyanná teszik, amilyennek lennie kell. Akik azonban másoknak dolgoznak, csak szolgák, vagy napszámosok, de rabszolgáknak is nevezheti őket, ha éppen úgy kívánja. És én is egy vagyok közülük. Nem számít, mennyit fizetnek nekünk, mert mi nem megkeressük a pénzt, hanem csak kapjuk. Nem tudom, érti-e, amit mondok, hiszen ön nagyon fiatal, de nem az számít, volt-e annyi ideje gondolkodni, mint nekem. Mert ön a mindentudók közül való, és nem jelent semmit, hogy kopott-e az ing a hátán. Az a másik fickó a divatos öltönyében, aki egy állami hivatalban vagy hasonló helyen dolgozik, nem más, mint szolga, és igazán mellékes, milyen magas a havi fizetése.

– Ami a harmadik csoportot illeti – folytatta rövid szünet után –, ide tartozik az összes csavargó, bandita, kalandor, szerencselovag és mindenféle hitvány ember, aki nem hajlandó megállapodni és dolgozni, sem a maga, sem bárki más kedvéért. Van köztük olyan, akit marhalopásért felkötnek, mások az indiánokkal keveredenek csetepatéba, egyesek még hírnévre is szert tehetnek, mint az a Kolumbusz nevű bolond talján, aki rávette Spanyolország királynéját arra, hogy adjon neki három hajót meg egy zsák aranyat, hogy tengerre szállhasson, és rögeszmésen keresse a rövidebb utat India aranyához. Összes ostoba számítási hibája ellenére megütötte a főnyereményt, és bár szegény nyomorultként halt meg, szerte a világon minden kisgyerek megtanulja a nevét az iskolában. Érti, miről beszélek, Mr. Heatherington, független bányász? Nem hiszem. Szóval, azt akartam mondani, hogy én, Otis McDuff a skót felföldről, a harmadik csoportba tartoztam tizenkét éves koromtól, amióta elszöktem apám kecskenyája mellől, és elrejtőztem egy hajón, ami kivitt az óceánra. Meg akartam találni annak a szivárványnak a másik végét, amitől az anyák óvják a gyermekeiket, és egy magányos, öreg folyami patkányként végeztem a második csoportban, a felfogadott szolgák között. Nos hát, ez az én történetem, fiatalember, és vagy felvesz így, ahogy vagyok, vagy elküld a pokolba. Nem számít, mit írt a bíró arra a papírra Wheelingtownban, nem fogom háborgatni többé. Igaz ugyan, szégyellem is bevallani, de eléggé megkedveltem a kis *Lassie*-t az utóbbi néhány évben. Ez a legjobb kis hajó, ami valaha a talpam alatt volt, kezes, mint egy bárány…

Az öregember elhallgatott, lehajtotta a fejét, és a padlót bámulta elnyűtt csizmája orránál. Jacob várt néhány pillanatig, aztán megkérdezte:

– Befejezte?

– Igen – morogta McDuff. – Befejeztem. Elmondtam, amit akartam.

– Rendben, akkor lássunk munkához – mondta Jacob az íróasztal másik oldaláról. – Van egy szénnel teli uszályunk, ami a kikötőben arra vár, hogy eljusson Cincinattibe, amilyen hamar csak lehet, továbbá van egy rakomány gabona Cincinattiben, ami pedig arra vár, hogy a wheelingi malomba juthasson. Itt vannak az okmányok. Mrs. Heatherington elkészítette őket négy nappal ezelőtt.

Attól a naptól kezdve Otis McDuff szinte családtaggá vált. Amikor a gőzös a kikötőben várakozott, ő a vendégszobában aludt, az asztaluknál evett, és hajmeresztő történeteket mesélt a gyerekeknek. Bár gyakran nézett a pohár fenekére, jó kormányos volt és meg lehetett bízni benne. Az előfordulhatott, hogy néhanapján felvett egy-két potyautast, akikről nem számolt be, de ami a rakományt illeti, sosem volt ok a panaszra. Az egyetlen komoly problémát maga Jacob jelentette, mert bármilyen keményen dolgozott is, nem tudott egyszerre eleget tenni minden ügyfélnek, például Hiram Caroternek, és közben megtölteni egy másik uszályt, mire Otis visszatért az előzővel.

Három hónapig keményebben dolgozott, mint valaha. Sötétben ment el otthonról, és sötétben tért haza. Lefogyott, szótlan lett és mogorva. Johnnak, aki még hétéves sem volt, ki kellett maradnia az iskolából, hogy segíthessen apjának a szenet a csillébe lapátolni és a csúszdába borítani. Pár hét leforgása alatt a kis John is olyanná vált, mint az apja: koszos, ápolatlan és morcos. Úgy látszott még Jack, az öszvér is elvesztette életkedvét. Csontjai kiálltak, okos fejét lehorgasztotta, és fülei már nem mozdultak, ha nevén szólították. Ezen hihetetlen erőfeszítések ellenére, amikor a *Lassie* visszatért, pár napig mindig tétlenül kellett várakoznia, hogy a másik uszályt telitöltsék.

Június vége felé Eliza végül elveszítette a türelmét. A nappalok hosszúak voltak, az idő bársonyos, s a levegő a vadvirágok csalogató illatával teli. Egész délután a kertben dolgozott, és napnyugta felé kiült a verandára pihenni. A folyót szemlélte csendesen. A *Lassie* a kikötőben várta, hogy megteljen a következő uszály. Alexander és Martha az üres uszályon játszadoztak öreg barátjukkal, Otis McDuffal, míg a kétfős legénység kisebb javításokkal töltötte az idejét, amit McDuff agyalt ki, hogy mindig legyen tennivalójuk.

Eliza a verandán ült, és figyelte a messzi magasságban köröző sasokat, a csillogó vízen sikló hajókat és a gyors röptű vadkacsákat, melyek ide-oda repkedtek fészkeik környékén. Hallgatta a gyászoló galambok panaszos búgását a ház feletti fákon, amit időnként elnyomott a csúszda zörgése, amikor a szén nagy zajjal lezúdult a bányából.

Az új ház árnyéka egyre hosszabbra nyúlt. Először a „kék kő” köré telepített virágágyást érte el, aztán a kikötőt, az uszályt és a fényes, fehér gőzöst, míg végül a folyót is. Kioltotta az arany ragyogást, és szertefoszlott az este fakuló színeiben. Eliza figyelte, ahogy szemben a bíbor-arany napfény lassan eltűnik az erdős hegyoldalon, míg végül semmi sem marad belőle, csak a sötétedő égbolt. Aztán felkelt a hintaszékből, a gyerekeket szólította, megmosdatta, megetette és lefektette őket. Amikor visszatért a verandára, a csillagok már előbújtak, és a folyón túl, a virginiai partot már az éjszakai köd lepte be. A *Lassie* kabinjában halovány fény pislákolt. McDuff és a legénység éppen vacsoráztak. Eliza várakozón hallgatta a völgy csöndjének apró neszeit. Aztán hirtelen a csend szilánkjaira hullott. Fent a

hegyoldalban a széncsúszda újra csattogni kezdett, a lárma egyre közeledett és egyre hangosabb lett, míg végül fülhasogató robajjal ért véget az uszályban.

Eliza felsóhajtott. A tehén az istálló csukott ajtaja előtt várakozott békésen. Beterelte és megfejte. Amikor kijött a sajtárral, a ház még mindig sötét és néma volt. Meggyújtotta az olajlámpást a konyhában, megszűrte a tejet, a hidegre tette, aztán újra kiment a verandára és leült a hintaszékbe. Megint kezdődött a csúszda szokásos kattogása, majd egyre hangosabban dübörgött, míg végre elnyelte az éjszaka csöndje. Valahol messziről egy kecskepásztor panaszos éneke hallatszott, a ház mögötti szikla felől pedig egy bagoly huhogott időnként, amitől a csend még magányosabbá vált.

Hosszú ideig üldögélt még a sötétben, amikor nagy sokára meghallotta a paták kopogását a sziklákon. Hallotta a pajtaajtó nyikorgását, majd egy idő után a közeledő léptek hangját a sötétben. Azonnal felismerte a két alakot, amint a ház felé közeledtek a csillagboltos ég alatt. Elöl az alacsony, mögötte a magas. Várt addig, míg a verandára értek. Akkor így szólt hozzájuk a hintaszékből:

– Johnny, eredj és mosd meg a kezed, és készülj a vacsorához! Jacob Heatherington, beszélnem kell veled. Most rögtön!

A fiú bement, míg Jacob megállt és ezt motyogta:

– Mi történt? Hm?

– Gyere és ülj le! – válaszolta felesége határozottan.

– Nem várhat addig, míg megmosakszom és eszem? – kérdezte Jacob ingerülten.

– Nem, nem várhat. Ülj le!

Jacob a lócához ment, és lassan ült le, ahogy a fáradt emberek szoktak.

– Mi a baj?

A válasz nyugodt, de határozott volt. A felgyülemlett szavakat gondosan megválogatta és szépen összerakta, s alig várta már, hogy végre kimondhassa őket. Most végre eljött az ideje.

– Megmondom én, mi a baj, Jacob – mondta Eliza elszántan. – Amit te művelsz, az a baj. Nem vagy többé szabad ember, az aranyborjú rabjává váltál, amiről a Bibliában olvashatsz. Ez a baj. Holnap elmégy, és keresel munkásokat a bányába. Ha nem, hát megteszem én, ebben biztos lehetsz! Az élet több, mint a pénz hajhászása. Úgy látszik, ezt elfelejtetted, Jacob. Amellett – tette hozzá halkabban –, miféle őrültség ez? Te és a fiad a halálba hajszoljátok magatokat, amikor itt három épkézláb ember a semmittevésért kapja a bérét!

Jacob türelmesen végighallgatta feleségét, és egy szót sem szólt. Csak figyelt, és amikor Eliza befejezte, és bement tálalni, ott maradt még egy darabig és hallgatta az édesen illatozó éjszaka hangjait. Aztán ő is bement, megmosdott, megette a vacsoráját, majd beesett az ágyba, de továbbra sem szólt egy szót sem. Másnap reggel azonban hagyta egy kicsit tovább aludni a fiút, ő pedig lesétált a *Lassie*-hez.

– Otis! – kiáltott fel a hajóra.– Otis McDuff! Hé, Otis!

Kisvártatva valaki mozgolódni kezdett a kabinban, és láthatóvá vált az öreg kapitány nagy, vörös orra. Még mindig kora reggel volt, a folyót sűrű köd lepte.

– Hej? Mi ez a lárma? – felelt reszelős hangon az öreg. – Megtöltötte már azt az átkozott uszályt valamivel?

– Otis, jöjjön ki hamar – parancsolta Jacob. – Mozogjon már, hallja-e! Felmegy Martin Toddhoz Elizabethtownba, most rögtön! Szükségem van három emberre, akik értik a bányászmesterséget. Ha hármat nem talál, kettő is megteszi…

– Gyalogosan? – fakadt ki felháborodva Otis McDuff. – Én folyami hajóskapitány vagyok!

– Van két lába, vagy nem? – vágott vissza Jacob. – Napi három dollárt fizetek, és lakhatnak a régi házamban. Ha Toddnál senkit sem talál, menjen tovább Bridgeportba, Martinsville-be és Wheelingbe is! Nem érdekel, hová megy, de vissza ne jöjjön legalább két jó munkás nélkül, hallja-e? Igyekezzen! A gyaloglás nem fog megártani, erről biztosíthatom.

Otis McDuff aznap nem tért vissza. A második nap is eltelt, és Otisnak még mindig se híre se hamva nem volt. Két embere a *Lassie* fedélzetén már kezdett nyugtalankodni. Aztán a harmadik napon, úgy déltájban egy tekintélyes méretű teherszállító jelent meg a folyón, két emberrel, egy fiatal fickóval és egy szikár középkorú férfival. Otis a kormánylapátnál állt. A hajó közepén egy vézna tehén kérődzött, mellette néhány csirkeketrec, a vízhatlan ponyva alatt pedig egy asszony és egy fiatal lány utazott.

A teherszállító kikötött a *Lassie* mellett. Otis és a másik két férfi a partra léptek. Abban a pillanatban a csúszda csattogni kezdett, és a szén beleömlött az uszályba.

– Azt hiszem, fent van – mondta a kapitány, aztán a lejtőre pillantva felsóhajtott. – Attól tartok, fel kell másznunk oda!

Otis két matróza Eliza veteményeskertjében kapált, izzadtak, káromkodtak, de mivel az asszony a közelben volt, csak annyit tehettek, hogy rámordultak a kapitányra, amikor az elhaladt előttük:

– Hol a pokolban járt, kapitány? Épp itt volt már az ideje, hogy visszajöjjön.

Otis túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy végighallgassa őket. Csak ment tovább a két idegennel. Jacobot és Jacket, az öszvért a tárnában találták a kis Johnnal együtt.

– Mr. Heatherington – szólt Otis, kifulladva a hegymászás számára szokatlan gyakorlatától –, szeretném, ha megismerkedne Mr. Yausszal, Mr. Edmund Yausszal Németországból.

A magas, csontos, kék bányászsapkát viselő ember megnézte Jacob fején az elnyűtt, fekete bányászsapkát, elmosolyodott, összecsapta bokáit, és nagy, szőrös kezét tisztelgésképpen sapkájához emelte:

– Jawohl! Edmund Yaus, jawohl!

– Németországi bányász – folytatta Otis McDuff –, itt van vele a fia, aki megszökött a királyi hadseregből, vagy valami ilyesmi, már amennyire ki tudtam hámozni…

– Jawohl! – vágott közbe a német erős, érdes hangján. – Andreas nem katona, nem! Jönni Amerika! Munka igen, katona nem! – magyarázta tört angolsággal.

– Egy hajón találtam őket Bridgeportban – folytatta Otis. – Munkát kerestek. Ha jól vettem ki a szavaikból, úgy egy évig dolgoztak valahol Pittsburgh környékén, és úgy döntöttek, továbbállnak…

Jacob odaadta a csákányt a nagydarab németnek, és a fekete szénfalra mutatott:

– No, hadd lássuk!

A német először alaposan megnézte a csákányt, először a nyelét vizsgálta meg, aztán a fejét, és bólintott: „Gut!” Aztán borostás arcán széles mosollyal, két kézzel megragadta a szerszámot, előrelépett, és belevágta a falon lévő keskeny repedésbe, amit csak a hozzáértő szem vehetett észre. Egy jó vékányi szén omlott le. A következő ütés még egy szép adagot vert le az előbbi tetejére.

Akkor már Jacob arcán is mosoly ült.

– Ez aztán a bányász – mondta Otisnak. – Beszélt neki a fizetségről?

– Nem – rázta szigorúan a fejét az öreg. – Az a maga dolga, nem az enyém.

Jacob megérintette a férfi széles vállát, miközben az még mindig csákányozott.

– Maga és a fia akar nekem dolgozni?

A német leeresztette a csákányt, és lelkesen bólintott.

– Dolgozni, ja. Én és fiam. Mi fizetség?

– Öt dollár egy napra kettejüknek, és egy faház, ahol lakhatnak. Minden megtöltött uszály után még tíz dollár bónusz. Érti?

– Bunusz? Mit jelent bunusz?

– Külön pénz – magyarázta neki Otis McDuff. – Tíz dollár külön pénz, amikor az uszály ott lenn megtelik és elmegy. Napi öt dollár, két és fél magának, két és fél…

– Nem, nem! – tiltakozott Edmund Yaus. – Három dollár nekem, két dollár fiúnak. Ez igazság. Én nagy gyakorlat, ő kicsi gyakorlat…

– Az a maguk dolga, hogyan osztják el – mordult McDuff –, elfogadják az állást, vagy nem?

A férfi még mindig a fejét vakarta.

– Azt mondja, még tíz dollár, mikor hajó tele lenni?

– Igen.

– Ház? Hol kisház?

– Éppen ott, ahol feljöttünk. Látta, nem?

– Aha… – gondolkozott egy darabig. – Föld kertnek? Fű tehénnek?

Jacob bólintott.

– Kert és fű.

A férfi elmosolyodott, és kinyújtotta hatalmas tenyerét.

– Megegyezni.

Azon a napon a Yaus család beköltözött Jacob és Eliza régi otthonába, a csúszda mellett álló faházba. Jacob felosztotta a munkát a bányában. Magának megtartotta a régi tárnát, és hagyta, hogy a két német újat kezdjen a szikla másik oldalától, hogy aztán mindketten külön-külön használhassák a csúszdát. Az uszályok megtöltését teljesen átengedte Yauséknak, míg ő a többiről, Hiram Caroter heti két tonnájáról, meg a hébe-hóba megálló gőzösökről gondoskodott. A csúszdát felváltva használták. Egyik nap Yausék eresztették le a szenüket az uszályba, a másikon Jacobé ment le a tartályba. Mint kiderült, a németek új tárnája szénben jóval gazdagabb volt, mint Jacobé. Ahogy beásták magukat a hegy gyomrába, a szénréteg egyre szélesebb és mélyebb lett.

Amikor Edmund Yaus és fia felállították az első dúcot, azt javasolták Jacobnak, hogy Jack most már mindkét oldalon segédkezzen a csillével, ő pedig belelegyezett. De nem úgy az öszvér! Mihelyt a Yaus fiú hozzáért a kötőfékéhez, Jack hátrasunyta füleit és lecövekelt. Az idősebb Yaus, hogy segítsen, jót sózott Jack farára, ám a válasz is hasonló volt: az öszvér kirúgott, és patája éppen csak egy hüvelyknyire kerülte el Yaus térdét. Jacket semmivel nem lehetett rávenni arra, hogy Jacobon kívül másnak is dolgozzon. Így rendelni kellett egy második csillét Pittsburghből.

Úgy egy hónappal azután, hogy a német család beköltözött a faházba, Hank Sullivan találkozott Jacobbal és Elizával a McMahon hídján, hazafelé menet a templomból. Úgy tűnt, mintha várt volna rájuk.

– Csodás napunk van, ugyebár? – köszöntötte őket. – Jó napot, Mrs. Heatherington, jó napot, Jacob… Ha nem bánod, váltanék veled pár szót.

Eliza és a gyerekek továbbmentek, Jacob pedig hátramaradt. Meleg, szikrázó júliusi nap volt, a gyermekek vidáman játszadoztak a házak körül és az erdős lejtőkön.

– Mi a baj, Hank? – tudakolta Jacob.

A nagydarab fickó homlokát ráncolva nézett rá.

– Baj? Hát, hívhatjuk bajnak is, ha az ember elfelejti, kik is a barátai.

– Ezt hogy érted?

– Nahát. Amíg magányos farkas akartál maradni, és csak azzal a csökönyös öszvéreddel voltál hajlandó együtt dolgozni, megértettük. Értelmét nem láttuk ugyan, de minden férfinak joga van ahhoz, hogy úgy dolgozzon, ahogy jólesik neki. Ha egyedül, hát egyedül. De ha holmi jöttmenteket hozol, hogy neked dolgozzanak, amikor mi is itt vagyunk egy karnyújtásnyira, az egyenesen barátságtalanság…

– Várjunk csak egy percet! – szakította félbe Jacob. – Benneteket szerződés köt Finkhez, és nem lett volna helyes, ha elcsábítalak titeket, Hank! Ezt jól tudod te is!

– Ó, ne prédikálj itt nekem, Jacob! – morgott Hank. – Tudhatnád, hogy Fink egyáltalán nem törődik a bányájával. Egyáltalán nem olyan, mint amikor még te voltál a főnök. Felvett valami semmirekellő felügyelőt, aki kirabolja, és cserébe engedi, hogy azt csináljunk, amit akarunk. Látnod kellene, miféle munka folyik ott. Az emberek körbeállnak, beszélgetnek, csak lopják a napot, még isznak is a tárnában. Huszonhat ember végzi azt a munkát, amit valaha négyen csináltunk! A régiek közül páran már nem sokáig viseljük el ezt tovább. Ha felveszel minket, jó, de ha nem, akkor is elmegyünk tőle.

Rá egy hétre, augusztus első hétfőjén Jacob régi csapata, Hank Sullivan, Richard Hawkins, James Massuil és Harrison Porter csatlakozott a két némethez, ugyanazért a bérért. A termelés olyan mértékben megnövekedett, hogy Jacobnak napokra abba kellett hagynia a munkát, hogy új vevőket találjon a szénre és új uszályokat vegyen.

– Tudod – mondta Eliza, miközben egy vasárnap délután a verandán üldögéltek –, irigylem ezeket a németeket…

Jacob megdöbbenve nézett rá.

– Mit csinálsz?

Eliza mosolygott. Szeptember közepe volt, a szederbokrok vörösbe fordultak, és végig a folyóparton az ősz sárga lángjai gyúltak.

– Tudom, hogy bután hangzik – mondta elmerengve. – Megvan mindenem, sőt még annál is több. Mégis irigylem őket. Tudod, miért? Mert a mi régi otthonunkban élnek, a mi első otthonunkban. A mi régi életünket élik… Nézd, az az ember felássa a kertet a feleségének… Látod őt? Te is felástad nekem annak idején vasárnap délutánonként. Most már nem…

– Épp a napokban vettem fel a Hawkins fiút, hogy segítsen neked – hördült fel Jacob.

– Igen, tudom – ismerte el Eliza lágyan mosolyogva –, és köszönöm. Mégis… nem is tudom. Ez már nem ugyanaz…

A mosolya mögött szomorúság bujkált. Fodros fehér fellegek úsztak békésen az őszi égbolton. Virágillatú szellő rezdült, s valamit suttogott a tisztás szélén álló szilfának, aztán megérintette lenn a füzeket, és tovalibbent a rohanó, ezüstös folyam fölé.

– Persze, semmi sem ugyanaz – felelt kis idő múlva Jacob. – Minden változik. Napról napra. Haladunk előre.

– Igen – ismerte el Eliza –, haladunk előre. A Jóisten nagyon jó hozzánk. Mégis… emlékszel az első évre, amikor fent dolgoztam veled? Együtt, mi ketten!

Jacob bólintott:

– Emlékszem. Abba kellett hagynod a gyerekek miatt.

Eliza mintha nem is hallotta volna az urát. Egy ideig csend volt, aztán más témába kezdett:

– Mit gondolsz, John Fink miért adta el azt a sok földet? Nincs annyira rászorulva arra a pénzre…

– Mindent el fog adni – felelte Jacob. – A múltkor mondta.

– A bányáját is?

– Igen. Túl sok gondja van vele. Persze, ez törvényszerű. Senki sem üzemeltethet egy szénbányát úgy, hogy sosincs ott, és nem figyel arra, ami történik. Végleg el akar költözni New Orleansba – tette hozzá.

– A felesége is mondta – jegyezte meg Eliza. – Megvesszük a bányát és a földet tőle?

Jacob néhány pillanatig szótlanul ült, s a folyót fürkészte. Egy fehér, háromszintes gőzhajó haladt felfelé, hatalmas lapátkerekei az áramlattal küszködtek. Mind a három fedélzeten emberek álltak, kihajoltak a korláton, és a tájat szemlélték.

– A múltkor ajánlatot tettem neki Wheelingben – mondta Jacob lassan. – A legjobbat, amit adhattam. Mához egy hétre kapok tőle választ.

Eliza homlokát ráncolva fordult felé:

– Miért nem beszéltél nekem erről?

– Nem akartalak terhelni ezzel – felelte a férje –, nincs értelme, hogy izgulj miatta.

Eliza visszasüppedt a hintaszékébe, és feltekintett az égen úszó bodros fehér felhőkre. Harmatcsillogás volt a szemében. Lehet, hogy csak a napsütötte égbolt verődött vissza, de lehetett más is.

– Volt idő, Jacob, amikor nem érdekelt téged, hogy aggódom-e, vagy sem – szólt lágyan egy idő után. – Mindent elmeséltél, emlékszel? Valami megváltozott kettőnk között. Mondd meg nekem, miért? Azért, mert engem túlságosan leköt a ház és a gyerekek… téged pedig az üzlet?

– A te ötleted volt, hogy fogadjak fel munkásokat – felelt Jacob szinte vádlón. – Remekül elvoltunk, csak Jack és én…

De Eliza meg sem hallotta, a saját gondolatait folytatta:

– Ezt az árat kell fizetni a sikerért?

Jacob átölelte felesége karcsú vállát, Eliza pedig boldogan hajtotta fejét Jacob karjára.. Hosszú ideig ültek így szótlanul. A gyerekek hangja átszűrődött a csenden. Jöttek le a hegyoldalról. Nem csak én vagyok ebben az üzletben – szólt Jacob. – Neked is részed van benne, elfelejtetted? Te könyvelsz. Együtt vagyunk benne.

Eliza lágyan Jacobhoz simult. Arcán fáradt mosoly ült.

– Együtt, ugye?

A gyerekek hangja egyre hangosabb lett.

– Megérkeztek a kis gyümölcsszedők– mondta sóhajtva. – Megyek, megnézem, mennyit gyűjtöttek össze.

Felkelt, aztán visszanézett férjére és mosolygott.

– Jó volt együtt lenni egy kicsit. Csak mi ketten…

26. fejezet

Két héttel később John Fink és Jacob Heatherington aláírták a papírokat, amivel megpecsételték az alkut. Az ár tizenkétezer dollár volt. Ebben benne volt mindkét bánya, valamint a McMahontól délre eső összes szűz földterület, körülbelül ötvenkét hold. Jacobnak és Elizának tíz éve volt arra, hogy négy százalékos kamattal visszafizessék.

Később Jacob ezt a lépést tekintette sorsuk nagy fordulópontjának, ami gyökeresen megváltoztatott mindent az életükben. Eliza azonban úgy vélte, hogy az igazi változás akkor következett be, amikor Jacob megvette *Lassie*-t, az első gőzösüket, és arra kényszerült, hogy segítséget fogadjon fel, mert másként nem bírta már az iramot. Ezzel feláldozta szoros családi egymásrautaltságukat, mivel idegenekkel osztotta meg tágabb otthonát. Igazából soha nem volt képes ezt szavakba önteni. Egy érzés volt csupán, de fájó érzés. A csapat, amibe csak ő, Jacob és Jack, az öszvér tartozott, felbomlott.

Jacob továbbra is a bányában dolgozott hajnaltól napnyugtáig, kivéve, amikor üzleti ügyeit kellett intéznie. Hozzászokott ehhez a munkához, és nem tudott nélküle élni. „Egyszerű ember” így nevezte néhány üzletfele. Csak Jacket tűrte meg maga mellett, ő volt az egyedüli társa. És Jack is csak neki fogadott szót. Az idegenek nem bírtak vele. Lecövekelt, és nem mozdult egy tapodtat sem. Mindenki egy csökönyös, buta öszvérnek tartotta. Ha Jacobnak el kellett mennie valahová, Jacket kicsapta a legelőre, télen pedig az istállóban hagyta, hogy pihenjen.

Aztán ott volt a kis John. Többé nem volt rá szükség a bányában. Túl fiatal és gyenge volt ahhoz, hogy együtt dolgozzon a munkásokkal. Csak útban lett volna. Így hát visszaküldték az iskolába, szabad idejében pedig a ház körül tüsténkedett. Az a meghitt és szoros kapcsolat, ami több mint egy évig apjához fűzte, gyorsan megromlott. Csak a vacsoraasztalnál és vasárnaponként találkoztak. A fiút már nem érdekelte a bányászat. Szerette a kerti munkát, kíváncsian figyelte a hajókat a folyón, és a szünidőben elszegődött ácssegédnek napi huszonöt centért.

A következő három évben Jacob huszonhárom házat épített a Finktől vásárolt földterületen, valamint egy hosszú gerendaépületet kapitányi szárnnyal, irodával, a legénységnek szobákkal és közös konyhával, ebédlővel. Újabb bányászcsaládokat hozott az új épületekbe, amelyek hamarosan Bel Air részévé váltak „Heatherington kerület” néven. A megnövekedett széntermelés több szállítási lehetőséget igényelt, és a harmadik év végére Jacobnak már hat uszály és két gőzös volt a birtokában.

Elfoglalt ember lett, és kevés ideje maradt a családjára. Aztán egyszer csak történt valami, ami szíven ütötte. A félelem és a tragédia sötét árnyéka vetődött a völgyre.

Európából az egyik bevándorló család félelmetes kórt hozott be, ami átterjedt a keleti nagyvárosokból Pittsburghbe, onnan pedig az Ohio völgyébe. Ez a súlyos betegség a „diftéria" volt, és Wheelingben először 1845 márciusában ütötte fel a fejét. A kórházban dolgozó három orvos „rettegett nyavalyának" nevezte el, mert 1821-ben kegyetlen irtást végzett Franciaországban. Főleg a gyermekeket támadta meg, különösen azokat, akik iskolába jártak.

Emiatt március tizedikén a wheelingi iskolák becsukták a kapuikat. A bentlakásos iskolákból hazaküldték a növendékeket a hegyekbe. A tizenhét éves Mary Rodefert és tizenöt éves öccsét, Abbey-t hazaküldték szüleihez a folyó túloldalára. Három nappal később elmentek a Keresztény Egyház vasárnapi istentiszteletére, John Archer kádárműhelyébe, és öt nappal később a legkisebb Hawkins fiú megbetegedett. Egy héten belül tizennégy beteg gyermek volt a parányi Bel Airben, torkuk belobbant, megdagadt, és égtek a láztól. Egyikük a kis Martha Heatherington volt.

John Archer üzeneteket küldött Wheelingbe, sőt Pittsburghbe is, és orvost kért. Öt nappal később egy alacsony, kopasz, kecskeszakállas ember szállt le az egyik gőzösről a Bradford stégnél a feleségével és hat súlyos kofferral. Dr. Elijah P. Birdsongnak hívták. John Archer befogadta őket addig, amíg házat tudnak venni vagy építeni. Megérkezésük után egy órával Dr. Birdsong és felesége, Hester, aki egyébként képzett ápolónő volt, házról házra jártak, hogy a beteg gyermekeket ellássák.

A Heatherington házhoz másnap délben jutottak el. Sötét, borongós nap volt, szitált az eső, a súlyos felhők alacsonyan úsztak, és szürke köd takarta a folyót. Jacob otthon volt, tehetetlenül álldogált a kis Martha betegágyánál, míg a holtsápadt és kisírt szemű, riadt Eliza az ágy szélén ült, a Bibliából olvasott fel, és egy vizes törülközővel hűtögette a nyugtalan gyermek homlokát.

Odakinn csaholni kezdett a kutya, Jacob az ablakhoz lépett. A sáros úton két idegent látott esernyővel a ház felé közeledni, mindketten egy-egy kis fekete táskát tartottak a kezükben. Jacob lesietett, és kinyitotta az ajtót. Beléptek a verandára, letették az esernyőjüket, és a kis kecskeszakállas ember így szólt:

– Nevem Doktor Elijah Birdsong, ő pedig a feleségem, Hester. Gondolom, ön Mr. Heatherington.

Jacob felvezette őket az emeletre. A doktor a gyermek fölé hajolt, meghallgatta a légzését, megmérte érverését, aztán feleségére nézett, és mondott valamit, amit sem Jacob, sem Eliza nem értett. Arca komoly volt.

– Szükségem van egy kis edény forró vízre, Mrs. Heatherington – mondta – és néhány tiszta törülközőre. Siessen, kérem! Nincs vesztegetni való időnk!

Eliza rémülten, egész testében remegve szaladt ki. Jacob arca elszürkült, ahogy az orvosra nézett.

– Súlyos? – kérdezte, és hangja tompa volt.

– Azonnal operálnunk kell – felelte a doktor, miközben a fekete táskáját az ágyra tette és kinyitotta. – Megköszönném, ha elhagyná a szobát, Mr. Heatherington. A szülők jelenléte nem segít, és csak idegesít. Kérem!

Jacob egyetlen szó nélkül kiment a szobából. Szeme sarkából látta, hogy a doktor felesége egy lapos fémtálat vesz elő a táskájából, az ágy melletti kis asztalkára teszi, beleönt valamit, aminek a szaga olyan volt, mint az alkoholnak, és egy maréknyi fényes fémszerszámot helyez bele a folyadékba.

Ahogy becsukta az ajtót, gyomra összeszorult. Lassú, súlyos léptekkel ment le a lépcsőn a konyhába, ahol Eliza még több fát tett a tűzre, hogy a víz gyorsabban forrjon. Férje lépteit meghallva megfordult és rámeredt.

– Istenem – suttogta. – Istenem…

Jacob magához húzta.

– Imádkozz, Eliza, ahogy csak bírsz! Kérlek, imádkozz erősen! Ez minden, amit tehetünk.

Álltak, és sokáig ölelték egymást. Úgy tűnt, megállt az idő, és az örökkévalóság szélén állnak, a hit egyetlen vékony cérnaszálába kapaszkodva, s görcsösen remélve, hogy valahol fenn, a fonal másik végénél ott van Isten, a jóindulatú és szerető Atya, aki nem hagyja el azokat, akik a nyomorúságban őhozzá fordulnak. Aztán a víz forrni kezdett a tűzhelyen. Eliza kitépte magát férje karjaiból, és amilyen gyorsan csak tudott, egy nedves rongyot tett a kezére, a forró vizet egy kis edénybe töltötte, és futva elindult a lépcső felé, mintha gyermeke élete az ő fürgeségétől függne.

– Hozz két tiszta törülközőt a szekrényből! – kiáltott vissza Jacobnak. – Gyorsan!

Amikor berohant a szobába a forró vízzel, az orvos felesége épp véres pamutlabdacsokat szedett össze. Az orvos a gyermek fölé hajolva állt, figyelmesen nézte, keze a kis beteg homlokán pihent. Martha csukott szemmel, sápadtan, mozdulatlanul feküdt az ágyban.

– Ó, drága Istenem! – sóhajtott Eliza, amikor megállt a szoba közepén. A doktor felesége odalépett hozzá, óvatosan kivette az edényt a remegő kézből, és az asztalra rakta. Aztán lassú, szinte gépies mozdulattal belerakosgatott néhány véres eszközt a forró vízbe.

– Ó, Istenem! – suttogta újra Eliza, izgatottan pillantott hol az orvosra, hol a feleségére, aztán a gyermekre, aki elfehéredve feküdt ott. – Csak nem…?

A kicsi, kopasz doktor az ágy fejénél kiegyenesedett, és levette kezét a gyermek homlokáról. Megnyugtatóan elmosolyodott:

– Most már jobban lesz, Mrs. Heatherington – mondta halkan –, egy héten belül. Holnap visszajövök, hogy megnézzem, hogyan gyógyul a seb. Hallgassa csak a légzését! – tette hozzá. – Hát nem gyönyörű?

Ebben a pillanatban Jacob lépett a szobába, kifulladva, kezében a törülközőkkel. Megtorpant, arca feszült volt. Eliza feléje fordult, aztán zokogva a karjaiba vetette magát.

– Lélegzik! Hát nem csodálatos! Ó, köszönöm, Istenem!

Azon a tavaszon két gyermek halt meg Bel Airben, de a többit a doktor és a felesége megmentették. Az emberek a szívükbe zárták őket, és hamarosan egy takaros kis gerendaház állt a „Belmont” nevű utcában, melynek elején a következő felirat lógott:

„Elijah P. Birdsong, általános gyakorló orvos”.

Jacob Heatherington

27. fejezet

Azon a nyáron, amikor az aszály olyan sokáig tartott, hogy a kukorica levele leszáradt, még mielőtt a címere kibújhatott volna, és alig-alig csörgedezett víz a patakokban, Eliza új gyermeknek adott életet. Fiú lett, és a Hamilton Hamden Heatherington nevet kapta.

Úgy három héttel a gyermek születése után egy néger férfi jött le botjára támaszkodva a hegyekből. Sovány volt, szinte göthös; koszos, elnyűtt munkásnadrágot és szakadt inget viselt.

Augusztus közepe volt, késő délután, és a kilencéves Alexander a hagymaágyásban kapálta a gyomot, amikor a fekete férfi odasétált hozzá. Az öreg Duke, a nagy sárga kutya megugatta a pajta előtt, Alexander pedig felegyenesedett, ahogy meglátta a férfit.

– Jacob nagyságos úr itthon van? – kérdezte a néger..

– A papa a bányában van – mondta a fiú –, de nem tudom, melyikben, mert folytonosan körbejárja valamennyit.

– Várok – mondta a fekete, és leült a fűbe. Egy idő után, amikor Alexander végzett a hagymaágyással, felkelt.

– A kicsigazda meg akarja-e tanulni, hogyan kell halat fogni? – kérdezte.

– Tudom, hogyan kell halat fogni – felelte a fiú önérzetesen. – Nem nagy dolog. Az ember akaszt egy gilisztát a horogra, aztán a vízbe dobja. A többit a hal elvégzi – tette hozzá kicsit tétován –, már amikor ráharap. De legtöbbször nincs kapás.

A fekete hamiskásan mosolygott a fiúra:

– Akarja, hogy megmutassam, hogyan vegye rá a halat a harapásra?

– Rávenni, hogy harapjon? – ismételte meg hitetlenkedve a szavakat Alexander. – Azt senki sem tudja megcsinálni!

– Van kéznél egy horgászbot? – kérdezte a sovány fekete.

– Igen, ott hátul a fáskamra teteje alatt. De most túl meleg van a kapáshoz.

A fekete férfi átbaktatott a fáskamrához, megtalálta az eresz alatti két szögre akasztott botot, és gondosan megvizsgálta. Hosszú mogyoróvessző volt, száraz, de még jól rugózott, erős fekete zsineg lógott rajta, meg egy egyszerű horog, amit egy kiélesített hajtűből készítettek. A néger elégedetten a fiúra kacsintott.

– Jöjjön velem! Hadd mutassak valamit!

Lementek a folyópartra. A néger körülnézett, aztán szedett egy nagy zsurlót, letépte az egyik ágát, és a horogra tűzte.

– Ezt nem eszik – fakadt ki a fiú csalódottan.

– Várja ki a végét! – mosolygott a fekete. Majd benyúlt a zsebébe, matatott egy darabig, aztán előkotort valamit, ami úgy nézett ki, mint a kenyérmorzsa. Ráköpött, ide-oda sodorgatta az ujjai között, végül a horogra tűzte a zsurló mellé.

Alexander tovább figyelt, arcán feszült kíváncsisággal. A férfi lement az apadó víz széléhez, és körbenézett. Jobbról egy nádas szegélyezte a folyót. Meglendítette a botot, és a horgot a nád mellé dobta. A zöld zsurló a víz tetején úszott a megfeszített zsinór végén. A férfi csuklójával kicsit rántott a boton. A horgon lévő kis csali vergődéssel válaszolt. Még egyszer megrántotta, aztán még egyszer. A víz hirtelen táncolni kezdett a horog körül.

– Megfogta! Megfogta! – kiáltott a fiú kitörő örömmel.

– Nem megmondtam? – mosolygott a néger, és kihúzta a halat. – Jobb, ha gyorsan kerít egy vödröt, amibe a halakat tesszük, aztán a kicsi gazda jön.

Napnyugta táján, amikor Eliza kijött, hogy megnézze fiát, már hat hal ficánkolt a vödörben.

– Nézd, mama, mit fogtam! – szaladt Alexander a zsákmányával a verandához –, ő csak egyet fogott, mama, én pedig ötöt!

– Ki az az ő? – kérdezte Eliza.

A fiú vállat vont.

– Nem tudom. A papát keresi… Képzeld mama, egy darab dudvát tett a horogra meg valamit a zsebéből – mesélte tovább izgatottan –, olyan, mintha varázsolna.

– Mr. Heatheringtont keresi? – kérdezte Eliza a verandáról.

– Igen, asszonyság – felelte a fekete férfi. – Nevem Sam, Sam Palmer. Jacob úrra várok, asszonyság.

– Hamarosan itt lesz. Leülhet és megvárhatja.

– Köszönöm, asszonyság – felelete Sam Palmer. Aztán visszavitte a horgászbotot a fáskamrába, újra lement a folyópartra, és megpucolta a halat. A nap lassan leáldozott, és a leszálló este a színek puha, langyos takarójába csavarta a hegyeket: aranyba, bíborba és barnába, s lágyan cirógatta őket a langyos szellő, mely a fák illatával volt tele.

Eliza visszament a házba, mert felsírt a kisbaba. Alexander folytatta a kapálást a kertben, hamarosan a kis Martha is kijött, hogy megetesse a csirkéket. Később John is hazatért, és ellátta a tehenet meg a disznókat. Végül pedig, amikor a közeledő éjszaka sötét fátylai kezdtek összesűrűsödni, paták zaja hangzott fel az ösvényen, és Jacob tűnt fel. Öszvére úgy követte, ahogy a kutya a gazdáját. A fekete férfi talpra állt.

– Jacob nagyságos úr?

Jacob közelebb lépett hozzá.

– Igen.

– Nevem Sam. Sam Palmer. Jacob nagyságos úr nem ismer engemet, de én ismerem a nagyságos urat. Sokszor láttam fenn a bányában a nagyságos urat a barlangokból, ahová elrejtőztünk.

– Aha… értem… – mormogta Jacob meglepetten. – Mit tehetek magáért, Sam… Sam Palmer?

– Szóval, hát – mondta a néger –, én, a feleségem és a három gyerekünk, szóval…. tulajdonképpen munkát keresünk, ’ram… és azt gondoltuk – mély lélegzetet vett –, szóval, hogy őszinte legyek, a Cecil nagyságos úr… vagyis a Neffs nagyságos úr… azt mondta, hogy a Jacob nagyságos úr nem bánná, ha én és a feleségem, itt dolgoznánk, és éjszaka… szóval, hát, megmondom őszintén ’ram, rájár a rúd a feketékre mostanában ott lenn Virginy-ben… így aztán valakinek ott kéne lennie a Pinch-folyón éjszakánként, hogy segítsen azokon, akik át akarnak menekülni… hát gondoltuk…

– Hol a családja, Sam? – vágott közbe Jacob.

A férfi zavartan motyogta:

– Az igazat megvallva, hát… szóval, fent vannak a hegyen az egyik barlangban ’ram. Az asszonyom Jessica, meg a három gyerek…

Jacob gondolkodott egy keveset. Fáradt volt.

– Hozza le őket! – mondta. – Ma éjjel megalhatnak a pajtában, és Mrs. Heatherington majd gondoskodik némi ételről. Aztán holnap majd meglátjuk, mit tehetünk…

Így történt akkor éjjel, 1846 augusztusában, hogy Sam Palmer, az első fekete férfi letelepedett Bel Air külső részén, és családjával beköltözött abba az öreg fakunyhóba, ahol Jacob és Eliza annak idején közös életüket kezdték, ahol később egy német bányászcsalád lelt otthonra mindaddig, míg saját házukba tudtak költözni, s amely most menedékévé lett azoknak, akik a rabszolgaság kínjai elől menekültek. Csak egyetlen feltétel volt: a kunyhó mögött, a hegyoldalban volt egy parányi sírhant, amit fehér vesszőkerítés vett körbe. Azt a kerítést mindig jó állapotban kellett tartani, hogy egyetlen állat se rághassa le a kis sírkő köré ültetett virágokat, amire a „Melinda” felirat volt vésve.

Sam Palmer és felesége, Jessica volt Eliza életében az első „ház körüli segítség”. Konokul visszautasította, hogy „cselédnek” nevezze őket. Segítenek, nem cselédek, erősködött Eliza, amikor a szomszédasszonyai irigy megjegyzéseket tettek. Jessica átvette a tehén fejését, a csirkék, kacsák, pulykák etetését, a veranda takarítását, a konyha padlójának sikálását, és más szükségszerű ház körüli teendőt. Sam tisztán tartotta a pajtát, etette a tehenet, később a disznókat, az öszvért és a két lovat is, amelyeket Jacob nemrégiben vásárolt, hogy legyen mit befognia a bricskája elé, amikor Wheelingben akad sürgős tennivalója. Szintén Sam feladata volt, hogy vizet és fát hordjon be a házba, felássa a kertet és elvégezzen mindenmást, egyéb feladatot, ami adódott. Ezért cserébe családjával ingyen megkapta a kunyhót, a hozzá tartozó kertet, tehenének és malacainak legelőt, ingyen tűzifát, és ezen felül még havi húsz dollárt.

Amit pedig a sötétség leple alatt művelt felhős éjszakákon, vagy amikor a köd olyan sűrű volt a folyó felett, hogy késsel lehetett vágni, az egyedül Sam dolga volt. De sok ilyen éjszakán hallotta Eliza – amikor álmatlanul feküdt horkoló férje mellett – a túlsó partról a fülesbagoly párzási hívását, pedig nem is volt párzási

időszak, melyre pillanatokon belül válasz érkezett valahonnan lentről, a Pinch-folyó torkolata környékéről. Egy alkalommal lövések törték meg az éjszaka csendjét. Eliza felébresztette Jacobot. Éjfél elmúlt már, mindketten feszülten hallgatóztak a sötétben, de nem jött több hang, csak a szitáló eső verte szakadatlanul a zsindelytetőt. Másnap reggel, amikor Jacob felkelt, hogy munkába induljon, Sam, mint mindig, az istállót takarította, Jessica pedig a tehenet fejte.

– Jó reggelt, Sam – köszöntötte a vékonyka négert, az pedig, mint mindig, így felelt:

– Jó reggelt, Jacob ’ram.

– Minden rendben?

– Há’, persze.

– Nem puskalövéseket hallottam az éjjel? – tudakolta Jacob egyenesen a férfi szemébe nézve.

Sam elfordította fejét, és tovább rakodta a trágyát a talicskába.

– Az a sok részeg a hajókon, amik éjjel erre járnak ’ram – motyogta. – Ne is figyeljen rájuk…

– Addig, amíg senkinek nem esik bántódása – figyelmeztette Jacob.

– Há’, persze – helyeselt Sam –, biztos, senkinek semmi bántódása…

– Helyes. Maradjon is így – mondta Jacob, aztán csettintett az öszvérnek, és elindult, fel a bányába.

– Há’, persze – motyogta utána Sam, ahogy Jacob lassan eltűnt a szeme elől az esős nap hajnali szürkületében, nyomában hű barátjával, Jackkel, az öszvérrel.

Miután 1848-ban Winfield Scott, 1849-ben pedig Wilbur megszületett, a Heatherington-ház konyhája teljesen Jessica birodalma lett. Eliza túlságosan el volt foglalva gyermekeivel és az egyházban végzett munkájával. Kitartó kérlelése eredményeként Jacob megbízta William Huntert, az egyetlen Bel Air-i kőművest, hogy égesse ki a téglákat, és építse meg a templom falait azon a helyen, amit John Archer erre a célra adományozott.

Röviddel Wilbur születése után, egy májusi vasárnap délután Jacob és Eliza a verandán üldögéltek, beszélgettek és a kilátásban gyönyörködtek. Megtöltötte lelküket a cirógató szellő, mely a folyó friss illatát hozta fel. Eliza a csecsemőt szoptatta, és halkan, álmodozva beszélt a múltról. Arról az időről, amikor beköltöztek első kunyhójukba, és a kezdeti szegénységről, amikor nem volt más ennivalójuk, csak hal, amit a varsából vettek ki és vadkáposzta, amit a folyóparton szedtek. Azokról az időkről, amikor még egymás mellett dolgoztak a bányában. Amikor az öreg szilfa árnyékában üldögélt, és árulta a szenet. Aztán arról a napról, amikor együtt mentek fel a hegyre, hogy megnyissák a saját bányájukat…

Eliza egyszer csak így szólt:

– Emlékszel arra a kőre, amibe a J E H feliratot és a dátumot vésztem? Kíváncsi vagyok, ott van-e még?

– Nem tudom – felelte Jacob. – Én már megfeledkeztem róla…

– Szeretném, ha megtennél nekem valamit. Vágd ki a kőnek azt a részét, ahol azok a betűk állnak!

Jacob elképedve nézett rá.

– Vágjam ki?

– És hozd le ide! – mondta Eliza. – Szeretném, ha itt elöl lenne, a „kék kő” mellett… hogy minden évben azt is körbeültethessem virágokkal. Igen, ha még mindig ott van valahol, meg szeretném kapni, Jacob!

– Megteszem a kedvedért – mondta Jacob. – Megkeresem holnap, amikor felmegyek.

– Köszönöm – felelte az asszony mosolyogva, majd kinyújtotta a karját, és kezét férje kezébe tette. Ahogy pillantása céltalanul kóborolt a tájon, észrevett az úton egy magányos alakot. Asszony volt, és egyenesen feléjük tartott.

– Úgy látszik, vendégünk lesz – mondta, majd levette kebléről a gyermeket, s felkelt. – Jobb, ha megyek és rendbe szedem magam.

Bement a házba. Az ajtó nyitva maradt, így Jacob hallotta a másfél éves Winfield Scott csacsogását a járókában. Kissé boszszúsan, összeráncolt homlokkal figyelte a közeledő alakot. Nem tartozott a szomszédasszonyok közé, akik időnként átjártak Elizához. Mégis valahogy ismerősnek tűnt, a járása, ahogy a fejét tartotta…

– Martha! – kiáltott fel hirtelen és talpra ugrott.

– Igen, apám – felelte a kilencéves Martha a fészerből, ahol fehér nyulaival játszott. Apja azonban rá se hederített, csak a különös nőt bámulta, aki átsétált az udvaron.

– Martha! – kiáltott újra, majd sietős léptekkel lement, hogy megölelje a látogatót.

Apja temetése után Jacob sohasem ment vissza a családjához, csupán John bátyjával találkozott néhányszor. John munkavezető volt a Kirkwood-bányában. Tudta, hogy Rebecca férjhez ment, és hogy Ralph Pittsburghbe költözött, csak hogy elszabaduljon…

– Martha – szólt, miközben kartávolságra tartotta húgát. – Hadd nézzelek! Kicsit lefogytál, és… nem is tudom, de…

– Talán fáradtnak látszom – mondta Martha védekező mosollyal. – Leülhetek? Nem tudom, mit tegyek ellene, Jacob, bűnösnek érzem magam…

Jacob a verandához vezette, és leültette az egyik vesszőből font kerti székbe.

– Bűnösnek? – mosolygott húgára. – Hát az én édes kishúgom, Martha, a legjószívűbb teremtés, akivel találkoztam, miért érzi magát bűnösnek?

– Mert elhagytam anyát – felelte hirtelen. – Elszöktem otthonról!

Jacob a fejét csóválta és nevetett.

– Várj csak egy percet, hugicám – mondta –, aligha lehet szökésnek nevezni, ha egy korodbéli lány… Mennyi is vagy most? Huszonhat? Huszonhét? Huszonhét évesen az ember nem elszökik, amikor bátyjához megy látogatóba!

– Most Wheelingben élek, Jacob – ismerte be Martha –, már több mint egy éve. Az üveggyárban dolgozom, az irodán. Egyszerűen el kellett mennem otthonról.

Jacob együttérzőn nézett rá.

– És most bűntudatod van. De miért?

– Nem is tudom. Beszélnem kell már erről végre valakivel…

Könnyek gördültek végig sápadt arcán. Jacob gyengéden letörölte.

– Ugyan, ugyan… nem lehet olyan rossz… vagy tán anya beteg?

Martha kezébe temette könnyes arcát, és megrázta fejét.

– Nem, csak…

– Szeretnél itt dolgozni, nálam? Elkelne a segítség az irodában…

A lány feltekintett, és könnyei közt rámosolygott:

– Ó, az én nagy bátyám! Te sosem változol, igaz? Mindig próbálsz segíteni! Nem, nincs szükségem állásra. Elégedett vagyok a munkámmal. Több is van belőle néha, mint amire szükségem volna. Csak… néha olyan magányos vagyok, és azt hiszem…

– Dehogy vagy! – hárította el gyorsan Jacob, és átölelte húga vállát –, egyáltalán nem vagy magányos, kishúgom. Először is: itt vagyok neked én, bármikor, ha szükséged van rám. Aztán itt van Eliza. Mindjárt itt lesz, csak lefekteti a kicsit. Aztán itt van a névrokonod, a kis unokahúg… hahó, Martha – fordult a fészer felé. – Hagyd egy kicsit azokat a nyulakat, és gyere csak ide! Martha nagynénéd van itt, akiről a neved kaptad.

Később Eliza is kijött, és a verandán ülve beszélgettek napnyugtáig. Ott tartották Marthát vacsorára, aztán pedig Jacob bevitte húgát Wheelingbe a bricskán. Csendes, holdfényes éjszaka volt, az égen millió s millió csillag.

– Emlékszel, mit mondtál a csillagokra régen? – kérdezte Martha, amikor a Zane hídon haladtak át Wheeling felé. – Azt mondtad, hogy azok lyukak az égen, amiket egy kis angyal fúrt parányi jégcsapjaival, mert meg akarta nézni a mennyei fényt odafönn… Sokszor, amikor szomorú és magányos voltam, csak felnéztem éjjel, és azt mondtam magamnak: azok ott parányi lyukak az égen, az én bátyám ezekről mesélt nekem. Ez az, amin keresztül megláthatjuk a mennyei fényt… és már nem is voltam annyira szomorú…

Aznap éjjel Jacob későn tért haza a bricskán. A ház már sötét volt. Sam a ház előtt várt, hogy ellássa a lovat.

– Jacob ’ram – mondta. – Mondanom kell valamit, ami miatt szomorú lesz ’ram.

– Mi az?

– Duke-ról van szó, ’ram.

– Mi van Duke-kal? Tényleg, ma még nem is láttam. Nem ugatott, amikor Martha jött… Azelőtt mindig ugatott…

– Duke nem ugat többé, ’ram – mondta Sam. – Duke meghalt, ’ram. A szénában találtam rá. Csak elaludt örökre, ahogy az öreg kutyák és az öreg emberek szoktak, amikor az Isten jó hozzájuk… eltemettem, hogy a gyerekek ne lássák ’ram.

Másnap reggel Eliza elmondta a gyerekeknek, mi történt Duke-kal, és megengedte, hogy mindegyikük egy kis virágot ültessen a friss sírra, ami a kerti ösvény felett volt. Martha és Hamden meg is siratta. Aztán egy héttel később Sam egy kis fekete kutyakölyköt hozott valahonnan, és Duke sírja a hegy lábánál hamarosan feledésbe merült. Lassan teljesen benőtte a fű.

Egy júniusi szombat délután furcsa hangok jöttek a ház fölötti hegyoldalból. A férfiak kiáltoztak, bokrok recsegtek, horkantások, tompa puffanások zaja hallatszott, mintha valami nehéz dolgot vontattak volna a sziklákon. A gyerekek kíváncsiak lettek, és hívták az anyjukat. Eliza kilépett a verandára. Jacob épp az öszvért vezette. Két hosszú, karvastagságú tölgyfa-csemete volt az állat hámjához erősítve, amit kötelek tartottak össze, ezeket egy régi vászonnal fedték be, mintha valami szánféle lett volna. A ponyván egy hatalmas, körülbelül dézsa nagyságú kődarab hevert. Három kivörösödött és csapzott arcú férfi jött mögötte. Egyikük James Massuil volt, a portugál.

Jacob átvezette az öszvért a ház elejéhez, majd tovább, ahol a „kék kő” állt virágoktól övezve a meleg napsütésben. Jacob közelebb vezette az állatot a virágágyáshoz, míg a nagy szürke kő egy vonalba nem került a kékkel.

– Massuilnak támadt ez az ötlete – mondta Jacob a feleségének. – Így szállítják le a beteg embereket is a hegyekből!

– És ha előtte nem voltak eléggé betegek – jegyezte meg az egyikőjük –, utána már biztosan azok lettek!

Eliza közelebb lépett a kőhöz. Egyik oldala más színű volt, elcsúfították a vésők és kalapácsok. Egy nagyobb szikláról törték le. Lapos oldalával felfelé hevert a ponyván, és néhány betű volt belevésve. Girbegörbe, viharvert betűk. J E H 6 29 1836.

– Csak mutasd meg, hová szeretnéd – kérte Jacob –, de ha a virágaidat egy kicsit letapossuk … nem tudjuk mindet kikerülni…

– Köszönöm – mondta Eliza könnyes tekintettel –, köszönöm, Jacob… a virágot lehet pótolni…

Martha segítségével Jacob és családja között a békesség bizonyos mértékig helyreállt. Minden alkalommal, amikor Jacobnak és Elizának Wheelingbe kellett mennie, meglátogatták Marthát, vagy a bérelt lakásában, vagy az irodában, ahol dolgozott. Vasárnaponként ő vendégeskedett gyakran náluk. Ősszel Ed is elhagyta a családi fészket, és „elszökött” – ahogy Martha fogalmazta – egy földmérővel, aki egy évre felfogadta, és St. Louisba vitte. Csak Elizabeth maradt otthon. Aztán 1850 tavaszán Elizabeth üzent Marthának, hogy anyjuk nagyon beteg. Martha átrohant Elizabethtownba, és aznap este átment Kelsey fogadójába, és megkérte a fogadóst,

hogy küldessen Jacobért. Majdnem éjfél volt már, amikor Jacob megkapta az üzenetet. Sötét, esős éjszaka borult a vidékre, és Jacob úgy döntött, inkább gyalog megy, mint a bricskán. Mire a temető alatti öreg kunyhóhoz ért, sárosan és csuromvizesen, Mrs. Isabel Heatherington már örökre lecsukta a szemét.

Hajnalig ültek hármasban a konyhában, mely valaha anyjuk birodalma volt. Halkan beszélgettek, míg odakinn az eső vigasztalanul verte a tetőt. Aztán Jacob Wheelingbe ment, intézkedett a temetésről, és hazavitte mindkét húgát. A temetés után Elizabeth beköltözött Marthához a wheelingi lakásba, és állást vállalt. Egy évvel később férjhez ment, és Martinsville-be, vagy ahogy később hívták, Martin's Ferry-be költözött. Elizabeth férje volt az, aki ettől kezdve tizenhat esztendőn át üzemeltette az új kompot.

Telt-múlt az idő, és az élet a nagy völgyben kezdett megváltozni. A hegyek békéje áldozatul esett az emberek telhetetlen étvágyának. Ezek, mint a kirajzó hangyák, úgy leptek el minden hegyet s völgyet, szurdokot és árkot, amit csak találtak. Magukkal hozták mohóságukat, terveiket és félelmeiket, lelkük jóságát és vérük hitványságát. Óriási tettrekészséget, hősi erőfeszítéseket és szomorú csalódásokat is hoztak. No meg járványokat.

1851 decemberében, amikor a kolera felütötte fejét, Eliza ismét gyermeket várt. Ennek ellenére ő is ment, mint sok más önkéntes egyházi asszony, akik felajánlották segítségüket Birdsong doktornak és feleségének, hogy a szerencsétlenül járt családokat gondozzák. Hat hétig a völgy szigorú karantén alatt állott. Nem járt a komp, a hidat pedig eltorlaszolták. Szerencsére télvíz ideje volt, és a karácsony kemény faggyal köszöntött be. Kevés hó fedte a földet, és minden megfagyott. Birdsong doktor szerint a hideg megfagyasztja a rettegett betegség kórokozóját a levegőben. Ennek ellenére tizennégyen estek áldozatul a járványnak, köztük három Archer fiú, akik csupán hat, tizennégy és tizenhat évesek voltak.

Eliza több mint egy hétig Cynthia Archernél maradt, imádkozott, felolvasott neki a Bibliából, megint imádkozott, és ellátta a család többi tagját. A Heatherington otthonnak ez idő alatt Jessica viselte gondját, ellátta a kicsiket, megetette, lefektette őket, és velük maradt, míg el nem elaludtak. Amikor Eliza végre hazatérhetett, Dr. Birdsong azt üzente, hogy Jessica vigye át a teljes öltözéket, amit azon a héten Eliza viselt, mert mindent el kell égetni. Később, amikor megkérdezték tőle, hogy nem volt-e túl kockázatos Elizának mindezt megtenni az ő állapotában, a jó doktor szokásos mosolyával így felelt:

– Akiket Isten gyermekkel áldott meg, azok védettek minden veszéllyel szemben.

Amikor Eliza nyolcadik gyermeke, Ella kislánya 1852. május 25-én megszületett, Jacobot már az Ohio völgyének egyik legtekintélyesebb széntermelőjeként tartották számon. Hajói első osztályú szenet szállítottak a folyó mentén lévő gyárakba, melyek állandó megrendeléseket biztosítottak. A Heatherington-féle szén nemcsak elsőrangú volt, hanem szállítása is megbízható.

Az adott szó maradéktalan betartása Jacob névjegyévé vált, ez volt a védjegye és gyorsan növekvő sikerének titka.

Ella születése után nem sokkal Eliza bátyja, Alexander Armstrong vendéget hozott a Heatherington-házba. Nem ez volt az első alkalom, hogy nem egymaga látogatott el testvéréhez, mert Alexander akkor már jól menő kereskedő s köztiszteletben álló megyei képviselő volt, akinek gyárai és áruházai voltak.

A vendég, aki Alexanderral együtt érkezett ragyogó bricskáján, egy magas, negyvenes, sötétbőrű férfi volt, aki bajuszt és gondosan nyírt szakállt viselt, és James H. Sullivan néven mutatkozott be. Ez a Sullivan annak a társaságnak volt az elnöke, amelyik, ahogy Alexander megfogalmazta, „Ohio állam jövendő gyarapodásának és fellendülésének” előmozdításán munkálkodott oly módon, hogy vasutat próbált építeni Columbusból Zanesville-be, onnan pedig az Ohio folyóig. Itt kapcsolódna a többi vasútvonalhoz, amelyeket már építettek Baltimore felől.

Napos, tiszta júniusi délután volt, és a férfiak a verandán üldögéltek, kortyolgatták a hideg, édes gyümölcslevet, amit Eliza vitt be nekik. Később átment a gyerekekhez, hogy a férfiak elmélyülten beszélgethessenek. Sullivan ékesszólóan és lelkesedéssel ecsetelte, milyen nagy szolgálatot tehet a vasút az összes eldugott kis településnek, nem utolsó sorban a gazdaságoknak, amelyek nehezen és lassan tudják értékesíteni terményeiket és termékeiket. Egy jó órán át beszélt arról az áldásról, amit a vasútja eddig hozott a Columbus és Zanesville között élő emberek számára. Elmondta, milyen sok jótétemény várható még azután is, ha eléri célját, és a teher- és személyszállító vagonok akadálytalanul közlekedhetnek az Ohio középső részétől egészen Baltimore-ig és New Yorkig. Egy nap alatt az áru és az emberek is odaérhetnek az egyik helyről a másikra, nem kell majd hosszú és fárasztó napokon át zötykölődniük a sáros vagy poros utakon.

– Gondolják csak meg, uraim! – mondta, mintha pulpitusról beszélne. – Tudják mennyi pénzt lehet megtakarítani ezzel! Egyetlen lokomotív, ami szénnel és vízzel megy, tíz tehervagont és két utasszállító kocsit tud elhúzni. Ez akkora teher, amihez ma több mint kétszáz ló kell, mi több, körülbelül hússzor gyorsabb, és mindehhez csak hat ember szükséges!

Amikor befejezte monológját, pár pillanatig csend volt a verandán. Hallották, hogy odabenn hancúroznak a gyerekek, s valahol a napsütötte folyón egy hajó fújta meg kürtjét. Lent a régi tölcsérnél éppen egy uszályt töltöttek meg, és minden második percben csak úgy recsegett-ropogott a csúszda a lezúduló széntől.

Aztán Alexander elnevette magát és így szólt:

– Talán hamiskártyás vagyok, akit mindig elbűvölnek az álmok és az új ötletek. Hamiskártyásként azonban babonás is vagyok. Jacob, te vagy a legsikeresebb ember, akivel valaha is találkoztam. Tizenhat éve figyellek már, és bármi, amihez hozzáérsz, arannyá változik a kezed alatt, még egy kivénhedt öszvér is! Ezért hoztam ide James barátomat, hogy megismerjen. Ha összekötjük a te

szerencsét hozó kezedet az ő nagyszerű elképzelésével, olyan biztos, hogy álmunk valóra válik, mint ahogy én itt ülök ezen a széken!

Jacob csodálkozó mosollyal rázta meg a fejét.

– Ti vagytok a két legjobb vigéc, akikkel valaha is találkoztam – mondta szárazon –, főleg Ön, Mr. Sullivan. A holdat is el tudná adni sajtként egy tejesembernek, ha nagyon akarná!

Aznap, mielőtt a nap lement, Jacob részvényes lett egy olyan vasúttársaságban, amiről sohasem hallott azelőtt.

Eliza a férjénél is nagyobb gyanakvással fogadta azokat a részvényeket, amiket aznap vásároltak, és a vendégek távozása után így szólt a vacsoraasztalnál:

– Óvatosnak kell lenned manapság, Jacob! – és fél szemét a gyerekeken tartva folytatta. – Mrs. Torbet korábban mesélte, hogy egy ember, aki úgy két hónappal ezelőtt járt itt, s részvényeket árult, darabját húsz dollárért… Hamilton! – szakította félbe önmagát – Hogy fogod azt a villát? Ülj egyenesen! Vedd le a könyököd az asztalról, Alexander! Hol tanulsz ilyen modort? Szóval – folytatta megint –, ahogy mondtam, megjelent az az ember, és egy olyan társaság részvényeit árulta, aminek új találmányát állítólag az üveggyártásban alkalmaznák. Egy olyan módszert dolgoztak ki, ami sokkal olcsóbb attól, amit manapság alkalmaznak a wheelingi gyárakban. A nyereség elérheti az évi egymilliót, ígérte az ember, és egyesek elég hiszékenyek voltak, hogy a részvényeket megvásárolták tőle. Aztán két héttel ezután az ember egyszerűen eltűnt, és azóta senki sem hallott felőle. A St. Clairsville-i seriff azt mondta, jelentést kapott Cambridge-ből, miszerint a columbusi rendőrség egy olyan férfit keres, akire ráillik a személyleírás, és aki sokakat becsapott már, mert nem létező társaságok részvényeit adta el nekik. Winfield Scott! – emelte fel ismét a hangját – Edd meg a sárgarépát is! Muszáj! Egészséges! Jessica, tegyél még húst a tányérjára! Ne szájalj vissza, Winfield Scott! Hol is tartottam? – fordult vissza Jacobhoz – Ja, igen, tudom már… Csak kíváncsi lennék, hol szedte össze Alexander ezt a Sullivant? Ez a valódi neve?

– Ugyan, ugyan, Eliza – csóválta fejét Jacob szemrehányóan –, az ember ártatlan egészen addig, míg bűnössége bizonyítást nem nyer! Azt akarom, hogy a gyerekeink ebben a hitben nőjenek fel, és ne legyenek előítéleteik csupán azért, mert nem ismernek valakit. Krisztus követőiként bíznunk kell Istenben és embertársainkban…

– Igen – felelte Eliza szárazon –, de az sem keresztényi erény, ha áldozatul esünk egy csalónak. Embertársainkban bízni bölcs dolog, de közben a szemünket is nyitva kell tartani! Még Jézus is kiűzte a kufárokat a templomból, emlékszel?

James H. Sullivan azonban nem vált köddé. Ellenkezőleg, két hónapon belül visszatért, és felvásárolta az egész Harris-farmot, egy jókora földsávot a hegy lábától egészen a folyópartig, amit Jacob Davis 1848-ban adott el G. H. Harrisnek. Sullivan kétszeres árat ajánlott a földért, és Harris kapva kapott az alkalmon. Szép kis nyereség, négy év alatt megdupláztam a befektetésem – gondolta. Később már

bánta, amikor megtudta, hogy földjét azért vették meg, mert ez volt az egyetlen lehetséges helyszín a két partot összekötő vasút számára.

Abban az évben Sullivan rengeteget utazott két remek lován fel s alá a Cambridge és Columbus közti utakon, valamint keresztül-kasul a hegyeken. Mivel földmérő volt, lassan, kitartóan és szinte láthatatlanul jelölte ki jövőbeli vasútja nyomvonalát, és kezdte felvásárolni a szolgalmi jogokat.

Az emberek csak csóválták a fejüket és ráhagyták. Egyébként volt ott föld bőséggel. A hegyekben senki sem hitte komolyan, hogy van olyan őrült, aki vasutat épít ott, ahol egy egyszerű szekérszélességnyi földút kialakítása is olyan nagy erőfeszítést követel, amit csak kevesen engedhetnek meg maguknak. Sullivan azonban „kedves fickó” volt, az emberek megkedvelték és hagyták, hogy tovább álmodozzon, mivel ez láthatóan boldoggá tette őt. Még John Archer, a postamester is vele nevetett, amikor azt javasolta, hogy a Bel Air nevet a sokkal kifejezőbb és magasztosabb „Bellaire”-re kellene változtatni, mert az egyszavas név használata a rakomány listázását is egyszerűsítené. Archer jó szívvel fogadta a javaslatot, és attól fogva postahivatala nevét Bellaire-re változtatta, ami lassacskán ráragadt az egész településre.

Aztán egy nap, 1852 vége felé a wheelingi újság terjedelmes cikket közölt az új vasútról, amely már elérte Cambridge-et, és a tervek szerint 1854-re eléri Bellaire-t. A folyón komp segítségével jut majd át, hogy csatlakozzon a sínekhez a virginiai oldalon. Emberek százai dolgoznak a vasútnál, jelentette az újság, főként bevándorlók. A vasút fejlődésével nőtt a népesség, és jólét költözött a völgybe. Mr. Davis jócskán felvitte a telkek árát, de ennek ellenére is gyorsan el tudta adni az addig kimért területeket. Később újabb hat földterületet mért ki, észak felé, közelebb a tanyájához. Rodefer is adott el szántókat. A földművelés egyszerre elveszítette a jelentőségét a völgyben. Másodlagossá vált, csupán a még eladásra váró földek átmeneti hasznosítását szolgálta.

A derék wheelingiek kezdettől fogva természetesnek vették, hogy a Baltimore felől érkező vasútnak a városban lesz az állomása. De mint kiderült, a mérnökök úgy döntöttek, hogy a vasút a virginiai hegyekből tőlük egy kissé lejjebb fog kijönni, egy Benwood nevű, szinte lakatlan helyen. Ezt a vidéket arról a néger férfiről nevezték el, aki éppen ott, azon a helyen segített a virginiai rabszolgáknak átkelni a folyón. Benwood pontosan Bellaire-rel szemben feküdt, s az volt az egyetlen nagy vasútállomásnak alkalmas hely az ohióí oldalon. A komp már közlekedett, a vasúti kocsikat így könnyen át tudták tenni az egyik sínről a másikra.

Annak az évnek a telén szakadatlan hullott a hó, emiatt a sínek csak 1853 áprilisára érték el Cambridge-et. A Cambridge és Bellaire közt végzett munka hihetetlen sebességgel haladt. Aztán júliusban hatalmas bozóttűz tört ki Cambridge és Zanesville között.

Forró, száraz volt a nyár, igen hasonló a hét évvel azelőttihez. A szemtanúk szerint az egyik lokomotívból szikrák, sőt még parázsló széndarabok is repültek ki, emiatt a hegyoldalban a töltések mentén meggyulladt a magas, kiszáradt fű. A szél felélesztette a parazsat, és a felkorbácsolódó lángok belekaptak a közeli bozótba, felnyargaltak a hegygerincig, le a másik oldalon, és porig leégettek két pajtát meg egy gerendaházat, mielőtt a gyéren lakott terület megriadt lakosai meg tudták volna fékezni. Azok, akik már eladták a vasúti nyomvonalhoz szükséges szolgalmi jogukat, tiltakoztak és követelték, hogy állítsák le a vasútépítést. Azon kevesek, akik még nem írták alá a szerződést, csökönyösebbek lettek, mint valaha. A bérmunkásokat fegyverekkel hadonászó farmerek kergették el a mezőkről. Sullivannek a columbusi hatóságoktól kellett segítséget kérnie, s ezzel kezdetét vette a farmerek és a Vasúttársaság közötti tárgyalássorozat. Így telt el a nyár hátralévő része, ám amikor végre ismét beindult a munka, heves esőzések hátráltatták. A vasúti társaságnak tekintélyes pénzvesztesége keletkezett. Új részvényeket kellett kibocsátani, és új befektetőket kellett találni. Alexander Armstrong újra meglátogatta Jacobot, az pedig másodjára is befektette a pénzét.

– Miért? – tudakolta Eliza. – Nem vesztettünk eleget elsőre is?

– Azért, mert ez az egyetlen módja annak, hogy visszanyerjük azt, amit elvesztettünk – hangzott a rövid válasz.

Jacobnak ismét igaza volt. 1854 őszén az első vonat végigpöfékelt a fényes síneken, és két vagonján számtalan kiválóságot vitt Columbusból, Zanesville-ből, Cambridge-ből és a szomszédos megyékből az új benwoodi vasútállomásig. Köztük volt Jacob is, aki átszekerezett St. Clairsville-be, hogy elébe menjen az első vonatnak. Sam is vele ment, hogy hazavigye a kocsit. Lett is baja a lovakkal, mert amikor meglátták a közeledő gőzmozdonyt, rémületükben ki akartak ugrani a világból.

Eliza nem volt ott, mert kilencedik gyermekének épp az ünnepnap előtt adott életet. A sok fogadó, kocsma és ivó, amelyek gomba módjára a semmiből nőttek ki az elmúlt két évben a McMahon és a Whiskey-zúgó között, ingyen mérték az italt mindenkinek, akik a vasútállomásnál összegyűltek a nagy esemény megünneplésére. Napnyugtakor már legalább két tucat káromkodó és dülöngélő részeg mászkált a lokomotív környékén, akik letépkedték a díszítéseket és belekötöttek a bámészkodókba.

Jacob undorodott ettől. Különösen akkor, amikor saját fia, John, aki éppen elmúlt tizennyolc éves, tántorogva, kezében flaskával odament hozzá, és azt követelte, hogy apja kóstolja meg az üveg tartalmát, mert az „a legjobb ital, amit ebben az átkozott völgyben főznek”.

Jacob a pódiumon ült, amit az elöljárók és a vasúttársaság igazgatótanácsának tagjai számára ácsoltak össze, Alexander Armstrong és James H. Sullivan között. Az asztal másik oldalán ült Wheeling polgármestere és Patterson bíró St.

Clairsville-ből. A férfiak bort ittak, Jacob előtt pedig egy pohár víz volt. Amikor fia ilyen kapatos állapotban odament hozzá, homlokát ráncolva felállt.

– John, ideje hazamenni – mondta komoran, és a széke támláján lógó sétapálcáért nyúlt. Aztán zavartan az asztalnál ülő férfiak felé fordult, megemelte szürke keménykalapját és így szólt:

– Bocsássanak meg, uraim!

Karon ragadta a fiát, kivette kezéből az üveget, és dühödten elhajította. Az üveg a pódium alatti kemény, döngölt földön darabokra tört. Néhány felpattanó üvegszilánk egy közelben tántorgó férfi lábára esett, és a kiömlő szesz pár cseppje a nadrágjára loccsant. Felnézett, és nekivörösödve felkiáltott:

– Hé, maga ott fenn! Meg akar ütni vagy mifene?

Jacob megfordult, és botladozó fiát tartva a férfira nézett:

– Sajnálom, uram – mondta –, véletlen volt. Ha meg akartam volna ütni, az az üveg a fején csattant volna szét, higgye el! Bocsánatát kérem.

A férfi motyogott valamit a bajusza alatt, aztán a dolgára ment. Úgy százlábnyira a folyótól két részeg favágó ugrott egymásnak egy kis csoportosulás közepén, s ez elvonta a figyelmet a pódiumról. Jacob szinte feltűnés nélkül el tudta vonszolni fiát az ünnepségről.

Mérges volt. Az elmúl néhány évben John hatalmas csalódást okozott. Nem szeretett dolgozni a bányában, és nem akarta megtanulni a könyvelést sem. Nem szerette az uszályon végzett munkát, és nem volt hajlandó megtanulni a gőzös kormányzását sem. Utazni akar, mondta, és világot látni. Szeretett órákon át a hegytetőn üldögélni, álmodozni. Addig a napig azonban sohasem látták még részegen.

Jacob fel volt dúlva. Karon ragadta a fiát és olyan gyorsan vonszolta magával, amilyen gyorsan az csak lépni tudott. Szerencsére az utcák kihaltak voltak, szinte mindenki az ünnepségen volt. John csetlett-botlott, Jacobnak erősen kellett tartania. A feje előre-hátra bicsaklott, összefüggéstelen, bocsánatkérő szavakat motyogott, amit apja arra sem érdemesített, hogy válaszoljon rájuk. Nemcsak mérges volt, de aggódott is. Eliza éppen akkor esett át egy nehéz szülésen, emiatt egészsége veszélybe került, és Birdsong doktor mindenkit figyelmeztetett a házban, hogy kíméljék meg mindenféle izgalomtól. Alexander vállalta, hogy kihagyja az ünnepséget, hogy kéznél legyen, és Martha, a drága tizennégy éves Martha pedig gondját viselte a fiúknak: a nyolcéves Hamilton Hamdennek, a hétéves Winfield Scottnak és az ötéves Wilburnak, a három „kis vadócnak”, ahogy édesanyjuk nevezte őket. Jessica, a néger asszony a kis Ellára és a csecsemő Albertra ügyelt.

Jacob eltökélte magában, hogy Eliza sohasem fogja megtudni, hogy John részeg volt. Átrángatta fiát a hídon, és egyenesen ahhoz a házhoz ment, ahol Edmund Yaus, a német munkavezető élt. Mivel vasárnap volt, Yaust otthon találta.

– Hohohó! – mondta megértően, amikor meglátta, milyen állapotban van John. – A fiatalember túl sokat ünnepelni, hm? Feketekávé kell önteni belé literrel, jawohl!

Jacob betuszkolta a fiát a házba, és becsukta maga mögött az ajtót.

– Mr. Yaus. – szólt – Itt hagyom a fiút magánál, ha nincs ellenére… az édesanyja…

– Nem bánni, dehogy, hagyni itt, én ad kávé – vágott közbe dörmögve a szép szál német, és megragadta Jacob karját. – Tegye ágyra! Tudom, anyák mindig sírni, amikor fiuk így látja…

Attól a naptól Jacob és a legidősebb fia közti viszony egyre romlott. John elköltözött otthonról, és állást vállalt az Archer-Hall áruházban, aztán pár hétig a kompon dolgozott, végül pincér lett a *Water Queen*en, a híres mutatványos hajón, ami szórakozást vitt a folyóparti városokba. John e hajó fedélzetén hagyta el Wheelinget 1885 áprilisában, és attól fogva a szóbeszéd fel s alá járt a folyón: valaki látta részegen Cincinatti utcáin, valaki megesküdött rá, hogy St. Louisban lett csapláros, mások meg hírül hozták, hogy állítólag börtönbe vetették New Orleansban, mert az utcán verekedett.

Ezek a pletykák csupán mendemondáknak bizonyultak, és valószínűleg nem is voltak igazak. A gyorsan fejlődő Bellaire és Wheeling egyes úrhölgyei, akik irigyek voltak Jacob Heatherington sikereire, és igazságtalannak érezték, hogy egy asszony „aki nem volt más, mint egy felszolgáló” ilyen könnyedén ekkora vagyonra tegyen szert, nagy élvezettel újra és újra megforgatták szájukban a „szegény fiú balsorsának” szaftos pletykáit. Végtére is, mondogatták egymásnak, a fiú csak az anyja múltjának áldozata. „Cc, cc, cc”, csóválták fejüket igaz kereszténnyi aggodalommal és igazságérzettel, „mert az alma nem esik messze a fájától…”

Albert születése után Eliza gyenge és törékeny lett, hetekig ki sem lépett a házból. A pletyka mégis eljutott hozzá a „jó szándék” és az „aggódó barátok” révén, s ettől mély levertség vett erőt rajta. Jacob aggódott érte, és ragaszkodott ahhoz, hogy Birdsong doktor és felesége, Hester egy héten legalább egyszer meglátogassa. A látogatások alkalmával Birdsongék inkább barátként, semmint orvosi tanácsadóként viselkedtek. Úgy egy órán át üldögéltek Elizával a nappaliban, teáztak és beszélgettek. Minden alkalommal egyik-másik régi emléküket idézték fel, amikor egy fiú vagy egy leány, aki hibás útra tévedt, évekkel később mindenkit meglepett azzal, hogy a legkiválóbb emberré vált, akit csak kívánhat az ember. Birdsongék kitalált történetei mindig szerencsésen végződtek, s ennek komoly, gyógyító hatása lett. Minden látogatás után annyira felvidították Elizát, hogy Jacob, amikor este hazatért, óriási megkönnyebbüléssel vette észre a változást, és mindezt a jó orvos és kedves szavú felesége tehetségének tulajdonította. Eliza vidámsága napokig tartott egy-egy ilyen látogatás után, néha

akár hetekig is, mígnem valaki, valahol, egy egyházi összejövetelen vagy baráti látogatás alkalmával elejtett egy újabb célzást vagy epés megjegyzést, amitől Eliza megint megingott és magába roskadt.

Alexander mindent elkövetett, hogy kitöltse a bátyja szökése miatt keltett űrt. Tizennyolc évesen átvette az egész üzlet könyvelését. Gyakorlott kormányos lett belőle, aki bármikor át tudta venni a feladatot, ha valamelyik kapitány megbetegedett vagy túl részeg volt ahhoz, hogy tudja, mit is csinál. Alexander el tudott navigálni egy gőzöst két uszállyal árral szemben, és biztonságban hozta vissza azokat.

Mivel a vasút a szomszédban volt, hatalmas igény támadt a szénre, és új bányák bújtak elő szerte a völgyben és odébb a hegyekben is. A civilizáció megvetette lábát, és gyors ütemben fejlődött. Bellaire legtöbb utcáját az Indián-zúgó melletti kőbányából hozott nagy, kockakövekkel rakták ki. Megjelentek a gázlámpák. Külön postahivatal nyílt a kádárműhely szomszédságában, és John Archer főállású postamester lett. A vasútnak köszönhetően a húsz évvel azelőtti, hatalmas kukoricaföldek közt megbújó, elszórt kunyhókból és sáros utcákból álló kis Bel Air faluból Bellaire város lett. Rendőrséget kellett létrehozni, hogy kordában tartsa az iszákosokat. A patakok beszennyeződtek, már mosásra sem volt jó a vizük, nemhogy ivásra. Vízszállításra felfogadták az öreg Barlow-t, aki naponta kétszer körbejárt egy öszvérfogatra erősített hatalmas dézsával és szétkiabálta: – Ivóvizet tessék! Ivóvizet!

Mindenki számára nyilvánvaló lett, hogy előbb vagy utóbb a várost megfelelő módon egységesíteni kell, s adót kell majd fizetni, ha az emberek jól szervezett szolgáltatásokat akarnak. Sokat vitatkoztak, veszekedtek erről, megsértették egymást, sőt még verekedésekre is sor került.

Jacob ezekben nem vett részt. Ők nem igazán tartoztak a városhoz, tulajdonképpen külön települést alkottak. A Heatherington-ház körül huszonhat vállalati épület állt a Heatherington birtokon, amit még John Finktől vásároltak: boltok, lakóházak a bányászok, kapitányok és matrózok számára, valamint kikötő a gőzösöknek és uszályoknak.

Miután Jacob megvette a *River Dog*ot, a negyedik gőzösét, hogy elég kapacitása legyen a tizenhat uszálya vontatásához, szüksége volt még egy emberre, aki felügyeli a rakpartot és „flottája” karbantartását. Választása első hajóskapitányára, Otis McDuffra esett. Így egy nyári délutánon, amikor meghallotta a *Lady Eliza* kürtjének ismerős hangját lenn a kanyarban, lejött a bányából, és a dokknál várta legújabb kétszintes gőzösének érkezését, mely a kiöregedett *Lassie*-t váltotta le.

Déltájban a levegő fülledt volt, hirtelen heves zápor hullott. Jacob kék bányászruhájában, izmos karjára felgyűrt ingujjal, fején pedig elnyűtt sapkájában leült egy tuskóra a csúszda árnyékában és várakozott. Jack, az öszvér, aki a füzek alatt legelészett, odament hozzá, Jacob pedig benyúlt a zsebébe, kivett egy darab

sózott kenyeret, amit mindig magával hordott erre a célra, és tenyerére fektetve odanyújtotta barátjának. Jack óvatosan elvette, megette, közben busa fejével mintha megköszönné, bólogatott, amitől hosszú fülei libegni kezdtek, aztán nagy, csontos állát gazdája vállára tette, így álltak ott, és az alant rohanó folyamot szemlélték.

A *Lady Eliza* fehér teste hamarosan feltűnt a kanyarban, a parti erdő meredek, zöld falai között. Két nehéz uszályt tolt az ár ellen. Jacob felkelt a tuskóról, lesétált a kikötőhöz, s mikor a gőzös közelebb ért, levette a sapkáját és magasra emelte. Hamarosan megérkezett a válasz a gőzösről: három rövid kürtszó. Azt jelentette: észrevettünk! Jacob, még mindig sapkával a kezében felfelé mutatott a folyón, aztán leengedte karját, megint magasra emelte, és lassan a folyásirány felé fordult. Üzenete ez volt: menj tovább Wheelingbe, hagyd ott a megrakodott uszályokat, és gyere vissza. A *Lady Eliza* kürtje kétszer megszólalt, jelezvén: vettük az üzenetet. Jacob, háta mögött az öszvérrel, visszament a bányába, a gőzös pedig tovább tolta a két uszályt az árral szemben. Alig múlt el dél, amikor a gőzös már visszatért az uszályok nélkül. McDuff a partra lépett. Jacob az irodában várt rá, a kapitányi kvártély mellett.

– Mi baj van? – kérdezte a kapitány, mihelyt belépett az ajtón. Jacob komoly arccal ült az asztal mögött.

– Otis – mondta –, maga jó ember. Elő fogom léptetni!

A köpcös, ősz hajú ember rácsodálkozott. Ráncos arcán meglepetés és hitetlenség ült.

– Előléptetés? – kérdezte mosolyogva. – Miféle előléptetés létezik egy olyan vén folyami kapitánynak, mint amilyen én vagyok? Folyami admirális? Hm?

– Használhatja ezt a titulust, ha akarja – bólintott Jacob komolyan. – Megteszem a teljes flottám parancsnokává! Maga felel majd az összes gőzös és uszály karbantartásáért és javításáért, felügyeli a rakpartot és a dokkot…

A mosoly lassacskán eltűnt McDuff arcáról.

– Más szóval öregszem, ugye? – kérdezte sértődötten.

– Nem, Otis, egyáltalán nem – csitította sietve Jacob. – De szükségem van egy megbízható emberre ezen a poszton, aki egyben ért is a hajókhoz. Kire másra gondolhatnék, mint magára, barátom?

McDuff ránézett és undorral csóválta a fejét.

– Heatherington – szólt –, magának ügyvédnek kellett volna mennie, nem bányásznak. Úgy keveri a szavakat, mint más a kártyát, hogy elérje, amit akar. – Mély lélegzetet vett, feje búbjára tolta a kapitányi sapkát, és halkan folytatta. – Mondok én magának valamit. Kicsit körülnézek. Meg fogom találni a legmegbízhatóbb embert erre az állásra. Ha nem sikerül, magam vállalom el. Ehhez mit szól? – aztán sóhajtva hozzátette: – Ha nem érzem, hogy mozog alattam a palló, és nem érzem a folyó illatát, belebetegszem, tudja. A partra vetve biztos, hogy elpusztulnék, mint a hal…

Megtartotta ígéretét, és hat héttel később, amikor az üres uszályokkal a kikötőhöz siklott, egy hatalmas, rőt hajú fickó kísérte. Mihelyt Jacob felbukkant este, bemutatta neki a férfit.

– Ez itt John Wortman, jó barátom, akivel Cincinattiben akadtam össze visszafele jövet. Hajóács, az egyik legjobb. Elsőrangú a szakmájában, és becsületes, nyugodtan rábízhat bármit… Kezeskedem érte bárhol s bármikor. Amellett – tette hozzá kék szemében félénk pislogással – ez a derék fickó náspángolta el azt a három louisianai haramiát Henchman fogadójában, a cincinatti folyóparton, akik a múltkor el akarták rabolni tőlem az ön pénzét, amit a szénért kaptunk. Ő aztán tudja, hogyan kell használni az ökleit…

Bár ez a bemutatás nem tűnt a legjobb ajánlólevélnek, legalábbis Jacob szemében, égető szüksége volt valakire, aki átveszi a dokk felügyeletét. Az egyik gőzöse tétlenül állt, és két uszályt is javítani kellett. Bell wheelingi hajóműhelye tele volt munkával. John Wortman így megkapta az állást. Nem volt családja, ami miatt aggódnia kellett volna. Mindössze két szerszámos ládát hozott és egy matrózzsákot, melyben személyes holmiját tartotta. Beköltözött a kikötő mellett álló hosszú épület egyik szobájába, a legénység étkezője és konyhája mellé. A konyhát egy öreg bányász vezette, aki lesántult egy balesetben még a régi Fink-bányában, és többé nem tudott csákányozni, viszont remek szakácsnak bizonyult.

McDuff nagy elégedettségére Wortman igazi kincs volt a vállalat számára, olyasvalaki, „aki aranyat ér”, ahogy azt a hajósok mondják. Mindent meg tudott javítani, ami vízen közlekedett, ráadásul gyorsabban és jobban, mint bárki más Wheelingtől New Orleansig. Nemcsak a keze volt ügyes, de barátságos fickó is volt, főleg a gyerekekkel. Az ő érdeme volt az, hogy a kilencéves Winfield Scott érdeklődni kezdett a hajók iránt, és egyszer egy négy láb hosszúságú hajóval lepte meg apját, a *Lady Eliza* szakasztott másával. Olyan tökéletesre sikeredett, hogy Jacob egy külön polcon tartotta az irodájában.

Természetesen John Wortman segített a fiúnak ebben a munkában. Jó barátok lettek, és a kis Winfield minden szabadidejét a kikötőben töltötte. Lelkesen figyelte a gőzösök és az uszályok javítását, és hamarosan már segédkezni is tudott. „Ebből a fiúból épp olyan folyami patkány lesz, mint amilyen te vagy” – mondta Wortman egy nap McDuffnak a fiú füle hallatára, akiben eláradt a büszkeség, és olyan sebesen, ahogy csak bírták a kis szutykos lábai, felrohant a házba, berontott édesanyja nappalijába, és teljes erőből kiabálta:

– Mama, folyami patkány leszek! Mama, folyami patkány leszek! A nagy John mondta!

Elizának, aki megint áldott állapotban volt, két vendége ült a szalonjában, finom asszonyok az egyházközségtől, akik ugyancsak megrökönyödtek, és jelentőségteljes pillantást váltottak, amikor a mezítlábas, szurtos kis legényke beesett a szobába a furcsa hírrel. Eliza azonban rájuk sem hederített. Fiára

mosolygott, és olyat mondott, amitől a jó asszonyok még jobban felhúzták szemöldöküket:

– No, ha folyami patkány akarsz lenni, drágám, jobb, ha megkéred John barátod arra, hogy tanítson meg úszni. Máskülönben még megesznek a vízi macskák!

Eliza azonban túlságosan elfoglalt volt, és nem vette észre, hogy John Wortman valami másra is megtanította Winfield Scottot. Valamire, amit családja egyáltalán nem helyeselt volna. Rászoktatta a sör ízére, és hébe-hóba a „főzde levére", mert „minden ember, aki a folyó mellett dolgozik, szereti az ilyesmit". Ahogy telt az idő, az alkalmankénti italozás mindennapos szokássá vált, ami az évek során sok nyugtalanságot és szomorúságot okozott a Heatherington-házban.

Jacob is túlontúl sokat vállalt ahhoz, hogy ránézzen a fiúra, és bármit is gyanítson, Elizát pedig lefoglalta a család legújabb jövevénye, a Perkin nevű fiúcska, aki a legutolsó gyermekük lett. 1856. szeptember 23-án született, azon a napon, amikor Bellaire derék polgárai elvitték kérvényüket St. Clairsville-be a megyei bizottsághoz, hogy a két település váljék eggyé, mert ezzel véget vethetnek a törvénytelenségeknek és a garázdaságnak az utcákon.

Előtte való nap gyűlést tartottak, amit az újonnan kijelölt postamester, John Anderson „bíró" hívott össze az új postahivatal elé öt órára, amikorra már mindenki visszaérkezik a munkából. A régi posta akkor már átköltözött Archer műhelyéből egy külön erre a célra épített házba, és a küldemények sem hetente egyszer érkeztek lóháton, hanem hetente háromszor hajón. Az idősebb John Archert, a régi Bel Air első önkéntes postamesterét 1848-ban Doc Andrews váltotta fel. Az ő halála után John Andersont, a volt bírót jelölték ki, aki még 1852-ben költözött át St. Clairsville-ből, és először szövetkereskedést nyitott Bellaire-ben.

Azon a ragyogó, napsütéses napon, 1856. szeptember 23-án a bellaire-beli jó polgárok kevéssel négy óra után gyülekezni kezdtek a postahivatal előtt. A város északnyugati végén Davis megmaradt kukoricaföldje ekkor már kezdett színt váltani, csak úgy zörgette a megbarnult leveleket a szél. A lejtőket vöröslő, nagy csipkebokrok festették vérszínűre, a nyárfák leveleit lassan-lassan aranyszínűre változtatta az ősz.

Először asszonyok érkeztek a metodista gyülekezetből egy beadvánnyal, amit azok írtak alá, akik helyeselték a egyesülést és azt, hogy véget vessenek közösségük szégyenteljes rossz hírének, mert egyik-másik wheelingi a várost csak a „szeszfőzdék partja"-ként emlegette. Hamarosan csatlakoztak hozzájuk a keresztény és presbiteriánus egyházak nőtestvérei. Úgy három tucat asszonyság elegyedett beszédbe a postahivatal előtt az enyhe szeptemberi estében. Élvezték a lenyugvó nap aranykezű simogatását és az őszidő enyhet hozó áramlatát, mely szellő szárnyán érkezett a hegyek felől, amikor az első férfiak felbukkantak. Sorban jöttek a metodista és a presbiteriánus egyház pásztorai, John Archer, a

Keresztény Egyház elöljárója, aztán Davisék és Rodeferék, és mielőtt a gerinc árnyéka rávetődött volna a postahivatal épületére, már nem kevesebb, mint hatvan-hetven ember szorongott az utcán. Anderson kilépett irodájából, és megállt a verandán. Magas volt, sötét haja már deresedett a halántékán, és simára borotvált arca erőt és kedélyt sugárzott. Valóban jóképű úriember volt, aki odavonzotta a hölgyek tekintetét. Mikor előlépett, a zsibongás abbamaradt.

– Hölgyeim és uraim! – kezdte, és kellemes baritonja messzire repítette szavait Bellaire utcáin. – Azért gyűltünk itt össze, hogy közösségünk jövőjéről döntsünk. Akarjuk-e, hogy a mértéktelen alkoholizmus és a zabolátlan bűn örök szennygödrévé váljunk? Akarjuk-e, hogy otthonainkat iszákosok, hamiskártyások és huligánok forgassák fel, hogy asszonyainkat és gyerekeinket már ki se merjük engedni az utcára? Vagy azt akarjuk, hogy életünk hátralévő részét szervezett, törvénytisztelő városban éljük le, amit a mi magunk által választott hivatalnokok irányítanak és gondoznak?

– Igen! – fakadtak ki lelkesen az asszonyok. – Rendet akarunk! Törvényt akarunk! Azt akarjuk, hogy a kocsmák és az ördög üstjei eltűnjenek még a környékről is!

– Akkor mindenki írja alá ezt az igényét – mondta Anderson a verandáról –, és holnap magam viszem azt St. Clairsville-be!

Utolsó szavait hirtelen hangos kiáltások nyomták el, melyek a folyópart felől érkeztek. Ekkor egy csapat férfi tűnt fel üvöltözve és kiabálva, mindegyikük egy üveget tartott magasra a kezében, és egyenesen feléjük masíroztak.

– Mi szabad telepesek vagyunk! – kiáltották. – És azok is akarunk maradni, a keservit! Ha a finomkodó hölgyeknek ez nem tetszik, elköltözhetnek másik városba! Akár…

Mocskos szavakat használtak, és elátkoztak mindenkit, miközben itallal kínálták a közelükben állókat. A gyűlésen jelen lévő férfiak előreléptek, és védőfalat alkottak a részegek és az asszonyok között. Öklök lendültek a magasba. A metodista pásztort hátralökték és elesett. Anderson leugrott a postahivatal verandájáról, megragadta a legközelebbi bajkeverőt, kikapta az üveget a kezéből, és széttörte a férfi fején. Emberek jöttek futva minden irányból. Egyesek a közeli otthonokból, mások a kocsmákból. Olyan ribillió támadt, amilyet Bellaire addig sohasem látott. Aztán hirtelen lövés dörrent. Mindenki kővé dermedt. A postahivatal verandáján Anderson állt peckesen és mérgesen. Egy új Winchester puska volt a kezében. A hideg, kékesfekete acélcső az égnek meredt, s füst kígyózott belőle.

– Ez figyelmeztetés volt – mennydörgött hangja a fejek felett. De a következő golyó valakinek a koponyáját fogja szétloccsantani! Mindenki visszamegy oda, ahonnan jött! Most, azonnal! – bömbölt a tömegre, mint egy felbőszült bika.

A részegek dúlva-fúlva, káromkodva szétszéledtek, és visszavitték bevert szemű és vérző orrú cimboráikat a kocsmákba. A rémült asszonynép hazasietett.

Két férjet, akik a verekedésben részt vettek, be kellett vinni Birdsong doktor rendelőjébe, hogy bekössék a sebeiket.

Így ért véget az első nyilvános gyűlés Bellaire-ben, a kis Perkin születése előtti estén. Jacob nem vett részt a vitában Eliza biztatása ellenére sem. Azt felelte, hogy Bellaire csak a McMahon északi partján kezdődik, a hídon túl. Attól délre minden az ő vállalatához tartozik, és ott azok laknak, akik a bányákban dolgoznak. Az egy külön létesítmény, mondta, amit nem lehet odacsatolni.

Annak ellenére, hogy Sullivan, a vasúttársaság elnöke támogatta a beadványt, a megyei tisztviselők a polgárok „többségi támogatásának hiánya" miatt négy a kettő arányban elutasították. John Andersont azonban Belmont megye seriff-helyettesének tették meg, és ezentúl az ezüst csillagot, a törvény és a hatóság jelét viselte a mellén. Kemény volt és nem tűrte a garázdaságot. Bellaire néhány jóérzésű lakosa „börtönt" épített a postahivatal mögött, egy súlyos farönkökből álló kunyhót, aminek nem volt ablaka, csak egy ajtaja hatalmas lakattal. Ha egy részeg ember a viselkedésével „közbotrányt" okozott, akár éjjel, akár nappal, itt kötött ki, és egy teljes napig maradt bezárva étlen-szomjan, hogy rendesen kijózanodjon. Nem csoda, hogy Anderson hírneve, mint a törvénynek érvényt szerző emberé, gyorsan terjedt, és két évvel később Belmont megye seriffjévé választották. A postahivatalt átadta „kisöccsének", a hat láb és öt hüvelyk magas A. W. Andersonnak, akit biztos, ami biztos, a helyettesének is megtett. Ezen felbátorodva Bellaire derék polgárai egy másik kérelmet kezdtek körbeadni a csatlakozás érdekében, ezúttal lassabban, hogy elég szavazatot biztosítsanak a többségi akarat érvényesítéséhez. Az önkéntesek házról-házra jártak, és próbálták rábeszélni az embereket, írják alá. Időközben a kocsmák és szeszfőzdék tulajdonosai elterjesztették, hogy ez az egyesülés elviselhetetlen adóterhekkel járna, és azok, akik ki akarják ezt járni, csupán önző célból teszik: állásokat akarnak maguknak, amit a többi dolgozó fizet majd meg.

Az egyik önkéntes, aki felajánlotta, hogy aláírásokat gyűjt, a kedves doktor, Elijah Birdsong volt. Az életébe került, ahogy azt sokan vélték, bár ez soha nem bizonyosodott be. A halottkém balesetnek nevezte, és a St. Clairsville-i bíróság az új seriff erős tiltakozása ellenére elfogadta álláspontját. Anderson, aki legjobb barátját vesztette el Birdsong doktorral, megígérte feleségének, Hesternek, hogy nem nyugszik, míg a gyilkost el nem kapják és fel nem akasztják.

De mi is történt azon a tragikus napon?

Előző este az idősebb John Archer elment Birdsongék otthonába, és átnyújtott egy papírlapot, aminek a tetején a következő állt: „Aláírások, melyet Bellaire törvényes polgárai és földtulajdonosai állítottak ki, hogy kifejezzék óhajukat a csatlakozásra". Másnap reggel hétkor Birdsong doktor elindult szokásos beteglátogató körútjára. Fél tízre visszatért irodájába, és megkezdte a rendelést. Hester vallomása szerint férje visszatértekor kilenc aláírás szerepelt a lapon, és a nap folyamán további nyolc került még rá az őt felkereső betegektől. Tizenkét

órakor Hester ebédet adott neki, ezután a doktor visszavonult egy kis pihenőre. Kettőkor ismét a rendelőben volt, és betegeit látta el. Miután az utolsó is távozott, fogta fekete orvosi táskáját, feltette kalapját, felöltötte kabátját, s elindult az otthonaikban fekvő betegekhez. Azt mondta Hesternek, lehet, hogy későn ér haza, mert el kell mennie Mrs. Martinhoz a hegy tetejére, akit szívbetegsége ágyba parancsolt.

Borongós nap volt ez, 1858 novemberének elején. Alacsony felhők borították az égboltot, és időnként eső szitált. Másnap kiderült, hogy a doktor meglátogatta a Levinstone lányt, aki lázas volt, és aznap délután megkapta a lány szüleinek aláírását. Onnan Torbetékhez ment, ahol az öregember három hónapja nyomta az ágyat súlyos tüdőgyulladással. Tőlük is kért aláírást, de azt mondták neki, hogy ők már aláírtak egy papírt, amit aznap a lelkészük már kivitt nekik.

Nem volt még késő, amikor a Torbet házat elhagyta, talán fél öt vagy öt lehetett, de egyre jobban esett, és odakinn szinte teljesen besötétedett már. Nem mondta, hova megy, és Torbeték azt gondolták, hazafelé tart.

Aznap este kilenc óra tájt Hester Birdsong, kezében letakart lámpással bekopogott Anderson postamesterhez. Még mindig esett, az asszony csuromvizes volt, sápadt és reszketett.

– A férjem – mondta – még nem ért haza! Úgy aggódom!

– Hová ment? – kérdezte a postamester.

– Azt mondta, felmegy még Martinékhoz – mondta Hester –, de onnan is, már rég haza kellett volna érnie!

– Esik – jegyezte meg a postamester kitekintve az ablakon az éjszakába. – Talán inkább Martinéknál maradt, minthogy a sötétben botorkáljon?

Az asszony a fejét rázta.

– Soha nem marad ki anélkül, hogy ne szólna nekem.

A postamester felvette a kalapját és esőkabátját, fogta a sétapálcáját és elindult Hesterrel Martinékhoz. A megszokott úton mentek, nehogy elkerüljék, ha netán már hazafelé tartana az esős éjszakában. Felmentek a főutcán az Indián-zúgóig, aztán a rohanó folyó mellett futó ösvényt követték. A gesztenyefaliget feletti tisztáson Martinék háza már sötét volt, amikor odaértek. Egy kutya ugatni kezdett, és hamarosan fény gyúlt az egyik ablakban. Az ajtót valaki résre nyitotta.

– Ki van ott kinn?

Az öreg James Martin hangja volt.

– Birdsong doktor bent van? – kérdezte Anderson.

– Itt? Nem… nem is láttuk.. várjunk csak… tegnapelőtt óta, az hiszem…

Aznap éjjel Hester nem aludt. Anderson és az a néhány férfi sem, akiket felvert álmukból, hogy segítsenek megtalálni az elveszett doktort. Kezükben lámpással alaposan átfésülték az út mindkét oldalát, fel az Indián-zúgóig. Hiába. Másnap reggel Harry O'Neal, az a férfi, aki a homokkő-bányában dolgozott, a vízmosásban talált rá Birdsong doktorra. Biztosan le akarta vágni az utat Martinék

felé, eltévedt a sötétben és lezuhant a csúszós sziklákról, okoskodott O'Neal. A szakadék alján feküdt. Arcán karcolások voltak, koponyája szétzúzódott. Mindezt valóban okozhatta az esés, de ami Anderson seriffet és öccsét zavarta, az az volt, hogy az aláírásokkal teli papírt egyik zsebében sem találták. És eltűnt a fekete orvosi táskája is. Alaposan átfésülték a lejtőt, de sem a papír, sem a táska nem került elő.

Egyesek biztosak voltak abban, hogy valaki az iszákosok közül rátört az orvosra aznap este, hogy elvegye tőle az aláírásokat tartalmazó papírt, s dulakodás közben megcsúszott és lezuhant. Vagy talán bosszúból megverték és ledobták, hogy meghaljon, ki tudja? Bármi is az igazság, Birdsong doktor halála erős felháborodást váltott ki szerte a megyében, végül a csatlakozás érdekében benyújtott kérelem, kedvező elbírálásban részesült. 1859-ben Bellaire város lett. Az ezt követő választások során a whisky-kérdés lett a fő téma, és a két tábor közti csata gyakorta igen ádáz volt. Ablakokat törtek be és férfiakat vertek meg. Mindezen törvénytelenségek persze a mérsékelt párt malmára hajtották a vizet, és a többség John Kelley-t, egy nyugalmazott ügyvédet, James Kelley ezredes fivérét választotta meg a város első polgármesterének.

A választásokat 1859 augusztusában tartották egy derült nyári napon. Több mint egy hónapja nem esett már és minden egyes alkalommal, amikor egy bricska vagy lovas kocsi végigzötykölődött a város közepén, amit „útnak" neveztek, nagy porfelhőt kavart fel, ami sokáig lebegett a levegőben, aztán ráült a házakra, s ettől minden szürke lett. A hegyekben a patakok teljesen kiszáradtak, így a farmereknek naponta le kellett terelniük a csordát a folyóra itatni. A kutak vize zavarossá vált, az ivóvizet a Pinch-zúgóról kellett a városba hordani, természetesen Jacob Heatherington engedélyével. Ő nemcsak hogy megadta az engedélyt, hanem naponta egyszer az egyik Heatherington gőzös egy kisebb uszályt tolt fel a kompátkelőhöz, rajta két hordó ivóvízzel, amiből aztán annyit vihettek az emberek, amennyire csak szükségük volt.

Nem csoda hát, hogy egyesek igencsak feszültek és mogorvák voltak a választás napján, amikor kis csoportokban jöttek a poros utcákon a postahivatalhoz. Anderson seriff és két helyettese a verandán állt, míg odabenn öccse, a postamester, a St. Clairsville-i megyei bíróval és két pártatlan úriemberrel, Ben Neff-fel és Jack Giffinnel számolta a szavazatokat és vezette a nyilvántartást. Hamarosan eldőlt, hogy Kelley lett az, akit az emberek a város vezetésével megbíztak. A szeszfőzdék és kocsmák jelöltje, Rufus Smith ahogy telt az idő, egyre jobban lemaradt. Déltájban néhány fogadó ingyen italt kezdett osztogatni a léhűtőknek és csavargóknak, majd elküldték őket, hogy mondják azt, rendelkeznek szavazati joggal. A bírónál azonban ott volt a környék bejegyzett földtulajdonosainak teljes listája, és ha valaki nem szerepelt rajta, azt gyorsan kitessékelte az egyik helyettese. Néhány részeg csúnyán viselkedett, és börtönbe kellett zárni. Volt néhány verekedés is az utcán. Miután a választás véget ért, a bíró

azt parancsolta Anderson seriffnek, hogy derítse ki, melyik kocsma szegte meg a törvényt azzal, hogy italt mértek a választás napján. Két héten belül hat ivónak vonták be az engedélyét, ami megnyugtató jele volt annak, hogy a törvényesség immár a gyakorlatban is bevonult Bellaire-be, és maradni szándékozik.

Azokban a napokban Eliza még inkább el volt foglalva gyermekei nevelésével, mint valaha. A hároméves Perkinnek és az ötéves Albertnek állandó felügyeletre volt szüksége, különösen Perkinnek, aki törékenyebb volt, mint a többi gyerek, és gyakran nyomta az ágyat lázzal. A hétéves Ella, a tízéves Wilbur, a tizenkét éves Winfield Scott és a tizennégy éves Hamden egészséges, élénk gyerekek voltak, a hét hat napján iskolába jártak, vasárnap délutánonként a hegyekben kóboroltak, és rendszeresen hazavitték belső vívódásaikat. Valakinek végig kellett hallgatni őket, válaszolni rá, dicsérni, vagy összeszidni, tanácsot adni és parancsokat osztogatni. Jacob egész nap a bányászattal és a szállítási ügyekkel vesződött, néha éjszakába nyúlóan is, így egyedül Elizára maradt a feladat, hogy orvosolja a gyerekek gondjait.

A legidősebb fiú, John, aki akkor huszonhárom éves volt, kóborolt a világban. Eliza legutoljára májusban hallott felőle. McDuff futott össze vele valahol New Orleansban. Azt mesélte, jól megy a sora. A huszonkét éves Alexander vezette a könyvelést, és apja felügyelete alatt irányította a bányákat, többnyire csendben, hűséges odaadással, zokszó nélkül. Elfogadta azt a terhet, ami elől bátyja, John elfutott. Míg más fiatalemberek mulatoztak, és jól érezték magukat, Alexander a poros irodában rostokolt, kifizette a béreket, vezette a könyvelést, foglalkozott az elégedetlen munkásokkal, kapitányokkal, ügyfelekkel, felügyelte az aládúcolást az új tárnákban, s mindezt heti tíz dollárért, kosztért és kvártélyért.

Sam felesége, Jessica mellett Eliza egyetlen segítsége a tizenkilenc éves csendes, dolgos, megbízható Martha volt, aki sokban hasonlított Alexanderre. Nem volt különösebben csinos, de arcáról, mélyen ülő szemeiből és magas homlokáról tiszta, sugárzó jóság áradt. Haját kontyba kötve hordta, nem volt se szőke, se barna, valahol a kettő közt. Olyan szín, amire senki sem emlékszik. Olyan arc, amit senki sem tud felidézni. De takarította a házat, vigyázott a gyerekekre, gyomlálta a kertet, vagy megcsinált bármi mást, amit mondtak neki.

A forró, száraz nyarat hosszú, csapadékos tél követte. A hegyeket hetekig vastag köd takarta, és januárban ahelyett, hogy fagyott volna, a folyó kiáradt és az udvarokat sártengerré változtatta.

A wheelingi tanult doktorok azt mondták, az időjárás csalta elő azt a sok betegséget, mely gonosz átokként söpört végig a völgyön 1860 tavaszán. A városok levegője nehéz volt, és bűzlött a nedves szénportól. Sokan a szénbányákat okolták azokért a betegségekért, amelyek a családtagjaikat érték, és azt követelték, hogy zárják le addig az összes bányát és széncsúszdát, amíg nem fordul az időjárás. Voltak, akik fegyverrel fenyegették meg a bányászokat, hogy távol tartsák őket a tárnáktól. Jacob összehívatta munkavezetőit a fő tartálynál a folyóparton, és

megmutatta nekik, hogyan engedjék el a zsilipet úgy, hogy ne kerüljön szénpor a levegőbe. A Bellaire feletti levegőben ülő rossz szagot valójában a füst okozta, amit a kémények ontottak, nem pedig a szénbányák pora. „Ne fűtsenek szénnel, amikor esik – tanácsolta Jacob a városlakóknak –, csak fát használjanak!”

Eliza ragaszkodott ahhoz, hogy a gyermekek annyit legyenek odakinn, amennyit csak lehet, még esőben is. Mozogjanak sokat: másszanak fára, sziklára, futkározzanak, sose üljenek tétlenül bent a házban. Ezt az „orvosságot” anyjától tanulta. Ha esett, a gyerekek levetették vizes ruháikat, amikor bementek a szobába. A kicsiket végigdörgölték, megvacsoráztatták és ágyba dugták. Az iskolákat a járvány miatt bezárták, így a gyerekeknek nem volt más elfoglaltságuk, mint a hegyeket járni, és ha elfáradtak, akkor lefeküdni. Bevált. Egyik gyermek sem betegedett meg, bár szinte mindennap volt temetés Bellaire-ben.

Március huszonegyedikén, épp azon a napon, amikor a tavasznak kezdődnie kell, hogy elvigye az összes nyomorúságot, John Rodefer felesége, Barbara meghalt. Két gyermek, Mary és Abbey anyja volt, mindnyájan Elizáék gyülekezetéhez tartoztak, így illő volt részt venniük a temetésén.

Jacobnak aznap Wheelingben kellett lennie a vasúttársaság igazgatótanácsának ülésén. Eliza egyedül ment, a gyerekeket Marthára bízta. Hűvös, tiszta tavaszi nap volt, méhek zümmögték körül a barkákat, a nap vakító csillogása a széles folyó nyughatatlan felszínén vibrált. A régi Davis-tanya mögötti hegyen kék és sárga vadvirágok tarkították az erdő nedves talaját. Daloló mátyásmadarak és dolgos cinegék röpködtek a fákon. A temetőbe felvezető, kanyargós ösvény száraz és keményre taposott volt a talpa alatt.

Eliza a gyászmenettől külön haladt, fekete szaténruhájában. A rokonok, barátok és ismerősök eljöttek megadni a végső tiszteletet annak, aki közöttük élt hosszú ideig, s most hirtelen eltávozott az ismeretlenbe. A család már a sír körül állt a koporsó mellett, mögöttük a sírások, előttük a hosszú fekete palástot viselő prédikátor. Eliza fürkésző szeme hamar felfedezte Maryt és Abbey-t, egyszerű fekete ruhában álltak ősz hajú atyjuk mellett. Szürkének, sápadtnak és öregnek látszottak. Istenem, gondolta Eliza, én is így nézek ki? Fiatalabbak, mint én. Hiú gondolat volt, ezért gyorsan elhessegette.

Távolabb sétált, és megállt egy fa alatt, magányosan, míg a szertartás tartott. A gyászolók csoportokba verődve álldogáltak, volt, aki halkan beszélgetett, mások némán, lehajtott fejjel figyeltek a búcsúszavakra. Felettük az ég zöldeskéken szikrázott, és olyan üde és friss volt, mint egy óriási harmatos harangvirág, amely épp most tárta szét szirmát a nap érintésétől. Messze, lent a völgyben egy gőzös fújta meg a kürtjét, és a távoli hang úgy lovagolt a szellő hátán, mint holmi messzi földről jött üzenet.

Miután a szertartásnak vége lett, és az emberek kezdtek szétszéledni, Eliza beljebb ment a fák közé, hogy elkerülje a kíváncsi pillantásokat. Egyedül érezte magát és cseppet sem odavalónak. Olyan érzés volt ez, amivel addig még sohasem

kellett megbirkóznia. Különös, megmagyarázhatatlan szomorúságot érzett, mintha ő állna ott annál a sírnál lefelé bámulva… vagy talán mintha ő feküdne lenn, abban a kemény, fekete koporsóban, szépen karba tett kézzel, és a hulló föld tompa, magányos koppanását hallgatná. Könnyek szöktek a szemébe. Még beljebb kellett mennie a fák közé, hogy megszabaduljon mindettől. „Szedd össze magad, Eliza…” hallotta anyja hangját valahonnan messziről, „szedd össze magad, édes gyermekem…”

Egyszer csak a hegytetőn találta magát, egy kicsi, füves tisztáson. Lent a nagy tölgyfák szürke törzse között homályosan látta a temetőt és az embereket az új sírnál. A kis tisztás másik oldalánál semmi más nem volt, csak a fenséges, néma erdő, mely mindent körülölelt. Ahogy megfordult, a csupasz ágak közt láthatta a völgyet, a csillogó folyót és a messzeségben a wheelingi háztetőket. Virginia hegyei még mindig sötétszürke ruhában rejtőzködtek, de egy leheletnyi égi ragyogás már bearanyozta a fákat. Még jobban megerőltette szemét, hogy lelásson a fatörzseken keresztül a völgybe, észrevett valami fehéret, ami a templomuk lehetett… vagy talán Wheatley háza a folyóparton. Messzebb, jobb oldalon volt egy másik fehér folt, mintha egy másik ház lett volna. Mögötte egy furcsa, fekete csík nyúlt le a meredek hegyoldaltól a folyóig. Lehet, hogy…? – merengett. Azután egy hang törte meg a csendet, ronda, de ismerős hang. A széncsúszda hangja. Most már biztosan tudta: az a fekete csík a pászta, és tőle balra, ami fehérlik a fatörzsek közt, az az otthona. Jóleső, vigasztaló érzés volt letekinteni és látni szeretett otthonát a temető tetejéről, ahol valakit éppen most temettek el.

Aznap este, amikor Jacob hazaért Wheelingből és leült a nagy karosszékébe a nappaliban, Eliza így szólt hozzá hintaszékéből:

– Jacob, azt szeretném, ha megtennél nekem valamit!

– Mi lenne az? – kérdezte a férje gyanakvón.

– Azt akarom, hogy végy nekem egy sírhelyet.

– Egy micsodáááát?

– Jól hallottad. A temetőben jártam ma, mint azt te is tudod, részt vettem azon a temetésen, amit te olyan egyszerűen kihagytál… – mondta felhúzott szemöldökkel, s pillantására morgás volt a válasz. – Szóval – folytatta –, ahogy ott fenn sétálgattam egy kicsit, találtam egy megfelelő helyet, tényleg csodásat. Onnan látszik a folyó, a templomunk, még a házunk is, és ha kivágnak majd néhány fát – mert biztosan kivágják, amikor a temető terjeszkedik –, belátni az egész völgyet a Whiskey-zúgótól lefelé. Azt akarom, hogy ott fenn temessenek el, Jacob. Pontosan azon a helyen. És meg ne próbáld azt mondani nekem, hogy ha meghalok, elég lesz majd akkor erre gondolni, vagy hogy akkor már egyébként sem látok már semmit…

– Rosszul érzed magad, Eliza? – kérdezte Jacob aggódó arccal.

– Nem, egyáltalán nem – tiltakozott felesége hevesen –, ellenkezőleg. Jót sétáltam az erdőben, hallgattam a madarak énekét, és szedtem pár szál tavaszi

virágot. Régóta nem éreztem ilyen jól magamat! De – tette hozzá egy vállrándítással – amikor az ember elmegy egy temetésre, bizony átsuhan néhány szokatlan gondolat az elméjén. Egyikünk sem él örökké, ezt mindnyájan tudjuk. És amíg nincs más választásom ebben a kérdésben, bizonyosan kiválaszthatom azt a helyet, ahol utána az időmet tölthetem Gábriel harsonájának hangjára várva!

Néhány pillanatig csend volt a sötétedő szobában. Az ablakon túl a közeledő éjszaka függönyei kezdtek összezáródni a völgy felett. A hegyek lassan visszahúzódtak a messzeségbe, az égbolt elveszítette színét, és apró, fényes csillagok szúrták keresztül. Köd telepedett a folyóra, fehéren és súlyosan, mint a megalvadó tej. Hallották, ahogy Jessica a konyhában csörömpöl.

– Valamelyik nap vigyél fel oda és mutasd meg azt a helyet – szólt halkan Jacob mély hangján. Elhallgatott és sóhajtott. – Meglátom, mit tehetek.

Ekkor Albert, Perkin és Ella berontottak a házba, mindegyikük kezében egy csokor vadvirág és barkaág volt. Eliza felkelt, hogy meggyújtsa az olajlámpást. Több szó nem esett a temetőről.

Két hónappal később, május utolsó vasárnapján, ahogy a templomból sétáltak hazafelé a szelíd, bátorító napfényben, Jacob hirtelen megállt, és a hegyek felé fordult. A gyerekek jóval előttük jártak, úgy rohantak hazafelé, mint a kiscsikók a réten, Martha pedig a nyomukban. Alexander a mátkáját, Elizabeth Jonest kísérte haza. Mire a McMahon hídhoz értek, Jacob és Eliza magukra maradtak.

– Mi lenne, ha felsétálnánk oda ebéd után és megnéznénk azt a helyet, amiről a múltkor beszéltél? – kérdezte Jacob. – Az idő is szép, és ha jobban belegondolok, nem is tudom mióta nem sétáltunk együtt az erdőben!

Ez azonban nem ment zökkenőmentesen. Ebéd után Perkint lefektették pihenni. Alexandernek le kellett mennie az irodába, hogy előkészítse az okmányokat a másnap hajnali szállításhoz. Martha engedélyt kért, hogy meglátogassa egyik leánypajtását. Hamilton és Winfield Scott elment törpeharcsára vadászni Wortmannel, a hajóáccsal, Wilbur pedig elindult a kis fekete fiúval, Jesse Palmerrel, hogy felfedezzenek néhány barlangot a Pinch-folyón túl. Ella és Albert, amikor látták, hogy anyjuk sétához készülődik, vele akartak menni. Mindig vele tartottak, akárhová ment. Ezúttal azonban máshogy lett, Eliza hajthatatlan maradt. Szólt Jessicának, aki a konyhában dolgozott.

– Jessica – mondta neki –, vidd el a gyerekeket sétálni valahova. Szedhetnek virágot, vagy amit akarnak…

– Neeem! Én a mamával akarok menni! A mamával akarok menni! – kezdett sírni Ella, s Albert is azonmód rázendített.

– Jessicával maradtok – mondta nekik Eliza határozottan, és kisétált az ajtón, Jacob pedig utána.

Hallották, amint Jessica odabenn átveszi a parancsnokságot:

– Csitt legyen, gyerekek! Gyorsan segítsetek Jessicának elmosogatni ezeket a tálakat, hogy hamar elmehessünk megkeresni azt a bozontos farkú, bojtos fülű, sziklára mászó ugrifülest, amiről a múltkor meséltem…

Odakinn Jacob elnevette magát.

– Ez a Jessica aztán tényleg tud bánni a gyerekekkel!

Még mindig az ünneplő öltönye volt rajta. Hajadonfőtt ment, deresedő haja felül már ritkult. Kezében sétapálcájával lassú, kényelmes léptekkel haladt az úton, oldalán hitvesével. A hídnál megállt egy pillanatra, és visszanézett a házra, a hajókikötőre és a tartálynál lehorgonyzott két uszályra. Mélyet lélegezve csendesen így szólt:

– Eliza… hosszú utat tettünk meg, igaz?

Szemében és mosolyában büszkeség volt. Eliza is nagy levegőt vett, de inkább fájdalmas sóhaj lett belőle:

– Igen, Jacob. Valóban, nagy utat tettünk meg. Úgy bizony…

Végigsétáltak az üres utcán a csendes vasárnap délutánban. A vasútállomás kihalt volt, csak egy fekete kutya üldögélt az állomásfőnök irodájának nyitott ajtajában, és lustán bolhászkodott. A templom után balra fordultak ott, ahol a rövid, keskeny sétány mindkét oldalán apró, roskadozó házakkal felfut a hegyoldalra, és a temetőhöz vezető ösvényben végződik.

– Jó napot, asszonyom – köszöntötte Jacob udvariasan az egyik verandán üldögélő idős asszonyt, az pedig így felelt:

– Jó napot, Mr. Heatherington, Mrs. Heatherington. Sétára indulnak? Hát nem csodás ez a délután?

– De bizony az – helyeselt Jacob, Eliza pedig így szólt:

– Gyönyörűek az íriszei, Mrs. Torbet!

– Ó, köszönöm – felelte az idős hölgy a verandáról.

Aztán lassan maguk mögött hagyták a házakat, és az erdei ösvényen jártak, ami lassan kanyargott felfelé a lejtőn.

Az első nagy bükkfánál Eliza megállt. Ki kellet fújnia magát.

– Hosszú ideje már, Jacob, hogy utoljára így együtt sétáltunk az erdőn – mondta. – Emlékszel az első alkalomra? Amikor elvittelek ahhoz a kis titkos víznyelőhöz, hogy megmutassam neked azt a szarvast a gidájával? Attól tartok, már szarvasok sincsenek…

Felettük az áttetsző, kék égbolton galambok hurrogtak, poszméhek zümmögtek, és valahol fent a lejtőn egy fakopács kalapált egy odvas fát. Két pillangó kergetőzött az ágak között, míg végül elnyelte őket a zöld erdő.

– Azt hiszem, hosszú ideje. Túlságosan hosszú ideje – mondta Jacob, és volt valami a hangjában, amitől könnyek szöktek a szemébe. Eliza a karjáért nyúlt, és szorosan belékapaszkodott.

Egyikük sem szólt. Csak sétáltak és olykor meg-megálltak. Eliza kicsi, csontos már ráncosodó keze Jacob inas karjába kapaszkodott. Lassan haladtak, és

fel-felnéztek a fák koronájára, megálltak és megcsodálták a virágzó bokrokat, a kéklő ibolyaszigeteket a fűben, vagy csak… csak álltak és a fák közé bámultak, mintha keresnének valamit, amit réges-rég elvesztettek, és azóta sehol sem találnak.

Keresztülmentek a temetőn, aminek hatalmas tölgyek adtak enyhe árnyat, elolvasták a sírkövekre vésett neveket, és több szót nem is váltottak. A sírokon túl az erdő birodalma következett. Eliza felvezette urát az ösvényen egyenesen oda, ahol nemrégiben a távoli várost fürkészte a fák rozsdabarna törzse közt.

Aztán ott maradtak a kis füves tisztáson a hegy tetején, magas, néma fák vették körbe őket. A sűrű lombozattól már nem látták, inkább csak sejtették lent a házakat, a folyót és szemközt a virginiai hegyeket.

– Hát ez az a hely? – törte meg a csendet egy idő után Jacob.

– Igen, mondta Eliza – ez az a hely.

Jacob bólintott. – Majd utánanézek. Milyen szép itt minden, Eliza…

– Az. Arra emlékeztet… – egy pillanatig habozott, majd hozzátette –, amikor gyerek voltam…

A befejezetlen gondolat néhány pillanatig ott lebegett a levegőben, mint a szélben céltalanul lebegő ökörnyál.

Jacob ismét bólintott:

– Tudom, utánanézek.

– Nem akarok sokat, te tudod, Jacob. De ezt nagyon szeretném.

– A tiéd lesz.

– A miénk lesz – javította ki Eliza –, mindkettőnké, együtt.

Hosszú ideig kéz a kézben álltak. Szellő lebbent át a fák közt és füstszagot hozott. A szag pillanatokon belül erősebb lett. Jacob felkapta fejét.

– Valami ég – mondta –, menjünk!

Ahogy ereszkedtek lefelé, észrevették a füstöt a fák között. Nyugat felől hozta a szél. Erős füst. Rossz füst. Az a fajta, ami a veszély és pusztulás nyomában támad. A város már nem volt néma. Emberek verődtek össze az utcán kis csoportokba, és nézték, amint a füst nagy, mérges felhőkben szállt fel Crow Woodsból. Aztán egy fiatalember vágtázott lefelé lóháton a hegyoldalon. Lováról ömlött az izzadság és a hab.

– Valaki felgyújtotta a viskókat Crow Woodsban – ordította feléjük a férfi rémülten. – Lövéseket is hallottunk! Szükségünk van odafenn a seriff-helyettesre!

Abban az évben E.B. Winans volt a seriff-helyettes Bellaire-ben, egy keménykötésű fickó, akinek ökle akkora volt, mint egy csődör patája. Felnyergelte lovát, és három önkéntessel felnyargalt, de nem tehetett sokat. A hat viskó porig égett, és még az aljnövényzet is lángra kapott. Semmit sem lehetett már tenni, csupán hagyni, hogy a tűz kitombolja magát. Másnap három férfiholttestet találtak a romok alatt. Mindhárom néger volt, fejüket golyó roncsolta szét. A kunyhók többi lakóját később Neffsben találták meg egy elhagyatott, régi pajtában rejtőztek

el, mint a farkasok által riogatott birkanyáj. De bármiféle kérdést intézett hozzájuk a seriff, nem mondtak többet annál, hogy tűz volt, és ők elfutottak előle. Hogy ki a gyújtogató és ki lőtte le azt a három embert, nem tudták, vagy túlságosan féltek ahhoz, hogy elmondják.

Júniusban volt még néhány tűzeset fenn a hegyekben, és minden egyes alkalommal olyanok házai égtek le, akik szökevény rabszolgákat fogadtak be a folyó túlsó partjáról és munkát adtak nekik. Azok, akik nem nézték jó szemmel, hogy a feketék Ohióban keresnek menedéket, úgy döntöttek, tesznek valamit ez ellen. Júliusban egy prédikátort vertek meg. A kapitányok jelentették, hogy veszély leselkedik rájuk a város körül végig a folyó mentén. Aztán Len Conwayt, az egyik komp tulajdonosát a vasútállomásnál egy éjjel agyonlőtték a bokrokból. Tudták róla, hogy átcsempészi a menekült feketéket, befogadja őket, és munkát talál számukra vagy az épülő vasútnál vagy beljebb a szárazföldön.

Másnap reggel, még mielőtt a Len haláláról szóló hírek elterjedhettek volna, Sam ezt mondta Jacobnak a pajtában:

– Jacob ’ram, hát én és Jessica meg a gyerekek ma elköltözünk.

– Miről beszélsz? – kérdezte Jacob homlokát ráncolva. Azokban a napokban más gondolatok kavarogtak a fejében. Az egyik gőzösére rálőttek lenn, Marietta környékén, és egyik embere megsebesült. Kapitányai fegyvert és több embert kértek a hajókra. Sam egyenesen a szemébe nézett. Arca sápadt volt.

– Mert hát ez a hely nem jó a fekete embernek, ’ram – mondta halkan –, tegnap éjjel füst volt odaát Benwoodban. Férfiak táboroznak ott. Rossz emberek. Átjönnek bármikor, fellógatnak egy fára, és elviszik Jessicát meg a gyerekeket…

– Badarság! – fakadt ki mérgesen Jacob. – Itt törvény és rend van! Itt maradtok, és én gondoskodom arról, hogy ha bárki a földemre jön és bánt titeket, az a börtönben végzi.

Sam csak állt ott némán, és a földet nézte. Délben, amikor Jacob hazament ebédelni, Eliza a verandán állt Perkinnel. Feldúlt volt.

– Nem láttad Jessicát? – kérdezte. – Vagy Samet? Sehol sem találom őket. Jacob átment a kunyhóhoz. Üres volt.

Aznap éjjel John Wortman korcs kutyája röviddel éjfél után ugatni kezdett. Addig ugatott, míg végül Wortman és a kikötőben horgonyzó gőzös legénységének néhány tagja fel nem ébredt. Tiszta, csillagos éjszaka volt, a telihold magasan járt a hegy felett. Ahogy Wortman kilépett a szobája ajtaján, kutyája felbátorodva a jelenlététől elkezdett rohanni a tartálynál kikötött uszályok felé, le a folyóhoz, és közben dühödten ugatott. Wortman lekapta megtöltött puskáját a falról és követte a kutyát. Páran vele mentek. A kikötő kihaltnak tűnt, de lejjebb, ahol a parton füzek álltak, mozgást lehetett kivenni a félhomályban.

– Ki van ott? – kiáltotta Wortman.

Választ nem kapott, csak a kutya ugatott egyre hangosabban.

– Azt hiszem, egy csónakot látok a parton – suttogta az egyik ember Wortman mögött –, a magas fa mellett…

Wortman rohanni kezdett a part felé. Hirtelen fény villant. Nem a parton, hanem feljebb. Aztán megint. Sárga láng, mintha fáklya lenne a sötét hegyoldal alatt. A láng sárgáról fehérre változott, és gyorsan terjedt. Sam kunyhója volt az. Égett.

– Tűz van! Tűz van! – kiáltozta John Wortman. – Hozzátok a vödröket!

A mögötte lévő férfiak a szálláshely felé kezdtek szaladni, míg ő a kunyhó felé igyekezett. Hirtelen lövés dörrent. A partról jött. A golyó, éles hanggal Wortman feje mellett süvített el.

– A teremtésit! – sziszegte, és tovább rohant a fűzfák felé, ahonnan a lövés érkezett. – Várjatok csak, majd elkaplak én titeket…

A csillagfényes félhomályban két alakot látott szaladni az égő kunyhótól a folyóhoz.

– Állj, vagy a pokolba küldelek! – üvöltött rájuk, s a puskát a vállához emelte. De azok ketten nem álltak meg. Ehelyett még egy lövés érkezett, és ezúttal Wortman érezte, hogy a golyó az ingét eltépve a karjába fúródott.

– Átkozottak… – a puskát a part felé fordította, ahonnan a lövés jött. Homályosan ki tudta venni a parttól távolodó evezős csónakot, amibe emberek ugráltak be. Célzott és meghúzta a ravaszt. Éles kiáltás és hangos szitkozódás hallatszott, és még két lövés jött a csónakból. Amikor a férfiak odaértek hozzá, John a földön ült, jobbjával sebesült bal karját szorította.

– Eltaláltak, a keservit! – szitkozódott. – Ha csak még egyszer célba vehetném őket ezzel a puskával!

A körülötte állók látták, ahogy a csónak lefelé sodródik az árral, majd eltűnik a ködben.

Az öreg kunyhó aznap éjjel porig leégett. John Wortman, akinek sebesült karját Hester Birdsong kötözte be és kötötte fel, olyan dühös lett, mint egy felbőszült bika. Unszolására Jacob azonnal elment Wheelingbe és hat vadonatúj Winchester puskával tért haza.

Eliza igen zaklatott volt aznap.

– Sam biztosan tudott valamit – mondogatta. – Miért is nem mondta el nekünk! Bent tartottam volna őket itt a házban, az embereink pedig csapdát állíthattak volna a gyilkosoknak.

Aznap éjjel, miután ágyba dőltek, Jacob egyszer csak így szólt:

– Egyébként, ma nyélbeütöttem azt a dolgot ott fenn… Mr. Graham, a St. Clairsville-i ügyvédünk majd elvégzi a papírmunkát.

Szavait csend követte. Eliza tudta, hogy a temetőről beszél. A sötétben Jacob nem láthatta felesége arcát, de érezte, hogy kezét a vállára teszi, és nem ereszti el.

28. fejezet

Azon a nyáron Alexander megházasodott. Jacob egy gerendaházat épített neki közel az irodához és a kikötőhöz, és az ifjú pár augusztusban be is költözött. Két nappal később híre jött, hogy a *Lady Elizá*t kalózok támadták meg a Mississippin, körülbelül New Orleanstól százmérföldnyire északra. Otis McDuff kapitányt és egyik emberét meggyilkolták, holttestüket a folyóba dobták, a gőzöst pedig átkutatták és felgyújtották. A két cukorral megrakott uszályt ellopták. A legénység többi részét sebesülten és összeverve fákhoz kötözték, így találtak rájuk a folyóparton. A háromszintes utasszállító gőzös, a *Washington* vette fel és vitte el őket a New Orleans-i kórházba. Az első jelentés a columbusi hatóságoktól érkezett. A második a hatalmas *Washington* kapitányától. A kapitány több mint egy órán át ült Jacob irodájában, és mindent elmondott, amit a támadásról tudott. Idősebb Dick Shreeve kapitány szerint egy csapat lázadó jelentette a „kalózokat" a natchezi út környékéről, akik valahogy megneszelték, hogy a *Lady Eliza* szökött rabszolgákat vett fel, és Ohióba viszi őket.

– Szökött rabszolgákat? Honnan vették ezt? – kérdezte Jacob felháborodva. – Csak cukrot szállított, semmi mást!

– Meg hat feketét, akik azokon a fákon lógtak, melyek alatt az ön sebesült legénységének a tagjait megtaláltuk – mondta Shreeve kapitány szárazon. – A legénység szerint volt néhány asszony és gyermek a fedélzeten, de őket láthatóan élve vitték vissza gazdáikhoz. Hiba volt ilyesmibe keveredni – tette hozzá a kapitány. – Sokszor mondtam Otisnak is, de rám se hederített. Van itt pár dolog, amit meg tudtunk menteni – mondta a földön heverő zsákra mutatva –, a gőzös egy öbölben van kikötve, már ami megmaradt belőle…

A *Lady Eliza* fedélzetéről megmentett tárgyak között volt Otis McDuff régi, véres sapkája és kis bőrerszénye, benne egypár dobókocka, néhány ezüst garas, egy talizmán, ami egy elnyűtt, piszkos nyúlláb volt, valamint egy kis aranyszőke hajfürt, amit fekete zsineggel kötöttek össze.

Miután Shreeve távozott, Jacob egy ideig csak ült asztalánál, és egy olyan ember szánalmas földi maradványait nézegette, akit nagyon is megtanult becsülni és szeretni. Aztán felkelt, fogta a véres sapkát, az erszényt a kockákkal, a nyúllábat, az aranyszőke hajtincset, és lesétált a kikötőhöz. Este volt. A nap, mely a gerincen guggolt a bánya felett, arany nyilak ezreit szórta a nyugtalan folyóba. A szél felkapta a tömény halszagot, a kátrány szagát, a felsuvickolt fedélzet összetéveszthetetlen szagát, a vízét, a szénét… mindent, amit egy olyan öreg folyami patkány, mint Otis McDuff szeretett mélyen a lelkébe szippantani.

Sokáig állt ott, s a rohanó vizet nézte. Mintha magát az életet szemlélné, ami egyre csak halad, soha nem áll meg egy pillanatra sem, hanem elvisz mindent, ami belé hullik, elviszi valahová, amit az ember jobb híján csak „örökkévalóságnak"

hív: a perceket, órákat, napokat meg az éveket, az álmokat és az emlékeket… mindent, amiből egy ember élete, szíve és lelke áll… csak elviszi, és sosem hoz vissza semmit.

Valahol messze egy kürt kiáltott bele az estébe, és mintha jeladás lett volna, a folyó túloldalán a bíbor lejtők hirtelen elsötétedtek. A nap lement. Az est átadta helyét a kezdődő éjszakának. Jacob ekkor belehajította a sebes folyóba az öreg kapitány sapkáját, és a férfi életének összes apró titkát rejtő bőrerszényt.

– Otis McDuff, Isten veled! – motyogta halkan.

– Isten vegye magához a lelkét! Ámen – mondta mögötte valaki, és ahogy hátrafordult, meglepetten látta, hogy a tagbaszakadt John Wortman állt ott felkötött karral. Másik kezével egy könnycseppet törölt ki a szeméből.

Januárban, pár nappal újév után felgyújtották a folyó túlsó partján a bentwoodi vasútállomást. Az állomásfőnököt és a pályamestert családjuk szeme láttára kenték be szurokkal, s tollban hempergették meg. Három négert, akik a rakodódokknál dolgoztak, felkötöttek, a többieket csak azért nem, mert sikerült az erdőbe menekülniük. A hivatalos nyomozás csak két héttel később indult meg, és a késedelem miatt a rendkívüli havat hibáztatták. A virginiai hatóságok húzták az időt, annak ellenére, hogy a befolyásos wheelingi kereskedők és iparosok többször is tiltakoztak. Az egyre bizonytalanabb politikai helyzet miatt márciusban az üveggyáros Thomas Sweeney személyes találkozót hívott össze. Meghívást kapott az összes befolyásos ember az ohióí oldalon, Martin's Ferry-től Bellaire-ig. Köztük természetesen Jacob is. Őt Crispin Oglebay, a milliomos hívta meg, aki akkoriban új bridgeporti kúriájában lakott.

Hűvös, esős délután volt, amikor Sullivan fedett fogata felvette Jacobot a háza előtt. A fellegek sötétek és súlyosak voltak, az eső ezernyi vastag fonala valósággal a hegyekhez kötözte őket. Az út merő sártengerré változott, s sárga iszap fröccsent szerteszét a lovak patái és a kocsikerék alól.

Jacob még sosem látta belülről a bridgeporti kúriát, nagysága és pompás eleganciája igen mély benyomást tett rá. Első gondolata ez volt: Vajon Elizának tetszene-e?

Az uniformist viselő komornyik az „úri szalonba" vezette őket, egy tágas terembe, ahol hatalmas fehér márványkandallóban bükkfa hasábok égtek, a falakon mindenütt vadásztrófeák és olajfestmények függtek, a padlón medvebőr szőnyegek voltak kiterítve. A házigazda ott várakozott rájuk. Megkérték őket, foglaljanak helyet a kandalló előtt álló nagy, kényelmes karosszékekben, míg a komornyik francia konyakot szolgált fel kristálypoharakban, ezüsttálcán. „Vajon tetszene-e ez Elizának?" – morfondírozott, és annyira le volt nyűgözve, hogy gondolkodás nélkül a kristálypohár után nyúlt, ahogy a többiek, és lenyelte a konyakot. Meglepően simán csúszott le, anélkül, hogy égetné a torkát, mint az a másik ital, amit úgy harmincöt évvel ezelőtt ivott abban a takaros kis kocsmában, a szülővárosában. Akkor megfogadta, hogy soha többé nem nyúl az ördög italához.

Most hirtelen bűntudat fogta el, mert megszegte ígéretét. Annyira lefoglalták a saját gondolatai, hogy alig tudott házigazdájukra figyelni, aki arról beszélt, hogy miért kell megvitatniuk a problémákat, mielőtt elmennek a wheelingi gyűlésre.

– Végül is – próbálta magyarázni Crispin Oglebay, ez a tar fejű, hatvanas évei elején járó úriember – Wheeling az Virginia, és ahogy a dolgok mostanában állnak, elkerülhetetlennek látszik némi konfrontáció, mivel egyes déli államoknak és az Unió többi államának eltérő gazdasági érdekeik vannak. Azt beszélik – folytatta Oglebay –, hogy bizonyos államok azzal fenyegetőznek, hogy elszakadnak az Uniótól, és Sweeney… nos, lehet, hogy nyilvánosan kiáll majd a rabszolgaság eltörléséért, de nem ez itt az igazi kérdés. Az igazi kérdés a piacok helyzete. A tengeren túl a gyapotért háromszoros árat fizetnek, nemkülönben a cukorért. Sweeney mindkettőben érdekelt, és érthető, hogy akik ezekkel a termékekkel kereskednek, szívesebben üzletelnek Angliával ahelyett, hogy New York, Connecticut, Massachussetts vagy Pennsylvania államokig utaznának. A baj az – magyarázta Oglebay –, hogy a tengerentúlra árut szállító hajóknak visszafelé is hozniuk kell valamit, hogy az út kifizetődő legyen, és amit visszahoznak, azt az északi államoknak a délieknek kell eladniuk, hogy megéljenek. Ezért hát, uraim, azt szeretném, ha két dolgot észben tartanának, amikor a gyűlésen leszünk – zárta beszédét Oglebay –, az egyik, hogy a komoly konfliktus elkerülhetetlen. A másik, hogy Mr. Sweeney több gyapotföldet is birtokol lenn Georgiában, cukornádültetvényeket Mississippi államban, míg a Sweeney Hajózási Társaságnak hét vagy nyolc tengerjáró hajója van, melyek rendszeresen átszelik az Atlanti-óceánt. Arra buzdítom önöket, uraim, hogy legyenek nagyon óvatosak.

Figyelmeztetésének megvolt a hatása. A kocsiban, miközben a kúriáról hajtottak kifelé, Sullivan ezt kérdezte:

– Mit gondolsz erről, Jacob?

– Azt hiszem, haza kellene mennünk – felelte Jacob.

– Én is.

Amikor Jacob kora este hazaérkezett, még mindig esett. Eliza a gyenge fényű olajlámpás alatt üldögélt, ölében a nyitott Bibliával, és néhány pillanatig Jacob csak állt a küszöbön, és bámulta az egyszerűen berendezett szobát.

– Korán megjöttél – mondta Eliza –, ilyen rövid volt megbeszélés?

Jacob levette kalapját és kabátját, a fogasra akasztotta őket, és így szólt:

– ’liza, látnod kellett volna azt a helyet! Otthon, Angliában csak hercegek és grófok élnek ilyenben! Látni kell, hogy az ember elhiggye! Egy nap elviszlek oda, és egy nap… igen, egy napon építek neked egy ugyanilyet, ezt most ünnepélyesen megfogadom! Ide figyelj… ahogy azok a falak be vannak vonva valami selymes anyaggal, gyönyörű színekkel! Aztán a bútorok, Eliza, még sosem láttam olyat. Mindent Franciaországból és Spanyolországból hozattak. Na és a szobák mérete! Ez az egész ház nem töltené ki egyik termet sem, amit én ott láttam…!

– Igen – vágott közbe Eliza ásítva –, csak gondolj bele, mennyi fát kellene behordanod nap mint nap, hogy felfűtsd azokat a hodályokat. És hogy állunk a takarítással? Jobb, ha elfelejted, Jacob, és mesélj inkább a fontosabb dolgokról!

– Számunkra nem volt érdekes. Úgy döntöttünk, kimaradunk belőle. De a kúria, Eliza, saját szemeddel kellene látnod…

Eliza azonban rá se hederített.

– Bölcs döntés volt – mondta, s megint ásított. – Menjünk aludni, későre jár! Egyébként Perky megint köhög, és úgy látszik, láza is van. Faggyúpakolást tettem a mellére mustárral.

– Küldjünk orvosért?

– Majd reggel meglátjuk.

Másnap, késő délután eljött az orvos: két nappal később Perkin halott volt. Elizát Marthának és Alexander feleségének, Elizabethnek kellett kivonszolnia a gyerekszobában álló kiságytól. Nem sírt. Nem is panaszkodott. Még csak nem is szólt. Úgy tűnt, nincsenek érzései, mintha egy darab fa volna. Teljesen magába roskadt.

A nap további részében csak üldögélt a nappali ablakánál a hintaszékben, ölében a nyitott Bibliával. Nem olvasott, csak bámult kifelé az ablakon, ahogy a vak ember bámul a semmibe. Aznap éjjel le sem feküdt, csak üldögélt ott. Reggel Jacob odament hozzá és gyengéden a vállára tette kezét.

– Már… ássák neki a sírt – mondta halkan. – Ott fenn, a tisztáson…

Eliza testén remegés futott végig. Felemelte a fejét és férje szemébe nézett. Arca beesett lett, öregnek és ráncosnak látszott. Szemei tágra nyíltak a rettenettől.

– Ne, Jacob, ne! – törtek elő a szavak ajkairól fojtott suttogással. – Ne oda! Olyan magányos ott, Jacob, annak, aki ilyen kicsi! Egyes-egyedül! Oh, gyermekem… – Könnyek gördültek végig az arcán. Lehajtotta fejét, s megint ezt suttogta:

– Ne oda, ne… még ne…

Aztán a törékeny kicsi asszony csak ült ott a nagy hintaszékben, vállai rázkódtak, fehér keszkenőjét az arcához szorította. Jacob félszegen állt mellette, munkától kérges tenyerét Eliza csontos vállán tartotta, s mindössze ennyit tudott mondani:

– Rendben van, Eliza kedvesem, rendben van…

Eliza később kiment, és azt kérte, hagyják magára. Körbejárta a házat elölről s hátulról, itt-ott megállt, egy-két pillanatig szemlélt egy fát, egy virágzó bokrot vagy az üres virágágyást. Az ég kék volt, fájdalmasan kék egy olyan anya számára, aki helyet keres, ahová gyermekét eltemetheti. Ahogy erre-arra tekingetett, a feltűzött haján meg-megcsillant a napfény. Azoknak, akik mély aggodalommal figyelték az ablakból, úgy tűnt, mintha feje lágy, aranyszínű, szinte természetfeletti fényben csillogna.

Perkin ideiglenes sírját a ház mögött, kissé balra ásták ki a köves talajból, amit látni lehetett az emeleti hálószoba egyik ablakából. Egy kényelmes széket helyeztek az ablak mellé, és Eliza órákon át ücsörgött ott egyfolytában, ölében a Bibliával, elolvasott egy részt, aztán kinézett az ablakon, ahogy a gyermekükre vigyázó anyák szokták. Meghagyta, hogy hortenziát ültessenek a kis sírhantra, mögé pedig aranyesőt, ami szinte védőfalként áll majd a fenti vad, sziklás lejtő felől.

Aztán egyszer csak azt a hihetetlennek tűnő hírt kapták, hogy néhány állam kilépett az Unióból, és külön Konföderációt hozott létre. Verekedések törtek ki Wheeling utcáin a délieket támogatók meg azok közt, akik az unió pártján álltak. Barát fordult barát ellen, gyermek szülei ellen. A polgármester a milícia segítségét kérte a béke megőrzéséhez, de senki nem tudta biztosan, hogy maga a milicia vajon kinek a pártján áll.

A bellaire-i fogadókban szinte minden éjjel verekedés volt, és amikor kiderült, hogy a Bellaire Szöggyár ágyúgolyókat gyárt az Unió hadserege számára, az egyik Bradford fiút az utcán agyonlőtte egy ismeretlen virginiai, aki aztán átszökött a folyón, és elnyelték a hegyek. Ugyanakkor a város túlsó végén álló néhány épület rejtélyes körülmények között kigyulladt. Keleten és délen tombolt a háború. A folyón kirabolták a gőzösöket, vagy egyszerűen elkobozták. A szállításokat csökkenteni kellett, és csupán egyetlen Heatherington hajó vihetett szenet Cincinattitől délre. A Baltimore-Ohio Vasúttársaság tetemes pénzt veszített a háború miatt. A forgalmat gyakran hetekre le kellett állítani. Ez kihatott az üzleti ügyekre a Columbos – Bellaire vonalon is. Sullivan lemondott az elnökségről, és tartalékos tisztként szolgálatra jelentkezett az Unió erőinél, ezredesi rangban.

Eliza nyugodtan fogadta a híreket. Az idő legnagyobb részében csak ablak melletti székében üldögélt, vagy amikor az idő megengedte, a Perky sírja melletti lócán pihent, és hangosan felolvasott a Bibliából. Az orvos szerint levertsége a gyermeke elvesztése miatt elszenvedett megrázkódtatás következménye, és előbb-utóbb el fog múlni. El is múlt, augusztus közepére.

Aztán a bellaire-i postahivatal előtt toborzás volt. Az Unió hadseregének két tisztje önkénteseket toborzott, akik hajlandók harcolni „az Amerikai Egyesült Államok függetlenségéért a rebellis déli földesurakkal és rabszolga-kereskedők ellen”. Déltájban Alexander felesége, Elizabeth zokogva jött át.

– Alex bement a városba, hogy jelentkezzen! – panaszolta anyósának. – Hazajött az irodából, megebédelt, aztán felkelt, és azt mondta, tudja, mi a kötelessége, s ezzel elment. Mihez kezdjek most?

– Azt nem tudom, csak azt, hogy én mihez kezdek most – felelte eltökélten Eliza a kis Perky sírja mellett. Hirtelen felkelt és letette a Bibliát. – Mondjátok meg annak a mihaszna lovászfiúnak, hogy fogjon be valami lovat abba a bricskába, de gyorsan! – rendelkezett, és fürge, energikus léptekkel bement a házba átöltözni.

Senkit sem vitt magával a kocsiban. A hatalmas pej könnyű vágtában húzta az úton a zötykölődő kocsit.

Alig félóra múlva győzedelmesen tért vissza Alexanderrel az oldalán. A magas, karcsú fiatalember, aki vékony ajkai felett bajuszt viselt, amitől öregebbnek nézett ki a koránál, duzzogva ült anyja mellett a bakon, mint egy iskolakerülésen kapott fiú.

– Anya, megszégyenítettél azok előtt az emberek előtt! – fakadt ki, amikor leugrott a kocsiról a ház előtt. – Legalább hagytad volna, hogy én fogjam a gyeplőt!

– Inkább látom a fiamat megszégyenülni és életben, mintsem holtan vagy rokkantan tíz medállal a mellén! – felelte. – Most pedig nyújtsd a kezed, mint egy úriember, és segíts le!

Késő ősszel az egyik hajóskapitány Cincinattiben olyan hírekről szerzett tudomást egy fogadóban, amelyek okoztak néhány álmatlan éjszakát a Heatherington-házban, és rengeteg szóbeszédre adott okot Bellaire városában. A Samuel Foster nevezetű kapitány hallotta, amint néhány matróz egy bizonyos Heatherington ezredesről beszélget, aki egy vakmerő fickókból álló szakasz parancsnoka Alabamában. Szép kis pusztítást okozott azzal a szokásával, hogy az éjszaka közepén rohanja le ellenségeit, hangtalanul, mint az indiánok. Foster kapitány aztán megkérdezte őket, tudják-e annak a Heatherington ezredesnek a keresztnevét. „Persze, hogy tudjuk” – volt a felelet –, „az emberei John ezredesnek szólítják, mert a Heatherington név ott lenn nem cseng valami jól. Azoknak az ördögöknek a legtöbbje a cajunok közül való” – magyarázta egyikük.

Mivel mindenki, aki hallotta Foster kapitány történetét, azt feltételezte, hogy a cajunok biztosan a déliek oldalán harcolnak, nem volt kérdéses, hogy John Heatherington melyik oldalon áll. Ez persze egyeseket felkavart Bellaire-ben, és hirtelen emlékezni kezdtek:

– Hé, hiszen Mrs. Heatherington volt az, aki néhány hónappal ezelőtt megjelent a sorozáson, és hazavitte a fiát. Még meg is szidta, mert az Unió oldalára akart állni. Ez az asszony a lánya az öreg Thomas Armstrongnak, aki épp a múltkor verekedésbe keveredett a hegyekben, mert kiállt a lázadók mellett. Egy szökevényfeleség nevelte fel, meg az az öreg fogadós fenn a Whiskey-zúgónál, aki korábban rabszolga-kereskedő volt! Nocsak, nocsak – fontoskodtak az emberek –, legalább tudjuk, ki merre húz!

Egyik éjjel részegek kövekkel dobálták meg a Heatherington-ház ablakait, és otromba szavakat kiáltoztak. Másnap néhány aszszony, amikor észrevették Elizát a templomba menet, köszönés helyett félrefordították a fejüket.

Aztán nem sokkal karácsony előtt egy hivatalos levél érkezett az Egyesült Államok Hadseregének főhadiszállásáról Mr. és Mrs. Heatheringtonnak címezve, amiben a tábornok a hadsereg titkárának nevében arról tájékoztatta őket, hogy fiuk, John Heatherington kapitány, kitüntetésekben részesült az Amerikai Egyesült

Államok védelmében véghez vitt kiemelkedő hőstetteiért. A levél tartalma valahogy kiszivárgott a Heatherington-házból, valószínűleg Alexander felesége és annak családja révén. A helyi újság le akarta közölni a kitüntetés szövegét az első oldalon. Eliza azonban megtagadta az engedélyt.

– Akik a pletyka hírére ellenünk fordultak – mondta –, nem a barátaink, és nem érdemlik meg, hogy megtudják az igazságot.

A megbolydult országban nap mint nap véres csatákról érkeztek a hírek, nyomorúságról, dögvészről, égő városokról, feldúlt otthonokról és borzalmas tettekről, melyek mindkét oldal rovására felírhatók. Aztán nyár elején az Unió katonáinak egy egész regimentje tűnt fel a folyó túlsó partján, Benwoodban. Vonattal jöttek Baltimore-ból, és az Ohio folyón akartak átkelni, aztán elindítani a vagonokat a másik oldalon, és Kentuckyban leverni a lázadókat. Pontonhidat vertek, mellyel a bellaire-iek őszinte ámulatára egy nap alatt elkészültek. A tisztek parancsára bezárták az összes kocsmát. A katonák a vasútállomáshoz masíroztak, bepakoltak a kocsikba, és másnap korán reggel távoztak. Az utcát, melyen a katonák végigmasíroztak, később Unió utcának nevezték el.

Azon a reggelen, amikor az Unió katonái a Kentuckyba tartó vonaton elhagyták Bellaire-t, a tízéves Ella Heatherington egy papírfecnit talált a veranda lócáján, mely egy kis kővel volt lesúlyozva. Odavitte édesanyjának. Rövid üzenet volt Hamdentől. „Kedves mama és papa! – állt a levélkében – Sajnálom, de el kellett mennem. Szerető fiatok, Hamden.”

Eliza a papírral kezében lerohant az irodába, de csak Alexandert találta ott, Jacobot nem.

– Az öcséd elszökött a katonákkal! – kiáltott rá. – Tennünk kell valamit!

Jacobot az egyik tárnában találták meg, ahol éppen az új dúcot vizsgálta.

– Utánuk kell menned! – sikoltozott Eliza az összes bányász szeme láttára. – Ellopták a fiamat! Meg kell tudnod, hová vitték! Vissza kell hoznod őt!

Elizát hazavitték, egyik oldalán Jacob, a másikon Alexander támogatta. Zokogott megállás nélkül. Bezárkózott a hálószobába, és senkivel nem beszélt. Martha vette át a ház irányítását, és Jacobnak több mint egy hétig az irodában kellett aludnia. Eliza hozzá intézett első szavai ezek voltak:

– Jacob Heatherington, ha bármi történik a fiammal, sosem bocsátok meg neked!

A háború sokáig tombolt, és sok szörnyű és sok érthetetlen dolog történt mindenfelé. Eliza nap mint nap az ablaknál ült hintaszékében, ölében a Bibliával. Látta, amint kertjében elhervadnak a virágok, a fák levelei színt váltanak és lehullanak, ahogy néma hóesés takarja be a hegyoldal sebeit, s a világot egyetlen hatalmas temetővé változtatja. Aztán hosszú hetek alatt végignézte, ahogy a napsugarak újult erővel megtörik a jég uralmát a folyón, megolvasztják a havat, és újra életet lehelnek a világba. Mindezt némán figyelte az ablakból, sápadtan és nyúzottan, ölében a nyitott Bibliával. Aztán egy napos tavaszi délutánon, két

nappal húsvét előtt egy fiatal ezredes jött az úton a ház felé. Hamden volt az, éppen a szabadságát töltötte. Eliza nem látta, amint megérkezett.

Egyedül Martha tett-vett otthon. Felvezette öccsét, majd bekopogtak az ajtón.

– Bejöhetünk? – kérdezte Martha.

– Ki van itt veled?

– Meglepetés!

Odabenn rövid ideig csend volt.

– Bárki is az, hozd be! – szólt Eliza.

Martha kinyitotta az ajtót és betolta Hamdent. A fiú, hogy elrejtse zavarát és bűntudatát, tréfálkozni kezdett. Összecsapta sarkát és bekiáltott a szobába:

– Édesanyám! Hamden Heatherington hadnagy irgalomra és megbocsátásra jelentkezik!

Eliza az ablaknál kővé meredt, és néhány pillanatig úgy bámult a fiára, mintha kísértetet látna. Aztán a szeméből eleredtek a könnyek.

– Hamden… kisfiam…!

– Mama…

Eliza számára ez volt élete legrövidebb hete, amit erősen beárnyékolt a tudat, hogy ez csak szabadság, és a fiának rövidesen vissza kell térnie a háború borzalmaihoz. Amikor eljött a nap, megcsókolta és így szólt:

– Tudom, hogy Isten veled lesz. – Nem sírt, csak szomorúan mosolygott. – Imádkozom érted, fiam.

Nem volt hajlandó kikísérni fiát a vasútállomásra.

– Legyen meg, aminek meg kell lennie! – mondta. – Nincs értelme halogatni.

Martha vele maradt, de a család többi tagja, Alexander, Wilbur, Ella, Albert és Winfield Scott apjukkal tartottak, kivitték Hamdent a vonathoz. Az állomáson Jacob kezet rázott fiával.

– Büszke vagyok rád, fiam – mondta. – Sok szerencsét!

– Hamarosan visszatérek – felelte Hamden a kocsira fellépve –, ez a háború már nem tarthat soká.

Még két évig tartott. Hamden egyszer újra hazajött, immáron kapitányi rangban, de nem maradhatott sokáig. Eljegyezte ugyanis az ezredes lányát Baltimore-ban. Az ezredes jól menő üzletember hírében állt, és nem voltak fiai, csupán egy lánya. A lány „ára” az volt, hogy Hamden üzlettársa lesz apósának. Amikor Hamden harmadjára hagyta el otthonát, könnyek sem hullottak, és nem kísérték ki a vasútállomásra sem. Jacob pipogya fráternek nevezte, aki egy lány mosolyáért elhagyja családját.

– Amikor azt hittem, hogy elvesztettem, visszakaptam őt – jegyezte meg Eliza keserűen –, és amikor örültem, hogy visszakapom, örökre elvesztettem. Ki lesz a következő? Te, Martha? Nem maradhatsz örökké velem! Már huszonöt éves vagy!

Akkor már megint Jessica vezette a konyhát. A háború utolsó éve alatt történt. Egy éjjel valaki kopogtatott az ajtón. Már mindenki ágyban volt, kivéve Jacobot és

Alexandert. Az irodában ültek, és az üzletről beszéltek. Adót kellett fizetni, és Alexander az új nyomtatványokat magyarázta, melyek kitöltésre vártak.

– Csak maradj a papírjaidnál – mondta apja. – Majd én kinézek.

Az ajtóhoz ment és kinyitotta. Meleg, kora őszi szél fújt, és szakadt felhőket kergetett az égen. Sötét volt, és valaki állt a verandán.

– Ki van ott? – kérdezte Jacob.

– Csak én, ’ram – felelte suttogva az ismerős hang. – Sam, ’ram, Sam Palmer…

– Sam! Mit keresel te itt?

– Beszélhetünk odabenn, ’ram? Nem akarom, hogy bárki…

– Gyere be!

Jacob beengedte, és becsukta az ajtót. A sötét, keskeny hallban álltak. Az egyetlen fény az iroda nyitott ajtajából jött. Sam óvatosan bekukucskált.

– Senki, csak Alexander – mondta Jacob kissé türelmetlenül. – Bajban vagy, Sam?

– Hát, Jacob ’ram – próbált kitérni a válasz elől Sam halkan suttogva –, az van, ’ram… van odakinn pár ember a barlangokban… ’ram…

– Minek? – vágott közbe Jacob. – A feketéknek errefelé nincs félnivalójuk! Úgy járhatnak-kelhetnek, ahogy tetszik.

Sam zavartan közelebb csoszogott.

– Ezúttal nem feketék, ’ram… – vallotta be végül.

– Akkor micsodák? – bámult rá Jacob megzavarodva.

Sam mély lélegzetet vett, és még halkabban suttogta:

– Emberek délről, ’ram… próbálnak valahogy hazajutni, ahová tartoznak…

– Úgy érted…?

– Igen, igen ’ram… A konföderáció emberei, ahogy manapság hívják őket…

Most Jacob kezdett suttogni:

– Hogy kerültek ide?

– Megszöktek a fogolytáborból, ’ram. Családjuk otthon, aggódnak… egyszerűen nem helyénvaló, ’ram… férfiaknak, akik betegek és sebesültek meg minden… rabságba’ lenni, ’ram… nem helyénvaló…

Néhány pillanatig csend, nagyon mély csend volt a sötét hallban. Aztán Jacob ezt kérdezte:

– Ismered azokat az embereket?

– Nem, ’ram. Csak felszedtem őket az erdőben, ’ram. Ahogy azelőtt a négereket szedtem fel… Rossz bőrben vannak, ’ram, és haza akarnak menni. Csak ennyit akarnak, ’ram.

Jacob az iroda nyitott ajtajához lépett.

– Alexander, nem holnap reggel küldünk egy uszály szenet New Orleansba?

– Kettőt– felelte Alexander. – Katonai kísérettel, a papírok már Bowen kapitánynál vannak. Pirkadatkor.

Jacob hátrafordult.

– Hányan vannak, Sam?

– Nyolcan, ’ram.

– Alexander – szólt a fiához –, azokkal a könyvekkel foglalkozhatunk holnap is. Azt akarom, hogy menj el Sammel, vigyél némi élelmet azoknak az embereknek, és csempészd fel őket az uszályokra. Gondoskodj arról, hogy a ponyva alatt maradjanak.

Újra Samhez fordult.

– Bármelyik éjjel elhagyhatják az uszályokat a Mississippin, mondd meg nekik! Legalább délen lesznek, ha van ennek valami haszna!

Attól az éjszakától kezdve Sam, Jessica és gyermekeik újra a ház körül segédkeztek, mint azelőtt. Négy héttel később, amikor Bowen kapitány két cukorral megrakott uszállyal visszatért New Orleansből, semmi kellemetlenségről nem számolt be. Akkor már egy éve újra megindították a hajózást New Orleans felé, mert északon cukorra, délen pedig szénre volt szükség. A gőzösök Cincinattiben rendszerint felvették az Unió hadseregének egyik osztagát kíséretnek. Az osztag ezúttal is feljött a hajóra, jelentette Bowen, aztán hangját lehalkította, Jacob szemébe nézett és hozzátette:

– A különleges szállítmány elérte úti célját Kentuckyban egy esős éjszakán.

– Ezt örömmel hallom – bólintott Jacob. – Végül is, mind emberek vagyunk.

– Én is így gondolom, uram – helyeselt Bowen kapitány. – De legközelebb nem bánnám, ha előre tudnék róla…

– Maga jó ember, Bowen – felelte Jacob és elnevette magát –, de ha azt hiszi, hogy úgy meg tudom tervezni az efféle dolgokat, mint a szén eladását, akkor túl sokat feltételez rólam!

1865 májusában, amikor a háborúnak gyakorlatilag vége volt, Winfield Scott Heatherington feleségül vette gyerekkori szerelmét, Nancy Archert. A gyerekek csupán tizennyolc évesek voltak. Sem Heatheringtonék, sem Archerék nem örültek ennek a frigynek, de nem volt más választásuk. Mindketten egyszerűen közölték szüleikkel, hogy ha nem adják szülői áldásukat, hát megszöknek. Ezt könnyen megtehették volna, mivel John Wortmannek köszönhetően Winfield Scott kiváló kormányos volt, és bármelyik gőzhajó-társaság boldogan alkalmazta volna. A Heatherington flottában több mint egy éve irányította a kétemeletes *Martha* nevű hajót mindenféle baleset nélkül, bár néhányszor berúgott, és ilyenkor a legénység cipelte fel a fedélzetre. De bármennyire részeg volt is, esküdtek emberei, sosem vesztette el „mágikus hatalmát”, amikor gőzöst vagy uszályt kellett elkormányozni különféle vizeken.

Eliza megbotránkozással fogadta az esküvő hírtét, és csak abban az esetben volt hajlandó megjelenni az esküvőn, ha semmiféle szeszt nem szolgálnak fel. Archerék boldogan elfogadták a feltételt, de sajnos Winfield Scott és választott násznagyai nem értettek egyet. Mindazonáltal az akkor divatos öltönyök hatalmas

zsebei lehetővé tették számukra, hogy néhány üveg tömény italt becsempészhessenek az esküvői fogadásra. Így az egész eset botránnyal végződött, Eliza otthagyta Archerék házát, Jacob nyers szavakkal illette a fiát, Alexandernek ölre kellett mennie öccsével, John Archer pedig kitessékelte házából újdonsült vejét és barátait.

Amikor Winfield Scott elhatározta, hogy megnősül, Jacob azonnal felvette a kapcsolatot Amos Worlyval, és a Wallace fivérekkel, hogy építsenek neki is egy házat Alexanderé mellett. Mivel azonban az idő túl rövid volt a döntés és az esküvő között, a ház még félig sem készült el, így az ifjú pár az első három hónapban kénytelen volt a *Martha* fedélzetén lakni. Ez a megoldás áldásosnak bizonyult, mert a hajónak másnap korán reggel St. Louisba kellett mennie, így hat hétig el tudták kerülni azt, hogy Eliza és „bűnös" fia összekülönbözzenek. Július közepén, amikor a *Martha* visszatért, az új ház már elkészült, és be volt rendezve. Az ifjú pár beköltözhetett. Először azonban Winfieldnek ki kellett békülnie anyjával. Az ultimátumot Jacob adta, miután nyersen kioktatta az irodában.

– Vagy elfogadod vagy nem, rajtad áll – mondta. – De ha eléggé férfi voltál ahhoz, hogy anyádat így megbántsd, légy férfi ahhoz is, hogy bocsánatot kérj és tartsd a hátad! Ha nem teszed meg – tette hozzá határozottan –, szedd a sátorfádat a hajómról, keress magadnak egy másik állást és másik otthont! Ehhez tartsd magad! Végeztem!

Winfield Scott józan állapotban jólelkű gyerek volt, és aznap nem ivott. Egyedül ment be a házba, mint egy elnáspángolt kutyakölyök, anyját a hintaszékben találta az ablaknál. Nagyon szomorúan nézett rá. Térdre vetette magát és büntetésért könyörgött:

– Verj meg, mama, verj csak meg! – siránkozott. – Megérdemlem! Nem tudom, mi ütött belém, annyira össze voltam zavarodva… ijedt voltam, azt hiszem, hogy megnősülök meg minden… amikor Bob a kezembe adta azt az üveget az asztal alatt, egyszerűen nem tudtam megállni… jaj, mama, annyira szégyellem magam… verj meg, megérdemlem…

Fél órával később együtt jöttek le a lépcsőn a nappaliba, ahol a család többi tagja már összesereglett és izgatottan várakozott. Eliza könnyes szemmel mosolygott, míg Winfield, aki mögötte lépdelt, úgy vigyorgott, hogy Alexander ökle viszketni kezdett. Szerencsére Jacob még mindig az irodában dolgozott, és nem kellett meghallgatnia Eliza magyarázkodását.

– Senki ne merészelje ugratni Winnyt azzal, ami történt, halljátok? Az én szegény kisfiam borzalmasan érzi magát. És nem az ő hibája volt, ő csak zavart volt és rémült. A házasság nagyon komoly lépés! De az a Bob Cunnigham… – tette hozzá, és hangja azonnal megkeményedett – azt akarom, hogy soha többé ne tegye be a lábát a házamba! Ő érdemli a verést, Alexander! Ő volt az, aki Winnyt a rosszba vitte.

Októberben „Winnyt” megint rosszba vitték, ezúttal egy férjes asszony. Akkor Nancy már gyermeket várt, és urának nem telt benne sok öröme. Így amikor Winny elsején felvette a fizetését, még arra sem szakított időt, hogy hazamenjen, és búcsút intsen várandós asszonyának, aki már az utolsó napokban járt. Egyenesen Bellaire-be ment, karon fogta azt a bizonyos nőszemélyt, vett két jegyet New Yorkba, majd Benwoodban felszálltak a vonatra és elmentek. Nancy kisírta a két szemét, Eliza pedig „azt a feslett asszonyt” okolta, aki elcsábította a fiát. Nem volt mit tenni, amíg egy nap levél nem érkezett New Yorkból „Mr. Jacob Heatherington” részére, melyet egy New York-i szálloda elegáns levélpapírjára írtak.

A szálloda igazgatójától érkezett, és az állt benne, hogy „Őszinte sajnálatomra itt kell tartanunk fiát és annak feleségét, Mr. és Mrs. Winfield Scott Heatheringtont, amíg a számlát, ami a mai napig 368 dollárra rúg, teljesen ki nem egyenlítik, együtt az elutazásuk napjáig felhalmozódó további összeggel.”

A levelet olvasva Jacob annyira felbőszült, hogy kirúgta maga alól a széket, vörösre gyulladt arccal kirohant irodájából, közben durván félrelökte fiát, Alexandert és az egyik kapitányt, lerohant a folyópartra a füzekhez, ahol Jack, az öszvére legelészett békésen, és üvöltözni kezdett szegény rémült párával. Az egyik ember, aki épp a tartály billentőjét javította, megesküdött, hogy Jacob úgy káromkodott, mint életében még soha, és valószínűleg a legocsmányabb szitokszavakat használhatta, mert az állat mindkét fülét lesunyta, és jóval azután is a fejét rázta, hogy gazdája otthagyta.

Másnap korán reggel felszállt a New Yorkba tartó vonatra. Kifizette a számlát, karon ragadta elkóborolt fiát, és kivonszolta a szállodából az ott várakozó konflishoz.

– És velem mi lesz? – kiáltotta a nő utánuk szaladva.

Jacob egyik lábával már a konflis lépcsőjén állva hátrafordult, végigmérte a nőt és így szólt:

– Maga, drágám, kereshet magának egy másik bolondot. Nem lehet túl nehéz!

Aztán fekete öltönyében és keménykalapjában méltóságteljesen beszállt a konflisba, s miközben szorosan fogta a fiát, utasította a kocsist:

– Vissza a vasútállomásra!

Míg hazafelé tartottak, otthon Bellaire-ben Nancy Heatherington egy lánygyermeknek adott életet.

Jacob, aki módfelett unatkozott az utazás alatt, vett néhány szokatlan ajándékot Elizának. Baltimore után, valamelyik kisebb állomáson egy gondozatlan külsejű alak lépett a fülkéjükbe. Két útitáskát vonszolt be, egyiket a poggyásztartóra emelte, a másikat a padlón hagyta.

– Érdekli egy jó vétel, uram? – kérdezte Jacobot egy idő után.

– Miféle jó vétel? – nézett rá Jacob gyanakvón.

A férfi feltette a második koffert a szemközti ülésre és kinyitotta.

– Nézze csak meg!

Tele volt ezüsttálcákkal, ezüst kancsókkal, asztali üvegekkel, csészékkel és tányérokkal.

– Száz dollárért mind a magáé lehet – mondta a férfi.

Jacob a homlokát ráncolta.

– Lopott holmi?

– Dehogy – mosolygott a férfi –, nem kell ezt lopni. Tudja, hogy megy ez manapság. A nagy földesurak feszengenek, mint a partra vetett hal, nincs miből megélniük. Eladják az ilyesmit, hogy tudjanak enni valamit. Azt kérdi, lopott-e? – Nevetett. – Egy ilyen háborúban, mint amilyenen keresztülmentünk, az ember nem lop. Elveszi. De száz dollárért ezt a koffert elvinni valóban lopás!

Jacob megnézte az egyik nagy tálcát. A közepébe egy címer volt belevésve: egy ötágú koronán álló darumadár.

A férfi benyúlt a zsebébe, és egy kék köves aranygyűrűt húzott elő.

– Hadd tegyem ezt is hozzá! – mondta. – Tiszta arany, a kő pedig mexikói türkiz.

– Nyolcvan dollár – mondta Jacob.

– Kilencven.

– Nyolcvanöt.

– Az öné, uram.

Mikor hazaértek, Jacob megfogta Eliza kezét és felpróbálta a gyűrűt. Tökéletesen illett. Az asszony arca felderült.

– Ezt nekem vetted? – kérdezte.

– Van itt még más is – felelte Jacob és kinyitotta az útitáskát.

– Te jó ég! – kiáltott fel Eliza.

– Most már megvan mindened, ami csak kell, hogy megtarthasd azt a régen várt estélyt – mondta Jacob, és átölelte feleségét.

Novemberben Eliza megfogadta ura tanácsát. Finkék épp viszszajöttek New Orleansből egy látogatás erejéig, és Eliza meghívta őket vacsorára néhány más barátjukkal együtt. Sam fekete pantallóban, fehér kabátban és fehér kesztyűben fogadta az érkezőket, majd körbejárt és édes francia konyakot szervírozott. John Fink pillantása ekkor a nagy ezüsttálca közepén díszelgő címerre esett.

– Ide nézz, édesem! – szólt felségének Fink.

Az asszony odament és mindketten a tálcát bámulták.

– Mi történt? – tudakolta Jacob.

– Ezt a tálcát – válaszolta Fink sokat sejtetően – sokszor láttuk, amikor a Cranecliff kúriában vendégeskedtünk a Mississippin. Az egyik legnagyobb cukornádültetvény volt az országban. A kastélyt az Unió katonái felgyújtották, Crane-éket kirabolták, és mindenüktől megfosztották, mert egyik fiuk ezredes lett a konföderáció hadseregében.

Eliza megdöbbenve nézett a férjére.

– Tudod, hol vannak most Crane-ék? – kérdezte Jacob.

– New Orleansban – felelte Fink. – Munkát adtam Cecilnek az egyik irodámban, hogy legyen valami jövedelmük.

Jacob bólintott.

– Remek. Visszaviheted nekik az egész cókmókot a jókívánságaimmal együtt – mondta.

Egy pillanatra csend támadt a szobában. Aztán Fink így szólt:

– Várjunk csak egy percet. Biztosan pénzt adtál ezért…

– Igen – vágott közbe Jacob –, de én nem vesztettem semmit ebben a szerencsétlen háborúban. Ellenkezőleg, felment miatta a szén ára.

Eliza, aki csak állt sápadtan és megzavarodva, lehúzta ujjáról a gyűrűt, és odaadta Mrs. Finknek.

– Valószínűleg ez is az övék – mondta. – Nagyon sajnálom…

Mrs. Fink elvette a gyűrűt, szemügyre vette, és megforgatta párszor az ujjai között.

– Nem hiszem – mondta –, sosem láttam ezt Emily kezén.

– Akkor csak add át a hölgynek az üdvözletemmel együtt – mondta Eliza. – Egy kicsike záloga a bocsánatkérésnek egy jenki asszonytól azért, amit az északiak műveltek vele…

Az estély után két nappal, amikor újra Wheelingbe látogatott, Jacob gyémántgyűrűt vásárolt a feleségének, és amikor aznap este gyengéden az ujjára húzta, így szólt:

– Ez itt pedig szerelmemnek és tiszteletemnek egy aprócska jele a legnemesebb asszonynak, akit valaha is ismertem!

29. fejezet

Az érkező tél pompás estélyeket és ünnepségeket ígért a Nagy-folyó egyik oldalán, a másikon pedig agyafúrt üzleti vállalkozásokat. A gazdag és gőgös Dél térdre kényszerült, szabad prédája lett bárkinek, akiben volt ehhez ambíció, és volt gyomra ahhoz, hogy versenyre keljen a keselyűkkel. Jacob és Eliza Heatherington mindkettőből kimaradt. Eliza úgy érezte, hogy a felebarátok felett aratott győzelem megünneplése nem keresztényi cselekedet és ugyanakkor elítélendő. Ezt a véleményét nem is rejtette véka alá, ellenkezőleg, gyakran adott hangot neki, ezért a „jobb körök” – ahogyan egyesek magukat nevezni szerették – még inkább kiközösítették, mint azelőtt, gyakran összekötve őt „a déliek iránti együttérzéssel”, meg a „volt rabszolga-kereskedő” Kelseyvel a Whiskey-zúgóról. Egyre jobban eltávolodott az emberektől, és hiábavalónak bizonyult Jacob azon igyekezete is, hogy legalább egyszer megnézze belülről az egyik közeli kúriát. Eliza elérkezett ahhoz a pillanathoz, amikor már a templomba járás is megpróbáltatás volt számára, úgy érezte, hogy el kell bújnia a rosszalló és fürkésző tekintetek elől. A legkisebb

kifogásba is belekapaszkodott, csak hogy otthon maradhasson vasárnaponként, és februártól kezdve egészségi állapota felmentést biztosított számára. Túl gyenge és elgyötört volt ahhoz, hogy elhagyja a házat.

Jacob pedig egyre jobban beleásta magát az üzletbe, nemcsak a sajátjába, hanem a vasúttársaságéba is, amiben fő részvényes és az igazgatótanács tagja lett. A gyorsan növekvő forgalom megkövetelte, hogy hidat építsenek a két kikötő vasútállomása között, és ezzel elkerüljék a vasúti kocsik hosszadalmas átkelését a komppal, amely mindkét oldalon torlódást és útszűkületet okozott. Nyilvánvaló volt, hogy a hidat acélból kell építeni, hogy elbírja a súlyt, és elég magasan kell állnia ahhoz, hogy ne zavarja a vízi forgalmat. Ha viszont magas lesz, akkor a hídnak elég hosszúnak kell lennie, hogy kiküszöböljék a meredek felhajtást mindkét oldalon, tehát úgy kellett megépíteni, hogy Bellaire útjai és utcái felett íveljen át.

Természetesen a munkával hozzáértő embereket kellett megbízni, és Jacob az öreg Zeb McMahont javasolta, de néhány hét alkudozás után a tanács tagjainak többsége túl drágának találta az öreget, és úgy döntöttek, hogy csak a követ hozatják az ő bányájából, és másokat vesznek fel a munkára.

Februárban már kezdték hordani a köveket, és áprilisban egy tizenkét fős csapat nekilátott a munkának. Gyakrabban voltak részegek mint józanok, így az építkezés igen lassan haladt. Jacob elküldte Zeb McMahont, hogy nézze meg a munkát. Az öreg Zeb lejött a hegyről, megnézte a felállított oszlopokat, hosszasan csóválta a fejét, majd távozott. Egyenesen Jacobékhoz ment.

Jacobot a kikötőnél találta, éppen az egyik uszályán keletkezett kárt mérte fel, amit a tavaszi áradáskor egy víz alatti tuskó okozott, amikor az uszály nekirohant.

Májusi kora délután volt. Perky sírja mögött teljesen virágba borult az aranyeső, és a hegyoldalt a szilfák, a juharok és a nyárfák friss hajtásai fátyolzöldre festették.

– Heatherington – mondta –, az a híd nem fog tovább állni öt évnél!

– Miért? – kérdezte Jacob döbbenten.

– Mert a szeszből gyenge malter készül, és azokat a fickókat amúgy sem érdekli az egész. Ezt akarta tudni, nem?

– Igen, a véleményére voltam kíváncsi…

– Megkapta – vágta rövidre az öreg Zeb. – A viszontlátásra!

Az öreg kőműves elnyűtt ruhájában sarkon fordult, és elindult arra, ahonnan jött.

– Álljon meg, Zeb! – szólt utána Jacob –, többről van itt szó, mint arról, hogyan kell összerakni pár követ! Emberek élete függ attól a hídtól, mihelyt a vasúti forgalom elindul rajta, hát nem érti?

Az öregember visszafordult.

– Már hogyne érteném – morgott –, én egymillió dollárért sem tenném a lábam a maguk vonatára! De ez a maga baja, Heatherington, nem az enyém.

Ezzel megint elindult. Jacobnak elfogyott a türelme.

– Álljon már meg, vén kanmedve! – kiáltott a szikár öreg után. – Többet akarok, nem csak ítéletet! A tanácsát akarom, hogy mihez kezdjünk most!

Zeb megállt, megfordult és lassú, megfontolt léptekkel visszajött.

– Az más – mondta szakállas arcán széles mosollyal. – Amikor egy nagy társaság főnöke tanácsot kér Zeb McMahontól, meg is kapja. Kergesse el onnan azokat a semmirekellő kontárokat, és ha az a híd fontos magának, béreljen fel férfiakat, akik valóban meg is építik. Ezt tanácsolom, Heatherington. Ha elfogadja, jó, ha nem, a maga dolga!

Megint hátat fordított, hogy távozzon, de Jacob szava megállította:

– Elfogadom. Mi lenne, ha átvenné?

– Én?

– Maga.

Mély levegőt vett, de csak ingatta a fejét.

– Nem – mondta fáradt hangon –, tíz évvel ezelőtt kapva kaptam volna az alkalmon, de most már nem. Öregszem, Heatherington, és ez egyáltalán nem tetszik. De ez a valóság. Hamar elfáradok. De mondok én valamit. Van most nálam három testvér. Fiatal legények valamennyien, az óhazából jöttek. Skótok, mint jómagam. Éppen most fejeztek be egy munkát Dover környékén, valami csatornát építettek a kormánynak. Elküldhetem őket. Földet akarnak venni a hegyekben, és saját kőbányát nyitni…

– Felügyelné őket? – kérdezte Jacob. – Persze nem ingyen.

– Felügyelni??? – ismételte a szót az öreg megrökönyödve és felnevetett. – Azoknak a fickóknak nincs szükségük felügyeletre. Skótok, nem mondtam még? Amellett a saját szememmel láttam, amikor egy kéményt építettek kemény kőből, nem pedig koszos téglából, érti? Tiszta, egyszerű kőből, ahogy otthon Skóciában szokták. Azok a fiúk értik a dolgukat. Nekem elhiheti, Heatherington.

Ahogy az öreg elment, Jacob felült a bricskájára, Wheelingbe hajtott, és mielőtt a nap lement, a hidat építő embereket elbocsátották.

Amikor Jacob aznap este hazatért, a nap már letűnt, csak a távoli sötétarany ragyogás őrizte nyomát az égen. Eliza a virágzó aranyeső alatt üldögélt Perky sírja mellett a padon, de most nem olvasott. A messzeségbe bámult, valahová a ködös folyón túlra, ahol a bíbor fények lassan fakultak a leereszkedő éjszakában.

Jacob a híd gondja és a részegekkel folytatott veszekedés miatt fáradt volt és bosszús. Úgy érezte, pihennie kellene, ahogy régen szokta, leülni Eliza mellé és nézni, hogyan száll le az éj. Odament és leült melléje a lócára.

– Fáradtnak tűnsz – mondta Eliza.

Jacob bólintott:

– Azt hiszem, az is vagyok.

Néhány percig csendben ültek ott. A hegyek felől hűvös szellő fújt, a harmatos erdő párás, jó szagú levegőjét hozta. Eliza sóhajtva becsukta az ölében fekvő Bibliát.

– Alexander testvérem itt járt – mondta. – Sietett. Apánk meghalt valahol a Missouri felső vidékén, a vadonban. Egy prémvadász hozta vissza a holmiját. Néhány apróságot, amit a férfiak a zsebükben hordanak. A vadász azt mondja, indiánok ölték meg. De Alexander azt gondolja… végül is mindegy. A Biblia ezt mondja: „ki kard által él, kard által is hal meg”, és ő egész életében erőszakos ember volt. Kicsit furcsa – tette hozzá rövid szünet után, és hangja lágyabban csengett –, de annyira szerette az erdőt, a csendes, lakatlan helyeket, a madarakat, a virágokat. Más emberré vált, amikor ezekről beszélt. Emlékszem… egyszer kivitt az erdőbe. Alig lehettem több mint négyéves. A nyakában ültem, és csak mentünk, mentünk a hatalmas fák alatt hosszú, hosszú ideig. Egy csermelyhez értünk, ő leült egy nagy, kerek kőre, leemelt a nyakából és megengedte, hogy a sekély vízben játsszak. Minden oly csendes és gyönyörű volt, a víz is tiszta és friss. A magasban mindenfelé madarak röpködtek, és ő mindegyiknek tudta a nevét. Volt egy, amelyik különösen közel merészkedett hozzánk, egy parányi barna madárka, egyik szikláról a másikra ugrált, egyik kőről a másikra, időnként belekapott a vízbe, fogott egy ebihalat vagy valamit… Apa „búvármadárnak” nevezte, és azt mondta, ahol az ember ilyen kismadarat lát, ott van pisztráng a közelben… és mondott még valamit, amit nem tudok elfelejteni: „ahol madarat látsz, aranyom – kiskoromban mindig aranyomnak szólított –, biztos lehetsz abban, hogy a világban béke van…”. Jacob, azon gondolkodtam… mi lett a madarakkal?

Jacob az asszonyra nézett.

– Miféle madarakkal?

– A madarakkal, amiket régen itt láttunk. Egy egész sereg madár élt itt, emlékszel? Vadkacsák, kócsagok, halászsasok. Pintyek, harkályok és mátyásmadarak… még a szajkók is elmentek, Jacob! Mi történt velük, velünk? Emlékszel? A kis kunyhónk verandáján üldögéltünk, és a madarakat hallgattuk. Igaz, nem túl gyakran, csak vasárnap délutánonként. Hétköznapokon egyedül ültem ott arra várva, hogy meghalljam lefelé jövő lépteidet az ösvényen… – elmosolyodott –, az igazat megvallva, nem is a tiédet, hanem Jackét. Hát nem furcsa? Lélegzetvisszafojtva hallgatóztam… azt kérdeztem magamtól: ez az öszvér patájának a hangja, vagy csak egy száraz faágé, ami leesett egy fáról? Vagy egy mosómedve a bokrok alján? – Felnevetett, azzal az édes, gyermeki kacajjal, amit Jacob oly régen nem hallott. – Igen, furcsa, ha viszszagondolok. Furcsa és gyönyörű… és valahogy nagyon szomorú. De nem erről akartam beszélni. A madarakról…

Néhány pillanatra elnémult. Lent a rakparton valaki fémet vagy vaslemezt kalapált, és az éles hang tűként szúrta át a csendet.

– Itt üldögéltem – folytatta Eliza álmodozva –, hallgattam a madarak énekét. Amikor a szajkók tovaröppentek, tudtam, hogy valahol a közelben mosómedve, sólyom, oposszum, vagy róka ólálkodik. Aztán ott voltak a bokrokon éneklő pintyek. Ó, milyen gyönyörűen énekeltek a nyári hónapokban, amikor a fiókáik a fészekben voltak! Vagy a cinegék. Hogy szerettem nézni, ahogy megtisztítják a fákat a rovaroktól! Ágról ágra ugrándoztak, még a legvékonyabbak végére is, hogy elvigyenek valamit, ami nem oda való. Én az erdő háziasszonyainak neveztem őket, mert mindig el voltak foglalva a takarítással. Mostanra meg eltűntek, Jacob. Mind eltűntek. Hallgasd! Nincsenek madarak errefelé. Ahol nincs madár, ott nincs béke, ezt mondta apám. Azt hiszem, igaza volt. Ritkán van errefelé csend mostanában, és amikor van, az is valahogy üres, Jacob. Mint a halál. Azok a fák, ott fenn, csak állnak céltalanul, arra várnak, hogy kivágják őket… Mit rontottunk el, Jacob?

Lent a parton a kalapács hangja élesen hasított bele a csendbe. Csillagok jelentek meg az égbolton, parányi, magányos csillagok, és nagyon messze voltak.

– Hogy mit rontottunk el? – kérdezte Jacob fáradtan és megzavarodva. – Nem tudom…

– Van pénzünk – folytatta Eliza. – Sokszor mondtad. Megvehetsz nekem bármit, amit akarok, mondtad. De a pénzzel nem lehet visszavásárolni a madarakat, Jacob. Sem visszahozni a múltat. Csak az emlékek képesek erre, amikor egyedül vagyunk. Tudod, néha, amikor itt üldögélek, és nézem, hogyan fordul az est éjszakába, tisztán látom azokat a régen eltűnt cinegéket, amint a rég hamuvá égett fákon susognak. Néha még az öszvér patáját is hallom azon az ösvényen, ami már nem létezik…

Egyszer csak egy ajtó csapódott valahol, és szaladó lábacskák dobogása hallatszott a verandáról.

– Édesanyám! Édesanyám! Jessica üzeni, hogy a vacsora az asztalon van.

Ella volt az. Eliza elmosolyodott és megfogta Jacob vállát.

– Elég az álmokból – mondta. – Menjünk! Segíts fel, túl sokáig ültem itt, azt hiszem.

Visszafelé még bocsánatkérőn hozzátette:

– Remélem, nem zavart a fecsegésem. Ostoba beszéd volt, tudom. De egy nap, Jacob, egy nap, amikor megöregszünk, s a gyerekeink átveszik az összes munkát és gondot, építened kell nekem egy másik kunyhót, hallod-e! Valahol messze a hegyekben, ahol megint a verandán üldögélhetünk, és hallgathatjuk a madarak énekét.

Amikor a lépcsőn mentek felfelé kéz a kézben, Jacob ránézett a feleségére, de az arcát nem látta tisztán.

– Persze, drágám, persze – mondta nyugtatólag. – Új otthont építek neked egy nap, megígérem, de az nem kunyhó lesz.

Mivel a vacsoraasztalhoz sietett, ahol a gyerekek már várták, ezek az utolsó szavak elkerülték Eliza figyelmét. Évekkel később, amikor eszébe jutottak, már túl késő volt.

Az élet az Ohio partján a kijelölt úton haladt, egyre gyorsabb tempóban. Az az út, amit a tegnap betelepülői jelöltek ki, a „haladás” nevet viselte. Ezt a fogalmat az ember alkotta, hogy megmagyarázza vele a saját önző céljait ezen a földön. Nem volt többé hely Eliza madarainak, csupán a koszos és zajos széncsúszdáknak, tartályoknak, füstoszlopoknak és hidaknak az egykoron érintetlen folyók felett. Annak, amire a vasúttársaságnak volt szüksége ahhoz, hogy átíveljen az Ohio felett Bellaire-ben, és eléggé égető szüksége volt rá ahhoz, hogy minden pénzt megadjon érte.

Két nappal azután, hogy az öreg Zeb McMahon elmondta mondandóját a munkával kapcsolatban, három ifjú skót jött le a hegyekből a magára hagyott építkezéshez. Először csak szemrevételezték, megvitatták maguk között a helyzetet, aztán a két fiatalabb visszatért oda, ahonnan jöttek, míg a legidősebb elment a vasútállomáshoz, és megkérdezte, hol találja meg Mr. Jacob Heatheringtont.

Aznap víz szivárgott a hatos számú aknában, és Jacob Andrew Yaussal, a német származású „dúcmesterrel” az elhárításán dolgozott, s közben az embereket oktatta, hogyan birkózzanak meg a feladattal. Ekkor lépett be az ifjú skót a bányába. Az egyik vájár megmutatta neki Jacobot. A hórihorgas, széles vállú fiatalember odalépett hozzá.

– Mr. Heatherington? – kérdezte.

Jacob egy silányul kifaragott dúcfát tartott a kezében, és próbálta megmagyarázni a készítőjének, hogy miért nem áll megfelelő szögben a fecskefarkillesztés. Csuromvizes volt, sáros, dühös, és fel volt háborodva.

– Mit akar? – mordult rá az idegenre anélkül, hogy ránézett volna.

– Nevem Arthur McClain – mondta amaz. Erős, óhazai akcentusa volt. Jacob ránézett.

– Na és?

A fiatalember acélkék szemében felháborodás csillant meg.

– Mr. McMahon küldött önhöz – mondta hűvösen –, de ha nem ér rá…

Jacob ledobta a hibás gerendát, és érdeklődéssel fordult az idegen felé.

– Az öreg Zeb küldte? Akkor maga biztosan az a kőműves, akiről beszélt?

– Az vagyok – felelte McClain méltósággal –, és elvállalom azt a vasúti hidat, ha megegyezünk. Először is…

– Várjon egy percet! – vágott közbe Jacob. Hátrafordult és ácsmesterére kiáltott: – Andrew! Gyere ide, és ügyelj arra, hogy ezúttal rendesen megcsinálják! – Aztán intett a fiatalembernek. – Jöjjön, menjünk innét! Beszélnünk kell. Mit is mondott, hogy hívják?

– McClain. Arthur McClain.

– Skóciából jött?

– Nem, Észak-Írországból.

– Értem. Mi lenne, ha leülne valahova a friss levegőn, amíg én lemosom ezt a sarat a kezemről? Aztán beszélhetünk.

– Mielőtt beszélgetni kezdünk, egy dolgot meg kell mondanom előre – szólt ellentmondást nem tűrő hangon a fiatal skót, amikor elérték a tárna kijáratát.

– Mi lenne az?

– Mindent, ami már áll, le kell bontani.

Jacob megdöbbenve bámult rá.

– Tessék? Lebontani? Csak úgy? Három hónap munkáját?

– Sajnálom, Mr. Heatherington – mondta a fiatalember. – Tudjuk, hogy a társasága ezzel pénzt veszít, de mi erről nem tehetünk. Megvizsgáltuk, és Mr. McMahonnak igaza van. Azok az oszlopok nem fogják elbírni a súlyt és a rezgést. Én és a fivéreim nem vállalhatjuk a felelősséget azért, ami ott van. Le kell bontani, még mielőtt egyetlen követ is a kezünkbe veszünk.

A következő héten a társaság felbérelt egy csoport csavargót, hogy bontsák le a négy oszlopot, és ássák ki az alapokat. Aztán júniusban a három McClain fivér, Arthur, William és George munkához látott. Először kifejtették a köveket McMahon bányájában, és egyenként beszámozták, éppen úgy, mint az öreg Zeb tette régen. Aztán kocsin leszállították a köveket Bellaire-be, és nagy odafigyeléssel a számok szerint lerakodták őket egy nagy, üres telekre.

Lassú munka volt, és a vasúttársaságnak rengeteg pénzébe került. Az igazgatótanács több tagja tiltakozott, főleg akkor, amikor beköszöntött a fagy, és a munka röviddel az első oszlop befejezése előtt leállt. Arthur McClaint behívták, hogy számoljon be az igazgatótanács előtt. Ő meg is jelent, és higgadtan végighallgatta a panaszaikat.

– Ha önök, uraim, azt akarják, hogy egy híd gyorsan felépüljön, majd gyorsan össze is dőljön, vegyenek fel valaki mást a munkára! Amíg fagy, nem teszünk össze egyetlen követ sem, mert a fagyott malter megreped. Tavaszig követ fejtünk és leszállítjuk. Ha megjön a jó idő, építünk. Ha önöknek, uraim, így nem tetszik, mondják meg! Bármikor elmehetünk, és nincs harag.

A McClain testvéreket továbbra is alkalmazták, és fizették őket három teljes évig. A hidat lassan és kitartóan építették, körültekintően raktak bele minden egyes számozott követ. Mire elkészült, a McClain testvérek megvették a kőbányát, és „McClain kőbánya” névre keresztelték. Letelepedtek, otthonaikat a bánya alatt építették fel, és a helynek a McClainsville nevet adták. Még Hollingshead szatócsboltját is megvásárolták Bellaire-ben, és negyedik öccsüket, Josephet ültették a vállalkozás élére.

A nagy napon Arthur McClain ragaszkodott ahhoz, hogy a vasúttársaság egész igazgatótanácsa legyen ott vele együtt, amikor az első vonat végiggördül a hídon. Mindannyian ott álltak a híd alatt és izgatottan néztek felfelé, amikor a

nehéz lokomotív töfögve és pöfögve rágördült a hídra. Átzakatolt a fejük felett a tehervagonokból és személykocsikból álló, hosszú szerelvény. Még a levegő is megrázkódott köröttük. Ekkor Arthur McClain a tartóoszlopra tette hatalmas tenyerét.

– Uraim – mondta nekik nyugodt hangon –, tegyék a kezüket a kőre, ahogy én! – Óvatosan követték példáját. – Éreznek valamit? – kérdezte McClain.

A fekete öltönyös urak egymásra néztek. Annak ellenére, hogy odafenn hangosan zakatolt a szerelvény, a gerendák rázkódtak, és a kerekek kattogtak a sínek illesztéseinél, a kőszerkezetben még a legkisebb remegést sem érezték.

– Ez a híd száz évig fog állni – mondta büszkén Arthur McClain. – Elhihetik nekem, uraim.

Jacob Heatherington nem volt ott, hogy megszorítsa Arthur McClain kezét. Már nem volt a vasúttársaság igazgatótanácsának a tagja. Valami más foglalta le. Kastélyt épített Elizának.

30. fejezet

A kastély építésének gondolata akkor fogant meg benne először, amikor Bridgeportban meglátogatta Crispin Oglebay-t. Az itt tapasztalt hatalmas fényűzés valósággal megigézte. Rögtön arra gondolt, hogy Elizának is biztos nagyon tetszene valami hasonló! Nem mintha ő különösebben oda lett volna a hivalkodó bútorokért és a színes tapétákért vagy a tágas szobákért, netán magáért a lenyűgöző épületért. A szíve mélyén egyszerű ember volt, olyasvalaki, aki szeretett a két kezével dolgozni. Noha a kemény munka sikeres üzletemberré tette, számára nem a pénz volt az elsődleges cél. A pénzt éppen olyan eszköznek tekintette, mint a csákányt vagy a lapátot. Eszköznek, amely hozzásegíti az embert vágyai beteljesítéséhez. A leghőbb vágya az volt, hogy Elizát boldoggá tegye.

Eliza azonban nem volt igazán boldog, ez nyilvánvaló volt Jacob számára. Bár lefoglalta a család és a gyereknevelés, egyre visszahúzódóbb lett, amikor a társasági összejövetelekről, vagy a gyülekezeti együttlétekről esett szó. Szeretett órákig egyedül üldögélni Perky sírjánál vagy a hintaszékében az ablak előtt, amikor rossz volt az idő.

Nem, Eliza nem volt boldog. Jacob ezt egyre jobban érezte, és a boldogtalanság okát is tisztán látta: Elizát az anyja és Kelsey Whiskey-zúgó melletti fogadójához fűződő kapcsolata miatt semmibe vették. Először csak néhányan viselkedtek így, de ahogyan Jacob egyre nagyobb sikereket ért el a széniparban, a sikerét megirigylők száma is gyorsan emelkedett. Mivel nem találtak más sebezhető pontot, Elizát vették célba rosszindulatú pletykáikkal. Ez végtelenül elkeserítette Jacobot, és bár keresztény lelki alkatától idegen volt a bosszú gondolata, a vágy, hogy „megmutassa azoknak a cafkáknak, kicsoda is

Eliza”, a húsába mélyen befúródott szálkához hasonlított, és minduntalan felbukkant a gondolataiban.

A háború befejeződése után, egyszer megjelent egy cikk a wheelingi újságban Ralphról, Jacob testvéréről, aki igazgató volt az egyik szénbányában, feljebb a völgyben. Éppen visszatért angliai útjáról, melynek során szülővárosát is felkereste Durham megyében. Ez a tudósítás valamit megérintett Jacobban. Minél többet gondolt rá, annál izgatottabb lett. Otthagyta az irodáját és hazasétált.

Tavasz volt. Sűrű esők mosták le a tél mocskát a lejtőkről, s a megáradt folyók vitték tova a hordalékot. Örömteli fényben pompázott minden. A rohanó folyó, a fák, a sziklák, még az épületek is. Jacob izgalma minden lépéssel nőtt, ahogyan sietett, hogy megossza ötletét az asszonnyal, akit a világon mindenkinél jobban szeretett.

A reggel még hűvös volt, és Eliza egy sötét gyapjúkendővel a vállán Perky kicsiny sírja előtt állt. A tavasz virágait nézte, amint felemelik zöld, lándzsás fejüket az avar alól. Megismerte férje lépteit, és meg sem fordulva azt mondta:

– Jacob, szükségem volna még néhány íriszgyökérre itt.

– Szólj Alexandernek, hogy hozzon néhányat a városból – söpörte félre a virágok problémáját Jacob. – Mit szólnál hozzá, ha áthajóznánk Angliába?

Eliza megfordult és üres tekintettel bámult rá.

– Nevetséges – válaszolta kurtán. Itt Wheelingben is van egy nagyon megbízható faiskola. Íriszgyökeret nem kell Angliából hozatnunk. Ki hallott már ilyet!

Jacob elvesztette a türelmét.

– Nem a virágokról beszélek, Eliza, hanem kettőnkről! – fakadt ki. – Hogy mi utazzunk el Angliába.

Eliza felhúzta a szemöldökét.

– Miért?

Mereven nézték egymást. Jacob dadogni kezdett:

– Hogy érted azt, hogy miért?

– Ahogy mondtam. Miért?

– Hát… hogy megnézzük, mi van odaát…

Eliza olyan mozdulatot tett a kezével, mintha egy szemtelen legyet akarna elhessegetni.

– Te nőttél fel odaát, neked tudnod kell, mi van ott – válaszolta, s látszott, hogy fogytán a türelme –, én nem vagyok rá kíváncsi. Te eljöttél onnan, nem? Nem hiszem, hogy megérné a fáradságot. Ami viszont az íriszeket illeti…

Egy teljes héten át próbálta meggyőzni a feleségét, hogy hajózzon át vele Angliába egy rövid látogatás erejéig, de Eliza nem egyezett bele. Így aztán egyedül vágott neki az útnak. Májusban ment el és augusztusban tért haza. Eliza a vasútállomáson várta. Szeme könnyes volt, az ajka pedig remegett.

– Ó, Jacob – pityeredett el a férfi karjában –, annyira magányos voltam nélküled! Soha többé ne hagyj magamra, kérlek, ne…!

Jacob zavarba jött, de gyengéden kibontakozott az ölelésből. Egy jól öltözött fiatalember állt mögötte.

– Vendéget hoztam – mondta. – Hadd mutassam be Mr. Charles Hamptont Londonból. Mr. Hampton, ő itt a feleségem, Mrs. Eliza Heatherington. Mr. Hampton építész – magyarázta. – Várj csak, amíg a többi meglepetést is megmutatom…

A neki szánt ajándékok két hatalmas ládát töltöttek meg, de a legnagyobb meglepetés mégis akkor érte, amikor megtudta, hogy miért is van ott a londoni vendég.

– Egy kastélyt fogunk építeni neked – közölte vele Jacob széles mosollyal az arcán, miután Sam felkísérte a vendéget a vendégszobába –, ahogyan sok-sok évvel ezelőtt megígértem neked. Hány éve is már? Huszonöt? Harminc? Olyan régen volt, hogy már nem is emlékszem. De most valóra válik az ígéret! Te leszel a bellaire-i kastély úrnője!

Eliza idegesen felnevetett.

– Ne járasd velem a bolondját, Jacob. Mr. Hampton biztosan azért van itt, mert a vasúttársaságnak vagy valamelyik másig cégnek, amiben érdekeltséged van, szüksége van egy építészre! Igazam van?

– Nem, kedvesem – felelte Jacob komoly arccal. – Azért jött, hogy kastélyt építsen neked. Majd meglátod a vázlatait és a rajzait. Ő az egyik legnagyobb tekintély a szakmában.

Eliza csak állt, és mereven bámult Jacobra. Az ajkai félig nyitva, arcán hitetlenség és megdöbbenés tükröződött és csak azt ismételgette:

– Nem hiszem el! Ez… egyszerűen hihetetlen!

De igaz volt. Azon az estén a család meghökkenten és zavartan állta körül a nagy ebédlőasztalt. Tágra nyílt szemekkel csodálták a kúriák és kastélyok vázlatait, amelyeket Mr. Hampton terített ki eléjük, hogy válasszanak belőlük. Minden vázlathoz részletes magyarázatot fűzött, és bemutatta a különleges alaprajzokat, épület-toldalékokat, ékesszólóan rámutatva az egyes tervek előnyeire és hátrányaira. Időről-időre kifejtette, hogy melyik tervrajz illene leginkább a helyszínhez, melyik olvadna bele legművészibben az adott környezetbe, amelyet elöl a folyó, a háttérben pedig a hegyek vesznek körül.

Eliza megkövült vonásokkal, sápadtan és szótlanul ült az asztalfőn. Mindenkinek volt valami hozzáfűznivalója a bemutatott tervek egyikéhez vagy másikához, kivéve őt. Végül a fiatal építész jól szabott öltönyében, gondosan nyírt oldalszakállal és erős londoni akcentussal kenetteljesen megjegyezte:

– Körünkben a legfontosabb személy, a kastély leendő űrnője még nem hozta tudomásunkra választását. Milyen kár! Talán lenne olyan szíves és megosztaná velünk véleményét a stílust és az alaprajzot illetően?

Eliza, mintha csak álomból ébredt volna, hunyorogva pillantott rá sötétkék szemével és hebegni kezdett:

– Mi…Tessék? Ó, kérem, bocsásson meg nekem, Mr. Hampton, de nem figyeltem…

Jacob összeráncolta a szemöldökét, a gyerekek csak álltak zavartan, de az építész egy megértő mosollyal elsiklott a történtek felett.

– Természetesen, asszonyomat bizonyára összezavarta a sokféle tervrajz. Minden bizonnyal az én hibám – mentegetőzött. – Miután láttam az adott helyszínt, azonnal el kellett volna vetnem azokat, amelyek itt nem kivitelezhetőek, és csak azt a néhányat kellett volna megmutatnom, amelyek véleményem szerint beleilleszthetők a tájba. Kérem, bocsássa meg nekem ezt az ostobaságot! Engedje meg, hogy…

Az asztal fölé hajolva elkezdett tervrajzokat kihúzgálni a papírhalomból, majd óvatosan összetekerte és félretette őket. Eliza felkelt a székéből.

– Ön bocsásson meg nekem! – mondta tompán. – Nagyon elfáradtam. Jó éjt, Mr. Hampton. Jó éjt, gyerekek…

– Nagyon is érthető… – motyogta zavarodottan az angol, miközben Eliza sarkon fordult és kisétált az ebédlőből. – Jó éjszakát, asszonyom, majd kiválasztjuk a legmegfelelőbbnek látszó tervrajzokat, és holnap bemutatjuk őket, hogy ön hozhassa meg a végső döntést az ügyben…

Eliza már ágyban volt, amikor egy órával később Jacob is felment az emeletre.

– Mi a baj, Eliza? – kérdezte, miközben becsukta maga mögött az ajtót. – Megbántottad a vendégünket…

– Nem állt szándékomban – válaszolta Eliza, és becsukta a szemét. – Tudod… Egyáltalán nem voltam felkészülve erre az egészre. Nem mondtad el nekem, amikor elutaztál… – A hangjából és az arcából fáradtság sugárzott.

– Meg akartalak lepni – mondta a férfi félszegen. – Azt gondoltam…

Bágyadt mosoly suhant át az arcán és kinyitotta a szemét.

– Hát, sikerült meglepned, annyi bizonyos – mondta. – A gyönyörű ajándékok, amiket hoztál, azok is bőven megtették volna. Nincs szükségünk arra, hogy valamiféle kastélyt építsünk, Jacob! Mit csinálunk majd azzal a rengeteg szobával? Ha a gyerekek felnőnek, még ez a ház is túl nagy lesz…

Jacob leült az ágy szélére, kinyújtotta a karját, és két hatalmas tenyerébe fogta Eliza arcát.

– Hozzá kell szoknod, Eliza – mondta, miközben föléje hajolt és megcsókolta az asszonyt. – A legjobbat érdemled, és meg is fogod kapni! Akár tetszik, akár nem – aztán mosolyogva hozzátette –, te leszel a kastély úrnője, ahogyan Mr. Hampton mondta, és azok a fontoskodó városi pletykafészkek majd a nyakukat fogják törni, hogy meghívást kapjanak tőled…

– Nem szeretném, ha bármelyikük is a nyakát törné – sóhajtott mélyet Eliza. – Egyáltalán nem szeretnék tőlük semmit. És mástól sem. Tudod mi az, amit igazán szeretnék, Jacob? Szeretném visszakapni a szilfák alatt álló régi kunyhómat… csak te és én lennénk ott, senki más… ahogyan a kezdetben volt…

A hangja elcsuklott, és könnyek peregtek az arcán. Elfordította a fejét. Keskeny válla rázkódott a feltörő sírástól.

– Kezdetben fiatalok voltunk, Eliza – mondta Jacob és gyengéden megsimogatta az asszony haját kérges ujjaival. – Elrepült az idő… minden megváltozott… mi is megváltoztunk… te vagy a legjobb feleség, Eliza, akiről férfi csak álmodhat… a legjobbat érdemled! És istenemre mondom, meg is kapod!

Két héttel később megkezdődtek a munkálatok. Körülbelül háromszáz lábbal feljebb a folyó partján és mintegy kétszáz lábnyira az úttól, ahol semmi sem zavarta a folyóra nyíló kilátást, elegyengették a talajt, ami már önmagában sem volt kis teljesítmény. Rengeteg földet kellett megmozgatni, köveket és sziklákat kellett szétdarabolni és elszállítani. Tizenkét ember egy teljes hétig dolgozott keményen, miközben az építész állandóan a sarkukban volt és szintező eszközöket, mérőszalagokat és egyéb, Bellaire-ben még sohasem látott, furcsa felszereléseket cipelt. A talajnak minden szögben és irányban tökéletesen simának kellett lennie, mielőtt az építész kiadta volna az engedélyt az öreg Zeb McMahonnak a két pince kiásására, valamint az alap lefektetésére.

– Van itt egy ánglius, aki érti a kőfaragás művészetét – dicsekedett az öreg az első hét végén, szombaton este Bradford fogadójában. – A kisujjában van minden, nem úgy, mint tinektek itt. Mit gondoltok, mitől állnak a doveri tornyok meg a többi épület sok száz év óta úgy, mint a cövek? He? A kőfaragástól…, attól bizony!

Míg az öreg Zeb egy igazi mesterember szeretetével és pontosságával hasította a szürke gránittömböket, a Bellaire-i öreg Bill Hunter három fiával együtt téglákat égetett feljebb a domboldalban, ahol a legközelebbi agyaggödröt találták, az első Fink-bánya tőszomszédságában. Hunterék ott folytatták, ahol az öreg Zeb abbahagyta. A Mr. Hampton által előírt módon, az első szint két tégla szélességű és két tégla hosszúságú vastagságban felhúzott falaival még az őszi esők előtt teljesen elkészültek. Hosszas rábeszélés és számos, zömmel amerikai szakemberrel folytatott eszmecsere után, az építész végül beleegyezett, hogy az épület további részeit „amerikai módra”, fából készítsék el. Mindazonáltal a faanyagnak hibátlannak és első osztályúnak kellett lennie.

1869 nyarán a hatalmas épület, tornyaival és erkélyeivel egyetemben tető alá került, de még távolról sem volt kész. Az épület belsejét szobáról-szobára, aprólékos gonddal kellett befejezni és feldíszíteni. A lépcsősort is magába foglaló hatalmas előcsarnok falai mellmagasságig érő faragott tölgyfaborítást kaptak. Szintén tölgyből készült a falakon körbefutó polc, amelyen drága csecsebecsék: finom míves kínai vázák, indiai faragványok, kisebb márványszobrok, rézből

készült hamutartók és a ház úrnője által kiválasztott más tárgyak kaphatnak majd helyet. Az építész ragaszkodott ahhoz, hogy a fal felső részét málnaszínű selyemmel vonják be, hogy kiemelje a tölgyfa burkolatot. A csillár, melynek a mennyezet közepén, félig az előcsarnok, félig a lépcső felett kellett lógnia, különösen sok fejtörést okozott. Mr. Hamptonnak több mint nyolc hónapba telt, amíg Angliában olyat talált, amelyik Elizának is megfelelt, és ugyanakkor beillett a többi díszítőelem közé.

És ez így ment tovább, lépésről-lépésre, szobáról-szobára, gyötrelmes lassúsággal és megfontoltsággal, hosszú megbeszélésekkel, egyeztetésekkel és számtalan határidőcsúszással. Néha már Jacob is azt kívánta, hogy bár hallgatott volna Elizára, és inkább egy kunyhót épített volna neki ehelyett az ostoba kastély helyett, ami annyi gondot és fejtörést okoz. A gázt a világításhoz és a fűtéshez Bridgeportból kellett odavezettetni, mivel a petróleumlámpák füstje tönkretette volna a falakat borító anyag színét. Szerencsére Bellaire városa is szerette volna bevezettetni a gázt, elsősorban az utcai világítás miatt. Így ezt a célt könnyebb volt megvalósítani. A dombon található források egyikét – épp azt, amelyik mellett hajdanán Jacob és Eliza oly sokszor üldögélt ebéd közben, amikor Jacob még John Finkkel dolgozott együtt –, kimélyítették, kikövezték és egy nehéz vaszsilippel lezárták. A forrás ólom- és rézvezetékeken keresztül folyó vízzel látta el a kastély konyháját, az alsó és felső szintek hálószobáit, valamint a vendégszoba lépcső alatt elhelyezkedő, az előcsarnokból nyíló mosdóját.

1870 júliusára végleg befejeződött az építkezés, és a kúria készen állt arra, hogy birtokba vegyék és megmutassák a világnak. Ekkor már Bellaire-től Martin's Ferry-ig minden férfi, nő és gyerek régen tudott az angol építész szakmai büszkeségéből eredő nehézségekről, amelyekkel Heatheringtonéknak szembe kellett nézniük, illetve el kellett viselniük. Mr. Hampton ragaszkodott hozzá, hogy a legtökéletesebb és legművészibb kastélyt építse fel, amit a vad amerikai kontinens valaha is látott. Bellaire lakói leginkább az építész fennhéjázó viselkedése miatt tápláltak ellenszenvet a kastély iránt.

„Crispin Oglebay-nek megfelelt egy pittsburghi építész is, – jegyezték meg az emberek egymás között beszélgetve –, és a Sweeny-kúriát Wheelingben ugyancsak két philadelphiai testvér építette. De nem, Heatheringtonéknak Angliából kellett hozatniuk valakit! Mintha mi, amerikaiak nem értenénk az ilyesmihez. Koszos vájár, mit képzel ez magáról?"

Ezenközben az asszonyok a kúria körül keringő újabb és újabb pletykákon köszörülték a nyelvüket és Elizát hibáztatták.

„Az a szégyentelen, mohó némber – sziszegték, mint mérges kígyók a veremben –, sírba viszi a szerencsétlen, buta urát a fellengzős követeléseivel és nagyravágyásával. Halálra dolgoztatja azt a szegény párát, mert neki semmi sem elég. De csak várjátok ki a végét! Úgyis szegényházban végzi majd egyszer! S

persze a gyerekek sem különbek az anyjuknál! Kigúnyolják az apjukat, mert nem tud írni és olvasni…”

Egy eset, amely kora tavasszal történt a wheelingi kikötőben, újabb lehetőséget adott a pletykafészkeknek. Heatheringtonék egyik uszálya éppen cukrot rakodott ki, Winfield Scott pedig az üres uszályra várt, hogy leúsztassa a tartályhoz. Ahogy ott állt, két hangoskodó, részeg férfit látott közeledni a „Shoreline” taverna felől. Az egyikük észrevette és megállt.

– Hé, Heatherington – kiáltott oda neki. – Igaz, hogy anyád kocsmát fog nyitni abban a fene nagy udvarházban, amit most épít apád pénzén? Hm? Az egyik cimbora most mondta a kocsmában, hogy ottan amerikaiakat nem szolgá’nak ki, csak bekölnizett angol ficsúrokat! Igaz ez, Heatherington?

Winfield Scott, miközben arca minden lépéssel sötétebb lett, lassan, de határozottan közeledett a részeghez, majd nehéz öklét egy szó nélkül meglendítette és leütötte. A másik erre szitkozódni kezdett, de csakhamar ő is találkozott Winfield öklével, és a földre került a barátja mellé. Aztán mindketten feltápászkodtak, és egymást ösztökélve átkozódtak, kiabálták, hogy mit is fognak csinálni a „szégyentelen bártündér mocskos kis fattyával”. Hogy újabb elégtételt vegyen a sértésekért, Winfield Scott nekik ugrott, és kegyetlen verekedés kezdődött. Ekkor a szomszédos hajókról kezdtek gyülekezni a lelkesen szurkoló körülállók. A küzdelembe azonban nem avatkoztak bele, mivel a folyópart íratlan törvénye szerint személyes nézeteltérések esetén mindenkinek magának kellett megvédenie magát, avagy feladnia a küzdelmet.

Winfield Scott szerencséjére mindkét ellenfelét legyengítette a bennük lévő italmennyiség, s így, a közönség örömteli kiabálása közepette, rövid idő alatt sikerült őket a vízbe dobnia. De menet közben ő is kapott néhányat, és a verekedés nyomait ott viselte az arcán. Hiába próbálta elrejteni, apja észrevette csúnyán feldagadt szemét, hiányzó fogát, s így kénytelen volt beszámolni a történtekről. Albert, aki akkortájt töltötte be a tizenhatot, állandóan az iroda körül lézengett és hallotta a történetet. Még aznap este elmesélte Ellának, aki továbbadta Marthának, s hamarosan mindenki tudott már a dologról a családban, csak Eliza nem. A vacsoránál, amikor Winfield Scott feldagadt arccal megjelent, a derék Martha szokásos igyekezetében, hogy anyját megóvja a rossz hírektől, mielőtt bárki elszólhatta volna magát, elmesélte, hogyan zuhant le az ő „kisöccse” a felső fedélzetről, és majdnem halálra zúzódott az alsó korlát éles peremén. Ezzel – mindenki nagy megkönnyebbülésére – elhárult a veszélye annak, hogy Eliza megtudja az igazságot. Azonban a verekedés híre futótűzként terjedt Bellaire-ben és a városi szalonhölgyek sűrűn csóválhatták fejüket, s közben hangot adhattak elégedetlenségüknek és felháborodásuknak:

– Micsoda egy anya! Nem elég, hogy szegény fiát az italozásba kergette, most annak a szerencsétlennek még nyilvánosan is verekednie kellett az anyja kétes múltja miatt…

Ott volt a folyóra néző kastély, mely magányosan állt a domb lábánál. Pusztaság vette körül, mert minden fát kivágtak a legközelebbi domb tetejéig. Még a fatönköket és a gyökereket is kiásták, hogy helyet csináljanak a gyümölcsösnek és a „békésen elterülő pázsitnak", ahogyan az angol építész mondta, ami nézete szerint nélkülözhetetlen velejárója volt egy efféle kastélynak.

Amikor csattogni kezdtek a fejszék, Eliza szomorú lemondással figyelte a pusztítást.

– A madarak már úgyis továbbálltak – mondta –, akkor hát a fészkekért sem kár.

Hogy megvigasztalja, Jacob emberei egy sor jegenyenyárfát ültettek az út szélére, és még néhány tucat gyümölcsfa is került a kastély mögé, jóval azelőtt, hogy az elkészült volna. Eliza átsétált a házból, és megnézte a vékonyka facsemetéket. Aznap este azt mondta Jacobnak:

– Biztos, hogy nem ment el teljesen az eszed? Kivágattad az összes gyönyörű nagy fát, és ezeket a szánalomra méltó kis csemetéket ültetted a helyükre! Mit gondolsz, mennyi idő alatt nőnek meg ezek?

– A jegenyenyárnak tizenöt évre van szüksége, legalábbis ezt mondták nekem – válaszolta Jacob. – A gyümölcsfáknak talán még ennyi sem kell.

Eliza szomorúan ránézett és megrázta a fejét.

– Úgy gondolod, hogy még látjuk, ahogyan megnőnek? – kérdezte. – Ahogyan a nagy tölgyeket, szilfákat és juharokat is láttuk, melyek a kedves kis kunyhónk körül álltak… mennyi ideje is? Harminc éve? Vagy harmincöt? Amikor még énekszó, fütty és csicsergés töltötte be ezeket a dombokat.

Jacob gyengéden átölelte a feleségét.

– Persze, hogy itt leszünk. Te és én a kastély erkélyéről fogunk gyönyörködni az egész völgyben…

– Miben fogunk gyönyörködni? – szakította félbe Eliza. – A háztetőkben és a koszos utcákban? A tárnák és széncsúszdák által felszaggatott dombokban és a sivár domboldalakon éktelenkedő óriási lyukakban meg a visszataszító fekete szénhalmokban? Amikor egyedül dolgoztunk a bányánkban, Jacob, csak mi ketten, mindenütt fák voltak, és elrejtettek minden csúnyaságot. De most…

– Dehát minden úgy történt, ahogyan te akartad – szólt közbe nyersen Jacob és elengedte az asszonyt. – Nem te voltál az, aki, miután hazajöttem a munkából, estéről-estére azzal piszkáltál, hogy vegyek fel valakit? Én szívesen dolgoztam volna egyedül is. Csak Jack és én. Boldog voltam. De te nem voltál az. Azt akartad, hogy vegyek fel valakit segítségnek. És én megtettem…

– Túlságosan keményen dolgoztál – szakította félbe Eliza határozottan. – Kétszer annyit dolgoztál, mint amennyit egy családos embernek szabadna. Ez nem volt a helyes, Jacob. Igen, nyaggattalak, hogy szerezz segítséget, és ne magadat hajszold annyira. De te nem voltál hajlandó leállni, emlékszel? – kérdezte,

miközben hangja újra halk és szomorú lett. – Szereztél segítséget, aztán egyre több segítséged volt, de soha nem lassítottál le. És most… itt vagyunk. A gyerekek felnőttek és nemsokára kirepülnek, mi pedig magunkra maradunk egy nagy cifra hodályban, ami körül se fa, se madár, csak drága bútorok és drága berendezési tárgyak, amelyek semmit sem jelentenek… ez lesz hát a vége, Jacob? A saját lépteink zaját hallgatjuk majd, miközben az üres szobákat rójuk… ahelyett, hogy a madarak énekét hallgatnánk egy durván ácsolt öreg lócán ülve, gerendákból ácsolt öreg kunyhó előtt? Érdemes volt ezért, Jacob?

A nappali ablaka előtt álltak a régi házukban. Az ablakot zárva tartották, mert az esték még mindig hűvösek voltak. Április közepe volt, és a wheelingi faiskola kertésze, miután végzett az utolsó gyümölcsfaszállítmánnyal, éppen kifelé hajtott üres szekerén. Lejjebb a széncsúszda csattogott és nyikorgott: a munkások szenet rakodtak az egyik uszályra, amelyiknek reggel kellett elindulnia. A nap már lenyugodott. A táj szürke volt és halott az est takarója alatt, éppúgy, mintha már november lett volna.

– Emlékszel arra a vázára, amit karácsonyra kaptam tőled sok-sok évvel ezelőtt? – kérdezte suttogó hangon Eliza a férfi mellett állva. – Valószínűleg már nem is emlékszel rá. A megismerkedésünk utáni első karácsonykor. Miután az a hullócsillag… Még anyámmal laktam a Whiskey-zúgó partján álló kis kunyhóban… emlékszel? Valamelyik nap véletlenül ráakadtam a konyhaszekrényben. Nem érdekel, hogy mit szól hozzá az a beképzelt angol, akkor is magammal fogom vinni a hivalkodó kastélyába, és a legszebb helyen fogom tartani, a legelőkelőbb szalonban. Ez a buta kis ajándék többet jelent nekem, Jacob, mint az összes drága holmi együttvéve, ami csak az emberek elkápráztatására szolgál… megtaláltam a régi bicskádat is, ami még a nagyapádé volt, és amire olyan büszke voltál… már el is felejtetted, ugye? Mint ahogyan elfelejtetted a régi és kopott bányászsapkádat is, amit még azelőtt viseltél, hogy divatos kalapokat vásároltál volna. Egész idő alatt megtartottam és becézgettem őket, mert hozzád tartoztak, a férfihoz, akibe beleszerettem, a férjemhez… és akár tetszik neked, akár nem, Jacob Heatherington, ezek a tárgyak a múltunkból, a sapka, a bicska és az a kis rózsaszín váza, amit a szénből keresett első centekből vettél nekem, mind ott lesznek velünk, hogy minden hiúság ellenére emlékeztessenek bennünket, hogy a boldogságnak semmi, de semmi köze a pénzhez… egyáltalán semmi. Kényszeríthetsz, hogy kastélyba vagy akármibe költözzek, Jacob. A feleséged vagyok, és ahová te mész, nekem is ott a helyem. De bármi történjék, soha nem fogom elfelejteni a múltat és a számomra oly kedves emlékeket. Részemmé váltak, Jacob, a részemmé…

A szoba sötét volt. Miközben Eliza beszélt, Jacob elfordult az ablaktól, és most szemben állt az asszonnyal. Alakja tisztán rajzolódott ki az ablak hátteréből, de az arca árnyékban maradt. Amikor Eliza befejezte, mindketten csendben

maradtak néhány pillanatig. Aztán Jacob halk, panaszos sóhajtással a nő felé nyújtotta a karját.

– Eliza… ó, Eliza…– és az asszony a karjaiba omlott, úgy szorítva a férfit magához, ahogyan a fuldokló kapaszkodik az életmentő tutajba, amikor elsodorja valamilyen sötét és veszélyes áradat.

Valaki bejött az előszobába. Fény gyúlt, és Jessica jelent meg olajlámpással a kezében. Felakasztotta a lámpát a kampóra, körülnézett és észrevette őket, ahogyan az ablaknál állnak összeölelkezve.

– Eliza asszonyság, Jacob nagyságos úr – kiáltott fel –, jaj … nem tudtam, hogy … itt vannak? A vacsora mingyá' tálalva!

Jessica kiment. Jacob és Eliza még mindig ugyanúgy álltak a sötét ablaknál. Ahogyan a pislákoló olajlámpás sápadt fénye arcukra hullott úgy tűnt, mintha mindkettőjük szemében könnyek csillannának elő.

Két hónappal később az udvarház kívül-belül készen volt. Amikor Alexander összesítette a számlákat, a végösszeg harmincötezer dollár lett, ami abban az időben kész vagyonnak számított.

– Úgy látszik, hogy vehetem a csákányomat és mehetek vissza dolgozni – jegyezte meg Jacob tréfálkozva a fiának az irodában, majd hozzátette. – Jobb lenne, ha ez köztünk maradna, fiam, semmi szükség rá, hogy anyádat felizgassuk vele.

Igaza volt. Nem volt rá szükség, hogy felizgassák, mert Eliza éppen eléggé zaklatottnak tűnt. Az új lakóhely annyira tágasra és nyomasztóan nagyra sikeredett, hogy el sem tudta képzelni, miképpen tegye majd otthonossá. Tízszer annyi hely volt, mint amennyit meg tudott tölteni a dolgaival. A szobában Angliából, Franciaországból és Spanyolországból hozatott elegáns, fénylő bútorok álltak pontosan úgy, ahogyan Mr. Hampton elképzelte. Semmi sem volt felesleges és semmi sem hiányzott. A fényes parkettával borított padló és a bolyhos, keleti szőnyegek szinte követelték, hogy az ember lábujjhegyen járjon rajtuk. Miután három napig hasztalan próbált „kihozni belőle valamit", ahogyan fogalmazott, Eliza felháborodva fakadt ki Jacobnak, amikor összefutottak az előcsarnokban:

– Ez egy múzeum, nem pedig otthon! Egy ravatalozó, egy-egy… nem is tudom, micsoda! Nem tudom barátságossá tenni, egyszerűen képtelen vagyok rá! Olyan hatalmas! Annyira személytelen és üres! És elhagyatott! Igen, ez a jó szó rá, Jacob! Olyan ház, amelyikben senki sem érezheti jól magát!

– Ezen könnyen segíthetünk! – mosolyodott el Jacob. – Szólj Samnek, hogy vágjon le egy disznót és hívja össze az egész családot, a hajók kapitányait, a munkavezetőket, és akit még szeretnél, hogy vendégül láthassuk őket egy kis disznósültre. Jöhetnek a gyerekeik is! Meglátod, milyen gyorsan megtelik majd élettel a ház!

Eliza gondolkozott egy kicsit, majd azt mondta:

– Igazad lehet, Jacob, de előbb a hivatalos házavatót kell megtartanunk. Tartozunk ennyivel a barátainknak, üzletfeleinknek és az ügyfeleinknek. Ha ezt nem tennénk meg, sokan megsértődnének. Szóval, először ezen kellene túlesnünk, amíg még minden csillog-villog, mert később egy hadsereg is kevés lesz, hogy kitakarítsa az összes szobát! Mit szólnál hozzá, ha a jövő vasárnap délután megtartanánk a házavatót?

Jacob komoly arckifejezést öltött.

– Még nem tudjuk megtartani – mondta tétovázva. – Hiányzik még valami.

– Micsoda?

– Meglepetés – válaszolta –, de hamarosan itt lesz. Észrevetted, milyen üres a fal odakint a széles, díszes ajtó fölött? Az összes rajzon, amit csak Mr. Hampton mutatott, volt ott valami…

– Igen, az a címer helye – emlékezett vissza az asszony –, de…

– Hát ez az! – ismételte meg Jacob a szót. – Címer! Nekem is lesz, ott az ajtó fölött, de eddig még nem érkezett meg.

– Honnan? Angliából?

– Nem, a baltimore-i rézöntödéből. Megígérték, hogy még a héten elkészül!

De nem készült el, és Elizának még két hete volt arra, hogy az új házat jobban megismerje. Aztán az egyik nap a küldönc üzenetet hozott a postamestertől, hogy egy nehéz láda érkezett a címükre Baltimore-ból. Jacob maga hajtott érte bricskán a vasútállomásra, és amikor visszajött, egy nagy faláda éktelenkedett a kocsi hátulján. Winfield Scott éppen távol járt a gőzhajóján, így aztán Jacob Alexanderért, Wilburért és Albertért küldetett, és végül még Sam is segített leemelni a súlyos rakományt a bricskáról.

– Vigyétek fel a lépcsőn, az ajtóhoz! – szólt Jacob utasítása. – Aztán kerítsetek négy létrát, és ácsoljatok egy olyan magas állványt, amiről elérhetjük az ajtó feletti falrészt, körülbelül három lábbal a faburkolat felett! Aztán csak óvatosan! Ki ne törjétek nekem az ablakot! Valaki szaladjon el és hozza ide Bill Huntert, vagy valamelyik fiát. Egy nagyobb kampót kell majd beverni a falba!

Noha a ládát nem sokkal reggeli után hozta el a vasútállomásról, mégis késő délután lett, mire eljutottak a kinyitásáig. Jacob maga köré gyűjtötte a családot és mindenkit, aki aznap a kastély előtti kikötőben és rakodóhelyeken dolgozott. A régi házból még egy hintaszéket is áthoztak Eliza számára. Amikor mindenki együtt volt, Jacob intett Samnek.

– Sam, fogd a kalapácsot és húzd ki a szögeket!

– Most pedig vedd le a láda tetejét!

– Söpörd félre a csomagolóforgácsot!

– Most emeld ki! Valaki segítsen neki! Alexander!

Sam és Alexander óvatosan kiemelt valamit a ládából. Ez a valami nagy és súlyos volt. A fényes bronzból készült tárgyat a kőpadlóra fektették.

– Most vegyétek le a vásznat!

Alexanderre maradt a feladat, aki le is tépte a vásznat azonnal. Mindannyiuknak tátva maradt a szája. A padlón egy bronzból készült öszvérfej feküdt. Jack feje.

– Ez az én címerem – törte meg a csendet Jacob. – Most pedig tegyük a helyére!

31. fejezet

Aztán eljött a nagy nap.

Senki sem nevezte házavatónak. Inkább olyan volt, mint valami ceremónia, vagy megnyitó ünnepély. Volt, aki a „gazdagok fesztiválja”-ként emlegette.

Egy derűs, nyugodt nyár végi napon tartották meg 1870 augusztusának derekán. A díszes meghívókat két héttel előbb küldték szét „mindenkinek, aki számít”, ahogyan Elizabeth Heatherington, Alexander felesége fogalmazott, mert ő vállalkozott a szétküldésükre.

Az estélyt az egyik legkiválóbb, erre szakosodott wheelingi cég bonyolította le. A felsőbb körökben bevett hagyományokkal és elvárásokkal összhangban felöltöztetett személyzet a várakozásoknak megfelelően csendben és kifogástalanul végezte a dolgát.

Az első vendégek, köztük Heatheringtonék legrégibb barátai, mint John és Eliza Fink, Colonel és Mrs. Sullivan, Alexander és Elizabeth Armstrong, Caroterék, a vasúttársaság igazgatói, magas rangú megyei tisztviselők St. Clairesville-ből, Crispin Oglebay és más fontos személyiségek kevéssel négy óra után kezdtek szállingózni. A kastély bejáratához hajtattak, ahol Eliza és Jacob a lépcső tetején állva köszöntötte őket. Innen Alexander, a felesége és a kislányuk, Lyde, Jacob szemefénye, Winfield Scott és a felesége, Willbur és Ella kísérték fel a vendégeket a fehér márványlépcsőn egyenesen az oszlopcsarnokba, ahonnan a szélesre tárt szárnyasajtón keresztül juthattak be a hatalmas díszterembe.

A rakparttal párhuzamosan a város felé vezető úton egy nagy területet szabadon hagytak a várakozó fogatok számára. Sam feladata volt, hogy a kocsisokat és istállófiúkat a kikötő ebédlőjében illendően ellássák étellel, itallal.

Néhányan az oszlopcsarnokon átsétálva véletlenül felpillantottak, és észrevették a fényes, rézből készült öszvérfejet a bejárati ajtó fölött. Voltak, akik meghökkenve, megint mások hitetlenkedve bámulták, de senki sem tett fel kérdést ezzel kapcsolatban. A hatalmas díszteremben a díszes csillár alatt óriási ezüsttálcákat cipelő kötelességtudó személyzet kínált többféle italt és ízletes csemegéket a meghívottaknak. A vendégsereg nézelődött és halkan beszélgetve várta, hogy valaki a rövid köszöntő után körbevezesse őket, megnézhessenek mindent, hogy a pezsgősdugók végre durranjanak, és kezdetét vegye a mulatság.

Az utolsó vendégek fél hat körül érkeztek meg, aztán a következő negyedórában nem történt semmi. A meghívottakon lassan idegesség lett úrrá.

Egymásra és a nyitott ajtóra tekingettek, miközben sugdolódzni kezdtek. Eliza elvegyült a vendégek között.

– Hol van Jacob? – kérdezgették tőle. – Mire várunk még?

Eliza szégyenlősen elmosolyodott:

– Elment a díszvendégért!

A hír gyorsan terjedt az díszteremben:

– A díszvendégre várunk! Heatherington nemsokára be fogja kísérni!

Az emberek találgatni kezdték, ki lehet az: talán valaki Columbusból? Egy kongresszusi képviselő? Vagy egy szenátor? Esetleg az alkormányzó… vagy talán maga a kormányzó?

Minden szempár az ajtó felé fordult. Hirtelen megjelent a küszöbön Jacob és fennhangon jelentette be:

– Hölgyeim és uraim! A díszvendég!

Félreállt az ajtóból, és a vendégek nem hittek a szemüknek. Az ajtóban Jack, az öszvér tűnt fel. Az idő majdnem teljesen kifehérítette a szőrét, de jó húsban volt, egészséges és tiszta. Odalépett a gazdájához, hatalmas fekete szemével körbepillantott, majd a nyakát előrenyújtva kinyitotta nagy, sárga fogakkal teli pofáját, és belebőgött a meghökkent tömegbe.

– Íííííí-áá! Íííííí-áá! Íííííí-áá!

A várakozás felgyülemlett feszültsége egy robbanásszerű hahotában tört ki, mint amikor az ár átszakítja a gátat. Jack hátravetette hosszú füleit és megrázta a fejét, ami újabb nevetést váltott ki a vendégekből.

Jacob csak állt és mosolygott, miközben az öszvér bosszúsan bámult a tömegre. A nevetés lassan kezdett elhalni. A tekintetek még mindig kíváncsian szegeződtek Jacobra. Megvárta, amíg a nevetés utolsó foszlányai is eltűntek. Az oszlopcsarnokra mély, várakozással teli csend telepedett. Aztán tisztán csengő hangon belekezdett:

– Kedves vendégek és szomszédok! Hadd mutassam be a társamat, Jacket, az öszvért. Harminc évvel ezelőtt kaptam őt, az itt jelenlévő régi barátomtól, John Finktől. Köszönet érte, John! A legjobb társat kaptam tőled, akiről egy munkás csak álmodhat. Reggeltől estig húzta a terhet mellettem, de ha a megrendelés úgy kívánta, akár éjszakába nyúlóan is hajlandó volt dolgozni. Napról napra, évről évre hűségesen, megbízhatóan velem tartott, és sohasem panaszkodott… a segítsége nélkül én sem juthattam volna el idáig. Amit pedig itt látnak, azt mind szeretett feleségemnek, Elizának köszönhetem. Nélküle és Jack nélkül, aki a sok-sok év alatt sohasem kapott fizetést, ma is csak egyszerű szénbányász volnék. Minthogy a feleségem, aki a ház úrnője, és aki hódolatom és rajongásom jeleként kapta ezt a kastélyt, nem töltheti be a díszvendég szerepét is, ezért aztán csak egyetlen megoldás kínálkozott, hogy hűséges társamat, Jacket, az öszvért válasszam, akinek kemény és önzetlen munkája segítségével felépíthettem ezt az új otthont feleségemnek és gyermekeinknek.

Egy pillanatra nehéz csend ülte meg a zsúfolásig megtelt dísztermet, aztán hirtelen tapsviharban törtek ki az egybegyűltek. Minden felől „Éljen!”, „Bravó!”, „Hozzák be!”, „Pezsgőt Jacknek!” és „Lássuk azt a derék öszvért!” kiáltások hallatszottak.

Évekkel később az egyik újságíró azt írta, hogy Jacob Heatherington a vendégek szeme láttára vezette végig az öszvért a kastélyon, ami persze nem volt igaz. Lehetséges, hogy ez volt a szándéka, és bizonyára meg is tette volna, ha a körülmények engedik. Azonban a zsúfolt terem, a csillár vakító fénye és a hirtelen kitörő taps meg a kiabálás megzavarta és megijesztette Jacket, aki nem volt hozzászokva a tömeghez. Fülét hátracsapva, nyakát felszegve, állát felemelve pánikszerűen próbált menekülni. Szemét forgatta, nekifeszülve próbált hátrálni, s közben dobogó patái esetlenül csúszkáltak a csempézett padlón. Sikerült gazdáját is magával húznia az oszlopcsarnokba, ahol Jacob feladta és inkább eleresztette a kantárt. Ezután a tömeg nagy derültségére Jack lerohant a márványlépcsőn, vissza a folyóhoz. Alakja lassan eltűnt a fűzfák között.

Később, ahogyan teltek-múltak az évek, a folyóparton álló kastély úgy magasodott Bellaire fölé, mint a kemény és becsületes munkával elért siker emlékműve. Megszaporodtak a történetek Jacob Heatheringtonról, Jackről, az öszvérről és a kastélyról. A legtöbbjüket, melyek a nevetségesség határát súrolták, természetesen az irigység és a rosszakarat szülte. Azok találták ki és terjesztették őket, akiket nem hívtak meg a házavatóra. Talán azért nem, mert korábban visszautasították „a szénbányász és rosszhírű kocsmatündére” meghívásait.

Persze az emberek most is, mint mindig, hamar megfeledkeztek arról, hogy korábban a férje oldalán kivette a részét a munkából a bányában, és a folyóparton ülve kosárból árulta a szenet. A „finom úrhölgyek” pedig azért közösítették ki, mert a keze és az arca piszkos volt, férficsizmában járt és leginkább azért, mert anyja Kelsey fogadójában dolgozott. Mindezeket gyorsan elfeledték, és visszavonult életmódját egyedül annak az „arroganciának” tulajdonították, hogy „hivalkodni” próbált az új kastéllyal, aminek felépítésére férjét rákényszerítette.

Az igazság az, hogy a kastélynak vajmi kevés köze volt Eliza életmódjához. Őt néhány ember előítélete és többek közönye sodorta bele az egyedüllétbe már kora gyermekkora óta. Magányos lánya volt egy magányos anyának, aki férjét elhagyta egy kocsmáros kedvéért, s a társadalom által elfogadott erkölcsi normák áthágásával kirekesztette önmagát és lányát az őket körülvevő közösségből. Az, hogy a gerendaházból egy kastélyba költözött, ugyanúgy nem hozott változást Eliza életébe, mint amikor a kunyhóból a gerendaházba költözött át. Egy nagyobb házat kellett rendben tartania, és több kíváncsiskodó tekintet elől kellett elrejtőznie. A folyami hajók lelassítottak, hogy az utasok távcsöveiken nyugodtan bámulhassák az ajtókat, ablakokat és az erkélyeket. Máskor bricskák poroszkáltak az úton, és megálltak a kastély kapujánál. Utasaik a kastélyt fürkészték, majd kíváncsiságukat kielégítve visszafordultak. Szerencsére a fehér kerítés mellé ültetett jegenyenyárfák

gyorsan nőttek, és néhány év múlva valamennyire védelmet nyújtottak az út felől a kastély előtti gyepnek és az oszlopcsarnoknak.

Hátul tetszetős keretbe fogták az épületet az alma-, körte- és barackfák, különösen nyári hónapokban, amikor a kertben pompázó virágágyások színeit kiemelte a háttér haragos zöldje.

Volt egy almafa hátul, a kerítés mellett, amelyiknek az ágai átnyúltak a legelőre. Jack, az öszvér különösen szerette ezt a fát. Képes volt órákig állni a kerítésnek támaszkodva már akkor is, amikor a fa még túl kicsi volt ahhoz, hogy árnyékot adjon. Amikor az első gyümölcsök megjelentek rajta, Jack a nyakát nyújtogatva leszüretelte őket. Sam aggódott a fa miatt, és javasolta, hogy magasítsák meg a kerítést, de Jacob hallani sem akart róla.

– Ha Jack almát szeretne enni – mondta –, akkor hadd egyen! Keményen megdolgozott érte, Sam. Megérdemli, hogy öregkorában azt csinálja, ami neki tetszik.

Sam nem nevetett, megértette a dolgot.

– Igen, nagyságos ’ram – mondta komolyan –, hát megöregedett…

Jack valóban megöregedett. Egyre gyakrabban töltötte az időt fekvéssel, és csak nehezen állt lábra. Aztán az egyik nap nem kelt fel többé. Sam reggel talált rá, amint holtan feküdt a szénán.

Kora tavasz volt. A barka már éppen elkezdett virágozni a folyóparton. A dombok felől lengedező szél korhadó fák, megáradó patakok és füst illatát hozta.

Sam a kastély hátsó része felől lépett be a konyhába. Jessica a mosogatónál állt és egy lábast súrolt. Felnézett.

– Jacob nagyságos úr fenn van már? – kérdezte Sam.

– Éppen reggelizik – válaszolta Jessica.

– Elment az öszvér.

– Hova ment?

Megvonta a vállát.

– El. Há’ tudod…

Jessica a mosogatóba ejtette a serpenyőt.

– Jesszusom!

Egymásra néztek.

– Jacob úr odáig lesz – motyogta Sam.

– Az biz’ odáig.

– De meg kell, hogy mondjam neki…

– Várjál, míg befejezik a reggelit – javasolta Jessica.

Sam sóhajtott egyet és leült, hogy megvárja a reggeli végét. Nemsokára hallották, hogy bent felállnak az asztaltól. Jessica résnyire nyitotta az ajtót, és bekukkantott az ebédlőbe.

– Jacob úr indulni készül… – suttogta. – Most mondd meg neki… menjél körbe, és kapjad el a bejáratnál!

Sam kisietett a hátsó ajtón, megkerülte az épületet, és éppen akkor ért az oszlopcsarnokba, amikor Jacob kilépett az ajtón.

– Jacob nagyságos úr!

– Igen, Sam?

Sam arcán aggodalom tükröződött. Közelebb lépett.

– Mi történt, Sam? – kérdezte ismét Jacob.

A ráncos öreg néger mély lélegzetet vett.

– Jackről van szó.

– Mi van vele?

– Hát… elpusztult, ’ram…

Jacob néhány pillanatig csak állt és nézett rá. Aztán azt motyogta:

– Jack… meghalt?

– Még az éjjel, nagyságos ’ram. Úgy találtam rá reggel, hogy holtan feküdt…

Aztán, hogy Jacob csak állt és nem szólt semmit, Sam még hozzátette:

– Nagyon öreg volt má’. Bizony, nagyságos ’ram, sok évet megélt.

– Igen, én is azt hiszem… – jött a tétova válasz.

– Hova… temessük el, ’ram?

– Hogy? Ja, igen… oda az almafa alá, Sam. Tudod, melyikre gondolok?

– Igen, nagyságos ’ram. – mondta Sam. – Tudom.

– Várj! Jövök én is…

Együtt ásták meg a sírt a kemény, nedves, agyagos földbe, az alatt a bizonyos almafa alatt, Sam, a néger és Jacob Heatherington. Mélyen leástak, küszködve a kövekkel és a régi gyökerek maradványaival. A nap már magasan járt az égen, mire végeztek a munkával. Eliza Jessicával együtt figyelte őket a konyhaablakból.

Aztán Jacob elküldte Samet a kikötőkhöz, ahol éppen két uszályt pakoltak meg, és egy gőzös is horgonyzott. Sam hamarosan négy emberrel tért vissza. Előhúztak egy alacsony kordét a színből, az istállónál felrakták rá Jack megmerevedett tetemét, és odahúzták a sírhoz. Közben egy szót sem szóltak. Az emberek visszavitték a kordét, a sír betemetése Jacobra és Samre maradt.

Amikor befejezték, Jacob így szólt Samhez:

– Emlékszel arra a sziklára, amit a régi bányából hoztunk le? Ott van a kék kő mellett a virágágyásban. Azt akarom, hogy ide kerüljön, pontosan Jack feje fölé. Eredj és keríts néhány embert, lovakat, meg amire még szükséged lehet. Még ma meglegyen!

– Igen, nagyságos ’ram…

Délután lett, mire a hat embernek és a két lónak sikerült elcipelnie a hatalmas követ az almafához. Jacob Elizával együtt az emeleti ablakból nézte küszködésüket.

– Remélem, nem bánod, hogy… – kezdte halkan, de Eliza válaszolt mielőtt befejezhette volna.

– Nem, Jacob, miért bánnám? Végül is én csak néhány hónapot dolgoztam együtt veled. Jack viszont évekig… hosszú-hosszú évekig…

Könnyekkel küszködött, s elcsuklott a hangja. Jacob ránézett és azt mondta:

– Jobb lesz, ha most lemegyek és vigyázok, hogy rendesen állítsák fel. Úgy, hogy olvasható legyen a kézírásod a kő tetején…

Később, amikor az emberek elmentek, Jacob egyedül maradt az almafa alatt, és a friss halmot nézte. Eliza is lejött, lassan átsétált a pázsiton, és odalépett hozzá. A lehanyatló nap utolsó sugarai bearanyozták a sziklát, és megvilágították a feliratot rajta: J E H 6 29 1836.

– Milyen régen volt, Jacob – sóhajtotta. – 1836. június 29.

– Igen – válaszolta Jacob –, nincs többé. Úgy értem, a múlt. Jack, meg minden…

– De mi itt vagyunk!

– Igen, mi még itt vagyunk…

Átölelte az asszony vállát, s így álltak egymásnak támaszkodva még egy kis ideig. Aztán Eliza egyszer csak felkiáltott:

– Nézd!

Eliza az almafa áthajló ágára mutatott, amin egy kis virágfürt fehérlett.

Jacob felnézett, a szeme könnyben úszott.

– A fa – motyogta – gyertyát gyújtott Jacknek.

Miközben beszélt, a fény kihunyt. A nap letűnt a hegygerinc mögött, és minden szürke lett körülöttük.

– Isten veled, Jack! – suttogta. – Még találkozunk, talán egy másik bányában, valahol messze-messze… Isten veled, öreg társam…

Kéz a kézben sétáltak vissza a kastélyba, lassan, mint akik hoszszú utat tettek meg, és közben nagyon elfáradtak az utazástól.

32. fejezet

Először Martha ment férjhez, aztán Ella is elhagyta a családi fészket. Wilbur kalandvágytól fűtve John és Hamden nyomdokaiba lépett. A kalandvágy nyugat felé vitte. A fiúk közül hárman: Alexander, Winfield Scott és a legfiatalabb, Albert, hűek maradtak a családi házhoz. Ahogyan telt-múlt az idő, lassan átvették a Heatherington vállalat irányítását. Miután Albert megnősült és beköltözött a „régi házba”, már három Heatherington család élt takaros, fagerendás épületekben a kastély szomszédságában.

Amikor Albert és fiatal felesége birtokba vették a régi házat, amit még az öreg Zeb McMahon épített „rendes kőből”, Jacob azon tűnődött, vajon nem örülne-e Eliza annak, ha „az égből pottyant” kék követ átvitetné az udvarház előtti gyepre. Így aztán egy ragyogó nyári vasárnap délután, amikor éppen az oszlopcsarnok

előtti márványlépcsőn üldögéltek – ezt a szokásukat még a kis kunyhójukból hozták magukkal –, Jacob megkérdezte Elizát.

– Szeretnéd, ha a kék követ idehozatnánk, előre?

– Milyen kék követ? – kérdezte Eliza.

– Hát tudod, azt, amelyik csak azért pottyant le az égből, hogy mi összeismerkedjünk!

– Á, szóval arról van szó! – mondta Eliza. – Nem akarok csalódást okozni, de…

– De mi?

– A jó Istennek nem kellett köveket küldenie az égből azért, hogy mi egymásra találjunk – válaszolta nevetve –, mi magunk is eléggé hajlandónak mutatkoztunk!

– Ez igaz – hebegte Jacob zavarában –, de…

Eliza gyengéden Jacob karjára tette apró ráncos kezét.

– Jacob – mondta –, be kell vallanom neked valamit. Az a kék kő nem más, mint egy megtermett, jó minőségű gránit és egyáltalán nem az égből pottyant!

Jacob ránézett a feleségére és elmosolyodott.

– Hogyan jöttél rá erre?

– Emlékszel, járt itt egyszer egy fiatal geológus Pittsburghből? Olaj, vagy mi után kutatott és megszállt nálunk éjszakára. Ő mondta el nekem. A meteorok nem így néznek ki… most meg mit nevetgélsz? Jacob! Hát te?

A férfi vidáman bólintott.

– Az öreg Zeb mondta első nap, amikor idejött. De nem akartam fájdalmat okozni ezzel…

– Szégyelld magad, Jacob Heatherington – korholta tréfásan. – Titkaid vannak előttem!

– És neked? – kérdezett vissza Jacob. – Na, nézzenek oda!

Ahogyan üldögéltek és tréfálkoztak, egyszer csak egy bricskát láttak közeledni. Az oldalán a wheelingi béristálló címere díszelgett. A bricska megállt a kapu előtt, és egy jól öltözött, középkorú úr szállt ki belőle fekete táskával a kezében. Miután utasította az istállófiút, hogy vigye a kocsit a jegenyenyárfák árnyékába, belépett a kapun, és elindult a ház felé. Meglátta a lépcsőn üldögélő idős házaspárt, és mivel személyzetnek hitte őket, odament hozzájuk.

– Mrs. Eliza Heatherington, leánykori nevén Armstrong, itthon tartózkodik? – kérdezte.

Mielőtt Eliza megtehette volna, Jacob már válaszolt.

– Itthon – mondta csendesen.

A férfi benyúlt a zsebébe és elővett egy névjegykártyát.

– Volna olyan szíves és bejelentene a hölgynek? – kérdezte, miközben a kártyát odanyújtotta Jacobnak. Jacob továbbadta azt Elizának és ezt válaszolta:

– Nincs rá szükség.

– Hogy érti azt, hogy nincs rá szükség? – csattant fel az úriember sértődötten. – Ügyvéd vagyok Pittsburghből, ahogyan a névjegyemből is láthatja, és azért jöttem, hogy találkozzam Mrs. Heatheringtonnal!

Jacob rámosolygott a dühös emberre.

– Bocsásson meg, de nem olvasok valami jól. Azért Mrs. Heatheringtonnal mindenképpen találkozni fog.

– Hogyan? – mormogta a vendég zavarodottan. De Jacob nem hagyta, hogy az ügyvéd túlságosan a szívére vegye a dolgot.

– Nem állt szándékomban megbántani önt, ügyvéd úr – mondta nyájasan –, engedje meg, hogy bemutatkozzam: Jacob Heatherington vagyok. Ez a hölgy itt pedig a feleségem, Mrs. Eliza Heatherington, született Armstrong, ahogyan ön is mondta. Most, ha volna olyan szíves és leülne közénk, együtt élvezhetnénk a napsütést, és elmondhatná, miért is fáradt ide.

Mint kiderült, Kelsey, aki közvetlenül a háború után Pittsburghbe költözött, hetvennyolc éves korában elhunyt. Végrendeletében Elizára – akit úgy emleget, mint „saját lánya” – hagyta a Whiskey-zúgó melletti birtokát. A birtok ugyan nem valami nagy – közölte szinte mentegetődzve az ügyvéd –, mindössze néhány hold egy domboldalon valami öreg kunyhóval. A vagyon másik részét, vagyis a kocsmát és a fogadót, először bérbe adták, azután pedig eladták egy bizonyos Bailey nevezetű embernek. Mindenesetre szükség volt néhány aláírásra, hogy végleg lezárhassák az ügyet, és ésszerűnek tűnt személyesen elhozni az iratokat.

Eliza a lépcsőn ülve írta alá a papírokat. Tíz perc múlva a pittsburgh-i ügyvéd bérelt kocsijában már úton is volt visszafelé Wheelingbe, maga mögött hagyva egy búsan emlékeibe révedő asszonyt. Másnap reggel Jacob és Eliza kikocsiztak a Whiskey-zúgóhoz. A lovat meg a kocsit Bailey lovászára bízták, és gyalog kapaszkodtak fel a kunyhóhoz.

Tiszta, verőfényes nyári reggel volt. A harmatcseppek még ott csillogtak a nagy tölgyfák alatt megbúvó fűszálakon. Az ösvény is megvolt még, igaz, régen benőtte már a vadszőlő és a gyom. A patak éppen olyan vidáman csobogott a sziklák alatt, mint valamikor régen, de a kis tisztás csendes volt, és a kunyhó kihalt. A teteje már rég beszakadt, s az eresz deszkái szomorúan lógtak. Az ablaküveg is hiányzott, a padlója pedig meg volt süllyedve.

Eliza megállt a tisztás szélén és hosszan, mozdulatlanul szemlélte a kunyhót. Valahol felettük, az erdővel borított domboldalon magányos harkály kopogtatott egy üreges fát. Hirtelen hűvös szellő suhant át könnyedén a fák között, és felrepítette a folyó illatát.

– Anyám hangját hallom – suttogta Eliza, és kitörölt egy könynycseppet a szeméből. – Engem szólít, Jacob… nem bánod, ha felmegyünk?

– Persze, hogy nem – válaszolta csendesen.

Ügyet sem vetve tovább a kunyhóra, Eliza elindult felfelé. Ő ment elöl, ahogyan régen is, negyven évvel ezelőtt. De most már nem ment olyan könnyen a

dolog. Az ösvényt benőtték a bokrok és a zsenge fák. Az asszony alig tudott átvergődni rajtuk. Az emelkedő hosszabbnak és meredekebbnek tűnt, mint régen. Többször meg kellett állnia, hogy újra levegőhöz jusson. Sápadt homlokán verejték gyöngyözött. Amikor felért a dombtető szélére, egy korhadt fatönkön meg kellett pihennie. A déli nap melege már felszárította a harmatcseppeket. Valahol egy kutya ugatásba kezdett, és amikor körülnéztek, egy házat vettek észre a tölgyek alatt, épp azon a helyen, ahol valamikor Martinék tisztása húzódott.

– Nem is rossz hely egy háznak – mondta Eliza. – Vajon kié? Talán valakinek a fiáé, vagy unokájáé azok közül, akikkel valamikor együtt üldögéltünk a padokon a gesztenyeligetben, és Martin felolvasásait hallgattuk… Vajon ki lakhat a régi házban most, hogy mindketten eltávoztak? Olyan sokan elmentek már, Jacob, olyan sokan azok közül…

Kis idő múlva felkelt, és elindult a legelő széle mentén arra, amerre a régi ösvény is vezetett. Az új házat őrző eb ismét csaholni kezdett. Nagy, zsemleszínű kutya volt. Eliza megtorpant és a kutyára meredt. Lassan megfogta Jacob karját és azt suttogta:

– Pont úgy néz ki, mint Duke…

De nem Duke volt. Egy új kutya volt, amelyik egy új házat őrzött a régi domboldalon. A ház előtt vadvirágok nyíltak. A másik oldalról göröngyös földút vezetett az épülethez, mintha egyenesen Martinék régi házától jönne. A kutyaugatásra fiatal nő lépett ki a házból. Megállt az ajtóban, és a közeledő idegeneket fürkészte.

– Elhallgass, King! – mondta a kutyának, s az rögtön elcsendesedett.

Jacob megemelte szürke kalapját.

– Jó napot asszonyom! Elnézését kérjük, hogy háborgatjuk a birtokát – kezdte –, de amikor utoljára megtettük ezt a kis utat Martinékhoz, még nem állt itt ez a ház!

– Ez elég régen lehetett – felelte a fiatalasszony ridegen. – Martinék már jó tíz éve meghaltak.

Eliza félbeszakította.

– Tudja, hogy most ki lakik ott?

– Persze – válaszolta kurtán a fiatalasszony. – A testvérem, Jimmy. Jimmy Martin.

– Akkor maguk…

– Igen, Jimmy és én James Martin unokái vagyunk. Lent laktunk apánknál, Martinsville-ben. Várjanak csak – tette hozzá a homlokát ráncolva, és kissé félrefordította a fejét, hogy jobban szemügyre vehesse őket. – Azt hiszem, már láttam magukat Bellaire-ben, a templomban, amikor valamikor régen látogatóban jártunk a nagyapámnál.

– Valóban, jól ismertük a nagyapját – válaszolt Jacob Eliza helyett, aki könnyeivel küszködött, és remegtek az ajkai. – Jó ember volt. A mi nevünk

Heatherington – tette hozzá –, és a feleségem édesanyja a gesztenyeligetben nyugszik. Azért jöttünk, hogy megnézzük a sírját.

A Heatherington név, úgy tűnt megtöri a jeget. A fiatalasszony egy pillanatig csodálkozva nézett rájuk, aztán sugárzó arccal indult feléjük.

– Hát persze, emlékszem már! Mr. és Mrs. Heatherington a szénbányák melletti kastélyból! Gyönyörű otthonuk van! A férjem és én sokszor megcsodáltuk már a folyó felől! Ő kocsmáros, és néha én segítek neki a konyhában… Ó, biztosan olyan abban a házban lakni, mint a mesében! De miket is beszélek! Biztosan fáradtak. Jöjjenek be, és pihenjenek egy kicsit! Most már jó az út, feljöhettek volna idáig bricskával is. A régi temető az út mellett fekszik… kerüljenek beljebb!

– Köszönjük, kedvesem – mosolygott rá Eliza –, de mi inkább… hogy is mondjam… inkább szolgáljon tanácsként arra az időre, amikor majd maga is öreg lesz… nincs értelme állandóan a múltba tekingetni, és régmúlt napok emlékein tűnődni. De, ha mégis ilyesmire adná a fejét… ne mondja ki a végeredményt, hogy ne terheljen a saját szomorúságával másokat! Vagy, ahogyan egyszer gyermekkoromban a nagyapjától hallottam: „ha édes szőlőfürtöt szakítasz, oszd meg másokkal is, de ha olyan ügyetlen voltál, hogy savanyú szemeket szedtél, tartsd meg őket magadnak!”

– Tényleg úgy hangzik, mintha nagyapa mondta volna… – ismerte el a fiatalasszony.

– Egyszóval, kedvesem – mosolygott Eliza könnyes szemmel, sírással küszködve –, nagyon köszönjük a meghívást, de nekem most meg kell birkóznom a savanyú szőlőszemekkel!

Saját gyengeségétől feszélyezve, félrefordította a fejét, hogy ne lássák a sápadt arcán sűrűn legördülő könnyeket. Jacob karjára támaszkodva suttogta:

– Menjünk!

Jacob csendben megemelte kalapját a döbbenten álló fiatalaszszony előtt, és elindultak a földúton a gesztenyeliget felé.

A fák alatt sötétebb volt, mint valaha. Csak itt-ott törte át a lombok homályát egy-egy keskeny fénysugár, rézvörösre festve az erdei talajt. Az út szelíd ívben kerülte meg a kis tisztást, mintha nem szerette volna megzavarni a múlt emlékeit. Eliza megállt, és néhány pillanatig a magas fűben elvesző farönköket fürkészte. Öreg, haszontalan rönkök voltak, amelyek padként szolgáltak egykor azoknak, akik itt gyűltek össze, hogy meghallgassák Isten igéjét.

– Mennyivel kisebb ez a tisztás, mint régen volt – jegyezte meg halkan Eliza.

Jacob, aki erősen tartotta a feleségét, suttogva válaszolta:

– Megnőttek a fák, Eliza. Nagyon régen volt…

Úgy tűnt, mintha James Martin mély hangja jelen lett volna, ahogyan éppen a Bibliából olvas fel. Talán a fák kérgébe volt zárva, vagy a hallgatag ágak sötét kupolájában megbúvó vékony, szinte láthatatlan pókhálókon függött. Jelen volt, s a

csendben visszhangzott. Mindketten érezték. Szinte hallani vélték a régen elhangzott szavakat:

– És akiben szeretet nincsen, nem ismeri meg az Istent, mert Isten maga a szeretet…

Nagyon lassan, majdhogynem lábujjhegyen járva követték az utat, nehogy megzavarják az elvarázsolt tisztás hajdanvolt emlékeit. Az aljnövényzetből felröppenő cinegék az ágakra szálltak. Eliza megszólalt:

– Madarak, Jacob! Hát maradtak még madarak ezen a világon?

Aztán egyszerre eltűntek a magas, sötét gesztenyefák, és az erdő kinyílt előttük. Hirtelen ott álltak a régi temető előtt. A szürke sírköveket benőtte a magas fű, körben hallgatag fák álltak őrt. Körülöttük olyan csendes volt minden, amilyen csak a tündérmesékben létezik.

Lassan sétáltak a magas fűben, és a sírkövek feliratait betűzgették. Aztán egyszer csak ott volt előttük a sírkő. A homokkőbe durva betűkkel vésve ez állt: AGNES ARMSTRONG. Semmi több. Eliza csak állt és a feliratot nézte. Aztán lehajolt, és eltakarította a füvet meg a gyomokat, mintha abban reménykedne, hogy mást is talál a kopott, öreg kövön. De nem volt ott más, csak a név. Amikor felnézett, könnyek peregtek a szeméből.

– Nem voltam jó lánya, Jacob – mondta. – Soha nem jöttem fel ide. Gondoznom kellett volna a sírt. Virágokat ültetni… túlságosan is sokat foglalkoztam saját magammal…

A sír mellett egy kidőlt fa feküdt. Leültek rá és hallgatták a csendet. A fűben kék harangvirágok nyíltak, és hatalmas, sárga pillangók repkedtek virágról virágra. Valahonnan a tisztás túlsó oldaláról vadgerlék búgása hallatszott, és az égbolton egy könnyű szellőbe kapaszkodva áttetsző bárányfelhők úsztak át.

Nagy sokára Jacob felkelt a kidőlt fatörzsről.

– Lemegyek és felhozom a bricskát – mondta halkan, mert nem akarta megzavarni az erdő csendjét. – Te csak maradj itt és pihenj!

Eliza fátyolos szemekkel nézett fel rá.

– Köszönöm, Jacob – mondta nagyot sóhajtva. – Ha negyven évvel ezelőtt azt mondta volna valaki, hogy ezek a dombok egyszer még kifognak rajtam, csak nevettem volna. Most már nem nevetek.

Jacob gyors járású ember volt, de még neki is időbe telt, amíg visszaért a Whiskey-zúgóhoz. Az út egyenesen Bellaire-be vezetett, és a szöggyár szomszédságában ért véget. Onnan, jó két mérföldet kellett gyalogolnia Bailey istállójáig. Rég elmúlt dél, mire visszaért a bricskával a régi temetőhöz. A meredek emelkedő és a nyári meleg alaposan megizzasztotta a lovat. A fák alá érve a bögölyök is kínozni kezdték szegény párát.

Eliza még mindig ugyanott ült. Felnézett, meglátta a bricskát. Talpra állt, és fáradt léptekkel indult el az út felé.

– Mi történt? – kiáltott fel hirtelen. – Tiszta vér a ló!

– Csak a bögölycsípések miatt – nyugtatta meg Jacob. – Hadd segítsek felszállni. Meglátod, ahogy kiérünk az erdőből, nem szenved majd annyira ezektől.

– Rajtad kívül még ennek a szegény lónak is az én savanyú szőlőszemeimtől kell szenvednie – jegyezte meg Eliza félig tréfásan, félig komolyan. – Rossz asszony vagyok, olyan, amilyen az anyám is volt.

A szavai elindítottak valamit Jacobban, aki elvörösödött és hangosan, haragosan azt mondta:

– Nem volt ő rossz asszony, és te sem vagy az. Hagyd abba végre az önsanyargatást, amibe néhányan azóta próbálnak belekényszeríteni, amióta összeházasodtunk – morogta. – Te vagy a földkerekség legkedvesebb és legjobb asszonya, akivel valaha is találkoztam. Ha ezen az átkozott sárgolyóbison bárki is mást merészel állítani, azt megfogom és a folyóba hajítom.

Miközben ezeket mondta, önkéntelen mozdulattal a ló farára vágott a kantárszárral, amitől az vágtába kezdett lefelé a lejtőn. A bricska vészesen billegett, majdnem az útszéli fáknak ütköztek. Már a völgy aljában jártak, mire Jacobnak sikerült újra visszanyernie uralmát a ló felett.

– Azért nem kellene ennyire sietned – jegyezte meg szárazon Eliza. – Az emberek és a folyó itt lesznek még holnap is. Azért köszönöm, hogy elmondtad a véleményed – tette hozzá mosolyogva és Jacobra nézett –, még ha jócskán el is túloztad…

Az egész városban síneket fektettek le a villamos számára, és sok helyen felbontották az utak burkolatát.

– Emlékszel, amikor itt még nem volt más, csak kukoricatáblák? – kérdezte Eliza. – Végigsétáltunk a gyalogúton, és senki sem bámult meg minket, legfeljebb csak a mezei pacsirták meg a tehenek. Már a folyót sem lehet látni ezektől a házaktól…

Amikor visszaértek a birtokukra, és a kikötő mellett hajtottak el, egy tíz év körüli kislány szaladt elő valahonnan. Alexander lánya, Lyde volt az.

Jacob megállította a bricskát.

– Hogy vegyelek fel, amikor ilyen piszkos vagy? – kérdezte tréfálkozva.

– De nagyapó, ez nem kosz rajtam! – kiáltott fel a kislány. – Ez csak szénpor! Segítettem Winny bácsikámnak megrakni az uszályt!

És vidáman, akár egy szajkó, már fel is ugrott a bricska hátuljára.

– Miért nem mosolyogsz, nagyanyó? – és kettőjük közé fúrta piszkos kis arcát. – Már nem is szeretsz engemet?

– Engem, kicsim, engem – javította ki Eliza –, és természetesen nagyon szeretlek…

– Nagyanyó elfáradt – magyarázta Jacob, miközben újra megnógatta a lovat. – Nehéz napja volt.

– Mit csináltál, nagyanyó? – kérdezte együttérzőn Lyde. – Csak nem szenet lapátoltál megint? Winny bácsikám mesélte, hogy fiatal korodban nagyapóval

együtt dolgoztatok, és hogy szenet lapátoltál. Ha megint szenet kellene lapátolnod, csak szólj nekem, és én megcsinálom helyetted! Nézd, milyen izmos vagyok! Tapogasd meg a karomat!

A kislány még mindig csacsogott, akár egy kismadár. Amikor a ló megállt az istálló előtt, hirtelen leugrott, és mielőtt Jacob lesegíthette volna Elizát, már ki is fűzte az istrángot a hámfából, hogy kifoghassa a lovat a kocsiból. Mire az istállófiú megjelent, Lyde már vezette a lovat befelé az istállóba.

– Ebben a kislányban aztán van élet – jegyezte meg Jacob, miközben lassan a kastély felé sétált Elizával az oldalán. – Az a nap jut eszembe róla, amikor megismertelek, és a McMahon-patak mentén csatangoltunk azt a lehullott csillagot keresve…

– Én is magamat látom benne – vallotta be Eliza –, és néha elfog a féltékenység is. Szeretnék újra fiatal lenni… te nem?

A férfi nem válaszolt azonnal. Már a márványlépcsőkön voltak, amikor megszólalt:

– Azt hiszem, igen… de nem tudom, hogy újra ilyen keményen dolgoznék-e… no… valahogy… – a megfelelő szó után kutatott, de aztán feladta. – Nem tudom, Eliza, tényleg nem tudom.

Ahogy áthaladtak az oszlopcsarnokon, lépteik magányosan visszhangoztak a kövezeten. Amikor kinyitották a bronz öszvérfej alatt a nagy üvegajtót, a drága szobrok, képek és szőnyegek ellenére is üresen és ridegen fogadta őket a díszterem.

– Szeretnék mutatni valamit neked… – mondta Jacob, miközben az emeletre vezető lépcsőn mentek felfelé.

Karon fogta Elizát és felkísérte az emeleti toronyszobába, amely az angol építész elnevezése szerint a „dolgozószobája” volt. A szobában volt egy hatalmas, gesztenyefából készült íróasztal és egy hozzáillő forgószék. A falak mentén könyvszekrények sorakoztak mindenütt. A polcokon temérdek könyv, amiket soha senki nem olvasott. A kandallópárkányon bronzfigurák álltak, a falakat pedig angol lovak képei díszítették. Az íróasztal székével szemben azonban eltávolították az eredeti berendezést, és egy gyalulatlan, nyers deszkából készült polcot szereltek fel, amely igencsak elütött a drága és elegáns szomszédaitól. Ezen a polcon egy egyszerű, fából készült hajócska állt, amit egy kisfiú faragott sok-sok évvel ezelőtt. Mellette egy öreg óra, egy zsebkés, egy szakadt bányászsapka és egy fakupa.

Eliza arca kipirult, amikor meglátta a kupát.

– Hol találtad? – kérdezte rekedten.

– Régóta tartogatom – vallotta be Jacob. – Emlékszel, amikor elhoztad nekem a bányába? A legelső napon történt. Azt mondtad: ezzel meríts a patakból, ha inni akarsz. Ne félj, ez nem törik el, ha véletlenül a kövekhez ütődik. Bizony ezt mondtad.

– Még apám készítette nekem egy viharban letört jegenyeágból. A fa ott állt a kunyhónk mellett – emlékezett vissza elfúló hangon az asszony. – Ötéves lehettem, és a Captina folyó melletti erdőben laktunk.

Hosszan álltak egymás mellett, miközben a durván ácsolt polcon álló egyszerű tárgyakat nézegették, amelyek annyira reménytelenül elhagyatottnak tűntek a kastély gazdag és pompázatos környezetében, hogy a szívük szakadt meg értük.

Attól a naptól fogva Eliza csak ritkán hagyta el a kastélyt. Nagy ritkán vasárnaponként, ha az idő jó volt, és Jacob rá tudta beszélni, hogy tartson vele a templomba. Ilyenkor a fogat, a bakon mereven ülő kocsissal az oszlopcsarnok elé hajtott. Jacob besegítette az asszonyt az alacsony, kényelmes, kárpitozott ülésbe, majd a két pej kanca végigügetett velük Bellaire macskaköves utcáin, és megállt a templom előtt. Jacob lesegítette, mire ő belekarolt és együtt sétáltak be a templomba, ahol az emberek tisztelettudón köszöntek nekik. Eliza visszamosolygott rájuk… aztán helyet foglaltak az első sorban, meghallgatták a prédikációt, majd mielőtt visszaszálltak a kocsiba, váltottak még néhány szót a lelkésszel.

– Már az egyház sem a régi – panaszkodott Eliza néha. – Emlékszel a gesztenyeligetre odafenn? Vagy arra a napra, amikor bemerítkeztünk? Az emberek barátságosak, melegszívűek voltak, és jobban odafigyeltek egymásra… Mi történt az egyházunkkal, Jacob?

– Nem tudom – válaszolta Jacob, valahányszor a felesége feltette neki ezt a kérdést. – Sajnos, tényleg nem tudom… megváltoztak a dolgok, azt hiszem…

Aztán egy idő után Eliza többé nem hozta szóba a témát. Már nem számított. Nem számított, hogy mitől változott meg a világ. A lényeg, hogy megváltozott…

Eliza bátyja, Alexander St. Louisban lakott, Finkék pedig New Orleansban. Látogatók csak ritkán rázták meg a nagy bejárati ajtó fényes bronzcsengettyűjét. Az üzleti ügyben érkezőket a kikötő melletti irodában fogadta Alexander vagy Albert. A folyami hajók kapitányait és vendégeiket általában az iroda szomszédságában álló ebédlőben Winfield Scott és a felesége, illetve a férj a távollétében a felesége látta vendégül. Később Lyde vette át ezt a feladatot, és ő gondoskodott a „folyami vendégekről”, ahogyan az ügynököket, vigéceket, alkuszokat és üzletembereket hívták a Heatherington vállalatnál. Jöttek-mentek a folyami hajókkal, ajándékokat osztogattak a kapitányoknak, ha szívességre volt szükségük, és ajándékokat fogadtak el, ha szívességet kértek tőlük.

A kastély kapuja éjjel-nappal nyitva állt, mert Jacob és Eliza is szentül meg voltak győződve arról, hogy a bezárt kapu a vendégszeretet hiányát jelentené, ami viszont idegen volna egy jó kereszténytől, ha egy „hosszú úton megfáradt vándor” kérne bebocsátást. Azonban a családtagokon kívül más csak igen ritkán tette tiszteletét a kastélyban. Jacob felvett egy szobalányt, hogy segítsen rendben tartani a házat, az öreg Samet pedig, miután megfelelő öltözékbe bújtatták, kinevezték „főinasnak”. Jessica a konyhát vezette, Sam és az új szobalány pedig a szobák

rendjére ügyelt. Elizának nem maradt egyéb dolga, minthogy naphosszat az ablaknál vagy a Perky sírja melletti kis, fehér padon üldögéljen. A Biblia mindig ott volt az ölében. Olvasott egy kicsit, majd gondolataiba merült, aztán megint olvasott, és gyönyörködött az aranyeső, a hortenzia és az íriszek színeiben meg a folyóban. A folyóban, amely hol fényáradattól csillogott, hol pedig sötét volt és titokzatos. Néha nyugodtan hullámzott, és gyengéden ringatta az erdővel borított hegyek tükörképét, máskor pedig vad volt és felbőszült, mint egy vonagló szörny, akit mennydörgő paták és a fekete felhőkön száguldó óriási lovasok tüzes nyilai kínoznak. Ilyen volt a Nagy-folyó, az ő folyója.

Aztán, az egyik este már nem tudott visszajönni Perky sírjától. Megszédült, és muszáj volt leülnie az oszlopcsarnokhoz vezető márványlépcső második fokára. Megpróbált felállni, de újra viszszaesett a lépcsőre. Aztán csak ült, s nem mozdult. Nem kiabált segítségért, csak nézte a nyárfákon túli folyót. Nyár volt, a nap már lebukott a domb mögé, de búcsúzkodó sugarai még a túlpart sötétzöld erdein játszottak, valami furcsa, puha, bíbor izzást kölcsönözve nekik. Az alatta folyó sötét, fodrozódó víz felkapta a színt és tovagörgette…

Már besötétedett, amikor Sam rátalált a lépcsőn ülő, összeroskadt testre. Szólt Jessicának. Jacob aznap éppen egy megbeszélésen vett részt St. Clairsville-ben és csak későn ért haza. Addigra Sam, Jessica és a szobalány már felvitték, és ágyba fektették Elizát. Sam átrohant Alexanderért, aki aztán orvosért küldött.

Amikor Jacob hazaért, az orvos, oldalán Alberttel és Alexanderrel, éppen lefelé jött az emeletről. Mindhármuk arca komor volt.

Jacob az előcsarnok közepén megtorpant és kérdőn tekintett rájuk.

– Ki beteg? Mi történt?

A két fiú az orvosra nézett, aki megköszörülte a torkát és azt mondta:

– Mr. Heatherington, fájdalom, de…

Jacob arca hamuszínű lett. Vonásai kővé dermedtek.

– Eliza? Csak nem?

– Nem. Még nem. De…

Amit az orvos ezután mondott, azt már nem hallotta, mert kettesével szedve a lépcsőfokokat egyenesen a hálószobába rohant. A gazdagon díszített, tágas helyiség sötétbe burkolódzott, csak az ágy mögötti bronz falikar gázlángja vetett sápadt fényt a menynyezetre. Alexander felesége, Elizabeth, valamint Winfield Scott felesége, Nancy kétségbeesetten álltak az ágy két oldalán. Hátrébb, a sötétben Jessica ráncosan, öregen és szürkén támaszkodott a falnak, arcát kezébe temetve halkan mormolva imádkozott. Eliza arcára a nagy fehér párnán, árnyék hullt.

Jacob egy pillanatra megállt a küszöbön, majd csendben az ágyhoz ment.

– Eliza!

Az asszony feje megmozdult.

– Eliza!

– Jacob… úgy örülök, hogy visszajöttél – a hangja erőtlen, beszéde szaggatott volt –, olyan sok mindent… szeretnék még mondani… gyere közelebb, kérlek…

Jacob az ágy szélére ült. Érezte, hogy reszket a keze, és verejték önti el a homlokát.

– Itt vagyok, Eliza – motyogta kétségbeesetten. – Mi történt, kedvesem? Mi a baj?

Könyörögve nézett az ágy mellett álló két nőre, mintha tőlük várná a választ. Azok egymásra néztek, majd némán kimentek a szobából. Egyedül Jessica maradt bent, és a selyemborítású falnak támaszkodva suttogva imádkozott tovább.

– Nincsen semmi baj, Jacob… – jött a válasz a sápadt remegő ajkakról –, semmi, csak… el akarom mondani neked, kedvesem, hogy…

Oldalt fordította a fejét a párnán, hogy jobban lássa a férfit. A szeme sötét, a pillantása nagyon mély volt.

– Ne felejtsd el… felhozni Perkyt ide… és az aranyesőt is… hallod, Jacob?

– Igen, kedvesem, hallom – válaszolta Jacob halkan, kiszáradt torokkal.

Néhány pillanatnyi csend következett, aztán az asszony ajkai újra megmozdultak, de a hang alig hallhatóan gyenge volt.

– Ígérd meg nekem… hogy nem lesz nagy temetés. Ne hagyd, hogy megint bámuljanak… soha többé ne…

Aztán már csak az ajkai mozogtak, hangtalanul. Jacobnak közelebb kellett hajolnia, hogy leolvashassa, amit mondanak.

– Jó… életünk volt… együtt…

Azután csend lett, és valahol mélyen, a csend alatt egy öreg szolga Istenhez szálló fohásza hallatszott.

Pontosan ott temették el, ahol szerette volna: a dombtetőn, magasan Bellaire felett, ahonnan még látszik a folyó, mert nem takarják el a piszkos háztetők. Amikor leengedték a koporsóját a kemény ohióí földbe, csak a család, néhány közeli barát és egy idős néger házaspár volt jelen. Több mint egy tucat matróz gondoskodott arról, hogy Eliza utolsó kívánságát tiszteletben tartsák, s így a kíváncsi bámészkodók távol maradtak. Néhányan a városiak közül zokon vették a dolgot, és a „Heatheringtonok gőgjével” magyarázták, de senkit sem érdekelt a véleményük. Kevéssel a temetés után Perky sírját is felköltöztették, a sírkővel és az aranyesővel együtt. Azonban az aranyeső hamarosan elpusztult. Túlságosan öreg volt az átültetéshez, mondta a kertész.

A következő évben Jacob újra Angliába utazott. Áprilisban indult és júliusban érkezett vissza. Az útról egy hatalmas ládával tért haza. Olyan nehéz volt, hogy négy ember kellett, amikor kirakodták.

– Szükségem volna egy jó kőfaragóra – mondta Jacob Albertnek. – Bárcsak élne még az öreg Zeb. Lakik a környéken még valaki a McClain családból?

– Úgy tudom, hogy William McClainsville-ben él – válaszolta a fia.

– Menj érte!

Néhány nappal később, egy tiszta, száraz nyári napon, a nagy ládát két hatalmas igásló egy lapos szekéren felhúzta a temető tetejére. William McClain a sírnál várta őket, taligájában gondosan vágott kövekkel. Jacob, a három fia, a kocsis, a kőfaragó és a temető gondnoka mind ott voltak, amikor kinyitották a ládát, melyben egy faforgácsba csomagolt márványszobor feküdt.

McClain levette a méreteket és alapot készített a szobornak Eliza sírján. Öten emelték ki, és helyezték rá óvatosan a habarcscsal bekent gránitalapra a szobrot. Aztán mindannyian hátraléptek, hogy megnézzék, miként fest. Elámultak: ott volt Eliza, fehér kőből kifaragva, amint székében ül, Bibliával az ölében.

– Istenemre – motyogta a kőfaragó és levette a kalapját –, talán csak egyszer láttam életemben, de most rögtön felismertem! Isten áldja a lelkét!

Aztán Jacob elküldte fiait a szekérrel és megvárta, amíg a kőfaragó is elmegy. Hosszú ideig a sírnál maradt, és a fehér szoborhoz beszélt.

– Eliza – mondta. – Mindent úgy tettem, ahogyan kérted. Mégis, arra kérlek, bocsáss meg nekem mindenért! Talán nem kellett volna annyit dolgoznom, hanem több időt kellett volna veled töltenem, mint régen, amikor még a mi kis kunyhónkban laktunk, és közösen csináltunk mindent. Nem akartam gazdag lenni, csak azt szerettem volna, hogy megadhassam neked, amit megérdemelsz. Túl könnyen ment az egész, azt hiszem, és nem tudtam, hogyan hagyjam abba. Ez most már nem számít, ugye? Hiányzol, Eliza. Istenem, hogy hiányzol…

A temető fölött mély csend honolt aznap. Csak a folyami hajók kürtjeit lehetett hallani a távolból, a tölgyek sűrű, sötétzöld sorfalán túlról. Az ég kékebb volt, mint valaha, kékebb, mint a fák tövében a harangvirágok. Egy leheletnyi szellő suhant a virágos rétek felett az ég felé…

Hirtelen lépéseket hallott a háta mögött. A temető gondnoka, egy alacsony kopasz ember, tiszta kék szemekkel jött vissza. Deszkadarabokat és forgácsot szedegetett, amelyek lehullottak a szekérről. Felnézett a szoborra.

– Gyönyörű, igaz, uram? – mondta.

Jacob, a gondnoknak háttal, megköszörülte a torkát, és öklével letörölt egy könnycseppet az arcáról. Majd hangosan így szólt:

– Tudja, Jonas, a völgyben lakó emberek közül néhányan egész életében lenézték őt, mert a Whiskey-zúgó mellől jött. Mostantól fogva ő fog majd lenézni rájuk az idők végezetéig!

Ebben a pillanatban kicsi, élénkpiros sapkás harkály szállt le egy öreg, kiszáradt fára, és belekopácsolt a napsütötte világba. De a kopácsolása leginkább nevetéshez hasonlított…

Utószó

A kutatónak – miközben anyagot gyűjtött a jelen könyvhöz, a bellaire-i és főként a könyvben szereplő családok történetéről – külön kellett választania a tényeket és a fikciókat. Miután ez megtörtént, az írónak a legjobbat kellett összekovácsolnia abból, ami megmaradt, így a hiányzó részeket logikus gondolkodásával és az emberi jellemeket ismerő képzelőerejével pótolta.

Most, amikor a szerző a befejezett történetre visszatekint, bizony döbbenten látja, hogy valahol útközben az események irányítása kicsúszott a kezéből, és a régmúltból életre keltett szereplők egyszer csak átvették az irányítást, és függetlenítve magukat elkezdték a saját életüket élni, sőt, néha szembe is fordultak az író terveivel.

Úgy tűnik, mintha a könyvben szereplő honalapítók, akiknek a múltról kellett volna mesélniük, az összes jól bevált szabályt felrúgva magukkal ragadták az írót – ahelyett, hogy az író ragadta volna magával őket –, és az amerikai regét saját szájuk íze szerint írták meg. Így aztán a szivárvány végénél földet érő hullócsillagot sem rózsaillatú színaranyból teremtették, hanem piszkos, porszagú, fekete szénből, s a szerencsés megtalálók sem mesebeli varázslattal építették fel a kastélyaikat, hanem amerikai módszer szerint: kemény és becsületes munkával, leleményesen hasznosítva mindazt, ami a rendelkezésükre állt.

Az író – igyekezetében, hogy eleget tegyen az olvasók elvárásának – nem szívesen kárhoztatta a múlt finom lelkű hőseit és hősnőit olyan cselekedetekre, amelyek nincsenek összhangban az előkelőség szabályaival. Így aztán a rettenthetetlen bevándorlók, miután szilárdan megvetették lábukat a könyvben, egyszerűen nem voltak hajlandóak követni a forgatókönyvet és ragaszkodtak ahhoz, hogy egyszerű emberek maradhassanak, akik olykor hibáznak és csúnya dolgokat művelnek, ha éppen úgy tartja kedvük, s a bocsánatkérés kellemetlen feladatát az regényíróra hagyják.

Mindannyiunkkal elhitették még gyermekkorunkban, hogy elődeink olyan férfiak és nők voltak, akik a nekünk szánt új világ létrehozásának nehézségeit nap nap után, büszkén hordozták a vállukon. Most, hogy néhányukat rövid időre megidéztem, és megengedtem nekik, hogy saját történetüket a maguk módján meséljék el… nos, már nem vagyok olyan biztos ebben. Egyben azonban bizonyos vagyok: az adott körülmények között fényesen megállták a helyüket. Azok vessék rájuk az első követ, akik úgy hiszik, jobban is csinálhatták volna…